

ДЖОН ЛЕСКРОАРТ ПРАВО НА МИЛОСЪРДИЕ

Част 5 от „Дизмъс Харди“

Превод от английски: Веселин Лаптев, 1998

chitanka.info

*Страданието е част от живота.
Страданието се причинява от
съчувствието...*

Първата и Втората
Блажени истини на
Будизма

ПРОЛОГ

Миналото възкръсваше и се превръщаше в безкрайно настояще.

Лъчите на следобедното слънце се промъкваха през отворения прозорец, падаха върху лицето на стареца и караха двудневната сива четина по скулите му да прилича на ярка, интересна на вид мозайка. Салваторе Русо се протегна в стария лежащ стол, който бе придърпал по-близо до прозореца. Господ му беше свидетел, че истински хубавото време в Сан Франциско идва толкова рядко, че човек е длъжен да му се наслади.

Спуснал клепачи, той си спомняше за един друг ден, окъпан от слънчевите лъчи. Всъщност, не би могло да се каже, че си го спомня, тъй като всичко беше прекалено живо пред очите му. Отново преживяваше онзи отдавнашен миг.

Хелън Реслър беше на деветнайсет, меднорусата ѝ коса излъчваше сияние. Лежеше по гръб на плажа край Оушън Бийч. Той усещаше топлината на пясъка. Бяха откъснати от света, скрити сред дюните и извивките на плажната ивица.

Сал знаеше, че Хелън го обича, въпреки разликата във възпитанието и начина им на живот. Обичаше силните му мазолести ръце, твърди като камък от работа и бейзбол, обичаше гъстата му коса и широки гърди. Той беше на двацет и пет.

Не, той е на двацет и пет...

Отдръпва се, прекъсвайки продължителната целувка. Исква да се наслаждава на съвършените черти на лицето ѝ. Мазолестият му пръст се плъзга по брадичката ѝ, тя взема ръката му и я слага върху гърдите си. Срещаха са едва от месец, но той вече се плашеше от топлината, която се пораждаше между тях. Страхуваше се да търси близостта, физическата близост. Още не бяха го правили.

Нова целувка, от гърдите ѝ излита странен звук. Глад. Ръката му усеща щръкналото зърно под тънката материя на пуловера. Едва в този момент си дава сметка, че тя умишлено е без сутиен. Над главите им

крещи гларус, отгатык дюните пулсира прибоят, слънцето пари върху кожата му.

После ризата му се разтваря, гладката ѝ длан се плъзга под нея. Пръстите щипват зърното на гърдите му и продължават надолу, ноктите леко се забиват в кожата на корема. Той отново се отдръпва, за да може да я вижда.

— Всичко е наред — казва. — Сега ще спра.

— Не.

Ръката му я докосва където трябва, тя кима с глава.

Бързо. Тя дърпа колана на панталоните му и го разкопчава.

Късата ѝ поличка се вдига нагоре, увива се около талията ѝ. Той е върху нея, пликчетата отлитат встрани.

Тялото ѝ се извива като дъга и се притиска в неговото. Миг на съпротива, който тя преодолява с рязък натиск и тих вик на болка. После той е в нея, дълбоко в нея. Светът се превръща в експлозия от чувства.

Отваря очи и поглежда надолу. Чувства се изненадан и странно доволен от ерекцията си.

Браво на теб, братко, казва си. Още не сме покойници.

Но мисълта се стопява, както хилядите ѝ посестрими преди това. Както чувството за време. Главоболието се връща — още по-остро отпреди. Той се мръщи, дланите притискат слепоочията му. Силно...

Ето, така вече е по-добре. Господи, спести ми тези болки!

Оглежда се. Стаята е обзаведена от Армията на спасението. Лежачият стол на Сал има няколко счупени пружини и е леко наклонен на една страна, но достатъчно удобен. Над дивана с хлътнали седалки и протрита зелена дамаска виси шперплат, на който преди шестнайсет години се бе опитал да нарисува с акварел „Въздишката“ — своята стара рибарска лодка. Цветовете са избелели, под тях прозира дървото. Но при подходяща светлина, като тази днес, все още можеха да се уловят контурите на лодката.

Пред дивана е поставена масичка за кафе, от двете ѝ страни има други две — от светъл бор, с нашарени от загасени цигари и водни петна плотове. Килимът на пода е толкова износен, че се виждат отделните му нишки.

Но Сал не се нуждаеше от много, освен това притежаваше доста повече от останалите обитатели на тази сграда. Например ъгълче, до което достигат слънчевите лъчи... Жилището беше малко, но с три отделни стаи — тази тук, една кухня и една спалня. Плюс отделна баня. Какво повече му трябва на човек?

На ниската масичка стоеше начената бутилка „Олд Кроу“, до нея имаше полупълна чаша. Сал се наведе, взе я в ръка и я поднесе под носа си. Не помнеше кога си е сипал питие, но това в чашата несъмнено беше уиски. Изпи го на една глътка.

Нещо го човъркаше. Какъв ден сме днес? Трябваше да стане, за да погледне календара в кухнята. Днес май трябваше да бъде някъде, но не помнеше къде.

Отново затвори очи. Слънцето...

Слънцето го заслепява и той стиска клепачи. Заел е позиция на трета база. Редовният мач в края на седмицата, времето в Кендълстик е прекрасно. Къде е вятърът? Цялото семейство е навън. Хелън го държи за ръка и се усмихва. Тя е горда с Греъм, най-големият им син, който стои в средата на игрището и очаква да получи наградата за най-добър хвърляч в своята възрастова група — държавна спестовна облигация на стойност петдесет долара. Момчето е едва на осем, но въпреки това е хвърлило топката на цели петдесет метра от поста си.

Той ще бъде втория Ди Маг, само гледайте!

Шестгодишната Деб стиска другата ръка на майка си и се притиска в крака на баща си, очевидно притеснена от трийсетхилядната тълпа на зрителите. Малкото ѝ братче Джорджи най-сетне си е извоювало мечтаното място върху раменете на баща си. Крачетата му блъскат по гърдите на Сал, ръчичките му опъват разрошената коса, опъват здравата. Но не боли. Нищо не може да боли...

Сал има Хелън, има децата. Притежава лодка, работи самостоятелно, без началници. Слънцето го облива с топлите си лъчи.

Стана студено. Навън се смрачи, налагаше се да стане. Къде изчезна слънчевият ден?

Пристъпи към прозореца и го затвори. Лекият бриз се беше превърнал в студен вятър. Около Туин Пийкс се стелеха бели пластове

мъгла.

Изправи се в средата на стаята, наклони глава, после нададе яростен рев:

— Мамка му!

Хукна към кухнята. Денят беше петък, ограден с кръгче на календара.

Петък, глупако, рече си той. Работен ден. Ден на клиента. Денят, в който си изкарваш наема. Ден, който ти помага да осмислиш живота си.

— Не, не!

Беше бесен. На себе си.

Изруга още веднъж, после изрита стола, поставен до масата. Столът не помръдна. Сграбчи го за облегалката и го запрати към насрещната стена. Столът се стовари върху рафтовете, оставяйки нови бразди по достатъчно нараненото дърво.

Заряза го там, където падна. Наложил си да остане на място, за да се успокои, за да върне разсъдъка си.

Това е един от симптомите, нали? Винаги си напомняше, че трябва да бъде нащрек и да ги разпознава. Това е един от тях, няма смисъл да го отрича. Рано или късно ще изгуби разсъдъка си, това беше неизбежно. Затова бе изготвил и съответната стратегия. Нямахме никакво намерение да свърши като пълен олигофрен, с подрискани памперси. Искаше да умре като човек.

Имаше спринцовки, имаше и морфин. Помнеше къде ги държи. Благодаря ти за Греъм, Господи, той ми е свястно дете. Да... Обръщайки се назад, той отново се увери, че Греъм е единственото хубаво нещо в живота му.

Ще се обади на Греъм. Да, ще го направи...

Прекося дневната. Кой е затворил прозорците? Помнеше, че беше се излежавал на слънце пред един от тях, широко отворен. После се сети, че днес е петък и отиде в кухнята...

Спринцовката. Помнеше за спринцовката. Все още може да помни, по дяволите!

После видя акварела на стената и отново спря. Опита се да улови очертанията на лодката, която бе рисувал преди толкова години. Отвън долетя протяжния вой на корабна сирена, очите му се отместиха към

прозореца. Към затворения прозорец. Остана закован в средата на стаята. Беше тръгнал нанякъде. Ще изчака и ще си спомни къде.

Изтече една минута, после втора, трета... Болката прониза главата му като удар с остър нож.

По лицето му потекоха сълзи.

Ампулите с морфин бяха в шкафчето за лекарства, заедно с две спринцовки. Взе ги със себе си в спалнята, внимателно ги постави на нощната масичка до леглото.

Върна се в кухнята. Някой беше преобърнал стола, но той ей сега ще го оправи. Не... Дойде тук за нещо друго...

Дойде да провери нещо. Но какво? О, да, ето го... Светлоотразяващата оранжева лепенка върху вратата на хладилника. Отвори камерата и извади алуминиевата тубичка, в която държеше специалните инструкции на доктора. Листчето си беше на мястото, там щяха да го открият онези от „Бърза помощ“. На него пишеше, че трябва да го оставят на мира. Никакви опити за помощ, никакви системи, никаква апарати за изкуствено дишане.

Прибра подписания и подпечатан формуляр в тубичката и го върна на мястото му. Прехвърли се в спалнята, събра останалите предмети и ги тръсна на масичката в хола, редом с бутилката „Олд Кроу“.

Прозорецът отново привлече вниманието му. По-скоро тънката ивица светлина, която прозираше над мъглата. Седна на дивана и си сипа още два пръста бърбън, за кураж.

Не чу да се приближават стъпки, но на вратата изведнъж се почука.

Даде си сметка, че май все пак бе позвънил на Греъм. И бе съхранил живота си, за да дочака този момент. Още е рано за умирачка. Смъртта е близо, но все пак трябва да почака.

Спомни си, че *наистина* бе позвънил на Греъм. И момчето идва. Двамата заедно ще уредят всичко, после Сал ще бъде готов за смъртта.

Достойнство. Това искаше, нищо друго. Малко достойнство. И още няколко хубави дни.

Стана и се повлече към вратата.

ПЪРВА ЧАСТ

ПЪРВА ГЛАВА

Дизмъс Харди беше възбуден от невероятната си серия на дартс, сигурен, че ще подобри личния си рекорд.

Беше понеделник, той се намираше в кабинета си и хвърляше двайсетграмовите стрелички, направени по поръчка от специална сплав, истински красавици. Наричаше играта „От 20 към нула“, въпреки че нямаше с кого да се състезава. Всичко започна просто — стремеше се да улучи зоната за 20 точки в периферията на кръга, а после постепенно да стигне до центъра. След известно време играта неусетно се превърна в състезание. Надпреварваше се сам със себе си.

Рекордът му беше двайсет и пет стрели. Най-доброто възможно постижение беше двайсет и една точки. В момента се целеше в „тройката“, в ръката си държеше стреличка номер 19. Имаше шанс да направи двайсет и две. А двайсет и пет можеше да постигне само при пълна концентрация, без никаква външна намеса...

Телефонът върху бюрото започна да звъни.

Работното му място се намираше на улица Сътър, в центъра на града. Тук беше вече шеста година. Останалата част от сградата приютяваше „Дейвид Фрийман и съдружници“ — една адвокатска кантора, специализирана в обезщетения по трудови злополуки и защита на криминални престъпници. Но Харди не беше съдружник на тази фирма. Технически погледнато, той изобщо не работеше за Фрийман, макар че напоследък отделяше почти цялото си време на един клиент, който му прехвърлиха хазяите.

Харди заемаше единственият офис на последния етаж и беше самостоятелен както в прекия, така и в преносния смисъл на думата.

Задържа стреличката в протегнатата си ръка, очите му недоволно стрелнаха телефона, който продължаваше да звъни. Даде си сметка, че ако хвърли сега, положително ще пропусне. Въздъхна, седна на плота на писалището и натисна един бутон:

— Да.

Филис, секретарката на Фрийман, постепенно бе свикнала да понася Харди, а дори и мъничко да го харесва. Въпреки подчертано отрицателното ѝ отношение към държането му. Това все пак е юридическа кантора. Адвокатите трябва да говорят по телефона делово, с авторитет и достойнство. Не бива просто да вдигат слушалката и да викат „да“...

Той изпита истинска наслада от сподавената ѝ въздишка.

— Един човек иска да ви види — съобщи му с тих глас Филис. — Чака в приемната, но няма насрочена среща. — Същият тон би използвала и в случай че посетителят е настъпил нещо на тротоара... — Казва, че ви познава от... — Малка пауза в търсене на подходящия евфемизъм, последвана от въздишка на безсилие: — ... от вашия бар... Името му е Греъм Русо.

Харди познаваше поне половин дузина мъже с тази фамилия. Русо е често срещано име в Сан Франциско. Но този долу беше Греъм Русо от „Литъл Шамрок“ и това го извади от недоумението. За какво ли са му притрябвали услугите на адвокат?

Хвърли поглед към календара на стената. Понеделник, 12 май. Внимателно постави скъпоценната си стреличка върху плота, въздъхна и каза на Филис да му изпрати господин Русо.

Изчака посетителя си на прага на кантората. Греъм Русо беше млад и хубав мъж с атлетично телосложение, който с лекота изкачваше стръмните стълби. Сякаш на раменете му се крепеше целия свят. По-скоро един друг свят, рече си Харди. Свят, който се беше сгромолясал около него...

Запознаха се на чаша бира в „Шамрок“. Изтекоха няколко часа, чашите станаха почти дузина. Облегнат на бара, Харди научи много неща за новия си познат. Оказа се, че и Греъм е адвокат, който обаче не практикува, защото попаднал в черния списък на достопочтеното общество.

Харди бе имал достатъчно сблъсъци с бюрокрацията в областта на юриспруденцията и добре знаеше колко унищожителни могат да бъдат те. По дяволите! Животът в близост с параграфите на закона понякога е истински ад, дори когато си дълбоко вкоренен в системата. Коварен, пълен с подводни камъни, винаги под заплахата да се окажеш сам срещу целия свят.

Това беше причината да намерят общ език. И двамата бяха опарени от правото, всеки по свой различен начин. Греъм остана до самото затваряне на кръчмата, после помогна при почистването. Беше добро момче. Може би малко наивник и идеалист, но с глава на раменете. Харди го хареса.

Преди правото светът на Греъм се изчерпваше с бейзбола. Централен полузащитник в отбора на „Ол Американ“ в края на осемдесетте, той постигна коефициент 0.373 и бе поканен да се присъедини към „Доджърс“. В продължение на две години игра в юношеския състав, достигна до националната купа на турнира в Сан Антонио, после отби една топка право в лявото си око. Остана в болницата в продължение на три седмици и излезе оттам с увредено зрение. Това сложи край на мечтите му за професионална кариера, въпреки че по същото време средния коефициент на играчите от Националната професионална лига беше 0.327.

Разочарован и самотен, той записа право в юридическия факултет на Бъркли „Боулт Хол“. Дипломира се с най-висок успех във випуска, справи се с ожесточената конкуренция на доскорошните си състуденти и успя да получи вакантното място на съдебен писар в Апелативния съд на Девети район. Договорът му беше за една година, но издържа само шест месеца.

Напусна в началото на 1994 — годината на голямата стачка в професионалния бейзбол, само два месеца след като положи изпит пред Щатската адвокатска колегия. Искаше да играе бейзбол, това беше мечтата на живота му. Замина за Виро Бийч, Флорида, където го поканиха да замести един от стачкуващите титуляри на „Доджърс“.

И успя да пробие.

Седнал на бара в „Шамрок“, той обясни на Харди, че никога не е имал желание да играе ролята на стачкоизменник. Единственото му желание било трениорите на „Доджърс“ да го изпробват още веднъж. Зрението му се оправило, бил в отлична форма. Надявал се да тренира с основния състав през пролетния полусезон, да го пускат периодично като резерва, а през останалото време да играе някъде под наем.

Така и станало. Сезонът 94-та започнал в „Албакърки Дюкс“ — отбор от трета А дивизия, далеч по-ниско отколкото бил седем години по-рано.

Но желаният пробив в кариерата му така и не се осъществил. Авантюрата в Албакърки, в името на която беше рискувал всичко, продължила едва шест седмици. В продължение на седем мача не отбелязал нито една точка, коефициентът му паднал до 0.192 и ръководството на отбора му показало вратата. По дяволите, каза на Харди той. Бях готов да сложа край на живота си!

Греъм имаше широки рамене и дълги бедра на маратонец. Лицето му под златистата грива беше квадратно и гладко избръснато. Днес беше облечен в сиво-синьо спортно сако, под него имаше тъмносиня риза с отворена яка, избелели дънки и остри каубойски ботуши.

Седна в тапицирания стол пред бюрото на Харди, приведе се напред и опря лакти на коленете си. Харди обърна внимание на ръцете му със здраво преплетени пръсти. Ръце на работник, здрави, силни и изразителни. На по-късна възраст такива ръце се наричат жилести...

— Честно казано, дори не зная защо съм тук — усмихна се с леко притеснение Греъм.

— Понякога и аз се чувствам така — съчувствено сбърчи лице Харди, седна на ръба на бюрото и подхвърли: — Баща ти ли?

Греъм кимна.

Салваторе Русо (или Сал Съомгата, както го беше кръстил репортерът Хърб Каен) отново беше гореща новина за медиите. Според последните съобщения, отчаян от влошеното си здраве и финансов банкрут, в петък вечерта Сал гаврътна няколко коктейла, а след това си инжектирал конска доза морфин. Оставил надлежно попълнен формуляр за отказ от спешна помощ, но когато линейката пристигнала, той вече бил мъртъв.

За широката публика Сал беше никой, но юридическата общност на Сан Франциско го познаваше много добре. Всеки петък Сал се качваше на раздрънканото си камионче „Форд“ и предприемаше обиколка из района с най-големите адвокатски кантори в града.

Харди често го виждаше да паркира отгатък Съдебната палата, където спускаше канатите на пикапа и излагаше стоката си: прясна съомга, есетра, едри миди, хайвер и всички останали морски дарове, до които беше успял да се докопа. Клиентите му бяха ченгета, съдии от

всички инстанции — Федерален, Общински и Върховен съд, адвокати, шерифи, агенти на ФБР, както и чиновниците от двете големи учреждения наблизно: Съдебната палата и Общината.

Камиончето се появяваше само един път в седмицата, но стоката на Сал винаги беше прясна и далеч по-евтина от тази на пазарите. Изкарваше достатъчно, за да се издържа. Още повече че търгуваше незаконно, без разрешително и без да плаща данъци.

Неговите съомги бяха с отрязани опашки — знак, че са били уловени от любители и не могат да бъдат продавани. Същата история беше и с мидите — законът забраняваше на частни лица да ловят миди с търговска цел. През зимата предлагаше кралска съомга, която със сигурност беше ловена с мрежи от индианци браконieri. Но бизнесът си течеше безпрепятствено, при това години наред.

Сал Съомгата нямаше лиценз за търговия, но в замяна на това имаше връзки. Приятелите му от детинство още помнеха Фишърмен Уарф като любимото си място за разходка с лодки, а днес тези приятели бяха прокурори и съдии, офицери в полицията. Никой от тях не би му направил мръсно.

Закононарушенията не се отразяваха на репутацията му. Всички го възприемаха като доброто момче, което придава особен колорит на квартала. Хората харесваха неизменното жълто шалче около врата му, високите до чатала гумени ботуши, евтината незапалена пура, която методично се смаляваше между едрите му зъби, големите дамаджани с евтино вино, от които отсипваше на клиентите си в картонени чаши и ги гарнираше безплатно с най-циничните политически вицове, които можеха да се чуят в Сан Франциско...

Харди за пръв път го видя преди десетина години. Прекосяваше площада с Ейб Глицки — един мъж с доста странна външност, тъй като беше наполовина негър и наполовина евреин. Лицето му беше слабо, с остри черти и някак стреснато изражение. Това вероятно се дължеше на огромния белег, който пресичаше устните му по диагонал. Сал го зърна отдалеч и подвикна:

— Хей, Ейб. Един негър и един евреин падат от покрива на небостъргач. Кой ще стигне пръв до земята?

— Не знам, Сал — нервно се озърна Глицки. — Кой?

— На кого му пука бе, човек!

Днес Сал беше мъртъв и вестниците бяха пълни с догадки. Според една от тях в жилището му е имало външен човек. За това свидетелствали преобърнати столове в кухнята, викове, следи от борба.

Полицията окачестви смъртта му като подозрителна. Може би някой е помогнал на Сал да вземе самолета за отвъдното...

— Не знаех, че Сал ти е баща — промълви Харди.

— Не съм бил камбаната — въздъхна Греъм, а очите му се насочиха към прозореца: — Утре е погребението...

Харди изчака няколко секунди, разбра, че продължение няма да има и попита:

— Имаш ли проблеми?

— Не! — Отговорът дойде малко по-бързо от необходимото, с малко по-висок тон. — Нямам проблеми и не виждам защо трябва да имам...

Харди отново изчака.

— Знам, че татко ме е посочил за изпълнител на завещанието си, преди време сам ми го каза... — продължи след известно време Греъм. — То засяга имуществото му, макар че тази дума не е особено подходяща за това, което е притежавал... Но толкоз. Нито знам къде е депозирано, нито съм го питал...

— Не сте били много близки, а? — подхвърли Харди.

— Не — преглътна Греъм.

Май го фиксирам прекалено настоятелно, рече си Харди, но не отмести очи, решил да види какво ще излезе от всичко това.

— Нуждаеш се от помощта ми относно завещанието, така ли? И каква очакваш да бъде тя?

— Там е работата, че не знам. По принцип ми трябва помощ, но... — Греъм объркано поклати глава, после спря очи върху лицето му: — Появиха се ченгета, задаваха ми куп въпроси...

— Какви въпроси?

— Къде съм бил в петък, знаел ли съм за състоянието на татко... Веднага ми стана ясно накъде бият... — В сините очи на Греъм се появиха искрици на гняв, а може би и на уплаха. — Как е възможно да допускат, че съм знаел нещо? Баща ми имаше основателни причини да

посегне на живота си. Губеше ориентация и разсъдък, болките му бяха ужасни. На негово място и аз бих постъпил така.

— А какво мисли полицията?

— Нямам представа — отвърна Греъм и отново направи пауза. — Не бях го виждал цяла седмица. Чух за инцидента чак в събота вечерта. Някакво ченге от отдел „Убийства“ ме чакаше пред входа...

— А къде беше?

— На един турнир по софтбол в Санта Клара... — В очите му отново се появи сянка на неудобство. — Елиминираха ме в четвъртия кръг и се прибрах рано. Някъде около шест...

— А в петък вечерта?

Греъм разпери изваяните се ръце.

— Не съм убил баща си! — глухо промърмори той.

— Не те питам това. Питам къде беше в петък вечерта.

— На работа, после у дома — отвърна с въздишка Греъм.

— Сам?

— Точно като на кино — пусна една бледа усмивка Греъм. — Сам, у дома... Този отговор ми харесва. Хареса и на ченгето, по очевидни причини...

— Ченгетата трудно се задоволяват от такива отговори — кимна Харди.

— Бях на работа до девет и половина.

— Какво работиш, освен бейзбола?

— Софтбол — поправи го Греъм, после сви рамене: — От известно време насам работя като санитар в „Бърза помощ“.

— Ясно. Значи в петък вечерта си бил в някоя линейка.

Отговорът беше леко кимане.

— Прибрах се у дома някъде към десет и четвърт. На другия ден ми предстояха няколко партии софтбол. При добро стечение на обстоятелствата най-малко пет... Имах нужда от почивка и си легнах.

— В колко часа отиде на работа?

— В три, три и половина. Точният час е регистриран на автомата за перфориране на служебните картони.

— А в колко са открили баща ти?

— Някъде около десет.

Греъм очевидно нямаше проблеми с хода на времето през онази нощ, но Харди беше на малко по-друго мнение. Ако паметта не го

лъжеше (а тя никога не го лъжеше), смъртта на Сал беше настъпила някъде между един и четири часа следобед. Факт, който Греъм изцяло пропускаше, но който едва ли е убягнал от вниманието на полицията. Ако изобщо подозират Греъм, разбира се. Но от един до три и нещо, когато се е появил на работа, има сума ти време...

— Съдията Джиоти, знаеш... — продължи младият мъж. — Той го е открил...

— Четох това — кимна Харди. — Но какво е правил там?

— Знам толкова, колкото и всички останали — сви рамене Греъм. — Вечерял в центъра, след вечерята трябвало да се срещне със Сал. Имал уговорка за малко прясна риба. Сал не се появил и той отскочил да провери какво става...

— Защо?

Отговорът дойде лесно, просто защото беше част от историята на семейството.

— Бяха приятели. Поне навремето, в гимназията и колежа. Играли са в един отбор...

— Баща ти е учил в колеж?

— Странно, нали? — кимна Греъм. — Сал Съомгата е дипломиран висшист. Класически неудачник, това беше Сал. Поне така се говори в рода... — Напрегнатата усмивка трябваше да покаже, че се шегува, но пръстите му останаха здраво преплетени, с побелели от напрежение кокалчета. Стойката му беше все така наведена, с лакти върху коленете.

— Джиоти, значи — промърмори Харди, а младият мъж сведе очи към пода. — Случайно да не си бил негов писар?

Главата на Греъм зае нормално положение. Отговорът му беше отрицателен. Бил е писар на съдията от районния съд Харолд Дрейпър.

— Питам, защото си мисля, че по време на краткия ти стаж в съда може би си се сблизил с Джиоти — поясни Харди. — Той е бил стар приятел на баща ти, все пак...

— Не — отвърна след кратък размисъл Греъм. — Джиоти се отби при мен само веднъж, да ме поздрави с назначението... Повече не съм го виждал. Тези съдии сякаш са фантоми...

— Колко време изкара в съда?

— Шест месеца.

Харди се плъзна от бюрото и пристъпи към прозореца.

— Искам да се уверя, че те разбирам правилно — промърмори той. — Дрейпър те е наел за съдебен писар в Девети район, така ли? Колко писари имаше общо?

— Трима.

— Всеки с едногодишен договор?

— Да. Условията са еднакви за всички.

Харди знаеше това.

— Когато започвах своята практика, това беше малко след Гражданската война, службата съдебен писар във федералния се смяташе за страшно престижна сред новодипломираните юристи — подхвърли той. — Все още ли е така?

Въпросът му предизвика лека усмивка върху устните на Греъм.

— Май всички са на това мнение — кимна той.

— Но ти я напусна само след шест месеца, заменяйки я с несигурното място на резервен играч по бейзбол, при това по време на обща стачка...

Греъм най-сетне се облегна назад и разпери ръце:

— Аз съм едно арогантно и неблагодарно копеле!

— Означава ли това, че си нелоялен или малоумен в очите на юридическата общност?

— Не, така мислят само *приятелите* ми. А Дрейпър, например, ме мрази и в червата! Същите чувства изпитват жена му, децата му, кучето му, двамата ми колеги, секретарките... Всички те ме ненавиждат лично! Останалите просто се надяват скоро да пукна, по възможност бавно и мъчително...

Харди кимна.

— Значи Джиоти не ти е позвънил, когато е открил баща ти...

— Аз съм последният, на когото би позвънил — поклати глава Греъм. — Веднъж напуснеш ли тази банда, цял живот си оставаш предател... Затова дойдох при теб. Ти си един от малцината юристи, които нямат нищо против да разговарят с мен. Всъщност, мисля, че си последният...

— А ти се безпокоиш от полицейското разследване, така ли?

— Не съвсем — сви рамене Греъм. — Всъщност не знам... Нямам представа какво си мислят...

— Съмнявам се, че изобщо си мислят нещо, Греъм. Те просто обичат да се правят на важни и задават купища въпроси, които

изнервят хората... Вероятно са подочули нещичко за биографията ти и ще поразтърсят дървото, надявайки се нещо да им падне в скута...

— Нищо няма да падне. Баща ми се самоуби.

ВТОРА ГЛАВА

— Е, в крайна сметка сигурно не го е направил.

Харди и лейтенант Ейбрахам Глицки обядваха в едно от сепаретата на „Лу Гърка“ — подземен бар ресторант, намиращ се точно срещу Съдебната палата.

Днес заведението беше пълно. Масата им все още не бе разчистена. Върху покривката стояха купите от специалитета, който си бяха поръчали — китайски спагети със сос „цацики“ (кисело мляко с чесън и сусамово олио), ръчно омесени питки хляб и дребнички сладкиши късметчета. Главен готвач беше съпругата китайка на Лу Гърка, по тази причина тук винаги се предлагаша интересни чуждестранни блюда. Някои от тях бяха изненадващо вкусни, други изобщо не ставаха за ядене. Днешният специалитет не беше лош...

Глицки се усмихваше само с устни. Очите му никога не участваха в този процес, който при повечето хора регистрира наличието на някаква доза жизнерадост. Ефектът значително се подсилваше от грозния белег, пресичащ устните му. Харди знаеше, че го е получил още в детството си, по време на игра на успоредка, но Ейб „твърдото ченге“ обичаше да оставя хората да си мислят, че това е станало след безкомпромисен ръкопашен бой с употреба на хладно оръжие.

Приятелството им датираше отпреди двайсетина години, когато за кратко време бяха в един екип като патрулни полицаи. От два месеца не бяха обядвали заедно. В продължение на половин час Харди и Греъм Русо обсъждаха „имуществото“ на Сал, което се изчерпваше със стария пикап, известно количество лични вещи и дрехи втора употреба, плюс няколкостотин долара в банката. След този разговор Харди сериозно се запита за какво всъщност става въпрос и реши да позвъни на Ейб.

Едно е да предполагаш какво е становището на полицията, а съвсем друго (и далеч по-желателно) — да го научиш направо от източника. С изключение може би на момента, в който става ясно, че това становище не е много добронамерено...

— Искаш да кажеш, че има вероятност Сал да не е посегнал сам на живота си?

Дразнещата антиусмивка на Глицки остана върху лицето му.

— Кои мои думи не успя да схванеш? — попита той. — Те бяха доста по-кратки от твоите...

Репликата накара Харди да се намръщи. Беше готов да помогне на Греъм за уреждане на имуществените въпроси, но нищо повече. В служебната му биография фигурираха две спечелени дела по обвинения в предумишлено убийство, но това съвсем не означаваше, че е готов да се залавя с трето. Подобни дела бяха твърде изтощителни, твърде лични...

А сега Глицки намеква, че Сал може би не се е самоубил.

— Не става въпрос за обема на думите, а за техния смисъл, Ейб — каза на глас той. — Самоубил ли се е Сал, или не?

Глицки не бързаше да отговори. Вдигна и пресуши чаената чашка пред себе си, после се намести на седалката и опря лакти на масата.

— Резултатите от аутопсията още не са готови — рече той. Мрачният хумор изчезна от гласа му така внезапно, както се беше появил. — Да не би да имаш клиент?

Опасен въпрос. Ако някой търси помощта на Харди във връзка с убийство и той го спомене пред представител на полицията, това несъмнено ще окаже влияние върху следствието. Същевременно Харди не искаше да лъже приятеля си. В крайна сметка не беше обсъждал с Греъм никакви въпроси, свързани с евентуална защита по наказателно производство, ето защо сви рамене и каза:

— Помагам на едно от децата му във връзка с наследството...

— На кое?

— На изпълнителя на завещанието — отвърна с усмивка адвокатът. — Хайде, Ейб, изплюй камъчето. Какво се говори в твоите среди?

Глицки изпъна ръце и ги постави върху масата с дланите надолу.

— Чух, че около мястото на инжекцията имало травмирана тъкан...

— Какво означава това?

— Означава, че може би не се е инжектирал сам, а някой му е помогнал. Може би се е дърпал...

— И?

— Знаеш го не по-зле от мен — въздъхна Ейб. — Засега се въздържам от мнение, чакам заключението на Страут... — Джон Страут беше съдебният патолог. — Но както се казва в такива случаи, разследването продължава. Известно ти е, че отхвърляме вероятността за предумишлено убийство едва след като Страут каже, че такова няма...

Харди се облегна назад, а Глицки помълча малко, после най-сетне се предаде:

— Във фризера на Сал е имало формуляр за ненамеса от медицинско естество, редовно подпечатан и заверен. На масичката за кафе — лепенка, която съобщава този факт. Състоянието му е било тежко, на прага на смъртта. Самият акт на смъртта е бил хуманен — къркачка плюс морфин. Край на страданията.

— Във вестниците не се споменава, че е страдал. Мислех, че е бил болен от Алцхаймер... — Харди реши да премълчи факта, че Греъм му каза за болките, които е имал Сал... Струваше му се, че това все още не бива да става обществено достояние.

Очите на Глицки станаха замислени. Ръката му несъзнателно поднесе празната чаена чашка към устните. Разнесе се засмукващ звук, после чашката се върна на масата.

Харди внимателно го наблюдаваше.

— Какво?

Отдавна общуваха помежду си по особен начин — без много думи, почти на езика на глухонемите.

— При нас назначиха първата жена детектив — започна Глицки. — Сара Евънс, дойде от отдела за борба с корупцията. Много умна и стабилна личност. Включиха я в екип с Лание и им възложиха разследването...

— Тя мисли, че не става въпрос за самоубийство, така ли?

— А ти както винаги си прозорлив — направи гримаса Глицки.

— Това е причината, поради която хората ме обичат, но и се страхуват от мен — покровителствено кимна Харди. — Значи тази Сара Евънс изгаря от желание да докаже наличието на коварно престъпление, а ти се опасяваш, че това желание ще я направи прекалено ревностна в разследването...

Този път усмивката на Глицки беше почти истинска.

— Всичко ти е ясно! — рече с уважение той. — За какво изобщо съм ти притрябвал?

— Не ми трябваш, защото си безкрайно досаден! — шеговито рече Харди. — Но съм прав, нали?

— Да речем, че не си на съвсем погрешен път — призна Глицки.

— А Евънс забеляза ли травмираната тъкан, за която спомена преди малко?

— Да, плюс още някои неща...

Сара Евънс смяташе себе си за сериозен и съвестен полицейски служител. И в интерес на истината, малцина от хората около нея имаха друго мнение. След едно десетилетие тежка работа тя бе успяла да постави под контрол всички опасности, произтичащи от положението ѝ на жена в едно мъжко царство, включително сексуалните стереотипи на началниците си. В крайна сметка постигна целта, която си бе поставила — званието сержант-инспектор и титулярно място в отдел „Убийства“.

През двата почивни дни продължи да работи върху случая Сал Русо. Още от самото начало усети, че тук нещо не е наред. Имаше чувството, че апартаментчето на Сал иска да ѝ каже нещо, но запази това чувство дълбоко в себе си. Даваше си ясна сметка колко глупаво би прозвучало това в ушите на околните. Не знаеше как да предаде това усещане на партньора си — един индивид от мъжки пол с дълъг стаж в полицията, на име Марсел Лание. (Каква глупост, рече си тя. Всички инспектори в Сан Франциско, които се занимават с убийства, са от мъжки пол и имат дълъг стаж в полицията).

Но фактите си оставаха факти. Столът в кухнята на Сал Русо беше преобърнат, върху плота имаше пресни белези, нанесени с твърд предмет. И други неща ѝ направиха впечатление — малката бучка зад ухото на Сал, изражението на лицето му, което трудно би могло да се нарече умиротворено.

Позицията на тялото му, проснато на пода. Защо е там? След като е решил да се самоубие, логично би било да седне в удобното кресло, да си направи инжекцията и да заспи завинаги. Но вместо това тялото му лежеше на пода, свито като зародиш. Това някак не се връзваше, макар че Сара нямаше представа как и с какво...

Дали чувствата имат отношение към всичко това? Или, както беше отбелязал Лание, всичко е изсушено и подредено? Има улики, няма улики. Точка по въпроса.

Полицията е длъжна да разследва всеки случай на неестествена смърт до окончателното становище на съдебния патолог. Но Лание имаше далеч по-голям опит в тези разследвания и беше категоричен, че в случая става въпрос за самоубийство. След което добави, че ако ще работят през шибания уикенд, по-добре да се залавят с разпита на свидетелите по другите дела, които им висят на главата. А те не са малко, напомни ѝ той. Убийство след битов скандал. Едно нещастно момче, открило зареден револвер 45-ти калибър в нощното шкафче на бащата на най-добрия си приятел. Някакви бандити, които се бяха изпостреляли взаимно. Работа имаха предостатъчно.

Сара обаче не искаше да изпуска горещата следа по случая Сал. Разбира се, ако такава следа изобщо съществува. Бе твърдо убедена, че трябва да продължат разследването, поне до заключението на Страут. Марсел отстъпи и отиде да разпита Грѐм, най-големият син на покойника. Името му получиха от съдията Джиоти...

Съботният ден Сара прекара в апартамента на Сал, заедно с екипа на отдел „Местопрестъпления“. Преровиха всичко — гардероби и скринове, кухненски шкафове и чекмеджета, кашони и кофи за боклук. В резултат откриха това, което тя наричаше „допълнителни доказателства“: един масивен сейф под леглото, обърнат с вратичката нагоре, нови количества спринцовки и морфин, документи. Помоли експерта по пръстови отпечатъци да поръси с прашеца си всичко това, той с готовност се съгласи.

Оказа се, че в тази къща има купища хартия. Под дюшеците, в специалните кашони за документи, подредени до стената срещу гардероба на Сал, в трите кошчета за боклук. За проверката на всичко това щеше да отиде поне един ден. Но вниманието ѝ бе привлечено от един самотен лист хартия, захвърлен в кошчето в банята. Върху него бяха изписани дълги колони от цифри, групирани по три. От ясно, по-ясно. Сара се прехвърли в спалнята при сейфа, който вече бе издърпан в средата на стаята, и започна да опитва различните комбинации.

Успехът я навести едва при последната от тях: 16-8-27. Ако фактът, че в сейфа имаше само един стар кожен колан, можеше да се нарече успех...

В неделя следобед прочете стенограмата на разпита на Греъм, проведен от Лание. Младият мъж твърдеше, че не е имал особено близки отношения с баща си. Сал Съомгата зарязал семейството си, когато Греъм бил на дванайсет години. Такова нещо не се забравя, нито пък се прощава. Синът не знаел откъде баща му се снабдява с морфин. Разбира се, един-два пъти го е посещавал в бърлогата му. Бащата знаел, че синът му е завършил право и искал да получи помощ относно „имууществото“ си. Но това не ги направило приятели.

Лание се бе погрижил да вземе имената на останалите членове на семейството, а Сара извади късмет да открие някои от тях, вероятно защото беше неделя.

Дебра, дъщерята на Сал, също не поддържала връзки с баща си. Но за разлика от Греъм, тя нямаше впечатлението, че имуществото му е съвсем незначително. Сподели със Сара, че брат ѝ вероятно крие нещо, или лъже. На Греъм не можело да се има доверие. Сал притежавал голяма колекция от автографи на бейзболни знаменитости, всичките от началото на 50-те. С нея не би се разделил за нищо на света. Не са ли я открили в апартамента?

Сара остана с впечатлението, че Дебра има да каже още доста нелицеприятни неща за брат си, но навреме се спря. Явно не виждаше смисъл да ги споделя с полицията.

Един сам по себе си твърде многозначителен факт.

Джордж, най-малкият син на Сал, беше служител в една от големите банки на Сан Франциско. Никак не му стана приятно, че го замесват в някакво полицейско разследване. Не бил виждал баща си от години. Всъщност, изобщо не го смятал за такъв. Бил отгледан от втория си баща, Лелънд Тейлър. Очаквал, че след смъртта на Сал, трите му деца ще си поделят някакви пари, но Греъм му казал по телефона, че пари няма.

Интересно, рече си Сара. И в неговите думи се долавяше намек, че Греъм може би лъже... Също както в думите на Дебра.

Намеренията на Харди да не се залавя за тежки наказателни дела бяха съвсем сериозни.

Той никога не бе споделял вижданията на хазяина си Дейвид Фрийман за понятието *професионален* съдебен защитник. За него

адвокатската професия беше източник на доходи, докато възгледите на Фрийман за живота и правораздаването го караха да приема защитата на извършили реално престъпление хора като необходимост, а дори и като акт на *справедливост*.

След колежа и кратко пребиваване във Виетнам, Харди постъпи на работа в полицията. Изкара там две години, после се прехвърли в областната прокуратура. Стажът му на правозащитник приключи почти едновременно с разпадането на брака му, настъпил след нелепата смърт на единствения му син при нещастен случай. После, в продължение на дванайсет години, той беше барман и разсъждаваше за Вселената сред мъглата на бирените изпарения.

Но дойде време мъглата да се разсее и той стана съсобственик на „Литъл Шамрок“, а после се ожени за втори път. Франи беше по-малката сестра на Моузес — партньорът му в кръчмата. Завърна се и в правото — отново като прокурор.

Напусна за втори път областната прокуратура не защото бе променил житейската си философия, а просто защото се разочарова от бюрокрацията. Лош късмет го тласна към адвокатската професия. Повярва в невинността на първите си двама клиенти и предчувствието му се оказа вярно.

После имаше и други случаи, при които присъдата беше „невинен“, но това съвсем не означаваше, че клиентите му бяха чиста вода ненапита.

Нямаше намерение да се специализира в защитата на престъпници, да използва острият си ирландски език, за да ги отърве от затвора. Не изпитваше никакво съчувствие към криминално проявените типове, пет пари не даваше за социалните условия, превърнали ги в такива. Нямаше желание да им спасява кожата, дори когато от това зависеше хлябът му. Кое не означаваше, че оспорва правото им да получат най-добрата възможна юридическа защита, а просто отказ да им предоставя тази защита лично...

Постепенно канализира работата си в друга посока: планиране на жилищно строителство, търговски договори и ипотeki. От време на време си позволяваше да припечелва някой долар като превежда клиентите си през бюрократичните лабиринти на Наказателния кодекс, но в болшинството си тези клиенти бяха обвинени в дребни престъпления — например кражба от магазин, или нещо подобно...

Често му се искаше да зареже преструвките на тази професия и да се върне зад бара. Но това беше друг проблем. Светът вече не беше същият, особено след появата на децата...

В онези дни двамата с Франи се чувстваха богати. Имаха пари в банката, къщата на Харди беше малка, но напълно изплатена. На всеки шест месеца получаваха чек за около пет хиляди долара от печалбата на „Шамрок“ и с него покриваха разходите по кредитните си карти. От първите две дела за убийства също направи малко пари. Живееха спокойно и щастливо с месечен доход от около три хиляди долара.

Но сега се нуждаеха от три пъти по-голяма сума. Застраховка на къщата, медицински осигуровки, застраховки живот, спестявания за времето, когато децата ще влязат в колеж (ако влязат), изплащане на заема, теглен за разширение на къщата. Освен това храна, облекло, периодични забезки в света на бездетните — кръчми, ресторанти и нощни заведения.

Не можеше да си позволи да зареже адвокатството. Вече не беше в състояние да работи това, което му харесва. Догодина, веднага след като Винсънт тръгне на училище, Франи възнамеряваше да се върне на работа. Но това беше твърде проблематично, тъй като и двамата си даваха сметка, че ежедневните грижи за децата и къщата искат своето.

Имаше и друга възможност, разбира се. Франи изкарва курсовете по семейно планиране (с цената на нов заем, разбира се), после си намира подходяща работа и започва да изкарва добри пари (от *семейно планиране*, господи! — би възкликнал Харди). И след десетина години...

Но живееха в 90-те, Америка съвсем не беше в цветущо състояние. Хората затягаха коланите и бачкаха като луди, единствената им надежда беше, че някой ден, може би, децата им ще се радват на горе-долу същото материално благополучие като тяхното днес...

Харди си даваше сметка, че никога няма да се върне в малкия си бар, където би могъл да изкарва по някой долар от бакшиши. Щеше да си наляга парцалите зад бюрото срещу сто и петдесет часа месечно, обявени пред данъчните, докато на практика ще *работи* далеч повече от двеста... И така, докато умре.

Проблемите на зрялата възраст. Започваше да си гради една теория, според която именно зрялата възраст е основна причина за

смъртността в тази страна. Някой би трябвало да се заеме с подробното проучване на въпроса...

Животът е прекалено кратък. Това е положението. Ето защо нямаше никакво намерение да се занимава със защита на обвинени в убийство...

Все пак последва Глицки, който прекоси Брайънт стрийт и хлътна в Съдебната палата — едно огромно, квадратно и безлично чудовище, боядисано в сиво и синьо. Макар и на сравнително късо разстояние от Маркет стрийт — едва седем пресечки, запълнени с прогресиращо мрачни сгради — Палатата изглеждаше на светлинни години от софистицирания културен център, но който би трябвало да служи.

От последното му посещение тук бяха настъпили промени: на огромната, изцяло остъклена входна врата, имаше изписани с графити решетки — едно не особено добро архитектурно решение, което поне на теория би трябвало да подсили у посетителя чувството за сигурност и стабилност. До просторния входен вестибюл се стигаше през въртяща врата, която изплюваше въпросните посетители директно пред тесен процеп, оборудван с металдетектори.

Пред редицата вулгарно декорирани асансьорни врати Глицки бе спрял от някакъв младеж с вид на латиноамериканец, който започна да му разяснява обстоятелствата по някакво дело. Вероятно беше помощник областен прокурор — служба, която някога бе заемал и Харди. *Нима и аз съм бил толкова млад?* — удиви се той.

Забил поглед в пристигащите и заминаващи асансьори, Харди си помисли, че областната прокуратура вероятно е претърпяла коренна реорганизация. Иначе един толкова млад помощник областен прокурор като хлапето пред Глицки едва ли би поело обвинението по някое дело за убийство... А явно случаят е именно такъв, защото Глицки не беше от хората, които си губят времето в празни приказки по коридорите...

Ейб в крайна сметка се сети, че трябва да ги запознае.

— Ерик Франко, новопостъпил прокурор — заби пръст в гърдите на хлапето той. — Дизмъс Харди, стара пушка... — Пръстът му смени посоката на движението си, после изчезна. — Харди вече не работи тук, избирайки по-тучните пасбища на частната практика... Франко

току-що е получил първото си дело по член 187 (предумишлено убийство) и се чувства малко нервен...

За човек като Глицки това си беше цяла реч.

Вратата на една празна кабина се плъзна встрани. Влязоха. Ерик се оказа срещу Харди.

— Вероятно работите по някое убийство — подхвърли той. — И се нуждаете от помощта на лейтенанта...

— Не — поклати глава Харди. — Става въпрос за гражданско дело, колкото и невероятно да ви звучи това...

Асансьорът спря на третия етаж и Харди по навик тръгна да излиза. Тук бяха офисите на областната прокуратура, преди време беше работил в един от тях. Отдел „Убийства“ на Глицки беше един етаж по-горе. Харди изчака вратата да се затвори зад гърба на Франко и попита:

— На колко е години?

— Не знам точно. Двайсет и пет — трийсет, предполагам...

— И вече му възлагат дело за убийство?

— Сигурно е убийство по непредпазливост — сви рамене Ейб.

— Все пак е убийство — настоя Харди. — Колко такива дела може да са минали през ръцете му?

— Не знам, Диз — отвърна Глицки и тръгна да излиза през отворилата се врата. — Не съм го назначил аз, а областния прокурор... Ако тези неща наистина те интересуват, слез долу и поискай служебното му досие...

Тръгна по коридора към кабинета си без да поглежда назад.

Харди го последва, продължавайки да се пита как е възможно млад прокурор без опит като Ерик Франко да получава назначение за дело във Върховния съд и дали очакват от него да спечели, дори ако делото е за убийство по непредпазливост...

— Всъщност не очакват, това е простият отговор — рече Глицки. — Всичко е въпрос на политика.

Харди стоеше в лишената от врата остъклена будка, която Глицки използваше за кабинет. Оттатък, натъпкани плътно едно до друго, имаше още четиринайсет бюра, събрани по двойки. Това беше работното място на останалите служители в отдела. Върху двете

носещи колони в средата имаше плакати с обяви за издирвани престъпници, жълти възпоменателни бележки, под тях стърчаха автомати за кафе и охладена вода. Преди години част от общото помещение с размер три на два метра е била преградена с шперплатова стена и така се е получил „кабинета“ на лейтенанта. По някое време свалили вратата за преобоядисване и никога не я върнали обратно.

Глицки се настани зад голямото, отрупано с папки бюро. Нямахше нищо против желанието на Харди да си поговори с инспекторите Сара Евънс и Марсел Лание, стига те да се съгласят... А и двамата бяха достатъчно открити, за да му кажат направо, че не желаят да говорят за разследването си. При евентуалното им съгласие обаче, Харди имаше всички шансове да разбере какво точно в апартамента на стария рибар е разклатило предупредителните звънчета в главата на Евънс и я е навяло на мисълта, че смъртта на Сал може и да не се окаже самоубийство...

За съжаление и двамата бяха навън. Харди се разтъпка до тоалетната, после се върна в будката на Ейб и повтори въпроса си относно Ерик Франко. На който пак получи същия отговор: ставало въпрос за политика...

— Нима загубените дела са политика? — учуди се той.

— Май наистина трябва да слезеш един етаж по-долу — въздъхна Ейб. — Ще откриеш един съвсем нов свят... — После отвори някаква папка пред себе си и изръмжа: — Няма ли най-сетне да ме оставиш на мира? Не виждаш ли, че имам работа?

— Виждам — ухили се Харди. — И дори се опитвам да те оставя на мира...

— Убеден съм, че ще успееш — кимна лейтенантът и се задълбочи в папката. — Знаеш къде е изходът, нали?

Дейвид Фрийман беше в обичайния си измачкан костюм, готова конфекция. Вратовръзката му беше в тон с убития бежов цвят на сакото, но и двете бяха доста измачкани. Небрежно праметнал крак върху крак, той се беше настанил на кожения диван в кабинета на Харди и пушеше пура. Орфаните маншети на панталоните му стърчаха над стъклото на ратановата масичка за кафе. Богатият собственик на тази сграда и известен адвокат приличаше по-скоро на

лишен от средства клиент. Беше прехвърлил пенсионната възраст, с напълно побелели вежди и бакенбарди. Кръглата плешивина на главата му беше покрита със старчески петънца, но този човек все още беше авторитет в съдебната зала и всички се съобразяваха с него.

С чувство на превъзходство Фрийман се зае да разясни на Харди какво означават думите на лейтенант Глицки.

— Наистина става въпрос за политика и причина за това е нашата многоуважавана областна прокурорка Шарън Прат...

Харди знаеше добре какво бе станало на изборите миналия ноември. Прат беше победила един силен и доста популярен конкурент в лицето на Алън Рестън, вече изкарал първия си мандат на главен прокурор. Той не само беше демократ — каквито задължително трябваше да бъдат повечето от политиците на избираеми длъжности в Сан Франциско, но и действащ прокурор от кариерата, при това от афроамерикански произход. Много хора в този град, включително Харди, бяха убедени, че този безспорно способен и популярен юрист загуби надпреварата за най-високия пост в щатската правораздавателна система благодарение на безкомпромисното си отношение към престъпността. Каква ирония на съдбата!

Разбира се, първо и неотменно задължение на областния прокурор е да съди всички, които нарушават закона. Но у Рестън липсваше онази мъничка, понякога почти незабележима вяра, че не всички закононарушители са лоши хора. Напротив, той беше убеден, че са лоши хора! За него всички извършители на престъпления трябва да бъдат наказани, сурово наказани!

По принцип Прат беше напълно съгласна с подобно становище. Голяма част от престъпниците действително са лоши и вършат лоши неща: убийства, изнасилвания, горят живи котенца в своите диви сантерийски ритуали... Но едновременно с това тя ловко успя да прокара разделителна линия между своите възгледи и тези на Рестън. За нея не всички престъпници бяха лоши, тя беше убедена, че голяма част от тях остават неразбрани от обществото и при подходяща помощ и подкрепа биха се реинтегрирали в него.

Рестън бе препънат и от нещо друго: макар и чернокож, той беше убеден привърженик на Проектозакон 209, внесен в парламента по инициатива на Калифорнийската организация за човешки права. Твърдо се противопоставяше на всякакви прояви на милосърдие от

страна на съда, подкрепяше тезата, че съдиите и прокурорите трябва да бъдат назначавани единствено според качествата им да осъждат престъпниците и да ги вкарват в затвора. Нещо като мозъчните хирурзи — или можеш да правиш сложна операция, или — въл!

Първото нещо, което Ресън направи в началото на мандата си, беше да ревизира обстойно личния състав. Веднага установи, че в областната прокуратура работят твърде много жени, някои от тях цветнокожи. И твърде много служители с бял цвят на кожата, но доста възрастни... Работата беше опечена. Оставаше само да я довърши. И той запретна ръкави. На всяко овакантиено място назначаваше най-добре представилият се кандидат, независимо дали е мъж или жена, бял или черен, азиатец или латиноамериканец... От такива подробности изобщо не му пукаше. За разлика от Прат, която именно затова го победи...

— Значи Ерик франко е получил обвинението по дело за убийство благодарение на всичко това? — учудено вдигна вежди Харди.

— Точно така — кимна Фрийман. — Прат системно разтоварва от текущи дела възрастните, предимно бели прокурори, и по тази причина е затънала до гуша. Обзета от манията да докаже тезата си, че всеки може да върши тази работа, тя ги възлага на който ѝ попадне. Естествено, нейните хора масово ги губят, но това няма значение. Важна е презумпцията, че все някой ден ще започнат да ги печелят... — Фрийман леко сви рамене: — И това може да стане, кой знае... В днешно време всичко е възможно.

След като най-сетне се отърва от Фрийман, Харди изведнъж си даде сметка, че почти цял ден се занимава с проблемите на Греъм Русо. Разбира се, като задоволяваше собственото си любопитство по отношение на местната политика и бюрокрация.

Сега трябваше да си понесе последиците.

Харди не работеше във фирмата „Дейвид Фрийман и съдружници“, но се крепеше на повърхността благодарение на нейното претоварване. През последните шест месеца работеше почти изцяло върху едно дело за обезщетение, заведено срещу пристанище Оукланд. Контейнер с персонални компютри за 18 милиона долара, собственост

на клиента му и тежащ десет тона, беше паднал от двайсетметрова височина върху палубата на кораба, който трябваше да го превози до Сингапур. Инцидентът бе причинил допълнителни щети за 5 милиона долара на самия кораб и, разбира се, бе забавил доставката на всички останали стоки на борда.

Както винаги в подобни случаи, заваляха съдебни иски. Пристанищните власти заявиха, че „Триптек“ — компанията производител на компютрите, е претоварила контейнера и именно *това* е причина за скъсаните въжета на крана. Другите собственици на товари моментално заведоха дела за пропуснати ползи както срещу пристанището, така и срещу „Триптек“. Един от хамалите, оказал се близо до мястото на инцидента, поиска обезщетение, защото си сецнал кръста при опитите да избегне летящите парчета метал. Искът му беше за повече от един милион долара, които виновният, който и да се окаже той, трябваше да изплати.

При нормални обстоятелства адвокат с частна практика като Харди не би се заловил с подобни дела. Обикновено те бяха работа на големите адвокатски кантори, които обслужват различните застрахователни компании. Исковете се уреждат между тях, обикновено още преди да се стигне до съдебно решение, някой изплаща обезщетенията, друг получава нещичко (по правило доста поскромна сума от заявената), а в крайна сметка именно адвокатските кантори излизат на печалба, прибирайки тлъсти хонорари.

Но в този случай застрахователят на „Триптек“ отказа да плати потрошените компютри, стигнал до заключението, че компанията е представила невярна бройка в транспортните документи, придружаващи стоката. Това беше причината, поради която в кантората на Дейвид Фрийман се появи президентът на „Триптек“ — един загладен тип с посребрени коси от Лос Алтос на име Дайсън Брънел. Желанието му беше да наеме свой личен адвокат, който да защитава интересите му извън веригата застрахователи.

Брънел се надяваше да се стигне до предсъдебно споразумение за щетите, за доста внушителна сума, една трета от която щеше да влезе в джоба на Фрийман. Преценил, че искът на „Триптек“ срещу пристанищната управа е състоятелен, Фрийман подписа договор за процент от споразумението плюс разходите, след което прехвърли делото на Харди, с когото се споразумя за почасово заплащане.

От този развой на събитията всички бяха доволни.

Ето защо през остатъка от следобед и цялата вечер Харди остана наведен над цифрите. От известно време насам подозираше, че „Триптек“ върти някакви номера с броя на компютрите в контейнера, голяма част от които все още лежах на дъното на океана, на двайсет и пет метра под водата на кей 17 в Оукланд. И въртеше тези номера на него, собствения ѝ адвокат! Май щеше да излезе, че тези типове наистина са претоварили контейнера...

Разбира се, „Триптек“ щеше да твърди, че дори това да е истина, то не може да бъде причина за катастрофата, тъй като общото тегло на контейнера си остава далеч по-ниско от проектираната здравина на въжето на крана, който бе направил гафа. И Харди щеше да твърди същото, тъй като това му осигуряваше хляба...

И тъй нататък, и тъй нататък...

В осем затвори папките и ги прибра в бюрото, а когато най-сетне намери място за паркиране на четири пресечки от дома си, навън отдавна се беше мръкнало. *Някой ден ще трябва да ликвидирам част от тази хубава тревна площ пред къщата и да си осигуря място за паркиране*, рече си с въздишка той. *И този ден трябва да е близо, в противен случай скоро ще се прибирам у дома в десет и половина вечерта, паркирал на два километра от входната врата...*

Другият вариант бе да зареже колата. Но това означаваше да използва градския транспорт, което би било безумие. И най-идеалните автобусни линии не можеха да покрият разнообразните му маршрути. А линиите бяха далеч от съвършенството и това автоматически решаваше въпроса. Това е животът в големия град, друг няма...

Може би трябва да се изнесат извън града. Това изглеждаше единственото разумно решение. Продават малката къщичка в центъра, преселват се в предградията, хвърлят половин милион долара за жилище с три спални и две бани някъде в Милбро, след което Харди се оказва горд притежател на собствен гараж...

Изтощен от умора, той най-сетне се добра до портичката и спря да хвърли един поглед на имота си. Адвокатското куфарче в ръката му тежеше като гуле, чувстваше се на сто години.

Но къщата си я обичаше. В това съмнение нямаше. Беше единствената еднофамилна къща на улицата, всички останали парцели бяха застроени с три и четириетажни блокове, плътно наредени един

до друг. Изпитваше почти неестествено привличане от полянката с големина на пощенска марка, от бялата дъсчена ограда и малката тераска, на която някога Франи и децата изчакаха да се прибере у дома. Някога, когато все още се прибираше по светло...

Сега прозорците светеха с подканяща светлина. Бутна портичката, до ушите му долетя тихата музика, която идваше отвътре.

Очите му с изненада се спряха на Ейб Глицки, който бе полуседнал на кухненския плот и внимателно си избираше ядки от купата пред себе си.

— Какво правиш тук? — попита Харди. — Няма ли да оставиш малко кашу и за мен?

Към него пристъпи Франи. Дългата червеникава коса падаше свободно към раменете, в зелените ѝ очи проблясваха весели искрици, подсилени може би от чашка шардоне. Беше облечена в черни шорти за джогинг от ликра, маратонки и зелено-бяла тениска с герба на Орегон. Надигна се да го целуне по бузата, ръката ѝ се уви около кръста му. Той я притисна към себе си, усети успокояващият натиск на твърдото ѝ бедро, стана му хубаво.

— Ейб беше в парка Линкълн, поиграли малко футбол с Орел — рече Франи. — Поканих ги защото знаех, че всеки момент ще се прибереш. Орел е оттатък с децата...

До слуха му долетя неизбежната детска глъчка, която се разнасяше в другия край на къщата. Орел беше най-малкият син на Глицки — някъде на около дванайсет. Двете деца на Харди — на седем и девет — бяха луди по него. Ръката на Глицки обра последните ядки от дъното на купата, главата му се извъртя по посока на Харди.

— Страхувам се, че кашуто свърши — промърмори той. — Представа нямам къде изчезна...

— Поканих ги да останат за вечеря — добави Франи.

— Той вече се навечеря — изръмжа Харди и тръгна към хладилника. — Сигурно и бирата ми е изпил.

— Не пия бира — рече Глицки и слезе от плота. — Всъщност, не пия нищо...

— Знаем това, Ейб — усмихна се Франи. — Но не се притеснявай, ние пак си те харесваме...

— Как е възможно да харесваш тип, който ти изяжда всичкото кашу? — изръмжа с престорен гняв Харди, отвори шише светла бира „Сиера Невада“ и се втренчи в приятеля си: — Хайде, казвай какво има!

— Получихме заключението от аутопсията на Сал — докладва Глицки с такъв тон, сякаш изобщо не бяха прекъсвали разговора си по темата. — Помислих, че ще ти е интересно да го чуеш... Мнението на Страут е двусмислено. Не изключва нито самоубийството, нито убийството...

Франи очевидно не хареса тона му, остави чашата с вино на масата и скръсти ръце пред гърдите си:

— За какво убийство става въпрос?

— За едно разследване — промърмори виновно Глицки, уловил укорителния поглед на Харди.

— *Негово* разследване, а не мое — натъртено добави Харди.

— Странно — недоверчиво го изгледа Франи. — Защо имам чувството, че засяга и теб?

— Не ме засяга. Става въпрос за бащата на един мой клиент. Консултирам го във връзка с наследството.

— И по тази причина Ейб е тук? Едно ченге, което разследва убийства?

Харди отпи глътка бира и сви рамене:

— Обикновено съвпадение, такива в живота колкото щеш... Бащата на моя клиент умря. На пръв поглед се е самоубил, но има съмнения, че някой може да му е помогнал... Нищо общо с клиента ми. Нали така, Ейб?

— Да — отривисто кимна Глицки. — Нищо общо.

— Дано е така — недоверчиво промърмори Франи и отново посегна за чашата си. — Прекрасна демонстрация на солидарност, много съм впечатлена!

— Франи не иска да се занимавам с убийства — поясни Харди.

— И аз си помислих така...

— Според нея двусмисленото заключение на патолога означава убийство.

— Не бих казал, че това мнение е напълно погрешно.

Харди се извърна към жена си, сложи на лицето си най-широката и най-фалшива усмивка, на която беше способен, после попита:

— И така, какво има за вечеря?

Глицки си тръгна.

Оказа се, че за вечеря Франи беше приготвила великолепни пилешки гърди със сос от бяло вино и ризото с ангинари. По време на вечерята разговаряха предимно децата, разменяйки си обичайните тъпи вицове. „Какво е това зелено нещо, което върви заднешком? — Сопол...“ Продължиха в този дух, докато възрастните не им направиха забележка. Но за обсъждане на „двусмисленото заключение на патолога“ така и не остана време.

Сега приближаваше единайсет, децата най-сетне бяха в леглото, а Харди и Франи стояха в центъра на кухнята и оглеждаха остатъците от вечерята и струпаните в умивалника чинии.

Пръв се раздвижи Харди. Пристъпи към умивалника, пусна топлата вода и взе една гъба.

— Тази добродетел ще ми осигури тържествено посрещане в рая — обяви той. — С фанфари и тропети!

Но Франи не беше в настроение да приветства кухненските добродетели на съпруга си. Отиде в трапезарията и се върна оттам с чиниите от десерта, които тръсна в свободното корито на умивалника. После се облегна на плота и рече:

— Хайде, започвай. Какъв е тоя тайнствен клиент?

— Греъм Русо.

— За пръв път чувам това име от устата ти. Кога ти стана клиент? Голямо ли е наследството му?

— Не, нищо особено — поклати глава Харди. — А клиент ми стана едва тази сутрин...

— Баща му е убит, така ли?

Харди завъртя крана и спря топлата вода.

— Никой не го е обвинил в убийство — рече той. — Ако изобщо се окаже, че е убийство... Само му помагам, Франи. Добро момче, знаем се от „Шамрок“... Страхува се, че ченгетата се опитват да му лепнат нещо.

— Ченгетата, или лично Ейб? Доколкото съм осведомена, Ейб не си пада по подобни неща...

— Не става въпрос за Ейб — поклати глава Харди. — Той вече не разследва, а само придвижва документацията. Става въпрос за един нов инспектор. Може би...

— Това означава, че твоят клиент е заподозрян, така ли?

— Заподозрян е силна дума. Той просто се тревожи, че нещата вървят натам. Има нужда някой да му държи ръката, нищо особено...

Франи отново кръстоса ръце на гърдите, помълча малко, после тръсна глава:

— Нищо особено, но въпреки това началникът на отдел „Убийства“ лично се появява у дома да ти съобщи резултатите от аутопсията!

Харди пусна гъбата и се обърна да я погледне.

— Не искам отново да се занимавам с убийства, Франи. Ако се стигне до това, сигурно ще откажа. И без това нямам време. Случаят пробуди любопитството ми, нищо повече. При него има някои неща, които с положителност са по-интересни от падналия контейнер на „Триптек“. Бащата на Греъм е бил болен от Алцхаймер. По всичко личи, че се е самоубил, но има вероятност някой да му е помогнал...

— Греъм?

— Твърди, че не е... От мен иска да му помогна за наследството и нищо повече.

— А ти вярваш ли му?

— Нямам причини да не му вярвам — извъртя очи Харди. — Поне за момента...

— Добре изиграно — хладно оцени поведението му Франи. Ръцете ѝ останаха скръстени, от гърдите ѝ излетя въздишка: — В крайна сметка обаче той ще бъде обвинен, а ти ще поемеш защитата му, нали така?

— Не.

— Обещаваш ли?

— Не мога да го защитавам, Франи. Първо, защото на главата ми е „Триптек“ и това, ако забелязваш, ангажира цялото ми време. Второ, ако евентуално бъде обвинен в убийство, Греъм няма да може да плати на адвокатата си. Дори ако този адвокат съм аз, с моите изключително ниски тарифи. Ще му се наложи да приеме служебен защитник и това никак няма да е трудно... Един куп акули в бранша ще надушат кокала и ще са готови да го защитават безплатно...

- Не чух да ми обещаващ, че няма да си една от тях.
- Това не се налага.
- Отлична заключителна пледоария — рече с въздишка Франи.

Патологичното заключение лежеше върху бюрото на Сара. Двамата с Лание току-що се бяха прибрали в управлението, работният ден беше към края си. Тя реши да остане малко, тъй като трябваше да отхвърли насъбралата се писмена работа. Така я завари експерта по пръстови отпечатъци. Оказа се, че апартамента на Сал гъмжи от отпечатъци на Греъм Русо: върху сейфа, върху стъклените флакончета с морфин, върху спринцовките. Греъм бе заявил на Лание, че не знае как баща му се снабдява с морфин и че всъщност е бил само един-два пъти в жилището му. Подозренията на Сара се усилиха.

Съдебният патолог заявява, че случаят не е категорично самоубийство, а това означаваше само едно: Сара и нейният партньор трябва да изяснят какъв *категорично* е той... Тя вече знаеше откъде ще започне. Имаха достатъчно основания да искат заповед за обиск в жилището на Греъм Русо. Беше убедена, че там ще открият доста интересни неща. Съдията, който подписа заповедта, беше напълно съгласен с нея...

ТРЕТА ГЛАВА

Светът в близост до леглото на Харди изведнъж стана ужасно шумен. Изтръгнат от лапите на сън като за световен рекорд, той простена, надигна се и стовари длан върху будилника. Настъпи миг на благословена тишина, бързо прогонен от втори пронизителен звън.

— Телефона — промърмори Франи.

Харди сграбчи слушалката, очите му механично пробягаха по цифрите на дигиталния будилник. Седем сутринта.

— Централна гара! — дрезгаво обяви той.

— Току-що ме събудиха със заповед за обиск! Какво да правя?

— Имат ли заповед?

— Нали ти казах — имат!

— Спокойно, Греъм. Трябва да ги пуснеш.

— Вече го направих.

Харди хвърли поглед към прозореца. Навън се стелеше гъста мъгла.

— Какво търсят?

— Един момент — рече Греъм, после гласът му прозвуча така, сякаш чете някакъв официален документ: — Ампули с морфин, запечатани и използвани спринцовки, картички на бейзболни величия, спортни пособия, документи, върху които са записани кодовете на домашен сейф и банкова касета...

— Защо мислят, че можеш да притежаваш всичко това?

— Не ми казват. Показаха ми само заповед за обиск, а не клетвена декларация. Казаха, че ми вършат услуга, като ми позволяват да ти се обадя...

Това е истина, рече си Харди. Значи нещата не са толкова зле. Все още...

Полицайте позвъниха на вратата на Греъм точно в седем. Най-ранният час, разрешен от закона. Хората, които са приемали този закон преди време, очевидно са помнели кошмарите от времето на нацизма, когато есесовци с поскърцаващи ботуши са разбивали врати посред нощ. Именно те решили, че полицията няма право на обиск между

десет вечерта и седем сутринта, с изключение на случаите, при които има опасност от унищожаване на улики или бягство на заподозрените...

Фактът, че не са се появили посред нощ, означаваше, че става въпрос за рутинно претърсване, помисли си Харди. От друга страна обаче, ченгетата са позволили на Греъм да му звънне веднага, което е обезпокояващо...

— Добре, стой там и не се дръж враждебно — рече с въздишка той. — Дай ми адреса си, идвам веднага...

Стана от леглото и започна да се облича. Франи се обади точно когато стегна колана на панталона си.

— Греъм Русо ли беше?

Беше седнала в леглото със скръстени на гърдите ръце. От стаите в дъното долетя детска гълчава.

— Моята проникателна съпруга! — промърмори Харди.

— Онзи, който уж нямал нищо общо с убийството? — продължи с безпощадно твърд глас Франи.

— Същият — усмихна се Харди. — Притискат го, нищо повече. Доста хора в този град го мразят.

— Очевидно.

— Трябва да отида там и да го успокоя.

— Знам. Не се безпокой за децата. Аз ще ги облека и нахраня, а после ще ги изпратя на училище.

— Добре де, утре пък аз ще го направя — изгледа я той. — След като си решила, че обект на пазарлъци трябва да бъдат дори тези интимни родителски преживявания...

— Имам и друга идея — невъзмутимо продължи тя.

— Сигурно е гениална — кисело се усмихна Харди. — Хайде, да я чуем...

— Не е зле да помислиш към кой адвокат да го насочиш, докато пътуваш натам... Може би Дейвид Фрийман.

— Може би — кимна Харди, замълча за момент, после добави: — Ако изобщо има нужда от адвокат...

Картата беше на коленете му. Спря на ъгъла на Станиън и Парнас, за да направи справка. Улицата на Греъм беше скрита много

добре. Зави надясно, измина една пряка, а след това свърна вляво — по една почти вертикална уличка, която не би трябвало да бъде постръмна от посестримите си наоколо. На ъгъла имаше знаци, които забраняваха преминаването на камиони и микробуси поради големия наклон. Друг знак информираше, че улицата е задънена. Живущите тук явно не държат останалите да знаят това, рече си Харди.

Отмести картата и напрегна взор. Мъглата ограничаваше видимостта, стръмната уличка чезнеше нагоре по хълма. Съжали, че не поиска от Греъм да го упъти, а се задоволи само да си запише адреса. Но вече бе късно. Трябва да продължи напред. В случай че се изгуби, ще търси някой телефонен автомат...

Насочи старата си хонда нагоре по стръмното, стигна до още една уличка, обозначена със знак „Без изход“, която чезнеше вдясно, пое по нея. После мъглата изчезна. Изведнъж, без предупреждение. Беше се изкачил над нея.

И се беше озовал в царството на приказките.

Авеню Еджууд беше покрито с настилка от червени тухли, от двете му страни се редуваха кокетни къщички, окъпани от ярките лъчи на утринното слънце. Платното бе маркирано от стройни, еднакви на височина дръвчета, отрупани с бели и розови цветове. Той свали страничното стъкло и чу могъщия хор на птиците.

Какво е това вълшебно място? Харди живееше в Сан Франциско откакто се помнеше, но никога не беше идвал тук, никога не беше чувал за този квартал, въпреки че разстоянието оттук до „Литъл Шамрок“ едва ли надвишаваше километър.

Отби и спря на празното място на билото, малко преди групичката борове и евкалипти, които маркираха края на тази странна задънена улица. Слезе от колата и остана известно време край нея. Напълни дробовете си със свеж, ухаещ въздух, отново се възхити на равните редици червени тухли на настилката. Мъглата се стелеше далеч долу, едно дебело одеяло от бял памук. От нея стърчаха червените носещи колони на моста Голдън Гейт.

Още по-нататък, далеч на изток, мътно проблясваха стъклата на небостъргачите в градския център. В залива мърдаха кораби, толкова дребни, че приличаха на някакви тромави буболечки. Ниските брегове на Трежър Айланд изглеждаха близо, на една ръка разстояние. По

моста Оукланд Бей пълзяха разноцветни гирлянди от автомобили, които бавно се разпръскваха из многобройните магистрали отвъд.

Адресът се оказа в самото дъно на уличката. Входната врата беше изсечена направо в стената на нещо, което някога трябва да е било гараж. Харди се изправи пред нея и почука. Автоматически се приготви за ролята на адвокат, който трябва да представя клиента си пред закона. Също така автоматически си помисли, че ако полицията е открила нещо, той ще се окаже безнадеждно затънал в защитата на Греъм.

Дали ще може да се изтръгне от нея? Или, ако е честен пред себе си, ще *пожелае* ли да се изтръгне?

Усети как пулсът му се ускорява. Това не му се случваше пред камарите папки и документи по делото „Триптек“, които го чакаха в кантората. *Да обичаш работата си е лукс*, напомни си той. *Вече си пораснал, в живота ти има и по-важни неща.*

Отвътре долетя някакъв шум, той се стегна и бавно изпусна въздуха от гърдите си.

— Вашият клиент отказва да ни сътрудничи, ето защо и ние ще сторим същото — препречи пътя му инспектор Марсел Лание. Харди го познаваше от години. — В момента провеждаме обиск, на който нямате право да присъствате. Просто и ясно.

— Как така отказва да сътрудничи? — попита с тих глас Харди.

— Партньорката ми има въпроси към него, но той заяви, че ако е заподозрян, ще им отговаря само в присъствието на адвокатата си — сви рамене Лание.

— Умно — рече Харди. — Това право му е гарантирано от закона.

— Напълно съм съгласен с вас. Но той няма право на адвокат по време на обиска. Ще се учудите, ако ви кажа колко често се случва да изчезват разни неща... По тази причина ще влезете след като приключим и тогава ще си проведем един хубав официален разговор...

Харди зърна Греъм — бос, по гащета и фланелка за джогинг. Седеше край огромна селска маса от дялано дърво, спуснатите щори на широкия прозорец пречеха на светлината да проникне до дъното на

просторното едностайно жилище. Партньорката на Лание седеше срещу него и нещо му говореше.

Улицата наистина е красива, но едва ли чак толкова, че да ѝ се наслаждавам цял ден, рече си Харди. Инспектор Лание не е лош човек, просто в момента се беше наежил. Харди искаше да даде няколко съвета на Греъм относно поведението му пред полицията. Особено най-главният, който бе усвоил отличен опит: ако не те харесат, ченгетата могат да превърнат живота ти в ад, дори да си абсолютно невинен.

— Арестуван ли е? — попита на глас той.

— Задържан.

Спокойно, рече си. *Не бива да губиш самообладание.*

— Нека поговоря с клиента си. Появата ви тук го е шашнала, това е всичко. Ще се опитам да го успокоя, след което може би ще ви разкаже и нещо полезно за следствието. — Лицето му се разля в усмивка: — Хайде, Марсел... Нали не искате да признаете пред Глицки, че сте пропуснали шанса да разпитате заподозреният докато е още топъл?

Лание се поколеба за миг, после кимна.

— Добре, влезте и седнете край масата. Не пипайте нищо.

Апартаментът на Греъм светеше от чистота. Едно наистина фантастично място за живеене, рече си Харди. Огромен панорамен прозорец заемаше цялата стена в дъното. Греъм току-що бе вдигнал щорите, гледката към центъра и източните покрайнини на Сан Франциско беше наистина зашеметяваща. Подът бе покрит с дебели, гладко полирани дъски от тъмно дърво, върху него имаше красив персийски килим. Мебелите бяха смесица между датски стил и антики, постигнали помежду си малко странна, но приятна хармония.

Стената вдясно от Харди беше отрупана с книги, почти до тавана. Висока етажерка — изящна и едновременно с това солидна, се огъваше под тежестта на колекция от бутилки старо и очевидно скъпо вино. На тавана над нея имаше три малки, изцяло остъклени капандури. Останалата част от дясната стена беше заделена за кухненски бокс, опиращ чак до дъното. Печка с шкафчета над нея, хубава посуда.

Добрият вкус се усещаше навсякъде. Греъм Русо може и да е несретник, но очевидно не беше само това. После в главата на Харди се появи неизбежната грозна мисъл, която не успя да прогони: такова жилище и такъв начин на живот (дори един поглед към колекцията скъпи вина беше достатъчен) струват доста пари. А Греъм, дори да оставим всичко друго настрана, беше почти безработен... Неволно се запита как младият му клиент поддържа всичко това тук...

Всяко нещо с времето си, успокои се той. Засега ще се придържам към целта на това ранно посещение — да му държа ръката...

Изправи се, поиска и получи разрешение да направи кафе, минути по-късно, в знак на добра воля, предложи по чаша на присъстващите.

Обстановката беше спокойна, почти идилична. Двамата с Греъм останаха до масата и си говореха за бейзбол. Лание се беше отпуснал на ниския кожен диван вляво и прелистваше купчина списания. Не беше ясно дали проявява интерес към съдържанието им, или търси нещо между кориците.

Сара Евънс се беше заела с банята — едно малко помещение в дъното, запълнено с умивалник, душ и тоалетна чиния. Очевидно търсеше това, което бе записано в заповедта за обиск: спринцовки и ампули с морфин.

Харди стигна до заключението, че усмивката на тази жена е наистина чудесна — топла и искрена. И тя, подобно на онзи млад прокурор от латиноамерикански произход, който бе разговарял вчера с Глицки, едва ли беше достатъчно възрастна за ролята на момиче скаут, да не говорим за инспектор в отдел „Убийства“...

Прие поканата за чаша кафе, седна на масата и постави джобния си магнетофон между двамата мъже. Приятното ѝ лице бе оградено от тъмна, дълга до раменете коса. Кожата ѝ бе бяла, обсипана с едва забележими лунички, зелените очи — големи и доста раздалечени. Под умишлено ненатрапчивото облекло се долавяха очертанията на дребна, стегната и решително привлекателна фигура.

— Нали нямате нищо против? — сладко се усмихна тя. — С един куршум, два заека...

Греъм познаваше закона. Даваше си сметка, че разговор с полицейски служител по време на официално разследване е сериозна работа. Не искаше да попадне в капан и точно затова бе повикал адвокатата си.

А после, след като пушна полицаите в къщата си, най-сетне *видя* сержант Евънс. Надяваше се, че и тя му обърна внимание. Бяха горедолу връстници. Законът си е закон — той прекрасно знаеше това. Но насреща му стоеше една хубава жена, а с хубавите жени той имаше опит. Не изпитваше никакви съмнения, че ще успее да я очарова и да я привлече на своя страна. Тук службата и целта на посещениято ѝ не играеха никаква роля.

Това надхвърляше рамките на закона. Здравият разум сочи, че човек трябва да се възползва от начина, по който са свикнали да работят околните. Реши да вземе нещата в свои ръце. За тази цел ще поговори с нея, въпреки че законът не го препоръчваше.

Понякога просто трябва да се доверяваме на инстинкта си.

— Не, съжалявам — започна Харди. — Клиентът ми не...

— Всичко е наред — спря го с вдигната ръка Греъм. — Нали вече го каза, Диз? Аз мога и да им сътруднича, просто защото нямам какво да крия... — Сви рамене, хвърли небрежен поглед към Евънс и добави: — Хайде, инспекторе, стреляйте! — На лицето му се появи широка усмивка: — Не в буквалния смисъл на думата, разбира се!

Сара отвърна на усмивката му и отпи глътка кафе. Очите ѝ изпитателно го оглеждаха. Известно време остана така, после сведе очи и направи опит да се концентрира. Усмивката ѝ се стопи.

Ето, добре.

Продиктува в микрофона стандартните изречения на всеки записван на лента полицейски разпит и премина към конкретните въпроси.

— В събота сте казал на инспектор Лание, че не знаете дали в апартамента на баща ви има морфин...

— Момент — намеси се Харди. — Съжалявам, но трябва да направя *официално* възражение. — Обърна се към домакина и добави: — Не си длъжен да отговаряш на този въпрос, Греъм.

Но момчето вече се беше отпуснало.

— Искам да изясня нещата, Диз — рече то и се извърна към сержант Евънс: — Не казах точно това... Казах, че не зная как морфинът се е озовал там...

Лание шумно затвори списанието в ръцете си, лицето му потъмня.

— Я чакайте! — рече той. После очевидно премисли, взе друго списание от купчината и промърмори: — Добре, няма нищо... Продължавайте.

— Значи сте знаел, че там има морфин? — зададе следващият си въпрос Евънс.

— Греъм!

Харди си даваше сметка, че ще обърка клиента си, но беше длъжен да се намеси. Не искаше да се говори нищо по този въпрос. Като адвокат, Греъм също би трябвало да си дава сметка за това. Какво си въобразява това хлапе? Нима не разбира, че това тук не е светски разговор? Думите му се записват, след което ще бъдат внимателно прослушани и транскрибирани и най-вероятно използвани срещу него. Май не биваше да влизам, рече си с тревога той. Това може да ми струва скъпо.

— По този въпрос ще поговорим по-късно, насаме — отсече на глас той.

Но Греъм не му обърна внимание и продължаваше да се усмихва на красивата инспекторка.

— Морфинът ли? — попита той. — Аз му показах как да си го инжектира. Болките му често бяха непоносими...

Пак тези болки. Защо този човек непрекъснато говори за тях?

— Какво ги причиняваше?

— Не зная.

— Никога не сте го питали?

— Не съм, защото знаех, че баща ми няма да отговори на подобен въпрос. Щеше да ми каже да си гледам работата. Той не обичаше да го съжаляват...

— Значи сте отишъл в апартамента на баща си и сте му показал как да си инжектира морфин, така ли?

— Да.

— Въпреки че не сте били в особено близки отношения?

Греъм хвърли един кос поглед по посока на Харди. Одобрение ли търси? Твърде късно, ако е така, рече си Харди. Конят вече е избягал от конюшната и продължава да тича... Беше се опитал да спре клиента си навреме, когато все още имаше смисъл. Ако сега го обуздае, това ще представи нещата в лоша светлина. Отпи една глътка кафе и запази мълчание.

— Наистина не бяхме в особено близки отношения — кимна Греъм. — Но това не означава, че бих го оставил да страда. — Сви рамене и продължи: — Той сам ме помоли да му покажа... Направих го, но без да му бия инжекцията. Знаех какво ще стане...

— Какво?

Греъм изобщо не изглеждаше притеснен от въпросите, нито от темпото, с което бяха задавани.

— Това, което стана — спокойно отвърна той, спирайки очи върху лицето на Евънс. — Самоубийство...

Харди реши да му помогне с малко допълнителна информация.

— Снощи се получиха резултатите от аутопсията, Греъм — рече той. — Те не изключват убийство.

Чашата на младия мъж спря на два пръста от устата му. После измина обратния път до масата. Той самият се облегна назад.

— Това вече са пълни глупости!

— Може би — кимна Харди. — Но глупости, на които дължиш тазсутрешното си посещение.

Греъм се приведе напред, сложи лакти на масата и заби очи в Евънс. Изражението му пак се стори на Харди прекалено емоционално. Древният номер очи в очи, който предполага откровеност.

— Аз не съм убил баща си. Той сам отне живота си.

Сара Евънс не пропускаше нищо. Тялото ѝ леко се раздвижи, едната ѝ ръка докосна магнетофона, другата поднесе чашата към устните.

— Колко пъти видяхте баща си през последните шест месеца? — внезапно попита тя.

— Не знам — обърка се Греъм. — Седем, може би осем пъти...

— Значи по-често от един път в месеца?

— Ставаше сенилен. Беше болен от Алцхаймер... Обаждаше се да ме повика, после забравяше, че го е сторил... Забравяше къде си

оставя вещите. Викаше ме да ги търся...

— И морфина ли?

Пауза, после:

— Да, разбира се...

— Какво му причиняваше болки? — отново попита тя. — Кой му даваше морфин?

— Вече ме питахте за това — широко се усмихна той.

— И вие отговорихте, че не знаете...

— Точно така. И все още не знам.

Тя реши да прехвърли разговора върху собствената му личност.

— Не работите ли в „Бърза помощ“?

— Да, като санитар. Возя се в линейки.

— Вероятно разполагате със спринцовки и...

Харди усети, че не може да се сдържа повече.

— Извинете, но Греъм вече каза, че не знае откъде идва морфинът — намеси се той.

— Не съм забравила — кимна тя. — Но сега го питам за спринцовките...

— Все едно!

Греъм отново го докосна с ръка.

— Може би съм му оставил известно количество спринцовки — рече той. — Искях да съм сигурен, че използва стерилни игли.

В настъпилата тишина се чу как Лание прелиства списанието в ръцете си. Греъм се приведе над масата и дръпна шнура на щорите. В стаята стана по-светло. Тук, над мъглата, денят беше чудесен.

— Вие сте изпълнител на завещанието на баща си — отново смени темата Евънс. — Какво знаете за сейфа в апартамента му?

Греъм опразни чашата с кафе, извърна поглед към панорамата зад прозореца, после поклати глава:

— Почти нищо.

— Какво държеше вътре баща ви?

— Предполагам, че нищо. Никога не е притежавал ценности.

— А бейзболните картички? Тях къде ги държеше?

— Не зная.

— Защо не попитайте за *какви* бейзболни картички става въпрос?

— Защото зная, че ги събираше. Нямам представа какво е станало с тях. Може би наистина ги е държал в онзи сейф. Не знам...

Евънс очевидно затягаше някаква примка около шията му и Харди се почувства длъжен да я изпревари. Въпросите й очевидно изнервяха Греъм.

— Някой да иска още кафе? — попита с бодър глас той.

Желаещи нямаше.

Харди стана и тръгна към машината, а Евънс побърза да продължи с разпита.

— Никога не сте надничали в сейфа, така ли? — попита тя. — Нито пък сте правили опит да го отворите?

— Не. Винаги съм го смятал за нещо като декор. Сал обичаше да се фука, да демонстрира благополучие... Че разполага с много пари, че няма нужда от помощ... Но вие видяхте къде живееше, нали?

Лание прелистваше един специализиран върху плувните спортове брой на „Спортс Илюстрейтид“, от който изведнъж изпадна лист хартия за писма, с бланката на някой си „Мотел N96“...

— Хей!

Драги Греъм,

Не знам какво мислят другите, но аз наистина се гордея с теб. След толкова много време не съм сигурен какво точно означава това, но се гордея. Следях развитието ти, доколкото мога. Ти беше единствената ми надежда.

Майка ви не направи нищо да улесни нещата, вие и тримата ми дадохте да разбера, че не желаете да се мяркам пред очите ви. Познавам я добре тази ваша майчица, предполагам какви ги е надрънкала...

Но аз те държах под око. Следях кариерата ти при юношите, зная и как си се представил в Юридическия. Зная къде живее Деб с онзи нейния съпруг, зная и за Джорджи. Как стигнаха дотам? Предполагам, че са се объркали, след като ви напуснах...

Майка ти никога не е споменавала, че съм се обаждал и съм питал за вас, нали? Но аз го правех редовно, веднъж на всеки три-четири месеца. Трябва да знаеш това. Така разбрах, че си напуснал службата си в съда и отново си опитал късмета си в бейзбола.

Днес те видях как играеш. Две тройки. Помниш ли какво си говорехме едно време? Че винаги ще предпочетеш тройката пред хоумъра^[1]. Нападението е най-вълнуващата част от тази игра, прав съм, нали? Както и да е... Гледах те как прилагаш системата 3-6-4 и ставаш пълен господар на терена. Горд съм, че отново се върна към бейзбола.

Искам да ти пожелаая успех. Просто е, но толкова рядко го правим, нали? Искам да кажа, че човек трябва да върши това, за което най го бива на тоя свят. Някой ден ще го разбереш...

Докато Харди оглеждаше писмото, в стаята се възцари тежко мълчание. После Лание дръпна листа от ръцете му и го подаде на Евънс.

— Тук има нещо, написано с друг почерк — каза той. — Шестнайсет, осем, двапет и седем...

— Какво е това? — попита със свито сърце Харди. Вече разбираше, че е допуснал глупава грешка. Адвокатът е длъжен да попречи на клиента си да говори с полицията. Просто и ясно. А той не само че не направи нищо подобно, а дори го подтикна да се разприказва. Фактът, че Греъм не им казва кой знае какво — в смисъл нищо, което те не биха открили и сами, започваше да намирисва на самообвинение... Леко, но все пак намирисва.

Евънс веднага схвана за какво става въпрос.

— Комбинацията за сейфа на Сал — обяви тя. — Онази, за която нашият приятел Греъм твърдеше, че и представа си няма...

Минаваше единайсет.

Евънс и Лание не разрешиха на Греъм да вземе душ при затворена врата на банята и по тази причина той още беше с дрехите, с които бе спал.

Греъм и Харди останаха край голямата маса до прозореца и през повечето време мълчаха. Щорите бяха вдигнати докрай, градът блестеше в краката им, отдавна прогонил дрипавите валма на мъглата. Греъм откряна едното крило, през процепа от време на време се

промъкваше лек ветрец, но полъхът му беше твърде слаб, за да освежи въздуха във вътрешността.

Очевидно въодушевени от откритието си, двамата инспектори продължаваха обиска с нова енергия. Работейки в екип, те отново започнаха от входната врата и педантично преглеждаха всичко — книги, чекмеджета, дрехите в гардероба, кухненските кутии и съдове.

Скоро ще приключат, рече си Харди. Ако не открият нищо друго освен писмото, положението е добро. Греъм реагира естествено — какво пък толкова? Може и да е разполагал с шифъра, но беше ясно, че това е било отдавна, а за писмото в списанието изобщо беше забравил. Нима наистина си мислят, че тази комбинация му е притрябвала? Той не помнеше нито защо си е записал цифрите, нито кога го е сторил. Наистина не помнеше!

Харди предпочиташе клиентът му да не е толкова бързив, но нещата вървяха към приключване и щетите не бяха особено тежки. Инспекторите се приближаваха към масата, почти приключили с обиска. Лание отмести един стол и издърпа чекмеджето на малкото писалище до леглото, а Евънс вдигна една празна кутийка от тютюн за дъвчене и я разклати. Вътре нещо издрънча и тя отвори капачето.

— Шест ключа — обяви младата жена, погледна партньора си и разклати връзката, окачена на обикновена метална халка.

Греъм изведнъж заприлича на елен, заслепен от автомобилни фарове. Мигът отмина толкова бързо, колкото и се появи, но Харди изпита безпокойство. В очите на младия човек имаше истински страх. Беше ясно, че крие нещо. Още по-ясно беше, че се е надявал това нещо да остане незабелязано.

Сара Евънс се обърна и пусна връзката на масата.

— Хайде да си поиграем на „познай ключа“ — изгледа Греъм тя. — Какво ще кажете?

Той сви рамене, пръстите му забарабаниха по масата. После на лицето му изплува широка усмивка.

— Страхувам се, че не става — рече. — Във всяка къща се намират кутии със забравени ключове... — Протегна ръка и взе връзката: — Предполагам, че тези двата са резервните от колата ми... Този пък е за резето.

Евънс посочи един ключ с по-особена форма.

— Имате ли касета в банката? — попита тя. — Това тук е ключ от касета. Коя е вашата банка?

Усмивката на домакина се стопи. Седнал до малката масичка в другия край на помещението, Лание любопитно вдигна глава. В стаята се възцари тежко мълчание.

Харди протегна ръка да докосне рамото на клиента си. Искаше да го предупреди, че може да не отговоря на този въпрос, но в същия момент Греъм въздъхна и проломоти:

— Не знам...

Лание почука по масичката с нещо, което беше извадил от чекмеджето.

— Чекова книжка от „Уелс Фарго“ — обяви той. — Клонът е на пет минути оттук. Мисля, че нищо не пречи да се отбием там веднага след като приключим с обиска. А после може да се наложи да отскочим до съдията за нова заповед...

Сержант-инспектор Сара Евънс придърпа един стол и седна.

— Нима твърдите, че не знаете дали имате банкова касета, Греъм? — присви очи тя. — Това ли искахте да ми кажете?

Очевидно объркан, Греъм издаваше някакви смешни звуци, които вероятно би трябвало да внушат на Евънс, че става въпрос за някаква дреболия. Явно не можеше да си представи, че всеки момент могат да му щракнат белезниците.

Харди нямаше идея какво се крие в банковата касета, но съдейки по поведението на Греъм, то положително беше нещо грозно...

Обзе го чувство на дълбоко разочарование. Дългите сутрешни часове се оказаха чиста загуба на време. До този момент не беше направил кой знае какво за Греъм Русо, а преди края на тази част от пиесата, нещата едва ли щяха да се променят...

[1] Специфичен удар в бейзбола. — Бел.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Марио Джиоти седеше на обичайната си маса в „Станьола“, едно от заведенията на Пристана. Отпиваше от чаша чай с лед и наблюдаваше с безизразно изражение рибарските лодки, закотвени на няколко метра от прозореца. Известна личност в града, той беше убеден, че когато е на публично място, от цялата му фигура трябва да се излъчва авторитет и достойнство. Във всеки случай майската утрин беше прекрасна. Днес беше вторник, той дойде в ресторанта в наистина добро настроение.

И защо не? Беше съдия от Федералния съд на Съединените щати с пожизнено назначение, живееше в най-прекрасния град на света. Макар и на шейсет, той поддържаше тялото си в отлична форма, най-често чрез джогинг или ежедневни едночасови упражнения във фитнес залата на Федералния съд. Добре знаеше, че от стоманеносивите му очи и гладкото лице с добре оформен нос, се излъчва именно достойнство.

Но в този момент имаше известни затруднения при контрола на изражението си. Съпругата му закъсняваше и той напразно се опитваше да прикрие все по-силното раздразнение, което го обземаше.

Мразеше да чака. За щастие беше успял да подреди живота си така, че обикновено ставаше обратното — хората чакаха него. Никога не му се налагаше да се реди на опашка. Екипът му в съда действаше бързо и ефикасно. В момента, в който се изправеше на прага на залата, всичко за предстоящия работен ден беше готово. Но жена си чакаше. Винаги я беше чакал, вероятно щеше да го прави до края на живота си.

Погледна към рибарските лодки и от устните му излетя въздишка. В „Станьола“ се появяваше поне веднъж седмично — разбира се, когато не пътуваше извън града. Повод за това бе не толкова носталгията, колкото желанието да се върне при корените си.

Така се чувстваше тук. Това беше истинският му дом, балсам за душата му. Защото тази сграда беше храм за три поколения от фамилията Джиоти, вече шейсет и пет години поред...

В разгара на голямата Депресия пращадото на съдията бе отворил тук една малка будка, която, оцелявайки през годините, постепенно се превръща в символ на фамилията. Всеки от членовете ѝ се бе стремил да я пристрои и разшири, в крайна сметка се появява днешната солидна сграда — неразделна част от Залива на рибарите в очите на жителите кореняци. През 1982 година Джоуи Станьола я беше купил от Бруно, бащата на Марио.

Марио беше последният мъж във фамилията Джоути. Адвокат, чиято мечта на живота бе да стане съдия, далеч от мисълта да стопанисва ресторанта в Залива. Баща му Бруно го разбираше. Ако беше млад и образован, ако имаше перспективите, откриващи се пред сина му — той положително би сторил същото.

Но Марио си даваше сметка, че въпреки всичко бе разбил сърцето на стареца. Баща му продаде ресторанта на Станьола без никакво видимо колебание, а шест месеца по-късно умря в едно от сепаретата до прозореца, тапицирано в червено. (Малко след като бе погълнал традиционната самбука^[1], която добрите италиански ресторанти винаги предлагат на клиентите си в края на обилен обяд. В устата му съдебния патолог откри три несдъвкани зрънца кафе.)

— Още малко чай с лед, Ваша Светлост?

Маурицио, главният келнер, бе изпратил един от младите сервитьори да провери дали съдията не се нуждае от нещо. Маурицио винаги се грижеше за него.

Джоути се извърна към младежа, дари го с отлично усвоеното си приятелско кимане и той допълни чашата му. Беше сръчно и добронамерено момче, изпълнено с искрено желание да бъде полезно, да изпълнява всички желания на господарите си. Точно като Марио преди четирийсет и пет години. Приключило с Джоути, то безшумно се прехвърли на съседната маса. Съдията отново въздъхна.

— Не изглеждаш в добро настроение. Случило ли се е нещо?

Джоути не беше забелязал появата на жена си. Пат изглеждаше много добре. Гладко, лишено от тежестта на годините лице с високи скули, грациозна фигура. Той вдигна глава да приеме целувката ѝ, а тя се настави срещу него, взе ръката му и леко я стисна.

— Извинявай за закъснението. Добре ли си?

— За момент се почувствах стар — отвърна той и лицето му изгуби безстрастното си изражение.

— Не си стар!

— Казах, за момент — усмихна се той и на свой ред стисна ръката ѝ. Снощи, след като се бяха любили, Марио ѝ се похвали, че паметта му все още е отлична. Да, тя е права. Не е стар.

— За Сал ли си мислиш?

— Не — поклати глава той. — Това келнерче ме върна към времето, когато работех тук... — Очите на съдията се извъртяха към лодките зад прозореца: — Може би мъничко и за Сал...

Пат изпитателно го изгледа, после, очевидно доволна от това, което видя, небрежно си взе една соленка от чинията на масата.

— Сигурна съм, че това беше най-доброто разрешение — каза тя. — За Сал...

— Права си — кимна той. — Но все пак... — Очите му отново се насочиха навън, гласът му стана тих: — Като гледам пристаните все ми се струва, че виждам „Заслужена награда“ и Сал, който ми маха от борда. Трудно ми е да приема, че го няма...

— Той живя така, както искаше, скъпи.

— Беше на моите години. Мисля, че това също е част от...

— Беше болен, забрави ли? Умираще. Нещата можеха да бъдат много по-лоши. Сега поне се отърва от мъките.

— Сигурно...

— Не е чак толкова страшно... Така дори е по-добре.

— Зная, че си права — въздъхна съдията, все още извърнат към гледката зад стъклото. — Може би днес не трябваше да седам на тази маса, от която се вижда всичко. Събужда спомените ми...

— Но това е *нашата* маса, Марио! Винаги е запазена за теб. Масата на съдията!

— Казвам само, че той беше мой приятел — отново стисна ръката ѝ Джиоти. — Липсва ми и това е всичко...

— Липсва ти споменът за него, любов моя. Напоследък той не беше онзи приятел, който помниш, нали?

— Права си.

Тя го погледна в очите и лекичко стисна пръстите му.

— Знаеш го, не може да не го знаеш...

— Зная го, Пат. Сега всичко е наред. Но не беше лесно...

Келнерът дойде да вземе поръчката им. Пат си избра миди с чаша „Пино Гриджо“, а съдията предпочете раци по френски с още

един леден чай, никакво вино, разбира се. Следобед му предстоеше съдебно заседание.

Изчакаха пристигането на виното ѝ в мълчание. Тя отпи малка глътка за проба, остави чашата на масата и попита:

— Чете ли сутрешните вестници? Някои от тях твърдят, че може би не е самоубийство...

— Без „може би“ — отсече с категоричен тон съдията.

Виното сякаш заседна в гърлото на Пат Джиоти и тя побърза да отпие още една глътка.

— Защо мислиш така?

— Всичко сочи за асистирано самоубийство — сви рамене съдията. — От ампулите с морфин са били свалени етикетите. Помогнал му е човек с медицински познания. Сутринта помолих Ани (секретарката му) да отскочи до Съдебната палата и да вземе едно копие от патологическото заключение.

— И?

Джиоти замислено начупи една гризина, после сякаш забрави за нея.

— Дозата морфин не е била чак толкова силна. Ако е действал сам, Сал положително би употребил много повече наркотик, просто за да е сигурен... Три ампули са останали неизползвани. Но онзи, който му е асистирал, се е погрижил да му инжектира дозата директно във вената...

— А същата доза не би била фатална мускулно, така ли?

Джиоти кимна.

— Бил е професионалист. Или поне човек с достатъчно медицински познания, за да е запознат с този факт... — Въпреки тъжната тема на разговора, върху лицето му се изписа усмивка на възхищение: — А ти не пропускаш нищо, нали? Какво беше това, Елисън?!

Жена му доволно се усмихна на комплимента. Джиоти имаше предвид едно дело за медицинска небрежност отпреди няколко години. Народът на Съединените щати срещу фармацевтична компания „Елисън“. Лекуващият лекар на тежко болен пациент го инжектирал венозно вместо мускулно с едно от лекарствата на компанията, което се оказало фатално. Докторът се бе опитал да стовари вината върху фирмата производител, но номерът не мина. Лекарствата, инжектирани

директно в кръвта, винаги имат далеч по-силен ефект от мускулните инжекции. На тази база Джиоти потвърди обвиненията срещу лекуващия лекар, обявявайки, че всеки медик на света знае този закон, или поне би трябвало да го знае...

Пат Джиоти си направи труда да изчете купища специализирана литература. Тя нямаше никаква професия и никога не беше работила. Може би по тази причина животът ѝ се въртеше в близка орбита до професията на съпруга ѝ. А може би от страх, че един ден няма да имат тема за разговор... Но, независимо от причините, тя поддържаше юридическите си познания на високо ниво и често се задълбочаваше в дребните и незначителни подробности, неизбежно съпътстващи всеки процес.

Джиоти пусна ръката на жена си и се облегна назад, за да даде възможност на келнера да сервира храната им.

— В едно съм сигурен — промърмори той. — Тази история далеч не е приключила. Особено след като възникнаха съмнения във версията за самоубийството...

Пат остави вилцата си и изненадано го погледна:

— Следствието не е приключило, така ли?

— Ако не става въпрос за самоубийство, значи става въпрос за обратното — поклати глава съдията. — А всяко убийство се разследва докрай!

— Така гласи законът, но според мен следствието трябва да приключи. Нека оставим Сал да почива в мир.

Той отново се пресегна през масата и хвана ръката ѝ.

— Кой може да каже колко го е боляло, Пат? Ами ако е искал да преодолее болката, колкото и ужасна да е била тя? Ако не е искал да умре точно в този момент? Това е същността на въпроса, скъпа...

Това е моят Марио, помисли си тя. Винаги съдия, съдия до мозъка на костите, който неуморно търси същността на нещата, валидността на закона.

— По тази причина следствието трябва да установи кой е бил на гости у Сал — тихо добави мъжът ѝ.

Харди направи опит да изчисли колко време е прекарал на открито през този прекрасен ден. Сутринта излезе малко преди седем,

все още имаше мъгла. Четири-пет минути му бяха нужни, за да стигне до мястото, където бе паркирал колата си. Пред къщата на Греъм остана не повече от две минути. За този отрязък от време успя да се наслади на ярките слънчеви лъчи, птичата песен и аромата на цъфнали цветя. И да размени няколко реплики с Лание. Трийсет секунди, за да се върне при колата си в един и четвърт. Две минути път от гаража в центъра до офиса...

В момента беше осем без петнайсет. Слънцето бе само спомен, тъмнината вече се спускаше над околните сгради. Изправен до прозореца, той гледаше надолу към улица Сътър. Беше без сако, с разхлабена вратовръзка и възпалени очи. Зад гърба си имаше тринайсетчасов работен ден, разпределен между Греъм Русо и „Триптек“. И само осем и половина минути на чист въздух...

Преди четвърт час бе привършил с клетвените показания на Тери Ловиц от пристанището на Оукланд. В пет и половина, след като стана ясно, че нещата ще се проточат още поне два часа, Харди поръча сандвичи от близкия бар. После позвъни на Франи да я предупреди, че ще закъснее. Новината никак не я очарова.

Ловиц беше началник-отдел „Техническа поддръжка“ в пристанището. Човек с отчайващо беден и неубедителен речник, според мнението на Харди. Едва на третия път успя да даде елементарните лични данни, необходими за протокола. За сметка на това становището на господин Ловиц по делото беше съвсем категорично: Порт Оукланд никога, дори за секунда, не е допускал експлоатацията на неизправна машина, особено пък на крановете за товарене на стоки в корабните трюмове.

В последвалите пет часа Харди му даде поне трийсет примера както за незначителни, така и за по-сериозни аварии, станали по вина на неизправно оборудване. Но в случаите, в които господин Ловиц изобщо свързваше някакви изречения, той успяваше да намери основателно оправдание за всяка една от тях. Беше ясно, че този човек е твърдо решен да запази службата си, каквото и да му струва това.

Харди се върна до писалището, взе една от трите стрелички за дартс на плота и механично я хвърли към таблото. В частицата от секундата, с която се измерваше времетраенето на полета, той изведнъж си даде сметка, че е пред прага на личен рекорд, стига да улучи сектор 3.

Стреличката се заби в центъра на сектор 20. Дейвид Фрийман се появи на прага с бутилка вино и две чаши, телефонът иззвъня.

— Такъв е животът — безпомощно вдигна ръце Харди. — Всичко ти се струпва накуп.

Фрийман търпеливо го изчака да вдигне слушалката.

— Да.

— Харди, обажда се Ейб.

— Господи, няма как да те сбъркам. Гласът ти е неповторим.

— Понякога го променям, за заблуда...

— Казвай какво има. Сигурно се обаждаш заради Греъм Русо...

Фрийман пристъпи към бюрото, остави чашите и възседна ъгъла.

Слушалката потвърди подозренията на Харди.

— Наистина се обаждам заради Греъм Русо — рече Ейб.

— Слушам те.

— Правя го от любезност. Маниерите ти явно са направили впечатление на Евънс и Лание. Попитах ги имат ли нещо против да ти звънна и те казаха не.

— Проницателни индивиди — кимна Харди. — Особено за полицаи. Хайде, казвай каквото имаш да ми казваш за Греъм...

И Глицки му каза.

Фрийман го повтори, сякаш искаше да се увери, че е чул добре.

— Петдесет хиляди долара в банкноти? Четири пълни комплекта бейзболни картички от началото на 50-те?

— Точно така.

Старецът почти пресуши чашата червено вино в ръката си. Харди механично отбеляза, че навън вече е съвсем тъмно.

Погледна часовника си. Осем и петнайсет. Време е да сложи точка на този работен ден и да се прибира у дома. Ако Греъм бъде официално обвинен, положително ще му звъннат по някое време и ще трябва да ходи в затвора. Имаше чувството, че ще се пръсне, ако не получи малко почивка.

За разлика от него Дейвид Фрийман нямаше нито семейство, нито никакви други интереси извън правото. Така беше живял през целия си съзнателен живот. След напрегнат ден в съда имаше навика да седне с чаша в ръка и да обсъжда подробностите по някое

новоочертаващо се дело. Те никога не свършваха, а и Фрийман не желаше да свършат.

— В крайна сметка ще излезе, че не става въпрос за асистирано самоубийство, а? — подхвърли той.

— Какво искаш да кажеш?

— Искам да кажа петдесет бона плюс колекцията бейзболни картички, взети от сейфа на стареца. На това не му се вика алтруизъм...

— Не мисля, че е станало така, Дейвид — размаха ръце Харди. — Той не е такъв човек.

— Не е нужно да познавам човека, доказателствата са ми достатъчни. След като те сочат, че го е направил — значи наистина е така.

— Винаги казваш това...

— Защото винаги е истина. — Фрийман се премести на дивана и взе бутилката със себе си. Допълни чашата в ръката си, отпи и започна да върти рубинената течност в устата си като професионален дегустатор. — Защо не останеш още малко? Опитай това кларе, наистина е добро... Дай си малко почивка, за бога, цял ден тичаш като кон! Това ново дело ще те довърши!

Личният рекорд може да върви по дяволите, рече си Харди и хвърли още една стреличка. Друг път ще го подобрява.

— Може и да не повярваш, но идеята ми за почивка едва ли се покрива с висене в кантората до среднощ и обсъждане на дело, което нямам никакво намерение да поема — изръмжа той. — Възнамерявам да се прибера у дома и да кажа здрасти на жената преди да ме е напуснала, а може би ще успея и да целуна децата си за лека нощ...

Фрийман облиза устните си в знак на отвращение.

— Не проявяваш ли любопитство относно тези пари?

— За тях си има обяснение.

— Именно. Нима не искаш да го чуеш?

— Ще го чуя по новините.

Харди заобиколи бюрото, взе сакото си от облегалката на стола и се насочи към вратата, намъквайки го в движение.

— Ще заключиш и ще угасиш лампите, нали? — обърна се той и вдигна куфарчето си от пода до стената. — Хазяинът ми е голям звяр!

Фрийман взе бутилката и стана на крака.

— Не — рече той. — Ще си сляза в кабинета.

Кафявият му костюм изглеждаше така, сякаш беше взел душ с него, а след това беше подремнал без да се съблича. Върху яката на ризата му имаше поне половин дюза ръждиви точки — обичайните последици от порязвания при бръснене. Вратовръзката му би могла да бъде парче покривка, откъснато от някоя италианска пицария. Беше с половин глава по-нисък от Харди и поне петнайсет кила по-тежък, почти всичките от тях концентрирани в шкембето. Въпреки всичко това, благодарение на блясъка в очите и почти маниакалната енергия, която се излъчваше от него, Дейвид Фрийман изглеждаше внушително, дори заплашително.

Спря на крачка от Харди, направи замислена физиономия, после рязко заби показалец в гърдите му.

— Животът не е генерална репетиция, момчето ми — рече той. — Ако наистина имаш ясна представа какво точно се е случило със Сал Русо, момчето има право да го чуе... Поел си го и му дължиш това, независимо на колко зает се правиш. Ще ти дам един безплатен съвет: опитай и да се позабавляваш...

— Като теб ли?

— Точно така. Като мен. Аз през цялото време се забавлявам.

— Ти през цялото време работиш.

— Защото обичам работата си! — позъорски отвърна Фрийман. — Никога не се залавям за нещо, което не ми харесва!

— Извинявай за забележката, Дейвид, но ти нямаш деца.

Старецът вдигна глава и го изгледа с присвити очи.

— Ти имаш. И какво от това?

— Вече не правя това, което ми *харесва*, а това, което *трябва*. Такъв е животът ми, такава е действителността. Вече дори не мисля какво искам да правя.

Фрийман се сети за чашата в ръката си и побърза да я надигне.

— Но ти сам си пожелал да имаш деца, нали?

— Разбира се.

— Значи сам ще избереш как да живееш с тях.

Харди усети как започва да се нервира.

— Отлично мнение, Дейвид. Гладко и непробиваемо. За съжаление, трябва да ти кажа, че нямаш никаква представа за какво говориш.

— Ти се нуждаеш от това дело, момчето ми — поклати глава Фрийман. — От дело за убийство, в което да вложиш всичките си сили. Тази нужда те яде отвътре.

Харди не искаше да слуша подобни думи, просто защото бяха много близо до истината. Щракна ключа на осветлението, побутна Фрийман към площадката и затръшна вратата.

— Благодаря за напомнянето — троснато рече той.

Двамата мълчаливо поеха по късия и тъмен коридор, който водеше към стълбището. На втория етаж, в центъра на просторната и екстравагантно обзаведена чакалня, се намираше работното място на Филис, в момента празно. Основното осветление беше изключено, светеха само малките, подобни на прожектори аплици по стените, които просто превръщаха мрака в здрач. Фрийман изръмжа едно лека нощ и тръгна към кабинета си. Харди му обърна гръб, сложи ръка върху перилата, после с въздишка спря.

— Дейвид...

— Какво? — обърна се онзи.

— Мисля, че *ти* трябва да поемеш делото Русо...

— Честно ще ти призная, че съм готов човек да убия, за да го поема!

Харди се усмихна в здрача.

— Не е нужно да убиваш никого. Твое е, можеш да го поемеш. Истината ти казвам. От този момент нататък Греъм е твой клиент. Можеш да му се представиш в момента, в който му бъдат предявени обвиненията. А това означава всеки момент. Ако побързащ, можеш да стигнеш в затвора преди него...

Старецът замълча, обмисляйки чутото.

— Много се изкушавам — промърмори след известно време той. — Но няма да стане. Той не може да си позволи хонорарите ми...

— Поеми го безплатно. Той не може да си позволи ничии хонорари, но делото му ще бъде една отлична реклама...

— Това си е твой случай, Диз — поклати глава Фрийман. — Той е твой клиент.

— Не го искам, Дейвид. Забрави за хонорарите. Тук става въпрос за това, че аз *не мога* да си го позволя!

Настъпи пауза, после от мрака долетя тихият глас на Фрийман:

— Ако желаеш да чуеш мнението ми, не можеш да не си го позволиш, момчето ми... Години наред слушам от теб, че моите клиенти — моите *виновни* клиенти, са измета на обществото. Че те може и да заслужават най-добрата защита, която законът позволява, но никога няма да я получат от адвокат Дизмъс Харди! Не, сър, никога! Той има по-високи стандарти. Той трябва да *вярва* на клиентите си, на доброто в тях. Ще ти кажа нещо за същността на понятието хуманност, Диз. То е измамно и непрекъснато лъже. Лошите неща често се вършат от добри хора. По тази причина сме дарени с хубавите си закони...

Очевидно възбуден, възрастният адвокат направи крачка напред.

— Мислиш, че работата ти по делото „Триптек“ е по-чиста от това, с което се занимавам аз. Това не е така, момчето ми. В най-добрия случай Дайсън Брънел е лъжец, а в най-лошия — мошеник. Но ти явно нямаш нищо против да ровиш фъшкиите около него, срещу съответния хонорар... — Гласът на Фрийман стана по-нисък, но едновременно с това по-гневен: — Появява се Греъм Русо, тъй като има нужда от теб. Ти веднага заявяваш, че той не е убил баща си, за да го ограби. Ти му *вярваш*, нали? Но не искаш да му помогнеш. Не можеш да си го позволиш! Добре, хубаво... Но отсега нататък ще те помоля да ми спестяваш дрънканиците за добрите и лошите, за правдата и неправдата! Нямам време да слушам подобни глупости!

С тези думи Фрийман се завъртя на токове, отвори вратата на кабинета и я затръшна след себе си.

На перваза над камината имаше керван от малки слончета, всяко опряло хоботче в опашката на предното. Бяха от венецианско стъкло, ръчна изработка.

Франи ги зърна в „Гъмпис“ и моментално се влюби в тях, макар да знаеше, че не може да си ги позволи. Бяха прекалено скъпи и прекалено крехки, излишен лукс за хора, които се нуждаят от много по-практични неща. Но Харди й купи шест парчета наведнъж, а после продължи да обогатява колекцията с по-бавни темпове — по едно в годината, винаги в деня на сватбата им...

Сега се беше изправил пред тях и се опитваше да чуе какво му говорят. Минаваше девет, когато най-сетне се прибра у дома.

Слончетата бяха част от съвместния им живот. Веднъж решили да се оженят, двамата с Франи доста спориха по въпроса къде да живеят. В крайна сметка тя стигна до решението да напусне апартаментчето си и да се нанесе тук, в *неговата* къща. Харди се надяваше, че подаръкът ще ѝ помогне да се почувства у дома си и наистина стана така. През ден, през два Франи подреждаше слончетата си по различен начин — в кръг, в редица наляво, в редица надясно. Според настроението си.

(Между другото, при всяко гостуване у тях брат ѝ Моузес правеше абсолютно същото. Харди реши, че става въпрос за някакви генетични заложи.)

Тази вечер очевидно беше вечерта на сенките. Входното антре и хола тънеха в мрак, нарушаван от по една малка електрическа крушка. Лампата до телефона в антрето, лампионът в коридорчето между хола и трапезарията. В къщата цареше неестествена тишина. Построена в „железопътен“ викториански стил, тя разполагаше с дневна и трапезария в предната част, разделени от дълъг и тесен коридор. Навътре се разширяваше и пространството беше достатъчно както за кухненския блок, така и за трите спални.

Децата спяха, Франи също си беше легнала. Харди стопли в микровълновата остатъците от някакви макарони със сирене, после изсипа отгоре им една консерва с риба тон. За протеините, за вкуса, или бог знае за какво... Седна на масата в трапезарията и положи пред себе си известно количество документи по делото „Триптек“. Показа се обаче, не няма сили да прочете нито ред.

Отсипа два пръста „Бушмилс“ в едно от бурканчетата-чаши за конфитюр, които използваша децата. Върна се в дневната, запали камината и отпи от питието си. Когато видя дъното на бурканчето, отиде да вземе душ, а после се шмугна под чаршафите до жена си, която може би наистина спеше...

Озарени от алено сияние, слончетата танцуваха.

Един гол мъж стоеше пред изстиващата жар и наблюдаваше животните. Бяха четиринайсет, подредени едно след друго, може би готови за керван. Навън виеше силен вятър.

На крачка от огъня цареше непрогледен мрак. От него се появи женска фигура. Беше облечена в бяла дреха с неясна форма. В дългата, свободно спусната коса проблясваха червени огънчета. Беше боса.

Мъжът я усети и се обърна. Не направи крачка към нея, защото се страхуваше, че ще се спъне. Вече два пъти бе доливал ирландско уиски в чашата с дебели стени, върху които бяха изрисувани Том и Джери.

— Няма ли най-сетне да си легнеш?

— Не мога да заспя.

— Забелязах — рече тя и сложи ръка на рамото му. — Не бива да се тровиш...

Намек за пиенето. Когато беше млад, още преди брака и децата, той си имаше желязно правило: никакъв твърд алкохол у дома! А сега? Сега беше друго. Понякога имаше чувството, че спокойно биха могли да отворят магазин за пиячка.

— Обичам ги тези слончета — промълви той. Приятно му беше да гледа как едно от най-силните животни на земята е превъплътено в един от най-крехките материали на природата. — Сякаш танцуват, нали? Вълнуват се от предстоящото пътуване, радват се, че ще вършат нещо...

— Ела да си легнеш — рече тя. — Ще ти разтрия гърба.

— Колко е часът?

— Два. След пет часа децата ще са на крака, Дизмъс. Ще изтекат като пет минути, нали знаеш?

Ръката му с чашата беше опряна на поставката над камината. Той си даваше сметка, че се подпира на нея, за да запази равновесие.

Франи е права. Утрешният ден — един от безкрайната поредица сиви дни — щеше да дойде прекалено скоро. И Фрийман е прав. Наистина се ядеше отвътре.

Въздъхна, остави полупълната чаша на перваза над камината и се остави в ръцете на Франи, която го поведе по дългия коридор към спалнята.

[1] Питие, подобно на мастиката. — Бел.пр. ↑

ПЕТА ГЛАВА

Харди не беше настроен да обръща внимание на умората, главоболието и тихото пицнене в ушите си. Нагласен на шест и половина, вътрешният му будилник бе както винаги точен. От всичко, което му каза Дейвид Фрийман предишната вечер, най-силно го засегна забележката за децата. Изборът да ги има беше негов, следователно пак той трябваше да реши как да живее с тях.

Отношенията му с децата се развиваха по някаква низходяща спирала, която не разбираше. Отделяше им все по-малко внимание, все по-малко се радваше на живота си с Франи, на живота въобще. Да не говорим за работата. Не можеше да разбере дали тя е функция на някакви принципи, но най-сетне я опозна.

Може би всичко това не беше изчезнало напълно, може би все още имаше шанс да го възстанови.

Не знаеше дори къде изчезна черния тиган. Този кухненски съд от солидно желязо тежеше над пет кила и представляваше единственото реално наследство от родителите му Джо и Йола, които загинаха при самолетна катастрофа, когато Харди бе на деветнайсет години. В продължение на много време си беше приготвял храната в него. През годините на първия си брак, принудителното ергенство след тях...

Държеше го винаги на печката, лъскаше го с такова усърдие, че желязото блестеше като никелирано. Никога не го миеше с вода. За отстраняване на твърдите частици използваше дървена стъргалка, след което го търкаше със сол и сух парцал. По дъното на тигана не залепваше нищо, дори когато приготвяваше храната си без мазнина. Този тиган беше едно от съкровищата му. Когато се събра под един покрив с Франи, той я предупреди, че тиганът е символ на неговата същност.

Ако това е било истина, значи днес се намирам в беда, рече си Харди. Нямаше представа къде изчезна тигана. Зае се с основно претърсване и скоро го откри — под работната масичка на площадката, от която се излизаше в задния двор. По някое време през годините на

брака им Франи го беше извадила от употреба, а той дори не бе забелязал това. Отдавна вече не си приготвяше храната сам, вечно претрупан с работа. А проклетото нещо бе прекалено тежко за Франи и тя съвсем основателно го беше изхвърлила...

Тази сутрин не пристъпи към рутинните си действия: душ, обличане на костюма и връзване на вратовръзката, кафе. Вместо това намъкна чифт избелели дънки и стария пуловер с надпис „Кал Поли“, обу маратонките си на бос крак и тихо се зае с търсенето на черния тиган.

Двайсет минути по-късно застла кухненската маса с една френска покривка на карета и подреди приборите за закуска върху нея. Направи едно кафе по вкуса на Франи — с много сметана и три четвърти лъжичка кафява нерафинирана захар. Занесе го в спалнята, остави го до леглото и я събуди с целувка по бузата.

Ребека, която всички наричаха Бек, беше дъщерята на Франи от първия ѝ брак, но Харди я обичаше като свое дете. В момента деветгодишното момиченце спеше по гръб, с отворена уста и изритани в краката завивки. Братчето ѝ Винсънт беше на седем, но вече разполагаше със самостоятелна стая в дъното на къщата. От известно време насам обаче той предпочиташе да спи при Бек, постлал тънък футон на пода до леглото ѝ. Сега лежеше свит на кравай, завит чак до шията. Харди го прекрачи, седна на ръба на леглото и прошепна в ухото на Бек:

— Кленов сироп и палачинки.

— Палачинки ли? — моментално се ококори тя. Ръцете ѝ за миг се увиха около врата му, после босите ѝ крака се спуснаха на пода. — Винсънт! — изкрещя тя. — Тате ще ни прави палачинки!

Винсънт се събуди и скочи отгоре му още преди Харди да разбере какво става. Секунда по-късно вече беше по гръб върху футона, а отгоре му се изсипа лавина от детски ръце и крака. Вдигна се невъобразима врява.

Харди нададе силен рев, сграбчи топлите телца и започна да ги гъделичка. Получи един силен, ама наистина силен ритник в слабините, простена, но никой не му обърна внимание.

Най-сетне се укротиха. Беше се озовал с гръб опрян в таблата на леглото, а децата се сгушиха от двете му страни. Чу как се включва душа в банята, миг по-късно задрънча и будилника до леглото му.

— Хайде да се обличаме — рече и потупа децата по голите гръбчета. — Закуска след пет минути.

— След четири! — скочи на крака Бек и хукна към банята.

— Три! — извика Винсънт и я последва, но закъсня. Вратата на банята се затръшна под носа му. — Татко, тая Бек пак блъска вратата! — оплака се момчето и забарабани с юмручета по дървения плот. — Тате!

Харди се изправи. Криза номер едно. Пое си дъх и се приготви за ролята на посредник. Слабините вече не го боляха.

Главоболието беше изчезнало.

На телефонния секретар в офиса го чакаше едно послание. Греъм го беше потърсил от затвора. Евънс и Лание отново се появили на прага му точно в седем. Но този път го арестували по обвинение в убийство.

Партньорът ѝ бе зает с разпит на свидетели по друго убийство, станало още преди Сара да бъде преместена в отдела. По тази причина тя тръгна сама към апартамента на Сал.

На вратата все още стояха полицейските лепенки. По всичко личеше, че ѝ предстои рутинна и доста досадна работа, на това изобщо не я смути. Изпитваше някакво странно привличане към историята на този стар продавач на риба, ненавиждан от всичките си близки.

Влезе и затвори вратата след себе си. Щорите в хола не бяха спуснати, отдавна немитите стъкла на прозорците сивееха от мръсотия. Весели и ярки навън, тук слънчевите лъчи бяха бледи и посърнали. Протегна ръка към електрическия ключ. Разлика почти нямаше. Оказа се, че светят само две от шестте крушки на тежкия полюлей, увиснал от центъра на тавана. Другите бяха изгорели.

Пристъпи към продънения диван и внимателно се отпусна на ръба му. Върху изцапания плот на масичката за кафе все още личеше прах за снемане на отпечатъци. От другата ѝ страна беше лежащият стол. Сара се наведе напред, опря лакти върху коленете си и въздъхна.

Тишината се стовари върху нея с огромна сила. Измина доста време преди да си даде сметка за приглушения грохот на трафика по

Седма улица. Въздухът в помещението беше абсолютно неподвижен.

Как ли се е чувствал човекът, който бе живял тук и умрял тук? Вече започваше да разбира, че разследването на едно убийство няма нищо общо с доскорошната ѝ работа, когато се занимаваше с обири, въоръжени нападения, вандализъм и измами. Разбира се, актът на убийството може да се разглежда и в светлината на останалите престъпления — насилствено-брутален и отвратителен, но последиците от него докосват една по-друга струна...

Тук беше сложена точката на един живот.

Едно човешко съзнание, един човешки ум, оставили дълбоки отпечатъци върху неодушевените предмети в този дом — мебели, стени, кухненска посуда, върху самия въздух — вече ги нямаше. На тяхно място се бе настанил вакуум.

Най-сетне стана, прекоси дневната и отвори прозореца, който гледаше на запад. Навън подухваше, слънчевите лъчи бяха топли. Усети това с известно закъснение, сякаш стаята бе решила да задържи тези природни елементи далеч от себе си, поне за още няколко секунди...

Обръщайки гръб на прозореца с намерението най-после да се залови за работа, Сара изведнъж усети духът на Сал Русо, който бе живял и умрял тук. Усети присъствието му с всичките си сетива, сякаш призракът бе придобил реални измерения.

Кой, в крайна сметка, е бил Сал Русо?

Ветрецьт все пак проникна във вътрешността на стаята и събори миниатюрните валма прах, събрали се върху плота на една от масичките. Тя отвори насрещния прозорец, просто защото трябваше да върши нещо. Отговорът на въпроса ѝ може би се криеше някъде из купищата бумага, които задръстваха жилището.

Не можеше да се отърве от странното усещане, че Сал Русо прави опит да осъществи контакт с нея. Странно и смешно усещане, но все пак...

Ех, ако можеше да чуе какво казва!

Започна с преглед на всички хартии, които не бяха подредени в кашони. Онези под дюшека, другите в кухненските шкафови и в чекмеджетата на масите. Вече бе открила листчето с шифъра на сейфа в банята, но в кухненската кофа за отпадъци имаше много други. Имаше и под износения килим. Хартия от различно качество, за

различни цели: амбалажна, кафява на цвят, карирана, бяла, копирна... Изобщо всякакъв вид хартия, върху която може да се пише...

Почти всички листове съдържаха имена. Лични или фамилни, понякога и двете. Телефонни номера, или части от такива. Адреси. Преглеждането на всичко това означава много работа, каза си Евънс. Страшно много. И никой не може да каже дали тази работа ще донесе резултат. Не се плашеше от тази работа, беше готова да я свърши. Нали затова ѝ плащат?

Но богатата колекция от хартия не я приближаваше дори на сантиметър до нейния собственик. Седнала на дивана, Евънс старателно преглеждаше всеки лист поотделно, после го слагаше в някой от големите жълти пликосе, които бе донесла със себе си. Купчината бързо порасна и тя се принуди да я прехвърли на масата. После отново стана.

Върху килима все още личаха тебеширените линии, с които бяха очертали трупа. При влизането си тя успя да направи така, че да не ги види. Но сега приклепна над тях и се опита да възстанови картината в съзнанието си. Пръстът ѝ леко докосна протърканата тъкан.

— Хайде, старче, *говори!*

Знаеше, че повечето от кашоните са в спалнята — ей там, отгатакъ кухнята, вдясно. Но един лежеше и тук, в ъгъла до дивана. Видя го едва сега, защото беше в клекнало положение.

Какво още беше пропуснала?

Очите ѝ се спряха на парчето шперплат върху стената. Вече бе видяла, че това е картина, но я бе взела за една от евтините репродукции, които вървят в комплект с наема. Сега забеляза, че става въпрос за nelaкиран акварел, избелял от времето до такава степен, че дървото отдолу прозираше.

От мястото си обаче виждаше пейзажа много добре. За това помагаше и следобедното слънце, очертало ярък квадрат на пода. Веднага позна Рибарския пристан, но без обичайната за пощенските картички патина. Присви очи, стана и пристъпи по-близо. В долния край на шперплата ясно личаха инициалите С. Р. Ако Сал е нарисувал този пейзаж, значи е притежавал истински талант.

На преден план личеше една явно запусната рибарска лодка, на борда ѝ пишеше „Заслужена награда“. Върху палубата ѝ бяха пръснати кошове за лов на раци, такива имаше и на пристана. Илюминаторите

на кабината бяха без стъкла, въженият борд — увиснал и на места скъсан. Хора не се виждаха. Не, всъщност има един... Напрягна въображението си и реши, че това е някакво самотно дете, което седи на трапа с приведени рамене, а в ръцете си държи счупена въдица. В дъното, като фон на лодката, се виждаше скелета на опожарена сграда, от която се издигаха тънки стълбове дим.

Евънс се отдръпна крачка назад, без да сваля очи от картината. Бавно осъзна какво я тревожи. Беше една особена чувственост, много по-силна от сюжета. Ако Сал Русо е автор на тази картина, той далеч не е бил парцаливия скитник, когото всички познаваха. Имал е душа, при това много чувствителна душа...

Отърси се от съзерцанието, пристъпи към ъгъла и вдигна тежкия кашон. Постави го на масата и отметна преплетените капаци, омекнали от честа употреба.

Вероятно бе очаквала да види нови боклуци — онези бог знае защо събирани разписки и писани на ръка бележки, които изпълваха цялата къща. Вместо тях обаче откри две големи папки, пристегнати с ластик и четири книги с твърди корици.

Първо извади книгите и ги постави с обложките нагоре. „Естественото“ от Бърнард Меламед, изгъркан от честа употреба наръчник на ветроходеца „Чапман“ с подзаглавие „Пилотиране“, едно антикварно библиотечно издание на „Моби Дик“ с кожени корици и позлатени ръбчета, „Падението“ на Албер Камю.

Папките ѝ поднесоха нова изненада. Оказа се, че те всъщност са албуми за снимки, при това акуратно подредени и много добре запазени. Сал очевидно ги е държал в хола, за да са му подръка, а Сара бе готова да се обзаложи, че често ги е разтварял.

Разгърна първата корица с чувството, че върши нещо непозволено. Снимките бяха на много красив младеж — сам, или в компанията на също така красива жена в напреднала бременност. Младежът трябва да е Сал, съобрази тя. Необходими ѝ бяха известни усилия да приеме този факт, тъй като човекът от снимката нямаше нещо общо със стареца, когото беше заварила тук в петък...

После дойде ред на първата бебешка снимка. Под нея с твърд мъжки почерк беше написано: *ГРЕЪМ ДЖОУЗЕФ РУСО*.

Бързо прелисти страниците. Ето я рибарската лодка от картината. Но новичка, чиста и излъскана, с ухиления Сал Русо на носа. Още две

деца, малка къщичка, типична за района около Сънсет.

Порасналият Греъм играе бейзбол. Сал свири на акордеон на някакво тържество, още снимки на рибарската лодка в залива и на пристана. Пак дете, момиченце. Дебра. Момченце — Джордж. Съпругата се появява все по-рядко. После няколко празни страници и изведнъж — къща.

Това беше последната снимка в албума.

Слънчевият правоъгълник на пода стана доста по-голям. Сара се изправи и разкърши рамене. Влезе в кухнята, заобиколи все още преобърнатия стол, който криминалистите кой знае защо не бяха пипнали. Наля си чаша вода. Тук присъствието на слънцето беше далеч по-осезателно. Единственият прозорец беше много по-чист от онези в хола, нямаше нито завеси, нито щори. В умивалника имаше три чаши, две от тях съдържаха някаква кафеникава течност. На масата лежеше неизмита чиния, ножът и вилицата бяха кръстосани върху нея. Гледката я накара да изпита тревога. Нима всичко щеше да е толкова подредено, ако тук действително е имало борба?

Напомни се да обсъди този въпрос с Лание, после се върна в хола и отвори втората папка. Бейзбол, бейзбол и пак бейзбол. Сара бавно се отпусна на дивана. Това щеше да ѝ достави удоволствие, тъй като обичаше бейзбола. Дори все още играеше в един от аматьорските тимове за жени, редовно, всяка седмица...

Беше едно дете в семейството, при това момиче. Бейзболът беше връзката с баща ѝ — човек, когото продължаваше да обожава. Родителите ѝ вече бяха пенсионери и се преместиха в Палм Спрингс. Виждаха се рядко, но по време на редовните телефонни разговори все още се подкачаха на темата запалняковщина. Сара беше запален привърженик на „Джайънтс“, докато баща ѝ предпочиташе „Доджърс“.

Преди да се преселят в Калифорния, родителите ѝ бяха живели в Бруклин. По тази причина кръвта във вените им е синя, като екипа на „Доджърс“, твърдяха те. Трябва да им кажа за Греъм Русо, който е бил резерва в „Доджърс“, рече си Сара. И да ги попитам що за тим е този „Доджърс“, след като наема убийци? Баща ѝ положително ще хареса тази шега.

Снимките във втория албум започваха от доста по-стари времена. Сред тях имаше няколко черно-бели фотографии на невръстния Сал Русо. Преди да се увери, че това наистина е Сал, а не

Греъм, тя на няколко пъти прибягна до сравнения с други снимки. Да, беше Сал. Винаги в екип, винаги с бухалка или ръкавица. Тук бяха и първите вестникарски изрезки: Сал Русо блокира атака на противника, а ударът му носи две точки за победата в първия мач на Младшата лига. Дебют в колежа „Балбоа“, включване в сборния университетски отбор, а след това и в щатския отбор за Националната лига.

Взря се в една от снимките на колежанския тим. Сал беше на втория ред, до него се пъчеше Марио Джиоти — съдията, който го бе открил мъртъв в петък. Странно нещо са това студентските приятелства, рече си с въздишка тя.

След съобщението за договора на Сал с „Ориълс“ имаше две празни страници. След тях започваха изрезките с името на Греъм. Информацията си приличаха като две капки вода с тези за баща му. Младшата лига, Юношеската лига, гимназиалния тим, университетския пробив, чак до резервната скамейка на „Доджърс“.

Накрая жълтият цвят на изрезките вестникарска хартия се сменяше с бял. Това бяха последните информации за неуспешното завръщане на Греъм. Сал си беше направил труда да събере абсолютно всичко, дори резултатите от пролетния тест за физическа годност на сина си — човекът, когото тази сутрин арестуваха за убийството му...

Сара затвори албума и се облегна назад. Очите ѝ смъдяха. Е, хубаво... Сал май наистина ѝ проговори, но тя не беше сигурна дали разбра това, което ѝ казва... Най-трудно ѝ беше да разбере как един толкова обещаващ млад човек като Сал е погубил живота си. Та той е бил благословен от Бога! Имал е талант към музиката и живописата, бил е интелигентна личност, с прекрасна съпруга, здрави и красиви деца... И всичко това е отишло по дяволите, за да свърши тук, в тази дупка. Нима причините са били само от финансов характер?

Сара не вярваше в това. Разбира се, провалът в бизнеса може да разруши психиката на всеки човек — тя самата се беше нагледала на подобни случаи. Но тук не ставаше въпрос за някакъв обикновен банкрут. Сал съвсем не е фалирал. Плащал си е редовно наема, бизнесът му, макар и незаконен, е носел доста добри пари. Той е бил от хората, които оцеляват. Освен това е разполагал с пари, много пари. Банкнотите бяха опаковани в банкови пачки, с печат отпреди седемнайсет години. Какво можеше да означава това?

Вероятно е настъпил някакъв катаклизъм. Нещо, което го е съсипало. *Дали пък наистина не се е самоубил?*, неволно се запита Сара. И какво би означавало това за сина му, когото самата тя беше пратила в затвора?

Може би отговорът на тези въпроси се криеше в някой от кашоните, струпани в спалнята. Постави втората папка върху първата и отново се протегна. Тук беше вече час и половина, но не свърши почти никаква реална полицейска работа. Май ще е по-добре да се залавя и за нея...

Но отново се беше озовала очи в очи с рисунката. И отново изпита как нещо в нея неудържимо я привлича. Онова петънце, там до момчето с въдицата... Не е ли бейзболна ръкавица? (Разбира се, ако изобщо става въпрос за момче с въдица...) Не пропуска ли и нещо друго? Пропуска ли изобщо нещо, или само така ѝ се струва?

Нямаше отговор на тези въпроси. Кашоните няма да се изпарят, по-добре да се залавя за работа. Хвърли последен поглед на картината, после ѝ обърна гръб и се насочи към спалнята.

В един и половина, точно когато Сара Евънс влезе в апартамента на Сал, Харди последва един от надзирателите към стаята за свиждане на затвора в Сан Франциско, обозначена с буквата Б. Затворът беше сравнително нов, построен непосредствено зад Съдебната палата едва преди година. Стаите за свиждане бяха доста по-просторни от тези в стария затвор, но размерите не бяха от значение. Въпреки че хората от правораздавателната система бързо лепнаха на новата сграда прякора „Лъскавия кафез“, тя все пак си оставаше точно това — кафез, в който никой не би желал да бъде затворен...

Още не бяха свалили Греъм. Харди помоли пазача да остави вратата отворена и измина шестте крачки, които го делиха от прозореца. Цели шест крачки! Това наистина беше лукс! Макар и оборудван с блиндирано стъкло, прозорецът също си го биваше.

Помещенията за свиждане в стария затвор бяха обикновени килии — два на три, без вентилация, с една-единствена мъждива крушка на тавана. Това пространство се запълваше изцяло от маса и три стола. На една от стените имаше прозорче с блиндирано стъкло,

през което се виждаше оживен коридор. Затворниците постоянно блъскаха по него и пречеха на адвокатите да разговарят с клиентите си.

Тук това не можеше да се случи. В тази част на затвора не допускаха да се шляят хора, а коридорът представляваше една извита пътечка около тялото с административните канцеларии. Покривът горе беше изцяло остъклен и помещението имаше достатъчно светлина, особено през слънчевите дни. Е, не беше чак жизнерадостно, но не беше и дупка...

Обърна гръб на прозореца и започна да се подготвя. В първата среща зад решетките с човек, когото познаваш от цивилния живот, винаги се съдържа елемент на шок.

След минута-две тук ще се появи Греъм Русо, който положително ще изглежда променен. Ще бъде облечен в оранжев комбинезон, може би окован във вериги. Частица от душата му щеше да си е отишла завинаги. И това щеше да е достатъчно за дълбоката промяна. Промяна, която Харди не искаше да вижда...

Натика ръце в джобовете си и продължи да чака.

Започнаха седнали от двете страни на масата, но Харди не издържа, стана и започна да крачи напред-назад. Историята на Греъм се промени по доста обезпокояващ начин. Той изглежда още не можеше да повярва, че сержант Евънс наистина го беше арестувала.

— Никога не допусках, че ще направи подобно нещо.

— Защо? Тя е ченге, това ѝ е работата.

— Да, но... — замълча, търсейки точните думи.

— Какво „но“?

Намери ги.

— Позволих си малка закачка, нещо като флирт. Бях сигурен, че ще захапе. Не очаквах да продължи претърсването. Очаквах обратното — да се впечатли от желанието ми да им сътруднича и да ме остави на мира...

— Но не им каза истината.

— Грешна преценка — сви рамене Греъм.

— На какво?

— На желанието ѝ да научи истината, предполагам. Мислех, че ще повярва на мен, а не на думите...

Това накара Харди да се почувства наистина неудобно.

— И сега?

— Какво „и сега“?

— Ти, аз и истината. Пълна глупост!

— Теб не съм те излъгал.

— Напротив, излъга ме. Каза, че не си бил близък с баща си...

— Защото вече го бях казал и на полицията. Всъщност...

Струваше ми се, че не е толкова важно. Исках да ме измъкнеш, но без да се съмняваш в мен... Обърках нещата, съжалявам...

Харди за миг затвори очи, преглътна и кимна:

— Добре. Нека си изясним нещата. Въпреки това, което заяви пред мен и пред полицията — на два пъти — ти си поддържал близки отношения с баща си.

— Да — кимна Греъм. — Мислех, че ще бъде по-лесно, ако кажа, че не съм...

— А сега по-лесно ли ти е?

— Не ми ли личи? Да мислят каквото щат!

Харди престана да крачи напред-назад.

— Знаеш ли какво е казал Марк Твен? — „Най-хубавото качество на истината е, че не ти се налага да помниш кога и какво си лъгал“...

— Зная, Диз. Досега просто не бях се замислял по този въпрос. Вече ти казах, че съжалявам...

— И аз — рече Харди, решил да изясни нещата докрай. — Значи си приел, че ако признаеш за добрите отношения с баща си, някой може да те обвини, че си му помогнал да се самоубие, така ли?

— Да.

— А ти не си направил нищо подобно...

Греъм положи жилавите си ръце на масата, погледа ги известно време, после вдигна очи към Харди:

— Не. Вече ти казах...

Харди пристъпи към масата и се опря на нея.

— Окей, каза ми. Но откъде да зная дали си ми казал истината?

— Този път не те лъжа.

— Не си убил баща си, така ли?

— Не.

— И не си му помогнал да се самоубие? Не си го уговарял да го стори, не си седял с него? Предупреждавам те, че ако си направил

нещо от тези неща, положението ще е коренно различно. Съвсем друга игра...

— Не съм направил нито едно от тези неща.

— И в петък изобщо не си бил там?

Пак това влудяващо колебание.

— Греъм!

Харди стовари длан върху масата с такава сила, че клиентът му стреснато отскочи назад.

— Какво толкова мислиш, за бога?! Или си бил там, или не си!

— Мислех си за нещо друго...

— Не го прави! Фокусирай вниманието си върху въпросите ми. Можеш ли?

Харди придърпа стола, седна и направи опит да овладее раздразнението си. Не беше тук да се конфронтира с клиента си, а за да изтръгне от него истината.

— Добре, Греъм... Нека си поговорим за нас двамата. Ти си юрист, знаеш как стават тези неща. От вчера насам си мой клиент, тоест — наел си ме да ти бъда адвокат. И от този момент нататък всичко казано между нас е поверително. Сега също. Ясно ли ти е?

— Да.

— Ето защо аз трябва да зная какво е станало между теб и баща ти. Всичко. Ще го отнеса в гроба, но трябва да го зная, за да мога да ти помогна.

Греъм отмести стола назад и скръсти ръце на гърдите си, изваяното му лице беше безизразно. Очите му пробягаха по стаята, после се върнаха върху лицето на Харди.

— Колко дълго ще остана тук? — попита най-сетне той.

Макар и дразнеща, рязката смяна на темата не беше изненада за Харди. От опит знаеше, че озовали се зад стените на затвора, хората се объркват и често губят логическата последователност на мислите си.

— Не зная — отвърна той.

И това си беше чистата истина. Въпреки снощното предупреждение на Глицки, арестът на Греъм бе станал факт едва тази сутрин. Евънс и Лание бяха открили парите в банковата касета късно следобед — според Глицки прекалено късно, за да получат заповед за арест от прокуратурата.

А снощи Греъм не е бил нито у дома си, нито на работа. Уплашени, че може да изчезне, инспекторите го бяха арестували без заповед — още в момента, в който им е отворил вратата и е казал здрасти. Това означаваше, че технически погледнато прокуратурата все още не е замесена, тоест — не се знае точно какво ще бъде обвинението срещу него.

Харди търпеливо продължи с обясненията си.

— Ще останеш тук поне до утре, когато ще ти бъде връчено официално обвинение. Едва след него имаме право да искаме освобождаване под гаранция. Но не ти гарантирам, че ще мога да я получа... — Замълча, после добави: — В мотивите за ареста може би ще бъдат записани особени обстоятелства...

Това най-сетне привлече цялото внимание на Греъм.

— Какво имаш предвид? — попита той и прокара пръсти през косата си. — Какви ги говориш, за бога?

— Говоря за убийство с цел грабеж — отсече Харди. — Това имам предвид под „особени обстоятелства“.

— Но аз не съм... — започна Греъм, после изведнъж зяпна: — Какъв грабеж?

— Петдесет хиляди долара в брой — безстрастно поясни Харди. — Други двайсет до трийсет хиляди под формата на бейзболни картички в безупречно запазено състояние. Това са много пари, Греъм. Когато убиеш някого, за да му вземеш парите, става дума за грабеж. Убийство с цел лично облагодетелстване.

Греъм отново скръсти ръце и прехапа устни.

— Да видим сега как изглеждат нещата от гледна точка на страничния наблюдател — продължи Харди. — Тоест, от гледна точка на полицейските инспектори, които те арестуваха и моя милост... Като санитар в „Бърза помощ“ изкарваш колко... Да речем петнайсет долара на час, нали така?

— Горедолу...

— Но живееш в един от най-хубавите квартали на града. Колко наем плащаш?

— Хиляда и петстотин — с нежелание призна Греъм.

— Така — кимна Харди. — Значи плащаш хиляда и петстотин долара наем за жилище, което би накарало да протекат лигите на всеки

съдия. Разполагаш с хубави мебели, колекция от скъпи вина, която не би могъл да изпиеш и за месец... Каква кола караш?

— „Биймър“.

Би трябвало да се досетя, рече си Харди. Нови петдесет бона.

— Предполагам, че не си я изплатил...

— Ти майтапиш ли се? — сърдито го погледна Греъм.

— Окей, колко е вноската?

— Шестстотин и осемдесет.

Точните цифри не бяха от особено значение. С неизбежните допълнителни разходи ще излезе, че Греъм харчи някъде между четири и пет хиляди долара на месец. А такива пари не се изкарват в линейка на смени...

— Ето каква е картинката, Греъм — въздъхна Харди. — Напускаш завидното си място като писар във Федералния съд, освобождават те от „Доджърс“ и започваш да работиш на половин надница в „Бърза помощ“... Предполагам се досещаш какъв въпрос ще възникне...

Греъм се наведе и опря лакти на масата, пръстите му механично опипаха яката на затворническия комбинезон.

— Печеля минимум петдесетачка на игра — започна той. — Ако загубим. При победа вземам стотачка. Плюс премии от различни турнири. Миналата събота например изкарах четиристотин... — Забеляза недоумението в очите на Харди и поясни: — Става въпрос за софтбоул...

— Кой ти плаща да играеш софтбоул?

— Крейг Айсинг.

— Кой?

— Едно богато копеле, собственик на „Хорнетс“. Това е отборът, в който играя... — Харди продължаваше да го гледа с недоумение и Греъм търпеливо продължи: — Когато отидох в елита на Бейзболната лига — по време на онази стачка, във вестниците се появиха няколко материала за такива като мен — резервните играчи... Тоя Айсинг очевидно е бил запознат със състоянието на нещата и си е давал сметка, че просто трябва да наостри уши и да чака... Влезе в контакт с мен малко след като „Доджърс“ ме изритаха и аз се прибрах у дома...

Харди слушаше тези думи с чувството, че му се изплъзва нещо важно.

— Чакай малко — вдигна ръка той. — Говорим за софтбоул — една игра, която се играе в зала, нали? Нима искаш да кажеш, че има професионална лига по софтбоул?

— Не. Всичко става под масата. Обикновен хазарт. Разни богати копелета си правят отбори, после залагат на тях...

— Какви суми залагат?

— Не съм много сигурен — сви рамене Греъм. — Чувам различни цифри. Десет бона, дваисет бона... На игра.

— Нещо ме будалкаш! — изгледа го с недоверие Харди.

— Не те будалкам. Това си е един голям бизнес. Работата е там, че аз не мога да декларирам тези пари. Нито пък да плащам данъци върху тях...

— Колко всъщност изкарваш?

Оказа се, че Греъм няма желание да сподели това, въпреки приказките за пълно доверие между адвокат и клиент.

— Не знам — тръсна глава той. — Има седмици, през които играя по три мача, плюс някой турнир пред уикенда...

— Колко мача се играят в един турнир?

— Обикновено пет, ако не бъдеш елиминиран...

Харди отвори бележника си и започна да смята.

— Един бон седмично? — вдигна глава той.

— Понякога — сви рамене Греъм, после в гласа му за пръв път се появи някакво напрежение: — Но това не може да излезе на бял свят! Ще ме спипат за укриване на данъци и ще ми отнемат адвокатския лиценз. Това означава *никога* повече да не си намеря истинска работа!

— Ако те спипат за убийство, това ще бъде последния ти проблем! — сръза го Харди.

Младежът се облегна назад, мълчаливо признавайки желязната непоклатимост на този аргумент. Харди изчака малко, после с преднамерена небрежност подхвърли:

— Мислех, че не държиш на адвокатската професия...

— Стига, Диз — наежи се онзи. — Защо според теб съм завършил юридическия? Разбира се, че държа на адвокатската професия!

— Но нали...

— Просто исках да опитам за последен път. Прецених, че мога да играя няколко сезона, да си натрупам милионите, а след това спокойно да се върна към адвокатската професия. Представи си изненадата ми, когато се върнах тук и установих, че никой не желае да ме вземе на работа. Добрият стар съдия Дрейпър ми сви мръсен номер, макар навсякъде да тръби обратното...

— Ти попита ли го защо?

— Нямаше нужда. Беше пуснал слуха, че не ставам за нищо и изобщо няма смисъл да си губят времето с мен... — Очите му отново пробягаха по стаята: — А сега и това...

— Джиоти не може ли да ти помогне? С баща ти са били приятели и лесно би...

— Никога! — поклати глава Греъм, без да го изчака да свърши. — Федералните съдии са като свински черва. Трябва да разбереш това, Диз... Аз ги зарязах. Зарязах съда, зарязах начинът им на живот. Такова нещо те няма да ми простят никога! Може би бих могъл да си намеря някаква работа в Аляска, но в този град съм мъртвец. Търсил съм, повярвай ми. Разпратил съм поне петстотин молби и автобиографии. Не получих нито една покана за интервю, макар че бях пръв по успех във випуска си...

— Защо тогава наистина не опита в Аляска?

Влудяващото колебание отново се появи.

— Може би... — преднамерено бавно промълви Греъм.

Харди не успя да разбере дали това означава „може би трябваше, но...“, или „може би сега ще опитам“... После изведнъж му просветна.

— Баща ти! — рече той. — Заради него си се върнал. Имал е нужда от теб.

Съжали за тези думи още докато ги изричаше. Бяха си чиста проба внушение.

Греъм стана и пристъпи към прозореца.

— Не знам — промълви след дълга пауза той. — Наистина не знам. Нищо не съм планирал. Просто стана така... Той ми изпрати писмо. Онова, което открихте вчера... Обадих му се и...

Този път мълчанието се проточи толкова дълго, че Харди стана и пристъпи към него. Сълзите в очите му го изненадаха, но още повече се изненада от факта, че не е готов да им повярва. Вече не. Греъм бе доказал, че може да действа подмолно, разчитайки на външните

ефекти. Сам призна, че е опитал да очарова Сара. А сега може би се опитва да получи симпатията и на адвокатата си. Докосна с ръка рамото му и то се огъна, обзето от непонятно напрежение.

Главата на Греъм безсилно клюмна.

— Обичах го — тихо промълви той. — Той ми беше баща, той имаше нужда от мен... — Гласът му се превърна в едва доловим шепот: — Аз също имах нужда от него...

Но въпросът с парите оставаше.

Десет минути по-късно двамата отново бяха зад масата. Престоят на Харди тук вече надхвърляше час, без да получи нищо съществено в замяна. Трябваше да разбере как стоят нещата с тези пари.

— Татко ме накара да ги взема и да ги дам на когото намеря за добре. Не искаше да попаднат в ръцете на никой член на семейството, като част от наследството...

Харди се замисли. Подобно на почти всичко, което излизаше от устата на Греъм Русо, това обяснение повдигаше повече въпроси, отколкото отговори.

— На кого искаше да ги дадеш? — попита той.

— На децата на една жена. Казва се Джоан Сингълтери.

— Добре, вярвам ти — въздъхна Харди. — Коя е тя?

— Не знам.

— Баща ти не ти ли каза?

— Започна. После извъня телефонът. Когато се върна, го помолих да продължи, но той ме изгледа така, сякаш идвам от Марс. Никакъв спомен. Дупка в паметта. Такава беше болестта му...

— Не го ли притисна?

— Такъв си беше той — разпери ръце Греъм. — Дори да си е спомнил, че е започнал да ми разказва нещо, пак нямаше да го довърши...

— Добре. Но все пак е споменал името на тази жена. Какво още ти каза?

— Не знаел къде живее — сви рамене Греъм. — Аз трябвало да я потърся и да й дам парите. Но след смъртта му...

— Значи е знаел, че ще умре?

— По-скоро е знаел, че ще се самоубие — поклати глава Греъм, после вдигна ръка: — Зная как ти звучи това, но е истина.

— Как да не е истина! — изгледа го с мрачна ирония Харди. — Такива неща стават всеки ден! Бащата на някой тип му дава петдесет бона със заръката да ги предаде на някой, за когото и хабер си няма! — Приведе се над масата и избоботи: — Слушай, Греъм! Или започваш да говориш като хората, или след пет минути забравяш за мен! Ясно ли ти е?

— Това е истината, Диз. Не зная нищо повече. Може би е имал деца от тази жена...

— Откъде е взел тези пари?

— И това не знам.

— Господи Исусе! — изрева Харди и стовари юмрук върху масата. — И за бейзболните картички ли не знаеш? Тях какво ти заръча да ги правиш? Може би да ги запечаташ в някоя шибана капсула за идните поколения?

Сега беше моментът да си тръгне. Гневът нямаше да доведе до нищо добро. Харди се овладя, прибра писалката и бележника, после стана на крака.

— Ще ти кажа на какво ми прилича тая история, Греъм — рече той. — Убил си баща си, откраднал си петдесетте бона, но не си успял да ги изпереш, похарчиш, или каквото още се прави там с толкова много мангизи в брой... Изглежда си падаш по тези неща. Тук личното ми мнение няма значение — казвам ти как ще възприеме историята ти всеки, който я чуе... — Това за личното мнение не беше съвсем вярно. Харди беше почти сигурен, че то съвпада напълно с думите, казани на глас. Тръсна глава и приключи: — Можеш ли да се досетиш какво ще последва от всичко това?

Отговор нямаше.

— Все още съм твой адвокат — изпусна въздуха от гърдите си Харди. — Това означава, че съм готов да те изслушам, ако решиш да ми разкажеш истината. Означава още, че всичко останало ще бъде погребано и забравено. Досегашната ти игра е обречена, Греъм. Картите в ръцете ти са безнадеждно слаби.

— Но това е истината — вдигна глава младежът.

— Е, щом е така, нямам повече въпроси — рече Харди. — Бих казал, че тази седмица не е от най-щастливите за теб.

ШЕСТА ГЛАВА

Областната прокурорка Шарън Прат буквално побесня, когато научи, че Греъм Русо е бил арестуван без разрешението на нейната служба. Веднага нареди да повикат Глицки, твърдо решена да го притисне до стената. Поведението на полицията вече надхвърляше всякакви граници. Особено при това дело за асистирано самоубийство, което изисква внимателно преценка на всички улики и доказателства.

— Не разбирам защо не се обърнахте лично към мен, лейтенант — каза с леден тон тя. — Как така отидохте и арестувахте този човек?

— Подозираме го в убийство — отвърна Глицки. Все още не знаеше причините за гнева на Прат. Практиката да се арестуват заподозрените преди получаването на официално прокурорско разрешение беше достатъчно разпространена. В областната прокуратура добре знаеха това, но не вдигаха излишен шум, тъй като знаеха и мотивите на полицията — най-често свързани с опасенията, че престъпникът може да се укрие. — Но вие можете да прекратите производството, госпожо — добави той.

— А вие точно това искате, нали, лейтенант?

— Не, госпожо. Казвам само, че това е ваше право.

— Не се опитвайте да ме будалкате, лейтенант! Точно това искате! Прекрасно знаете, че щях да отхвърля искането ви за ареста на този младеж. Но сега, след като вече сте го направили, аз съм на топа на устата, нали?

Прат скръсти ръце зад гърба си, очилата с комбинирани лещи бяха окачени доста ниско върху изящния аристократичен нос, очите й гледаха над тях.

Прат не беше пряк началник на Глицки. По тази причина той нехаеше за личното й мнение, но все пак искаше да си върши работата както трябва.

— Беше въпрос на време — предпазливо и едновременно с това примирително рече той. — Разполагаме с достатъчно основания за арест, но ако желаете да играете политически футбол, аз...

— Не смейте, лейтенант! — гневно светнаха очите на Прат. — Не смейте да ме обвинявате в политически игри, когато става въпрос за живота на един човек! Пак повтарям — вашите хора са направили грешка с този арест!

— Но вие несъмнено знаете, че този арест е бил извършен от жена, нали? — не се сдържа Глицки.

Това удържа лавината само за миг.

— Не е там работата! — отсече Прат. — Изобщо не ме интересува кой е извършил ареста! Въпросът е там, че ние — областната прокуратура, не сме взели решение за съдебно преследване! А вие отлично сте знаел това и нарочно сте избързал с ареста!

— От къде на къде? — повиши тон Глицки. — Защо изобщо трябва да мисля по този въпрос? Вашата служба е създадена, за да съди убийците!

Прат кимна, сякаш думите на Глицки потвърждаваха някакви нейни мисли. После се върна зад бюрото си, върху което лежеше делото на Русо.

— Възнамерявам да повдигна този въпрос пред кмета и Надзорния съвет, лейтенант — съобщи с леден тон тя. — Трябва най-сетне да сложим край на опитите на полицията да ме дискредитира!

— А защо действаме толкова вероломно? — небрежно попита Глицки. — Извинете за въпроса, но съм забравил...

— Защото допускам, при това съвсем *основателно*, че някои неща, които вие наричате престъпления, съвсем не са такива — отвърна главната прокурорка. — И аз категорично отказвам да ги разследвам.

— Не аз ги наричам престъпления — поклати глава Глицки. — Те са такива по смисъла на закона.

— Пет пари не давам какво пише в дебелите книги! — отсече Прат. — Защото това, което пише там, е погрешно. Вие, полицаите, преследвате неоснователно гражданите на този щат, харчите бюджета за глупости от сорта на борба с проституцията, дела срещу дребни пласьори на наркотици и...

— И убийци?

Показалецът ѝ застрашително се насочи към гърдите му:

— Точно това е въпросът! Въз основата на уликите, събрани тук — пръстът ѝ се заби в папката, — аз нямам никакви основания да приема, че Греъм Русо е убиец!

— Мислите, че не е убил баща си, така ли?

— Напротив! — повиши тон Прат и удари с длан по бюрото. — Мисля, че го е убил и технически погледнато *действително* го е сторил! Нима ме мислите за толкова глупава?

Решил, че е по-благоразумно да избегне прекия отговор на този въпрос, Глицки изви глава на една страна и вложи искрено недоумение в погледа си.

— Значи нещо не ми е много ясно — промърмори той. — След като сте убедена, че този човек е извършил убийството, какъв е проблемът с арестуването му?

Прат пусна една тежка въздишка, отмести стола си и седна.

— Лейтенант, аз казах, че макар и технически погледнато това да прилича на насилствена смърт...

— След като Страут казва, че е убийство, значи наистина е така! — прекъсна я Глицки.

— Не е убийство — поклати глава Прат.

— Какво е тогава?

— Асистирано самоубийство.

— То също се преследва от закона!

— Но е било правилно. Момчето е извършило един хуманен акт, взело е най-трудното решение в живота си. А вие искате да го съдите за убийство!

— Не. Аз го арестувах за нарушение на закона. Това ми е работата.

— Не е вярно. Вашата работа е да изпълнявате заповедите на тази инстанция тук. *Ние* сме тези, които решават дали да възбудят съдебно преследване срещу даден индивид или организация. — Облегната назад, главната прокурорка вече набираше инерция, в очите ѝ пламнаха опасни огънове: — А вие в полицията *знаете* прерогативите на инстанцията, която споменах и която представлявам. Но въпреки това се опитвате да ме заобиколите и не го правите за първи път! Нима си въобразявате, че това ще остане незабелязано?

Глицки пристъпи към редицата сгъваеми столове до стената, издърпа един и се отпусна върху него. Пръстът му се насочи към

папката върху бюрото, гласът му прозвуча почти приятелски:

— Казахте, че сте прочела всичко това. Любопитно ми е да разбера как стигнахте до заключението, че не става въпрос за убийство?

— Опирам се на конституцията, лейтенант. И по-точно на залегналата в нея презумпция, че всеки е невинен до доказване на противното. — Изчака евентуалните възражения на Глицки, не ги получи и продължи да говори в подкрепа на теорията си, според която Сал Русо е напуснал този свят с помощта на милосърдието.

— Нима твърдите, че при подобни случаи в бъдеще Областната прокуратура няма да настоява за изясняване на обстоятелствата в съда? — изгледа я Глицки. — И как, позволете, трябва да наричаме това? Може би „Право на милосърдие“? — От твърдия блясък в очите ѝ разбра, че няма смисъл да обсъжда с нея теоретически постановки, тръсна глава и се върна на уликите по делото: — Окей, но какво ще кажете за парите?

— Получил ги е от баща си. Той го е обичал, бил е напълно откъснат от другите си деца. Те вероятно са го мразили. Защо тогава да им дава дял от тези пари?

— А защо Греъм не призна това? Защо излъга за всичко, за което го питахме?

— Бил е притиснат. Не е виждал как може да се измъкне и е изпаднал в паника. Това се случва често.

— Добре. Ами раната на главата?

— Вероятно е паднал и се е ударил. Преди настъпването на смъртта.

Глицки млъкна. Стана му ясно, че главната прокурорка ще обори по подобен начин и останалите улики, които бяха повече от достатъчни. Едновременно с това си даваше сметка, че тя има всички шансове да се окаже права. Истината може би е точно такава, каквато я вижда Прат.

Но едновременно с това беше убеден, че тази истина не бива да бъде приоритет на Прат. До нея трябва да се стигне на редовен съдебен процес, със съдебни заседатели. Това е начинът, по който работи системата.

Областната прокурорка се облегна в стола си, докосна устни с пръст и най-сетне реши да изостави официалния тон.

— Знаеш ли, Ейб... Според мен влагаш прекалено много емоции... Жена ти също понасяше ужасни страдания...

Белегът на устните му потъмня.

— Аз не убих жена си! — отвърна. — Нито пък ѝ помогнах да се самоубие!

— Не съм казала това — наведе се напред Прат. — Но тя сигурно е имала силни болки, нали?

Глицки също наклони тялото си напред.

— За тях вземаше лекарства. Твърдеше, че помагат. Искаше да живее колкото може по-дълго. Не искаше да умира.

— Ами ако беше поискала да умре, Ейб? Нямахте ли да ѝ помогнеш? Нямахте ли да поискаш това?

— Разбира се, че щях да го поискам. А вероятно и да го сторя.

— Но въпреки това не вярваш, че същото е станало и в случая с Греъм Русо и баща му... И си твърдо убеден, че Греъм е постъпил погрешно.

Глицки отпусна глава на гърдите си. Да спориш с Прат беше все едно да блъскаш облак с ръце.

— Не — отвърна той с всичкото търпение, на което беше способен. — Не съм убеден, че е постъпил погрешно. Смятам само, че е нарушил закона...

Тя вероятно реши, че го е убедила. Облегна лакти на бюрото и разтвори длани, сякаш освобождаваше някаква малка птичка, затворена между тях.

— Значи законът се нуждае от промяна.

Сътрудниците на Дейвид Фрийман бяха кръстили заседателната зала „солариум“. Пред огромните прозорци с метални рамки гъмжеше от каучукови дръвчета, фикуси и лимони в огромни саксии, отвъд тази гора зеленееше тревата на вътрешния двор и това още повече допринасяше за чувството, че човек е попаднал в оранжерия.

Дизмъс Харди седна край една елипсовидна махагонова маса заедно с Мишел Тинкър, точно под зеленината. Скромна и свенлива, Мишел притежаваше остър като бръснач юридически ум. Харди знаеше това и го ценеше, тъй като беше достатъчно откровен да си признае, че тази жена умее да се концентрира върху проблемите далеч

по-добре от него. Фрийман я държеше в екипа си поради неограничените ѝ способности да анализира и систематизира всички онези дребни подробности, които възникват и съпътстват едно дело, въпреки че Мишел бе лишена от дар слово и просто не ставаше за пледоарии. Точно тези нейни качества са ми необходими, каза сутринта Харди, когато се отби при Фрийман.

Възнамеряваше да работи с Греъм Русо, което означаваше, че това дело ще погълне голяма част от времето, определено за „Триптек“. Дали Фрийман няма да му даде назаем един от работните си коне, който да се оправя с компанията? Неуспял да прикрие задоволството си от факта, че Харди поема криминалното дело, Фрийман веднага се съгласи.

Освен право, Мишел бе завършила и счетоводна отчетност. Беше на около трийсет и пет, омъжена, без деца. Когато човек успее да проникне зад свенливостта ѝ, той неизменно откриваше начетена, добронамерена и съвсем не лишена от дар слово колежка, страхотен професионалист. Харди беше убеден, че Дайсън Брънел ще се сработи с нея, а тя самата с готовност прие да му сътрудничи по делото „Триптек“. В преобладаващата си част това дело съдържаеше документи, сводки и цифри, Мишел едва ли щеше да стигне до съдебните заседатели, нито пък щеше да види съдия...

Наближаваше пет следобед. Вече два часа Харди я въвеждаше в делото с максималната скорост, на която беше способен, очертаваше основните проблеми, запознаваше я с главните участници в него. Съдейки по кратките въпроси на Мишел, тя следваше мисълта му с лекота, проблеми едва ли щеше да има.

Бе свалил в „солариума“ цялата документация по делото, запълваща няколко кашона. Според уговорката им, през следващите няколко дни Мишел щеше да работи само върху нея.

— А твоята роля? — попита тя.

— Ще държа пръст върху пулса на делото — усмихна се Харди. — Но поех и някои други ангажименти, затова имам нужда от помощта ти. Просто не мога да се справя сам.

— Но ще продължаваш да работиш по него, така ли? — искаше да е наясно Мишел. — Ще докладвам на теб, а не на Дейвид?

— Да — кимна Харди. — Защото от мен ще изкараш някой долар.

— Как така?

Обърнаха се едновременно към вратата, откъдето бе прозвучал този въпрос. На прага стоеше Фрийман, току-що завърнал се от съда. Облеклото му, както винаги, беше кошмар за всеки уважаващ себе си шивач.

— Как така ще изкара някой долар? — вдигна вежди той. — Ти какво, крадеш ми сътрудниците, а?

— Нали се разбрахме — рече Харди. — Мишел ще ми помага по делото „Триптек“. Вече се съгласи и каза, че разполага с достатъчно време.

Фрийман по навик се навъси, после очите му се спряха върху Мишел и чертите му омекнаха.

— Внимавай с тоя тип, защото е непредвидим и опасен — промърмори той. После бръкна във вътрешния джоб на сакото си, отхапа връхчето на една пура и замислено го пусна в саксията до себе си. Извърна се към Харди и попита: — Кога за последен път се видя с Греъм Русо?

— В ранния следобед — отвърна Харди. — Преди около два часа се върнах от затвора... Защо питаш?

Фрийман беше известен с драматичните си изяви в съдебната зала, сега очевидно се готвеше да им демонстрира уменията си. Щракна запалката, напълни дробовете си с дим, после помълча и тихо попита:

— Никой ли не ти се обади?

— Не — отвърна озадачено Харди, а в душата му нахлуха лоши предчувствия. — Хайде, Дейвид, престани с тези игри! Какво се е случило? — Беше се изправил на крака, без да си дава сметка за това.

— Бих казал, че в този момент Греъм се чувства доста по-добре — подхвърли Фрийман. — В съда се говори, че ще бъде освободен. Мислех, че вече са те уведомили за това...

Днес, на специална пресконференция, областният прокурор Шарън Праг изненадващо съобщи, че прокуратурата отказва да повдигне обвинение срещу Греъм

Русо — адвокат и бивш съдебен служител, който бе арестуван за участие в самоубийството на баща си, Сал Русо...

Харди седеше на бара в „Литъл Шамрок“, извърнал лице към телевизора в далечния му край. Навън все още беше светло, но трафикът по булевард Линкълн вече изтъняваше. Чакаше Франи за традиционната им среща навън. Това бе свещен ритуал, който изпълняваха всяка сряда откакто се бяха оженили. Обикновено се срещаха в „Шамрок“, тъй като кръчмата беше горе-долу на половината път. Харди идваше тук с колата си, а Франи вземаше такси от центъра. После отиваха някъде на вечеря, на кино, или просто да послушат музика.

Харди отпи глътка бира и отново насочи поглед към телевизора.

Лицето на Прат изпълни екрана. Благословените шест секунди в едър план, за които живеят повечето политици в този град.

— Запознах се внимателно с материалите по делото — говореше тя. — От аутопсията става ясно, че господин Русо е страдал от тумор в мозъка в напреднал стадий. Не е имал никакви шансове за лечение, болките му са били ужасни. Според мен онзи, който му е помогнал да се избави от мъките, трябва да бъде поздравен за мъжеството, а не съден.

Франи изведнъж изникна до него, лепна му една целувка по бузата и придърпа високото столче в съседство.

На екрана се появи лицето на симпатична репортерка.

— Различни групи привърженици на правото на доброволна смърт в страната вече приветстват решението на главния прокурор — обяви тя. — Същевременно представители на градската полиция отказаха да коментират ареста на Греъм Русо и последвалото освобождаване. Според Дизмъс Харди — адвокатът на господин Русо, който категорично отхвърли вероятността клиентът му да е замесен в убийство, Русо няма намерение да съди градските власти за неправомерен арест. Това би могло да сложи край на инцидента, но според наши източници в Съдебната палата нещата едва ли ще приключат дотук...

— Това трябва да си ти — рече Франи. — Не „наши източници в Съдебната палата“, а Дизмъс Харди.

— Точно така, аз съм — кимна той. — Понесен на крилете на славата.

Оказа се обаче, че репортажът не беше свършил. Камерата се дръпна малко назад, за да обхване и сериозното лице на водещия.

— Едно нещо изглежда сигурно, Дона — рече с авторитетния си бас той. — Противоречивото решение на областната прокуратура ще налее масло в огъня и на без това достатъчно разгорещените дебати в национален мащаб относно асистираното самоубийство...

— Предположението ти е правилно, Фил. Няма съмнение, че решението на Шарън Прат е едно политическо предизвикателство, което ще има широк отзвук в цялата страна.

Фил тържествено кимна и се извърна с лице към камерата.

— Междувременно екип на „Екшън нюз“ научи, че Главната прокуратура не изключва провеждането на собствено разследване относно смъртта на Сал Русо. Довечера Греъм Русо ще бъде отново свободен гражданин, но кой може да каже докога?

— Наистина, Фил... Кой?

Харди стана, мина зад бара и изключи телевизора.

— Откъде се навъдиха толкова много идиоти! — гневно промърмори той.

— А ти как успя да измъкнеш толкова бързо Греъм от затвора? — попита Франи.

Тази вечер жена ми явно не се поддава на обичайното промиване на мозъци от страна на телевизията, рече си Харди. Май ще трябва да сменям тактиката.

— Не съм аз — отвърна на глас той. — Прат го пусна. Какво ще пиеш?

Франи си падаше по бялото вино. Харди вдигна ръка да спре Алън и лично ѝ напълни чашата. После пристъпи към джубокса и пусна Ван Морисън. „Лунен танц“. Един трийсетгодишен хит, който винаги му звучеше така, сякаш е записан вчера.

Настани се отново до Франи и получи още една, този път по-топла целувка.

— Окей — премина на делова вълна той и погледна часовника си. — Седем нула четири, официалната ни среща вече е факт. Първо:

не съм направил нищо относно случая Греъм Русо. Всъщност, направих: посетих го в затвора. Второ: как са децата?

— Я го виж как се опитва да се измъкне — промърмори Франи и отпи глътка вино. А той за пореден път бе принуден да признае, че жена му не се будалка лесно. — Децата са добре. Няма тсчупено, може би защото след училище са се били само два пъти, вместо обичайните три... Мислиш ли, че ние двамата трябва да си поговорим за Греъм Русо? Аз си мислех, че слагаш точка на това дело в момента, в който господин Русо бъде прибран в затвора...

— И аз — кимна Харди и вдигна чашата си. — После той влезе в затвора... — Свиване на рамене: — Не можех да го изоставя...

— Не, разбира се — въздъхна Франи. — Не си такъв човек... А как излезе? Наистина ли нямаш нищо общо с освобождаването му?

— Нищичко. Прат го пусна. Нали чу какво казаха Дона и Фил? Въпросът наистина е политически...

— Чух още, че случаят не е приключен...

— Вероятно и това е истина. Всъщност, сигурен съм, че е така. Но не съм сигурен, че той е убил баща си...

— Аз пък съм на обратното мнение — рече Франи и остави чашата си на плота. — Мисля, че това е първата даденост по делото...

— Не само ти мислиш така.

— А какво всъщност е станало?

— Не знам. Имам чувството, че може да прикрива някой професионалист. Човек с медицински познания, лекар. Може би член на семейството. Но категорично отрича да е убил баща си, отрича и да му е помогнал да се самоубие...

Ръката ѝ покри неговата.

— Но нали всички отричат, Дизмъс? Поне в началото...

— Аха — неохотно призна той. — Но все пак...

— Все пак ти се иска да му вярваш, така ли?

— Не знам — сви рамене той. — Предполагам, че съм заинтригуван...

Изведнъж щракна с пръсти и скочи на крака.

— Какво става? — озадачено попита Франи.

— Спомних си нещо — отвърна той и започна да се рови зад бара. Не след дълго откри това, което търсеше — един телефонен справочник.

— Какъв номер ти трябва?

Пръстът му затича по страниците, после спря.

— Сингълтери. Само четири абоната с тази фамилия, но Джоан няма... — После накратко ѝ разказа за обясненията на Греъм относно последното желание на Сал. — Нали нямаш нищо против да завъртя един-два телефона? Пий още едно вино, а аз ще отскоча до автомата. Ей го там, отсреща, ще бъда постоянно преди очите ти...

— Ето го сублимния миг — въздъхна Франи. — Хей, Дизмъс, среща ли имаш, или си на работа? — После на лицето ѝ се появи усмивка, ръката ѝ го докосна: — Няма нищо, върви...

Върна се пет минути по-късно, лицето му бе смръщено.

— Какво стана?

— Двама си бяха у дома, и двамата казаха, че съм вторият човек, който търси Джоан през последните два-три дни. Но не познават никаква Джоан...

— Е, и?

— Това означава, че Греъм е правил опити да я открие. Кое то от своя страна ме навежда на мисълта, че не е изсмукал от пръстите си тая история с парите...

— А това какво означава?

— Не зная, Фран. Може би, че през цялото време е казвал истината...

Сара Евънс си отпусна един час за цупене по повод освобождаването на Греъм Русо. Не можеше да разбере защо прокуратурата го пуска на свобода след едно задълбочено и по нейно мнение напълно законно следствие, довело до арестуването му по обвинение в убийство. Напомни си, че може да се цупи колкото иска, но това е просто един инцидент в обещаващо дългата кариера, която се очертава пред нея. Освен това си беше свършила работата както трябва. Никой не откри грешка във воденето на следствието.

Останалото не я засягаше. Нито решението на Прат, нито обществената реакция.

То нямаше да съсипе живота ѝ, нямаше да развали дори вечерта ѝ.

Фактически, една част от нея бе обзета от огромно облекчение. Вече бе наясно, че Греъм Русо е най-привлекателния мъж, когото беше срещала. Не искаше дори да си представи, че един толкова хубав мъж може да носи зло в душата си. Разбира се, това си беше чиста фантазия, нямаща нищо общо с действителността. Милион примери можеха да ѝ докажат обратното. Но преди двамата с Марсел да започнат онзи обиск, тя почти си позволи да изпита нещо като симпатия към заподозрения. Бяха горе-долу на една възраст. И той е юрист като нея, на всичкото отгоре и спортист.

Беше усетила погледа му върху себе си. Глупаво, но факт. За пръв път от пет години насам беше изпитала физическо привличане към друг човек. Господи, дори повече от пет!

Но като ченге — ченге до мозъка на костите, каквато си беше, Сара не пропусна да използва това привличане, за да накара Греъм да отвори душата си. Беше в състояние да се усмихва с привиден интерес на всяка негова дума, а стори това с лекота, тъй като интересът ѝ не беше съвсем *привиден*.

В крайна сметка можеше да се окаже, че Прат е права. Че Греъм Русо е помогнал на Сал да се отърве от мъките. Ако наистина е станало така, Сара щеше да го възприеме нормално. Имаше познати лекари, които не криеха, че са изключвали животоподдържащите системи на пациентите си по молба на близките им. Не беше на мнение, че тази практика трябва да се узакони, защото лесно би могло да се стигне до ексцесии и тежки злоупотреби. Но вътре в себе си я разбираше.

Другата вероятност е Греъм да няма нищо общо с цялата работа. Сара не забравяше какво беше заключението на Страут: граничен случай между убийство и самоубийство... Казано с други думи, Сал *може би* наистина се е самоубил. Съдебномедицинските улики не изключваха подобна възможност. Във всеки случай тази история вече беше зад гърба ѝ. Нямаше никакво намерение да се занимава с нея, особено пък тази вечер. Тази вечер нейният отбор по софтбоул имаше важен мач.

Живееше сама в двустаен апартамент над един магазин за хранителни стоки, който се намираще на ъгъла на Балбоа и Петнайсетото

авеню. Отвори вратата и спря да се наслади на необичайната (поне за Сан Франциско) топла вечер. Чувстваше се прекрасно в жълтата найлонова фланелка на „Блейзърс“, тъмнозелените шорти и жълтите, високи до коленете чорапи. Тикна назад златистата бейзболна шапка с едно голямо зелено Б над козирката, после прокара стегнатата си в опашка коса през специалния процеп.

Забрави за света на ченгетата, рече си тя. Беше на трийсет и две години, в страхотна физическа форма. Беше получила работата, за която мечтаеше, но това не означаваше, че трябва да ѝ отделя всяка свободна минута. Нещо, което неминуемо щеше да стане, ако занемари другите си интереси...

Това беше една от причините, поради които се занимаваше сериозно със софтбол. Играта ѝ помагаше да се освободи от натрупаното напрежение и ѝ гарантираше личен живот — живот извън периметъра на Съдебната палата.

Прекоси тротоара към колата си, пътъом се огледа във витрината на магазина. Изглеждаше на осемнайсет. Животът беше прекрасен. Предстоеше ѝ интересен мач.

СЕДМА ГЛАВА

— О, Греъм, слава богу, че си добре!

Хелън изтича по стълбите на къщата, намираща се в Сийклиф — едно от най-скъпите предградия северозападно от Сан Франциско. Той бе успял да стигне едва до средата на пътеката, която разсичаше стръмната ливада. Вечерта беше топла. Майка му беше дребна жена, която стигаше едва до раменете му. По тази причина не го целуна, а просто уви ръце около кръста му и притисна лице в широките му гърди.

Той я прегърна, очите му с очакване се насочиха към отворената врата на къщата. Никой друг не се появи.

Кожата на лицето ѝ бе гладка като мрамор. Той знаеше, че това е резултат от няколко пластични операции, които все пак бяха направени толкова майсторски, че майка му изглеждаше поне десетина години по-млада от възрастта си. Всичко това бе извършено в чест на щастливеца, за когото беше омъжена, а и за ролята, която играеше.

Хелън винаги бе привличала мъжете със своите раздалечени сини очи, високи скули и копринено руса коса. Сега, в здрача на топлата вечер, облечена в тесен панталон и тъмносиня вталена памучна блузка, тя приличаше повече на приятелка на Греъм, отколкото на негова майка.

Дали щеше да изглежда по същия начин, ако беше останала да живее със Сал, запита се Греъм. В онези години, когато я бе обожавал до полуда? Беше запомнил лицето ѝ по-друго, от него се излъчваше една особена мекота, която днес вече я нямаше...

Тя се отдръпна, вдигна глава да го огледа, ръката ѝ погали бузата му.

— Изглеждаш уморен, Греъм. Нали там вътре не ти направиха нищо лошо?

— Беше само за един ден, мамо. Прибраха ме и после веднага ме освободиха.

— Искахме да дойдем да те видим в... затвора. Но не бяхме сигурни как ти ще... Очаквахме да научим нещо от адвоката ти, но той

изобщо не ни потърси. Казва се Дизмъс Харди, нали? Що за име, господи! Мисля, че не го познаваме. Но в крайна сметка се оказа *грешка*, нали, Греъм?

— Да, мамо — отвърна той, наведе се и я целуна. — Беше грешка, от начало до край. Аз не съм убил Сал. Не съм му помогнал да умре...

Кратък проблясък на перфектно поддържани зъби, после тя хвана ръката му и го поведе към къщата.

— Разбира се, че не си. Ела, семейството иска да чуе всичко. Радвам се, че намери време да дойдеш...

Харди го бе закарал с колата си, у дома го чакаше посланието на Хелън. Беше последното от поне половин дузина, записани на телефонния секретар. Беше позвънила веднага след като чула за освобождаването му от новините. Взе един душ да отмие затвора от тялото си, двайсет минути по-късно вече пътуваше към имението в Сийклиф.

Но от краткия запис остана с впечатлението, че майка му се тревожи за него, нищо повече. Исква да го види, за да се увери, че всичко е наред. Сега излиза, че това не е точно така.

— Цялото семейство ли е тук? — попита той.

Майка му бе изтичала да го посрещне на ливадата, защото е искала да го предупреди какво да очаква, да го успокои, в случай че избухне. Винаги постъпваше така. Той беше лудата глава, чувствителният... Мама винаги се опитваше да го укроти, да предотврати някое гневно избухване, което би смутило нечие спокойствие. В дома на Лелънд Тейлър скандалите се смятаха за тежък грях.

— Решихме да се съберем още днес, Греъм. Веднага след като научихме, че си арестуван... — За момент се спря и вдигна глава да го погледне. Продължаваше да стиска ръката му. За да го защити, или да го обуздае? — Трябваше да обмислим стратегията, да видим как да излезем от създалата се ситуация...

Тук личеше пръстът на втория му баща. Лелънд Тейлър обмисля стратегията си, дори когато отива да си измие ръцете.

— Да създадем единен фронт, знаеш...

— Срещу кого?

Хелън не обърна внимание на въпроса му и продължи:

— А после, когато научихме, че ще бъдеш освободен...

— ... ви обзе огромно облекчение, разбира се — подхвърли той.

— Разбира се, Греъм. Не се дръж така!

— Надявам се, че Лелънд не е претърпял никакви загуби поради този скандал. О, разбира се, че не е... Нали фамилието ми име е друго? Никой нищо няма да разбере. Това е целта на семейното събиране, нали? Всичко трябва да се запази в тайна!

— Не. — Майка му бе получила своите заповеди и ги изпълняваше стриктно, като дисциплиниран боец. — Категорично не, Греъм! Ние се безпокояхме за теб.

— Това обяснява защо всички се втурнахте към затвора и се опитахте да ми помогнете...

Майка му притеснено поклати глава.

— Вече ти обясних, Греъм... — Спря в подножието на стълбището, което водеше към масивната двукрила входна врата: — Моля те, Греъм, не създавай усложнения. Опитай се да ни разбереш.

Той сведе очи към лицето ѝ. Вече не бе в състояние да определи дали е очаровано, или очарователно. Тревожни бръчки, разбира се, липсваха. Тях ги бяха премахнали с лазер. Стори му се, че вижда загриженост в очите ѝ, но не беше сигурен дали тази загриженост е лично за него, или за мисията, която ѝ бе възложена. Мисия на ръба на провала...

Богатството на семейство Тейлър идваше от банкова дейност. В края на 40-те години Роланд Тейлър основава банката „Бейуест“, която управлява с желязна ръка чак до осемдесетте, след което я прехвърля в ръцете на единствения си син. За тези няколко десетилетия „Бейуест“ бележи непрекъснат растеж, поглъща няколко по-малки банки, превръща се в солидна финансова институция.

Солидна и силно консервативна, особено за региона на Сан Франциско. В политиката на банката не се предвижда финансиране на малкия бизнес, не се отпускат кредити на новосъздадени фирми. Жени и цветнокожи могат да заемат длъжности до определено ръководно ниво. Тя не пуска напарфюмирани реклами по телевизията, отношението ѝ към „тълпата със спестовни книжки“ (според терминологията на Джордж) е почти презрително.

Не, „Бейуест“ решително не е банка за простолюдието. Управата ѝ се чувстваше далеч по-удобно в областта на институционалното финансиране, сделките се осъществяваха с хора, които не свалят официалните костюми от гърба си, членуват в затворени клубове, обменят си тайни зад плътно затворени врати. Банка „Бейуест“ пазеше много тайни. В момента управлението ѝ бе поверено в ръцете на Лелънд-младши. Макар и само на двасет и седем, доведеният му син Джордж Русо, бе първи вицепрезидент.

Строгата трапезария на имението беше просторна, в нея се влизаше по две елегантни стъпала, които я свързваха с музикалната зала. Нито Хелън, нито Лелънд бяха пианисти, но това не им попречи да купят един огромен, триметров роял „Стейнуей“, редом с който беше монтирана дигитална апаратура за класическа музика, която се задействаше от натискането на един-единствен клавиш. След това обаче семейството бе установило, че естествения звук на рояла е малко силен за вечерна музика, проблемът се решава с монтажа на просторна, изцяло остъклена двойна врата.

В момента роялът мълчеше, но въпреки това остъклената врата бе плътно затворена. Когато се обсъждат семейни проблеми, Лелънд Тейлър неизменно отстраняваше всичко, което би отвличало вниманието. *Информацията е голяма сила, но секретността вълнува душата*, обичаше да казва той.

Трапезарията беше кръгла като чиния. Около овалната маса от черешово дърво лесно можеха да се поберат осемнайсет души. Тази вечер времето беше необичайно хубаво и Лелънд бе наредил да дръпнат завесите. Гледката отвъд закръглените френски прозорци беше зашеметяваща. Виждаха се островите Фаралон, отдалечени на двасет и седем морски мили от Голдън Гейт, огромният град лежеше в ниското като на длан, в далечината блещукаха първите светлини на Бей Бридж и увеселителните заведения по плажната ивица отвъд него, а дебелите въжета на Голдън Гейт сякаш висяха като безплътна паяжина над сините води на залива.

Никой от присъстващите в помещението обаче не обръщаше внимание на тази възхитителна гледка.

Лелънд Тейлър бе заел място начело на масата, до него беше съпругата му. Вечеря очевидно не се предвиждаше, на масата имаше само кафе и сухи сладкиши. Лелънд бе облечен в тъмносив костюм и

вратовръзка на синьо-червени ивици. Както обикновено, ризата му беше снежнобяла. („Бялата риза ясно показва кой е шефът.“) По мнение на Греъм този човек бе наследил маниерите на шест поколения британци, и това мнение не беше далеч от истината. Беше висок и слаб, с воднистосини очи и месести устни, кожата на лицето му бе розова като на бебе.

Вдясно от Лелънд, през два свободни стола (да не дава господ някой да си помисли *редом* с него) седяха сестрата на Греъм Дебра и съпругът ѝ Брендън Макоури. Те напразно се опитваха да демонстрират непринуденост в една обстановка, която явно ги потискаше. Дебра беше израснала в това имение, но животът ѝ бе поел в друга посока и тя отдавна бе престанала да го чувства като свой дом.

По мнението на голяма част от хората (но не и на Лелънд) Брендън имаше много добра работа в една електрическа компания. Дебра беше помощник на един ветеринарен лекар. Поради факта че е жена — при това не особено привлекателна, за Лелънд тя изобщо не съществуваше. Но, технически погледнато, тя беше член на семейството и по тази причина той бе принуден да я понася, макар и временно. Както и присъствието на Брендън...

Джордж беше едър и добре сложен мъж, също като Греъм. Облечен в изискан габардинен костюм, той бе заел мястото в дъното, противоположно на Лелънд. Пред него имаше запотена чаша хайнекен, а две неотворени бутилки се охлаждаха в специалния съд на спомагателната масичка.

Цялата лява част на огромната маса бе оставена на разположение на Греъм.

— Фактически изобщо не подозирах, че ще ме арестуват — каза той, отговаряйки на встъпителния въпрос на Лелънд. — Ако имах подобни опасения, без съмнение щях да се обадя, за да обмислим тактиката, особено що се отнася до наследството.

— Наследството, значи — промърмори Лелънд, опитвайки се да скрие презрението, което прозвуча в гласа му. — Бяхме много изненадани, когато научихме за тези петдесет хиляди долара... Откъде толкова пари у Сал? Очевидно не ги е спестил от търговията с риба, нали? Ще ми бъде много интересно да разбере това...

— Има ли смисъл, след като тези пари не са за никой от нас? — вдигна глава Греъм.

— Как така не са, какви ги дрънкаш? — намеси се Джордж. Гласът му беше тих и спокоен, но никой не се подведе от този факт. — След като не са изрично упоменати в някакво завещание, тези пари ще бъдат разделени на три! Аз си направих труда да проверя — завещание няма.

Греъм бе решил да запази спокойствие, каквото и да му струва това. Протегна ръка, взе един сладкиш от чинията пред себе си и бавно задъвка.

— Не е точно така, но...

— Извинявай, Греъм — прекъсна го Лелънд. — След като няма завещание, на какво ще бъдеш изпълнител?

Тук неочаквано се намеси Дебра, позволявайки си да прекъсне самия Лелънд!

— Във вестниците пише, че парите били опаковани в пачки — рече тя, стискайки ръката на мъжа си върху масата. Животът в сянката на една блестяща майка, стремително изкачваща стълбицата на обществения живот, бе принудил Дебра отдавна да се откаже от всякакви състезания с нея. Днес, на двацет и девет, тя беше не толкова непривлекателна, колкото занемарена. Не носеше никакъв грим. Преди години косата ѝ блестеше като косата на Хелън, но тя отказваше да я боядисва и скоро блясъкът се превърна в нещо средно между цвят на боровинки и слънчоглед. На всичкото отгоре беше бременна в пети месец и лицето ѝ бе доста подпухнало. — Какво означава това „опаковани“? Откъде Сал е взел пачките? Какво мислиш да правиш с бейзболните картички? Може би ще ги откраднеш и тях?

— Точно така, Деб — кимна през масата Греъм. — Мисля да ги открадна. Изобщо, правя всичко възможно да ви прецакам.

— Както винаги — отбеляза Джордж.

Греъм се извърна да го погледне, в очите му се появи опасен блясък.

— Майната ти! — изръмжа той.

Лелънд нервно почука на масата.

— Моля, моля! Дайте да се държим цивилизовано.

— Няма проблеми — кимна Греъм, но ръцете му трепереха толкова силно, че кафето в чашата му се разплиска. — Знаете ли, скъпи мои роднини, денят ми все пак не беше от най-леките... Ако сте забравили, прекарах го в затвора, обвинен в убийство на родния си

баща! После идвам тук с най-добри намерения, но виждам как ме посрещате. Затова ще ви кажа нещо: вървете по дяволите! Не съм длъжен да търпя тъпите ви обиди!

В пристъп на гняв очите му се насълзяваха. Така си беше още от дете. Но сега нямаше намерение да позволи на никого да види това, особено пък на скъпите си роднини. Същевременно не биваше да скочи и да си тръгне, просто за да запази поне част от достойнството си. Вдигна глава към тавана и примигна няколко пъти, за да прогони напиралците в очите му сълзи. В същия момент се обади майка му.

— За бога, деца! — извика тя. — Прекратете това! Греъм, останни на мястото си! Имаш право, ние наистина сме малко изнервени, но това не е без причина, нали?

В стаята се възцари напрегнато мълчание, нарушено няколко секунди по-късно от Лелънд:

— Майка ви има право — каза меко, но настойчиво той. — Отминалата седмица наистина не беше лека... — Хвърли предупредителни погледи към Дебра и Джордж, после се извърна към Греъм: — Никой в нищо не те обвинява... Просто искаме да получим отговори на някои въпроси. Без да те притискаме, без да те въртим на шиш. Но тези въпроси са важни за всички нас.

Греъм придърпа стола си обратно към масата и положи ръце на плота. Преплете пръсти, кокалчетата му побеляха.

— Ще ти кажа нещо, Лелънд — проговори с усилие той. — Тези въпроси изобщо не са важни и не мога да разбера защо Джорджи...

— Не Джорджи, а Джордж — поправи го тежко брат му.

— Да бе, забравих — кимна Греъм. — Та не мога да разбера защо *Джордж* се е загрижил толкова за някакви си петдесет хиляди долара, от които няма да получи никаква една трета, просто защото татко ги е определил за друг човек...

— Това е един от въпросите, на които искаме да получим отговор — натърти Лелънд. — За кого по-точно ги е определил Сал?

В другия край на масата Джордж повтори жеста на Лелънд отпреди малко и почука по масата:

— Преди всичко искам да заявя, че имам съвсем основателни причини да проявявам загриженост за една сума от около осемнайсет хиляди долара! — обяви той. — Това съвсем не са малко пари!

— Колко печелиш на година, Джордж? — стрелна го Греъм. — Сто и трийсет, сто и петдесет?

— Какво значение има това?

— Има, за да разберем доколко наистина се нуждаеш от осемнайсет хиляди долара...

— Това е *твоят* начин на мислене! — повиши тон Джордж. — Тук не става въпрос доколко се нуждаеш от осемнайсет бона. Става въпрос, че тези пари са *мои*!

Върху лицето на Греъм отново се появи опасната усмивка.

— Знаеш ли, Джорджи — процеди той. — Май най-сетне си станал истински банкер!

— Не знам за Джордж, но ние *наистина* се нуждаем от тези пари! — сприхаво се обади Дебра.

Брендън замръзна на мястото си. Греъм не познаваше характера му кой знае колко добре, но в едно бе абсолютно сигурен: Брендън не приема помощ от никого, под никаква форма. Беше мъж на място, независим, упорит, самостоятелен.

— Ще се справим и без тези пари! — отсече той.

— Брен! — погледна го смаяно Дебра.

— Точка по въпроса! — отсече Макоури и изгледа жена си така, сякаш искаше да я зашлеви.

Лелънд от своя страна очевидно не беше в настроение да става арбитър на семейните им недоразумения.

— Извинявай, Дебра — вдигна ръка той. — Мисля, че Греъм още не ни е съобщил за волята на Сал относно тези пари.

— Ти пък ще извиниш *мен*, Лелънд! — саркастично проточи Джордж. — Но в случая волята на Сал няма никакво значение! След като няма завещание, Греъм е свободен да прави каквото иска със своята третина, но ние с Дебра ще си получим нашите! Такъв е законът и той прекрасно го знае!

Навън слънцето се скри зад хоризонта, небето бързо започна да потъмнява. Търпението на Греъм — по принцип не особено силно — започна да се изчерпва. Беше абсолютно убеден, че парите на баща им няма да променят с нищо живота на Джордж. Този на Дебра — може би, но за съвсем кратко време.

Очите му пробягаха по лицата на присъстващите. Ето го скъпото му семейство, в пълен състав. Единствените му близки след смъртта на

Сал. Към нито един от които не изпитваше абсолютно никакви чувства.

Как се стигна дотук? — запита се той. Защо животът на това семейство бе поел в толкова грешна посока?

Може би винаги сме били безнадежден случай, каза си той. *Противоречията ни са толкова дълбоки, защото са структурни, фундаментални...*

Сал и Хелън бяха в конфликт откакто се помнеше. Беше твърде млад, когато за пръв път забеляза това, нямаше разумно обяснение за причините. Но дори и тогава му направи впечатление различния начин, по който майка му и баща му *подхождаха* към нещата, по който се опитваха да *решат* проблемите. Те просто бяха различни — като характер, като природа.

Сал е италианец от второ поколение, израснал с матерния си език. Обича да работи с ръцете си: да рисува, да човърка нещо, да лови риба. Обича шумните компании, с много пиене и мръсни вицове. Обича да свири на акордеон. Мургав красавец с крива усмивка, от фигурата му се излъчва физическа самоувереност. Постоянно прегръща приятелите си, целува жена си на публични места, а нерядко и я пощипва по задника.

Сал е надарен спортист, на него се е метнал и Греъм. Веднага след колежа бе получил и приел предложението на „Балтимор Ориълс“ да играе професионален бейзбол, гарнирано с чек за 35,000 долара. И подобно на сина си и повечето надарени младежи от онова време, така и не успява да стигне върха. Но все пак, по настояване на Хелън, той бе запазил чека на първия си отбор и с парите по-късно купува лодката.

Хелън расте в коренно различна културна среда. Родителите ѝ Ричард и Елизабет (а не Дик и Бетси) Реслър са известни бижутери. Хелън получава началното си образование в Таун Скул — най-престижното частно училище в града, расте сред посещения на най-добрите ресторанти, опера, театър, симфонични концерти, музеи. Тя е изключителна ездачка (в британски стил), готви много добре.

До навършване на осемнайсет години е ходила пет пъти в Европа и два пъти в Далечния изток, винаги с родителите си. В колежа се запознава с Лелънд Тейлър, който получава пълното одобрение на

родителите ѝ. Все пак надделява мнението, че двамата млади имат време и могат да поотложат официалния годеж.

Ричард и Елизабет са потресени от желанието на дъщеря си да постъпи в колежа Лоун Маунтън — едно частно учебно заведение, което неофициално се приема като женски филиал на Щатския университет на Сан Франциско. Те предпочитат женските учебни заведения на Източните щати — особено Васар и Смит, както по причини от културно естество, така и в името на сигурността. Лоун Маунтън се управлява от религиозен орден, зад който, както подозира семейство Реслър, се крият вездесъщите йезуити...

Освен това католиците са една доста по-буйна и невъзпитана общност от тази, в която е израснала Хелън.

Предимството на Лоун Маунтън от друга страна, е неговата близост. Достопочтените родители ще имат възможност да държат под око любимата си дъщеря, да я предпазват от арогантните младежи, повечето от тях с работнически произход, които учат във Военното училище отгатък улицата.

И, естествено, Хелън се влюбва точно в един от тях.

Това става през 1965 година. Хелън е първи курс, Сал завършва след една година във Виетнам. За нея той е всичко, което означава „зрял“ мъж. Тя е на осемнайсет, а той — на двапет и пет.

Да се каже, че Ричард и Елизабет са недоволни от този развой на събитията, би означавало да се допусне значителна фактологическа грешка. Когато в края на семестъра Хелън забременява — това става дори преди двамата със Сал официално да обявят годежа си, родителите сериозно обсъждат възможността за аборт.

Но Хелън и Сал са далеч от подобни мисли. Те се обичат, те възнамеряват да се оженят и да създадат семейство. Хелън бяга с рибаря, семейство Реслър престава да се интересува от нея.

Раждането на Греъм поставя начало на бавното затопляне в отношенията между млади и стари. Неговото име, както и имената на Джордж и Дебра, не се връзва напълно с италианските корени на Сал. Греъм се е казвал бащата на Ричард, а Хелън убеждава Сал да го предложат на родителите ѝ като пръв жест на помирение. Той се съгласява с видимо неудоволствие и се оказва прав — помирието никога не обхваща и него.

Така се поставя началото на дълга серия от дребни подкупи. Елизабет купува на децата хубави дрешки, носи им ги през деня, когато няма да се налага да вижда баща им.

Дрехи, обувки, коледни подаръци, велосипеди. После се ражда желанието на Ричард и Елизабет децата да растат в добър квартал, с подходящи приятелчета. Те не се опитват да настройват дъщеря си срещу мъжа ѝ. Не, нищо подобно. Сал трябва да свикне със Сийклиф. Те ще направят първоначалната вноска за една хубава къща, Сал и Хелън ще се грижат за по-нататъшното изплащане. Това не е заем, не е проява на благотворителност. Това е подялба на собственост, двете семейства стават делови партньори.

Сал трудно понася всичко това, но не може да вини Хелън, че държи на родителите си. Остава нещата в този вид, приема ги като компромис. Проявява здрав разум, държи се примирително.

И бърка.

Когато Греъм вече е достатъчно голям, за да разбира, той бързо открива разликата между родителите си. Шест дни в седмицата Сал излиза на риболов със „Заслужена награда“ още преди разсъмване. В неделя играе на топка с Греъм и Джордж, но само ако времето е хубаво. Ако вали, той се затваря в гаража, за да рисува и пие.

Междувременно Хелън възстановява добрите връзки с родителите си, вижда ги все по-често. Дрехите и останалите подаръци се превръщат в начин на живот. Често излиза с майка си и двете обядват навън. На тези обеди понякога присъства някоя приятелка на Хелън от детинство — винаги модерна млада жена, омъжена за лекар, адвокат или финансист. Неусетно се появява и Лелънд Тейлър, който в началото само казва здрасти и проявява интерес към децата ѝ.

Сал упорито отказва да приема пари от семейство Реслър, но натискът не отслабва. Отчаяно търси начин да стъпи на краката си, но времената са трудни. Беден, но горд, той едва свързва двата края, но все пак успява да погасява месечните вноски по имението.

Основите на брака започват да се рушат, когато Греъм е на тринайсет. Две години по-късно бракът рухва напълно и въпреки всичко внезапно. От гледна точка на Греъм всичко става много просто — един ден Сал не отива на работа, на другия вече е вън от живота им. Напълно отрязан, сякаш е умрял...

Хелън се омъжва за втори път след по-малко от година. Лелънд Тейлър се премества да живее при тях, просто за да спести на децата травмиращите промени.

Може би гените на фамилията Реслър и Русо са безнадеждно несъвместими, признава пред себе си Греъм. Пропастта между тях е прекалено дълбока. Той самият е стопроцентов Русо, истински син на Сал. Докато Дебра и Джордж са деца на Хелън...

Греъм ядосано отмести чашата с кафе, от гърдите му излетя тежка въздишка.

— Нека свалим картите на масата! — рече той. — На някого тук да му пука, че Сал Русо умря? Че в петък се спомина *баща ви*? На някого това да е направило впечатление?

Срещу него устната на Дебра леко потрепна, в дъното на масата се размърда фигурата на Джордж.

— О, я стига! — рече той. — Нима не личи, че сърцата ни са разбити? Той беше страхотен баща, винаги наблизо, винаги готов да помогне!

— Млъкни, Джордж! — срязва го Дебра. — Не говори така!

— Защо? — повиши тон най-малкият брат. — Защо, по дяволите? — Скочи на крака, столът му отлетя назад, очите му гневно проблеснаха по посока на Греъм: — Искаш да ни е мъчно, защото е умрял, а? Аз пък ще ти го кажа направо: чувствам се добре! Чувствам се облекчен. Имаш ли представа на какъв ад този човек подложи през последните няколко месеца собствената ти майка?

— Не, нищо не знам...

Лелънд прояви по-голяма твърдост от Хелън, юмрукът му решително се стовари върху масата.

— Сега не е времето да говорим за това, Джордж! Минало свършено! Болката е забравена.

— За какво става въпрос?

Лицето на Джордж се наля с кръв, очите му гледаха лошо.

— Сигурно пък много те интересува!

— Може и да ме интересува, стига да ми кажеш.

— Татко идваше тук и заплашваше мама!

— Не вярвам. Това не е истина...

— Джордж! — отново се обади Лелънд.

Но младежът вече не можеше да спре.

— Въобразяваш си, че някой ти вярва за този предсмъртен разговор с него, нали, Греъм? Въобразяваш си, че не разбираме за какво става въпрос?

Лелънд почука по масата, в гласа му прозвуча отчаяние:

— Сине, моля те!

Но Джордж вече пристъпваше към Греъм, който също стана от стола си.

— Ти, както и всички останали тук, прекрасно знаеше, че той беше лош баща, лош съпруг и лош човек! Той *ни напусна*, Греъм! Напусна всички ни, ако случайно си забравил това... После става така, че ти разбираш за парите му. Отдавна си наясно, че не можеш да разчиташ на Лелънд, особено след като провали юридическата си кариера. И затова си помисли, че можеш да изстискаш малко пари от стария Сал. Нали така беше, Греъм?

Беше на метър от брат си, лицето му стана още по-тъмно от притока на кръв. После изведнъж се нахвърли върху него, започна да го блъска и ритва, от устата му захвърча слюнка.

— Кажи, че не е така, несретник такъв! Кажи го, ако смееш!...

Греъм разтвори крака и силно го блъсна. Джордж се спъна в стола зад себе си и падна по гръб. Останалите наскочаха и се развикаха, но никой не направи опит да се приближи. В следващата секунда Джордж отново беше на крака.

Греъм се отдръпна крачка назад. Гърдите му бурно се повдигаха и отпущаха, очите му пробягаха по лицата на присъстващите. Това бяха неговите близки, неговото семейство. Усети как в очите му набъбват сълзи, заобиколи масата, почти изблъсквайки майка си и втория си баща. После се спусна по стъпалата и изчезна навън.

Отборът на „Блейзърс“ се беше подредил до централната линия. Последна в редицата беше Сара Евънс, все още задъхана от последния спринт.

— Добър мач! — повтаряше тя, докато съперничките от „Уомбатс“ се изреждаха да поздравяват победителите с приятелско пляскане длан в длан. Получаваше същия отговор и от тях. Това беше

ритуал, спортменски ритуал. И двата отбора бяха вложили всичко от себе си в този мач, но в крайна сметка това е игра, нищо повече. Поздравяваш съперника и се прибираш у дома...

Скупчиха се около резервната скамейка, която се намираше на два-три метра от игрището, непосредствено до ниска ограда. Трябваше да приберат бухалките и екипите си, за да отворят място на следващите. Сара възбудено обсъждаше ключовите моменти в мача с част от съотборничките си, после изведнъж млъкна и се втренчи в Греъм Русо. Той стоеше зад оградата, облечен в тениска „Биг дог“, на главата му имаше шапка на „Джайънтс“, а очите му бяха заковани в нея.

Грабна сака си (служебният пистолет беше вътре), заобиколи оградата и се насочи към него.

— Помислих, че това сте вие — приятелски се усмихна той. — Всъщност, бях сигурен, че сте вие...

— Следите ли ме?

— Не — изненадано я погледна той.

— Тогава как разбрахте, че съм тук?

Много ѝ се искаше сърцето ѝ да успокои ритъма си. Буквално виждаше как тънката фланелка потрепва на гърдите ѝ.

— Нямах представа, че сте тук — отвърна той. — Взех си един хамбургер и дойдох да погледам... Имах нужда да се поразтоваря...

— Това мога да го повярвам.

— Може би знаете, че цял ден бях затворен — отново се усмихна той. — Вечерта е много приятна и реших да се поразходя... Ей там на пейката съм оставил няколко опаковки бира. Ако искате, елате да изпием по глътка и да погледаме следващия мач...

— Не мога — поклати глава тя. — Не мисля, че е удобно да ни виждат заедно. Ако случайно си мислите, че сте ме стреснал, трябва да ви разочаровам. Идеята да дебнете ченгета не е добра. Мога да ви тикна в затвора толкова бързо, че изобщо да не си спомняте за тази кратка отпуска. Надявам се, че ме чухте добре.

Две от съотборничките ѝ минаха покрай тях, пробивайки си път към паркинга. Доловили острите нотки в гласа ѝ, те се спряха.

— Всичко ли е наред, Сара?

— Да, разбира се — кимна тя, погледна Греъм и тихо добави: — Стойте по-далеч от мен!

Обърна се и затича да догони момичетата.

Терените за софтбоул бяха четири — по един във всеки ъгъл на огромното игрално поле. Току-що завършилият мач на Сара се проведе на номер 2 — най-близкият до паркинга. От мястото си в колата тя виждаше Греъм, седнал на трибуната — десет реда дървени пейки, издигащи се точно зад вратата.

Спуснала страничното стъкло, тя остана на мястото си цели двацет минути, без да го изпуска от очи. Греъм Русо изглеждаше напълно погълнат от събитията на терена, от време на време ръката му механично надигаше кутийка бира. *Добре поне че не направи опит да ме последва на паркинга*, рече си тя. Беше допуснала възможността той да ѝ даде няколко метра аванс, а след това да я последва със своята кола. Но младият мъж дори не погледна след нея. Върна се на трибуната и заяпа следващите мачове, точно както ѝ беше казал. Може би това беше истината...

Което обаче не означаваше, че не беше я проследил дотук. Може би вече бе научил каквото му трябваше — къде живее и къде играе. От друга страна, обяснението му беше напълно смислено, напомни си тя. След ужасно дългия ден в затвора му се беше предоставила възможността да се наслади на една прекрасна вечер — може би най-хубавата от месеци насам.

Отвори вратата на колата и дръпна ципа на сака си. Облече тънкото горнище на анцуга и прекоси тъмното пространство между паркинга и трибуната.

Спря на няколко крачки зад гърба му и продължи да го наблюдава. Седеше приведен напред, с лакти на коленете. Тениската бе опъната по мускулестия му гръб, в ръцете му се поклащаше отворена кутийка бира.

Областната прокуратура го беше освободила, без да повдига обвинение срещу него. Това означаваше, че Сара би могла да седи с него колкото желае, без никой да я обвини в нарушение на служебната етика. После си позволи леката и вероятно неизбежна самозаблуда — след няколко бири той може би ще се изпусне да каже нещо, което впоследствие би могло да бъде използвано срещу него. Все още беше на служебна вълна — едно ченге, което винаги работи... По тази

причина виси тук, по тази причина обмисля възможността да си поговори с него...

Един от играчите на терена нанесе страхотен удар. Топката се вдигна нависоко, прелетя поне сто метра, публиката скочи на крака. Стори го и Греъм. Вдигнал глава, той следеше траекторията, лицето му грееше от възбуда. Изражението му беше съвсем детинско — невинно, чисто, развълнувано. В главата ѝ се прокрадна съмнението. Нима човек, който е извършил убийство, може да има подобно изражение? Не, в това Сара беше абсолютно сигурна.

Беше сменила спортните обувки в колата си. Сега носеше маратонки, които напълно заглушаха стъпките ѝ. Седна на пейката до него и каза:

— Окей, дайте да я пробваме тази бира.

Той не прояви особено учудване. Погледна я кротко, бръкна под пейката и извади една кутийка.

— Видяхте ли онзи удар? — попита.

Сара отвори кутийката.

— В писмото на баща ви се споменава, че сте играл професионален бейзбол...

Той не отговори веднага. Очите му проследиха сложната комбинация на терена, в резултат на която единия тим спечели две точки. Изля остатъка от бирата в гърлото си и едва тогава каза:

— Надявах се да се наложи по време на голямата стачка, поне като резерва. Не стана... — Най-сетне се осмели да я погледне и с леко стеснение добави: — Наистина не съм ви следил... Понякога се отбивам тук да погледам, това е всичко. Зърнах ви по време на мача, останах да ви видя... После си рекох: какво толкова, по дяволите? И двамата сме тук, ще ви кажа едно здрасти... Изобщо не ми мина през ума, че ще ме заподозрете в проследяване...

— Но аз бях човекът, който ви арестува!

— Забелязах — кимна с лека усмивка Греъм.

— Хората не си падат по ченгетата, които са ги арестували — настоя тя.

— Но нали ме пуснаха? Няма обвинения срещу мен. Следователно в момента и двамата сме обикновени граждани.

— Не съм съвсем съгласна. Аз си оставам ченге, а вие — заподозрян.

Той се замисли върху думите ѝ, после сви рамене:

— Аз донякъде също съм държавен служител. Работил съм в съда, давал съм клетва като юрист... И не съм убил баща си. — Ръката му махна по посока на игрището: — Трябва да призная, че играете доста добре, сержант. С очите си видях как правите тройка...

— Най-вълнуващата част от тази игра е нападението — неволно се поотпусна тя.

— Така казваше и баща ми.

— И вие ли сте на това мнение?

— Разбира се.

— Аз също.

— Е, тогава наздраве — рече Греъм, измъкна нова кутийка изпод седалката и я отвори. — Значи имаме и нещо общо... Искате ли още една бира?

Почти беше приключила с първата. Рядко пиеше, по тази причина вече усещаше леко затопляне, въпреки минималното количество алкохол, което беше поела.

— По-добре да се въздържа — отказа тя. — Трябва да вървя, защото утре ще ставам рано...

— Това го помня — усмихна се той.

Тя се поколеба, изненадана от факта, че никак не ѝ се тръгва.

— Благодаря за бирата.

Гласът му я спря, когато беше изминала два-три метра.

— Сержант Евънс?

Обърна се.

— Как е малкото ви име?

Лицето ѝ потъмня, после бързо се разведри. Присмя се вътрешно на себе си, тръсна глава и срещна очите му:

— Сара.

— Сара... — повтори той, а усмивката на лицето му беше съвсем истинска. И сладка. — Харесвам това име...

Влезе в колата си, погледна се в огледалцето. Чувстваше се абсурдно доволна от себе си. От какво? Греъм Русо харесвал името ѝ... Голяма работа!

Топлината се разпространи по цялото ѝ тяло. От алкохола е, рече си Сара. Трябва да карам внимателно.

ВТОРА ЧАСТ

ОСМА ГЛАВА

Големите реки сигурно се образуват от малки поточета, но механизмът на лавините е друг. При тях една снежинка се залепва за друга, образува се снежна маса, която постепенно нараства. Бавно, незабележимо, необратимо. В крайна сметка снежната маса се раздвижва и тръгва на път, неспособна да издържи собствената си тежест. Да, лавините не се образуват, те се *случват*. Съпротивата на планинския склон изведнъж рухва, снежната маса се понася по него, помитайки всичко по пътя си, променяйки коренно релефа на планината, подчинявайки я на волята си...

Лавината се откъсна в четвъртък, в два часа сутринта — по-малко от осем часа след освобождаването на Грeъм Русо. Мощна и неударима, тя погребва под себе си всички други проблеми от политическата карта на Сан Франциско. В споменатия час слезе от машините сутрешния брой на „Сан Франциско Кроникъл“, чиято водеща новина, изписана с тлъсти букви, гласеше: **ГРАДЪТ В ПЛЕН НА ДЕБАТИ ОТНОСНО УБИЙСТВОТО ОТ СЪСТРАДАНИЕ, ЩАТСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ПОДЛОЖЕНА НА СИЛЕН НАТИСК**. В дългата уводна статия само се маркираха множеството фронтове, на които едновременно бяха избухнали тежки сражения.

Кметът се обяви в подкрепа на областния прокурор. Сан Франциско винаги е бил в челните редици на борците за граждански права, град на обществената съвест. Шарън Прат е постъпила правилно. Хората не бива да бъдат принуждавани да живеят, разкъсвани от непоносима болка. Какъв живот е това? Всеки трябва да има правото да избере смъртта пред непоносимите страдания. А онзи, който му помага, не бива да бъде квалифициран като убиец, а по-скоро като герой.

Шефът на градската полиция Дан Ригби беше бесен. За него всичко това беше поредното предателство на главната прокурорка по отношение на полицията, която имаше тежката задача да осигурява

сигурността в огромния град. Арестувайки заподозрян в убийство индивид, неговите подчинени бяха действали абсолютно в рамките на закона. Всички улики сочеха, че смъртта на Сал Русо е настъпила в резултат на убийство с цел грабеж.

Но дори да става въпрос за асистирано самоубийство, „областният прокурор е избран на поста си не за да създава нови закони, а да прилага съществуващите. Изтръпвам като си помисля колко още убийства могат да бъдат декриминализирани от госпожица Прат!“

Главният прокурор на щата Дийн Пауъл се намираше в процес на запознаване с делото и отказваше да изрази мнение. Сътрудникът му Арт Драйсдейл (бивш служител в областната прокуратура, уволнен от Прат) даде кратко изявление за печата, според което „главната прокуратура недвусмислено подчертава своята отговорност за строгото прилагане на законите и няма никакво намерение да оставя убийците ненаказани“.

На спешното заседание на Надзорния съвет в сряда вечерта бе решено, с девет гласа „за“ и два „против“, че Сан Франциско трябва да се превърне в рай за хората, доброволно избрали смъртта. Според членовете на Съвета тази страна се нуждае от един действително хуманен град, който да предложи изход на всички безнадеждно болни и страдащи нейни граждани.

Католиците и протестантите побързаха да стегнат редиците си за решителен бой. Архиепископ Джеймс Флеърти категорично подчерта общоизвестната позиция на католическата църква срещу всички форми на евтаназия. Бог прибира чадата си, когато им дойде времето. Самият Исус се е подложил на неописуеми страдания, подчерта Флеърти. И го е сторил, за да даде пример на цялото човечество, да напомни на хората, че страданието е част от живота. Страданието има смисъл, защото укрепва духа. Особено когато е в името на Бога...

В края на изявлението си архиепископът не пропусна да подложи на критика и думите на кмета за „качеството на живота“. Сам по себе си животът е нещо свято — обяви той. — А неговото качество е високо, когато го принасяме в служба на Бога, а не в търсене на земни благини.

Достопочтеният Сесил Дънсмур побърза да подкрепи становището на Флеърти. Това стана на разсъмване, от амвона на

катедралата „Грейс“, под надвисналите транспаранти за борба срещу СПИН, над огромната мозайка на пода, изписана с призови на същата тематика.

— Всеки, който отказва да признае добродетелността на страданията, трябва да отдели част от времето си на нашата организация за борба срещу СПИН. Тук той ще открие топли грижи, истинска любов и саможертва, истинско благородство пред лицето на смъртта. Но краят на страданията е в Божиите ръце, а тяхното облекчение — истинският смисъл на християнската религия.

Полицията бе принудена да се намеси, за да прекрати ръкопашната схватка между участниците в един протестен митинг, организиран пред залата „Елкс“ в Потреро Хайтс от Лигата за забрана на абортите. Разделени на две възбудени до крайност групи, хората се сбиха по въпроса за морала на милосърдното убийство.

Барбара Бранд беше привлекателна жена, приближаваща четирийсетте. Изкарваше си хляба от лобирание в района на Сакраменто. Беше председателка на дружеството „Хемлок“, което пропагандираше идеята за легализиране правото на доброволна смърт. Зърнала снимката на Греъм Русо на първа страница на „Сакраменто Бий“ — млад и красив като кинозвезда, тя веднага разбра, че точно този човек трябва да бъде изобразен на плаката за набиране на нови фондове.

Откри номера му в указателя и остана доста изненадана, когато насреща вдигнаха още при второто позвъняване.

— Нямам интерес да говоря за това — каза Русо, след като учтиво я изслуша. — Аз съм адвокат и не искам да изгубя лиценза си. Вече имах достатъчно неприятности със закона.

— Но вие сте сторил точно това, което трябва — настоя Барбара.

— Изобщо не знаете какво съм сторил.

— Знам — рече тя. — Знам го съвсем точно и съм на ваша страна.

Но и това не помогна. Греъм Русо не пожела да отстъпи. Барбара остави слушалката и се замисли. Разполагаше с достатъчно информация. Признае ли, че е помогнал на баща си да умре, кариерата му на адвокат щеше да приключи още преди да е започнала.

Но той беше сторил каквото трябва. Беше проявил гражданско неподчинение. Сега някой трябва да му вдъхне кураж, за да го признае публично. Барбара беше убедена, че този някой е именно тя...

Местната обществена телевизия взе решението да промени сутрешната си програма след доста колебания. Програмният директор отмени шоуто „Четвъртък сутрин“ и на негово място пусна материалът със заглавие „Просто ме оставете да умра“, който по-късно спечели Хуманитарната награда за телевизионен репортаж, плюс „Еми“ за най-добър документален филм, излъчен по локален канал. Монтажът бе напрегнат, в материала трябваше да влязат кадри от стотици видеозаписи, правени в различни болници и санаториуми, документирали страданията на болни от СПИН, жертви на рака и други неизлечими болести — мъже и жени, млади и стари, с различен цвят на кожата и от различни вероизповедания. Всички достатъчно с ума си, за да пожелаят смъртта...

— Аз съм Ханк Трейвърс от новините на телевизионен канал „Бей Ериа“. Намирам се пред сградата на Главната прокуратура в Сан Франциско и разговарям със заместник главния прокурор Гил Соума. Господин Соума, можете ли да кажете дали щатската прокуратура ще повдигне обвинения срещу Греъм Русо?

Соума се оказа от словоохотливите.

— Разбира се, ние трябва да разгледаме обстоятелствата по делото с изключително внимание — започна с готовност той. — Но по принцип искам да изтъкна, че както законът, така и главна прокуратура, третират отнемането на човешки живот като престъпление.

От предизвикателния блясък в очите на заместник главния прокурор беше ясно, че той иска главата на Русо.

Ханк Трейвърс моментално усети това.

— Вярно ли е, че сте били колеги с господин Русо? — попита той.

Камерата се дръпна назад, ъгълът се разшири. Соума беше типичен представител на войнстващ млад адвокат. Лекият ветрец

развяваше вратовръзката и рошеше косата му. Но той не обръщаше внимание на това, погълнат изцяло от въпроса на Ханк.

— Преди време аз и Греъм Русо бяхме съдебни писари в офиса на федералния съдия Харолд Дрейпър. Повече от това не мога да ви кажа...

Камерата се приближи за едър план, гласът на Ханк прозвуча някъде отстрани:

— Но вие сте познавали Греъм Русо в по-различна светлина, нали? Имал сте представа какво се крие зад благопристойната фасада, вероятно по тази причина допускате, че човек като него би убил баща си за петдесет хиляди долара...

— Без коментар.

Тревис опита за последен път:

— Как мислите, що за човек е той? Способен ли е на подобно престъпление?

Соума запази самообладание.

— Анализираме доказателствата и това е всичко, което мога да кажа засега.

Но начинът, по който кимаше и гледаше в камерата, недвусмислено показваше отношението му: заместник главният прокурор Соума ненавижда Греъм Русо и с удоволствие би го тикнал зад решетките, стига да може...

ДЕВЕТА ГЛАВА

Глицки привика Евънс и Лание в един от кабинетите на нравствената полиция, който се намираше на същия етаж. Беше помолил да му го отстъпят за няколко минути, просто защото тук имаше врата и тази врата се затваряше. За разлика от неговата будка, лишена от подобни луксове... Искаше да обсъдят на спокойствие следствието за смъртта на Сал Русо, което изведнъж се бе превърнало в сложна и деликатна тема.

Изложи плана си сбито, с точни думи, детективите слушаха внимателно. В края на първата му част Евънс изведнъж вдигна ръка и това предизвика неволната му усмивка.

— Не сме в училище, Сара — рече. — Говори спокойно.

— Имам само един въпрос — кимна тя и скръсти ръце на гърдите си. — Какво трябва да направим, за да не се повтори историята с освобождаването му?

Глицки кимна, въпросът наистина заслужаваше внимание.

— Не много — призна след кратка пауза той. — Същите процедури, но този път трябва да се действа още по-прецизно...

Марсел Лание имаше достатъчно опит, за да схване веднага за какво става въпрос. Седнал в един удобен стол, той се извърна към партньорката си:

— Всички свалят гарда, Сара. Убедени, че обвинения няма да бъдат повдигнати, свидетелите вече не мислят, че показанията ще имат решаващо значение и започват да говорят. Хората се отварят, но следствието си продължава. Това иска да каже Ейб...

— Точно така — кимна Глицки.

— И Русо все още е заподозрян, така ли? — След снощи тази мисъл я накара да се намръщи.

— Най-добрият и единственият — отсече Лание, очевидно готов да потегли. Глицки им предаде посланието, сега е време за работа. Но Сара продължаваше да седи със скръстени пред гърдите ръце.

— Нещо не е наред? — изгледа я Глицки.

— Ами, не — въздъхна тя, поклати глава и добави: — Всъщност, да... Мисля, че той не го е направил, а ние сме на грешен път...

Лание се приготви да избухне, но Глицки го спря с вдигната ръка, седна на ръба на бюрото и каза:

— Слушам те.

— Не знам — въздъхна тя. — Не съм сигурна...

— Какво се е променило от вчера насам?

— Две неща — колебливо отвърна Сара, после тръсна глава: — Разговарях с него!

— Кога?

Тя им разказа за срещата с Греъм на игрището за софтбоул, пропускайки единствено личните си реакции.

— Сам дойде при мен... — Това не беше съвсем вярно, но достатъчно близо до истината. Срещнала погледа му откъм трибуната, тя бе изпитала чувството, че той ще влезе в контакт с нея. — Мисля, че ако е убил баща си, едва ли щеше да постъпи така...

— Точно така щеше да постъпи! — поклати глава Лание. Това беше негова територия. През годините се бе сблъсквал поне със стотина убийци, беше убеден, че познава тяхната психология, че нищо от репертоара им не може да го изненада. — Задници като него непрекъснато се опитват да ни пробутват гадните си номера! Пускаме го от затвора и той си въобразява, че вече е недосегаем. Започва да човърка, иска да научи какво знаем. Работи те, Сара! Исква да се вмъкне под кожата ти!

— Не беше така — промълви с недоверие тя.

— А как беше? — попита Глицки.

— Не се опитваше да ме работи, дори не помня дали спомена нещо за причините, довели до арестуването му...

— Бас държа, че все пак е успял да го вмъкне в разговора! — наведе се напред Лание. — По един или по друг начин го е сторил...

— Каза, че не е извършил престъпление и това беше всичко — сви рамене Сара. — Каза го така, сякаш тази мисъл му беше хрумнала току-що...

Лание познаваше и този номер.

— Аха — изръмжа той. — Завоалираният подход... Споменава за престъплението си между другото, въпреки че току-що са го освободили от ареста. — На всяка цена държеше партньорката му да

разбере, че такива не му минават. — Ако *ти* си прекарала един ден в затвора и срещнеш човека, който те е тикнал там, каква друга мисъл може да се върти в главата ти? Няма ли да поискаш да говориш именно за този инцидент?

— Мисля, че тя разбира за какво става въпрос, Марсел — обади се Глицки и любопитно погледна младата жена: — Каза две неща... Какво е второто?

Очите ѝ бавно огледаха лицата на двамата мъже.

— Цяла нощ мисля за това, отново изчетох делото, от начало до край... Според мен ние нямаме достатъчно основания, за да го тикнем в затвора.

Глицки кимна. В това заключение също имаше логика.

— Именно по тази причина Драйсдейл настоява следствието да продължи — рече той. — За официално обвинение ще му трябват повече улики.

— Нима искаш да кажеш, че сме го арестували неправомерно?

— Хей, чакайте малко! — намеси се нервно Лание, който очевидно не можеше да приеме подобен развой на разговора: — Забравяте, че тоя тип вече си беше наел адвокат!

— Това не е престъпление — възрази Глицки.

— Разбира се, но все пак... — В главата на Лание се въртяха обичайните за всяко ченге мисли: невинните хора (ако изобщо има такива) се сещат за адвокатите си едва когато срещу тях е отправено официално обвинение, когато разберат, че наистина са в беда. — Нека не забравяме с кого имаме работа — продължи той. — Един безработен хлапак, който си живее като милионер и търси лесни начини да поддържа този начин на живот!

— Значи става въпрос за пари и нищо повече, така ли?

— Абсолютно. Той разполага с цифровата комбинация от сейфа и това е достатъчно.

— Тогава защо не е прибрал в джоба си ключа от банковата касета? Никога нямаше да го открием, нали?

— По този въпрос се предавам — вдигна ръце Лание. — Може би се е опасявал, че ще го видим. Може би е мислил, че няма да сме толкова прецизни. Никога не съм твърдял, че тоя тип е професионалист. Може би е бил просто нервен...

— Ако нещата са опирали единствено до парите, той щеше да се погрижи да ги скрие — поклати глава Сара. — Начини за това колкото щеш... По тази причина допускам, че може би *наистина* не го е направил...

Все старата история: убиецът изгаря от желание да сподели с някого за своето престъпление. В това винаги има известна логика.

— Искал е да открием ключа. Наречи го един вид признание...

— Не би изпитал вътрешната необходимост от признание — отново възрази Сара. — Особено ако го е извършил от състрадание, с чувството, че постъпва правилно...

— Не е така — поклати глава Лание. — Тук не става въпрос за асистирано самоубийство, а за чисто убийство. Забравяш отока зад ухото...

— За който Страут твърди, че може да е получен часове преди смъртта...

— Не, не! Нашето момче хладнокръвно го е фраснало изотзад с бутилката уиски, после му е напълнило вените с морфин, опразнило е сейфа и се е измъкнало на пръсти между карамфилите...

— Добре де, но ако Сал е бил фраснат по главата и е лежал в несвяст, и ако Греъм всеки ден му е инжектирал морфин, как ще обясниш травмираната област около мястото, на което е била направена инжекцията? Защо там нямаше една малка, чиста дупчица и толкоз?

— Не знам. Може би се е уплашил. Бързал е. Може би е имало земетресение, иглата се е счупила, не е успял да напипа вената... На моя доктор непрекъснато му се случват подобни неща...

Глицки реши, че е време да сложи край на този спор.

— Окей, достатъчно — рече той. — Всичко това вече няма значение. Според мен вчера сте имали достатъчно основания да арестувате Русо. Ако продължавате да търсите, положително ще откриете още. Имате разрешение да търсите, толкоз. Направете го така, че да задоволите изискванията на главния прокурор, в случай че поиска пак да го арестува. Междувременно, ако уликите ни насочат към някой друг, ние ще ги следваме. Сара, имаш ли предвид някой друг, който би могъл да е замесен в това?

Тя поклати глава, после побърза да добави:

— Нека не забравяме и вероятността Сал все пак да се е самоубил. Аутопсията не изключва тази възможност, нали?

— Така е — кимна Глицки и стана на крака. Заседанието беше свършило. — Именно това е причината, поради която Господ Бог е измислил правораздавателната система. — Разпери ръце, сякаш да ги благослови, и добави: — Която, за щастие, никога не греши!

— Поне лятото си е лято, нали? — промърмори Лание. Якето му бе закопчано догоре, чак до шията. Сара крачеше до него с ръце в джобовете, присвила очи срещу вятъра.

— Откъде се появи това време? — промърмори тя. — Никога не е било толкова студено!

След разговора с Глицки бяха пропътували с колата километъра от Съдебната палата до Седма улица. Паркираха на Стивънсън Ели и поеха пеша по напукания асфалт към екзотичната автогара, която винаги бе задръстена от боклуци.

Северната част на Стивънсън бе заета от гърбовете на стари складове с високи портали за камиони, оттук търговците на едро водеха своята тежка битка за оцеляване на Маркет стрийт. Най-забележителен сред малкото сгради с лице към алеята беше жилищният блок „Лайънс Армс“, в чийто ъглов апартамент 304 бе живял и умрял Сал Русо. На страничната стена с големи черни букви беше изписано „Жилища под наем — включително за дни или седмици“.

През последните десетина години южната част на Стивънсън приличаше на лунна повърхност — една отворена язва в центъра на града, сред която се издигаше сградата на Старата поща, обект на продължителни ремонти. Преди няколко месеца тези ремонти най-сетне бяха приключили.

Междувременно пощата се бе преместила в нова сграда на Ринкън Анекс и в ремонтираната постройка се разшири вторият от досегашните обитатели — Федералният апелационен съд на Девети район. Днес фасадата на съда имаше солиден вид и придаваше тежест на района, заключен между Стивънсън Ели и Мишън стрийт.

Лание и Евънс изобщо не забелязваха всичко това. Заобиколиха някакъв бездомник, който кротко спеше на тротоара, пред очите им се

разкри южната част на алеята и сляпата стена на съда, боядисана в сиво и вече нашарена от графити. Върху горната ѝ част имаше кълба от бодлива тел с остри като бръснач ръбове. Двамата инспектори нямаше да се впечатлят от тази гледка, дори ако на мястото на Лайънс Армс се издигаше Тадж Махал. Просто защото жилищния блок нямаше нищо общо с величествеността на околните сгради, а си беше обикновена дупка.

Веднага след откриването на покойника униформените бяха обиколили етажите на Лайънс Армс, но успяха да поговорят с твърде малко хора. Наемателите на блока бяха предимно от тези, които си вадят хляба на улицата, най-често през нощта.

Именно поради тази причина Сара и Лание бяха тук — искаха да почукат на още няколко врати. Обикновено инспекторите не обичат да работят сами в райони като този, но сега беше обед и те решиха да се разделят. И двамата си даваха сметка, че тази работа трябваше да бъде свършена доста по-рано, но едва сега им се освободи време за нея.

На партерния етаж имаше само четири апартамента, които Сара започна да проверява един по един. Останалото пространство беше заето от просторен входен вестибюл с наредени на двете стени пощенски кутии. Блокът е бил строен в други времена, когато хората все пак са обръщали внимание на фасадите. На трите етажа отгоре имаше по осем жилища.

Лание се изкачи по стълбището до втория етаж, възнамерявайки да започне от номер 204, който се намирал точно под апартамента на Сал. Сара го настигна още преди да е вдигнал ръка да почука.

— Долу няма никой — обяви тя. — Ще се кача на третия...

На табелката пишеше Блу^[1], но обитателката се оказа черна като печка, физиономията ѝ беше смътно позната на Лание — вероятно я беше срещал някъде из етажите на Съдебната палата, арестувана за проституция.

Той се легитимира през процепа на вратата, отвътре се разнесе някакъв шум. Вероятно Блу е очаквала клиент, а може би искаше да скрие нещо, което не е за очите на полицията. После свали веригата. Беше отворила прозореца, но от вътрешността на жилището на вълни се носеше вонята на марихуана и на някакъв парфюм, очевидно напръскан току-що. Блу нервно тикаше червената си фланелка с

изрисувано на гърдите мече под колана на прилепналите към бедрата ѝ черни дънки.

Не го покани да влезе. Лание ѝ показа значката си, а тя го изненада.

— Сигурно идвате за Сал, който живееше отгоре? — Изчака кимането му и добави: — Очаквах, че ще дойдете по-рано. За малко да ви повикам, но по принцип мразя да звъня на ченгетата. Сал беше готин...

— Познавахте ли се?

— Не много добре — поклати глава Блу. — Разменяли сме по някоя дума на входа или на улицата. От време на време ми носеше прясна съомга. Много обичам съомга... — Очите ѝ потъмняха: — Лоша работа стана с него... Открихте ли убиеца?

Лание по принцип избягваше да отговаря на въпросите на евентуалните свидетели. Разменил няколко незначителни фрази с жената на прага, той си даде сметка, че оттук може да изскочи нещо интересно и измъкна портативния магнетофон, който за малко не забрави да вземе от управлението.

Включи микрофона и бързо произнесе стандартните за този вид разпити фрази, после го поднесе на Блу:

— Става въпрос за петък, девети май. Случайно да сте чула или видяла нещо, което да има връзка с убийството на Сал Русо?

— Нямах представа, че ще бъде убит — започна свидетелката. — Но горе при него имаше някой... Чух да се отворя входната врата, после подът проскърца...

— Вие къде бяхте?

— Тук, в апартамента си. Чух и други шумове...

— От какъв характер?

— Сякаш някой падна на пода, после се местиха мебели... — Очите ѝ се вдигнаха към тавана: — Тази сграда е доста паянтова, знаете... Всичко се чува.

Лание нямаше намерение да ѝ позволява отклонения.

— Значи чухте, че се местят мебели, така ли? — попита той.

Оказа се, че не е съвсем така.

— По-скоро някакво стържене, после тъп звук — като от удар или падане — уточни Блу. — След това се чува викове, нещо от сорта на „не, не...“.

— Сигурна ли сте?
— Да. Приличаха на викове от болка, а може би и на молба...
Тъжни звуци, много тъжни...
— Чухте ли друг глас?
— Да. Имаше и друг глас.
— Мъжки, женски?
— Мъжки. Останах с впечатлението, че се карат за нещо.
— Преди стенанията, или след тях? Преди стърженето?
Блу затвори очи и се замисли, после бавно кимна:
— Преди.
Но в гласа ѝ прозвуча известна несигурност.
— Какво има? — забеляза я Лание.
— Нищо, нищо... Беше преди стоновите и преди стърженето.
— А после? Какво стана след стоновите?
Тя отново затвори очи, явно искаше да си спомни съвсем точно.
— Нищо. Няколко минути по-късно се затръшна вратата, после настъпи тишина...
— А вие какво направихте?
Въпросът очевидно я смути. Очите ѝ се сведоха надолу, после отново се вдигнаха, но не към лицето на Лание, а някъде над рамото му.
— Качих се горе, но доста по-късно... Никой не ми отвори.
Мъртъвците не отварят, понечи да каже Лание, но навреме се овладя.
— Значи чувате звуци, които недвусмислено показват, че Сал е в беда — рече с неутрален тон той. — А казвате, че сте били приятели...
— Не съм казала такова нещо. Познавахме се, това е всичко. Изглеждаше ми добър човек...
— Добре. Но защо не се качихте веднага, може би е имал нужда от помощ?
Очите ѝ отново се насочиха някъде над рамото му.
— Блу?
— Не можех — въздъхна тя. — Не бях сама, един тип спеше отгоре ми... Нямахме как да стана.

[1] Blue (англ.) — син. — Бел.пр. ↑

ДЕСЕТА ГЛАВА

През целия ден, чак до девет вечерта, Дизмъс Харди нямаше никаква представа за развоя на събитията.

Беше се събудил в шест, един час по-късно вече беше в „Дейвидс Дели“ за ранна закуска с Мишел. Предстоеше им да пропътуват около шейсет километра до Пало Алто за среща с президента на „Триптек“ Дайсън Брънел. Трябваше да му представят Мишел и да обсъдят някои неотложни въпроси, свързани със съдебния иск на компанията.

Харди нямаше време дори да разгърне вестник. От негова гледна точка случаят Греъм Русо все още изпускаше дим, но опасността от бърз пожар вече бе отстранена. Кое то не означаваше, че работата му намалява. Трябваше да въведе Мишел в детайлите на иска на „Триптек“ с максимална бързина, чакаха го и други дела. За момента беше доволен да знае, че Греъм Русо е някъде в ариергарда на живота му и сигурно отново ще излезе на сцената, но не сега, а някъде в неопределеното бъдеще. Независимо дали срещу него ще бъде повдигнато обвинение в убийство, или не...

Но всичко това беше по-лесно на думи, отколкото в действителност. По време на обяда с Брънел стана въпрос за апаратурата за наблюдение, която се използва в пристанище Оукланд. Мишел изказа предположението, че някоя от видеокамерите на дока може би е отбелязала нередност в контейнерите. Досега никой не се беше сетил да провери това.

Банката на Греъм! — едва не подскочи Харди. Може би видеозаписите в банката ще докажат, че след петък Греъм не е влизал там с парите на баща си. А това би означавало, че не е убил Сал, за да се докопа до сейфа, независимо от последвалия развой на събитията. Нещо, което автоматически ще сваля обвинението в убийство.

След като тази мисъл влезе в главата му, останала част от деня се превърна в досаден протокол, запълнен с второстепенни детайли и дълги колони от цифри. Харди не можеше да се отърве от чувството, че въпреки паузата в разследването, невъзможността да се измъкне от офисите на „Триптек“ може би ще струва на Греъм Русо много години

свобода. Неволно се бе оставил да бъде приспан от твърденията на медиите, че смъртта на Сал Русо е настъпила в резултат на асистирано самоубийство. Но нали в крайна сметка именно тези твърдения лежаха в основата на решението на Шарън Прат да не повдига обвинение срещу Греъм?

После една друга мисъл накара сърцето му да се свие от мрачно предчувствие. Ако главният прокурор реши да действа твърдо и повдигне обвинение срещу Греъм Русо, то несъмнено ще бъде за предумишлено убийство.

Все пак не можеше да предложи на своя щедър корпоративен клиент и новата си помощница да изяснят нещата помежду си. Бе длъжен да убеди Брънел в компетентността и опита на Мишел, а едновременно с това да даде възможност на самата Мишел да демонстрира какви чудеса е постигнала буквално за нула време...

А сякаш това не беше достатъчно, трябваше да свършат и малко истинска работа, като отново прегледат писмените показания на Брънел, дадени преди няколко седмици, в които, както обикновено, конкретните данни се забелязваха много трудно. Тримата, подпомагани от още няколко служители на „Триптек“, работиха над тях чак до седем.

После Харди реши да се отбие в кантората и да провери кой го е търсил. Първите четири записа на телефонния секретар бяха от репортери, имената на вестници и телевизионни компании бяха върху повечето от писмените съобщения, които му бе препратила секретарката на Дейвид. От всичко това му стана ясно, че делото Русо отново е в центъра на вниманието.

И закъснението му се увеличи.

Опита да открие Греъм у дома — вече минаваше девет и половина — но насреща не се включи дори телефонния секретар. От купчината на бюрото си Харди стигна до заключението, че посланията в дома на Греъм сигурно се като Хималаите. Нищо чудно, че се е укрил...

Прибра се у дома едва в единайсет и половина. Франи си беше легнала, върху масата в трапезарията го чакаше отдавна изстиналата вечеря.

На следващата сутрин времето беше отвратително. Въздухът бе наситен с нещо като мокра мъгла, но не беше дъжд. По силата на някакви непонятни за Харди физически закони, ситните водни капчици не падаха на земята, а просто си висяха във въздуха. Температурата се беше понижила, студен вятър развяваше полите на шлифера му докато крачеше към мястото, на което беше паркирал колата си.

У дома атмосферата също бе мрачна.

Вчера, доколкото си спомняше, беше предупредил Франи, че няма да се прибере за вечеря. Точно така — *изобщо* не беше планирал да се прибира рано. Значи Франи е забравила това, или, ако трябва да бъде честен пред себе си — той самият не помнеше дали я беше предупредил...

В ранния утринен час го боляха костите, изобщо не му се излизаше. Но трябваше да получи съдебна заповед, а по-късно и да отскочи до банката на Греъм, като преди това изчака Франи да закара децата на училище, за да си поговорят...

Стори го.

Сега, подкарал колата си към центъра на града сред тази супа наоколо, Харди не беше сигурен дали трябва да се радва, че жена му не е свадлива. Ако се беше развикала, той със сигурност щеше да се развика в отговор, или пък щеше да демонстрира онова свое справедливо възмущение, което Франи не можеше да понася и което, разбира се, беше свързано с факта, че работи от сутрин до вечер, за да издържа семейството. Факт, който не се нуждаеше от постоянно напомняне.

Ежедневната битка за хляба беше наистина изтощаваща, и почти непоносимо отговорна. Но такава му беше професията — от време на време се налагаше да пропусне по някоя вечеря, колкото и да съжалява за това. Някои съпруги разбираха тези неща, други не...

Горе-долу това щеше да й каже, ако се беше нахвърлила върху него.

Не знаеше дали Франи е била ядосана снощи, на сутринта нищо не й личеше. Говореше спокойно, държеше се мило. Това, както винаги, го накара да изпита дълбоко чувство на вина.

Нима цял живот ще я карат така? Тя искаше отговор на този въпрос, просто за да знае как да се справя със ситуацията. За да бъде

по-добра майка на децата си. (Не каза „в отсъствието на баща им“, но той го чу толкова ясно, че все едно го беше казала).

Пробва с няколко клишета от сорта на „животът е сложен“, „ние с теб сме принудени да играем различни роли“, „ситуацията е такава временно, после всичко ще се оправи“, но не се извини. Отдавна вече беше престанал да се извинява. Обеща да се опита да промени нещата. Защото в едно Франи беше напълно права: нещо трябва да се промени...

Всъщност, нещо вече се промени, каза си той. Привлече Мишел в делото „Триптек“, за да получи по-голяма свобода. Волно или неволно, вече бе поел защитата на Греъм Русо. Това дело го привличаше повече от десет корпоративни иска за обезщетение, взети накуп. Търговското право никога не беше пробуждало вълнение в душата му, но в замяна поглъщаше цялото му време — дори това, което искаше и *трябваше* да отдели на семейството си. От него се чувстваше стар.

Вероятно ще се наложи да отдели същото количество време и на Греъм Русо, но ще го стори с желание. Защото ще се занимава с нещо, което обича и в което вярва. Днес, на четирийсет и пет години, може би най-сетне щеше да открие истинската си същност...

Колата зад него гневно изсвири. Той потегли, откри свободно място и паркира. Намираще се на Гиъри стрийт, движението беше оживено.

Винаги реагираше така, когато бе развълнуван: минаваше на автопилот, после спираше. Беше прекалено опасно.

По подобен начин постъпи и когато беше на двайсет и седем, в момента, в който научи за смъртта на сина си. Нещо вътре в него го караше да се чувства обречен. Просто знаеше, че ако се потопа в това огромно нещастие, няма да оцелее. Затова се заключи и заспа.

После се разведе с Джейн, отказа се от адвокатската професия и в продължение на десет години стоя зад бара на „Шамрок“. Пиеше много, но рядко се напиваше. Живееше механически, като робот. Внимаваше да не си позволява никакви чувства. Живееше като сомнамбул.

След това в живота му изведнъж се появи Франи. Усети, че душата му е пред окончателно разсъхване, изпита нуждата да рискува. И всичко започна отначало. Бащинството, наказателното право, обичта...

Господи, нима отново ще изгубя всичко това?

Не, това не бива да се случи. Вече бе достигнал границата на разумния риск. Ставаше опасно, под заплахата бе оцеляването му. Трябваше да отстъпи, просто трябва.

И неусетно се завърна към сомнамбулизма. Действаше механично, като насън. Запълваше времето си до отказ. Бягаше. Нарочно се държеше настрана от единствената работа, която би могла да го удовлетвори, поддържаше минимални контакти със семейството си.

Със смайване разбра, че се страхува. Страхува се от промяната, от евентуален провал в работата, от прекалената обич към семейството си...

Това трябва да се прекрати, рече си. Трябва да се събудя. Какъв е смисълът да пазиш най-важното в живота си — талант, семейство, приятели — след като никога нямаш време да му се насладиш? Когато вече си мъртъв?

Съдията от Върховния съд Лио Чоморо — стегната планина от мускули с късо подстригана коса, седеше в кабинета си и играеше шах с компютъра. Според желязната предварителна програма, днес в неговата съдебна зала трябваше да започне едно дело за убийство, което трябваше да приключи точно след шест дни. Но рано сутринта се оказа, че един от вундеркиндите на Прат беше забравил да изпрати призовка на най-важния свидетел и делото се отложи. Цялата сутрин се оказа на разположение на Чоморо, но това не подобри настроението му. Харди, от друга страна, отново го притискаше с едно от разтегливите си дела, фигуриращи в списъка му, и това също не допринасяше кой знае с какво за доброто настроение на Чоморо. Ала тази сутрин той беше единственият свободен съдия, към когото можеше да се обърне Харди.

Беше кратък, почти лаконичен: моли съдията да подпише заповед за проверка на видеозаписите в банката на Греъм Русо. И му обясни защо.

— Защо не използвате призовка? — вдигна вежди Чоморо.

— Не мога. Няма насрочено дело.

— Тогава какво дава право на мен да подписвам подобни заповеди? Кой съм аз, че да нареждам на банката какво да прави? Аз имам право да издам съдебна заповед точно толкова, колкото вие да пуснете призовка!

— Ваша Светлост — рече Харди, влагайки в гласа си целия респект, на който беше способен. — Банката не дава пет пари за тези записи. Трябва им един лист хартия, за да бъдат на чисто. Никой няма да възрази, ако подпишете една такава заповед. Но ако откажете, съществува опасност от загуба на важни доказателства, тъй като полицията не държи на тяхното съхранение.

— Полицията не би трябвало да държи и на обратното — изръмжа Чоморо.

— Точно така, Ваша Светлост — кимна Харди. — В този случай „не би трябвало“ е най-подходящият израз...

— Очаквате бурен развой на събитията, а?

— Пушекът вече се вижда с просто око — отново кимна Харди. — Затова ми трябва съдебна заповед. Нямам представа колко време пазят лентите. Ако е само седмица, значи вече съм закъснял. Трябват ми записите от миналия петък...

Чоморо сведе поглед към бланката, която Харди бе напечатал в кантората си.

На вниманието на: НАЧАЛНИК-ОТДЕЛ „АРХИВИ“,
банка Фарго, клон на улица Хайт

Във връзка с ДОКАЗАТЕЛСТВА ОТ ОСОБЕНО ВАЖЕН ХАРАКТЕР по текущо съдебно дело ВИ ЗАПОВЯДВАМ да предадете на Дизмъс Харди — официално регистриран защитник на Грeъм Русо, копия от видеозаписите на охранителната апаратура в гореспоменатия клон за времето от 9 до 13 май, включително. Процедурата да стане срещу заплащане, документирано със съответната разписка.

Под датата беше оставено празно място за подписа на съдията. Той извади писалката си и се подписа, подаде листа на адвокатата и рече:

— Отдавна не съм ви виждал наоколо, господин Харди. В отпуск ли бяхте?

— Не, просто чаках да се появи някое интересно дело — усмихна се Харди.

— И май го дочакахте, а?

В четвъртък следобед Греъм изключи телефона си, по същото време в Ню Йорк отговорният редактор на списание „Тайм“ Майкъл Чероне успя да убеди шефа си, че историята Русо в Сан Франциско има всички качества да се превърне във водещ материал за следващия брой. В един и двайсет в петък, премръзнал от мъглата и студения вятър, които не пощадиха дори Еджууд, Чероне почука на вратата на Греъм и се представи. Със себе си водеше и фотограф.

— Списание „Тайм“?! — вдигна вежди Греъм. — Сигурно се шегувате!

Чероне бе свикнал на подобна реакция и мълчаливо подаде документите си. Голяма част от обикновените хора просто не издържат на тежестта на славата.

— Това не може да бъде истина — смаяно промърмори Греъм. — Току-що ме уволниха, а после се появявате вие и искате да ме снимате за „Тайм“!

Чероне не беше много по-възрастен от Греъм, а изглеждаше дори и по-млад. Тъмната му коса се спускаше до раменете, усмивката му бе открита и приятна. Беше облечен в дънки и високи ботуши, на раменете му имаше яркосиньо яке от непромокаема материя, общо взето нямаше нищо общо с представата за журналист от тежкарско издание.

— Хей — показа два реда бели зъби той. — Знам, че не сме „Ролингстоун“^[1], но въпреки това съм готов да ви почерпя една бира! — После усмивката му се стопи, въпросите му прозвучаха с искрена загриженост: — Кой ви уволни? Как се стигна дотам?

Греъм обясни. Работодателите му нямали оплаквания, но започнали да им звънят оттук-оттам, поради шумотевницата около него. Потенциални клиенти не били очаровани от вероятността пациентите им да се возят в една линейка с човек, който е готов да сложи край на

страданията им. „Бърза помощ“ нямала нищо против да го вземе обратно, но само след като шумотевицата около него утихне...

— Гадна работа — погледна го съчувствено Чероне. — Нямате ли желание да изложите своята гледна точка? По-добър шанс едва ли ще ви се яви...

Колебанието на Греъм Русо продължи точно две секунди. После отстъпи крачка назад и предложи на Чероне да влезе на топло, заедно с фотографа си...

Пеги Рейгоса — директор на банковия филиал, се оказа приветлива жена на средна възраст, която нямаше нищо против да изпълни съдебната заповед, поднесена ѝ от Харди. Предложи му „Уелс Фарго“ да запази оригиналните записи, а на него да направят копия. Да, разбира се, че ще предупреди хората от техническия отдел да не трият оригиналите, докато Харди не се увери в изправността на копията...

Седяха в ъглов, изцяло остъклен офис. Госпожа Рейгоса каза, че камерата е монтирана над главния вход, който е единствен — както за клиентите, така и за банковите служители. После повика началника на охраната и му нареди веднага да направи копия на исканите ленти, извърна се към Харди и добави:

— Ако желаете да бъдете сигурен кога за последен път е ползвал касетата си господин Русо, трябва да хвърлите едно око и на регистъра. Никой не може да влезе в трезора без да се разпише в него.

— Дори когато разполага с ключ? — вдигна глава Харди.

— Ключовете са два — отвърна Рейгоса. — Един за нас, един за клиента, който освен това трябва да се разпише в регистъра. Вече разполагаме с фотокопие за вторник. Искате ли да го видите?

— Много любезно от ваша страна, кимна Харди. — Чувстваше се глупаво и не във форма, очите му смъдяха.

Директорката стана от мястото си и излезе.

Регистърът се оказа един разграфен лист хартия с името на клона в горния край. Всеки клиент се разписваше на точно определено място, срещу него се поставяше печатът на дежурния банков служител, следваха колонките за неговия подпис и точния час на операцията.

Изправена зад гърба на Харди, госпожа Рейгоса хвърли един поглед към формуляра. Всички графи над името на Греъм бяха запълнени. Бен Еди-кой си — Харди не успя да разчете фамилното име, беше влизал в трезора на 05.08 — четвъртък, в 16:40 часа. Достъпът му бе осигурен от банков служител с инициали А. Л., тоест Алисън Ли — както побърза да уточни директорката.

На реда на Греъм също имаше печат и подпис на Ли, но без обозначение на точния час.

— Какво означава това? — попита Харди.

Едва сега госпожа Рейгоса се взря истински в документа, после се изправи, изненадващо опирайки се на рамото на Харди, и го помоли да почака за миг.

Той отново насочи вниманието си към регистъра. Веднага под името на Греъм нещата пак изглеждаха наред. На 10.05 — събота, в девет и петнайсет сутринта, се беше разписала някой си Пат Бар. За четвъртък под името на Греъм бяха записани имената на девет клиенти, а за петък — нито едно.

Разтърка зачервените си очи и се запита защо нищо не става просто и лесно. Когато приключи с тази операция пред него стоеше госпожа Рейгоса, придружена от дребничка жена с азиатски черти, очевидно здравата уплашена.

— Алисън, това е господин Харди — каза директорката. Топлината в гласа ѝ се беше стопила незнайно къде. — Искам да му обясниш как е станало така, че господин Русо се е подписал за достъп до трезора без дата и без точен час.

Харди се усмихна, опитвайки се да предразположи момичето. Но не постигна успех. Очите на Алисън бяха заковани в регистъра, умът му напрегнато работеше.

— Спомням си — каза най-сетне тя. — Специално му *напомних* да впише датата и часа...

— Но не видяхте да го прави, така ли? — с нарочно небрежен тон подхвърли Харди.

— Явно — сви рамене Ли. — Всички виждаме, че мястото е празно... — Хвърли един боязлив поглед към госпожа Рейгоса и забързано поясни: — Слагаме печат след като сме проверили подписа, после вземаме нашия ключ и отиваме в трезора заедно с клиента...

— А той има задължението да впише датата и часа, така ли?

— Понякога — сви рамене жената. — Обикновено аз правя това.

— Но в този случай не сте го направили. Нито той, нито вие...

— Господин Русо бързаше — отвърна Ли. — Добре си спомням, че му напомних да впише данните, а той пусна хубавата си усмивка и обеща да го направи на излизане. Но явно е забравил, а и аз съм се улисала с нещо друго... Изглеждаше нервен и нетърпелив, сякаш бързаше час по-скоро да влезе в трезора... Носеше куфарче.

И аз щяха да съм нервен, ако носех петдесет хиляди долара кеш, помисли си Харди. Нямахше желание да подлага на кръстосан разпит тази жена, нито пък да я настройва срещу себе си. Защото явно ще му се наложи да я разпитва отново, в залата на съда. Вече беше напълно сигурен, че този път Грегъм няма да се измъкне и дело ще има.

— Помните ли какъв ден беше, госпожице Ли? — меко попита той. — Четвъртък или петък? Споменахте, че работното време е било към края си, но бих искал да чуя точния час...

Момичето прехапа устни и се замисли.

— Беше следобед — промълви най-сетне то. — В четвъртък или петък, но не съм сигурна...

Харди посочи листа пред себе си:

— А помните ли дали беше веднага след този човек — Бен Едикой си?... Тук сте отбелязала точния час на неговото посещение — пет без двайсет...

Момичето отново се замисли. На прага на отчаянието, Харди се опита да ѝ помогне:

— В петък не се е разписвал друг клиент, по всичко личи, че господин Русо е бил единственият... Какво ще кажете?

Бедната жена беше на прага на нервната криза. Не ѝ помогна новия поглед по посока на госпожа Рейгоса. Очевидно искрено желаше да даде на Харди исканата информация, но не беше сигурна, че я притежава.

— Казахте, че е било следобед, Алисън — продължи да я притиска Харди. — Но кога по-точно? След три, или по-късно? В три часа в петък господин Русо вече е бил на работа...

Лицето ѝ изведнъж се проясни, въздухът най-сетне напусна гърдите ѝ.

— О, да, спомням си! Трябва да е било в четвъртък следобед! Точно така, в четвъртък следобед! Към края на работното време... —

Пръстът ѝ се насочи към регистъра: — Може би трябва да го впишем сега, за да не стават повече грешки?

Харди бързо съобрази, че пред него лежи копие, следователно идеята, макар и твърде съблазнителна, трябваше да отпадне. Нещата оставаха такива, каквито са...

По личното му мнение, визитата в банката беше изключително ползотворна.

Оказа се, че банковия клон на улица Хейт изтрива записите върху контролните видеокасети на всеки десет дни. Получил своите копия, Харди се затвори в дневната и започна да наблюдава хората, които влизаха и излизаха през единствения вход на банката. Неколкоминутни упражнения му бяха достатъчни, за да свикне да борави с клавиша за бързо пренавиване и да спира лентата в момента, в който на входа се появява приличащ на Греъм клиент. Така, в продължение на малко повече от пет часа, той изгледа най-скупния и най-дълъг сериал в живота си.

Все още беше рано за окончателни заключения, но от това, което видя стана ясно, че Греъм Русо не е ходил в банката от петък, когато бе починал баща му, до сряда сутринта, когато го арестуваха... Ако съдебните заседатели бъдат убедени в това, само една крачка ще ги дели от заключението, че Греъм не е убил баща си с цел грабеж... Защото парите и бейзболните картички са били на негово разположение още преди смъртта на Сал.

Интересът му се пробуди само веднъж през тези пет досадни часа и това стана, когато на екрана се появиха фигурите на Лание и Евънс, пристигнали за проверка на касетата...

Глицки и помощник главният прокурор Арт Драйсдейл влязоха в малката канцелария зад моргата и се настаниха пред бюрото на главния патолог на Сан Франциско доктор Джон Страут. Колекцията на Страут от различни инструменти, използвани за мъчения и убийство, беше подредена в множество шкафове с остъклени витрини, които придаваха на обстановката нещо злокобно и мрачно. Тук имаше всичко — от средновековните клещи за изтръгване на нокти и менгемета за

стягане на главата, до модерните пистолети и ножове с пружини. Посетителите му бяха редки и обикновено прогонваха обзелото ги притеснение с пресилени шеги. Но днес тримата мъже около бюрото бяха съвсем сериозни. Познаваха се добре, бяха участвали в разследването на стотици убийства, всеки от тях със своята роля и своите цели...

Ченгето Глицки и прокурорът Драйсдейл се смятаха за верни съюзници, защото заедно откриваха и *тълкуваха* уликите, заедно се стремяха да докажат, че определен индивид е извършил престъпление. Работата им беше различна, но целта — обща.

Страут от друга страна ревниво пазеше своята обективност и независимост. Той беше учен. Ако неговите изследвания потвърждават подозренията на Глицки и Драйсдейл (което често се случваше) — добре. Но той стигаше до своите заключения без хъс, без предварително определено мнение. Никога не се бе чувствал служител на закона или придатък към съдебната система. Целта на неговата работа беше проста и ясна — да определя причините за смъртта. В тази работа нямаха място нито предположенията и догадките, нито политиката. Когато не беше сигурен в заключенията си, той изрично подчертаваше това. И обратното...

В този момент, седнал зад бюрото си, той чувстваше как нормалното му състояние на южняшко спокойствие бързо отлита. Драйсдейл бе решил, че трябва да получи подкрепата му относно смъртта на Сал Русо, която по негово мнение бе настъпила в резултат на убийство. Беше довел със себе си и Глицки, вероятно за морална подкрепа.

— Няма да стане, Арт — поклати глава докторът. — Бих могъл да променя мнението си само ако към това ме тласкат нови, неизвестни до този момент улики. И честно ще ти кажа, че се чувствам обиден от настояванията ти.

Но Драйсдейл мислеше единствено за своята игра. Шефът му — главният прокурор Дийн Пауъл, съвсем недвусмислено му намекна какво очаква да получи, а Драйсдейл бе готов да мине през кръв и огън, но да му го достави. А обидата на Страут ще мине и замине, след време всичко ще бъде наред.

— Ти вече го нарече убийство, Джон — подхвърли той.

— Не е вярно, Арт — вдигна ръка Страут. — Нарекох го самоубийство, което граничи с убийство. Има разлика, нали? Преведено на нормален език това означава, че не съм сигурен дали Русо не се е самоубил...

— Господин Пауъл е на мнение, че това е твърде завоалирана фраза.

Страут свали очилата си с телени рамки и поклати глава:

— Много добре. Господин Пауъл има право да си наеме друг патолог, да поиска друго мнение. Моето вече го знае и аз не виждам причини да го променям.

Глицки реши, че е време да се намеси.

— Джон, ти прекрасно знаеш, че Арт не е искал да те обиди — започна той. — Искан да разбере дали някой пункт на твоето заключение би могъл да претърпи промяна и това е всичко. Окей, приемаме хипотезата, че *може би* става въпрос за самоубийство, но...

— Много ти благодаря, лейтенант — саркастично подхвърли Страут.

— ... но няма нищичко в нея не предизвиква твоите съмнения? — довърши Глицки без да обръща внимание на забележката. — Нима няма някаква неяснота, която да ти навява мисълта за убийство?

— Отокът, например — добави Драйсдейл, който си беше направил труда да изчете заключението от аутопсията от начало до край. Дългогодишният му опит недвусмислено сочеше, че става въпрос за убийство. Някой беше треснал Сал с нещо тежко, за да може на спокойствие да му инжектира смъртоносната доза морфин. Просто и ясно.

За нещастие, в случая бяха възможни още няколко сценария. Възможни не от житейска, а от чисто медицинска гледна точка. И точно това караше Драйсдейл да се чувства изнервен.

Страут се облегна назад без да си слага очилата.

— Вече споменах, че този оток е причинен от удар в главата, получен най-вероятно при съприкосновение с ръба на масата при падането...

— Но това означава, че е паднал назад, Джон! — решително възрази Драйсдейл. — Как ще стане това, ако някой не го е бутнал? Върху масата не бяха открити следи от косми. Той не се е ударил в нея, а някой го е хлопнал с бутилката уиски!

Страут направи жест по посока на Глицки и той неохотно взе думата:

— Отокът не е кървял, Арт... Това обяснява защо по масата липсват косми...

— Това обяснява едно, онова обяснява друго! — задави се Драйсдейл, бесен от предателството на съюзника си. — Какво ви става бе, хора?

— Подутината, както и двамата прекрасно знаете, се образува от приток на кръв на мястото на удара — започна да губи търпение Страут. — И този процес трае поне половин час. — Дланите му умолително се вдигнаха: — Той е бил жив, Арт! Ударът в главата не го е убил. Дори не съм сигурен дали е изгубил съзнание... Ако е станало, то е било за няколко секунди, не повече...

— Достатъчно, за да му праснат инжекцията!

— Това не мога да кажа — сви рамене Страут.

Драйсдейл се отпусна назад с почервено лице. Ръката му механично разхлаби възела на вратовръзката и разкопча горните копчета на ризата. Ако се намираше в собствения си кабинет, щеше да хвърли няколко миниатюрни топки за бейзбол в кошчето и щеше да му мине. Но тук единственото подходящо нещо за хвърляне бяха няколко ръчни гранати във витрината на близкия шкаф. Не би ги докоснал за нищо на света, защото някой му бе казал, че са заредени...

Тишината бе нарушена от пронизително свирене на автомобилни гуми, последвано от трясък и стържене на ламарини. Тримата скочиха и се втурнаха към прозореца, патологът вдигна щорите. Но не видяха нищо. Макар да минаваше само на дващестина метра от болницата, магистралата беше покрита от гъста мъгла.

Останаха на място, с извърнати към млечнобялата пелена лица. Не си казаха нищо, но гневът неусетно отмина.

— Няма начин да докажете, че *не е било* самоубийство — обади се след известно време Страут. — Ейб, ти стотици пъти си казвал, че на черното не може да му се вика бяло... Може би ще е по-добре да чуете защо мисля, че *би могло* да бъде и убийство...

— Цял съм слух — сухо промърмори Драйсдейл.

— Първо — преви показалец Страут. — Той никога не е използвал мястото от вътрешната страна на китката, където е била забита иглата. Второ — с това количество алкохол в кръвта е цяло

чудо, че е уллучил вената си от първия опит... Трето — иглата не беше в тялото му, а на масата. Нали така, Ейб?

Глицки мълчаливо кимна, а Драйсдейл пожела да чуе какво означава последния аргумент.

— Означава, че Сал Русо си е направил инжекцията и е останал в съзнание достатъчно дълго, за да измъкне иглата от вената си. При тази доза морфин, комбинирана с алкохол, жертвата изпада в безсъзнание или шок още преди буталото на спринцовката да стигне докрай... Спринцовката би трябвало да падне на пода, но вие я откривате акуратно поставена на масата. При това с прикрепена игла — нещо, за което съм дяволски сигурен, че не може да стане!

Драйсдейл обмисли чутото, после поклати глава:

— Ако аз съм съдебен заседател, тези три факта ще ми бъдат абсолютно достатъчни.

— Не знам — искрено въздъхна Страут. — Може да е така, но може и да не е... Точно това съм написал и в заключението си.

[1] Популярно младежко издание в САЩ. — Бел.пр. ↑

ЕДИНАЙСЕТА ГЛАВА

Фотографът замина да проявява филмчето си. Страхувайки се, че в Еджууд ще ги прекъсват, Греъм и Майкъл Чероне прекараха следобеда и голяма част от вечерта в „Модена“ — едно изискано италианско заведение на Клемънт стрийт, където в момента привършваха втора бутилка десетгодишно вино „Руфино кианти“ — златен етикет. Вече не бяха непознати. След седем часа разговори Чероне бе накарал Греъм да излее душата си пред микрофона.

Чероне долетя в Калифорния с големи надежди. Осигуряването на уводен материал не беше рутинна работа, дори за отговорен редактор като него. А интервюто далеч надхвърли очакванията му — както като журналистически материал, така и като човешка драма.

Вътре имаше всичко: миналото на Русо като обещаващ спортист, прекратил кариерата си поради нелепа контузия, блестящото му следване в юридическия факултет, службата във Федералния съд, която зарязва в последен опит да постигне мечтата на живота си... Нов провал в спортното поприще, запластен на висока цена — пълна и наглед окончателна изолация от юридическите среди. Следва нашумялото обвинение в убийство, което, макар и бързо оттеглено, води до загуба и на последната му работа.

Но Чероне бе убеден, че интимната страна от живота на този човек е още по-интригуваща. Вече бе успял да се добере до неофициалните, но упорити слухове, според които Гил Соума иска главата на Греъм на тепсия. Бивш колега на младежа във Федералния съд, щатският прокурор го смяташе не само за убиец, но и за предател, който трябва да бъде натикан в миша дупка.

Другата страна на тази история показваше един надарен и чувствителен човек, който успява да постигне помирение с неизлечимо болният си баща. Греъм призна, че през последните две години баща му е бил единствения човек, който го е приемал безрезервно и който го е обичал. Единственият човек между него и пълната самота...

Разбира се, той се е грижил за него. Не знаел откъде идва морфина, но редовно му поставял инжекции.

Чероне изпита леко разочарование от факта, че не успя да стигне до пълна и откровена изповед, макар да беше на крачка от нея. Същевременно това, което получи, бе дори по-добро, защото се връзваше с основната тема, към която щеше да се придържа „Тайм“ — асистираното самоубийство и емоционалните преживявания на всеки, който поема тежката роля на асистента в него... Чероне щеше да напише материала така, че да остави малко място за съмнения.

Греъм е постъпил правилно. Баща му е искал да сложи край на живота си, но му е била нужна подкрепа. Някой да държи ръката му в последния миг, някой, който да прогони ужасната самота. Изборът на този миг е бил негово право, а Греъм — достойният, дори мъничко гениален син, трябвало да свърши останалото...

Чероне беше убеден, че нещата са се развили именно така. А красотата и патоса на тази ситуация се съдържаха именно във факта, че Греъм няма как да признае какво е извършил, тъй като това би означавало никога вече да не може да си намери работа...

Денят след сутрешното заседание с Глицки се превърна в истински кошмар. На залез-слънце, току-що паркирала пред къщата на Греъм, Сара се почувства на ръба на изтощението.

На два пъти през деня Лание искаше да се качат до Еджууд и отново да притиснат Греъм. А Сара беше на мнение, че трябва да изчакат подходящото време, тъй като прибързването няма да даде резултат. На практика ѝ се искаше да отстрани Марсел и отново да се срещне с Греъм сама. Даваше си сметка, че това е една непрофесионална и дори опасна стъпка, но въпреки всичко бе решена да я направи.

За пръв път в кариерата си не беше сигурна дали подозренията ѝ към определен човек са точни. Изведнъж, след снощната безсмислена среща на стадиона, тя изгуби професионалното си отношение и от заподозрян Греъм Русо се превърна в живо човешко същество.

И още по-лошо — човешко същество, към което би могла да изпита влечение, към което *вече* изпитваше влечение! Това беше важно, това тя непрекъснато трябваше да има предвид.

Съзнаваше, че ситуацията е опасна, дори непоносимо опасна. Би трябвало да се оттегли от разследването, тъй като обективността я бе

напуснала.

Но какво ще стане, ако обективността все още е тук и я отведе до погрешни заключения? Двамата с Лание лесно биха могли да допуснат грешка с повторното арестуване на Греъм. Грешка, която ще остане като черна точка в досиетата им, да не говорим за евентуален съдебен иск срещу полицията, да не говорим за психическото състояние на Греъм... Това искаше да избегне Сара, по тази причина бе решила да разговаря с Греъм в отсъствието на партньора си...

Надяваше се, че след този разговор ще прогони съмненията, ще бъде абсолютна сигурна. Трябва да е наясно по един прост, но фундаментален въпрос: Греъм или е заподозрян в убийство, или не. Само така би могла да продължи да си върши работата.

Това е всичко. Постъпва като съвестен полицай, иска да си изясни нещата докрай.

За съжаление имаше още един проблем: откри, че не може да се отърси от чувството на гняв по отношение на Греъм, защото именно благодарение на него се беше оказала в тази ситуация. Дали пък не се опитва да я манипулира? Кой всъщност е този човек? Снощи, на игрището, той не би трябвало да влиза в контакт с нея. Те са врагове, те са противници. За какво беше необходимо всичко това? Проява на арогантност, както твърди Марсел? Или Греъм е просто един добър човек, без злоба в сърцето си срещу жената, която го беше арестувала? Човек, който държеше да покаже, че не ѝ се сърди за това, че си е изпълнила служебните задължения?

Отговор на тези въпроси просто нямаше. Нещата станаха някак лични, а не би трябвало да се стига дотам. Именно това чувство я изпълваше с гняв.

Ще разбера кой е той, тръсна глава тя.

Греъм стоеше на улицата пред дома си и разговаряше с някакъв мъж. Смрачаваше се. Тук, на хълма, мъглата бе започнала да изтънява. Вятърът обаче духаше с пълна сила, от дърветата наоколо се сипеха бели, подобни на сняг цветчета.

Сара пое нагоре по стръмнината. Беше облечена в официалното синьо костюмче, с което бе излязла още сутринта.

— Здравейте, Греъм.

Той се обърна, на лицето му се изписа нещо като доволство от неочакваната среща, което бързо изчезна.

Тя продължаваше да крачи към него.

— В петък сутринта на два пъти сте разговарял с баща си по телефона. За какво?

Забеляза как раменете на Греъм се привеждат, сякаш под тежък товар, сърцето ѝ трепна. В следващия миг от това вече нямаше дори следа.

— Това е сержант Евънс, моето любимо ченге — извърна се към другия мъж той. — Сара, запознайте се с Майк Чероне, репортер...

Чероне протегна ръка, тя я пое и продължително го изгледа:

— Не сте от „Кроникъл“...

Познаваше по лице почти всички местни репортери, този не беше от тях.

— „Тайм“ — кратко отвърна Чероне.

— Господи, светът май наистина се превръща в едно голямо село!

На практика очакваше нещо подобно. В Съдебната палата се говореше, че това дело привлича вниманието на цялата страна и май наистина ще излезе така. След като и великото списание „Тайм“ вече е тук!

— Ударихте ли му по една чашка, момчета? — попита с шеговит тон тя, после се извърна към Чероне: — Мога да ви повикам такси... Тук, в Дивия Запад, не гледаме с добро око на хората, които пият и карат...

— Нали ти казах? — ухили се Греъм. — Действа като зареден пицов! Не се заблуждавай от приятната ѝ външност!

— Няма — обеща Чероне без да сваля поглед от нея. На практика Греъм беше споменал името на тази полицайка, но съвсем бегло. Инстинктът му заработи. Моментално усети, че тук има нещо, или нещо предстои... Прекрасна добавка към материала. Привлекателна полицейска инспекторка пристига късно вечерта, за да разпита заподозреният, при това съвсем сама... — Какво ще кажете за по едно кафе? — попита на глас той. — Ще влезем да го изпием, ще си побъбрим час-два и ще изтрезнеем...

— Кафето само ще ви направи един по-буден пияница.

— Не мисля, че съм пиян.

— Никой не мисли, че е пиян и точно това е проблемът!

— Хей, какво ви става? — намеси се Греъм. — Аз пък *мисля*, че съм пиян и какво от това? Елате, ще направя кафе...

Евънс спря поглед върху лицето му.

— Ако ме поканите без заповед за...

Но Греъм вече се беше насочил към вратата.

— Голяма работа! — отсече той. — Аз се прибирам, защото умрях от студ. Ваша воля, ако искате влизайте, ако искате си вървете...

Чероне се усмихна и с галантен жест я покани да мине пред него. Тя въздъхна и се подчини.

Никой не прояви особена охота да бъде деловит. Греъм направи кафе и пусна музика, „Френският албум“ на Селин Дион. Показа се, че Чероне не понася Дион. Случайно да ти се намира някой диск на Аланис Морисет? Евънс с облекчение чу отрицателния отговор на Греъм. Не искаше да си представи, че човек като него проявява афинитет към яростта. В крайна сметка бе постигнат компромис — Крис Айзък с албума „Сесии в Бая“. Греъм най-сетне седна на масата и тя отново повтори въпроса си за телефонните разговори.

— Добре — тежко въздъхна той. — В петък наистина се чухме два пъти...

— За какво говорихте?

Греъм отпи глътка кафе, после вдигна глава, сякаш се беше сетил нещо.

— Записвате ли този разговор? Не че имам нещо против... Майк цял ден точно това прави... Колко касети напълнихме, Майк?

— Пет.

Сара си отбеляза, че трябва да запомни това, после извади магнетофона си.

— Няма как, живеем в ерата на електрониката — направи мила гримаса тя. — Благодаря, че ми напомнихте... — После произнесе в микрофона обичайните встъпителни думи и побутна апаратчето към Греъм.

— Разговаряхме главно за болките му — започна младият мъж. Гласът му беше тих и някак интимен, очите му се насочиха към тъмнината зад прозореца: — Всъщност, това беше един и същ

разговор, проведен на два пъти... Първият се беше изпарил от главата на Сал, същото вероятно е станало и с втория... — Раменете му леко се повдигнаха: — Беше един от лошите му дни...

Сара откри, че ѝ се иска да примигне с клепачи. „Един от лошите му дни“... Греъм за пръв път засягаше темата за състоянието на Сал. Съсредоточила вниманието си върху сина, тя беше забравила бащата.

Напипа нишката на разговора с цената на известни усилия и каза:

— През последния месец Сал ви е звънял седемнайсет пъти, Греъм...

— Сигурно са толкова — сви рамене домакинът.

— Какво искаше от вас?

Интимността в гласа му се запази. Личеше, че е пил доста, това явно се отразяваше на защитните му реакции. Сара беше убедена, че вълнението му е истинско, че се дължи на отворена и кървяща рана.

— Не знам какво точно искаше през този ден... Желанията му бяха доста, винаги различни. Той умираше, не разбирате ли? Събужда се през нощта, без да има представа къде се намира. Обзема го уплах. Исканякой да държи ръката му, иска да си поговори с близък човек... Изберете си каквото ви харесва, сержант... Той разчиташе на мен.

От другата страна на масата Чероне проявяваше признаци на нетърпение и гняв. Един господ знаеше какво впечатление му прави този разпит. Но Сара не му обръщаше внимание, защото Греъм беше развълнуван и очевидно имаше желание да говори. Това беше шанс, който нямаше никакво намерение да изпусне.

Тръсна глава без да обръща внимание на укорителния поглед на Чероне, после продължи:

— Добре, разчитал е на вас... А какво точно направихте вие през този ден, след второто му обаждане?

Греъм отпи глътка кафе, остави чашата на масата и разтърка брадичка, сякаш искаше да възстанови кръвообращението в тази част на лицето си. Този път отговорът му прозвуча монотонно, без емоции:

— Не само този ден беше лош за Сал... Всъщност, той се чувстваше ужасно от цели две седмици насам. *Ужасно*, разбирате ли? Светът му рухваше. Болките се усилиха, белите петна в паметта станаха прекалено много, далеч повече от преди... Не зная какво точно е станало. Може би туморът е започнал да влияе по някакъв начин на

Алцхаймера. Не знам... Но влошаването беше рязко, нещо трябваше да се предприеме.

— Вие знаехте ли какво?

Греъм поклати глава.

— В началото, малко след като възстановихме контактите помежду си, говорихме за вероятността някой ден да го настаним в специализирано заведение — санаториум, старчески дом, нещо от този сорт... Вече се беше губил на няколко пъти, но болестта все още беше в начален стадий. През по-голямата част от времето си беше съвсем наред. Мисля, че имаше желание да му поставят точна диагноза, дори беше ходил на доктор. Разбира се, избягал преди да приключат изследванията. Предполагам, че се е уплашил и не е искал да чуе истината. Но през цялото време я знаеше...

— Какво беше мнението му по въпроса за старческия дом?

— Категорично отрицателно. Каза, че не желае да завърши живота си като някакво растение. Искаше да му обещае, че ако се стигне дотам, ще го убия...

— А вие обещахте ли му?

Чероне напрегнато се приведе напред.

— Греъм!

Трансът моментално се стопи.

— Какво? — извърна глава Греъм.

— Сигурен съм, че сержантът трябва да направи едно официално предупреждение — в погледа на Чероне се появи опасен блясък: — В смисъл че не си длъжен да отговаряш на подобни въпроси без присъствието на адвокат...

Алкохолът в кръвта на Греъм напомни за себе си.

— Спокойно, Майк — рече той и потупа ръката на репортера. — Сара не е дошла тук, за да ми погажда номера... — Погледна към нея и подхвърли: — Нали така, Сара?

Очите им останаха заковани едни в други. Сара първа се отърси от магията и поклати глава:

— Опитвам се да открия истината, Греъм. Да разбера какво се е случило. Вие току-що казахте, че сте обещал на баща си да го убие...

— Ако! — вдигна пръст Греъм. — Има едно голямо ако!

— Ако какво?

— Ако болестта на Алцхаймер предприеме внезапна атака и го остави без капчица мозък. Само в този случай щях да изпълня обещанието си...

— По какъв начин?

— Не знам. Не съм мислил за начина, дори не съм сигурен, че бих го направил... Все още не бяхме стигнали дотам, здравето му беше относително стабилно. После обаче го нападна главоболието и разбрахме, че има тумор в мозъка...

— Как го разбрахте?

Очите на Греъм се преместиха за миг върху лицето на Чероне, после отново се насочиха към Сара.

— Това започва да ми намирисва на разпит — промърмори той.

— Просто си разговаряме, Греъм — направи опит да блъфира Сара.

— А защо тогава е включена тази машинка? — попита той и махна към магнетофончето. — Нали няма да използвате нищо от това, което се записва с нея?

— Не мога да ви обещавам това — поклати глава Сара.

— Значи посещението ви тук все пак е служебно, така ли?

Погледите им отново се преплетоха.

— Че какво друго би могло да бъде?

— Не знам — въздъхна Греъм. — Всеки храни някакви надежди... — Дълго мълча, после се върна на въпроса: — Предполагам, че Сал е ходил на лекар...

— Името му знаете ли?

Нова, още по-продължителна пауза. Греъм въздъхна, наведе глава и я разтърси като уморено куче.

— Искате ли да минем на неофициална вълна?

Тя се замисли, после поклати глава:

— Не мога, Греъм. Разследвам смъртта на баща ви. Искам да ми кажете всичко, което знаете. Познавате ли лекаря, който е прегледал баща ви, или не?

— Официално не — отвърна Греъм, хвърлил многозначителен поглед към магнетофона. — Ходил е сам, както знаете ние не живеехме заедно... Той си имаше собствен живот.

— Каза ли ви как е платил на лекаря? Не обсъждахте ли парични въпроси?

— Каза ми, че са му открили рак — отново въздъхна Греъм. — Невъзможен за оперативна намеса рак, който ще го убие. Това автоматически реши въпроса с евентуалното му преместване в старчески дом. Нямаше да остарее, нямаше да се превръща в какавида на инвалидна количка. Нямаше да остарее, разбирате ли?

Тази проста истина ги накара да онемее. Компактдискът също млъкна, в стаята се възцари абсолютна тишина.

— Както и да е — размърда се най-сетне Греъм. — Вече ви казах, че последните две седмици бяха най-тежките...

Сара обаче все още не беше готова да смени темата. Нещо я ядеше отвътре.

— При последния официален разпит заявихте, че не знаете какво причинява страданията на баща ви — вдигна глава тя. — Сега обаче се оказва, че *знаете*... Правилно ли съм ви разбрала?

— Да... Беше ракът, гадният тумор...

— Но не споменахте това на разпита?

— В замяна на това ви споменах, че се виждаме рядко... — Усмивката му трябваше да означава, че това е шега: — Стига, Сара... Исках да бъда последователен, но вие все пак успяхте да ме спипате...

— Още ли твърдите, че не знаете откъде идва морфина?

— Още — кимна той, после отмести стола си и стана. — Хей, не е ли време да приключим с всичко това? Ще отворя една бутилка вино. Искате ли една чаша? Имам и бира... Майк, ти какво ще пиеш?

Сара отказа, а Майк стана да си върви. Утре сутринта трябвало да хване някакъв абсурдно ранен полет. Към вратата се насочиха и тримата. Греъм я отвори, разтърси ръката на Майк и му пожела приятен път. Сара го изчака да се спусне по стръмното надолу, където беше колата му.

Стоеше в рамката на вратата, съвсем близо до Греъм. Всяка клетка на тялото ѝ реагираше на тази близост, нагаждаше се към нея. Не смееше да помръдне. Той опря ръка на рамката, малко над главата ѝ, тялото му се наклони. Сякаш искаше да се облекне на нея.

— И вие ли тръгвате? — попита я той.

Не е съвсем трезвен, напомни си тя. Задръжките му падат, освен това я харесва. Очевидно забравя, че е ченге. Това е цялата работа. Проклетата да съм, ако отстъпя, рече си Сара, вдигна глава и заби поглед в очите му.

Лоша идея. Бързо ѝ се наложи да примигне, изобщо не я беше грижа дали това издава истинските ѝ чувства, или не. В противен случай изкуствено официалните им отношения неминуемо ще започнат да се превръщат в нещо друго. Тогава сегашните ѝ затруднения щяха да изглеждат като детска игра...

Наведе се, мушна се под ръката му и излезе на площадката.

— Добре, Греъм — рече. — Отговаряте на три кратки въпроса, след което обещавам да ви оставя на мира. — На устните ѝ се появи лека усмивка: — Поне за тази вечер...

— Само ако след това изпием по чаша вино — запъна се той.

— Не мога, на служба съм.

— Ами сложете край на работното си време — усмихна се той. — Задайте си трите въпроса и сложете табела „затворено“. — Очите му не слизаха от лицето ѝ.

Този път тя издържа на погледа му.

— На първо място искам да изясним въпроса дали сте инжектирали морфин на баща си. Независимо дали това е ставало редовно, или не...

— Вече казах, че съм го правил — кимна той.

Не беше го казвал, но Сара запази безизразното изражение на лицето си. Очевидно беше пил доста и вече не помнеше какво е признал и какво не. Във всеки случай в момента казваше истината.

— Колко често? — попита тя.

— Това ли е вторият въпрос?

Тя се замисли за момент, после кимна:

— Да речем, че е вторият...

— Два пъти седмично, с изключение на дните, когато не бях в града. Той не обичаше да си ги бие сам... Окей, а сега давайте и третия въпрос.

— В петък сутринта Сал ви е търсил два пъти, имал е болки. Защо не отидохте да му помогнете?

Това последно препятствие също не спря Греъм. Свали ръката си от рамката на вратата и направи крачка към нея.

— Всъщност, отидох — разпери ръце той и се захили: — Ще познаете ли какво стана? Старият разбойник го нямаше. Беше излязъл, представяте ли си?

Разтърсена от новите факти, Сара тръгна надолу към колата си. В петък Греъм е бил в апартамента на Сал, освен това редовно му е инжектирал морфин! Отвори вратата, пригответи се да седне зад волана, после изведнъж спря и изруга.

Магнетофонът ѝ остана върху масата на Греъм!

Беше станала с двамата мъже, пожелала да се увери, че Майк Чероне от списание „Тайм“ е в състояние да шофира. А после зададе последните три въпроса на полупияния си заподозрян... При това изскачайки *навън* от къщата, за да се спаси от химията на неговото излъчване.

Каква глупачка, господи!

От раздялата им не бяха изминали и пет минути, но прозорците вече бяха тъмни. Тя почука на вратата, но отвътре не долетя никакъв звук. Може би се е проснал на леглото и вече е потънал в тежък пиянски сън. Или (което беше по-вероятно) вече наистина му беше дошло до гуша от репортери и полицейски инспектори... Отново почука, после приближи устни до вратата и тихо подвикна:

— Греъм! Това съм аз, Сара!

Сержант, напомни си гневно тя. Тук беше не като Сара, а като *сержант* Евънс!

Зад вратата се разнесе шум от стъпки, лампата над входа светна. Греъм отвори, стори ѝ се някак смален. Тя усети, че прави усилия да изглежда приветлив, но очите му под полуспуснатите клепачи издаваха изтощение.

— Мислех, че още си пиете виното — подхвърли тя.

От игривото му настроение нямаше следа. Изглеждаше така, сякаш са го събудили от дълбок сън.

— За днес стига — промърмори той. — Приключихте ли с работния ден? — Във въпроса му вече липсваше поканата.

— Забравих си магнетофона — обясни тя и махна неопределено по посока на дневната.

Той кимна, натисна ключа за осветлението на стената и отстъпи назад, за да я пропусне. Магнетофонът беше там, където го беше поставила, и продължаваше да работи. Тя го изключи и тръгна обратно към вратата. Греъм бе останал на мястото си.

Озовала се отново навън, тя се поколеба за миг, после вдигна глава да го погледне:

— Е, благодаря, че ми отворихте...

— Пак заповядайте.

Вратата се затвори почти под носа ѝ, а лампите в къщата угаснаха още преди да е изминала три крачки по посока на колата си.

Бе получила отговора, който търсеше. Този човек обичаше баща си. Още въпроси чакаха своя отговор — особено онези за пачките с банкноти и местонахождението на бейзболните картички. Греъм ѝ намекна, че знае повече отколкото казва, но тя не можеше да си позволи неофициален разговор. Едно ѝ беше абсолютно ясно: каквото и да се е случило в онази нощ, Греъм не беше убил баща си, за да го ограби.

Самотното ѝ посещение в този дом беше изпълнило целта си. Вече знаеше *кой* е Греъм, що за човек е той. Беше разкрил душата си пред нея, пред Сара... Но сержант Евънс — инспектор в отдел „Убийства“, със свито сърце призна пред себе си, че това бе станало на твърде висока цена. Защото бе помогнала на този човек да потъне още по-дълбоко в една яма, която няма дъно...

ДВАНАЙСЕТА ГЛАВА

Харди беше в задния двор — една дълга и тясна ивица трева, опираща в розовите храсти на Франи и притисната като сандвич от калканите на четириетажните блокове от двете страни на терена. Но на изток, отвъд розите, се разкриваше хубава гледка към центъра на града. След средата на април, когато слънцето започваше да прежуря, тук се образуваше едно малко и приятно кътче, сенчесто и прохладно.

Изправен пред скарата на барбекюто с дълъг шиш в ръка, той чакаше да се разгорят дървените въглища и се чувстваше почти отпочинал, готов за тежките битки, които се очертаваха през идващата седмица. Бяха поканили на вечеря Глицки със синчето му, щяха да присъстват също Моузес Макгуайър — братът на Франи, жена му Сюзън и невръстния Джейсън.

В неделния следобед всичко изглеждаше наред. Както времето, така и настроението в къщата, започваха да излизат от състоянието на дълбоко замразяване, което беше властвало през отминалата седмица. Тук отзад почти не се усещаше хладния бриз, който духаше откъм океана.

На стълбите, които водеха към градината, се появи Франи — другият източник на хлад през последните дни. В ръцете си държеше голям керамичен съд с капак, който остави на масата за пикник, опряна на стената на къщата. Остана там за момент, после разкърши рамене и бавно слезе по стъпалата, които я делиха от съпруга ѝ. Уви ръце около кръста му, притисна се в него и промълви:

— Знаеш ли, прави каквото си решил... За мен няма никакво значение, стига да сме заедно.

Той я прегърна през рамо и се усмихна:

— Понякога не съм убеден, че е така. Знам отношението ти към делата за убийства...

— Ти каза, че искаш това дело, забрави ли? Наложих си да свикна с тази мисъл, а после открих, че ми е все едно. И кучкар да станеш, пак ще ми е все едно, стига *ти* да си щастлив! — Дръпна се

крачка назад и надникна в очите му: — Аз зная какво правя, Дизмъс. Ти си този, който непрекъснато се съмнява и изпитва притеснение.

— Но това се отразява на отношението ми към теб — възрази той. — И към децата.

— Не е така. Е, може би съвсем малко. Но какво от това? Проблемът е мой, а не твой. Ако съпругът ми е щастлив, животът ще бъде прекрасен. Ако *ти* си щастлив с децата...

От гърдите на Харди излетя тежка въздишка.

— Аз обичам децата, Фран. Но...

— Винаги има едно *но*, Дизмъс. Едно *но*, което не трябва да е между нас. Тук не става въпрос нито за децата, нито за мен, нито за твоята работа. Става въпрос за твоето *отношение*. — Тя направи крачка напред, повдигна се на пръсти и го целуна по устните: — Не се безпокой. Бъди щастлив. Изпей си песента, от начало до край!

Ейб Глицки бе възседнал пейката край масата за пикник, приведен напред, с лакти върху коленете. Между дланите си държеше висока чаша чай с лед. Харди внимателно повдигна капака на дълбокия съд, в който се задушаваше пилето.

— Престани да вдигаш тоя капак — смъмри го Глицки. — Това е най-лошото нещо, което можеш да направиш на пилето.

Харди върна капака на мястото му и отпи от бирата си.

— Глобалното затопляне на климата е далеч по-тежък проблем — ухили се той. — Както киселинните дъждове и жестокостта в рекламите... Мога да ти изброя още стотина такива проблеми... Но като си толкова учен, я кажи как да обърна пилето без да вдигам капака?

— Много просто — отвърна Глицки. — Вдигаш го само *веднъж*. Обръщаш пилето и толкоз. След половин час е готово. На практика точно затова са измислили тези съдове. Един куп учени с блестящи умове са работили денонощно, за да ти спестят досадното наглеждане на пилето през минута-две.

— Но това ми е в кръвта — рече Харди. — Аз имам нужда да наглеждам нещата, да бъда сигурен, че ги държа под контрол. И мисля, че се справям добре...

Глицки стана и пристъпи към барбекюто.

— Вече можеш да го обърнеш, отдолу е готово. После сядай да си пиеш бирата и не пипай капака...

Харди се зае с обръщането на парчетата пиле, получили приятен златист загар.

— Не го правя, защото ти ми нареди — промърмори той. — Като гледам отделните парчета, аз също съм на мнение, че са готови...

— Наполовина — поправи го Глицки.

Харди седна на пейката.

— Окей, сядам да си пия бирата — рече. — Между другото, какво се чува за случая Греъм Русо?

— Между другото, значи...

— Седнах да се отпусна, точно както ми препоръча — кимна Харди. — А какво друго може да ми мине през главата в момент на отпускане, ако не мисъл за някой клиент?

Глицки се върна на мястото си и отново възседна пейката.

— Аз пък си позволих да допусна, че жена ти ме е поканила, защото е възхитена от поведението ми предишния път — промърмори той.

— Може би и това е вярно — кимна Харди. — Макар че е пълна загадка за повечето от нас. Но след като вече си тук...

— Вече съм тук, но не ми се говори за работа — сериозно го погледна Глицки.

Харди беше чувал този отказ поне в десетина вариации и знаеше, че обикновено не означава нищо. Трябваше просто да прояви малко търпение, да не притиска приятеля си. Ако иска да му каже нещо, той сам ще го направи. А ако не иска, няма сила на света, която да го принуди...

Надигна бутилката, после понечи да стане и да провери пилето, но навреме се овладя.

— Какво става с „Джайънтс“? — небрежно подхвърли той.

Но лейтенантът очевидно не го чу, защото тръсна глава и въздъхна:

— Този път няма да мога да ти кажа нищо, Диз. Около случая се завъртат големи игри...

— Пауъл?

Глицки само сви рамене. Което означаваше, че въпросът е излишен. На много хора беше ясно, че Пауъл е взел решение да внесе

делото в съда. Въпросът беше кога...

Не се надяваше да получи директен отговор на този въпрос, затова смени темата:

— Знаеше ли за жена му, или го научи от вестниците?

Репортер на едно от неделните издания се беше разровил в полицейските рапорти и беше открил, че на три пъти за последните шест седмици Лелънд и Хелън Тейлър бяха търсили помощта на полицията, настоявайки за изпращането на патрулна кола в имението им в Сийклиф.

Първите два пъти Сал Русо вероятно просто е почукал на вратата и е влязъл. Домът на Хелън е бил и негов дом, нали? Изпивал е по някое уиски, след което ставал арогантен и отказвал да си тръгне.

Третият път не му отворили, но той се промъкнал през помещенията на прислугата, пак ударил няколко питиета, след което се качил на горния етаж, легнал до задрямалата Хелън и поискал от нея да изпълни съпругеските си задължения.

И в трите случая полицията арестувала Сал Русо по обвинение в „агресивно поведение, представляващо опасност за околните и за собствената му личност“, после го отвеждала в една от близките психиатрични клиники. На третия път го задържали и в участъка, където престоял малко повече от два часа.

— Да, чухме за тези случаи — кимна Глицки.

— И търсите нов мотив за убийството на Сал, нали? — изгледа го продължително Харди. — А може би вече имате и нов заподозрян?

— Добър опит — усмихна се Глицки. — Оставям го без коментар.

Отпуснал се на жълтия пластмасов стол, поставен на припек във фоайето на Районния център за психиатрична помощ, Сал Русо не показваше никакви признаци на нетърпение. След няколко минути Греъм щеше да го прибере и да го откара у дома. Поведението му доста изненада Дон — социалният работник, който често се занимаваше с него. Този път старецът не само знаеше кой е и къде се намира, но и помнеше телефона на сина си.

— Хей, Сал — повика го Дон.

— Какво? — отвори очи Сал.

— Ще ми кажеш ли защо непрекъснато се мъкнеш в някогашната си къща?

Дон отново се опитваше да изкопчи нещо от него. Нещо, което би го инкриминирало, което би дало основание на полицията да го тикне в затвора. Но Сал му знаеше номерата и нямаше да му позволи да го изиграе.

— Понякога жена ми ми липсва — отговори той. — Това престъпление ли е?

— Но тя вече не ти е жена...

— Пред попа казахме „докато смъртта ни раздели“, това добре си го спомням, момчето ми... Опитвам се да си я прибера и това е всичко...

— А не мислиш ли, че по този начин разстройваш сегашното й семейство? Ако продължаваш така, положително ще те заключат!

— Хелън няма да ме заключи, не се безпокой. Няма да посмее, защото я държа в ръцете си... — Затвори очи и се остави на милувката на слънцето, лицето му миролюбиво се отпусна. — Тя невинаги е била госпожица „Целомъдрие“, знаеш... От време на време си прекарвахме чудесно... Днес й напомних това. Мисля, че я разстроих... Не иска тия неща да се разчуват...

Ръцете му изведнъж се стрелнаха нагоре и притиснаха слепоочията.

— Добре ли си? — попита Дон.

— Пак проклетото главоболие! Иначе съм добре. От време на време смъркахме дрога, знаеш... Две редчета кокаин, не повече... Мислиш ли, че нейния Лелънд иска да научи подобно нещо? Не, момчето ми, няма да иска... Както няма да иска да знае, че е била арестувана за кражба в магазин... Това би го разстроило. Нейният Лелънд не обича такива неща, нали?

— Аз пък останах с впечатлението, че жена ти отказва да направи оплакване, защото не иска да навреди на един безобиден старец — ухили се Дон. — Значи ти я изнудваш, а? И не си толкова безобиден?

— Хич — ухили се в отговор Сал.

По време на вечерята Харди най-сетне усети коварния начин, по който духаше вятъра. Навън все още беше светло. Петимата възрастни се хранеха на масата в трапезарията, а децата се бяха настанили пред видеото с шишчета в ръце.

Жената на Макгуайър се казваше Сюзан Вайс — челист в градската филхармония, която в момента стачкуваше. Беше артистична натура и изразяваше мнението си открито. Знаеше всичко за съдбата на Фло — съпругата на Глицки, която бе починала преди две години след тежка битка с рака. И не можеше да разбере как човек, преживял подобно нещо, „дори този човек да е ченге“, може да бъде противник на милосърдната смърт...

— Не съм такъв — отвърна Глицки и хвърли мрачен поглед към Харди, сякаш той беше виновен за подхващането на тази тема от Сюзан. После се почувства длъжен да продължи: — Фактът, че съм ченге, не ме прави противник на асистираното самоубийство. — Гласът му беше спокоен, под абсолютен контрол: — Но според мен това трябва да е един интимен акт, *далеч* по-интимен от това, на което понякога ставаме свидетели...

— Какво имаш предвид?

— Това, което казах — интимен. Между двама участници.

— А къде тогава остава асистираното самоубийство с лекарска помощ? Имам предвид Кеворкян и неговите привърженици... Доколкото съм осведомена, половината лекари в този град го вършат...

— Е, и?

— След като преследвате момчето на Сал Русо, не трябва ли да преследвате и всички тези доктори? Нали вършат едно и също?

Глицки очевидно изпитваше някакви затруднения с преглъщането. Единствен той пиеше вода. Надигна чашата си, отпи една глътка и едва тогава отговори:

— Не е едно и също.

— Каква е разликата?

Притиснат, Глицки изпусна една въздишка на неодобрение, но все пак отговори:

— Разликата е там, че някой е видял сметката на Сал Русо. Бил е *убит*, без никаква мисъл за милосърдие!

— Аз не мисля така — обади се Харди.

Седнал между жена си и сестра си, Моузес Макгуайър рядко участваше в разговора. Ирландец с избухлив нрав и доктор по философия, превърнал се в барман, Моузес обикновено беше център на вниманието. Но тази вечер, поне за момента, седеше кротко на масата и пиеше уискито си стабилно, на едри глътки.

Макгуайър знаеше, че Глицки и Харди са приятели. Същевременно се смяташе за *най-добрият* приятел на Харди, което обаче съвсем не означаваше, че храни особено топли чувства към ченгето. Сега, докосвайки свойски ръката на жена си, той най-сетне се обади:

— Този, починалият... Сал... Нали е имал рак?

— Да — кимна Глицки.

— Доколкото чух — неподлежащ на операция, нали?

Сюзън побърза да се намеси.

— Тогава как можете да отхвърлите идеята, че някой му е помогнал да се самоубие? — извика тя. — Или другата — че горкият човек е *искал* именно това?

— Ние не я отхвърляме просто ей така, Сюзън — отвърна все още спокойно Глицки. — Ние събираме улики, анализираме ги и изхождаме от тях...

Макгуайър най-сетне се запали. Не стана ясно дали от приятните перспективи на един доста разгорещен спор, или от погълнатото уиски.

— Доста ще трябва да се потрудите, за да заобиколите простия факт, че човекът е имал не повече от две седмици живот — прогърмя той. — И защо, дявол да го вземе, някой ще тръгне да го убива?

— Ейб сигурно ще каже, че е за пари — отвърна вместо лейтенанта Франи. — У Греъм са открили много пари на баща му — около петдесет хиляди долара.

— Че какво от това? — вдигна вежди Сюзън. — Нима това означава, че го е убил?

— Не — въздъхна Ейб. — Но означава, че може би го е сторил. Точно това се опитва да изясни следствието.

— Разполагал е с парите по съвсем основателна причина — рече Харди. — Те са били нужни за евентуалното постъпване на баща му в специализирано заведение.

Той добре помнеше версията на Греъм за децата на Джоан Сингълтери, но не беше сигурен, че трябва да ѝ вярва. Във всички случаи, не желаше да мъти водата и предпочиташе да си изгради своя теория по въпроса. Нещо, което положително щеше да стори през следващите един-два дни. Засега предпочиташе да се придържа към една по-достоверна версия.

— Баща му е държал парите в сейф под леглото си — едно не особено подходящо място според Греъм...

— Той ли ти го каза? — погледна го Глицки.

— Не е нужно да ми го казва...

— А аз се питам защо не го каза на нас...

— Не искаме да се нахвърляме върху теб, Ейб — рече Франи и остави вилницата си на масата. — Но това просто е лишено от логика. Сюзън е права — такива неща стават всеки ден. Защо решихте да преследвате именно това момче?

— Защото даде неверни отговори на всички въпроси, които му зададохме — реши да резюмира Глицки. — А ние, хората от силите на реда, ставаме много подозрителни, когато ни лъжат!

— Но постъпката му е напълно логична, Ейб — настоятелно рече Харди. — Вече е в черния списък на юридическата общност в града, а ако му лепнат и това с баща му, положително ще изгуби и адвокатските си права!

— Затова измисля версията, че рядко се вижда с баща си — подхвана Франи. — Не е очаквал, че вие ще се заровите толкова надълбоко...

— В крайна сметка ще излезе, че не е лъгал чак толкова много — включи се в отбора и Сюзън. — Просто е казал една лъжа, а след това вече не е имал избор и е трябвало да измисля разни други неща в нейна подкрепа...

Глицки скръсти ръце и се облегна назад, на лицето му се появи нещо като усмивка.

— Значи е извадил лош късмет, защото го спипахме точно в основната лъжа — рече той, поклати глава и отново се приведе напред: — А на някой да му минава през ума, че паричките на баща му все още са у него и той очевидно няма намерения да сподели този факт с останалите наследници?

— Може би ще го направи — рече Сюзън. — Може би не е имал време, защото вие побързахте да го арестувате.

— Може би — кимна Глицки. — Още веднъж лош късмет... — Гласът му натежа от сарказъм: — Тоя Греъм Русо ще излезе най-големия кутсуз на света!

Марио Джиоти играеше тенис на смесени двойки. Застанал прекалено близо до мрежата, той дори не видя топката, която го удари в главата след страхотен форхенд на противника.

Миг по-рано се беше надигнал на пръсти, готов за воле, проследявайки върнатата от жена му топка. После изведнъж се озова на земята, проснат по гръб и разкъсван от непоносима болка.

Беше неделя вечер, намираха се в залата на тенис клуб „Маунтин Вю“, разположен на билото на хълма Пасифик Хейтс — точно на мястото, от което започваше стръмната каскада на улица Дивисадеро, надолу към Бродуей и Ломбард. Денивелацията триста метра в рамките на пет-шест пресечки.

Съдията си даде сметка, че около него се събират хора, после усети главата си в скута на жена си. Някой подаде бяла кърпа, секунди по-късно сменена от втора — мокра и хладна. Пред очите му играеха кървавочервени точки на бял фон, в гърлото си усети вкус на метал.

Пат, както винаги, вече бе поела нещата в свои ръце. Първо провери лично за себе си, а после увери околните, че Джиоти е добре. Накрая се наведе над лицето му и прошепна:

— Всичко е наред, ще се оправяш...

Мократа кърпа нежно покри лицето му.

После бяха на крака, той и Пат. Съдията притискаше мократа кърпа към лицето си, усещайки погледите на хората с цялото си тяло. До тях крачеха противниците им — семейна двойка, поне десетина години по-млади. Джиоти усещаше твърдото рамо на жена си, успокояващо със своята сила.

— Облегни се на мен — рече тя. А той едва сега забеляза няколко червени капчици по късата ѝ поличка за тенис.

Когато стигнаха бара за сокове, той вече бе успял да възстанови нормалното си дишане. Подозираше, че носът му е счупен, но мократа кърпа очевидно помогна, тъй като кръвотечението беше спряло.

Другата двойка — Джо и Дана — много държаха да вземат по нещо и Пат им поръча по една голяма бутилка минерална вода. След това се оттеглиха — посърнали и нещастни.

Джиоти ги изпрати с поглед и процеди:

— Какво си въобразява той, може би че участваме в откритото първенство на Франция?! Доколкото си спомням, трябваше да се поразкършим в една приятелска игра, а изведнъж се оказахме в ролята на Агаси и Евърт^[1]! Що за глупост?!

— Ш-ш-т! — рече Пат, сложи ръка на коляното му и се наведе към ухото му: — Някой може да чуе, Марио!

— Много важно! — ядосано отвърна той, но очите му неволно пробягаха по околните масички. За щастие повечето от тях бяха празни и той отново се обърна към жена си: — Тези обществени кортове са пълна глупост! Трябва да си направим един в съда. Познаваш партньорите си, те познават теб... Изобщо, цивилизована работа!

Работното място на съдията беше в същата онази обновена сграда на Федералния съд, на която преди два дни Евънс и Лание не обърнаха никакво внимание. Реставрацията, отнела осем години и 100 милиона долара, беше успяла да възстанови напълно някогашния блясък на тази сграда и това означаваше нещо. Моментално кръстена „Федерален дворец“, много хора я смятаха за втората по монументалност и красота правителствена сграда в Съединените щати, отстъпваща единствено на Библиотеката на Конгреса.

Дворецът е дело на италиански майстори. Завършен малко преди голямото земетресение в Сан Франциско през 1906 година, той оцелява като по чудо. Това става и благодарение на пощенските служители, които не бягат от новата си сграда, а потушават пожарите, обхванали я от няколко страни.

Днес елегантният интериор с мраморни стени и рисувани тавани има модерна, напълно съвременна инфраструктура. Всяко помещение има връзка за компютърни терминали, мерките за сигурност са железни, въпреки възраженията на повечето съдии (включително Джиоти), които са на мнение, че хората трябва да имат свободен достъп до съда. Над вратите са монтирани видеокамери, в централния пункт на охраната до главния вход светят цяла батарея монитори. В приземието е изграден частен паркинг за служителите, от него се влиза в гимнастическата зала.

Но тенис корт нямаше, въпреки че не само Джиоти настояваше за изграждането на такъв. Специалистите твърдяха, че липсва достатъчно място.

Съдията отново си спомни това, мърморенето му продължи, макар и на тих глас.

— Май трябва да станем членове на някой частен клуб!

— Не можем, Марио. Вече сме говорили по този въпрос. Нека не започваме пак!

— Не, не съм съгласен!

Очите на Пат леко се присвиха, пръстите ѝ се стегнаха около бедрото на Джиоти, точно над коляното. Беше властна жена, силна физически, с непреклонна воля. Тя следеше за поведението на съдията извън съдебната зала, тя се грижеше репутацията му да бъде чиста и неопетнена. Той рядко оспорваше преценките ѝ в това отношение, но днес го направи:

— Хората могат да бъдат дискретни... Не е нужно да се сприятеляваме с никого, да ходим по гости. Но хората от класа...

— Не използвай тази дума, ако обичаш.

— Знаеш какво имам предвид — ядосано я погледна той.

— Както знам, че никога не трябва да споменаваме това — отсече Пат. — Никога!

Джиоти бе принуден да се върне към първоначалното си оплакване.

— Пръснаха сто милиона долара за ремонт, а не могат да намерят място за един корт! Аз самият решавам по-сложни проблеми от този поне три пъти седмично! Шибани бюрократи!

Пат вече бе сигурна, че никой не чува думите на съпруга ѝ, но се дразнеше от просташката му избухливост. Пръстите ѝ отново се стегнаха около бедрото на Джиоти. Фактът, че от време на време той забравя кой е и къде се намира, я караше да побеснява. Или, казано по-честно, той *искаше* да забрави, че федералният съдия не е обикновен гражданин. Но на практика нещата не стояха така: федералните съдии са хора от по-особена категория, дишат по-разреден въздух, отговорни са на друго, далеч по-високо ниво...

А съпругът ѝ трябва да бъде особено бдителен, поради политическите си убеждения на демократ центрист. В някои кръгове вече се споменаваше името му като кандидат за Върховния съд при

следващото освободено място. Беше го заслужил, разбира се: един цял живот, протекъл във вземане на далновидни решения, изказване на удобни за мнозинството мнения, издаване на блестящи присъди, милиони прелетени мили в този кръг, принасяне в жертва пред олтара на съдийската независимост стари приятелства — някои от тях сред най-висшите среди на обществения живот.

Това, последното, не беше приоритет единствено на Джиоти. Почти всички федерални съдии постъпваха по същия начин, за да избегнат евентуалните конфликти на интереси, за да отговарят на тежкото бреме на решенията, които вземаха всеки ден... Те бяха принудени да се откажат от всички контакти, създадени по време на обикновения си живот — както лични, така и делови. Това е неразделна част от живота на федералния съдия. Онзи, който не е очаквал този факт и не е бил подготвен за него, впоследствие е изпитвал само горчиви разочарования.

Дори отчаяние.

Федералният съдия не може да има приятели в обикновения смисъл на думата. Не защото липсват хора, на които да се довери. О, не. Причината е друга. С течение на годините (а този пост е пожизнен) той рано или късно се натъква на такива дела, чието решаване засяга някой от близките му, някой приятел, или обикновен познат...

Едно случайно приятелство, едно съвсем невинно мнение за познат човек, една неподходяща връзка, дори прекалената привързаност към син или дъщеря — всичко това нарушава свещената обективност на закона.

Пат Джиоти добре знаеше, че благодарение на всичко това федералните съдии живееха в един плътно затворен кръг, бяха нещо като голямо семейство. Но дори и вътре в това семейство истинските приятелства бяха малко, тъй като железните изисквания на репутацията не ги позволяваха.

Знаеше и друго — профанските прояви на Марио никога няма да доведат до загуба на поста му, но винаги заплашват репутацията му. А Пат Джиоти — отгледана и възпитана според изискванията на този Девети кръг, нямаше абсолютно никакво намерение да допуска подобно нещо. Тя също бе направила немалко жертви в името на кариерата на съпруга си: жертви по отношение на личните си

контакти, развлеченията, интимността към четирите им деца, младостта си... Целия си живот...

Но подобни мрачни мисли рядко се задържаха в главата ѝ. Те бяха забранени, нямаха място там. Марио Джиоти е федерален съдия. Някой ден, при малко късмет, той със сигурност ще стане член на Върховния съд, а дай боже — и негов председател. Това беше голямата им мечта, за чиято реализация не спираха да работят нито за миг. Заедно.

Партньорите им от злощастната игра отново се появиха.

— Ужасно съжалявам! — изломоти Джо. — Увлякох се, исках да победим на всяка цена, но...

— Не ставайте глупав! — прекъсна го с повелителен тон Пат. — Играта затова е игра. Всеки иска да победи, иначе тя губи смисъла си. Нали така, Марио?

Съдията отмести кърпата от носа си. Очите му бяха топли, но усмивката — малко зла.

— Една от вечните истини на живота, Джо — каза той, отпи глътка минерална вода и добави: — Не се безпокойте за мен, вече се оправих. Това може да се случи на всеки...

Хелън Тейлър се излегна в огромната мраморна вана, напълнена с хладка вода и благовонни масла. Катастрофалната петъчна среща с Греъм се отрази зле на цялата фамилия. След като децата си тръгнаха, двамата с Лелънд отидоха да вечерят в „Риц Карлтън“, прогониха неприятностите от главите си и се отбиха да потанцуват в „Топ ъф дъ Марк“. През това време нямаха възможност за откровен разговор, не го и търсеха. Но сега ситуацията беше друга.

Лелънд почука на вратата и тя му извика да влезе. Той седна на плетения стол срещу ваната, кръстоса крака и спря изпълнен със задоволство поглед върху тялото на жена си. Беше свалил сакото на един от елегантните си костюми „Савил Роу“, останал само по панталон, бяла риза с тъмносиня вратовръзка, черни обувки и черни чорапи.

Напълни гърдите си с въздух, ноздрите му се разшириха. Сякаш бе доловил някакъв нов, неуловим за нея аромат. Гласът му прозвуча някак пискливо:

— Предполагам, че ние ще трябва да плащаме за защитата на Греъм, нали?

Хелън помълча малко, после поклати глава:

— Все още се надявам, че няма да го съдят...

— Забрави! — категорично рече Лелънд. — При всички случаи ще го съдят, всичко е въпрос на време.

Жена му въздъхна и се раздвижи във ваната, водата тихо се разплиска.

— В такъв случай ще трябва да се погрижим за защитата му... В смисъл, да платим на адвокатите. Защото той няма пари.

Неуловимият аромат продължаваше да тегне във въздуха, но вече с неприятен оттенък. Вирнал брадичка, Лелънд бавно завъртя глава наляво-надясно, сякаш се опитваше да установи източника му.

— Ще трябва да го запазим в тайна от Джордж — промърмори той. — А може би този път да го направим под формата на заем... На истински заем.

— Чрез банката? Ако стане чрез банката, Джордж веднага ще разбере.

— Имах предвид личен заем — поклати глава съпругът ѝ. — Бихме могли да...

На Хелън ѝ хрумна нещо друго и тя побърза да го прекъсне:

— Нали не мислиш, че наистина ще влезе в затвора?

— Не зная, Хелън... Ако наистина е убил баща си заради парите...

— Греъм не може да направи подобно нещо, Лелънд. Просто не може. Не му е присъщо, разбираш ли? Допускам, че може да му е помогнал да умре, но не заради парите.

Веждите на съпруга ѝ артистично се повдигнаха. Целият му живот се въртеше около парите, а самият той беше дълбоко убеден, че *всичко* е свързано с тях. Не виждаше смисъл да изтъква това пред жена си и продължи нататък:

— Ето какво мисля по отношение на този заем... Ако *не* бъде осъден, ние бихме могли да очакваме от него едно доста по-приемливо поведение, поне докато ни се издължи...

— Ами ако го осъдят?

— В такъв случай ще му е доста по-трудно да си погаси заема — сви рамене Лелънд, помълча за миг, после добави: — Но въпросът не е

в това... Какво стана след като платихме за следването му в юридическия факултет? Нищо! Оказа се грешка.

— В крайна сметка може и да не е грешка — възрази Хелън.

Лелънд обаче не даде признаци, че я чу.

— Когато ставаше въпрос за заплащане на следването му, ние също не мислехме за парите, нали? — Вдигна ръка да попречи на евентуално прекъсване от нейна страна и продължи: — Не си мисли, че съжалявам. Но ако вместо да му подарим тези пари, му ги бяхме отпуснали под формата на кредит, ако трябваше да мисли за месечни вноски, Греъм може би нямаше да си напусне службата с толкова лека ръка...

— Сигурно — съгласи се Хелън. — По онова време беше сигурен, че ще направи спортна кариера, ще печели десетки пъти повече от заплатата си на съдебен писар. Там беше проблемът. Но има и друго — той не би приел кредит, след като не е сигурен, че ще може да го изплати...

— Тогава за какво работи тоя негов адвокат? — отново вдигна вежди Лелънд.

Хелън се раздвижи и изправи гръб. Смъкна мрежичката от косата си и я пусна над раменете си. Остана доволна от блясъка ѝ. Боядисана, но с много хубав блясък... Гърдите ѝ изскочиха над повърхността на водата.

— Не знам — въздъхна тя. — Може би търси рекламата... Около този процес положително ще се вдигне много шум.

— Естествено, винаги е така... — От изражението на Лелънд пролича, че отново усеща неприятната миризма. — Е, дотогава има още време, все ще измислим нещо. Тази теория за асистирано самоубийство изглежда доста обещаваща. Може би съдебните заседатели категорично ще го оправдаят...

— Което няма да помогне на кариерата му — отбеляза Хелън. — Вече никога няма да работи като юрист, а аз подозирам, че той иска именно това...

— Не бива да храниш илюзии, Хелън. Той вече е въвн от правото и никога няма да упражнява тази професия. — Лелънд смени стойката си, стъпи с двата крака на пода и се приведе напред: — Искам да ти кажа, че съм дълбоко обезпокоен от реакцията на Джордж...

— Прав си — кимна Хелън. Реакцията на малкия ѝ син наистина беше в разрез с характера му. Ако Джордж се отличаваше по нещо от повечето хора, то това нещо беше *безстрастието*, липсата на каквито и да било външни емоции. — И аз останах изненадана от нея...

— Питам се дали не е споделил нещо с теб...

— За какво? — сбърчи красивото си лице тя.

— За онзи петък. За нещо, което може би се е случило в този ден...

— Не — поклати глава тя.

— Защото точно в петък го нямаше в банката...

Очите ѝ се разшириха от учудване, тялото ѝ се плъзна обратно под водата, неволно потърсило ласкавата ѝ закрила.

— Кога го е нямало, казваш?

— Не през целия ден — замислено докосна устната си Лелънд.
— Не съм правил точни справки, но става въпрос за времето между единайсет и два следобед...

— Не го ли попита къде е бил?

— Попитах го. Но нали го знаеш какъв е? Каза, че не си спомня, но вероятно е бил при някой от клиентите си. После добави, че би могъл да провери точно, ако това наистина ме интересува. И разбира се, нещата останаха така. Затова се запитах дали не е споменал нещо пред теб...

— Не, Лелънд. Нищо не ми е казал, честна дума. — Тя изпусна лека въздишка, очите ѝ проследиха фигурата на съпруга ѝ, заела предишното си положение с кръстосани крака. — Да не би да мислиш, че е ходил при баща си?

— Страхувам се, че това е напълно възможно. Никак не ми се иска да излезе така, но предчувствието ми сочи друго...

— Не трябваше да го викаме при последното нахлуване на Сал — поклати глава Хелън.

— Няма смисъл да обсъждаме тази тема — махна с ръка Лелънд.
— Стореното, сторено... Той беше тук. На единствената територия, на която би трябвало да се чувстваш защитена от Сал...

— Знам. Но Джордж очевидно не е успял да превъзмогне болката. И продължава да е убеден, че човек, който е в състояние да причинява подобна болка на близките си, не може да бъде безобиден...

— Може би е прав — промърмори Лелънд. — Може би дълбоко в себе си Сал съвсем не беше безобиден тип...

— Не, тук грешиш — убедено отвърна Хелън, извади ръката си от водата и докосна мъжа си. — Сал не беше като теб, Лелънд. Той беше един наистина прост човек. Не би ме наранил за нищо на света. Просто беше болен и объркан, това е всичко...

Настъпи продължително мълчание. Очите на банкера бяха широко отворени, но не виждаха нищо.

— Питам се дали Джордж е разбрал — най-сетне проговори той, — че ние проявявахме доста голямо търпение, че гледахме да загладим нещата... Ако бяхме направили официално оплакване, може би...

— Това не беше необходимо, Лелънд — остана непреклонна Хелън. — Нали информирахме социалните служби? Ако имаше опасност, те щяха да се погрижат за него. Но очевидно са решили, че става въпрос за единичен епизод.

— Няколко единични епизода.

— Три, само три. Но при нито един от тях спешната помощ не беше наложителна. А и тези неща отнемат доста време. Опасност повече не съществуваше. А всъщност — едва ли изобщо е съществувала. Сал просто имаше моменти, в които се връщаше в миналото.

— Дано да е било така — въздъхна Лелънд. — Но аз не съм много сигурен...

[1] Известни професионални тенисисти. — Бел.пр. ↑

ТРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Рано сутринта в понеделник Харди и Мишел бяха в кантората. Всеки зае по една част от просторния диван, масичката пред който бе отрупана с папки и документи.

— Знаеш ли откъде идва израза „право от конската уста“? — Мишел вдигна глава от документа пред себе си и го погледна така, сякаш изведнъж беше проговорил санскритски. — Хайде, сети се!

Празните приказки не бяха силната страна на Мишел, но тя вече беше разбрала, че това е един от начините за комуникации на новия ѝ шеф. По тази причина остави папката, облегна се назад и се приготви да слуша.

— Това е един от основните философски въпроси, възникнали в ранното Средновековие — впусна се в разяснения Харди. — Може би не по-малко важен от въпроса колко ангела могат да танцуват върху главичката на карфица...

— И какъв всъщност е той?

— Колко зъби има в устата на коня.

— Ти се шегуваш!

За момент Харди не повярва, че Мишел — може би най-умната глава в кантората след самия Фрийман, не е чувала за тези неща. После всичко дойде на мястото си: беше срещал достатъчно интелектуално късогледство, за не се учудва на нищо. В ерата на тясната специализация доста рядко се срещат хора с дипломи по счетоводство и право едновременно, от тези хора най-малко би трябвало да се очакват задълбочени познания и по други науки, особено пък история и философия.

Все пак реши, че няма да я убие с един-два интересни факта, които не са пряко свързани с поредното дело.

— Не се шегувам — поклати глава той. — Наистина са спорили, при това разгорещено и продължително...

— Кой би спорил за такива неща?

— Философите и теолозите. Повечето от които в днешно време положително биха си вадили хляба като адвокати...

— Но защо просто не са ги преброили? — попита с гримаса Мишел, която очевидно все още не беше сигурна дали не я поднася. — Сам ли си измисли всичко това?

— Не, кълна се, че не. Това е чистата истина. Всъщност, ти направи съвсем уместно предположение, но все пак си далеч от истината. Слушай сега: онези типове имали навика да се събират в отдалечени от света манастири, убедени че устата на съвършения кон съдържа платонически идеалната бройка зъби. И очевидно са спорили по този въпрос в продължение на столетия...

— Е, все пак не са били ракетни специалисти — отбеляза Мишел.

Харди се запита дали жената насреща му си дава сметка, че говорят за време, в което не е имало нито ракети, нито специалисти.

— Това е вярно — кимна той. — Но са били умни мъже.

— А жени?

— Не, едва ли... Това е било мъжка работа.

— Сега започвам да разбирам — рече с лека въздишка Мишел.

— Както и да е — продължи разказа си Харди. — Един ден някакъв монах, чието мислене изпреварвало с години мисленето на останалите, достигнал до революционното решение да намери един кон и да преброи зъбите в устата му.

— И спорът бил решен, така ли?

— Не съвсем. Според мен са изминали поне сто години преди всички да се убедят, че това е приемлив начин да се получи отговор на въпрос от подобен характер. Както и да е... Точно оттук се е родил изразът, който ти споменах преди малко.

— Страхотно! — иронично подхвърли тя. — Изумително!

Съдията по делото „Триптек“ съвсем наскоро бе поел ролята на монаха, който се заел да брой конските зъби. Рано тази сутрин Мишел позвъни на Харди да му съобщи новината, че срещу тях е постъпил контра иск. Пристанище Оукланд внесло в съда официална жалба срещу „Триптек“ за претоварване на техния контейнер. После съдията решил, че именно „Триптек“ трябва да докаже точния брой на компютрите, натоварени във въпросния контейнер, отхвърляйки обичайната за подобни дела клетвена декларация на спедитора.

„Триптек“ — чрез адвокатата си в лицето на Харди, поддържаше тезата, че контейнерът не е бил претоварен. За целта Харди бе

представил в съда официалния коносамент, в който, като във всеки транспортен документ, е посочен точния брой на компютрите в контейнера. В допълнение, поради факта че стоката е била надлежно застрахована, компанията няма интерес да обявява *по-малка* бройка компютри в пратката, тъй като тя получава застраховка за всеки един от тях.

Естествено, Харди си даваше ясна сметка, че не е чак толкова трудно да се изчисли разликата между стойността на двеста броя допълнителни компютри по хиляда долара парчето и милионите, които компанията ще изгуби, в случай че пристанище Оукланд спечели делото. На практика тази разлика беше почти незначителна. И въпросът се свеждаше до „зъбите в конската уста“ — тоест, компютрите трябва да бъдат извадени от дъното на залива и преброени.

Но изваждането на контейнера щеше да струва цял куп пари, а техният клиент даде ясно да се разбере, че в момента не разполага с този куп и едва ли някога ще разполага...

Така нещата опряха до протакане. Признат майстор в тази игра, Харди вече пети месец успяваше да отлага окончателното решение на проблема. Но дойде решението на съдията и краят на протакането заедно с него. Разноските по изваждането възлизаха на сто шейсет и пет хиляди долара — една общо взето незначителна сума в сравнение с очакваното обезщетение, но Брънел категорично отказа да я заплати, обявявайки я за пари, хвърлени на вятъра.

Харди не виждаше как може да продължава с протакането. „Триптек“ просто ще трябва да преглътне тази сума и толкоз.

Изпитала видимо облекчение от факта, че отново се връщат на конкретната работа, Мишел се облегна назад и каза:

— Мисля, че можем да използваме ситуацията в своя изгода и да измъкнем нещичко...

— Казвай! — вдигна глава Харди.

— Обявяваме търг. Разбира се, приемаме решението на съда, но само при условие че пристанището поеме част от разноските, или най-добре *всички* разноски. Те разбира се, ще откажат. Тогава можем да поискаме от съда търг с участието на конкурентни фирми, за да получим най-ниската възможна цена по операцията на изваждането. Кой би възразил на подобен аргумент?

Харди я погледна с открито възхищение. Колкото и високо да ценеше собственото си класическо образование, той бе принуден да признае, че в този момент и в тази ситуация Мишел си е чист божи дар. Организирането на търг за изваждането на повредената стока ще им подари поне още няколко месеца. Време, през което може да се случи какво ли не...

Неволно даде воля на фантазията си. Дали пък да не убеди Брънел да наемат леководолази за локализиране на контейнера? По този начин, ако се наложи дори и през нощта, лесно биха могли да пуснат вътре онези допълнителни бройки, за чието заплащане настояваше „Триптек“...

— Как ще процедираме? — попита на глас той.

Мишел вече беше подредила папките пред себе си в стройна купчина, според важността на предстоящите за обсъждане въпроси.

— Остави на мен — каза тя. — Нали затова съм тук?

Сутринта преди обсъждането на въпроса със „зъбите на коня“ беше изскочила от ежедневните релси. Причината беше внезапното изчезване на всички четки за зъби в къщата.

След съответния кръстосан разпит Ребека и Винсънт казаха, че май си спомнят нещо. Вчера Орел Глицки внезапно открил ново приложение на въпросните четки и те си поиграли в градината. Всъщност, в задния двор... Ставало въпрос за някаква игра на крепостни стени, или нещо подобно...

В допълнение невръстният им племенник Джейсън („той все още е бебе, татко“ — напомни му Ребека) също си поиграл с четките за зъби. Но и двете деца на Харди бяха *сигурни*, всъщност *абсолютно убедени*, че ако случайно са събрали *всички* четки за зъби (нещо малко вероятно), те *положително* са ги върнали обратно на мястото им!

След като приключи сутрешното стратегическо заседание с Мишел, Харди извървя три пресечки във ветровития предобед и купи половин дузина пресни „бао“ — лепкави кутийки, пълни с различни сосове за барбекю, в които бяха напоени късчета месо — свинско, пилешко и патешко. Сам по себе си фактът, че човек по всяко време може да намери горещи, току-що изпечени на скарата „бао“, е

достатъчно основание да се живее в град като Сан Франциско, рече си той.

Седеше в „Солариума“, сам, с все още ясни спомени за ароматните „бао“ в съзнанието и разтворен на масата брой на сутрешния „Кроникъл“. Не бе забравил снощния си разговор с Ейб Глицки (Аха! Ето кой е свил четките за зъби! А дори и да не го е сторил, Харди може да го обвини в това престъпление и да стане голям майтап!)

От разговора по време на вечерята стана ясно, че Глицки е убеден в убийството на Сал. Дори нещо повече — че това убийство е извършено именно от Греъм. Ако наистина е така, значи Глицки знае повече от самия Харди.

Прегледа вестника, но не откри нищо особено. През уикенда липсваха каквито и да било сензационни разкрития. Дори областната прокурорка Прат и главния прокурор Пауъл запазваха „враждебно мълчание“ (според определението на един от материалите). Трийсет и един лекари бяха откупили една цяла страница за реклама, за да обявят, че са асистирали на свои пациенти да напуснат живота. Но Харди знаеше, че това няма да се отрази пряко върху случая Греъм Русо.

И така, какво знае Глицки?

Придърпа към себе си обсипаният с бутони телефонен апарат на заседателната зала и започна да набира номера на отдел „Убийства“, после се отказа и остави слушалката. След като лейтенанта отказа да говори по въпроса преди шестнайсет часа, той едва ли ще го стори точно сега. На фронта не се забелязваха промени.

Изведнъж пред очите му отново зина оная древна конска уста.

— Идиот! — промърмори той и се плесна по челото.

Греъм не само си беше у дома, но и вдигна слушалката. Но задоволството на Харди, че е успял да хване клиента си се стопи още след първите му думи.

— Това си го измисли току-що, нали, Греъм? — нервно попита той, след като онзи му разказа за приятния си разговор със Сара Евънс предишната вечер. — Кажй, че си го измисли, моля те!

— Не съм — рече Греъм. — Беше наистина приятно.

— Приятно, значи — изръмжа Харди. — Много хубаво, радвам се за теб!

— Не беше това, което си мислиш — изрази протест Греъм.

Харди ясно си го представи — седи си до прозореца с прекрасната панорама към града, отпива глътка от страхотното си кафе, марка „Кона“, може би отхапва от топличък кроасан, купен бог знае с чии пари... Вероятно животът във фантастична къща като неговата изкривява перспективите и човек гледа по друг начин на останалия свят.

При всички случаи Греъм се нуждае от едно хубавичко разтърсване, което да го свали на земята.

— А какво беше? — попита на глас той. — Как може да е различно от това, което мисля?

— Ако Сара имаше намерение да ме арестува, тя вече щеше да го е сторила, Диз — успокоително промърмори Греъм. — Тя просто искаше да научи повече...

— Имаш предвид *сержант* Евънс от отдел „Убийства“, нали? Как така изведнъж стана Сара? Вие какво, да не би да си ходите сериозно? Ще ми бъде от полза, ако съм наясно по този въпрос!

— Нищо такова, Диз.

— Тя просто искаше да узнае истината, така ли?

— Точно така.

— А какво ще кажеш за онзи момък от „Тайм“?

— Добро момче.

Харди го видя как повдига рамене, в душата му се промъкна раздражение. Май няма да е зле да го пораздрусам, рече си той.

— Греъм, на репортера това му е *работата*! Той е длъжен да се представи като добро момче, за да измъкне от теб всичко, което му е необходимо за материала. В хода на този процес няма нищо лично, разбираш ли?

— В случая не беше така — възрази Греъм. — Беше различно. В крайна сметка ми беше приятно да се разтоваря пред някого...

Лактите на Харди бяха върху масата, а слушалката — здраво притисната към ухото му. Посоката на разговора беше очевидно безсмислена. Крайно време е да сменим темата, рече си той. Да поговорим за ограничение на евентуалните поражения.

— Е, хубаво — примирено въздъхна той. — Кажи какво разказа на приятелката си Сара този път... Надявам се, че поне част от откровенията ти съвпадат с предишната версия...

— Най-очевидните неща — засмя се в слушалката Грeъм. — Нищо, за което би могъл да се тревожиш...

— Най-очевидните ли?

— Ти знаеш...

— Всъщност, не знам. Защо не ме осветлиш?

— Ами, например истината за отношенията между мен и баща ми. Искам да кажа, че признах за помощта, която му оказвах... Нататък беше по-лесно, тъй като вече изяснихме въпроса за тези отношения...

— Чакай малко. Какво означава „нататък“?

Кратка пауза, после:

— Признах, че от време на време съм му инжектирал морфин...

Но не и във въпросния ден.

— *Ти* призна това на сержант Евънс?!

— Да... — Колебанието този път беше доста по-продължително: — Казах й също, че във въпросния петък минах покрай Сал, но той не си беше у дома...

Почти в същия час на деня главният прокурор на щата Калифорния Дийн Пауъл беше пред вземането на важно решение. Рано сутринта бе пристигнал от Сакраменто и веднага повика при себе си Драйсдейл и Гил Соума. В момента тримата приключваха с обяда си във вътрешната зала на „Джакс“ — един от най-старите и най-изискани ресторанти в града. Покривката от блестящобял лен бе почистена от трохите, възрастен келнер в смокинг пълнеше чашите им с кафе.

Пауъл се беше издигнал именно в Сан Франциско. Преди да бъде избран за главен прокурор, той бе служил в областната прокуратура, достигнал до поста старши прокурор. Навикът му да приглажда дългата си бяла коса с пръсти отдавна бе станал обект на различни карикатури в пресата, но това изобщо не го притесняваше. Преди да се обърне към Соума, той отново прокара пръсти през косата си:

— Според мен сме близо до консенсус, но честно ще ти кажа, Гил, че имам известни резерви относно твоето участие. Някога изобщо

да си работил по дело за убийство?

Разбира се, Пауъл прекрасно знаеше отговора на този въпрос. Той беше впечатлен както от служебната характеристика на Соума, така и от пламения ентузиазъм, с който младежът се нахвърляше върху работата. Но сега искаше да го подложи на нещо като тест, да провери дали може да издържи на неофициалния разпит на шефа си, дали е готов за далеч по-тежките изпитания, които несъмнено го очакват в съдебната зала.

Соума поднесе салфетка към устните си и отговори без нито миг колебание:

— Не, сър. Но това дело мога да го спечеля.

— Дори ако обвинението е за предумишлено убийство?

— То вече е такова, сър. Днес сутринта получих последните рапорти на полицията по разследването. В тях категорично е посочено, че вероятността за асистирано самоубийство отпада.

— Това го приемам, Гил — кимна Пауъл. — Но най-важното за нас на този етап е да сме сигурни, че се готвим да обвиним истинския извършител, нали? — Облегна лакти на масата, отново прокара пръсти през косата си, после заби показалец в лицето на Соума: — Ти мразиш тоя Греъм Русо, нали? И тази омраза е изцяло на лична почва!

Соума стрелна с очи своя покровител Драйсдейл, който спокойно разбъркваше кафето си. Не получи помощ от него и бавно кимна:

— Вярно е, че не го харесвам, сър...

— В такъв случай сигурен ли си, че не виждаш у него точно това, което ти се иска да видиш? Мислил ли си по този въпрос?

Сега дойде ред на Соума да посегне към кафето си.

Пауъл отбеляза, че това е един добре отрепетиран жест. Въпросът му задължително изискваше размисъл и Соума го стори. Макар че по всяка вероятност отдавна е готов с отговора, рече си главният прокурор. Чашката се върна обратно върху чинийката, нов бегъл поглед към Драйсдейл.

— В становището на областната прокуратура има няколко празнини — започна младият прокурор. — Парите сами по себе си не бяха достатъчни като мотив, ние добре знаехме това и решихме да изчакаме. И това даде резултат. Научихме, че в апартамента на Сал Русо е имало борба, а Греъм Русо си призна, че е бил там...

— Този момент е малко деликатен — обади се за пръв път Драйсдейл.

— Наистина не разполагаме със запис на това признание — кимна Соума. — Но Глицки гарантира, че ще получим клетвените показания на Евънс, които тя ще потвърди лично и в съда.

— Това означава, че се връщаме на старата позиция: „той каза, тя каза...“.

— Арт, би ли отложил ролята на адвокат на дявола за малко по-късно? — намеси се Пауъл. — Искам да разбера с какво разполагаме като цяло... — Направи знак на Соума да продължи.

— И така, имаме въпросната борба в жилището — продължи младият прокурор. — Имаме и признанията на Греъм, че е бил там. Към това прибавяме морфина, плюс кутия спринцовки, за които е доказано, че са взети от местоработата му в „Бърза помощ“. Имаме цял куп от лъжите му, записани върху лента. Имаме катастрофалното му финансово състояние, което отново ни връща към въпроса с парите... Имаме мотив, възможност за неговата реализация и средствата, необходими за това. Класическа постановка, сър. Той го е извършил и ние сме в състояние да го докажем.

Драйсдейл прочисти гърлото си — сигурен знак, че желае да се намеси.

— Арт? — погледна го въпросително Пауъл.

— Съгласен съм с всичко, което каза Гил — кимна Драйсдейл. — Но тук става въпрос за особено тежко престъпление, нали?

— Точно така — убедено отвърна Пауъл.

— Окей. Значи опциите по отношение на исканото наказание са две — или смърт, или ДЗБПП — което ще рече доживотен затвор без право на помилване. Въпросът ми към Гил е следният: наистина ли си готов да поискаш смъртна присъда за бившия си колега в съда?

С това най-сетне бе сложен край на позъорството, част от ентузиазма на Соума видимо се стопи.

— Не зная — откровено отвърна той, оглеждайки лицата на двамата си началници. — Мисля, че изобщо не е подходящо да искаме смъртно наказание...

Пауъл кимна. Това беше правилният отговор. Соума се оказа точно такъв, какъвто трябва да бъде: пламенен при изпълнението на дълга си, но не и заслепен от омраза.

— И аз съм на това мнение — кимна Драйсдейл. — Но може би трябва да поразмахаме тази заплаха, особено в началната фаза на процеса... Кой знае, това би могло да се окаже и много печеливш ход.

— За мен това не е проблем — сви рамене Соума.

Пауъл обаче нямаше никакво намерение да се ангажира, без да изпипа нещата от всички страни. Неслучайно беше стигнал до сегашния си пост, беше известен с изключителната прецизност по подготовката на обвиненията си, рядко бе губил важни дела.

— И никакви други заподозрени, така ли? — попита той. — Нито реални, нито измислени, нито внушени?

Драйсдейл с поглед предостави отговорът на Соума.

— Продължаваме проверките относно контактите на Сал в рибарските среди — взе думата младият прокурор. — Той е браконьерствал, но печалбата му не е била нищо особено — сто-двеста долара. Не виждам кой ще тръгне да го убива за такива пари...

— Семейството? — вметна Драйсдейл.

— О, да, семейството. Доказано е, че за последните няколко месеца жертвата три пъти е нахлувала в бившия си дом. Това не е предизвикало кой знае каква суматоха, семейството е отказало да направи оплакване срещу него. Обърнали са се към властите с молба да му бъде оказана квалифицирана помощ и това е всичко.

Дотук добре, рече си Пауъл. Пропуските на областната прокуратура са отстранени.

— Сигурно ли е, че не става въпрос за самоубийство? — попита на глас той. — Не искам този въпрос да бъде повдигнат зад гърба ни.

Този път отговори Драйсдейл.

— Според мен никой няма да го повдига, особено след прецизираното становище на Страут по този въпрос — рече той. — И никой не вярва, че Сал е прибягнал до самоубийство, просто защото не е било така.

Настъпи мълчание, присъстващите гледаха пред себе си.

Главният прокурор пръв отмести очи от покривката.

— Защитник на Русо е Дизмъс Харди, нали?

— Да, сър.

Соума помнеше тази история не по-зле от собственото си име. Преди три години, при последното дело на Пауъл като обикновен прокурор преди заемането на новия пост, Дизмъс Харди бе извадил

заека от ръкава си и успя да оневини клиентката си, въпреки че съдебните заседатели не само я бяха обявили за виновна, но и бяха произнесли смъртна присъда. Не беше тайна, че оттогава насам Пауъл непрекъснато търси възможност за реванш.

— Добре — въздъхна след нова пауза Пауъл. — Да вървим при него...

Драйсдейл леко почука по масата, опитвайки се да привлече вниманието на главния прокурор.

— При цялото ми уважение, Дийн, аз съм на мнение да изчакаме още ден-два. Греъм няма да ни избяга, защо да не постигнем КЗ?

Това беше жаргон от младините на Пауъл, още от първите му дела в областната прокуратура. КЗ означаваше „кучешки задник“ — акроним, който младите прокурори използваша за всяко желязно изградено обвинение.

Пауъл се замисли за момент, после кимна:

— Добре, идеята не е лоша... Но нека се разберем: прибираме копелето в четвъртък, най-късно в петък, окей?

— Дадено — кимна Соума, правилно преценил погледа на шефа си, забит настоятелно в лицето му.

Началник на отдел „Убийства“ вече почти две години, Глицки натрупа достатъчно опит, за да предприеме решителни крачки към подобрене в работата. Тази сутрин например, след като отведе Евънс и Лание при съседите от нравствената, за да използват уединението на кабинет със затваряща се врата, той решително отвори най-горното чекмедже на бюрото си и измъкна оттам една метална рулетка.

Премери зейнала в стената дупка, която някога беше запълнена от врата (онази, която бяха свалили за боядисване и която вече никога не се върна на мястото си), после позвъни в един от близките специализирани магазини и с леко учудване откри, че вратите не фигурират сред ембарговите стоки в тази страна. Продавачът от другата страна на линията изглеждаше леко развеселен от учудването му, след което обясни, че вътрешни и външни врати се продават навсякъде.

След кратък размисъл лейтенантът стигна до заключението, че би трябвало да знае от собствен опит, но едновременно с това си даде

сметка, че когато човек е затънал до гуша в бюрокрацията, подобни елементарни задачи започват да му се струват невероятно трудни, изискващи колосални усилия. Навремето бе попълнил съответния формуляр до службата за поддръжка с искане за нова врата. Отговор не получи. Стори го още три пъти, на равни интервали от време, с абсолютно същия резултат.

В крайна сметка се примири с факта, че нова врата няма да получи. Едва тази сутрин вдъхновението го връхлетя с нова сила и той остана смаян от простотата, с която проблемът можеше да бъде решен: уведомява подчинените си, поръчва вратата и толкоз! Продавачът го увери, че до петък вратата ще бъде монтирана и напълно готова да изпълнява своите функции — новичка, съответно боядисана и нагласена.

Какво чудо!

Лание и Евънс се върнаха в службата преди малко, в ранния следобед. Глицки за втори път се срещаше с тях. При първата им среща — онази зад вратата на колегите от нравствената — той бе информиран за дейността им през уикенда. И научи доста интересни неща: за наличието на борба в апартамента на Сал, за признанието на Греъм Русо относно морфина и посещението при баща си в деня на убийството. Не остана особено очарован от факта, че Евънс бе направила гаф с магнетофона, но бе принуден да се примири с него.

Това първо работно заседание с инспекторите трябваше да го подготви за срещата с Драйсдейл, насрочена за девет сутринта. Именно той щеше да запознае Дийн Пауъл с последните новини по разследването. Очевидно всичко бе минало добре, тъй като следобед Драйсдейл пак се обади.

Пауъл бил склонен да действа незабавно и поискал ареста на Греъм Русо, но Драйсдейл успял да го убеди да изчакат още ден-два, просто за да превърнат случая в КЗ. След което изреди един куп инструкции, които Глицки трябваше да запомни наизуст.

Именно това беше целта на второто заседание — Глицки трябваше да предаде инструкциите на преките изпълнители. Присъстваше и Гил Соума, по настояване на Драйсдейл. Вероятно искаше да приобщи момчето към екипа, пък и да го използва като ухо и око.

Събраха се в кабинета на Глицки с цената на доста усилия. Лейтенантът се напъха зад бюрото си, а Соума остана там, където скоро щеше да има врата. Евънс се беше отпуснала на един стол пред бюрото, а Лание бе седнал на ръба на същото бюро и небрежно си хапваше фъстъци. Черупките хвърляше в кошчето за боклук, но не всички попадаха там.

Вместо въведение Глицки реши да им разкаже за гениалната си идея относно вратата, просто за да понижи напрежението.

Лание се обади веднага след края на стройната му теория за бюрокрацията:

— Това ми напомня за един случай, беше по време на някакво търговско изложение... В „Холидей Ин“, или някой от другите големи хотели... Едни нещастници се бяха натикали в такава будка като тая тук. Осветлението изгаснало, онези се оплели като пилета в кълчища и не смеели да пипнат нищо... Решили да извикат полиция... Отивам аз там, гледам един контактен шнур на пода и питам: „Това ли е проблемът?“. Те викат това е, но един от техниците каза да не пипаме нищо! Включвам го аз в контакта, будката светна като коледна елха. После им дадох служебния си номер, казах им да не си признават, че са пипали каквото и да било и им пожелах приятен ден...

— Страхотно — рече Глицки. — Точно това имах предвид. Мислиш ли, че вратата наистина ще бъде готова в петък? Нямам представа как ще изглежда този кабинет с врата, твърде дълго време бях...

Евънс деликатно се прокашля и той млъкна.

— Това означава ли, че пак ще ходим при колегите в нравствената? — попита тя.

— Моля за извинение — бързо се усети лейтенантът. — Забравих, че този проблем едва ли е толкова вълнуващ за вас... — Изправи рамене, придърпа стола си и каза: — Не, мисля да си останем тук. — После се сети за младия прокурор и се обърна да го погледне: — Нали нямате нищо против, Гил? Едва ли имаме какво да крием...

Двамата инспектори се спогледаха.

— За какво става въпрос? — попита Лание.

— За какво, Гил? — подхвърли и Глицки.

Соума все още беше възбуден от личната си среща с главния прокурор на щата. Вталеният костюм от тъмен плат стоеше като на

закачалка върху кльощавата му фигура. А Глицки предвидливо беше заел седнало положение, тъй като не искаше да стърчи над дребничкия младеж.

Но това, което му липсваше във физическо отношение, беше щедро компенсирано от невероятната енергия. Соума кимна на лейтенанта, извърна се към инспекторите и стегнато започна:

— Главният прокурор е доволен от досегашната ви работа. Предоставили сте достатъчно улики, за да бъде повдигнато официално обвинение. Но той е на мнение, че през следващите няколко дни трябва да променим посоката на следствието...

— Накъде? — попита Лание.

— Навсякъде другаде, но не и по посока на Греъм Русо.

Настъпи тишина, която бе нарушена от пропукването на поредния фъстък между пръстите на Лание.

— Но нали той го е извършил? — обади се инспекторът.

— Така е — кимна Соума. — Но Дийн Пауъл иска от нас да прекопаем градината още веднъж, просто за всеки случай. Вие несъмнено сте обърнали внимание на факта, че това дело се превръща в политическа бомба. По тази причина ние много държим да покажем, че не преследваме Греъм по политически причини. Че подобни причини не влияят на нашето отношение. — Гласът му леко се промени: — Това е. Той просто иска да се подsigури...

Глицки се облегна назад, столът му проскърца. Кракът на Лание ритмично почукваше по страничния плот на бюрото, върху което бе седнал. *Туп, туп, туп...* Кънтящ и не особено приятен звук.

— По въпроса за разговорите... — подхвърли Соума. — Имате ли ги на запис?

Лание стрелна с поглед Глицки, който остана неподвижен, със скръстени на гърдите ръце.

— Може би *все пак* трябва да се прехвърлим в нравствената, а? — предложи той.

Евънс се приведе напред. Младият прокурор бе направил крачка навътре в помещението и бе понижил глас, а тя не искаше да пропусне нито една реплика.

— Защо да ходим там? — попита.

Партньорът ѝ беше ченге с опит. По тази причина знаеше накъде вървят нещата и побърза да изпревари Соума:

— Не желаете нищо върху хартия — извърна се към него той. — Това искахте да кажете, нали?

— Да — кимна прокурорът. — Поне на този етап...

— За какво говорите? — изгледа ги озадачено Евънс.

Соума леко кимна, предоставяйки отговора на Лание.

— За уликите — рече инспекторът.

— Добре, предавам се — въздъхна Евънс. — Какво за уликите?

— Прокуратурата е длъжна да запознае защитата с всички улики, нали така? — започна Лание. — По тази причина, в случай че открием и други заподозрени, ние трябва да предоставим имената им на защитата. И какво ще стане? Адвокатът на Греъм непременно ще ги призове и ще ги изтъпанчи пред съдебните заседатели!

— Господин Пауъл не желае да помагаме на защитата с други заподозрени — добави Соума. — Нито пък вижда смисъл в евентуалното объркване на съдебните заседатели. Следователно вие разпитвате тези хора и...

— Кои хора?

— Останалите членове на семейството — сви рамене прокурорът. — Колегите рибари на Сал, евентуалният доставчик на морфина, ако това не е Греъм... Ей такива неща...

— Като междувременно нито правим записи, нито си водим бележки — вметна Лание.

— Точно така — кимна Соума. — На практика споделяте с нас евентуалните си разкрития, но не ги превръщате в улики.

— И като допълнение на всичко това — нищо не сме чули, нищо не сме видели, а този разговор изобщо не се е състоял — добави с тържествуващ вид Лание.

Сара премести поглед върху Глицки, който невъзмутимо мълчеше.

— Но...

Соума вдигна ръка:

— Разбира се, това не важи, в случай че някой *наистина* започне да ви става подозрителен. — Гласът му видимо стана небрежен: — Макар че и в този случай ще е по-добре да ни го съобщите устно, а не чрез писмен рапорт...

В стаичката се възцари тежко мълчание.

— Не бива да създаваме фалшиви впечатления у никого...

Сара чу тези думи, но по-голямо впечатление ѝ направи ритмичното почукване на крака на Лание, който невъзмутимо продължаваше да троши фъстъците си. Стана от мястото си и се прехвърли на другия стол, по-далеч от партньора си. Този вид дискусии бяха нещо ново за нея. Ново и неособено приятно. Соума и Лание очевидно усетиха това, размениха си кратки погледи, след което инспекторът каза:

— Сара, господин Соума има предвид единствено предварителните ни разговори с тези хора... Ако се натъкнем на нещо сериозно, веднага започваме да действаме по устава.

— Но няма да се натъкнете, защото престъплението е извършил Греъм, нали? — добави Соума.

— Точно така — кимна Лание и за последен път уточни нещата: — Вие не искате да предоставите допълнителни козове в ръцете на защитата и толкоз.

Сара обаче пожела още едно, последно уточнение.

— Но на практика ние търсим друг извършител, нали така?

— Абсолютно вярно — кимна Соума. — Попаднете ли на такъв, замразяваме Греъм и скачаме на новия заподозрян. Но такъв няма да има... Ще ви задам един въпрос, сержант... Вие с вашия партньор идентифицирахте Греъм сред цяла тълпа анонимни потенциални извършители, нали?

— Да.

— Е, толкоз по въпроса. Той е нашият човек, а главният прокурор просто иска да си върже гащите. За целта ние отново преравяме храсталаците и след като приключим с този процес вече сме сто процента убедени, че не сме пропуснали нищо. В допълнение мога да ви обещаю, че всяка появила се в хода на този процес нова следа, ще бъде разгледана с подобаващо внимание... — Забелязал, че Сара продължава да е настроена скептично, Соума побърза да изпревари евентуалните ѝ възражения: — Тук не става въпрос за прикриване под никаква форма, сержант. Никой не иска от вас подобно нещо...

Столът на Глицки най-сетне проскърца пак и той се приведе напред. Белегът на устните му побеля, една веничка на слепоочието му видимо пулсираше. Очите на всички се обърнаха към него.

— Ще се направя, че не съм чул нищо от последната част на този разговор — тихо рече той, после очите му бавно се спряха върху

лицето на Соума: — Не зная как процедурите в други подобни случаи, момчета, но в този отдел всичко се завежда под формата на официални рапорти. Такава ни е работата. Откриваме каквото можем да открием, а после го съхраняваме по съответния, регламентиран от закона начин.

Соума видимо пребледня.

— Аз съвсем не исках да кажа, че...

Гласът на Глицки остана тих, но напрегнат, с някакъв особен заплашителен оттенък. *Изглежда страхотно опасен*, рече си с неволна тръпка Сара.

— Зная какво искахте да кажете. Направих си труда да ви изслушам, при това съвсем внимателно. Сега пък вие ще чуete какви заповеди ще дам на своите инспектори: да извършат разследването си в пълно съответствие с изискванията на закона! Без никакви отклонения, без компромиси. Така *ние* си връзваме гащите, така прикриваме и *ваши* задници! И всички ще бъдат доволни.

Поклати глава, явно за да се успокои, но очите му не изпусаха лицето на Соума:

— Я ми кажете какво ще стане, ако адвокатът открие, че не сме разпитали никой, освен неговия клиент? Нима този факт няма да озадачи доста хора? Ами какво ще стане, ако научи, че сме провели разпити на един куп народ, но сме „пропуснали“ да го уведомим? Ще имаме ли проблеми, според вас? Защото според мен положително ще имаме. И преди съм се натъквал на подобни случаи. Затова чуйте каква е нашата позиция: ако имаме основания да търсим друг заподозрян, ние ще го търсим в съответствие със закона. Не открием ли такъв, значи прокуратурата има това, което наричате КЗ. — Очите му бавно обиколиха лицата на присъстващите: — Ясен ли съм?

Отговориха му три отчетливи кимвания.

След минута всичко свърши. Гостите се изнизаха, а Глицки твърдо реши, че ще плати от собствения си джоб за вратата, която би трябвало да затвори след тях...

ЧЕТИРИНАЙСЕТА ГЛАВА

Глицки изпрати инспекторите, наля си чаша чай и започна да попълва формуляра за доставката на вратата. Бе решил да действа нападателно. По тази причина остави чашата си на масата, удари върху бланката червения печат с надпис „спешно“ и я понесе към коридора, където беше кутията за вътрешната поща на сградата. На прага почти се сблъска с Дизмъс Харди, който забързано крачеше към неговия отдел.

— Хубаво, че те хванах! — гневно изръмжа приятелят му. — Какво направи с тях?

— С какво?

— С моите четки за зъби, ето с какво! С всичките шибани четки за зъби в къщата ми!

— Че какво им е на четките ти? И какво общо имам аз с тях?

— Ще ти кажа! Вчера, като дойде у дома, всички си бяха на мястото. Тази сутрин ги няма. Това обърка сутрешния ми ритуал, спокойствието в дома ми отлетя — спокойствие, което ми е гарантирано от конституцията! Там горе, в началото — веднага след въстъпителните думи „Ние, народът на Съединените щати“...

Глицки замръзна на мястото си, после бавно кимна, рече едно „извинявай“ и отиде да си пусне бланката.

Когато се върна, приятелят му се беше настанил зад бюрото с крака върху плота и безгрижно си хапваше фъстъци.

— Как мислиш, дали някой ще влиза в кабинета ми, ако махна фъстъците? — попита лейтенантът.

Харди бавно огледа стаичката и поклати глава:

— Съмнявам се. Тук е твърде безлично, няма с какво да привлечеш хората... — Очите му обхванаха и общото помещение, главата му с недоумение се поклати: — Гледам, че и оттатък е празно, истински град на призраците...

Глицки хвърли поглед през рамо, на лицето му се появи усмивка:

— Само преди един час мислех да викам полицията, за да въведе ред... Не знам. Хората са навън, по задачи... Тук идват само за да си

напишат рапортите... А ти защо си тук?

Краката на Харди изчезнаха под бюрото.

— Защото, благодарение на достоверни източници, успях да открия това, което ти още вчера си знаел за случая Греъм Русо и което отказа да споделиш с мен!

— И какво е то?

— Че е ходил в апартамента на баща си. Че редовно му е инжектирал морфин.

— И аз съм го знаел още вчера, така ли? — свъси вежди Глицки.
— За твоє сведение ще ти кажа, че го научих едва тази сутрин!

— Но знаеше нещо, нали? Повече от това, което знаеше миналата седмица. Беше убеден, че става въпрос за убийство.

— Без коментар — рече Глицки и пристъпи навътре в стаичката.

— Поне ми кажи дали вече е решено делото да бъде гледано от разширен съдебен състав...

— Без коментар — повтори Глицки, замълча за миг, после добави: — У Сал е имало борба...

Харди светкавично обработи тази информация и поклати глава:

— Но не с участието на Греъм.

— Вярвам ти — сви рамене Глицки. — Остава да ти повярват и съдебните заседатели.

Това беше информацията, от която се нуждаеше Харди — процес ще има. Нямаше смисъл да се коментират причините. Комбинацията от присъствието на Греъм в жилището на Сал, доказаната борба там, лъжите пред следствието и пачките с пари даваха достатъчно основание на главния прокурор за завеждане на дело, въпреки обратното мнение на областната прокуратура. А лейтенантът му предложи и един допълнителен коментар:

— Който и да го е сторил, Диз, става въпрос за убийство.

После:

— Би ли станал от стола ми, ако обичаш?

Харди се подчини, разминаването им в тясната стаичка приличаше на някакъв странен ритуален танц.

— Защо не мога да повярвам, че си бил пътя дотук само за да похапнеш фъстъци? — вдигна глава да го погледне Глицки.

— Искях да разбера дали не държиш димящ пистолет — поясни Харди. — За да зная как да процедирам...

Глицки обмисли чутото, после поклати глава:

— Без коментар. — На лицето му отново изплува ужасната усмивка: — А какво друго те доведе в нашата малка градинка?

— Без коментар — върна му го Харди, после поклати глава: — По дяволите! Чудно си приказваме! Дали причината за този съдържателен разговор не се крие в тежестта на средната възраст? — Понечи да каже още нещо, после погледна часовника си: — Времето си лети, мамка му! Благодаря за фъстъците, ще се видим по-късно!

Веднага след телефонния разговор с Греъм, Харди направи опит да си уреди среща с Клод Кларк — първият заместник на Шарън Прат. Даваше си ясна сметка, че дори да отрече признанията, направени пред сержант Евънс, клиентът му се е забъркал в сериозна каша. А след това му хрумна една идея, която, макар и налудничава, би могла да поразее черните облаци над главите им.

Кларк имаше репутацията на надут бюрократ, който обича да се издокарва. Наближаващ четирийсетте, той носеше пясъчнорусата си коса късо подстригана, имаше добре оформена козя брадичка и тънки мустачки. Държеше се с хората като отегчен мъдрец, особено към онези, на които липсва достатъчно самочувствие.

В неговите ръце беше властта, именно той държеше ключа към кабинета на областния прокурор. Майсторски показваше на всеки желаещ да се срещне с Прат, че преди това трябва да му целуне задника, при това топло и нежно... Самата Прат обичаше да се прави на състрадателна към изпадналите в беда хора, обичаше да демонстрира *загриженост* към проблемите им. И беше дълбоко убедена, че прехвърляйки негативната част от задълженията си върху Кларк, автоматически се превръща в опитен политик, чиято съвест винаги си остава чиста.

Първият заместник категорично отхвърли молбата на Харди за среща с Прат, наричайки я „смешна“. Областният прокурор по принцип не приема адвокати, а когато все пак го прави, това става само след предварителна заявка и прецизно уточнена тема за разговор. Ако Харди направи писмена молба и я остави в канцеларията, госпожица Прат може би ще намери време за него през следващите няколко седмици.

Лош късмет, момчето ми, рече си Харди. Ще се наложи да използвам част от собствените ти номера.

— Ще ви бъда безкрайно благодарен, ако предадете на госпожица Прат, че ще отнема само пет минути от времето ѝ — търпеливо започна той. — Кажете ѝ, че става въпрос за случая Греъм Русо, който отново излиза на дневен ред. Кажете ѝ още, че разполагам с информация, която ще ѝ бъде от полза.

— Защо не я споделите с мен? — артистично изви глас Кларк. — Аз ще намеря подходящото време да ѝ я предам...

— Виж какво, приятелю — изостави официалностите Харди, усетил как в душата му нахлува гняв: — Ще ти кажа какво мисля да направя, ако продължаваш с тъпите си номера! Ще врътна един телефон на Джеф Елиът от „Кроникъл“... Предполагам, че си чувал за него — страхотен репортер, автор на рубриката „Слуховете на града“. Захапе ли нещо, пускане няма! Още утре сутринта Шарън ще прочете за какво става въпрос и тогава лошо ти се пише!

След десет минути му позвъниха от канцеларията на Кларк. Ако господин Харди има възможност да прескочи до Съдебната палата точно в четири следобед, госпожица Прат би могла да му отдели няколко минути...

Правилата в този кабинет се определяха от главната прокурорка и очевидно не подлежаха на корекции. Самата тя седеше зад огромно писалище, чийто лъскав плот предлагаше надеждна защита срещу нахалните молители. Тяхната територия бе ограничена в рамките на стол с твърда облегалка и трийсет квадратни сантиметра килим. В този конкретен случай Прат бе решила да използва и допълнителна защита в лицето на Клод Кларк, чиято елегантна фигура се бе изпънала в цял ръст до прозореца. Харди не беше влизал в този кабинет от пет години насам — когато покойният Кристофър Лок го повика, за да му връчи уволнението. Но столът за посетители си беше на същото място и той без колебание се насочи към него.

— Приятно ми е да се запозная с вас, господин Харди — рече Шарън Прат. — Много съм слушала за вас. — Това едва ли е истина, рече си Харди, но все пак направи съответната за подобни случаи

поласкана гримаса. — Доколкото разбрах, имате някаква информация за мен...

— Да, госпожо — кимна той, след което премина направо към същността на въпроса. — През уикенда Греъм Русо е направил изявления пред полицията. Признал, че е бил в апартамента на баща си и че му е инжектирал морфин.

— Признал, че го е убил!? — приведе се напред Прат.

— Не, извинете... Признал, че му е правил инжекции, при това редовно. Проблемът е, че това влиза в противоречие с предишните му показания. Освен това, в апартамента на баща му е имало борба...

— Преобърнатият стол, нали? — попита Прат, после поклати глава: — Това не е доказателство за наличието на борба.

— Имат свидетел — поясни Харди и видя как очите ѝ се присвиват. Вече се радваше на неотклонното ѝ внимание. — По моя преценка, те разполагат с всички улики за завеждането на дело. Имам сведения, че главния прокурор всеки момент ще издаде заповед за арестуването на Русо.

— Аз също — кимна Прат. — Пауъл е решил да натрупа малко актив, но ще сгреша. Асистираното самоубийство не може да се обърне в предумишлено убийство, поне в *този* град. Убедена съм, че никой съдебен състав няма да допусне подобно нещо. Но какво общо има всичко това с вас и мен?

— Искам да го арестувате отново — рече Харди. — *Ви*, а не хората от Главна прокуратура.

Очите ѝ се превърнаха в тесни цепки, после отново се отвориха. На лицето ѝ се появи усмивка, която изразяваше уважение и възхищение.

— Чакайте малко, нека видим дали правилно ви разбирам...

Разбираше го повече от правилно. Предложението на Харди ѝ даваше възможност да издърпа килима изпод краката на главния прокурор. Обвинява Греъм в убийството на Сал, после сключва сделка с адвоката му и така младият Русо има всички шансове да получи имунитет срещу всякакви бъдещи разследвания.

Очите ѝ отново срещнаха очите на адвоката.

— Страхувате се, че обвинението на Пауъл ще бъде за предумишлено убийство при утежняващи вината обстоятелства, така ли?

— Точно така — кимна Харди.

— Но сте убеден, че все още не го е сторил?

Харди се сети за Глицки и в душата му се промъкна чувство за вина. Играта „без коментар“ си я изиграха както трябва, но той знаеше, че ако не бяха приятели с лейтенанта, изобщо не би се добрал до него, да не говорим за недомлъвките... На практика Глицки му съобщи, че все още няма решение делото Русо да бъде предадено за разглеждане пред разширения съдебен състав, който всички наричаха „Голямото жури“, и сега Харди използваше тази информация в полза на Прат. Почувства се зле, Ейб не заслужаваше подобно отношение. За това би трябвало да помисли по-рано, но заслепен от гениалната си идея, той бе хукнал презглава към областната прокуратура. Сега вече нямаше избор, нещата трябва да отидат докрай.

— Официално обвинение още няма — рече на глас той. — Така разбрах...

— И какво предлагате?

— Официално го обвинявате утре сутринта, по-раничко. Защото ако голямото жури ни изпревари, можем да се смятаме за мъртви и погребани. Аз ви доставям Грeъм тук, той се признава за виновен в убийство по непредпазливост. Срещу условна присъда. Никакви ефективни срокове, въпросът за обществения обвинител остава открит...

— Клиентът ви в течение ли е на всичко това?

Не виждаше как Грeъм може да се противопостави. На практика го бе потърсил за втори път след сутрешния разговор, но никой не вдигна телефона. Не се включи дори шибания телефонен секретар. Но Харди възнамеряваше да го открие на всяка цена, дори ако трябва да прекара нощта пред вратата му.

— Ще бъде — кратко отвърна той.

Отговорът му накара Прат да застане нащрек.

— Нима нямате съгласието му? — присви очи тя.

— Първо исках да говоря с вас. Какъв смисъл има да му искам съгласието, ако вие не проявите интерес?

Прат очевидно прие идеята му като пълна лудост, каквото всъщност си беше. Но едновременно с това и безкрайно съблазнителна. Моментално си даде сметка, че ако разиграе козовете си както трябва, това може да й донесе стотици и хиляди гласове в

предстоящите избори. Но в същото време, тя съвсем не беше от хората, които са готови на неразумни рискове.

— Няма да предприема нищо, преди да се чуем още веднъж — каза на глас тя.

— Разбрано.

Областната прокурорка кимна и се извърна към помощника си:

— Клод, дай на господин Харди една от картичките с домашния ми телефон. — После погледна посетителя и спокойно добави: — Очаквам да се обадите, господин Харди.

Работният ден беше към края си и по тази причина Харди подкара направо към къщата на Греъм. Клиентът му си беше у дома. Отвори две бутилки бира и предложи да се поразходят. Отвъд билото на Еджууд, само на стотина метра от къщата, започваше парка Интириър Белт.

Седнаха на една ниска тухлена ограда и отправиха поглед надолу, към стръмния, гъсто залесен каньон, от който се носеше приятната миризма на евкалипт. Микроклиматът на тази уникална местност се разкри пред тях с цялата си красота. Въздухът не помръдваше, температурата беше някъде около трийсетте. Харди разхлаби възела на вратовръзката си, а сакото бе оставил още в колата. Греъм беше бос, с широки шорти в маскировъчни цветове и мрежеста тениска.

— Забравих да те питам — имаше ли мач през този уикенд?

Харди реши, че тази увертюра е подходяща за началото на трудния разговор. Малко ала-бала, а после ще хвърли бомбата.

— За щастие да — отвърна Греъм и отпи глътка от шишето си. — Не помня дали ти казах, че ме уволниха от „Бърза помощ“...

Не беше, но Харди едва ли можеше да припадне от тази очаквана новина. Облаците над главата на Греъм тепърва ще се сгъстяват и колкото по-скоро разбере това, толкова по-добре.

— Спечели ли?

— Това да не е прелюдия към обсъждане на адвокатските ти хонорари? — хвърли му кос поглед Греъм.

— Не се тревожи за тях — усмихна се Харди. — Ще ти изпратя сметката по пощата. Просто се интересувам как я караш...

— Извинявай, напоследък нещо съм изнервен... Вчера направихме едно турнирче в Хеуърд. Пет мача, стигнах чак до финала... — Ръката му направи небрежен жест: — Изкарах около два бона...

— За един ден?

— Пет мача, не ме ли чу? Във втория беше обявена премия от хилядарка, по правилото за милосърдието...

— Все пак, два бона на ден...

— Това е максималната премия. Ако бяхме загубили първия мач, щях да се прибера с петдесетак. Така ни мотивират към победата. В това отношение правилото на милосърдието много помага...

— Какво представлява то?

Греъм го погледна така, сякаш беше паднал от Марс.

— Мачът се прекратява в момента, в който един от отборите поведе с десет точки и повече. Това е правилото на милосърдието. Нещо като победа с явно превъзходство при бокса — спират мача преди да се пролее кръв. Според залозите си, спонсорите могат да получат двойна, а понякога и тройна печалба. Отборът победител взема премия от нея.

— Често ли се случва това?

— На отбор като нашия, който е пълен с бивши професионалисти — да...

— Как се казваше човека, който ви спонсорира?

— Айсинг. Крейг Айсинг.

— Значи тоя Айсинг ви плаща десет бона на ден?

Греъм се замисли за момент, после кимна:

— Ами да, нещо такова...

Харди тихо подсвирна.

— Тогава каква е неговата печалба? Колко залага?

— Много — отвърна Греъм. — За десет бона такива като него дори не стават от леглото... — Беше видно, че темата за залаганията го притеснява. Опря бутилката до устата си, отпи едра глътка и добави: — Нещо ми нашепва, че не си дошъл да си говорим за софтбоул... Хайде, изплюй камъчето.

— Прав си — кимна Харди. Нямаше смисъл да увърта повече.

Греъм го изслуша внимателно, после поклати глава и безгрижно се усмихна:

— Няма да ме арестуват... Сара поне няма да го направи. Аз я харесвам, тя мен — също...

— Тя е ченге — напомни му Харди. — И умело използва това, което си въобразяваш — че те харесва, че има нещо по-специално между вас. Накрая пак ще те тикне в пандиза.

— Ще бъда много изненадан, ако стане така — отвърна Греъм. — Когато дойде да ме види в събота вечер, не беше заради разследването...

— А заради какво? Любовна среща ли имахте?

— Почти — засмя се Греъм. — Съвсем малко не ни достигна...

Харди мрачно поклати глава.

— А бе я ми кажи, защо си единственият човек в този град, който е убеден, че няма да бъдеш арестуван? — попита той. — Някога да си си задавал този въпрос?

Греъм сви рамене и отпи нова глътка от бутилката:

— С мен те вече си изгърмяха патроните, Диз. Какво ще спечелят, ако опитат отново?

— Ще го направят други хора — отвърна Харди. — Какво ще кажеш за това? — Стана и се разтъпка наоколо. Май беше по-уместно да му разиграя етюда с паниката, рече си. Може би само така бих го разтревожил достатъчно, за да ме изслуша с подобаващо внимание. В същото време не му се искаше да го плаши. Предпочиташе да го остави да говори, да приспи бдителността, която можеше да го накара автоматически да отхвърли идеята за споразумение с прокуратурата.

Но вече беше късно. Времето за дипломатически маневри изтече.

— Ето какво е положението, Греъм — обърна се той. — Ще бъдеш арестуван отново. Това ще стане след ден-два, или най-късно до края на седмицата. Ще бъдеш обвинен в предумишлено убийство, може би и при утежняващи вината обстоятелства. Това е абсолютно сигурно, независимо дали ще го стори твоята сержант Евънс, или някой друг. Нещата станаха прекалено сложни, за да ти се размине.

Не постигна кой знае какво, но все пак изтри безгрижната усмивка от лицето на клиента си.

— Хубаво — кимна Греъм. — Да допуснем, че си прав и това наистина се случи. Но какво ще стане после? Пак ще ме освободят!

— Това е един от възможните варианти, но аз имам друг — далеч по-сигурен.

Върна се край niskия зид, подаде на Греъм недокоснатата си бутилка и му разказа всичко. За споразумението с Прат, за цялата дългосрочна стратегия, която произтича от него. После млъкна и зачака.

Изражението на Греъм стана значително по-трезво. От гърдите му излетя тежка въздишка, главата му се поклати:

— Но всичко това означава да призная, че съм го извършил...

— Срещу което няма да лежиш нито ден — припомни му Харди.
— И никой не може да те пипне повече. Край на всичко, Греъм. Сделката е одобрена от Прат, чакаме само твоето съгласие.

— Признавам, че си направил отличен ход като адвокат.

Харди пусна една крива усмивка и докосна ръката му:

— А след като всичко свърши, спокойно можеш да поканиш на среща и сержант Евънс...

Но Греъм беше далеч от подобни мисли. Замислен дълбоко, с невиждащи очи, той отново повтори:

— Значи трябва да призная, че съм го извършил...

— Да, трябва! — кимна Харди, усетил как го хващат нервите.

— Ами ако не съм?

— Това няма значение — отвърна Харди и сам се изненада от лекотата, с която навлезе в терминологията на професионален адвокат. *Какви ги дрънкам, господи?! Как така няма значение дали един човек е извършил престъпление, или не?* Но връщане назад нямаше. — Всичко се свежда до юридическа еквилибристика.

— И ще ме оставят на мира? Завинаги?

Харди усети, че клиентът му е на ръба. Сега е моментът да се приключи с този въпрос, рече си той.

— Ще те осъдят условно, Греъм — рече той. — На две, може би три години. Но слушай внимателно какво ще ти кажа... Едва сега навлизаш в деловия свят, а в него има далеч по-добри професии от адвокатската. Аз съм адвокат и зная какво говоря. Нашата професия се състои от деветдесет и девет процента глупости, а в останалото време си принуден да целуваш клиента си по...

— Както го правиш сега, нали? — бледо се усмихна Греъм. — Целуваш ми задника, нали? Но аз нещо не го усещам, явно съм повреден...

— Нашият случай е изключение. Исках да кажа, че можеш да се захванеш с каквото пожелаеш. Членството в адвокатската асоциация изобщо няма да ти трябва. Тази професия ти е нужна точно толкова, колкото професията на професионален бейзболист... И двете са съвсем обикновени професии.

Най-сетне успя да предизвиква някакви чувства у клиента си.

— Но аз съм *добър*, Диз! — натъртено рече Греъм. — Аз спечелих конкурса за мястото при Дрейпър, а подобни места са запазени за най-добрите!

— Това означава, че имаш акъл, нищо повече — тръсна глава Харди. — Използвай го за нещо друго. Ако откажеш, те чака затвор. Това е положението. Не сме седнали да обсъждаме избор на кариерата ти. Става въпрос за години от живота ти. Тежки години, зад решетките!

Млъкна и зачака. Изтече една минута, която му се стори по-дълга от час. В клоните над главите им пееха птички, но нищо наоколо не помръдваше. Греъм най-сетне поклати глава:

— Съжалявам. Зная, че си вложил много енергия в този план, но аз не съм убил баща си. Следователно не мога да кажа, че съм го сторил.

Стомахът на Харди се сви. Спокойно би приел твърдението на Греъм, че не е убил баща си, но забележката след него го накара да потръпне от страх.

— Не е нужно да го наричаме *убийство*, Греъм — направи последен опит той. — Можем да...

— Не! — прекъсна го с повелителен тон младият мъж. — Няма да кажа, че съм убил баща си, ясно ли е?

За миг Харди остана неподвижен, вслушвайки се в птичия хор. После бавно се надигна.

— Утре сутринта трябва да предам отговора ти на Прат — тихо промълви той.

— Вече го имаш. Баща ми се самоуби. Остави на докторите онзи стикер да не го закачат и се самоуби. Това е истината.

ПЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

Голяма част от работата на Марсел Лание извън офиса се състоеше в обиколки на недовършени строежи и различни дупки в покрайнините на града — според вечното и вярно правило, че бедността е майка на повечето престъпления. Това беше част от работата на всички детективи в отдел „Убийства“, те отдавна бяха свикнали с нея. Понякога обаче маршрутите им бяха наистина необикновени.

И тъй, докато Сара Евънс седеше пред телефона в Съдебната палата и набираше номерата, записани на разхвърляните от Сал Русо листчета (тази игра наричаха „познай името зад инициалите“), Лание реши да прибегне до различен, доста по-директен подход. И разбира се, въпреки изричната заповед на Глицки, все пак забрави да си вземе магнетофона.

Знаеше, че всяка вечер Дани Тоска седи на редовното си място на бара в едно заведение, наречено „Джино и Карло“. Намираще се в Норт Бийч и беше едно от най-старите заведения в района. Тук най-силно се усещаше пулсът на старото италианско сърце на града, а в известни отношения именно Дани Тоска беше стимулаторът, определящ неговия ритъм. Прехвърлил петдесетте, с гола като билиардна топка глава, Тоска се водеше нещо като агент на недвижими имоти. Най-често беше облечен с тъмно спортно сако, вталена риза с отворена яка и меки мокасини с кожени пискюлчета. Голяма част от наемателите на магазини в района действително изпращаха месечните си чекове на името на неговата фирма, която играеше ролята на основен посредник между тях и реалните собственици.

Дани Тоска никога не е бил арестуван, нито пък официално обвинен за каквото и да било. Доколкото Лание беше осведомен, дори не бяха го глобявали за неправилно паркиране. Въпреки че глобата би била уредена още преди мастилото да е засъхнало върху квитанцията на фиша...

Този човек не вярваше във физическата принуда — нещо необикновено, дори уникално за района, който обитаваше. Винаги бе

готов да признае, че предпочита преговорите и силата на убеждението, умееше като никой друг да напипва и използва слабите места на околните, след което с удоволствие приемаше комисионите на благодарните си клиенти. Проявяваше искрен и задълбочен интерес към проблемите на обществото, в което живееше, и, подобно на Лание, смяташе себе си за един от основните лостове, благодарение на които се крепи реда в този град.

Когато Лание придърпа едно високо столче и каза здрасти, пред Тоска димеше неизбежното късо еспreso.

Показа искрено задоволство от появата на инспектора и леко кимна на бармана — знак да обслужи госта според вкусовете му. Марсел си поръча един коктейл „Франджелика“ във висока чаша, после двамата потънаха в оживен разговор на незначителни теми — за великолепното време тази вечер, за топлата вълна над крайбрежието, за играта на „Джайънтс“, които явно губеха мача си с „Доджърс“, предаван по телевизията и излъчван от широкия екран над бара.

Най-накрая Марсел почувства, че е дошло време за по-конкретни теми и подхвърли:

— Жалко за Сал Русо — рече. — Чух, че боледувал от доста време...

Тоска отпи глътка еспreso, махна за поздрав към някаква току-що появила се двойка и едва тогава отговори:

— Може би така стана по-добре... Имам предвид това, което направи сина му.

— Наистина ли мислиш, че той го е направил, Дан?

— Така пишат вестниците — сви рамене Тоска.

Лание кимна, помълча малко, после попита:

— Често ли се виждахте със Сал?

— От време на време...

— А как ти се стори той? Личеше ли му, че страда?

— Не го показваше. Кое не означава, че не е страдал.

— Ами ако не е страдал от болка, а от нещо друго?

Ясно пролича, че Тоска е изненадан от този въпрос.

Пръстите му механично затъркаляха по барплота една бучка захар, Лание се приведе към него и поверително прошепна:

— Някой го е убил, Дан. Все още не знаем причините. Бихме искали да сме сигурни, че това е свършило момчето му, а не някой

друг. Едва след това ще го арестуваме...

— Мислиш, че е ставало въпрос за бизнес, така ли?

— Мисля това, което ти казвам: не знам със сигурност. Може би зад целия този бизнес с рибата се крие нещо съвсем друго...

Имаше предвид наркотици. Незаконната продажба на риба, толерирана от всички, лесно би могла да се окаже прикритие за контрабанда на наркотици. А в отношенията на Сал с трафикантите да се открие и мотивът за престъплението...

Но Тоска поклати глава:

— Няма такова нещо — категорично заяви той. — Сал продаваше риба, при това много хубава.

— В големи количества?

Тоска внимателно го погледна.

— Веднъж в седмицата.

— Не те попитах точно това.

Ръбчетата на бучката захар се закръглиха и тя ловко скочи в чашката.

— Според мен едва ли изкарваше повече от двеста на седмица. Горедолу толкова, колкото му трябваша да преживее. Нямахме никакви заеми. Такъв му беше бизнесът — плаща и получава стоката си.

— Ами доставчиците? Доколкото съм осведомен, някои от тях действат със замах...

Тоска са замисли за миг, после вдигна глава:

— Питаш ме дали Сал не ги е изнудвал? В смисъл — плащай, или отивам да те натопя пред Комисията за лов и риболов... Защо да го прави? За повече пари? За какво са му тези пари?

— Може би за морфин — сви рамене Лание.

Този отговор очевидно не беше достатъчно убедителен. Тоска помълча малко, прехвърляйки бучката захар в устата си, после кимна:

— Окей, има един тип... Ще проверя как стоят нещата...

— Ако ми кажеш името му, бих могъл да се срещна с него още днес — предложи Лание. Срещнал втренчения поглед на Тоска, той бе принуден да поясни: — Времето ни притиска, Дан... Колкото по-бързо свършим работата, толкова по-добре.

Погледът се смекчи, Тоска потупа ръката на Лание, легнала върху барплота.

— Скоро ще се чуем, Марсел. Ще видя какво мога да направя...

Започна да ѝ се струва, че Сал Русо нарочно си е измислял разни имена, а след това с часове наред е търсил номерата им в указателя. Въртя телефона цял час, но никой от хората, които вдигаха, нямаше представа кой е този Сал Русо и как съответният номер е попаднал в ръцете му. Започна да проумява, че или не знае паролата, или тези хора са известени за следствието по подозрение в убийство. И в двата случая обаче резултатът си беше една кръгла нула...

Докато попадна на името Файнър. Обезкуражена и посърнала, тя изчака пет позвънявания и понечи да затвори, но точно тогава насреца вдигнаха и един отегчен глас попита:

— Кой звъни? Знаете ли колко е часът?

— Господин Файнър?

Тежката въздишка насреца издаваше изтощение.

— *Доктор Файнър*. Не съм на работа. Това не е честно. Две ноци не съм мигнал. Кой ви даде този телефон?

— Сал Русо.

— Не познавам никакъв Сал Русо.

— Почакайте за минутка, доктор Файнър. Аз съм сержант Евънс от отдел „Убийства“ на ГПЛА. Въпросният Сал Русо е убит.

Докторът май затвори, рече си тя. От слушалката не долиташе нито звук. После долови втора въздишка.

— Отдел „Убийства“? Кого са убили?

Сара му даде кратко описание на събитията, след което той изглежда започна да превъзмогва умората си.

— Аз ли съм го лекувал? Съжалявам, но аз съм интернист към Общинската болница. Вашият човек едва ли е бил мой пациент. От какво казвате, че е страдал?

— Рак, тумор в мозъка — отвърна тя. — И болестта на Алцхаймер...

— И открихте телефона ми в къщата му?

— Точно така.

— Ами тогава сигурно съм го преглеждал... Но трябва да е било отдавна. През последните шест месеца работя в спешното отделение и съм го лекувал само в случай че е имал открити рани...

— Не е имал такива рани. Вероятно става въпрос за по-ранен период, но аз нямам представа точно за кога... Вашето име и телефон са надраскани върху късче смачкана амбалажна хартия и това е всичко, което знам...

— Ох, трябва да поспя... — промърмори гласът в слушалката, после: — Как ви беше името?

— Евънс.

— Добре, Евънс, задръжте за минута... Русо ли казахте?

— Сал Русо.

Минутите се оказаха пет, но Сара търпеливо чакаше. В крайна сметка все пак успя да открие човек, който проявява желание да ѝ помогне. В сравнение със сухите отговори, които получаваше часове наред, това си беше истински успех.

Докторът най-сетне вдигна слушалката.

— След като е имал телефонът ми, трябва да е някъде тук... — промърмори той. Това не означаваше абсолютно нищо за Сара, но тя се беше заредила с нужната доза търпение. — Салваторе Русо? Някъде към шейсетте, нали?

— Това е той.

— Много добре... — Файнър очевидно преглеждаше бележките си. — Появил се е за преглед в поликлиниката и са го насочили към мен... По онова време аз се занимавах с поставяне на първоначални диагнози... Оплаквания: за два месеца се е губил на два пъти, обземала го е тотална дезориентация. Помислил, че може би има БА.

— БА?

— Болестта на Алцхаймер. Както и да е... Чакайте да видим нататък... — В слушалката се долови шумолене на хартия: — Предписал съм пълна кръвна картина и изследване на тироидната жлеза, но той изобщо не е стигнал до лабораторията... После, след четиримесечна пауза, отново се е появил... Пак сме го пратили на кръвна проба...

— Така ли установявате Алцхаймер? С помощта на кръвна проба?

— Не. Но първата ни работа е да елиминираме другите евентуални причинители на деменция — например сифилис в трета фаза. За БА няма точно определен генетичен тест. Тя се определя след

множество продължителни изследвания, но ако е в ранна фаза, диагнозата е изключително трудна...

— Но вие все пак сте му я поставили...

Доктор Файнър помълча малко, после предпазливо отвърна:

— Не. Той престана да идва. Така и не стигнахме до окончателна диагноза. Може би се е уплашил, не е пожелал да чуе присъдата си...

— Но е бил наясно за какво става въпрос, така ли?

— Положително. Поне за част от цялата истина. Не знам... Може би съм допуснал някаква грешка... Гледам, че тук съм си записал нещо... Той е поискал да знае какво ще стане след като установим диагнозата.

— Какво трябва да стане?

— Ами например това, че ако диагнозата се потвърди, аз съм длъжен да докладвам за случая в Районната психиатрична болница. Това се прави при всички случаи на напреднала деменция, защото...

— Разбирам — прекъсна го Сара.

— Тук съм отбелязал и още нещо — продължи докторът. — Той казва, че не иска да е в тежест на никого и ще се самоубие, ако диагнозата се потвърди...

— Казал ли го е?

— Да. Но това е доста трудна материя, знаете... Може би не е поискал да завърши изследванията си именно защото се е страхувал, че при положителен резултат ще трябва да изпълни заканата си...

— В това има логика — съгласи се Сара, после смени посоката на разговора: — Но вие не сте му назначили никакво лечение, нали?

— Не. Защото не стигнахме доникъде с изследванията.

— А помните ли как изглеждаше този човек?

Пауза, последвана от тежка въздишка.

— През последните година-две често забравям дори собственото си име — рече докторът. — Карам на автопилот. Не знам, това може пък да ме направи по-добър лекар...

Сара изпита съчувствие към него.

— Няма да ви бавя още дълго, докторе — рече тя. — Искам да изясня само още един въпрос... Не сте вие този, който му е дал стикер за отказ от медицинска намеса, нали?

— ОМН? Не, не съм. Но това може би означава, че се е самоубил, Евънс. Особено след като е разбрал, че има и рак... А вие

казахте, че е бил убит...

— Опитваме се да установим истината, докторе. Един последен въпрос: Вие сте лекар с опит, но преди две години не сте бил в състояние да поставите диагноза Алцхаймер. Възможно ли е през това време болестта да се е развила до степен, в която той вече не е бил в състояние да живее сам?

— Не мога да кажа със сигурност — замислено отвърна Файнър.
— Зависи... Ако пристъпите на деменция са периодични, той би могъл да води почти нормален живот, но задължително с чужда помощ... За тази болест лечение няма, състоянието на човека се влошава бавно, но необратимо... Знаете ли, след като се е сдобил по някакъв начин с ОМН, той почти сигурно е искал да сложи край на живота си...

— Прав сте — въздъхна Сара. — Точно това се опитваме да изясним. Благодаря за помощта, докторе. Сега ще ви оставя да поспите...

Семейството на Харди преживяваше истински ренесанс. Вечеряха заедно, в пълен състав — едно изключително рядко събитие за последните няколко месеца. Предполагаше се, че това се дължи на главата на семейството, успяла да реорганизира работната си програма. На практика обаче реорганизация нямаше — Харди беше работил точно толкова, колкото и във всеки друг ден. Разликата се състоеше единствено в това, че след като приключи, той се прибра у дома. След вечеря се преместиха в дневната, настаниха се на килима с купички топли пуканки пред себе си и започнаха един маратонски турнир по китайска дама.

По-късно, когато Харди влезе в спалнята на децата да ги целуне за лека нощ, те и двете увиха ръце около врата му и отказаха да го пуснат. Когато най-сетне се освободи и влезе в кухнята, жена му стори същото.

— Много им липсваш — прошепна тя. — Имат нужда точно от това, което направи тази вечер. А понякога и аз...

— Знам — притисна я до себе си той. — Ще направя всичко възможно, за да продължим в този дух. Тоест — да се завъртам по-честичко у дома...

— Добра идея — кимна тя и долепи тялото си до неговото. — Дали заспаха?

— Сигурно. Но за всеки случай ще затворим вратата...

Задрямаха, сгушени един в друг. По телевизията течаха новините. Харди чу името Греъм Русо, но помисли, че може би сънува.

— Знаеше ли за всичко това? — смушка го Франи.

— За какво? — стресна се той и втренчи опулен поглед в екрана.

Наложи се да изтърпят четири реклами, преди на екрана отново да изплува лицето на говорителката.

— „Докато местната полиция отказва коментар относно асистираното самоубийство на Сал Русо преди десет дни и се ограничава с изявлението, че следствието продължава, днес в Сакраменто председателката на дружеството «Хемлок» — една неформална организация, бореща се за правото на доброволна смърт — изненадващо обяви, че Греъм Русо е разговарял с нея броени минути преди да се отправи за апартамента на баща си. Включваме Сакраменто, откъдето предава...“

— Няма ли край, господи! — простена Харди и се изправи в леглото.

На екрана се появи самоуверената физиономия на Барбара Брандт.

— Той беше много развълнуван и разстроен — като всеки човек в подобен момент — заяви тя. — Според мен се нуждаеше от подкрепа, нещо напълно естествено...

Невидимият за камерата репортер попита защо Греъм не е споменал за този епизод.

Брандт направи умна гримаса — като човек, който отдавна е наясно с особеностите на човешката природа и изпитва леко разочарование от тях.

— Говорихме по този въпрос по телефона, миналият уикенд — отвърна тя. — Всъщност, спорихме, при това доста разпалено. Това беше една героична постъпка, за която обществеността трябва да научи. Сал и Греъм Русо са имали достатъчно кураж да я предприемат, но Греъм не желаше шум. Е, сега вече е късно. Реших да говоря открито в подкрепа на Греъм, той трябва да знае, че не е сам. Законите

срещу асистираното самоубийство и евтаназията се нуждаят от спешна промяна! — Немигащите очи се заковаха в камерата: — Греъм, независимо от последиците, ти постъпи правилно!

Харди натисна бутона за отстраняване на звука и изпъшка:

— Господи, не мога да повярвам!

Окончателно разсънена, Франи вдигна глава:

— На какво? На думите на тази жена, или на това, което е станало между тях?

— Не знам... Коя е тя, по дяволите? Никога не съм я чувал! Греъм не ми е споменавал нищо във връзка с нея... — Харди продължаваше да клати глава: — Само едно ще ти кажа, Фран... Която и да е тази личност, тя направо го закопа!

ШЕСТНАЙСЕТА ГЛАВА

Сара отключи вратата на апартамента си в девет без четвърт и отново си помисли, че е крайно време да си вземе котка, хамстер, златна рибка — изобщо някакво живо същество, което да я посреща в празния дом.

От бакалията на ъгъла си бе взела една ябълка и пакет готова храна, която вътре в себе си наричаше „гадна кухня“. Съблече униформения жакет, разкопча колана с кобура и го преметна на облегалката на един стол. После тикна пакета в микровълновата печка и отскочи до банята за кратък душ.

Петнайсет минути по-късно вече бе приключила с вечерята. Облече цивилни дрехи — дънки, маратонки и бял рибарски пуловер. Нямахше намерение да излиза, но все още беше твърде рано за нощница.

Бе решила тази вечер изобщо да не мисли по случая Русо. Разговорът с доктор Файнър сложи край на работното ѝ време за днес. Е, почти... Защото след като затвори телефона остана още доста време зад бюрото, опитвайки се да сглоби представата си за човека Сал Русо.

Взе едно одеяло от спалнята, настани се в креслото и отвори романчето, което четеше вече от доста време. Кет Колорадо придружава известна кънтри певица по време на турне, в Нашвил наставя голяма бъркотия, при която тя ѝ спасява живота и прочие, и прочие...

Сара обичаше книжките за жени детективи, особено когато ставаше въпрос за такива, на които не липсва нито остроумие, нито красноречие. Не се поставяше на тяхно място — просто ѝ беше приятно да проследява приключенията им, които винаги бяха прекалено лични. Като в роман, естествено. Защото истинската полицейска работа рядко предлага подобни ситуации.

Не, няма да мисли за това.

Пусна телевизора и хвана финалната фаза от поредния мач на „Джайънтс“. Тъкмо бяха завладели девета база и победата им над „Доджърс“ изглеждаше сигурна. Помисли да звънна на родителите си

и да ги подразни. Оказа се, че ги няма у дома. Остави им послание и тежко се тръшна на стола срещу телевизора. Напоследък родителите ѝ очевидно бяха решили да се забавляват и непрекъснато излизаха.

Опита три от приятелките си, после звънна в Конкорд на по-малкия си брат Джери. Отговориха ѝ три телефонни секретаря и един сънен глас.

Е, добре де, има и такива дни, рече си тя.

Остана още малко на мястото си, но атмосферата в празната къща с кънтящия телевизор я потискаше. Реши да се поразходи, а може би и да изпие чаша кафе без кофеин на Клемънт стрийт. А когато се върне, родителите ѝ вероятно вече ще са се прибрали и тя ще си побъбри с тях...

Помисли да се обади на партньора си, но бързо се отказа. Бе прекарала достатъчно време с Лание, а и той едва ли беше най-подходящата компания за свободното ѝ време. Освен това с него нямаше как да не говори за работа...

А този случай я ядеше отвътре.

Усети как някакви невидими ръце я притискат обратно на мястото ѝ. Нима започва да прилича на Сал Русо? Всъщност, нали и тя живее сама, също като него? Но какво означава това? Хората на нейната възраст в половината град, не — в половината свят! — живеят така. Или по-зле, далеч по-зле. Тук няма място за аналогии.

Нямаше нищо общо със Сал. Нямаше да завърши като него, защото животът ѝ бе един непрекъснат низ от успехи. На трийсет и две беше достигнала върха на кариерата си.

Стените отново я притиснаха. Не беше ги украсила с картини. Нямаше време да мисли за такива неща. Е, все пак имаше два плаката — Аквариумът на Монтерей и един гигантски пустинен кактус, който ѝ напомняше за родителите ѝ. Но плакатите бяха без рамки, закрепени само с кабарчета върху избелелите и леко нагънати тапети.

Стана и измина петте крачки, които я деляха от кухнята. За разлика от кухнята на Сал, тук всичко си беше на мястото. (*Ето, виждаш ли?*, ободри се тя). Нямаше купчини с мръсни чинии, но линолеумът по ъглите беше започнал да се разлепя. Масата и столовете не бяха нищо особено, купувани на старо. Достатъчно добри засега, но как ли ще изглеждат след трийсет години? Как ли ще ги *почувства* някой на сегашната ѝ възраст?

Това са глупости, тръсна глава тя. Дотогава отдавна ще се е преместила другаде, на по-добро място. Днес все още е млада, без ангажименти. Засега това ѝ беше напълно достатъчно. Но къщата на Греъм... По дяволите! Пак този Греъм! И все пак... Къщата на Греъм беше нещо съвсем друго, нали? Фина и елегантна. Макар че той също беше млад и без ангажименти...

Изправена в рамката на вратата, която делеше кухнята от дневната, Сара оглеждаше апартамента си с критичен поглед, сякаш се намираще на място, където бе извършено престъпление. Сякаш нещо се беше случило с нея, тук и сега.

Топлото одеяло беше праметнато през облегалката на старото кресло, долната му част опираше в леко износения килим. Всичко тук беше доста употребявано: ръчно правените лавици за книги с тухлени подпори, отрупани със стари оръфани книги и полицейски наръчници, касетофонът, масичката за кафе с крачета като лъвски лапи и изпъстрен с кръгчета плот, по който бяха оставяни безброй мокри чаши — както студени, така и горещи...

Диванът беше хлътнал и износен, дамската му бе придобила размазан сив цвят, макар че някога е била на ярки червено-златни ивици. Лампионът с три крушки до него не излъчваше почти никаква светлина, тъй като две от тях отдавна бяха изгорели, но нямаше кой да ги смени.

Излизам, рече си тя. Това е. Всичко е въпрос на настроение. Ако този апартамент продължава да не ми харесва, лесно ще го сменя с друг. До този момент не беше му обръщала внимание. Просто защото знаеше, че не се е оженила за него. Да не забрави да изключи телевизора...

— „... Греъм Русо, който бе арестуван за убийството на баща си, а след това освободен, отново...“

Нямаше го у дома. Къщата беше тъмна, също като снощи.

Тя паркира малко по-надолу, под няколко дървета, по-далеч от уличната лампа. Остана облежната на колата си, извърнала глава на север, към собствения си квартал. Стараеше се да не мисли.

Еджууд завършваше със стръмна, почти отвесна скала. От мястото ѝ се виждаха задните дворове на къщите, разположени на

петдесетина метра по-ниско, по-нататък светлееха последните етажи на високите сгради по Парнас. През един от отворените прозорци се виждаха двама голи мъже, които нежно се прегръщаха...

Пак захладня. От запад подухна студен вятър, но рибарския пуловер беше надеждна защита срещу него. Сара все пак уви ръце около раменете си и погледна вдясно, където започваше стръмната улица-стълба, носеща името Фарнсуърт. Над главата ѝ плесна с криле невидима кукумявка, веднага след това откъм стълбите се разнесоха стъпки.

Беше напуснала жилището си набързо, без оръжие. Затова неволно се оттегли навътре, към дъното на улицата, без да изпуска от поглед стълбите, по които се приближаваха ритмичните стъпки на човек, който бяга за здраве.

Без да си дава сметка откъде дойде увереността ѝ, Сара излезе на светло и пристъпи към парапета. Той я видя и се закова на място, дишайки тежко. Раменете му изведнъж се отпуснаха, главата му клюмна. Сякаш най-сетне се признаваше за победен. Миг по-късно вдигна ръце с дланите нагоре и тихо попита:

— Арестуван ли съм?

Това ѝ прозвуча толкова странно, че тя се разсмя на глас.

— Какво правите?

Трябваше му цяла минута, за да схване същността на въпроса ѝ.

— Опитвам се да поддържам форма. Да избягам от тази... — ръката му направи неопределено движение: — ... от тази лудост. — Все още дишаше тежко. — Тези стълби са сериозно изпитание... Бас държа, че са повече от сто, но кой ще ги брои? — Очите му отново се върнаха върху лицето ѝ: — Е, след като не съм арестуван...

— Предполагам, че най-сетне съм тук без връзка със службата — пристъпи една крачка към него тя. — Просто си помислих, че може би ви е останало малко от онова вино...

Мълчаливо тръгнаха нагоре към къщата, крачейки по средата на улицата.

Вътре той запали само аплиците на стената, после дръпна завесата от панорамния прозорец, зад който блеснаха светлините на Ийст Бей.

— Мислех да взема един душ — рече и махна по посока на тясната кабинка, която играеше ролята на баня. — Но там не мога да се

преоблека...

Тя се завъртя в стола и взе някакво списание.

— Няма да гледам.

След душа той отвори бутилка червено вино и напълни чашите. Настаниха се в двата края на дивана.

Греъм отново бе в обичайната си униформа: бос, с торбести шорти за бягане и памучна тениска. Сара бе подвила крака под себе си — така, както си беше с маратонките.

Дойде тук заради телевизионното интервю на Барбара Брандт, която заяви, че е била в контакт с Греъм минути преди той да убие баща си, но сега някак не ѝ се искаше да говори по този въпрос. Каза му, че не е на служба и наистина се чувстваше така. Греъм очевидно не подозираше за това интервю, тъй като беше тичал до брега и обратно — повече от час. Забеляза, че телефонът е изключен.

— Баща ви е рисувал — промълви внезапно тя. Ей така, без да има идея откъде ѝ хрумна тази мисъл.

Забележката ѝ очевидно принуди Греъм да превключи мислите си в нова посока. Той се размърда в своя край на дивана и отмести очи.

— Вършеше и много други неща — рече, после попита: — Още ли не сте на работа?

— Още — неволно се усмихна тя.

— И имате желание да говорим за баща ми?

— Май да — кимна тя. — Бях в апартамента му. Изглежда мъничко ме е впечатлил. Сал също...

Греъм остави чашата си на пода, стана и пристъпи към лавиците с книги.

— Когато получих писмото му, не бях говорил с него поне петнайсет години — обърна се да я погледне той. — За последен път го видях на абитуриентската си вечер. Появи се да каже здрасти, докато мама се беше заплеснала някъде. Поздрави ме с дипломирането. Нямах представа какво да отвърна, просто стоях и го гледах. Помня, че не ми стана много приятно...

— И тогава го видяхте за последен път? Имам предвид, до получаването на писмото?

— Не, и тъкмо това е странното — поклати глава Греъм. — Докато работех при Дрейпър го виждах всеки петък. Паркираше

камионетката си зад Съдебната палата и продаваше риба. Наблюдавах го от прозореца и установих, че всички го обичат.

— Но нито веднъж не слязохте, така ли?

— Бях сигурен, че го мразя. — Остана в противоположния край на помещението, придърпа един кухненски стол и го възседна наопаки. — Дори и след писмото...

— Не постави ли то началото на връзката между вас?

Той се замисли само за миг:

— След него го видях веднъж, във Виро. Не се получи. Държах се гадно. Мисля, че това е най-голямата ми дарба — да се държа гадно...

— Гадняр — промълви Сара, после, осъзнала как ще му прозвучи това, побърза да добави: — Имам предвид само дефиницията.

— Такъв бях, дефиницията няма значение — сви рамене Греъм. — След като прочетох писмото му реших, че трябва да се разтоваря пред някого. Че това ще ми донесе облекчение. Баща ми беше най-подходящия обект, тъй като именно той бе причинил толкова мъки на семейството ми... А после ми пише едно хубаво и прочувствено писмо — очевидно разчитайки на чувствителната ми душа! Реших, че не само ще му кажа какво мисля, но и хубавичко ще го ступам!

— В буквалния смисъл? — изви вежди Сара. — Наистина ли го ударихте?

— Не, но май трябваше да го направя. Казах му, че е мръсник и гадняр, който има нахалството да прави опити за контакт...

Според Сара младият мъж изобщо не си даваше сметка, че е станал и развълнувано крачи напред-назад.

— Сякаш беше сигурен, че може да ни накара да забравим миналото, да забравим гадната му постъпка. Дали пък не е очаквал, че ще му простя? Че ще го приема с отворени обятия? Живей си живота, Сал, но не се докосвай до моя! — това исках да му изкрещя. — Нямам желание да те накарам да се чувстваш по-добре — нито сега, нито когато и да било! Не ме интересува как се чувстваш, нямам никакво намерение да ти ставам приятел! Мразя те, човече! Нима не виждаш, че не мога да те понасям?

И наистина крещеше. После се овладя, тишината в малкото помещение изведнъж ги засмука като вакуум.

Греъм дишаше тежко, очите му се плъзнаха по посока на Сара, после отново побягнаха встрани.

— Да, набих го... — промълви на пресекулки той. — Спуках го от бой!

Тя не каза нищо. Той пристъпи към умивалника в бокса, наплиска лицето си с вода и тихо промълви:

— Извинете...

— А той какво направи? Как реагира?

Греъм се облегна на кухненския плот и скръсти ръце, масивните му рамене леко увиснаха.

— Каза, че съм прав. Разплака се... А аз се *зарадвах*, че плаче. Каза, че ужасно съжалява... — Лицето му се разкриви в мъчителна гримаса: — А аз, както можеше да се очаква, студено му заявих, че съжалението не е достатъчно... Че проклетото му съжаление не променя нещата...

Тя помълча малко.

— А после какво стана?

— Тръгнах си.

— А как тогава...

— Това стана по-късно...

В малката уличка срещу блока имаше един стар маркуч — точно там, където паркираше камионетката. Беше останал от работниците, които ремонтираха сградата на съда и Сал Русо си го присвои. Беше го свързал с близкия пожарен кран и с негова помощ миеше каросерията на камионетката, доста замърсена след петъчния пазарен ден. Нямаше накрайник, но Сал контролираше посоката на струята с палец и това очевидно му доставяше удоволствие, въпреки че ставаше вир-вода. Животът му течеше сред морските пръски и миризмата на риба — това беше просто част от него...

Захапал отдавна угасналия фас на пурата си, той тананикаше под нос неясните и очевидно непълни строфи на „Сладката Бетси от Пайк“. Вече бе успял да ликвидира последните глътки „Карло Роси“, останали на дъното на големите, побиращи цял галон шишета, които клиентите не бяха довършили. Денят в разгара на лятото беше дълъг, до залез-слънце имаше още поне два часа. Вятърът подхващаше

водната струя и запращаше ситни пръски в лицето му. Зъбите му ухапаха фаса още по-здраво, на лицето му се появи усмивка. Хубав ветрец! Измести се встрани и насочи струята към стъпалата на кабината.

В първия момент реши, че вижда най-малко един от епизодите, които често сънуваше. Някакъв неясен силует застана между него и ослепителния диск на слънцето, очертанията му бяха неясни като предчувствие. Той се отмести крачка встрани и присви очи.

— Греъм?

— Здравсти, тате.

Сал прегъна маркуча, струята спря. Не беше виждал сина си от онзи далечен ден във Виро, превърнал се в глупава грешка. После отиде да го види как играе и вече не можеше да се спре. Може би е изтекло достатъчно време, рече си. Може би Греъм ще го разбере. Но се оказа, че греша.

А сега той е тук.

— Какво има? Майка ти добре ли е?

Не можеше да си представи друга причина за внезапното посещение на сина си. Особено след последния път. Хелън сигурно е умряла и Греъм е дошъл да му съобщи тъжната новина.

— Мама е добре — отвърна Греъм и пристъпи от крак на крак.
— Аз... Аз дойдох да ти се извиня. Съжалявам...

Светът изведнъж се сви, готов да се сгромоляса. Но Сал само примигна и кимна:

— Ами... Добре... Но както ти казах тогава, ти беше прав... — Пръстите му освободиха сгъвката, водната струя плисна върху кабината. — Как я караш?

Синът не отговори веднага и той бе принуден да го погледне.

— Не особено добре, ако трябва да бъда откровен...

Струята продължаваше да шиба кабината.

— Знам, че те отрязаха — рече Сал.

— С право, защото се провалих — отвърна синът му. Чертите на лицето му окаменяха: — Вече съм прекалено стар, а тази игра е за хлапета... Проявих глупост. Цялата работа беше глупост.

— Може би — кимна Сал. — Ако това те утешава, глупостта си я получил в наследство от мен... На твоето място сигурно щях да постъпя

по същия начин, сто на сто щяха да порежат и мен... Дано сега ти олекне...

— Наистина ми олекна — кимна Греъм, а по устните му пробяга нещо като усмивка. — Благодаря...

— Няма за какво. Гладен ли си? — Отново прегъна маркуча, свободната му ръка бръкна в джобчето на ризата и измъкна пачка банкноти.

Сал имаше запазена маса в ресторант „САЩ“ — малка и доста уединена, поставена в най-тясната точка на триъгълното помещение. Ресторантът се намиреше в сърцето на Норт Бийч, само на половин пресечка от бар „Джино и Карло“, в който нищо не беше пипнато от десетилетия насам, или поне откакто се помнеше Сал. В подобни кръчми човек все още може да се нахрани добре за десетина долара.

Бяха на третата гарафа червено. Чашите приличаха на театрален реквизит, Сал бе увил своята с длан. Нощта на туристическите атракции властваше само на метър отвъд стъклото на витрината, улицата бе залята от разноцветни светлини.

— Не зная дали въпросът „защо“ изобщо съществува — промърмори Сал. — Такъв въпрос може би никога не е стоял... Не знам...

— Трябва да е стоял, Сал. Не можеш просто да...

— Можеш, момчето ми, можеш... Понякога се получава така, че ставаш от сън и изведнъж разбираш, че си друг човек. Заемаш се с обичайната си дейност, после нещо ти става... Нещо, което променя представата, която имаш за себе си... И всичко се сгромолясва. Всичко, което те е крепило до този момент.

— Какво е станало? Може би мама си е намерила любовник?

— Проблемът не беше в майка ти — поклати глава Сал. — Проблемът беше в мен. Изведнъж си зададох въпроса кой съм аз. — Поднесе чашата реквизит към устните си, очевидно за да спечели малко време: — Беше нещо много по-сложно от една любовна авантюра...

— И какво се оказа? — попита Сара.

Наближаваше полунощ, макар че никой от двамата не си даваше точна сметка за времето. Седяха на пода с подвити крака, един срещу друг.

— Така и не разбрах — поклати глава Греъм. — Той каза, че нямам представа колко неуверен човек е била мама, и всъщност още си е такава... Това страничен човек не може да го усети, но ние — децата й, го усещахме добре. Особено след като поотраснахме. Днешните пластични операции са само част от тази неувереност... Човек, който познава себе си, едва ли ще прибегне до подобни неща.

Очевидно му стана неудобно от тази елементарна психология, очите му се сведоха надолу.

— Но тя го обичаше... Обичаше го въпреки огромната разлика във възпитанието им, в начина на живот... Макар че тази разлика им пречеше да бъдат наистина близки...

— В смисъл?

— В смисъл че мама никога не би се качила на лодката му. В смисъл че Сал никога не би я завел някъде, където се изисква прилично облекло. Освен това нещата опираха и до парите. Мама беше свикнала с вещи, които се купуват, а Сал — с такива, които сам можеш да си направиш... Това е огромна разлика...

— Но все пак са се разбирали, нали?

Той кимна.

— Никога не са били приятели, както се получава в някои семейства. Но той я обичаше и знаеше как да поддържа същото чувство у нея...

— Как да я *накара* да го обича?

— Така твърдеше той...

— И как го е правил?

— Чрез силата. Имал е по-силна воля от нея.

— И тя го е обичала заради това?

— Да. Мисля, че в случая с мама това е напълно възможно.

Изобщо не стигнаха до виното. Пълните им чаши така и си останаха забравени на паркета край дивана. Греъм все така се опитваше да си обясни как се е стигнало да разрива между родителите му.

Значи не беше от алкохола, не беше и поради късния час. Но той усещаше все по ясно светлините и сенките, пробягващи по лицето на

Сара, гледаше меките очертания на устните ѝ, галеше мислено кичурчето, спуснало се над дясната ѝ скула.

В очите на Сал танцуваха искриците на спомените.

— Разбираш ли? Аз знаех кой съм. Вътре в себе си бях щастлив. Бях личност... Е, неудачник, разбира се — все още съм такъв. Но знаех кой съм, откъде съм, къде ми е мястото. А с майка ти не беше така. Вечно търсеше някаква сигурност, никога не знаеше дали е стъпила на земята... Мисля, че не беше усвоила нищо от живота на родителите си... Всъщност, сигурен съм в това. Е, учила е в престижни колежи, обличала се е с хубави дрешки, имала е подходящи приятели. Но всичко това е било напразно, с нищо не ѝ е помагало... Тя стана щастлива едва когато заживяхме заедно. Не беше много очарована от начина ни на живот — без пари, без контакти с достопочтеното „добро“ общество. Но вас, децата, ви обичаше...

— А теб? Мислиш ли, че продължава да те обича?

Баща му се наведе над масата, от него лъхна на риба и евтино вино. Но въпреки това, въпреки протърканите дрехи и наболата четина, въпреки дребните рибени люспици, полепнали по лицето му, Сал излъчваше самоувереност и сила.

— Вече ти казах — изръмжа той. — Аз я направих човек.

Греъм извъртя очи и баща му се засмя.

— Вярно е — рече той. — Но не за това става въпрос... — Греъм така и не беше докоснал своето спумони^[1] и то се беше превърнало в розово-кафява каша на дъното на металната купичка. Сал я придърпа към себе си и взе лъжицата: — Вечно я обземаха съмнения, знаеш... „Тук ли ни е мястото“, „Родителите ми може би са прави“, „Накъде вървим?“... Ей такива неща... Аз също си задавах някои въпроси, всъщност само един... Още ли я обичам така, както в началото? Въпрос, на който имах само един отговор... — Главата му тъжно се поклати: — Да, през цялото време. През цялото шибано време аз лудо я обичах, Греъм!

— И знаеш ли какво ще направя? — Лъжицата отново потъна в разтопеното спумони. — Ще ѝ кажа, че съм бил сигурен в това. Че всъщност точно това е искала и тя, дълбоко в душата си. Че истинският живот е именно това — децата, къщата, тревогите около

тях. Само тези неща са я правили щастлива. Дори и подсъзнателно, тя го е усещала. Ще ѝ кажа, че съм я обичал не заради разни глупости, а заради самата нея...

Облегна се назад, почеса се по брадата, опипа устните си. Найсетне, след толкова години, бе получил възможност да говори за своите чувства, да ги сподели с първородния си син. Вълнението му беше дълбоко, беше истинско.

— Това беше една постоянна война, Греъм. Нямах представа за размерите на подобен конфликт. Между начина, по който е била възпитана и животът, който водеше... Винаги ми се струваше, че е с единия крак навън, готова да се върне при родителите си. По тази причина нямах право на никакви колебания, на никакви съмнения в себе си. Допуснех ли ги дори за миг, тя щеше да изгуби вярата си в мен. Ако дори за миг бях престанал да се държа по начина, в който вярвах, тя щеше да се превърне в развалина. Без възможност за самостоятелни решения, без възможност изобщо да живее... Не беше мечтала за подобна ситуация, разбира се. Всичко зависеше от това, кой съм аз...

— А кой беше ти?

Той въздъхна, думите му прозвучаха като неясен шепот. Вярваше на спомените си. Знаеше кой е бил.

— Бях Сал Русо. Никога не успях да спечеля много пари, нито пък да променя света. Но бях добър човек. Бях здрав и силен, работех като вол, не лъжех никого. Обичах майка ти с цялото си сърце. Все прости неща, обикновени неща... Но тя имаше нужда именно от тях, тя имаше нужда от мен такъв, какъвто съм... И аз бях такъв.

— Тогава защо нещата се развиха по този начин?

Очите на Сал пробягаха по препълненото заведение, очевидно му трябваше време да намери отговор на този въпрос. Или да го скрие. После от гърдите му излетя тежка въздишка, раменете му се присвиха.

— Предполагам, че изгубих своята увереност. В един момент разбрах, че вече не мога да се правя на нещо специално...

— Но защо?

— Защото престанах да бъда...

Това всъщност не беше отговор, а нещо като неизказан въпрос. Може би по тази причина Греъм продължи да го притиска:

— Ами ние? — попита той. — Аз, Деб, Джордж? Как така ни обърна гръб и си тръгна? — Пресегна се през масата и докосна ръката на баща си: — Не искам да ти късам сърцето, не за това съм тук... Искам да разбера, това е всичко!

— И аз бих искал, Греъм... Ако можех, без колебание бих изживял отново това време, до последната минута. Без да съм сигурен, че няма да допусна същите грешки. Много ми се ще да хвърля вината върху майка ти, но не мога. Вината е моя. Трябваше да се боря с нея докрай...

Греъм беше дълбоко разтърсен. До този момент знаеше една-единствена версия — баща му просто не искал да има нищо общо с децата си. Толкоз. Точка по въпроса. И, естествено, не беше направил никакви усилия за обратното. Поне Греъм не беше чувал за такива усилия...

— Какво искаш да кажеш? — попита на глас той. — Как така трябвало да се бориш с мама?

Реквизитът се беше изпразнил. Празни чаши за вино, празни купички за сладолед, засъхнали чашки от кафе. Но редовните посетители на ресторант „САЩ“ имаха привилегията да стоят колкото си искат, дори и без консумация. Никой с нищо не ги притесняваше.

Сал положи ръце върху покривката, преплети пръсти, кокалчетата им побеляха от напрежение.

— Не зная как точно да се изразя — промърмори той. — Но когато стигнахме до разрив, когато магията престана да действа, майка ти... как да кажа... майка ти ме предаде... До този момент се беше опълчила срещу всичко, на което я бяха учили, защото аз успях да я убедя, че нашият живот е по-истински, по-благороден, по-добър... А когато това престана да действа, тя, предполагам, е трябвало да направи своят избор... Да ме намрази. Аз я бях предал, аз се бях превърнал в злия демон...

— Тя ли ти забрани да ни виждаш?

Сал очевидно не прие този израз. Грешката не беше на Хелън, а негова.

— Беше просто предпазлива. Не искаше да разбия и вашия живот, както го сторих с нейния...

— И ти се примири?

— Бях на дъното, Греъм — рече с въздишка той. — Не струвах и пукната пара. Допусках, че майка ти е права. Беше ми тежко, много тежко... Все пак направих няколко опита, но тя категорично се изпречваше на пътя ми. И накрая просто вдигнах ръце...

Греъм все още държеше ръката на баща си. Пръстите му леко се стегнаха.

— Как можа да постъпиш така?

Очите на Сал се заковаха в неговите.

— Животът ми нанесе няколко доста тежки удара, Греъм... Предполагам, че изгубих кураж и просто не посмях отново да изляза на ринга... Разбираш ли за какво говоря?

— Мисля, че разбирам — кимна Греъм. — Отчасти и аз се чувствам така. И може би затова дойдох да те потърся...

Излязоха навън, спряха на същото място, на което няколко часа по-рано Харди и Греъм бяха изпили по една бира. Въпреки значителното захлаждане Греъм си остана бос и по гащета, а върху тениската си бе наметнал тънко яке. Сара се беше облегнала на уличния стълб с ръце, натикани в джобовете.

— Ето как отново станахме приятели — обобщи Греъм. — По онова време се чувствах доста зле, просто не знаех към кого друг да... — замълча, но смисълът на неизказаното беше съвсем ясен. И той, подобно на баща си, се беше отчуждил от всичко и всички, и той се беше люшкал в безпътица... Да потърси близостта на Сал е било най-естественото нещо на света.

— Бих искала да го познавам — промълви Сара.

— А аз се радвам, че все пак го опознах — отвърна той, после някак срамежливо добави: — Беше голям човек...

— Но онази вечер в Норт Бийч... — Сара замълча за миг, после вдигна глава: — Беше ли вече болен от Алцхаймер?

— Тъкмо там е работата — кимна Греъм. — По нищо не му личеше, изглеждаше съвсем нормално. Но симптомите вече бяха налице. Това го разбрах по-късно, когато станахме... Когато започнах да го виждам. Естествено, нещата вървяха към влошаване, но той се справяше...

Сега е моментът да се върна към разследването, рече си Сара. Но веднага усети, че няма сърце да го направи.

— Много ли беше зле накрая? — тихо попита тя.

— Не беше Алцхаймера — отвърна Греъм. — БА нямаше време, за да го убие... — Главата му тъжно се поклати: — Най-странното е, че много си приличахме... Първородни синове, атлети, обречени на провал. Дори сега... — Млъкна и остави мисълта си недовършена.

— Какво дори сега?

— Дори сега, въпреки всичко, което се струпа на главата ми — уволнение от съда, провал в бейзбола, пълна безработица, следствие и арест — аз пак съм си същия... Зная кой съм, живея в хармония със себе си. Проблеми имам единствено с реакцията на околните...

Изрече всичко това спокойно, напълно убедително. За непредубеден слушател думите му биха прозвучали напълно нормално, но Сара усети какво се крие зад тях: самота. Дълбока самота, липса на близък човек, пред когото да излее душата си. Сал е бил такъв човек, но Сал е мъртъв...

В усмивката му имаше не толкова подкана, колкото въпрос.

— Всичко това кара човек да бъде предпазлив, нали?

— Аз също съм първо дете, атлетка, с ясна представа за себе си — усмихна се в отговор Сара и най-сетне заряза официалния тон: — Чувал ли си какво представлява тайното ръкостискане?

— Не съм много сигурен...

Тя се отлепи от уличния стълб, взе ръката му и я поднесе към лицето си. После разтвори дланта, закова очи в неговите и лекичко я близна...

[1] Типично италианска плодова салата със сладолед. — Бел.пр.

ТРЕТА ЧАСТ

СЕДЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

В един петъчен ден през втората половина на май Харди обядваше миди в „Плоф“ — едно бистро, разположено на алеята Белдън, във финансовия център на града. Уличката наистина приличаше на алея, широка не повече от три-четири метра, огрявана от слънцето само по обед. Сега слънцето току-що се бе скрило зад високите сгради наоколо, късчето небе между тях беше яркосиньо.

Предишното лято двамата с Франи повериха децата на Моузес и Сюзън и отскочиха до Париж, за някакви си пет дни. Той не беше ходил във Франция от края на Виетнамската война, завръщането там почти разби сърцето му. В Париж се беше почувствал свободен човек — също като онзи, описан в песента на Йони Мичъл — „свалил оковите и жив“...

Е, апетитните аромати, които се носеха във въздуха тук, на Белдън, не успяваха да прогонят напълно миризмата на риба, тютюн и урина, но донякъде все пак създаваха атмосферата на Париж. Може би защото в рамките на стотина метра по уличката бяха разположени поне половин дузина френски ресторанти...

Приведен над огромната купчина мидени черупки, Харди се наслаждаваше на онова полузабравено чувство. Не беше напълно освободен от оковите си, но беше жив. Блъсканицата наоколо, миризмите и ароматите, го караха да изпитва увереност, че скоро ще се хвърли с главата напред в това, за което беше роден, а то съвсем не се наричаше „Триптек“. Преди по-малко от час, в кантората, той бе надникнал в стаята на Мишел, затънала до гуша в бумаги, а после се бе измъкнал за този самотен обяд, обзет от едва доловимо чувство за вина.

Но имаше и един сериозен проблем — Греъм бе изчезнал без следа. Никой не вдигаше телефона, никой не прибираще бележките, които лепеше по вратата на къщата в Еджууд. Нищо. Клиентът му сякаш се бе изпарил. Всъщност, вече не беше сигурен дали изобщо има клиент. Особено в светлината на несъгласието им относно споразумението с Прат. Но за това изобщо не му се мислеше.

— Местата свободни ли са?

Познатият глас принадлежеше на Арт Драйсдейл — някогашен началник на Харди. Именно Арт беше този, който повторно му предложи работа в областната прокуратура и сложи край на доброволното му десетгодишно изгнание.

Оттогава насам се бяха сблъскали в най-различни ситуации, но Харди продължаваше да харесва този човек и винаги се радваше да го види. Днес Арт не беше сам, но лицето на другия мъж му беше непознато.

— Не сте ли се срещали с Гил Соума?

Ръкуваха се. Оформен бе един изцяло адвокатски отбор. Кое не означаваше лични отношения, все още не...

Очите му пробягаха по лицата на новодошлите, на лицето му се появи усмивка.

— Мидите тук са страхотни — съобщи им той. — Ако приемем, че нашата среща е чиста случайност, разбира се...

Драйсдейл отчупи залък хляб и го натопи в остатъка от соса на Харди — смесица от вино, чесън и копър.

— Почти случайност — обяви той. — Търсих те в кантората, но Филис ми каза, че току-що си излязъл и най-вероятно си тук...

— Филис е страхотна секретарка — кимна Харди и окачи на лицето си безстрастната маска на професионален покерджия. Отдавна не беше играл тази игра, упражнението нямаше да е излишно.

— Решихме да се поразходим малко и да хапнем някъде — продължи Драйсдейл. — Наближаваше обед, а и времето е чудесно.

— Добра идея — кимна Харди. Нямаше намерения да бърза, тези двамата съвсем скоро ще кажат за какво са дошли.

Те се настаниха на масата, след което Драйсдейл изплю камъчето.

— Днес да си се чувал с клиента си? — попита.

— С кой по-точно, Арт? Имам цял куп клиенти...

Соума очевидно не хареса словесните им пируети и отсече:

— Най-известният. Греъм Русо.

— О, вашето приятелче... Разбрах, че вие двамата сте работили заедно...

— Докато Греъм ни обърна гръб — кимна с усмивка Соума, а Харди остана с усещането за някакъв фалш.

Делото беше набрало значителна скорост дори преди изявлението на Барбара Брандт за контактите между нея и Греъм малко преди смъртта на Сал. Значителен тласък му даде и водещия материал на „Тайм“, написан от Майк Чероне.

Докато Харди крачеше към ресторанта, от всяка будка за вестници го гледаше красивото и невинно лице на клиента му. Фотографът бе уловил едно от особените му изражения — мило и по детински безпомощно, ефектът бе наистина опустошителен. Според Харди материалът също отговаряше на истината, поне в основни линии. Кое то, за нещастие на клиента му, нямаше да доведе до нищо добро.

Тръсна глава и се върна върху темата на разговора.

— Не съм, Арт — отговори на въпроса той. — Нито съм го чувал, нито съм го виждал. Предполагам, че е минал в нелегалност, може би е напуснал града. На негово място бих постъпил точно така...

— Означава ли това, че сте му дал съвет в този смисъл? — моментално го захапа Соума. — Къде е заминал?

Харди продължително го изглежда, после отново се извърна към Драйсдейл:

— Репортерите започнаха да го изнервят. А честно казано, и мен също...

— Значи сте разговарял с тях, така ли?

Харди умишлено запази както любезното изражение на лицето си, така и пълното си безразличие към въпросите на младия прокурор. И със скрито задоволство установи, че тази тактика го вбесява.

— Арт — извърна се към Драйсдейл той. — Чете ли онова малко материалче за мен и Шарън?

В тазсутрешната си рубрика „Слуховете на града“ Джеф Елиът намекваше за безуспешния му опит да постигне предварително споразумение с областната прокурорка и нейното огромно неудовлетворение от този факт. Франи я прочете по време на закуската, а после отбеляза, че той, както винаги, отново е проявил завидно умение да настройва прокуратурата срещу себе си. Кое то в крайна сметка не е толкова лошо за един адвокат по углавни престъпления, бе отвърнал Харди.

Франи посрещна изявлението му с вдигнати вежди. Съпругът й винаги използваше точни и ясни думи. А това означаваше, че след като

нарича себе си „адвокат по углавни престъпления“, значи действително се смята за такъв.

Драйсдейл кимна, на лицето му се появи доволна усмивка. В крайна сметка Прат го беше уволнила съвсем наскоро, и той едва ли имаше причини да ѝ желае доброто.

— Тя допусна грешка — рече той. — Не би трябвало да говори за това, преди сделката да стане факт. Страхувам се, че не прояви особена проникателност, а по-скоро обратното — изяви се като надут бюрократ... — Усмивката му се разшири: — Бедната жена, мъчно ми е за нея... Но ти, Диз, положително си на първо място в черния ѝ списък, да знаеш!

— Ще се оправя — отвърна Харди, изпитал дълбоко вътрешно удовлетворение от начина, по който се провеждаше разговора. После най-сетне реши да обърне внимание на Соума: — Ще отговоря на въпроса ви, Гил... Наистина изпитвам известни затруднения да открия Греъм. Както знаете, благодарение мъдростта на госпожица Прат, срещу него няма повдигнати обвинения и той е свободен гражданин... — Усмивката му обхвана всичко наоколо: — А ние живеем в свободна страна, нали?

— Обвинение срещу него вече има — отсече Драйсдейл. — И ти трябва да го предадеш в ръцете на правосъдието.

Новината не беше неочаквана и Харди я възприе напълно спокойно.

— Какво по-точно е то? — попита той.

— Предумишлено убийство при утежняващи вината обстоятелства.

Лоша новина, макар Харди да я беше предвидил с точност до последната запетайка.

— Но едва ли ще поискате смъртна присъда, нали? — попита той.

— ДПБПП — обади се с преднамерено небрежен глас Соума, очевидно вживял се в ролята на опитен професионалист. А Харди се запита дали този младеж има представа какво означава „доживотна присъда без право на помилване“ за човек на неговите години, какъвто е Греъм. Едва ли... Явно Соума е от онези болезнено амбициозни юристи, които мислят единствено как да се докопат до нашумели процеси и как да ги спечелят... Това си личеше отдалеч — момчето

показваше явни признаци на тестостеронно натравяне и битката с него се очертаваше като доста тежка...

На всичкото отгоре в предстоящото дело се намесваше и личният елемент. А това означаваше, че ако Соума има акъл (очевидно го имаше), от него могат да се очакват и доста номера в съдебната зала, директно пред заседателите...

Но тук, на Белдън Али, двете страни в нашумелия процес седяха на една маса и беседваха неофициално, дори приятелски. От казаното досега Харди разбра, че още не са открили Греъм, за да го арестуват. Но той добре познаваше Драйсдейл и беше сигурен, че тази среща е организирана по напълно основателни причини. Може би ще се стигне до нова оферта за споразумение...

Или пък Арт се надява да измъкне нещо от него, звънна предупредително звънче в главата на Харди. Я да видим дали е така, рече си той.

— Четохте ли статията в „Тайм“?

Чероне беше направил един наистина майсторски материал. Тласкаше читателя към заключения без нито за миг да прекоси линията, която ги разделя от обвиненията. Според него случаят Греъм Русо е ярка *илюстрация* на многобройните и неуточнени от закона проблеми, свързани с грижата за възрастните и болни хора, с асистираното самоубийство и правото на хората да изберат доброволната смърт.

Житейските факти бяха умело преплетени с чисто юридическия случай по арестуването и освобождаването на Греъм Русо — връзката между баща и син, отчаяното здравословно състояние на Сал, достъпът на Греъм до морфин и спринцовки... Изчитайки статията от край до край, Харди стигна до заключението, до което бе стигнал всеки непредубеден читател — Греъм Русо е помогнал на баща си да умре по достоен начин...

Наострил ухо за всякакъв вид реакции, Харди стигна и до друго заключение: статията в „Тайм“, подкрепена от изявлението на Барбара Брандт, вече бе създавала едно доста категорично мнение сред обществеността. А дори и сред някои представители на юридическата общност, например Фрийман и Мишел... Но двамата юристи на масата му бяха представители на нещо съвсем друго.

Келнерът взе поръчката им за обед, а Харди си поръча еспресо — късо и силно. Изчака го да пристигне, пусна вътре бучка захар и бавно започна да го разбърква.

— Трябва да признаеш, че материалът е страхотен, Арт — подхвърли той.

На тази забележка, точно според очакванията му, реагира отново Соума.

— Вътре са пропуснати доста неща! — отсече младият прокурор.

— Точно така — кимна с готовност Харди. — Имате предвид парите и тъй наречената борба в жилището на Сал, нали? Но аз ще ви кажа нещо — Греъм не е убил баща си заради парите. Това никога не можете да го докажете в съда... — После отново се извърна към Драйсдейл: — Пауъл трябва да държи сметка за този факт, Арт. Всичко останало би било проява на лекомислие...

— Получихме решението на разширения съдебен състав — сви рамене Драйсдейл. — Него едва ли някой ще обвини в лекомислие...

Харди се облегна назад, но лицето му се появи дяволита усмивка.

— Не беше ли ти този, който преди време ме убеждаваше, че ако обвинението прояви достатъчна настойчивост, разширеният съдебен състав ще осъди дори и сандвич с шунка?

— Може би да съм казал такова нещо — кимна Драйсдейл. — Но то се е дължало на младостта ми, на липсата на опит... — На лицето му се появи широка усмивка: — А и винаги има шанс сандвичът с шунка да се окаже виновен, нали?

— Защо не ме осветлиш за причините, поради които водим настоящата приятна дискусия? — вдигна глава Харди. — Дойдохте да ме търсите чак тук, след като спокойно би могъл да ми завъртиш един телефон и да ми заповядаш да ти доведе моя човек...

Драйсдейл докосна с ръка рамото на Соума, чието изражение издаваше нещо средно между готовност да се включи в разговора и да отскочи до тоалетната, после се приведе към Харди:

— Дийн добре обоснова искането си за обвинение, Диз. За разлика от Прат, той се опира на цялата тежест на закона. Но по мое лично мнение, момчето едва ли ще прекара в затвора останалата част от живота си...

Острият поглед по посока на Соума накара младият мъж да си затвори устата.

— И тъй, какво точно искате?

— Ти ще кажеш какво искаш... Доколкото разбрах не Прат, а именно ти си поискал убийство по непредпазливост в замяна на условна присъда... Според мен Дийн едва ли ще стигне дотам, но спокойно би могъл да свали утежняващите вината обстоятелства...

— Клиентът ми категорично отказа условната присъда, Арт — поклати глава Харди. — Просто отрече да е извършил престъплението...

— Но цялата страна е на обратното мнение, нали?

— Нищо не мога да направя по този въпрос — разпери ръце Харди. — Но дори истината да е именно такава, дори да се намери съдебен състав, който да я приеме за такава, това пак не означава убийство при утежняващи вината обстоятелства! Най-вероятно ще се стигне до становище за асистирано самоубийство...

— Което пак си е убийство! — не се стърпя Соума.

Драйсдейл беше на същото мнение.

— Забрави за юридическите украшения, Диз — промърмори той. — Това си е чиста проба убийство и ние можем да го докажем.

— Както и да докажем, че го е извършил именно Греъм! — навъсено добави Соума.

— Много интересна юридическа постановка — иронично ги изгледа Харди.

— Знаеш, че Пауъл не е безразличен към общественото мнение, Диз — каза Драйсдейл.

Едно от най-смелите изявления в кариерата на този човек, рече си Харди, но го остави да продължи.

— Пауъл едва ли ще посмее да съди човек, който изглежда невинен в очите на шейсет процента от неговите избиратели.

— Но...

Драйсдейл отново докосна ръката на Соума.

— Но в случая Дийн е убеден, че става въпрос за убийство — завърши той. — Както съм убеден и аз, както без съмнение ще бъдеш убеден и ти, Диз, след като се запознаеш с всички улики и доказателства. Ето защо, ако твоя клиент се признае за виновен, ще спечелим всички. Три точки за Дийн, който твърдо застава зад закона,

три точки за теб, тъй като предлагаш най-доброто на клиента си, нула точки за Прат.

— Харесва ми начина, по който раздаваш точки — усмихна се Харди. — Но колко точки ще спечели Греъм, който отива в кафеза? Нула, една голяма нула. Нещо да кажеш по този въпрос?

— Нулата си е нула, но наказанието му ще бъде минимално — обади се Соума.

— Няма да стане — изправи се Харди. — Но все пак ще предам любезната ви оферта на клиента си...

Ако го открия!

Сбогуването беше любезно. Стисна ръката на Арт и го увери, че е много доволен от тази среща. Някой ден *трябва* да хапнат заедно, да се съберат със семействата си, да си припомнят доброто старо време.

Протегна ръка на младия прокурор със служебна усмивка на уста.

— Беше ми приятно, господин Соума. Желая ви успех в кариерата.

Човекът очевидно не беше съвсем тъп и веднага му върна хладното отношение.

— До утре трябва да се срещнем с Русо — отсеке той. — Утре, а не вдругиден.

— Ясно, сър — кимна Харди. — Струва ми се, че разбирам посланието. Много ви благодаря.

Един час след размяната на любезности между Соума и Харди, Марсел Лание бе паркирал на втора линия пред офиса на главния прокурор на улица Фримънт и нетърпеливо барабанеше с пръсти по волана.

Цялата работа би трябвало да отнеме пет минути — отскачат да проверят дали Греъм Русо е в системата и готово.

Но Сара се бавеше горе вече повече от двайсет. Марсел смъкна страничното стъкло и затвори очи. Следобедът беше приятен, във въздуха се носеше аромат на прясно изпечено кафе, който се смесваше по изненадващо неотблъскващ начин с миризмата на дизелови газове.

Тъкмо задряма и до него спря патрулна кола. Показа значката си, обясни причините за неправилното паркиране и ченгето си тръгна. Но

едва затворил очи, друг пазител на реда безцеремонно го побутна по рамото:

— Хайде, приятел, потегляй!

Този път значката нямаше необходимия ефект.

— Приберете си я, инспекторе — отсече ченгето. — Блокирате движението и трябва да се преместите!

Марсел сви рамене и запали мотора. Надяваше се, че след като направи един кръг на квартала, Сара ще го чака на улицата. Но Сара я нямаше. По тази причина той спря на същото място, което бе напуснал преди малко и отново затвори очи. Още малко, рече си той. Вече е крайно време...

Не беше толкова малко. Времето беше достатъчно, за да бъде обезпокоен от двама бездомници — единият с футболна каска на главата, а другият — тикащ открадната от някой супермаркет количка, натъпкана догоре с боклуци. Двамата се изправиха до прозорчето на колата и безочливо му поискаха пари. Той отново включи на скорост и тръгна да обикаля квартала.

Евънс се появи точно когато спря на познатото място и се приготви за поредната серия барабанене по волана. Беше в компанията на онзи кльощав млад прокурор.

Лание се загледа в походката му. Защо тоя Соума се е смъкнал цели три етажа до долу, след като всичко трябваше да приключи с една кратка проверка в компютъра на секретарката му? Нима копелето я сваля?!

Натисна клаксона. Сара ръкомахаше и говореше нещо на Соума. Може би му обясняваше, че трябва да си върши работата и не ѝ е до глупости... Свали дясното стъкло, приведе се над седалката и извика:

— Хей, Сара!

Не разбра какво точно се случи. Соума ли беше прекалено настоятелен, или пък самият той беше натискал клаксона прекалено припряно? Но вместо *той* да недоволства от двайсетминутното ѝ закъснение, *тя* беше тази, която се цупеше. Господи!

— Добре ли си? — попита.

— Да.

Добре съм, нищо ми няма! Ако забравя фактът, че мъжът, когото обичам, се е превърнал в беглец и трябва да го арестувам в секундата, в която го зърна!

— Тоя Соума да не би да ти досаждаше?

Тя само сви рамене.

Мълчаха в продължение на няколко пресечки. После Лание не издържа и попита:

— Какво стана горе?

— Нищо.

— Това *нищо* доста те е разстроило...

— Не съм разстроена — най-сетне го погледна тя.

— Да, точно така. Не си разстроена. Ти винаги си в това настроение — тихо и спокойно...

Още една пресечка.

— Казах му, че допуска грешка...

— Кой? — извъртя глава Лание. — Каква грешка?

Тя сведе поглед към папката в ръцете си.

— Гил Соума. С ей това нещо тук...

— Заповедта за арест? — погледна я загрижено Лание. — Какъв е проблемът?

— Русо.

— Пак ли започваш? Стига вече! Той го е извършил и толкоз!

— Добре де. Няма значение.

— Сара! — предупредително я изгледа той.

— Казах, че няма значение. Сигурно наистина го е извършил, след като ти мислиш така.

— Какво ти пука? Това е проблем на Соума. Ние сме обикновени доставчици.

— Прав си. Няма какво да обсъждаме.

— Освен това, той го е извършил. Просто защото няма кой друг. Нали направихме проверки? Всички останали са чисти. Чете ли материала в „Тайм“? За онази жена там, в Сакраменто? Той го е извършил!

Тя мълчеше.

— Какво?

— Помогнал е на баща си да се отърве от мъките, нали така?

— Да.

— Ами борбата? Ами показанията на проститутката от долния етаж? Ами цицината на главата му?

Марсел кимаше в такт с въпросите ѝ.

— Да, точно така. Той го е направил.

— За да вземе парите?

— Разбира се.

— Нали току-що каза, че е било асистирано самоубийство?

— Вероятно е започнало като такава, а после той се е сетил, че може да вземе и парите. Има и друга вероятност — постигнали са договореност за инжекцията, после старецът е променил становището си и Греъм е изпаднал в паника... Всичко е възможно, Сара. Но каквото и да е станало, той е бил там. И го е извършил. Понякога става и така. Едно време имах един подобен случай... Много добър човек, просто злато. Но въпреки това бе видял сметката на жена си...

— Била ли е болна?

— Да. Същата история. Не призна, че го е сторил.

— Защо?

— Слушай, ще ти хареса... Човекът беше някъде около шейсетте. Но много се страхуваше, че осемдесетгодишната му майка може да му се скара!

— Какво?!

— Чистата истина. Ти си първата, която я чуваш. Майката не вярвала в измишльотините за милосърдна смърт. По тази причина синът направил така, че всичко да изглежда като самоубийство. Но се оплел като пиле в кълчища и ние го спипахме.

— А не се ли е опитал да симулира убийство? Да открадне бижутата на жена си, нещо от тоя сорт?

— Не. Това явно не е било по силите му. Просто човекът не притежаваше акъла на нашия Русо, това е всичко. Но основната идея си беше същата...

— Благодаря за лекцията.

— Моля, винаги си добре дошла. Как мислиш, дали ще си е у дома?

— Русо ли? Съмнявам се...

Сара не се съмняваше, а беше абсолютно сигурна, че Греъм не си е у дома. Защото след онази дълга нощ, през която тя близна дланта му, той се премести в нейния собствен апартамент. За тази постъпка трябваше да си даде някакво оправдание, макар и наивно, и то бе, че в

този момент срещу него няма повдигнати никакви обвинения и той трябва да бъде смятан за невинен. Но сега, когато обвинението беше факт, нещата коренно се променяха, колкото и неприятно да й беше това.

Той разбра веднага, още в мига, в който тя затвори вратата зад гърба си и остана там, далеч от него. През последните няколко дни действата по друг начин — от вратата тя се хвърляше направо в обятията му.

— Какво има? — изправи се в средата на хола Грeъм. — Какво се е случило?

— Тази сутрин, по време на редовно заседание на разширен съдебен състав, срещу теб е било повдигнато официално обвинение — отговори тя. — Нямам право да ти съобщавам това, нямам право и да бъда влюбена в теб. Длъжна съм да те арестувам, при това незабавно.

— Ще го направиш ли? — усмихна се с леко колебание той.

— Не е смешно!

— Права си, не е смешно.

— Тогава бъди така добър да не се хилиш!

— Няма да е трудно — кимна той, но остана на мястото си. Очевидно усети желанието й да запази дистанция и се съобрази с него. — Как би желала да постъпя, Сара? Ако искаш, веднага си тръгвам. Така може би ще ти бъде по-лесно. Ако искаш — можеш и да ме арестуваш. Оставям на теб...

— Нима нищо не разбираш, по дяволите? — гневно го изгледа тя. — Не искам да те арестувам! — Силните й рамене се приведоха напред, устните й се свиха. — Това е грешка! Една огромна грешка!

Този път той пристъпи крачка напред, но тя вдигна ръка:

— Недей!

Той остана на мястото си, помълча малко, после тихо започна:

— Аз и баща ми...

— Тук не става въпрос за това, Грeъм! — прекъсна го тя.

— А за какво става въпрос?

— За това, че аз съм полицаи, а срещу теб има официално обвинение. В качеството си на полицаи, би трябвало да доведе Лание право тук и да те откараме...

— Не се шегувам — погледна я той. — Тръгвам си, веднага. Ще се видим отново само след като се оправя с...

— Не, по дяволите! Няма да направим това!

— Тогава какво? — тихо попита той.

— Не знам — въздъхна тя и се тръшна на един от столовете в кухнята. — Нямам никаква представа...

Беше на прага на нервна криза.

— Ще ти дам един долар, ако ми позволиш да дойда и да те прегърна!

С тези думи Греъм прекоси разстоянието, което ги делеше, отпусна се на колене пред стола и обви ръце около кръста ѝ.

— Не се тревожи, всичко ще се оправи...

— Как? — потръпна тя и неволно се отпусна в прегръдката му. — Какво можем да направим? Аз няма да мога да те виждам. Ти изобщо не бива да си тук. Ако останеш, аз ще се превърна в твоя съучастница. Всъщност, вече съм престъпила закона. Как е възможно да върша това?

— Права си, не бива — кимна той. — Знаеш ли, ще отида да се предам. Ще звънна на Харди, ще науча къде живее и ще ида там. Той ще свърши останалото...

— Не искам да те предавам в ръцете им! — извика Сара. — Не искам да ходиш дори при Харди! Искам да останеш тук, защото това може би ще са последните ни мигове заедно! Не мога, просто не мога... Искам да кажа, че току-що започнахме, че всичко е толкова хубаво! Толкова е хубаво, нали, Греъм? — Сълзите вече се стичаха по бузите ѝ.

— Прекарахме няколко прекрасни дни — кимна той. — Нека се заловим здраво за тях, нека не ги забравяме... Какво ще кажеш? — Пръстите му нежно докоснаха мокрите ѝ скули.

— Как, Греъм? — проплака тя. — Кой може да каже колко време ще останеш в затвора? Дори да спечелиш делото, пак трябва да бъдеш в предварителния арест...

— Ще го спечеля.

Тя подсмръкна и мрачно поклати глава.

— Ами ако го изгубиш?

— Ще го спечеля. Никой не може да докаже, че съм извършил нещо нередно. Ще ги победя. Трябва просто да издържим, независимо колко време ще отнеме всичко това.

— Не зная — промълви тя. — Не зная дали ще издържим, дали *трябва* да издържим, дали *можем* да издържим...

— Ще издържим, обещавам ти! Твърдо дълго съм търсил тази връзка, за да я изгубя! Няма да те пусна, чуваш ли?

Харди беше много обезпокоен от изчезването на Греъм, но нямаше какво да стори. Вероятно полицията ще го открие по-бързо и ще му позвънят от затвора.

Междувременно имаше и други клиенти, които се нуждаеха от услугите му. Не толкова интензивни и комплицирани, но все пак услуги. Стараеше се да оставя петъчните следобеди именно за досадната, но необходима писмена работа по жалбите и кореспонденцията на дребните си клиенти — работа, която запълваше голяма част от времето му и благодарение на която си вадеше хляба. Приключи с поредния дълъг меморандум, вдигна глава и видя Ейб Глицки, изпълнил рамката на отворената врата.

— Сега вече разбирам как се чувстваш в твоята будка — стреснато промърмори той. — Всеки може да се появи при теб без никакво предупреждение... Хей, не беше ли днес великата дата? Монтираха ли ти врата?

— Готова е — кимна Глицки. От изражението на лицето му беше ясно, че няма желание да обсъжда поставянето на вратата си.

— Какво има?

Лейтенантът направи крачка напред.

— Казвам ти нещо поверително, като на приятел — изръмжа застрашително той. — После обаче откривам, че ти споделяш новината с областната прокуратура и се опитваш да я извъртиш в своя полза. И кой знае защо започвам да си мисля, че изобщо не си ми приятел, а едно обикновено адвокатче, което върти гадните си номерца!

Глицки рядко повишаваше тон, да не говорим за употребата на вулгарни изрази. Значи положението наистина е много сериозно, рече си Харди.

— Защо не влезеш? — попита той. — Извинявай, допуснах грешка...

— Нямам подобни намерения — не мръдна от мястото си Глицки. — Дойдох да ти предам това кратко послание и веднага си

тръгвам. Просто за да знаеш, че аз знам...

Дан Тоска се наслаждаваше на хубавата вечеря във „Флоренция нощем“. Лание искаше да получи информацията по-рано. Сега — технически погледнато, вече беше късно. Главният прокурор бе издал заповед за арестуването на Греъм Русо, двамата с Евънс все още не бяха я изпълнили, но това скоро щеше да стане.

Беше почти сигурен, че около бизнеса на Сал Русо не е имало нищо нередно. Нищо, което да заплашва живота му. Но се оказа, че отново греши...

Тоска си поръча *coniglio con pancetta*^[1], което Лание нарече просто Заю-Баю с бекон, а той самият избра спагети с кайма.

— ... Изненадан съм, че никога не съм чувал дори дума за тези неща...

— Сигурен ли си, че е било инфаркт?

Тоска сви рамене, взе залък хляб и старателно обра соса в чинията си.

— Никой в нищо не може да бъде сигурен — рече той. — Пио получава болки в гръдния кош, отива в болницата и там умира...

— Пио?

— Аха. Ерменигелдо Пио. Той е ръководил рибния бизнес.

— За кого?

— Собствен бизнес — понижи глас Тоска. — Сам го е изградил...

— Голям? Искам да кажа, само Русо ли е работил за него, или е имало и други?

— Трийсет — трийсет и пет бона, в парично изражение...

— На месец?

Тоска пак сви рамене, този път в знак на потвърждение.

— Хората обичат риба. Всички се грижат за холестерола си. Но аз... — Пръстът му се насочи към чинията: — ... аз предпочитам това. Не ми пука за холестерола.

— Жалко, че тоя Пио е умрял точно сега — остави вилицата си Лание.

— Сигурен съм, че и той не е бил доволен от този факт — позволи си тънка усмивка Тоска. — Но не е умрял точно сега, а преди

около седмица...

В главата на Лание звъннаха предупредителни звънчета. И той, подобно на повечето опитни ченгета, изпитваше недоверие към случайните съвпадения.

— Направиха ли му аутопсия?

— Защо? Било си е истински инфаркт. Пио беше на шейсет и две и вероятно не е ял достатъчно риба... — Ножът му отразя късче месо: — Ако питаш мен, всичко е въпрос на гени. Дойде ли ти времето, нищо не може да те спаси...

— Голям философ си, Дан.

— Само в свободното си време — сви рамене Тоска.

— Виж какво, ако това ще те накара да се почувстваш по-добре, ще ти го кажа направо: Сал Русо с неговото камионче беше дребна риба. Пио зареждаше *тирове*, разполагаше с цяла рибарска флотилия. Седем дни в седмицата лодките му работеха в Хаф Мун Бей, чак до Томалес...

— А сега? Кой пое бизнеса след смъртта му?

— Според мен нещата са в процес на уреждане — усмихна се само с очи Тоска, после се пресегна през масата и потупа ръката на Лание. — Когато се появи вакуум от този сорт, винаги започват малки междуособни войни. После нещата се уталожват. Мога да ти гарантирам, че това няма нищо общо със Сал Русо...

Лание бе склонен да му повярва. Разбира се, ако става въпрос единствено за контрабанден улов на риба, дори и в тези огромни количества. Но ако има и нещо друго...

— Ако случайно се натъкнеш на нещо от сорта на наркотици, ще ми кажеш, нали?

Тоска остави вилицата си.

— Дрогата не се доставя по този начин, Марсел, и ти прекрасно го знаеш... Имам предвид корейците, вьетнамците, китайските банди... Не виждам как срещу тях ще се изправи някаква групичка смотани рибари... Освен това, доколкото си спомням, ти май се готвиш да арестуващ момчето му, нали?

— Аха.

— Не си ли беше признал пред някакво списание?

— Аха.

— Тогава какъв е проблемът? — разпери ръце Тоска.

[1] Типично италианско ястие от задушен заек с късчета свинско месо. — Бел.пр. ↑

ОСЕМНАЙСЕТА ГЛАВА

Сара не беше сигурна чия беше идеята, но по някакъв начин и двамата стигнаха до решението да прекарат един последен уикенд заедно, след което Греъм ще се предаде.

Разбира се, нямаше да останат в Сан Франциско, където опасността беше прекалено голяма. Сара вече се чувстваше толкова компрометирана, че не виждаше какво ще променят два дни, особено когато става въпрос за събота и неделя.

Греъм имаше един съботен турнир отгатак Залива. Ако отборът му спечелеше, той щеше да получи доста пари — нещо особено важно сега, в навечерието на процеса. В девет и четвърт сутринта паркираха пред стадиона — един комплекс с няколко терена, разположен в низина, заобиколена от красиви зелени хълмове. Греъм отвори багажника и измъкна дългия сак с бухалките и екипа. В същия момент към колата с лек тръс се насочи строен мъж в марков екип за джогинг, златна верижка на врата и слънчеви очила.

— Не мога да повярвам! — провикна се той. — Просто не мога да повярвам, че те виждам тук!

— Здравсти, Крейг, как си? — изправи се Греъм, после сви рамене: — Тук съм, защото имам мач...

Очевидно мъжкото му самочувствие бързо се възстановяваше. Сара почти не можеше да познае човека, с когото бе прекарала изминалата седмица, за когото беше жертвала всичко. Изведнъж се бе превърнал в невъзмутим атлет, който не се нуждаеше от ничия подкрепа. Сърцето ѝ тревожно се сви.

Другият, Крейг, продължаваше:

— Доколкото съм осведомен, отминалата седмица е била тежка за теб, нали? Аз мога да се похваля, че познавам доста важни личности, но нито един от тях не е излизал на корицата на „Тайм“!

— Празна шумотевица, която може да се случи на всеки — сви рамене Греъм. — А аз съм тук, за да играя, това е всичко. — Прегърна Сара през рамото, за да я включи в разговора, после добави: — Това е

Сара Евънс, моята приятелка. Сара, запознай се с нашия спонсор Крейг Айсинг.

Сара се здрависа със стройния мъж, вътрешно удивена от младостта му. Беше горе-долу на тяхната възраст, на не повече от четирийсет. От разговорите си с Греъм бе останала с впечатлението, че този безспорно заможен тип трябва да е поне на петдесет.

Половин час по-късно ближеше сладолед на фунийка и гледаше разгривката. Айсинг се появи отнякъде и се настани до нея.

— Отдавна ли сте приятелка на моята звезда? — непринудено попита той.

— От около две седмици.

— В града ли живеете?

— Да — кимна тя и го погледна над слънчевите си очила: — А вие как го открихте?

— Познавах се с баща му.

— Сал?

— И вие ли го познавахте?

— Само от разказите на Греъм.

— Ясно. Много интересен тип. Искам да кажа — беше... Жалко, че свърши така. Разказваше страхотни вицове. Той ми каза, че Греъм са го отрязали от А група и не е зле да го пробвам. Радвам се, че го послушах. Момчето ми изкара сума пари...

— Много хубаво.

— Той е зряла личност, знаете. Роден лидер.

— Аз вече го харесвам, Крейг — усмихна се тя. — А как се запознахте със Сал? Купувахте риба от него?

— Не — поклати глава елегантният мъж, после понижи глас: — Той имаше протекции, знаете... Носеше ми късмет.

Сара усети как косъмчетата на тила ѝ леко настръхват.

— Какво означава протекции?

Мачът започна, един от защитниците на „Хорнетс“ нанесе силен удар по топката и я изпрати дълбоко в полето на противника. Айсинг скочи на крака. Сара го изчака да седне и повтори въпроса си:

— Какви протекции, срещу какво? Изгарям от любопитство, когато чуя за такива неща...

Очевидно горд, че може да предложи информация на едно хубаво момиче, Айсинг охотно се зае да обяснява:

— Имаше връзки навсякъде. Не зная как го правеше, но наистина имаше връзки с много високопоставени личности. Благодарение на тях никой не го закачаше, въпреки външния му вид и това, с което се занимаваше...

— А вие как се запознахте с него?

— Чрез един приятел. Греъм може би ви е казал, че се занимавам със залози, а също и с някои други неща. Понякога се налага да се прехвърлят пари от едно място на друго...

— И Сал го е вършел, така ли?

Той закачливо я докосна по коляното:

— Ама и вас си ви бива, Сара! Да, така беше... Давахме на Сал по някоя книжна торба с банкноти и той я занасяше където трябва, срещу съответния хонорар, разбира се... Но преди известно време спря, вероятно защото си е давал сметка, че започва да забравя... Беше изключително съвестен и явно не е искал да губи парите на хората.

Ето откъде са всички онези имена и телефонни номера в квартирата му, помисли си Сара. Не са били на доставчици на риба, а на комарджии!

— Греъм беше ли в течение? — попита на глас тя.

— Не знам, питайте него — отвърна Айсинг, после започна да рови из джобовете си. — Ето ви една картичка... Не ме разбирайте погрешно, но искам да я вземете... Вие с Греъм сте близки, нали?

— Доста — сви рамене тя.

— Е, звъннете, в случай че не ви потръгне заедно... Мога да ви предложа доста приятни неща.

— Личи си — усмихна се тя. — Ще го имам предвид.

Харди набра номера на Глицки в събота сутринта, веднага след като стана от сън. Искаше още веднъж да му се извини. Насреща вдигна бавачката, която поясни, че лейтенантът е зает и не знае кога ще се освободи. Той я помоли да му предаде, че се обажда приятелят му Харди, който се чувства като конски задник и моли за прошка. Остана с впечатлението, че жената едва ли ще предаде думите му дословно.

После, просто за разнообразие, набра номерът на Греъм Русо. Резултатът беше точно такъв, какъвто го очакваше — нула.

Франи му напомни, че децата са поканили няколко свои приятелчета у дома, а тя трябва да ходи на редовните си съботни занимания по някаква разновидност на аеробиката. Което означаваше, че е негов ред да бъде бавачка.

Нали те предупредих! Нима си забравил? Не съм, рече той, макар това да беше чиста лъжа. После добави, че просто искал да я подразни.

В крайна сметка се оказа, че трябва да дундурка хлапетата в продължение на цели три часа. Франи непрекъснато му повтаряше, че не трябва да се чувства като бавачка, защото става въпрос за *собствените* му деца и той не е при тях само за да ги *наблюдава*. Той е техен баща, той трябва да помага на развитието им, да ги напътства и ръководи...

Права си, казваше той при всеки разговор на подобна тема. Понякога дори си вярваше. Но имаше случаи — например когато пет хлапета под десетгодишна възраст започват някакъв дълъг и сложен маскарад с всички възможни възглавници, одеяла и играчки, пръснати по килима — при които ролята му на родител се свиваше до ролята на обикновена бавачка и нищо повече. Защото нито *собствените* му деца, нито приятелчетата им изглеждаха въодушевени от идеята да бъдат напътствани и ръководени от когото и да било...

Разбира се, това съвсем не означаваше, че му е спестена ролята на бавачка, тъй като по време на тези игри имаше много викове, кискания и боричкания. Толкова много, че ако не играеше тази роля, къщата щеше да бъде срината до основи и дълбоко погребана — точно както Помпей е бил погребан под лавата на Везувий.

Франи най-сетне се прибра. Полуобезумял от нерви, Харди я попита дали ще има нещо против, ако излезе да се поразходи. А дори и да потича.

Допреди три години беше фанатичен привърженик на бягането за здраве и не пропускаше нито ден. Шесткилометровият му маршрут минаваше по Трийсет и четвърто авеню до плажа, после поемаше на юг до Линкълн, на изток до парка Пресидио, през парка Голдън Гейт и обратно до дома.

Франи го предупреди, че не бива да поема по този маршрут, тъй като отдавна не е бягал. Според нея му трябвало поне една седмица подготовка, главно чрез упражнения по аеробика. На което той отвърна с тарзанско тупане по гърдите (предизвикало бурния смях на

хлапетата) и снизходително я увери, че е в страхотна форма и след четирийсет и пет минути отново ще си е у дома.

Никога не се беше замислял за физическите упражнения, те просто бях част от ежедневието му. Вероятно по тази причина днес, малко след като остави зад гърба си няколкото пресечки по посока на плажа, изведнъж се почувства на ръба на изтощението. Не беше от хората, които могат да бъдат спрени от физическия дискомфорт, винаги бе мислил, че подобен дискомфорт се преодолява с усилие на волята. По тази причина свърна на юг и продължи да тича.

Ядосан не на шега от паренето в дробовите и болките в мускулите на краката, той тръсна глава и реши да *покаже* на ленивото си тяло *кой* командва цялата операция. Излезе от добре утъпканата пътечка край плажната ивица и затича направо по пясъка.

Когато километър и половина по-нататък най-сетне спря и се увери, че бодешите в гърдите му не се дължат на фатален инфаркт, състоянието му беше буквално плачевно. Не може да направи нито крачка повече, а на всичкото отгоре не носеше нито пари, нито ключове.

Това означаваше, че се намира в най-отдалечената точка от дома си, прорязван от агонизираща болка, без документи за самоличност, без пари за такси. Налагаше се да върви бавно, накуцвайки като инвалид...

Я по-добре да тръгвам, рече си той. Завръщането няма да е нито лесно, нито бързо. Минаваше обед, вятърът откъм океана започваше да набира сила. Екипът му изпълняваше отлично предназначението си — да спира вятъра. За съжаление обаче задържаеше и потта, която бързо се вледеняваше по разгорещеното му тяло.

Никога няма да се прибера у дома, проплака съзнанието му. Ще си умра тук, на пясъка, напълно окуцял. Ситните песъчинки запълваха порите на кожата му като фин цимент, тялото му бавно се вцепеняваше.

В главата му изплува една ясна, напълно реалистична картина: няколко поколения по-късно, когато туристите отново ще се тълпят в Сан Франциско, мнозина от тях ще пускат монета от четвърт долар в автоматичните бинокли на Клиф Хаус, ще се възхищават на плажната ивица и ще се чудят каква е тази фигура с човекоподобни очертания върху пясъка, появила се внезапно някъде в края на деветдесетте —

един паметник от втвърден пясък, символизиращ кекавостта и глупостта на средната възраст у човека...

Прибра се у дома след около час и половина. Взе душ, направи още един безуспешен опит да се свърже с Глицки и Греъм, после легна на дивана и спа около двадесетина минути. Очевидно щеше да оцелее, макар че следващите дни и седмици се очертаваха като особено тежки...

Вечерта имаше „среща“ с Ребека. Бяха разширили традицията на „срещата в сряда“ и върху децата си — Харди с Бек, Франи с Винсънт, и тази дума имаше особено емоционално звучене в семейството.

Отидоха в Норт Бийч. Бяха си резервирали маса за вечеря, но дотогава имаше достатъчно време и за разходка. Бек носеше ярка рокличка на цветя в зелено и розово, отдолу имаше бял чорапогацник и високи обувки от черна кожа. Зачервена от възбудата да бъде в света на възрастните заедно с баща си, тя го държеше за ръката и го водеше напред, из тесните улички на китайския квартал, изпълнени с живописни ресторантчета, пред които висяха цели патици, метални съдове със странни на вид зеленчуци, кофи с риба и живи пилета в дървени клетки.

— Може ли да влезем някъде?

— Разбира се.

Дребничката азиатка пред тях издаде някаква непонятна заповед на мъжа зад тезгяха, той измъкна една костенурка от кофата до себе си и започна да я обработва. Вършеше го невъзмутимо и с леко отегчен вид — сякаш това беше най-обикновената храна на света.

— Не знаех, че костенурките се ядат — прошепна с респект Ребека, когато отново се озоваха на улицата.

Харди купи една орхидея от продавача на ъгъла, после се наведе и внимателно я прикрепи в косата на дъщеря си.

Прекосяха транзит и в пълно мълчание района на туристическите атракции, които предлагаха главно стриптийз във всичките му разновидности, Ребека стискаше ръката на баща си. По същия начин се справиха и с театрите по Бродуей, пред които кресливи хора тикаха листчета с програмата в ръцете на минувачите, прекосяха тунела и се озоваха пред „Алфредс“.

Настаниха се на масата, Бек дари баща си с ослепителна усмивка. Русата ѝ коса бе прибрана назад и разкриваше широкото чело, което обикновено не се виждаше от развените къдрици. Това я правеше да изглежда с три-четири години по-голяма, а маниерите ѝ бяха просто безупречни.

— Каква кукличка! Какво очарователно дете! Вие сте щастлив човек! Трябва да се гордеете с дъщеря си!

Комплиментите бяха изказани така, че да ги чуе и Ребека. Тя ги прие с грациозна скромност.

— Благодаря.

— Истинско бижу, нали? Баща ѝ положително се гордее с нея!

Беше му малко трудно да свърже изтънченото момиченце на масата срещу себе си с омазаното от главата до петите с конфитюр демонче, което едва тази сутрин вилнееше из къщата. Но веднага си даде сметка, че и той самият — добре изглеждащ мъж с тъмен костюм и безупречно изгладена риза, едва ли има нещо общо с накуцващия нещастник, който само преди няколко часа се влачеше из Оушън Бийч и зъбите му тракаха от изтощение.

— За дамата? — попита келнерът.

Бек си поръча плодов коктейл „Шърли Темпъл“ във висока чаша за мартини — същата като на баща си, избрал „Бомбай“. Чукнаха се.

— За теб — рече Харди. — Адски ми е приятно, че сме тук.

— И на мен — сведе очи Ребека, отпи една глътка и остави чашата си на масата. — Тате, защо този човек, на когото помагаш, е убил баща си?

Господи, вече и бебетата знаят! — рече си със скрита въздишка той.

— Не съм сигурен, че го е сторил...

— В училище казват, че е той.

— Така ли?

Тя тържествено кимна.

— Защото татко му е бил болен... Доста поспорихме по този въпрос. Децата казват, че го е убил, защото бил много болен. Но аз знам, че няма да те убия, дори и да си много болен... Защото после няма да те има, нали?

— Така е, няма да ме има — кимна Харди, опитвайки се да напипа верния тон. — Много ли мисли по този въпрос?

— Доста — сви рамене тя. — След като му помагаш, значи си убеден, че не е направил нищо лошо, нали?

— Мисля, че такова нещо не е непременно лошо, скъпа — внимателно отвърна Харди. — Зависи от човека, който е болен. В смисъл дали той желае да умре, или не...

— Но ако желае да умре, значи желае да изостави и сина си...

— Ами... Не е точно така — отвърна Харди и прокара пръст по покривката. — Но как да постъпи, ако изпитва непрекъснати болки? Как трябва да постъпя аз, ако съм на мястото на такъв човек? Ти не би искала да живея в мъки, нали?

— Но не бих искала и да *умреш!*

Той се протегна през масата и потупа ръката ѝ:

— Само си приказваме, Бек. Аз нямам никакво намерение да умирам, разбираш ли? Става дума за бащата на моя клиент, който е бил много стар и много болен. Според мен той е искал да умре и се е нуждаел от помощта на сина си. Просто защото не е имал доверие на никой друг.

— Добре, но защо ще го съдят, след като в това няма нищо лошо?

— Защото законът казва така. Но има случаи, при които забранените от закона неща не са непременно лоши. Те просто противоречат на закона... — Чу се отстрани и изведнъж се запита дали наистина вярва в тези думи. Ако беше прокурор, със сигурност нямаше да се интересува от подобни незначителни нюанси. За стотен път се запита дали наистина започва да *мисли* като адвокат на углавен престъпник и дали *това* наистина му харесва.

Но от възбуденото личице на Ребека личеше, че тя няма никакво намерение да изпуска нишката на разговора.

— Какви са тези неща, тате? — попита тя. — Как така *не са лоши*, а едновременно с това *нарушават* закона?

Той се напрегна да открие подходящ пример.

— Нали видя онези места с плакати на голи жени, покрай които минахме преди малко?

— Да, отвратителни са.

— Може би наистина са отвратителни, но не нарушават закона. Ти можеш да не одобряваш този начин на живот, да не харесваш подобни неща. Да си наистина *убедена*, че те са лоши. Но това не означава, че те нарушават закона. — Стисна пръстчетата ѝ между

своите и добави: — Сигурна ли си, че искаш да говорим на тази тема? Не е ли прекалено сериозна за момиче като теб?

— Тате! — недоволно се намръщи Бек. — Аз съм на девет години и мисля за много неща!

— Знам, знам — усмихна се той на малкото човече срещу себе си, което, вероятно по наследство, искаше да открие за себе си какво е добро и какво е лошо. Примерът, който ѝ даде, не беше особено подходящ. В него се долавяше нещо подозрително от морална гледна точка, което обаче не влизаше в противоречие със закона. Трябваше му друг — по-ясен и по-конкретен.

— Добре, нека разгледаме нещата от друга страна — каза на глас той. — Когато казвам „лошо“, може би не използвам точната дума... Законът си е закон, нали така?

— Да.

— Законът представлява един сборник от точно определени правила. Нищо повече. Той съдържа добри правила и не чак толкова добри. А понякога и такива, които не си струва да бъдат наричани правила. Но работата е там, че добри или лоши, тези правила трябва да се спазват. Който ги наруши, получава наказание. Това също е правило.

— Ясно.

— Понякога обаче ние нарушаваме дадено правило просто защото сме убедени, че в него няма здрав разум, или, казано другояче — то е *лошо*. Но въпреки това ще получим наказание, защото никой няма право да нарушава закона. В такъв случай се изправяме пред съда да получим своето наказание, но вътре в себе си се надяваме, че хората най-сетне ще осъзнаят колко тъп е въпросният закон и ще го променят.

— Какво имаш предвид?

Харди отново се напрегна, за да открие подходящия пример.

— Знаеш ли, че преди известно време на чернокожите им беше забранено да се возят в един автобус с бели хора?

— Да — кимна Бет. — Пълна глупост!

— Глупост, но под формата на закон. Докато в крайна сметка се появява една жена на име Роуз Паркс и...

— О, знам, знам! — прекъсна го Бек. — Учихме го в училище. Качила се в автобуса и те започнали да стачкуват...

— Точно така. Това вдигнало достатъчно шум и законът бил променен. Чернокожите вече имали право да се возят в автобусите

заедно с белите. Става въпрос за едно и също *нещо* (в случая то е добро), което в един момент е срещу закона, а след това не е... Тук не става въпрос за самото това *нещо*, а за закона. Схващаш ли?

— Да, напълно.

— Бас държа, че е така. И в случая с Греъм — моят клиент, става въпрос горе-долу за същото. Само дето не съм сигурен, че ще се стигне до същите резултати... Законът едва ли ще бъде променен чак дотам, че да можеш да убиваш майка си и баща си...

— Защо?

— Защото няма как да бъдеш сигурен, че имаш достатъчно основания да го сториш. Дали болният наистина иска да умре? Дали изобщо съзнава за какво става въпрос? — Харди реши да отпие глътка мартини, просто за да събере мислите си: — Защото има и друга възможност... Понякога грижите за болните са изключителни тежки и на хората може да им писне... В такъв случай не е много трудно да решат, че е време болните да си идат, нали?

— Но това е ужасно!

— Да, така е. Точно затова са законите, които трябва да предотвратяват подобни неща. Сложно е, Бек. В нашия случай просто се надявам, че Греъм е постъпил правилно...

Очите на детето се заковаха в неговите:

— Сигурно, тате. Аз съм убедена, че след като *ти* му помагаш, той е постъпил правилно!

— Убедена си, значи — засмя се Харди.

— Честен кръст!

Отношенията между Греъм и Сал невинаги бяха безоблачни.

— Кой си ти, че да нареждаш на баща си какво да прави? — изръмжа Сал. Беше едва десет сутринта, но той вече пиеше. Ръката му се стрелна напред, с очевидното намерение да го удари. — Аз съм бащата тук! Ти си моето сополиво хлапе и ще правиш каквото ти казвам, а не обратното!

Греъм с лекота избягна заплахата, но това беше единственото нещо, което направи с лекота.

— Имаме среща, Сал — рече той. — При доктора, забрави ли?

— Никакъв доктор! — отсече старецът. — Ще ми вземат книжката и тогава какво ще правя?

— Става въпрос за доктор Кътлър, Сал — търпеливо поясни Греъм. — Той ми е приятел и няма да ти вземе книжката. Ти си мислиш за онзи другият — Файнър...

— Файнър, Кътлър — все тая. Всички са един дол дренки. Никъде няма да ходя! — Настанил се на дивана със скръстени на гърдите ръце, Сал беше олицетворение на ината. На масичката пред него имаше бутилка, той я грабна и отпи направо от гърлото ѝ. — Нали знаеш, че ми писна да ме бодат и ръчкат?

— Знам, татко — кимна с въздишка Греъм, тъй като и на него започваше да му писва. Според Ръс Кътлър болестта на Алцхаймер тепърва щеше да се влошава, пак по неговото мнение туморът в мозъка май щеше да се окаже единственото решение, просто защото не подлежи на оперативно отстраняване. Добра новина, няма що...

Не му беше до смях, но съвсем ясно улавяше иронията на ситуацията. Беше завел Сал на преглед при Кътлър, просто защото Алцхаймера се развиваше и баща му започваше да става непредвидим. Искаше да разбере дали може да го остави да си живее сам, или вече е време да постъпи в противния дом. Искаше да знае дали приближава момента, в който Сал ще се побърка напълно...

Макар да не беше специалист по болестта на Алцхаймер, Кътлър знаеше достатъчно за нея. Обикновено тя започва да се развива напълно незабележимо, с краткотрайни загуби на паметта, които постепенно стават по-чести и по-продължителни. Далечното минало се превръща в реалност, доста по-жива от настоящето.

Греъм най-много се измъчваше от хаотичността на пристъпите. В един момент баща му изпада в плен на забравата, а в следващия вече е напълно (или почти) нормален. Това неволно го караше да храни надежди, че положението не е чак толкова тежко и болестта може да отстъпи.

Допреди два месеца прекарваше почти цялото си свободно време със Сал. Обикаляше с него местата, на които продаваше риба, играеха карти, хапваха тук-там, разхождаха се. По време на тези контакти Греъм се опитваше да хване на фокус собствената си действителност. Задаваше си въпроса как да уреди живота си, къде му е мястото (ако изобщо има такова). Сал се държеше великолепно, като близък

приятел. Мъдър, малко вулгарен, малко пияница, малко съветник — изобщо приятел...

После, изведнъж изчезваше. Почти в буквалния смисъл. Не можеше да го познае, отказваше да го приеме за син.

— Син, глупости! Не съм виждал синовете си повече от петнайсет години! Кого се опитваш да лъжеш, по дяволите? Какво искаш от мен? Паричките ми, нали?

Часове наред го чакаше във вонящото преддверие на „Лайънс Армс“, страхуваше се да не го изгуби в това състояние. И буквално се погубваше, независимо какво е състоянието на Сал...

В крайна сметка отиде при Ръс и научи, че тази хаотичност е част от развитието на болестта. Накрая мозъкът просто щеше да спре. Кога и как — никой не можеше да каже.

— Но дори и след този момент ще трябва да го посещаваш в болницата или санаториума — предупреди го Ръс. — А той ще те посреща с едно „здрости“, сякаш сте се разделили вчера...

След това откриха тумора и трябваше да го подложат на съответните изследвания. Първото от тях беше насрочено за днес. Трябваше да разберат дали туморът е фатален и ако не е, доколко влияе върху развитието на Алцхаймера. Макар че не беше сигурно дали евентуалното облъчване на тумора няма да доведе до пълна загуба на паметта...

— Хайде, татко. Доктор Кътлър ни чака. Той е добър човек, освен това и приятел...

Но баща му не отговори. Беше полегнал на една страна, очите му бяха затворени. Върху предната част на панталоните му бавно нарастваше мокро петно — алкохол, или урина...

По дяволите! Греъм съзнаваше, че няма да издържи още дълго на всичко това. За пръв път се помоли на Господ да прибере този нещастен човек и да спести мъките му...

ДЕВЕТНАЙСЕТА ГЛАВА

През повечето дни ритуалът с чаша кафе над сутрешния вестник ставаше жертва на суматохата около приготвянето на децата за училище — като се почне от миенето, сресването и закуската и се приключи с опаковането на сандвичите за обед и изпращането им до вратата на класната стая. В неделя обаче не беше така.

Харди и Франи се излежаваха в спалнята, пръснали страниците на неделния вестник навсякъде около себе си. Върху нощните шкафчета димяха големи чаши с кафе. Снощи, на път за Норт Бийч в компанията на Ребека, той бе съобразил да купи два пакета бисквити, сега трохите им бяха пръснати по чаршафите, които щяха да бъдат изтрупани по някое време, но не сега...

Винсънт и Ребека не бяха се успали (В неделя? Та това е абсурд!) В момента градяха най-големия лего замък на света, бяха тихи и доволни, помежду им царуваше пълна хармония.

Харди беше оставил прозореца открит, в стаята нахлуваше ярка слънчева светлина.

Телефонът иззвъня. Портативното апаратче в спалнята отдавна беше изчезнало някъде, по тази причина един от двамата трябваше да стане и да вдигне кухненския дериват.

— Разходката ще ти се отрази добре — сладко му се усмихна Франи. — Особено след вчерашното бягане.

Но после стана и отиде да вдигне. Минута по-късно се появи на прага. Ръката ѝ беше потънала в дългата червеникава коса, единият бос крак бе стъпил върху другия.

— Търси те Греъм Русо — обяви тя.

Тази неделя се провеждаше традиционният маратон.

Всяка година на този ден стотици хиляди хора се струпваха на градския плаж с желанието да пробягат дванайсетте километра плажна ивица от Фери Билдинг до Оушън Бийч. Това разстояние (или поне една значителна част от него) покриваха по-малко от един процент от

участниците, но въпреки това събитието се превръщаше в голям купон.

Образуваха се различни отбори — едни облечени в специализирани екипи и приличащи на трактори, други боси, трети — голи. Един доста внушителен брой участници спринтираха две-три пресечки след старта, а после хлътваха в първия бар, за да се видят по телевизията. В маратона действително се включваха всички — стари и млади, невръстни деца, кучета, дори опитомени змии, кацнали на раменете на собствениците си. Истински купон!

Греъм Русо се обади на Харди от един автомат на площад „Джек Лондон“ в Оукланд. Обясни му, че се е укривал няколко дни, които му били нужни за обмисляне на ситуацията.

Сега вече бил готов. Ако Харди си направи труда да вземе ферибота от Аламида за Оукланд, той щял да го чака — готов да се предаде на властите. По обратния път биха могли да обсъдят стратегията си, Греъм е готов да отговаря на всичките му въпроси...

Този план беше разумен за всеки друг ден от седмицата, но не и в неделята на маратона. Още преди да се добере до колата си Харди разбра, че нещата излизат от контрол. Улиците бяха задръстени от народ, а движението — напълно парализирано.

След минута размисъл, който изобщо не засегна вчерашния провал в бягането за здраве, той стигна до заключението, че през следващите няколко часа не може дори да се надява да хване някакъв ферибот. Под въпрос беше дори достигането му до морската гара.

Но се опита. Беше казал на Греъм, че ще бъде при него след час, може би малко повече. На практика обаче се надяваше да го стори за по-кратко време. Защото от опит знаеше, че обвинените в убийство клиенти често се отказват от уж твърдо декларираните намерения да се предадат.

Маршрутът на маратона минаваше покрай парка Голдън Гейт, който се намираше на няколко пресечки южно от булевард Гиъри — основното трасе по посока изток-запад. Този факт му даваше надежди, че може и да се промъкне. Знаеше, че състезанието е стартирало някъде около осем, а сега още нямаше десет. Знаеше и друго — голяма част от участниците все още не бяха прекосили стартовата линия, направили няколкокилометрова опашка по Ембаркадеро. Надяваше се, че околните улички все още не са задръстени от успешно завършили

бегачи, които бързат за традиционното ядене и пиене — характерен финал за всеки подобен марафон.

И наистина успя да се промъкне до Ван Нийс — западния край на централната градска част, където всичко се оказа безнадеждно задръстено.

Изчака десетина минути на някакъв ъгъл, после излезе от колата и се огледа. Улиците във всички посоки бяха фрашкани с коли, във въздуха се носеше оглушителния вой на клаксоните. Между колите течеше пълноводната човешка река. Малцина тичаха, повечето просто вдигаха ръце за поздрав, викаха и се смееха. Нямаше възможност дори да отбие и паркира, за да продължи пеша. Стана му ясно, че оттук няма мърдане поне още два часа...

В ранния следобед Винсънт отиде на рожден ден на свое приятелче, а Франи заведе Ребека на среща с баба й Ерин — майка на първия ѝ съпруг. Бяха се разбрали да си направят малък пикник на скалите край Лиджън ъф Онър. Къщата остана празна и никой не отговори на Греъм, който на два пъти се опита да осъществи връзка с Харди. Ядосан и уморен, самият Харди се прибра някъде около четири. Регистрираните обаждания на телефонния секретар само засилиха чувството му на гняв, най-вече към самия себе си...

Поредният ферибот току-що акостира на кея в Аламида. Наметнал якето си, Греъм седеше на един от пилоните за въжета, пуснал сака между краката си.

Сара се мотаеше из околните магазинчета и чакаше появата на адвокатата, за да се прибере у дома. Това беше петият поред ферибот, идващ от отсрещната страна на залива, но Дизмъс Харди не се появи. Очевидно нямаше смисъл да го чакат повече. *Що за адвокат си е намерил Греъм?*, ядоса се тя докато крачеше обратно към пристана.

— Той е свестен — направи опит да я успокои Греъм. — Сигурно нещо се е случило...

— Какво може да му се случи?

— Може би е пристигнал с по-ранен ферибот и сме се разминали — сви рамене Греъм.

— Едва ли — троснато отвърна тя. — Седиш точно до мостчето, виждаш се отдалеч. Няма как да те пропусне.

Последната група пътници стъпи на мостчето. Четири двойки млади хора със зачервени от възбуда лица, облечени в спортни екипи и очевидно нетрезви.

Денят на Греъм и Сара изтече тук, на кея. Опитваха се да асимилират раздялата, да се подготвят за това, което ги чака. Напрежението им се усилваше при приближаването на всеки пореден ферибот. Къде е Харди? Какво ще стане с Греъм? С тях двамата? Всичко останало беше без значение.

Сега, застанали един до друг, те изведнъж си дадоха сметка какво виждат очите им.

— Господи, маратонът! — простена Сара. — Хубав ден сме избрали!

Греъм вдигна сака и се изправи.

— Времето ни май изтече — рече той.

— Сигурно е така — въздъхна Сара.

Тя повдигна въпроса точно когато бяха блокирани в средата на Бей бридж. След вчерашната среща с Крейг Айсинг непрекъснато мислеше за него. Реши, че ще е по-добре, ако нещата бъдат изяснени докрай.

— Твоят приятел Крейг Айсинг...

— Не ми е приятел — прекъсна я Греъм. — Плаща ми, за да играя и с това се изчерпват отношенията ни...

Тя се зарадва на тези думи, но въпросът не беше в това, дали Айсинг му е приятел, или не.

— Той каза, че баща ти е пренасял торби с пари. Не само за него, а и за други комарджии.

— Вярно е — кимна Греъм. — И какво от това?

— Не се ядосвай. Просто искам да разбера що за човек е бил Сал...

Но Греъм очевидно се засегна.

— Живееше на ръба на закона, Сара... Продаваше контрабандно уловена риба, пренасяше комарджийски пари. И какво от това? Ще го съдиш ли?

— Не исках да кажа, че...

— Искаше. Сал може и да не е бил примерен гражданин, но на никого не е сторил зло. В това отношение беше доста по-различен от първородния си син.

— В какъв смисъл?

— В смисъл че понякога човек играе честно, спазва всички правила, но пак го прецакват. И в крайна сметка губи вяра в свещените правила... — Гласът му леко се понижи: — Точно това правиш в момента и ти, Сара... Понякога правилата просто не действат. Как се постъпва в подобни случаи?

— Пак не ги нарушаваш — тръсна глава тя, а после, сякаш на себе си, добави: — Или пък, ако ги нарушиш и те хванат, безропотно си понасяш наказанието...

Той погледна лицето ѝ със здраво стиснати челюсти, докосна я по коляното и тихо промълви:

— Съжалявам, не трябваше да те въвличам във всичко това.

— Аз сама се въвлякох, Греъм — въздъхна тя. — Нямаше да съм тук, ако не го желяех. Добре зная, че хората постоянно нарушават установените правила, понякога съвсем оправдано. Исках просто да разбера дали тези куриерски функции на Сал не са свързани с убийството му...

— Той отдавна ги беше прекратил — въздъхна на свой ред Греъм.

— Колко отдавна?

— Не знам. Две години, може би и повече...

— Сигурен ли си?

— Да. Отказа се в момента, в който си даде сметка, че паметта му не е наред.

— Точно това исках да разбера.

Греъм качи краката си на арматурното табло и се замисли. Навън се смрачаваше. Стъклото от неговата страна беше свалено, хоризонтът отвъд тъмната ивица вода сияеше с всички цветове на дъгата.

— Не вярвам да е започнал отново... Просто нямаше причини да го стори. Не му трябваха пари, а и хонорарите за тоя вид услуги не бяха нищо особено. По някоя и друга стотачка, не повече... Не си струваше риска да загуби цяла торба чужди пари, просто защото паметта му е изневерила.

— Може би някой от тези хора се е свързал с него съвсем наскоро, седмица-две преди да умре — подхвърли Сара. — Поискал е да му свърши услуга, само веднъж... А той е забравил. Или е забравил, че има опасност да забрави и е приел...

— Добре, а после?

— Мисля, че това може би е мотив, нищо повече...

Ръката му легна върху бедрото ѝ:

— Излишно е да търсим мотиви, Сара. Той се самоуби.

— Престани да повтаряш това, Греъм! — рязко се извърна тя. — Никой не вярва на подобна версия!

— Аз вярвам.

— Аз пък не вярвам, защото това не е истина! — отмести ръката му тя. — Вече имам съвсем определена представа какво е станало. Но въпреки това се опитвам да открия и оформя някакви теории, които биха били от полза за защитата ти. Тази е една от тях...

Помълчаха известно време, после Греъм изви глава и попита:

— И какво се е случило според теб?

— О, Греъм, стига!

— Не, кажи ми. Искам да зная.

Тя отмести очи от пътя. Не беше фатално, тъй като пълзяха едва-едва.

— Какво искаш да знаеш?

— Искам да зная дали след всичко, което се случи между нас, ти все още мислиш, че аз съм убил Сал! — извика извън себе си той.

— Не твърдя подобно нещо. Казвам само, че някой е бил там. Не ме интересува дали това си бил ти и си се опитвал да му помогнеш, Греъм...

— Но *мен* ме интересува! Исусе, нима не вярваш на нито дума от това, което ти разказах?

— Не викай, моля те! — Страхуваше се да го погледне. Очите ѝ останаха заковани в пътя, ръцете ѝ здраво стискаха волана. — Искам внимателно да чуеш това, което ще ти кажа... Някой е бил там. Някой му е помогнал да умре. Или го е убил.

ДВАЙСЕТА ГЛАВА

Ейб Глицки се закова на прага на отдела, без да бъде в състояние да помръдне. Устата му се отвори, но от нея не излетя нито звук.

Беше началото на седмицата, повечето от подчинените му инспектори бяха на работните си места в общото помещение. Пиеха кафе от картонени чаши и отхвърляха писмената си работа — рапорти за разпити, снимане на показания от магнетофонна лента, куп други неща. Бяха заети. Толкова заети, че никой не вдигна глава да го погледне.

Ейб нямаше никакво намерение да им доставя допълнително удоволствие. Най-сетне успя да излезе от вцепенението и бавно тръгна към кабинета си. Монтираната в петък врата беше боядисана в приятен жълто-бежов цвят и все още не беше напълно покрита с плакати за издирвани престъпници, лепенки със спешни съобщения и книжни мишени за стрелба с концентрични кръгове. Но върху нея беше работено, вероятно от екип опитни специалисти. В средата на плота беше окачен голям плакат с клоуна Бозо на фона на знак за забранено паркиране, над плаката зееше дупка от куршум.

Седна зад бюрото, пое си дъх и бавно го изпусна. При затворена врата стаичката изглеждаше някак смалена. Не беше в състояние да вижда какво става в общото помещение. Положението беше същото и без врата, но тогава някак не му обръщаше внимание.

Изведнъж се почувства отрязан от отдела. Напрегна воля да се успокои, погледът му бавно се фокусира. От вътрешната страна вратата изглеждаше почти такава, каквато беше в петък — новичка и добре боядисана. Това впечатление се разваляше единствено от дупката с назъбени краища, през която беше минал куршумът.

Спомни си как преди години, по време на един от безкрайните трудови спорове с общината, някой беше пуснал пилета в кабинета на директора на полицията Дан Ригби. Пак в петък вечерта, извършителят така и остана неразкрит. Очевидно част от подчинените на Ригби бяха стигнали до заключението, че шефът им действа прекалено страхливо

при преговорите и не отстоява правата им. Един не особено оригинален начин за изразяване на недоволство...

Но Глицки беше на мнение, че в случая не става въпрос за нищо от тоя сорт. В отдела нямаше никакви брожения, той самият се разбираше с всички инспектори.

Прат, рече си. Някой от нейните хора. Замисли се за момент, после поклати глава. Не, никой от сътрудниците на Прат не би посмял да направи такова нещо.

Значи става въпрос за дървеняшка шега. Не намираше нищо смешно в нея, но на времето Ригби също не бе очарован от билетата в кабинета си. Фактически той беше реагирал прекалено истерично и изгуби голяма част от авторитета си. Глицки нямаше намерение да повтаря грешката му. Щеше да остане спокоен и да действа така, сякаш нищо не се е случило.

Но вътрешно кипеше от гняв.

Блъсна стола назад, приближи се към вратата и изстърга с нокът тресчиците около дупката. После инстинктивно се извърна към насрещната стена. Веднага откри мястото, където се беше забил куршума — високо горе, малко под тавана. Не можеше да повярва, че в отдела му има такъв идиот, който да си позволи да стреля в помещението, дори и през уикенда, когато сградата е празна.

За миг се изкуши от идеята да проведе малко разследване. Би могъл да изрови куршума от стената, да го подложи на балистична експертиза и да открие виновника. Когато ще направи на пух и прах и ще го подложи на редица публични унижения преди да го уволни. Пристъпи към стената и напрегна взор. Да, естествено... Куршумът беше изваден.

Професионалисти, рече си с въздишка той. Идиоти, но професионалисти... Бяха се досетили за вероятната му реакция и предвидливо са изстъргали куршума. Точка по въпроса, веществени доказателства няма...

Телефонът го върна в действителността.

— Глицки — каза в слушалката той.

— Харди.

Беше достатъчно ядосан, за да се церемони с приятеля си.

— Какво искаш?

— Получи ли ми посланието през уикенда?

— Да, получих го. Страхотно послание. Съжаляваш... Но вероятно си забравил, че съжаленията ти получих още в петък, при това лично. Адски ми олекна, да знаеш! А сега казвай каквото ще казваш, защото си имам работа!

— Тази сутрин ще доведе Греъм Русо, който иска да се предаде — каза след кратка пауза Харди. — Просто те информирам...

— Страхотно, много ти благодаря. Ще съобщя на когото трябва.

Затръшна слушалката, огледа още веднъж новата си придобивка в средата на вратата, после решително премина в общото помещение.

Греъм прекара нощта в Еджууд сам, а рано сутринта, още преди разсъмване, позвъни на Харди. Ха, ха! И двамата бяха на мнение, че историята с този маратон се получи много смешна! Харди мина да го вземе на път за работа.

Сега се намираха в кабинета му, заели противоположните краища на дивана. Вратата беше затворена. Харди се обади на Глицки, а след това нареди на Филис да не го свързва с никого. В сутрешния вестник имаше още една история за клиента му. Шарън Прат заповядала да използват детектора на лъжата срещу онази Барбара Брандт от Сакраменто, която твърдеше, че е говорила с Греъм в деня на смъртта на Сал. И мадамата издържала теста. Кое то, от юридическа гледна точка означаваше, че е казала истината.

— Каква е тая работа? — рече Харди. — Тя твърди, че те е съветвала преди да отидеш в апартамента на баща си. А ти твърдиш, че не я познаваш...

— И пак го твърдя — кимна Греъм. Беше облечен в дънки и спортно яке, на лицето му се беше изписало дълбоко объркване. — Нямам представа коя е тя, Диз. Никога в живота си не съм я виждал. Само веднъж ми се обади по телефона...

Харди седеше преднамерено небрежно, с кръстосани крака и ръце в скута.

— Греъм, тази жена е издържала тест с детектор на лъжата...

— И аз съм готов да се подложя на същия тест — отново поклати глава Греъм. — Не я познавам, вероятно е някаква измамница.

— Тя е известна лобистка от Сакраменто.

— А аз държа на показанията си — усмихна се Греъм.

Върху челото на Харди се появиха няколко допълнителни бръчици.

— И не я познаваш, така ли? — отново повтори той. — Тогава какво по дяволите...

— Не знам. Вероятно става въпрос за тъпа реклама...

— Но сте разговаряли по телефона...

— Дори не стигнахме до това, което възнамеряваше да поиска от мен — прояви нетърпение Греъм и се приведе напред: — И аз не зная какво е то. Ти да имаш някаква представа?

Харди си задаваше същия въпрос.

— Появяваш се на корицата на „Тайм“ — проточи той. — Материалът за теб е изпълнен със симпатия. Може би иска да те привлече за своята кауза.

— Но заключенията на „Тайм“ са изцяло погрешни — въздъхна Греъм и се облегна назад. Вече бе спорил по този въпрос със Сара, но нямаше как да го каже на Харди. — Не влязох в апартамента, Диз. Отбих се доста рано, Сал не си беше у дома и си тръгнах. Не съм разговарял с никаква Барбара Брандт. Не те лъжа, честна дума!

Харди долови притеснението в гласа му почти с удоволствие. Испита чувството, че Греъм най-сетне започва да разбира в каква клопка е попаднал. Но преди да продължат с конкретните процедури трябва да преодолеят още едно, последно препятствие.

— Окей, Греъм, ти не ме лъжеш — кимна той. — Това е хубава новина и аз ти вярвам. Но лошата новина е, че може би няма да мога да те защитавам на предстоящия процес.

— Никак не е смешно.

— Но е истина.

Греъм му хвърли един изпитателен поглед, отмести очи, после го погледна отново:

— Защо?

Харди въздъхна и започна с обясненията, които решително не му бяха приятни:

— При мен си от два часа, което означава, че ми дължиш хонорар от четиристотин долара...

— Повече от два часа — поправи го Греъм.

— Говорим за кръгли цифри — махна с ръка Харди. — Дотук ми дължиш четиристотин, но ако аз остана твой защитник и отидем на

дело, това ще означава да отделям почти цялото си време за теб в продължение на година, а може би и повече...

— Другата възможност е да ми назначат служебен защитник, така ли?

— Точно така. В тази кантора има доста добри адвокати. Мога да ти препоръчам...

— Излишно е — спря го Греъм. — Аз също познавам такива хора. Работят по петдесет дела едновременно, като нищо ще вместят и моето.

Харди нямаше желание да оспорва подобно мнение, още повече че то беше съвсем близо до истината. Голяма част от обществените защитници са наистина добри като адвокати, но Греъм е прав. Обемът на работата винаги се отразява на качеството на защитата. От друга страна обаче, те двамата едва ли ще могат да стоят тук цял ден и да си приказват. Харди вече бе уведомил Глицки, че ще отведе Греъм в Съдебната палата, а от настроението на лейтенанта пролича, че той би предпочел да изпрати някой от хората си и да извърши ареста направо тук, в кантората му. Това би било един малък урок по етика между двама приятели...

— Имам друга идея — обади се Греъм. — Поемаш ме срещу малък хонорар — да речем два бона, а след шест седмици заявяваш пред съдията, че съм фалирал и не мога да поемам разноските по делото. След което съдът те назначава за мой служебен защитник и ти поема разходите...

— Не — поклати глава Харди. — Никога не постъпвам така.

— И си прав — въздъхна Греъм. — Защото нещата стават прекалено оплетени...

— Но докъде ще ни отведе това? — изгледа го Харди. — Ти искаш частен адвокат, следователно трябва да му плащаш. Такава е системата...

— Прав си — кимна Греъм и измъкна някакъв плик от вътрешния джоб на якето си. — Като извадим четиристотин долара, които ти дължа, тук остават точно единайсет хиляди и шестстотин...

Харди прехвърли плика между пръстите си, после го остави на дивана и се изправи. Ситуацията решително не му харесваше. Дълбоко в себе си беше убеден, че при други обстоятелства би се заел с това дело буквално безплатно. Би карал на боб и кренвирши, но би отишъл

докрай. Но сега не ставаше въпрос само за него. Имаше семейство, което разчиташе единствено на неговите доходи. Спомни си за аксиомата на Талейран, според която жененият мъж с деца е готов на всичко за пари...

Оставайки настрана въпроса за произхода на тези пари, той се обърна и каза:

— Съжалявам, Греъм. Тази сума е доста далеч от действителните ми разходи.

— Дори и като капаро? За останалата част ще ти подпиша полица.

— Ами какво ще стане, ако те осъдят? В затвора трудно ще изкарваш добри пари... — Нямахме намерение да се показва чак такъв задник, но едновременно с това си даваше сметка, че този разговор е нищо в сравнение с това, което очаква Греъм през следващите месеци.

— Ако обявиш биймъра ми за продажба, вероятно ще получиш още двайсет и пет бона. Други трийсет могат да се вземат от бейзболните картички на Сал...

— С малката подробност, че тези картички не са твои — вметна Харди. — И по всяка вероятност ще бъдат блокирани.

Ако Греъм бъде осъден по обвинение в убийство както парите на Сал, така и бейзболните картички, ще бъдат конфискувани в полза на държавата. На тях не можеше да се разчита.

Същевременно Харди си даваше сметка, че страшно много иска да поеме този случай. В продължение на две седмици беше живял с него и за него, в момента му се струваше абсолютно невъзможно да го изостави. Трийсет и седем хиляди долара — дванайсет в плика и двайсет и пет от БМВ-то — едва ли бяха добър годишен доход на защитник по дело за убийство, но като капаро представляваха една съвсем прилична сума.

Ще трябва да измислят нещо по-друго. Харди беше сигурен, че Греъм постъпва открито и честно, но въпреки това не му се мислеше за произхода на парите в плика. Те може би са спестяванията му от участие в турнири по софтбоул, а може би са остатък от добре платената му работа в съда.

Всичко това нарушаваше първото и най-твърдо правило на всеки адвокат по углавни дела: „парите в аванс“. Но на Харди не му пукаше.

Едно ирационално и до голяма степен необяснимо поведение — както обикновено става когато човек действа по съвест.

— Добре, Греъм — рече с въздишка той. — Хонорарът ми е двеста долара на час, два пъти повече по време на процеса. Ще подпишеш ли полица за дължимите суми, независимо от решението на съда?

Глупост, при това двустранна, рече си той. А Греъм се замисли върху нея точно толкова, колкото трябваше — една цяла секунда.

— Да, ще подпиша — кимна той.

— В такъв случай вече имаш адвокат — протегна му ръка Харди.

Същият следобед в кантората го очакваше телефонно послание от Хелън Тейлър — майката на Греъм. Възпитан и добре обработен глас го молеше за среща в удобно за него време.

— Ние, естествено, искаме да помогнем на Греъм с каквото можем — заяви госпожа Тейлър. — Ще можем ли да го посетим в затвора? Знаете ли къде е бил през последната седмица? А кога ще се проведе това... как му казвате... делото по официалното обвинение?

— Точно така му казваме — рече Харди. — Утре сутринта, в девет нула-нула. Но трябва да ви предупредя, че точния час при подобни процедури рядко се спазва... Ако бъдете в 22-ра зала на Върховния съд някъде около девет и половина, положително няма да закъснеете. А след това можем да поговорим...

— Ще бъда там — отвърна тя. — Съпругът ми също.

— Чудесно — приключи разговора Харди. — Аз ще бъда този с костюма, който стои редом със сина ви...

Лание и Евънс прекараха целия следобед в Хънтърс Пойнт. Чукаха на вратите на хората, живеещи около една от най-оживените пресечки в квартала, тъй като им трябваша очевидци на оживената стрелба с три различни вида оръжие в четвъртък вечер, вследствие на която бяха убити двама тийнейджъри, а четирима други бяха ранени. Бяха произведени общо около осемдесет изстрела, имаше шестнайсет счупени прозорци и пет включени аларми на околните магазини.

Както се очакваше, никой не беше видял нищо. Четвъртък ли? Не, в четвъртък тук обикновено е съвсем спокойно...

Сара не се изненада, тъй като вече от доста време се занимаваше с подобни неща. Но в замяна на това кипеше от гняв. Резултатът от продължителната проверка беше доста мършав: трима свидетели заявиха, че са видели движещата се кола, от която се е стреляло на месо в събралата се на ъгъла тълпа. Но било тъмно, никой не забелязал цвета и марката на колата, да не говорим за пол, цвят на кожата и брой на хората в нея.

В момента почиваха пред чаши с млечен шейк в близкия Макдоналдс.

— Най-много ме вбесява фактът, че всички го възприемат като природно явление! — процеди тя. — Случило се е и толкоз, виновни няма!

Марсел не изглеждаше впечатлен, просто защото бе разследвал поне дузина подобни инциденти.

— Не знам защо винаги сервират толкова гъст шейк — рече той. — Как мислиш, дали ще ми капнат още малко мляко, ако ида да им кажа, че съм ченге?

— По-добре използвай лъжичката, като мен — отвърна Сара. — Иначе наистина можеш да се побъркаш.

Той сви рамене и остави чашата си на масата.

— Проблемът действително е там, че виновни няма. Нещата се случват и толкоз. Като природните явления, както правилно отбеляза...

— Но някой е виновен, Марсел. Някой го е сторил. Групичка смахнати типове, които скачат в колата си и започват да стрелят по децата!

— Не бива да си губиш съня заради тези деца. Мога да ти гарантирам, че и сред тях е имало доста пистолети...

— И това дава повод на онези копелдаци да стрелят в тълпата?

— И да не улучват когото трябва — кимна Марсел. — Не забравяй, че това е общовалидно правило. Гангстерите никога не улучват онзи, в когото се целят. По неписан закон страдат невинните минавачи. Това вероятно се нарича ирония на съдбата... Отивам да си взема лъжичка.

Когато се върна Сара гледаше с изцъклен поглед право пред себе си.

— Сега пък какво има?

— Нищо.

Лание разбърка шейка си, помълча малко, после вдигна глава да я погледне:

— Ще ти дам един безплатен съвет, Сара. Може би ще се разсърдиш, но все пак го чуй: не бива да приемаш нещата толкова навътре.

— Благодаря, но мислех за нещо друго — отвърна тя. — За Грѐм Русо...

— Точно него имах предвид. Грѐм Русо е в затвора. Това означава, че ние сме приключили с него и ще се върнем на делото чак когато ни извикат да даваме показания в съда. За какво по-точно си мислиш?

Сара колебливо разбърка шейка си.

— Става нещо, което ни убягва — промълви тя. — Нещо, за което нямаме никаква представа...

— Винаги е така — сви рамене Лание. — Но най-често то не засяга пряката ни работа.

— В случая не е така. Слушай... Нали ни дадоха три дни да открием всичко, което би хвърлило подозрение върху виновността на Русо? Но означава ли това, че такова нещо няма, само защото ние не го открихме през тези три дни?

Лание потопи лъжичката си в шейка и с нежелание кимна:

— Не, разбира се.

— Е, добре. Оттогава изтекоха вече шест дни. Тоска ти съобщава за очаквани вътрешни сътресения след отстраняването на Сал, аз от своя страна откривам, че в деня на смъртта му той може би е разполагал със значителна сума в брой. Но какво правим с тази информация? Ти ми казваш, че едното няма нищо общо с другото и толкоз...

— Но какво от това, дори и да има? — сви рамене Лание.

Тя продължително го изгледа, но не каза нищо.

— Нима си въобразяваш, че главния прокурор на щата Калифорния ще промени решението си, след като вече е на течение? — попита Лание. — В никакъв случай, драга. Познавам Дийн Пауъл, работили сме заедно. Ами Соума? Господи Исусе! Тези типове могат да получат клетвените показания на две дузини свидетели, че по време

на убийството Грѐм е бил в Ню Йорк, и пак да го осъдят. Ще кажат, че е утрепал баща си по телефона, но няма да отстъпят от своето!

Сара се облегна назад и започна да барабани по масата.

— Според мен трябва да уведомим Ейб — замислено промълви тя. — За да се подсигуриим, ако не за друго...

— И как ще постъпи той? — попита Лание и най-сетне бутна настрана проклетия млечен шейк. — Виж какво... Те вече направиха така, че Русо е обвинен от разширен съдебен състав. И той е в затвора. Нещата могат да се променят само в случай че пипнем някой с димящ пистолет в ръка, но и тогава не съм много сигурен... Оттук нататък говорят само уликите и доказателствата...

— С изключение на онези, които открихме от петък насам.

— Това не са доказателства — поклати глава Лание. — Всичко е „може би“ и „ако“...

— Вярно, но в замяна на това разполагаме с прекалено много „може би“ и „ако“. При всяко друго разследване щяхме да продължаваме да търсим, нали?

— Това е вярно.

— Е?

Той помълча, после сви рамене:

— В този случай не можем. Понякога става и така...

Сара си даваше сметка, че партньорът ѝ е прав, поне в общи линии. Понякога наистина става и така... Те са полицейски служители, работата им е огромна по обем и изключително напрегната. Разбира се, могат да имат собствено мнение, но то рядко им върши работа. Главно защото не е прието да се критикуват действията на колеги полицаи.

Ако човек е склонен към чувствителност, той не бива да работи в полицията. Но Сара бе твърдо убедена, че не става по-лош полицай само защото вярва в невинността на заподозрян — нещо, което се случваше за пръв път в кариерата ѝ. И беше готова да докаже това в момента, в който се наложи.

— Хайде, Марсел — изведнъж се изправи тя. — Да забравим случая Русо и да се връщаме на Хънтърс Пойнт!

Беше прекарала стотици работни часове в този район и отлично знаеше, че осемдесет и пет процента от обитателите на Хънтърс Пойнт

са били или преки участници в престъпление, или свидетели на такава. В Макдоналдс изведнъж ѝ хрумна, че ако пообиколят из улиците на квартала, непременно ще се натъкнат на някого, когото могат да принудят да говори. И наистина стана така. Момичето, което се появи от входа на една мрачна постройка с висока ограда, се казваше Йоланда.

Марсел отби до тротоара, а Сара изскочи навън със значка в ръка.

— Хей, нищо не съм направила! — стресна се Йоланда. — Какво искате?

— Качвай се в колата — кратко ѝ нареди Сара. — Искам да си поговорим.

Двайсетгодишната Йоланда се подчини и седна отзад в колата без отличителни белези. Марсел слезе и застана на ъгъла, на пет-шест метра от тях. Бяха постигнали безгласното споразумение да не прилагат изтъркания номер с доброто-лошото ченге.

— Вчера те зърнах в затвора, Йоланда — започна без предисловия Сара. — Беше на посещение при Деймън, нали? Как е той?

Деймън Фрейзи беше щангист с козя брадичка, който от време на време обичаше да се развлича с мирните граждани. Преди две седмици бе организирал един приятелски тупаник в местен бар, при който бяха използвани и ножове. Но за негов лош късмет това се оказа третото му поредно престъпление и според наскоро приетият в Калифорния закон за борба с уличната престъпност го очакваше доживотен затвор. Йоланда нямаше да го види повече, ако бъде признат за виновен. А Сара разчиташе именно на този факт.

— Заковаха го — прошепна Йоланда. — Този път здравата го заковаха...

— Един от участниците в побоя му е извадил нож, нали? — попита съчувствено Сара.

Йоланда мрачно кимна, после умолително я погледна:

— Но аз нищо не съм направила! Нямаме причини да ме прибирате...

— Нямам такива намерения, просто исках да си поговорим. Мисля, че би могла да помогнеш на Деймън...

— Лъжете! — тръсна глава момичето със смесена кръв. — Никой не може да му помогне! — Тялото ѝ се разтърси от силни тръпки, зъбите инстинктивно захапаха ноктите, за да спрат напирещите сълзи.

Сара рязко се приведе напред, думите излетяха от устата ѝ остро, като изстрел от пистолет.

— Махни си пръстите от устата, дете! И *не смей* да ме наричаш лъжец! Чуваш ли? — Отвърна ѝ колебливо кимане. Дланта ѝ се стовари върху стъклото, на сантиметри от главата на Йоланда: — *Чуваш ли?!*

— Чувам.

Сара никак не обичаше подобен начин на разпити, но от опит знаеше, че понякога само той може да донесе резултат. Още повече че в случая наистина правеше услуга на това момиче.

— След като ме чуваш, искам да науча какво знаеш за стрелбата в четвъртък вечер! — продължи с все така твърд тон тя. Помълча малко, после добави: — Това беше въпрос, Йоланда! Може би си *дочула нещо и по този въпрос...*

Мълчание.

— Виж какво ще ти кажа — изчака необходимото време Сара. — В случай че си спомниш нещо важно за тази стрелба, в смисъл кои са били в колата, кой е организаторът, аз наистина ще се опитам да ти помогна за Деймън...

Черните очи се вдигнаха към лицето ѝ, в тях се бореха надежда и страх.

— Какво по-точно искате да знаете?

— Искам да кажа, че ще направим опит да не третираме нарушението му като трето поред престъпление... Успеем ли, той ще остане в затвора съвсем за малко и вероятно ще си бъде у дома още преди Деня на Благодарността...

— Срещу какво?

— Срещу това, което вече ти казах.

— Ако издам момчетата, те ще ме пречукат — сви се на седалката Йоланда.

— Кои момчета, Йоланда? Дай ми име, *само едно* име. Ще започнем странично разследване, никой няма дори да си помисли за

теб. Ще претърсим колите им за оръжие, ей такива неща... Няма да даваш показания в съда.

Това последното беше пълна измислица и Сара прекрасно го знаеше. Но по отношение на Деймън каза истината. Ченгетата ежедневно прибягваха до подобни споразумения в съда — отмяна на третото провинение срещу разкриване на банда опасни престъпници. А за себе си Йоланда беше напълно права — принудят ли я да дава показания, почти сигурно щяха да я открият мъртва. Но няма как, рече си с въздишка Сара. Понякога трябва да се рискува.

Тежка професия.

Йоланда се извърна да я погледне, сякаш очакваше някакви напътствия. Но Сара мълчеше. Хората от тези крайни квартали отлично знаеха, че ако не приемат предложената им помощ, втора оферта няма да има.

— Едно име, Йоланда — проговори след доста голяма пауза тя. — Всичко, което искам от теб, е едно име...

— Лайънъл Бордън. Обикновено се навърта около Световния гимнастически център. Той караше колата...

Фрийман седеше на дивана и прелистваше една от папките на Русо. Харди се беше настанил на бюрото и работеше, но с твърдото намерение да приключи в пет и половина — след половин час — и да се прибере при семейството си. Все пак беше благодарен на мълчаливата компания на възрастния мъж.

Веднага след като се върна от затвора, където остави Грeъм, той отдели два плътни часа на „Триптек“. Поработи здраво и беше доволен. При подобни дела детайлите са всичко и изискват голямо напрежение. Проверил новопристигналата информация за минали инциденти при товаро-разтоварните работи на пристанище Оукланд, той бе напипал нещо, което може би щеше да се окаже от решаващо значение. Само седем месеца преди инцидента с контейнера на „Триптек“ пристанищната управа бе завела съдебен иск срещу компанията производител на въжетата за кранове, обвинявайки я в неспазване на стандартите за здравина.

Разбира се, тази новина не го накара да пее и танцува, но той веднага уведоми Дайсън Брънел, след което отиде при Мишел и в

продължение на четирийсет минути двамата обсъждаха евентуалната си нова стратегия.

В момента се занимаваше с друг проблем, който не търпеше отлагане — подготовката на началната фаза от процеса на Греъм. Лека и приятна работа, състояща се предимно в надписване на отделните файлове: „полицейски рапорти“, „забележки на инспекторите“, „хронология“, „аутопсия“, „мнение на съдебния лекар“, „свидетели“. Това бяха все официални документи, предоставени му във връзка със защитата на Греъм, които трябваше да бъдат подредени и систематизирани.

Преди началото на процеса той щеше да разполага поне с дюзина дебели папки, които ще съдържат абсолютно всичко, отнасящо се както до клиента му и жертвата на престъплението, така и до самата съдебна процедура. Леко се плашеше от факта, че деветдесет процента от тези неща помнеше наизуст.

— Стигнах до „рекламата“, Дейвид — вдигна глава той. — Ще ми трябва съответната папка.

До ръката на Фрийман стоеше обичайната чаша вино, която означаваше края на работния му ден.

— Не мислиш за промяна на юрисдикцията, нали?

Харди бе принуден да признае, че хазяинът му е напълно в крак с хода на делото. Но според него промяна на юрисдикцията — тоест гледане на делото от извънградски съдебен състав, можеше да поиска единствено прокуратурата. В крайна сметка Шарън Прат е избрана с гласовете на гражданите на Сан Франциско и може би е единственият прокурор на света, който влиза в положението на нарушителите на закона и предпочита да им помага, вместо да ги наказва.

Пак този град прие смекчаващи вината обстоятелства по нашумялото в цял свят дело „Туинки“, при което обвиняемият — някакъв общински служител, се беше промъкнал в сградата на кметството през мазето, беше застрелял кмета, а след това — *зарездайки отново* оръжието си, беше сторил същото и със свой колега.

Какво беше решението на съдебните заседатели? Ама моля ви се! Стрелецът е бил дълбоко разстроен, освен това нивото на захарта в организма му било опасно ниско от всичките тези диетични

подсладители „туинки“, следователно не може да бъде отговорен за своите действия!

Това бяха причините, поради които Фрийман обичаше да казва, че за адвокатите по углавни престъпления Сан Франциско си остава най-доброто място на света, особено пък сега, когато Шарън Прат изпълнява функциите на областен прокурор. Тук съпътстващите всеки съдебен процес основателни и добре аргументирани съмнения автоматически се приравняват със съмненията въобще, а това означаваше само едно — дори и най-лекото колебание у съдебните заседатели водеше до оправдателна присъда.

Подобна либерална обстановка несъмнено беше благоприятна за Греъм Русо и именно поради тази причина Харди държеше делото да се гледа от градски съдебен състав. Още повече че престъплението е извършено в рамките на града и Греъм има *абсолютно* право да бъде съден тук.

Но едновременно с това внимаваше много, не искаше да изпада в плен на самодоволството — нещо особено опасно при дело за убийство.

— Не — отвърна на въпроса той. — Няма да искам промяна на юрисдикцията. Възнамерявам да приключа с тези неща и да се прибирам, ако не възразяваш...

Информационната папка едва побираше изрезките от вестници и списания, които съдържаха някаква информация по делото Русо.

— Принудих се да правя изрезки, иначе ще ми трябва цял вагон — промърмори той.

Фрийман го слушаше разсеяно, потънал в четене на поредния материал.

— На твое място бих пазил всичко — промърмори той. — Човек не знае какво може да му потрябва...

— Какво по-точно?

Харди невинаги беше съгласен с мнението на стареца, но винаги проявяваше интерес към него. Фрийман отдавна беше забравил голяма част от това, което обикновените адвокати се стараеха да научат, но в замяна на това предлагаше извънредно интересни теории.

— Контекстът — кратко отвърна възрастният адвокат.

— Контекстът ли? — вдигна вежди Харди. — Какво по-точно имаш предвид?

— Да вземем например „Тайм“ с твоето момче на корицата — рече Фрийман и започна да прелиства списанието: — Вътре преброих точно осем материала, които имат отношение към делото: асистирано самоубийство, Кеворкян, Върховния съд, Девети районен съд, щатите, които са за и против... Това тук е материал за някакъв тип, който иска да живее вечно, въпреки че е болен от болестта на Лу Гериг. Като му изключат системите, разбира се... — Затвори списанието и добави: — Подобни истории нямат край. Но въпреки това трябва да ги имаш предвид, ако наистина искаш да разполагаш с пълната информация...

Ръката му се пресегна към купчината вестници на масичката.

— Добре, да оставим настрана очевидните неща... Този вестник съобщава за смъртта на Сал. Първа публикация. В нея открих нещо любопитно, което на пръв поглед няма пряка връзка с клиента ти. Никога не би я прочел, ако продължаваш да изрязваш само материалите за Греъм.

Заинтригуван, Харди стана и се приближи към дивана. Фрийман му подаде вестника с предизвикателен блясък в очите. Явно искаше да провери дали може сам да я открие.

За две минути Харди успя да прегледа водещите новини. Публикацията за смъртта на Сал беше доста назад, гола и кратка. Следваше я някакъв материал за наследството на Хейл-Боп и кръстоносците на „Райските врати“. Някакъв художник паднал от Бей Бридж и се пребил.

— Предавам се — рече Харди и с въздишка затвори вестника.

Фрийман отпи с наслада глътка вино, на лицето му се появи доволна усмивка.

— Първа страница — кратко обяви той.

Още една минута изтече в търсене.

— Нищо не виждам — поклати глава Харди.

— Ами бомбената заплаха?

Харди сведе очи към посочения материал. Работещите в новата сграда на Федералния съд били евакуирани малко преди обедната почивка поради телефонно обаждане за поставена бомба.

— Това вече е прекалено, Дейвид — въздъхна той. — Не виждам какво общо с това може да има Сал...

— Аз също. Но къде се намира сградата на съда?

Очевидно реши, че няма смисъл от по-нататъшни обяснения и тихо добави:

— Това имам предвид, когато говоря за контекста, синко. Поне стотина души, може би и повече, са се струпали в уличката под прозореца на жертвата само час-два преди убийството му... — Леко присвиване на раменете: — Не зная дали това има някакво значение. Вероятно няма, но въпреки това пробуди любопитството ми...

ДВАЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

При най-благоприятно стечение на обстоятелствата третият етаж на Съдебната палата приличаше на малка лудница. Пространството около широко отворените врати се изпълваше с тълпи от хора — адвокати, ченгета, съдебни чиновници, евентуални съдебни заседатели, роднини и приятели на обвиняеми и техните жертви, репортери, студенти по право, пенсионери, обикновени зяпачи... Изобщо всякакви хора, които имат реално или въображаемо отношение към системата на правораздаването.

И често тези хора нямаха нужната търпимост един към друг.

За разлика от ремонтираната сграда на Федералния съд, чиито мраморни сводове и арки предизвикваха доверие, а дори и страхопочитание пред величието на закона, боядисаните със зелена блажна боя коридори и покритите в обикновен линолеум подове на Съдебната палата, не предизвикваха абсолютно нищо. Това бе просто една огромно и шумно обществено заведение, в което работеше цяла армия бюрократи, където се сключваха какви ли не сделки и споразумения...

Предстоеше официалното обвинение срещу Греъм и Харди бе забелязан в секундата, в която се появи.

— Ето го, това е той! — разнесоха се гласове зад гърба му.

Репортерите се залепиха за него като мухи на мед, навряха микрофоните си под носа му и започнаха да изстрелват въпросите си в движение, с необходимата доза почтителност. Секунда по-късно се включиха и две портативни телевизионни камери, прожекторите им го заслепиха.

С периферното си зрение обаче успя да забележи някакви плакати зад гърбовете на репортерите. Днес зяпачите бяха много, дори за сграда като Съдебната палата. Шоуто започваше.

— Без коментар, съжалявам. Все още нямам какво да кажа. Моля, направете ми път...

Мина под рамката на металотърсача пред 22-ра зала. Беше временно съоръжение, монтирано специално за неговото дело.

Управата очевидно се опасяваше, че някой смахнат може да извърши атентат срещу клиента му — просто за да покаже отрицателното си отношение към асистираното самоубийство.

В самата съдебна зала цареше малко по-добър ред, въпреки че всички места за публиката бяха отдавна заети. Съдията Тимъти Маниън вече беше на мястото си, но очевидно все още не бе открил поредицата от кратки процедури, известни като „редове“ — според компютърните разпечатки. Беше тъмнокос и младолик човек, с когото Харди бе удрял по чашка-две докато и двамата бяха помощници в областната прокуратура.

Тръгна по централната пътека, хвърли един поглед към ограденото с парапет място за обвиняемите и изпусна кратка въздишка на облекчение. Все още не бяха довели Греъм. Банката на адвокатите беше пълна с народ, зад нея бяха подредени и десетина допълнителни столове. Харди се отпусна на един от тях, редом с някакъв познат по лице юрист, с когото редовно се засичаха в съда.

— За вас ли е цялата тази суматоха? — попита човекът.

Харди кимна, а онзи му тикна визитната си картичка.

— В случай че имате нужда от петиции, допълнителни проверки и всичко останало — рече. — Аз съм изцяло на ваше разположение...

Макара да си даваше сметка, че това си е част от бизнеса, Харди винаги се отнасяше с подозрение към подобни предложения. Хвърли един поглед на картичката, после я прибра в джоба си и кимна:

— Благодаря, ще ви имам предвид.

Най-сетне получи възможност да се поогледа. От четири години насам не беше влизал във върховен съд, но не забеляза почти никакви промени. Залата беше мрачна, без прозорци и с висок таван. Галерията бе отделена от нисък дървен парапет, в нея имаше места за около сто и двамайсет човека. Тесни и неудобни места, с цяла редица свързани помежду си твърди столове, като в някогашните театри. Имаше и място за правостоящи, което можеше да побере още четирийсет-петдесет души.

Присъстваха доста познати лица. На втория ред седеше самата Шарън Прат. В ъгъла на бокса за съдебните заседатели разговаряха Гил Соума и Арт Драйсдейл. Очите на Харди напразно потърсиха Дийн Пауъл. Явно главният прокурор бе оставил делото в ръцете на заместниците си.

После чукчето на съдията въдвори тишина и всички се извърнаха към банката.

Вратата, през която влизаха обвиняемите, се намираше зад гърба на съдията, малко вляво. Греъм Русо беше повикан четвърти по ред.

Приглушените гласове в залата видимо се усилиха, но съдията Маниън ги укроти само с поглед. Харди стана и тръгна да пресрещне клиента си в средата на залата, непосредствено преди подиума.

Нощта зад решетките се беше отразила неблагоприятно на Греъм. Оранжевият затворнически комбинезон подчертаваше още повече бледостта на умореното му лице. Но когато Харди го попита как се чувства, той отвърна *добре*. После се приведе към банката на обвинението и прошепна:

— Здравсти, Гил.

Соума вдигна глава. Греъм му се усмихна, пусна ръката си между двете банки така, че да не се вижда нито от съдията, нито от публиката, после му показва среден пръст. Харди светкавично покри десницата му, но вече беше късно.

— Ваша Светлост — скочи на крака Соума. — Обвиняемият ми направи неприличен жест!

— Чак пък толкова — прошепна Греъм.

— Млъквай! — заповяда му Харди. Не знаеше какво иска да постигне с оплакването си Соума, но в замяна на това добре познаваше Маниън и беше сигурен, че той няма да позволи никакви своеволия.

Съдията вдигна поглед от документите, които подреждаше пред себе си и простичко рече:

— Господин Харди, моля ви да държите клиента си под контрол. Не желая никакви разпри, ясно ли е? Намирате се в съд!

— Ясно, Ваша Светлост — кимна Харди, след което внезапно реши да рискува: — Но бих желал да се отбележи в протокола, че господин Соума положително реагира погрешно.

Съдията очевидно нямаше намерение да позволи никакви дребнави спорове, които биха забавили процедурите.

— Приема се — кимна той.

С непроницаемо изражение на лицето Харди хвърли кос поглед към Соума. Беше сигурен, че посланието му е прието. От този момент

нататък ще се следи всяка дума, изказана в тази зала. Всички номера на Соума, включително и най-дребните, ще получат съответният отговор. Така е по-добре — нека прокурорчето знае, че му предстои тежка битка и всеки момент може да получи ритник в задника. Това вероятно ще го изнерви, а дори и изплаши. Харди все пак беше успял да го извади от равновесие.

Но това е един момент, който идва и отминава. Всички присъстващи в залата знаеха това. Както знаеха и какво ще последва. Съдията вдигна глава и заби очи в лицето на Греъм, в залата настъпи мъртва тишина.

— Греъм Русо, вие сте обвинен в престъпление...

Макар и формално, това встъпление винаги впечатляваше галерията за публиката. Зад гърба на Харди се усети леко раздвижване. Маниън отправи заплашителен поглед към залата, но този път той нямаше необходимия ефект. Част от зрителите започнаха да се бутат напред, по-близо до парапета, разнесоха се гневни викове:

— Това не е престъпление!

— Човекът не е сторил нищо лошо!

— Сал Русо е имал право да умре!

Чукчето се стовари върху банката. Съдията изчака да настъпи тишина, после повиши глас, за да бъде чуто добре в цялата зала. Тонът му обаче беше сравнително мек:

— Зная, че много от вас са си направили труда да присъстват в тази зала днес именно заради делото Русо. Но това съвсем не означава, че ще позволя подобно поведение. Много моля никой да не прекъсва процедурата, в противен случай ще бъда принуден да прибегна до отстраняване от залата! Ясен ли съм?

Очевидно беше.

— Господин Русо — продължи след кратка пауза съдията: — Вие сте обвинен по алинея 187 от Наказателния кодекс, за това че на 9 май 1998 година в град Сан Франциско, община Сан Франциско, щат Калифорния, сте извършили убийството на Салваторе Русо, което... — Замълча за миг, сякаш се замисли върху тежестта на думите, които предстоеше да каже, после продължи: — ... което сте замислили предварително и сте осъществили жестоко и хладнокръвно!

Маниън замълча и направи знак на съдебния служител да прочете официалното обвинение, внесено от прокуратурата:

предумишлено убийство с цел грабеж. Когато четенето приключи той се извърна към Греъм и попита:

— Признавате ли се за виновен, господин Русо?

— Не, Ваша Светлост — веднага отвърна Греъм.

— Добре — не прояви изненада Маниън и сведе поглед към компютърната разпечатка пред себе си. — В случая става въпрос за престъпление при утежняващи вината обстоятелства и законът не предвижда освобождаване под гаранция. Имате ли да кажете нещо, господин Харди?

— Да, Ваша Светлост — изправи се Харди. — Обвинението няма никакви причини да приложи формулировката „престъпление при утежняващи вината обстоятелства“. Клиентът ми трябва да получи право на освобождаване под гаранция. Напомням, че вчера той доброволно се е предал на властите и...

— След като се укриваше в продължение на четири дни! — скочи Соума.

— Напуснал е града преди да научи, че срещу него е повдигнато обвинение — обърна се да го погледне Харди.

— Той твърди така!

Чукчето се стовари върху банката, но Маниън все още не беше ядосан. Понякога подобни нарушения на съдебния правилник са приятно разнообразие за съдията, на когото предстоят осем монотонни часа еднакви по форма процедури. Но той все пак не искаше да изпускат контрол върху ситуацията.

— Господа, всички реплики трябва да са насочени към мен — напомни им Маниън. — Такива са правилата.

Харди се извини, а Соума седна на мястото си. Драйсдейл сложи ръка на рамото му и му прошепна да има търпение.

— Продължавайте, господин Харди.

— Ваша Светлост, господин Русо ще предаде паспорта си на властите, за да няма съмнения, че може да се укрие. Както вече посочих, вчера той се завърна в града след няколко дни отсъствие и веднага се предаде.

Маниън даде вид, че обмисля думите му, после вдигна глава.

— Но законът изрично сочи, че освобождаването под гаранция не се прилага при обвинение в убийство при утежняващи вината обстоятелства — възрази той.

— Давам си ясна сметка за това, Ваша Светлост — кимна Харди, хвърли един поглед към Греъм и зачака. Дори не се беше надявал, че искането му за гаранция ще бъде обсъждано. Дали пък този Маниън не се е абонира за „Тайм“?

Паузата се проточи, хората в залата зашумяха.

Изтече още една минута, после съдията покани обвинението и защитата при себе си. Харди стигна до банката пръв и с изненада установи, че редом с него се изправя Драйсдейл, а Соума е останал на мястото си.

— Момчето е малко възбудено, господин съдия — рече Драйсдейл.

— Няма проблеми, Арт — кимна Маниън. — Проблеми има с искането за гаранция.

— Няма как да стане — рече с нещо като съчувствие Драйсдейл. — Такъв е законът.

— Познавам закона — отвърна Маниън. — Но господин Харди вероятно е прав като казва, че няма опасност обвиняемият да се укрие.

Драйсдейл очевидно започна да се притеснява.

— При утежняващи вината обстоятелства не се предвижда гаранция, Ваша Светлост — повтори той.

— Но вие приемате, че обвиняемият не представлява заплаха за обществото, нали?

— Не можем да бъдем сигурни в това...

Маниън започна да губи търпение.

— Въпреки всичко, от обществена гледна точка нямаме причини да откажем освобождаване под гаранция на господин Греъм. Той не представлява опасност за никого и няма да се укрие!

Този път Драйсдейл дори не направи опит да отговори и Маниън очевидно реши да му помогне да излезе от неудобното положение.

— Дали обвинението няма да се откаже от утежняващите вината обстоятелства? — подхвърли той. Законът допускаше освобождаване под гаранция при убийство без такива обстоятелства, а за Драйсдейл беше достатъчно да свали тази клауза без да променя основното обвинение, която си оставаше убийство. Но той въздъхна и поклати глава:

— Не мога да сторя това, Ваша Светлост.

— Казано с други думи, вашата институция ме принуждава да откажа освобождаване под гаранция на господин Русо само защото имате това *право*? Да вярвам ли на ушите си? — Съдията отвратено поклати глава: — Ще ви помоля за една услуга, Арт... Предайте на Дийн Пауъл, когато го видите, че хора като него ме карат да се чувствам горд, че съм американец! Ще го сторите, нали?

После се извърна към Харди и със съчувствена усмивка добави:

— Съжалявам, Диз, но освобождаването под гаранция се отхвърля...

Харди не беше планирал да обядва със семейство Тейлър, намеренията му бяха да отскочи до Лу Гърка за нещо на крак. Но процедурата по официалното обвинение започна по-късно от предвиденото, пледоарията му отне почти час, плюс още двацет минути за насрочване начална дата на процеса — точно след три месеца. Останалото време до обед прекара в компанията на Греъм, с когото трябваше да уточни редица практически въпроси.

Съдебният пристав се появи с добрата новина, че шерифът е решил (без съмнение по настояване на съдията Маниън) да премести Греъм в „адек“ — административната единична килия, която обикновено се използва за предпазване на даден затворник от враждебното отношение на другите в общата килия. Но в случая не става въпрос за враждебно отношение, а за любезност, даде си сметка Харди.

В крайна сметка се озова в коридора пред 22-ра зала едва след дванайсет. Хелън и Лелънд седяха на една от дървените пейки неподвижни като статуи. До тях някакво съвсем младичко момиче с латиноамерикански черти кърмеше бебето си. Посрещнаха го на крака и се запознаха, след което Лелънд, вероятно по навик, предложи да обядват заедно. В офиса му на Маркет стрийт, където има удобна трапезария и личен готвач. Трябва само да се настанят в лимузината му и да тръгнат натам...

Помещението не беше голямо, но обзаведено с вкус. Паркетът беше излъскан до блясък, върху античния бюфет бяха поставени

красиви вази със свежи ириси и гладиоли, копринените тапети имаха успокояващ бледозелен цвят.

Харди бе настанен в невероятно удобен тапициран стол с облегалки за лактите, от мястото му се разкриваше прекрасна гледка към североизточната част на залива с Алкатраз и Ейнжел Айланд. Приборите върху ослепително бялата ленена покривка бяха от сребро, порцелан и кристал.

Цялата обстановка излъчваше скрита заплаха, на посетителя тук просто трябваше да бъде показано кой държи юздите на властта.

Лелънд Тейлър беше от хората, които живеят в абсолютна хармония със себе си. Очевидно беше наясно с това кой е той, какво иска и как да го получи, не се тревожеше как ще го възприемат другите. Човек очевидно се ражда с подобно самочувствие, рече си Харди. А когато то е подплатено и от богатство, такива хора са непоклатими като природен феномен. Времето на Тейлър беше по-ценно от това на Харди, мнението му — по-тежко. Адвокатът на доведения му син не беше нищо повече от помощен персонал — от слуга, който е длъжен да помага за осъществяване на намеренията му.

Едно от неписаните правила в тази стая явно беше да се подхване някакъв незначителен разговор като увертюра към основната тема. В продължение на двацетина минути тази роля бе поверена на домакинята — госпожа Хелън Тейлър. Тя се справяше наистина добре, но когато най-сетне преминаха върху същността на това, за което се бяха събрали, Харди изпита облекчение.

— Съпругата ми със задоволство научи, че досега нямате загубено дело — обяви със стържещия си глас Лелънд.

Харди се облегна назад.

— Бил съм защитник едва по две дела за убийство — уточни той и скромно добави: — Предполагам, че съм имал късмет...

— Да се надяваме, че не е било само късмет — отговори със сух смях домакинът. — Поведението ви в съдебната зала излъчваше сигурност, особено когато настоявахте за освобождаване под гаранция. Чух, че съдията ви бил приятел. Това е в наша изгода, нали?

Харди бе принуден да разясни основните механизми на системата. Департамент 22 на съда обработва всички чакащи официално обвинение дела. Там се насрочва датата на тяхното разглеждане — от съдиите, които са дежурни на същата дата. Поради

важността си тяхното дело е насрочено за дата, която е в строго съответствие със законните срокове — точно три месеца след обвинението. То ще се гледа от 27-и съдебен състав с председател съдията Джордан Солтър. Срокът е достатъчен както за него, така и за страните по делото, всички имат възможност да се подготвят за сериозната битка.

Според Харди изборът на Солтър — републиканец и близък приятел на Дийн Пауъл, не можеше да се смята благоприятен за тях.

— Познаваме ли го? — попита Тейлър и докосна ръката на жена си.

Хелън елегантно поклати глава. Всичките ѝ жестове бяха изтънчени и елегантни. Изключително привлекателна жена, рече си Харди. Жена, която е твърде далеч от представата за съпруга на човек като Сал Русо. Тук не ставаше въпрос за красота, а по-скоро за стил. Той никога не си беше представял, че майката на Греъм може да бъде грозна. Жената насреща му подхождаше идеално на съпруга си — любезна, грациозна и неискрена.

— Изборът на съдията е безспорно важен фактор, който може да влияе върху хода на делото — рече той. — Но за наше щастие в обвинението срещу Греъм има доста празноти.

На това изявление не бе откликнато веднага, въпреки че домакините си размениха погледи, пълни с неизвестни послания. Първа проговори Хелън.

— А вие как мислите, господин Харди? — изгледа го тя. — Дали Греъм наистина го е сторил?

— Да убие Сал за парите му? Не, не го е сторил.

— Това е абсурд — обади се Лелънд. — Той би могъл да поиска от нас толкова пари, колкото са му необходими.

— Което никога не би направил, разбира се — вметна Хелън. — Страхувам се, че Греъм не е от хората, които обичат да се чувстват задължени на когото и да било. Това е много благородно, но аз все пак съм му майка. Ние с Лелънд сме обсъждали този въпрос и сме единодушни, че сумите, които бихме отпуснали на Греъм не могат да бъдат смятани за заем.

— Но фактът остава, нали? — погледна я Харди. — На него не му е било удобно да си поиска... — Внушението беше повече от прозрачно: никой не настоява за погасяване на дълговете, от блудния

син се изискват по-други неща. Много неща, от най-различен характер, включително и начин на поведение. Но доколкото Харди познаваше Греъм, той съвсем не беше от хората, които позволяват да бъдат обвързани.

— Ние му помогнахме да завърши юридическия факултет — поясни Лелънд. От цялата му фигура личеше, че не би споменавал подобна дреболия, ако това не беше наложително. — За съжаление имам чувството, че тези пари са били похарчени напразно... Но както и да е... — Пренебрежителна усмивка, последвана от преплитане на пръстите: — Сега не е времето да говорим за тези неща. Ние с Хелън просто се питаме как възнамерява да ви плати Греъм... Предполагам, че не сте поел защитата му само от добри чувства, нали?

— Не, разбира се — усмихна се в отговор Харди. — Греъм ми плаща, но не мисля, че е уместно да говорим за това без неговото съгласие...

— Разбира се — енергично кимна Лелънд. — Не бих си позволил подобно нещо.

На вратата дискретно се почука, после в трапезарията се появи келнер. В ръцете си държеше голяма сребърна купа с прозрачно и тъмно на вид консуме, което ловко разсипа по чиниите.

Лелънд го изчака да излезе и едва тогава опита супата. Не направи никакъв коментар, вероятно защото беше наистина превъзходна: тъмна и гъста, с отлично балансирани съставки. Най-добрата супа, която е опитвал в живота си, призна на глас Харди.

— Благодаря — кимна на комплимента Лелънд. — Наистина не е лоша... — От лекото свиване на раменете му се долови въпроса „Че каква друга може да бъде?“. След това се върна на темата Греъм — точно там, откъдето я бяха прекъснали — темата за парите: — Хелън би желала... Всъщност *ние* бихме желали да помогнем финансово...

— Не зная дали... — започна Харди, но домакинът му попречи да продължи.

— Позволих си да взема мнението на нашите юристи в банката, според което затруднения от етически характер не би трябвало да има — вдигна ръка той. — Доколкото ги разбирам, вие сте свободен да приемете заплащане от всякакви източници, стига да е ясно, че Греъм е ваш клиент и вие защитавате *неговите*, а не нашите интереси. Вярно ли е това?

— Не всеки ден ми се случва да отговарям на подобни въпроси — засмя се Харди. — Но това, което казахте, звучи съвсем справедливо. За всеки случай ще проверя как стоят нещата и ще ви уведомя. Освен това бих искал да поговоря по този въпрос и с Греъм.

Този път Хелън беше тази, която докосна ръката на съпруга си. Явно това беше някакъв таен код, който предшества поредната атака.

— Точно това искаме и ние — рече тя. — Нали, Лелънд?

— Разбира се. — Пауза. — Естествено...

Харди изпита чувството, че Лелънд Тейлър не е от хората, които често казват „разбира се“. Но може би грешеше, може би му влияеше особената обстановка в този дом.

— Много добре — кимна Хелън. — А сега, господин Харди, бихме искали да чуем как възнамерявате да процедурите...

— Логично — кимна Харди. — Страхувам се обаче, че е твърде рано. Още не съм запознат в детайли с уликите и доказателствата, а това означава, че казаното от мен тук и сега може би ще претърпи промяна...

— Това можем да го разберем — кимна Лелънд. Вече работеха като напълно синхронизиран екип. — Но планът ви едва ли ще бъде много далеч от изтъкване здравословното състояние на Сал и близостта му с Греъм, особено през последните дни от живота му, нали? Виждам, че поклащате глава. Не сте ли съгласен?

— На практика аз съм съгласен, но Греъм не е — отвърна Харди.

— Какво искате да кажете? — втрещено го погледна Хелън.

— Той твърди, че не е бил там и няма нищо общо със смъртта на Сал.

Келнерът отново се появи. Прибра купата и супените чинии, след което постави пред всеки от тях по едно малко произведение на изкуството, състоящо се от печени на жар миди, тънки като бебешка косица спагети и цветчета от zucchini^[1]. В средата на масата кацна кристална купа с оранжев сос, чашите бяха напълнени с искрящо шардоне „Кистлер“ — специален резерв.

Харди изпита чувството, че още при първата хапка ще се задави, но за Лелънд всичко това очевидно беше нещо съвсем обикновено. Той отново изчака излизането на келнера и поднови разговора оттам, откъдето го бяха прекъснали:

— Но нима това не е най-добрата защита на Греъм? — попита.
— Че това, което е извършил, не е било нищо друго, освен акт на състрадание?

— Би могло да бъде, сър — отвърна Харди. — Но още миналата седмица Греъм отказа да се признае за виновен в подобно нещо. А това означава, че от юридическа гледна точка продължава да става въпрос за убийство.

— Страхувам се, че той никога вече няма да практикува право — обади се Хелън.

— Това е вярно — кимна Харди. — И той го знае.

— Но, Хелън, професията на юрист никога не го е привличала особено — вметна Лелънд.

Това би трябвало да предизвика някаква реакция от страната на майката и Харди търпеливо изчака. Проговори едва след като се увери, че реакция няма да има:

— Проблемът е там, че съществуват известни... как да кажа, известни пропуски... В смисъл че вероятността някой друг да е бил там не е напълно изключена. Сал може би наистина е бил убит...

— Но не от Греъм — заяви с категоричен тон Хелън.

— За съжаление именно Греъм ще бъде съден за това.

— Чакайте малко — вдигна ръка Лелънд. — Господин Харди, това, което чувам, ми звучи твърде противоречиво. Вие вярвате ли, че Греъм е убил баща си, или не?

Харди се замисли, после поклати глава:

— Според мен не го е направил.

— Дори от състрадание?

— Точно така.

— Но за какво тогава е цялата тази шумотевица в пресата? — избухна за секунда Хелън, след което веднага се овладя.

Лелънд обаче държеше здраво нишката на разговора.

— Означава ли това, че подозирате друг извършител? — извърна се към Харди той.

Харди поклати глава и посегна към чашата вино. Една глътка през деня едва ли щеше до го убие, освен това му трябваха и две-три секунди в повече за размисъл.

— Според мен не бива да изключваме версията за самоубийство — промърмори той. — Това не е сторил дори съдебният лекар... Бих

могъл да тръгна и по тази писта.

— Ясно — кимна Лелънд, поднесе вилницата към устата си, после вдигна глава: — А какво ще стане, ако вие пледирате за асистирано самоубийство и съдебните заседатели приемат тази теза?

— Греъм не ми позволява подобна линия.

— Да речем, че се съгласи...

— Никой не е в състояние да предвиди решението на съдебните заседатели — поклати глава Харди.

— Не искам подобно нещо от вас, а просто питам. Какъв ще бъде резултатът ако журито стигне до заключение, че Греъм е помогнал на Сал да се самоубие, воден от състрадание?

Въпросът беше добър и разкриваше доста привлекателни за всеки адвокат вероятности. По тази причина Харди му отдели необходимото време за размисъл.

— Технически погледнато, това е невъзможно — предпазливо отговори той, опитвайки се да бъде максимално точен. — Всеки състав от съдебни заседатели, който се придържа към закона, *трябва* да издаде присъда за убийство.

— Трябва? — сбърчи нос Хелън.

Харди кимна.

— Но тук има и една малка подробност — делото ще се гледа в Сан Франциско. А това означава, че нищо не се знае. Възможно е дори съдия като Солтър да не инструктира своите заседатели в духа на обвинението. А самите съдебни заседатели могат да стигнат до абсолютно всякаво решение, всичко зависи как и накъде ги води защитата...

— Могат ли да решат, че става въпрос за асистирано самоубийство?

— Разбира се.

— Искате да кажете, че могат да го обявят за невинен? — погледна го с леко недоверие Хелън.

— Точно така.

— Значи това трябва да бъде вашата линия — заключи Лелънд.

— Не е толкова просто — предпазливо възрази Харди. — Обвинението ще направи всичко възможно да внуши на съдебните заседатели, че онзи, който помага на жертвата да сложи край на живота

си, продължава да носи отговорност като убиец. И в този смисъл ще има пълната подкрепа на съдията...

— Може би пък няма да я има — възрази Хелън, която очевидно не желаше да се примири.

Харди нямаше желание да ѝ дава прекалено големи надежди и поклати глава:

— Най-вероятно ще я има. Но не виждам смисъл да обсъждаме подобен ход на събитията, тъй като Греъм няма да ми позволи защита от такъв характер...

— Всъщност, какви са вашите задължения? — изви вежди Лелънд. — Да се съобразявате с желанията на клиента си, или да го отървете от затвора?

Това също е един много добър въпрос, рече си Харди.

Стигнаха до десерта — крем с пресни боровинки и кафе.

Харди остави чашата си на масата и вдигна глава:

— Е, добре... Сега, ако нямате нищо против, аз също искам да ви задам един-два въпроса... — Домакините едновременно се извърнаха към него. — През последните два месеца Сал на три пъти е проникнал насилствено в този дом, нали така? Защо не направихте официално оплакване срещу него?

Двойката осъществи поредния безмълвен контакт, отговорът дойде от страна на Хелън:

— Решихме, че той има нужда от помощ и се свързахме със социалните служби. Те бяха взели някакви мерки когато Сал... умря.

— Но тези посещения са ви били неприятни, нали?

— За Хелън бяха доста травматични — пое инициативата Лелънд. — Решихме, че е най-добре да оставим проблема в ръцете на властите. Вероятно ще разберете нежеланието ни отново да се занимаваме със Сал, тъй като Хелън вече се беше напатила от него...

Без да отделя очи от лицето на съпругата, Харди попита:

— Не се ли безпокояхте, че това може да се случи отново?

— Бях убедена, че Сал няма да ми стори зло. Това беше една тъжна, много тъжна история. Изглеждаше толкова объркан! — Харди бързо съобрази, че на практика Хелън не отговори на зададения въпрос, но нямаше какво да стори. Едва ли би допуснал подобно нещо

при разпит на свидетел, но тук нещата не стояха така. Замълча и я остави да продължи: — Той май наистина си мислеше, че продължава да живее с мен в Имението...

— Имението?

— Нашият дом — поясни с леко смутена усмивка тя.

— Толкова ли беше напреднала болестта му? Имам предвид Алцхаймера...

— Не зная нищо за тази болест — отвърна тя. — Не изглеждаше като болен човек, просто не осъзнаваше къде се намира, къде му е мястото. Изпитвах съжаление към него...

— Аз пък не — намеси се Лелънд. — Искях да го арестуват, защото... Всичко е наред, Хелън, можем да споделим това... Защото бях убеден, че Сал представлява сериозна опасност за съпругата ми.

— Доколкото ми е известно, Джордж е бил напълно съгласен с вас, нали? — подхвърли Харди.

Въпросът ги завари неподготвени, тайнственият код помежду им изведнъж престана да действа. В крайна сметка инициативата пое Лелънд, който отпи глътка кафе, докосна устните си със салфетката и каза:

— Тук Джордж няма нищо общо. Но отговорът на въпроса ви е да. Кой нормален син ще позволи майка му да бъде тормозена от един баща, който ги е зарязал преди години? Всичко това обаче не се отнася за семейство Тейлър. Тук става въпрос за Греъм, а не за Джордж.

Келнерът се появи сякаш по команда, може би повикан от скрит някъде звънец.

— Часът е два, сър — обяви той.

Лелънд хвърли поглед на часовника си и направи гримаса.

— Трябва да бягам, предстоят ми преговори за кредити на една петролодобивна компания. Господин Харди, очаквам да се свържете с нас след като разговаряте с Греъм... Много добре. Хелън? — протегна ръка и помогна на жена си да стане. Обядът беше приключил.

[1] Особен вид тиквички с тъмнозелена кора. — Бел.пр. ↑

ДВАЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Лимузината на Лелънд Тейлър стовари Харди пред офиса, там го чакаше бележка от Дейвид Фрийман с молба веднага да слезе при него, тъй като трябвало спешно да поговорят за Дайсън Брънел и „Триптек“.

Сега пък какво става?, запита се Харди.

Но както всеки следобед Фрийман беше в съда. Малко по-късно специален куриер донесе един кашон с документи по делото на Греъм и Харди потъна в тях. Сети се за Фрийман чак около пет и слезе долу да го потърси.

Старецът беше в библиотеката зад Солариума, задълбочен в някакви нормативни документи. От устата му стърчеше дебела пура, която той бавно и с видимо удоволствие предъвкваше. Трите полупразни порцеланови чаши за кафе говореха, че се е върнал от съда поне преди час. Но в поведението му нямаше нетърпение, липсваше припряност. За Фрийман времето бе престанало да съществува, значение имаше единствено закона.

— Дайсън Брънел — рече Харди и придърпа близкия стол. — Какво се е случило?

Фрийман дочете текста пред себе си, отбеляза си нещо в полето на книгата, после тикна пурата между страниците и хлопна твърдите корици.

— Таксата за изваждане — рече.

— Какво по-точно?

— Дайсън не може да събере парите. „Триптек“ има финансови затруднения. Предлага да изплати част от хонорарите, които се полагат на теб и на Мишел, със срочни акции.

— Със срочни акции? — смаяно се облегна назад Харди. — На „Триптек“?

— Това не е чак толкова необичайно — кимна Фрийман.

— Не казвам, че е. Просто се питам с какво да живея до падежа им.

— Честно казано, и аз си зададох същия въпрос...

Това не трябваше да се случва. „Триптек“ беше главният му източник на суха пара, от нея получаваше заплатата си.

— Нали ще ме предупредиш ако има опасност да забелят корем, Дейвид? — тревожно попита той.

— Нещата едва ли ще опрат дотам, Диз — поклати глава Фрийман. — Брънел твърди, че фирмата е в добро състояние и аз имам всички основания да му вярвам. Става въпрос за временни затруднения с приходите...

— И затова предпочитат да не ни плащат кеш? Това наистина е начин за икономии, но...

— Брънел твърди, че започват реорганизация и проблемът с приходите скоро ще бъде решен. — Фрийман понижи глас и убедително добави: — Предстои излизането на годишния им баланс, Диз. В него искат да включат и загубата на осемнайсет милиона долара от тази авария с контейнера. Това, плюс нашите хонорари, означава че...

— Сумата все пак не е колкото държавния дълг, Дейвид — прекъсна го Харди.

— Не е, но цялата е в кеш, излиза директно от джоба им и се отразява в баланса. — Фрийман вдигна ръка да спре възраженията му: — Предавам ти едно послание, Диз, нищо повече. Мисля, че нещата няма да стигнат до наистина опасно развитие. Дайсън се безпокои за акционерите си, които няма как да не забележат състоянието на нещата. Страхува се, че на хартия компанията ще изглежда по-зле, отколкото е в действителност...

Предупредителното звънче в главата на Харди утихна.

— И предлагат опции, така ли?

— Не. Предлагат реални акции и аз съм склонен да ги приема. Според мен имаме всички шансове да получим солидно обезщетение, плюс съответната печалба. Проблемът е, че докато това стане, аз няма да съм в състояние да ти плащам почасовите хонорари, или поне не целите. Брънел може да си позволи не повече от половината сума...

— Бих нарекъл този проблем доста обезпокоителен, Дейвид — поклати глава Харди. — Не мога да работя без да ми плащат. С какво ще живея?

— Знам, знам... Но все някак ще се справиш за няколко месеца...

— Ох, Дейвид, не знам... Ами ако стане така, че тези акции се окажат хартийки без стойност?

— Според Брънел имаме всички шансове да получим доста съблазнителни печалби от тях.

— Че какво друго ще ти каже? — вдигна вежди Харди. — Че нещата ще се закучат и всички ще останем с пръст в уста? — Изведнъж си даде сметка, че е по-добре да се овладее и да изслуша офертата докрай. — Какво по-точно предлага?

— Предлагат ти акции по два долара парчето, тоест на преференциална цена. Дата на падежа — някъде през септември. Двайсет хиляди акции.

— Много щедро! — саркастично проточи Харди. — А по колко вървят в момента? Три долара парчето?

— И една осма — уточни Фрийман и вдигна ръце: — Знаем, че цената е ниска, Диз. Но Дайсън твърди, че това е изгодно за нас, тъй като можем да получим по-голямо количество. Доскоро акциите им са вървели по девет долара парчето, имат всички шансове да възстановят това ниво, а дори и да го надминат. Можем да направим пачка, Диз. А ти лично да изкараш далеч повече от обичайния си хонорар. Ако това те успокоява ще добавя, че съм решил да включа в операцията доста активи на собствената си фирма...

— Тук не става въпрос за успокоение.

На практика Харди си даваше ясна сметка, че ако „Триптек“ не потъне като злощастния си контейнер, шансовете да спечели добри пари от тази оферта бяха отлични. На практика, дори по текущи цени, Дайсън му предлагаше шейсет хиляди долара в акции — много повече, отколкото би могъл да изкара през следващите четири месеца. Обезпокояващото в цялата операция беше обаче именно словосъчетанието „би могъл“. Защото и фондовата борса беше непредвидима, също като евентуалното решение на съдебните заседатели по време на процес.

— Не че не вярвам в евентуалната изгода на тази сделка — продължи на глас той. — Но аз съм от онези работни добичета, които са стопроцентово зависими от месечния чек...

Фрийман помълча малко, после вдигна глава:

— Според мен трябва да поемеш този риск, Диз. В дългосрочен план наистина имаш големи шансове да реализираш добра печалба...

Веждата на Харди леко отскочи нагоре. Той прекрасно знаеше, че преди да поеме делото „Триптек“, Дейвид бе поискал обстоен одит на компанията. А това означаваше само едно — след като е решил да вложи собствени пари в тази операция, шансовете за успех наистина са големи. „Триптек“ не беше сред най-големите производители на компютри и компоненти за тях, но не беше и сред най-дребните.

Но от друга страна, дори и Дейвид Фрийман бе допускал грешки. След почти година съвместна работа с Дайсън Брънел Харди бе наясно, че този човек едва ли е най-почтеният бизнесмен на Америка. Офертата му беше твърде обезпокоителна. Дали „Триптек“ не е достигнала точката, в която не е в състояние да се разплаща не само с адвокатите, но и с деловите си партньори? Ако това излезе вярно, и двамата с Дейвид са покойници, при това твърде скоро...

На всичкото отгоре изпитваше инстинктивна паника при думата „реорганизация“. Това почти сигурно означаваше уволнение на работници — процес, който при „Триптек“ отдавна вече беше започнал. Разбира се, компанията ще има нужда от юридическа помощ докато се държи на повърхността. Но офертата да се разплаща с акции за тази помощ, при това с акции, чиято цена пада няколко месеца поред, му се струваше твърде отчаян ход.

— След като изпитват финансови затруднения, бихме могли да опитаме извънсъдебно споразумение с пристанището — подхвърли той. Беше почти сигурен, че ако проведе съответните преговори, дори и през уикенда, би могъл да измъкне от пристанищната управа една прилична сума — някъде около десет милиона долара. Разбира се, „Триптек“ се бореше да получи три пъти повече при благоприятно решение на съда, но сега май е времето да се приложи поговорката за врабчето в ръката...

— Няма да стане — поклати глава Фрийман. — Вече опитах. Дайсън все още не е готов на подобна стъпка... — Кратка пауза, после: — Твърди, че трябва да мисли за хората си... Клиенти, акционери, партньори... За всички.

Харди се изсмя. Подобно твърдение от човек, който уволнява работници и откровено лъже за броя на унищожените в контейнера компютри, звучеше наистина абсурдно.

— Благодаря за информацията, Дейвид — реши да приключи темата той. — Но ще те помоля да предадеш на Брънел, че офертата му

е неприемлива за мен.

— Хубаво — изпусна една въздишка на разочарование старецът. — Ако нямаш нищо против, възнамерявам да предам същата оферта и на Мишел...

Харди напусна стаята здравата разтърсен. Основният му източник на доходи имаше всички шансове да пресъхне.

— Най-много се вбесявам от факта, че се захванах за този иск главно поради сигурността!

— Тъкмо тук ти е проблемът — отвърна Франи. — Няма такова нещо сигурност. Това си е чист мит.

Жена му добре знаеше какво говори. Останала сираче на съвсем крехка възраст, тя беше отгледана от брат си Моузес. Първият ѝ мъж е бил убит само седмица след като тя разбира, че е бременна с Ребека.

— Точно по тази причина, страдалецо мой, ние трябва да се наслаждаваме на хубавите мигове от живота. Като този сега, в същата тази минута...

Лежах на килима в хола. Под тях имаше едно одеяло, върху тях — друго. Пердетата бяха спуснати, децата спяха, слончетата над камината бяха приключили с обиколката си. От радиото долиташе тихия глас на Тони Бекет, който пееше една от песните на Били Холидей. Жарта в камината изпускаше малки искри.

— Минутата не е съвсем лоша — призна Харди. — А защо лежим в хола?

— Спешен случай от сексуален характер.

— О, да, спомням си — рече Харди, наведе се и я целуна. — Обичам те.

— Добре де, след като се налага...

— Налага се. — Главата ѝ лежеше на рамото ѝ, кракът ѝ беше праметнат върху неговите. — Ти приемаш спокойно всичко това, така ли?

— Кое?

— Предстоящите промени. Животът ни ще изглежда по-различно.

— Нали ти пак ще си тук?

— Така мисля.

— Значи нищо няма да се промени. Въобразяваш си, че животът ни ще изглежда по-различно, но не си даваш сметка, че отдавна драпаш да се отървеш от „Триптек“...

— Просто се безпокоя — промърмори той.

— Ти ли? — надигна се на лакът Франи и огънат в камината хвърли отблясъци върху червеникавата ѝ коса. — Нещата непрекъснато се променят, Дизмъс. Ако не е така, животът ще ни се стори твърде скучен...

— Умирам за скучен живот — въздъхна той.

— Глупости. Ти нямаш капка търпимост по отношение на скуката. На теб просто ти трябва гаранции.

— Какво лошо има в това?

— Нищо. Само че гаранции няма...

— Точно това не ми харесва — отново въздъхна той.

— Но в замяна имаш клиент, на когото вярваш — погледна го Франи. — И чиито родители очевидно са готови да те заринат с пари...

— Които не съм сигурен, че ще приема...

Тя помълча малко, после предложи:

— Дай да си поиграем... Аз ще кажа нещо, а ти ще се опиташ да го възприемеш позитивно. Като изключиш всички черни мисли — кога и как това нещо ще се извърти и ще те захване за задника... Става ли?

— Звучи интересно.

— И наистина е интересно — целуна го тя. — Трябва да опиташ.

В крайна сметка се прибраха в спалнята и Харди бързо потъна в дълбок сън. Събуди го резкия звън на телефона до леглото.

— Ало? — дрезгаво проговори в слушалката той и хвърли поглед към червените цифри на будилника. Беше единайсет и четвърт.

— Извинявам се ако съм ви събудила, господин Харди. Обажда се сержант Евънс, трябва да поговорим.

Адреналинът моментално прогони съня. Харди отметна одеялото, скочи на крака и започна да навлича хавлията си.

— Само за секунда — прошепна в слушалката той. Внимателно затвори вратата на спалнята и понесе портативното апаратче към кухнята. Влезе, щракна електрически ключ и седна на един стол. — Всичко ли е наред с Греъм?

— Да. Току-що разговарях с него.

Харди направи опит да асимилира тези думи, но очевидно все още не се беше отърсил от съня.

— Какво значи току-що? — малко объркано попита той.

— Преди няколко минути. Той ми се обади.

— От затвора?

Глупав въпрос. Разбира се, че от затвора, откъде другаде?

— Решихме да ви разкажем всичко...

Първата мисъл на Харди беше, че Греъм е направил пълни признания пред младата и хубава полицейска служителка. Тя очевидно е подбрала най-подходящия момент — когато клиентът му е самотен, депресиран и уплашен, решила е да го притисне още през първата му нощ в затвора. И е успяла...

— Ние сме заедно...

Мозъкът на Харди отново отказа да обработи информацията, която му се предлагаше.

— В какъв смисъл сте заедно? — тъпо попита той.

— В най-баналния, предполагам...

Харди нямаше особено голям опит в тази област. А доколкото го имаше, заподозрените в убийство не поддържат никакви контакти с полицейските инспектори, които са ги арестували, освен в случаите, при които единият стреля срещу другия...

— Аз го обичам...

— Вие обичате Греъм?!

— Да.

— Окей.

В главата му отново изплуваха думите на Франи: гаранции няма. Няма предвидими неща. И това важи не само за фондовите борси и съдебните заседатели, това е всеобщ закон...

— Окей — повтори на глас той.

— Зная, че ви звучи малко налудничаво...

— Ще свикна — окопити се Харди. — Означава ли това, че го смятате за невинен?

— Той не е убил баща си.

— И аз мисля така.

— Но някой е свършил тази работа.

— Сигурна ли сте?

— Готова съм да се обзаложа. Всъщност, вече го правя...

— Знаете ли кой е той?

— Не. Ако знаех, веднага щях да го арестувам и да освободя своя човек от затвора. За съжаление ни отнеха разследването. Всичко е въпрос на политика. Ако ни бяха оставили да продължим, аз непременно щях да открия убиеца. Убедена съм, че в това дело има много неизяснени моменти.

— Може би грешите — рече Харди. — Днес ми донесоха още един кашон с улики...

Кратко мълчание, после Евънс каза:

— Това не са никакви улики...

След което накратко му разказа какво бяха свършили с Лание: за доставчика на контрабандна риба Пио, който бе починал почти едновременно със Сал, за куриерската дейност на Сал, пренасял големи суми комарджийски пари.

— Онзи Соума мрази Греъм и просто е решил да го ликвидира — обобщи тя. — Заповяда да прекратим разследването малко след като открийме нещата, които току-що ви съобщих...

Харди мълча толкова дълго, че тя го повика по име.

— Тук съм — обади се той. — Просто се чудя какво сте решила да направите...

— Искам да помогна на Греъм — отвърна тя. — Няма значение дали ще го правя в свободното си време. Искам да открия къде водят тези следи... За съжаление не мога да търся подкрепата на своите началници, затова се обръщам към вас...

— Да не би да имате предвид Глицки?

— Да. Познавате ли го?

— Исусе! — въздъхна Харди.

— Какво?

— О, нищо. Безуспешен опит за среднощен хумор. Да, познавам Глицки...

— Мисля, че ще ме уволни. Не, по-скоро ще ме застреля!

— Май имате право...

— Можем ли да го направим заедно? — смени тона Евънс. — Имам предвид само ние двамата... И Греъм, разбира се...

— Питате ме дали искам безплатната помощ на детектив, който изгаря от желание да помогне на клиента ми? Трябва да съм луд, за да

откажа!

Сара остави слушалката на кухненския дериват, седна край масата и погледна треперещите си ръце. Направи го! Присъедини се към редиците на врага!

Когато каза на Харди, че е готова да се обзаложи за невинността на Греъм, тя употреби доста невинен израз. На практика нещата бяха далеч по-сериозни, защото в името на тази невинност тя рискуваше всичко — работа, доверие, кариера.

През последните няколко дни постоянно се опитваше да разглежда отношенията си с Греъм от страни, с трезв поглед, като мъж...

И спираше дотук, по простата причина че не беше мъж.

Но ако беше, вероятно би могла да се измъкне от сложната ситуация на лични отношения с човек, когото разследва. Ако беше ченге в панталони, положително би разчитала на колегиалната солидарност на останалите момчета, която щеше да я обвие като предпазен пашкул, която нямаше да позволи на никого да разбере за какво всъщност става въпрос. По време на службата си в полицията бе имала три случая, при които колеги си бяха позволили „връзка“ с обвиняемите. При единия от тях, доколкото си спомняше, нещата се бяха развили зле и се стигна до опит за убийство. При втория обаче се стигна до брак...

Същевременно не хранеше никакви илюзии за това, което я чака, ако отношенията ѝ с Греъм излязат наяве. Ще бъде ликвидирана — напълно и без остатък. В най-добрия случай, дори ако зад нея застане Асоциацията на полицейските служители с целия си авторитет, Глицки ще поиска да я преместят на друга работа...

Искрено се надяваше, че постъпва правилно като информира Харди. Макар че от доста време насам не беше сигурна какво е правилно и какво не...

Окончателно прогонил съня, Харди седеше зад кухненската маса.

Отминалият ден беше пълен с изненади. Скритите до този момент съюзници на Греъм започнаха да се появяват един по един, без

никакво предупреждение. Родителите искат да платят адвокатските разходи, Сара Евънс предлага частно разследване.

Нещата се променяха драматично от предположението на Евънс, че на сцената може би е имало и други участници. Това предположение му поднасяше на тепсия и тактиката ИДИ („Има друг извършител“), която обикновено му беше носила успех пред съдебните заседатели. Сара може и да не открие евентуалният извършител, главното беше *той* да внуши на съдебния състав, че такъв *може би* има. Да, точно така — може би... Успее ли да повдигне съмнения в тази посока, делото ще поеме в благоприятна за Греъм посока. В повечето случаи ставаше именно така...

Същевременно в главата му продължаваше да се върти примерът на Дейвид Фрийман с вестника *Контекст*, и пак контекст.

С днешната поща беше получил списък на всички улики и доказателства, открити по време на следствието. През следващите месеци щеше да има предостатъчно време да види с очите си тези улики и доказателства, но още отсега можеше да каже, че едно заглавие в списъка носеше в себе си важен контекст...

Ставаше въпрос за онези петдесет хиляди долара в брой, които Сал е държал в домашния си сейф и които по-късно бяха открити в банковата касета на Греъм. Всички те бяха на пачки, опаковани в банката преди цели седемнайсет години. Това, което Харди бе пропуснал да отбележи до този момент, беше съвсем просто — датата. Върху бандеролите стоеше датата на тяхното опаковане: 2 април, 1980 година.

И днес петдесет хиляди долара не са малко пари, но преди седемнайсет години това си е било цяло състояние. Откъде идва то? Може би от банков обир? Отвлечане с цел откуп? Във вестниците от този период може би има нещо, което ще го насочи към отговора на този въпрос...

Може би. В момента не беше сигурен, но още утре ще се зарови в течението на „Кроникъл“ и ще разбере...

ДВАЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Започна от дата, предхождаща с шест месеца опаковането на пачките. Преглеждаше само заглавията. Първата седмица на ноември 1979 година му даде отговора. Толкова бързо и лесно, че той дори се обърка. Скочи на крака и почти тичешком напусна архивата, оглеждайки се за телефон.

— Съдията Джиоти, ако обичате... Да, обажда се Дизмъс Харди. Моля, предайте му, че го търся във връзка с делото Греъм Русо...

— Марио Джиоти слуша — екна в слушалката плътен мъжки глас, а Харди почти подскочи от изненада. Никога не беше допуснал, че ще потърси някой от федералните съдии и веднага ще го свържат. Но фактът си беше факт — насреща беше Джиоти, воден може би от някакъв личен интерес.

— Аз съм защитник на Греъм Русо — рече той след като се представи. — Имам няколко въпроса към вас, ако разполагате с малко време.

— Разбира се — отвърна с готовност съдията. — Сал беше един от най-старите ми приятели. Предполагам, че ви интересува сцената на местопрестъплението — такава, каквато я заварих. Мога да ви уверя, че не съм пипал абсолютно нищо.

Харди знаеше, че няма как да придаде финес на това, което възнамеряваше да каже.

— Не е точно така, Ваша Светлост — започна с леко неудобство той. — Интересува ме по-скоро пожарът в „Грото“ — ресторантът на баща ви...

В слушалката настъпи тишина и Харди нервно пристъпи от крак на крак.

— Твърдите, че този пожар има нещо общо с Греъм Русо? — попита най-сетне съдията.

— Все още не зная.

— Не мога да си представя подобно нещо, това се случи толкова отдавна...

— Разбирам, сър — промълви Харди и зачака.

Няколко мъчителни секунди по-късно търпението му беше възнаградено.

— Защо не се отбиете при мен, ако имате малко време? — попита Джиоти. — До един и половина нямам съдебно заседание.

Дори след дългия като екскурзия преход през седемте стаи, в които работеха подчинените на Джиоти, Харди се оказа неподготвен за величествената монументалност на личния кабинет на съдията. Може би защото бе свикнал със Съдебната палата, където хората работеха в нормални помещения.

Но тук, в сградата на Федералния съд, живееха боговете. Кабинетът на Джиоти беше някъде около сто и петдесет квадратни метра, таванът се губеше високо горе, някъде в небесата. В огромната камина бяха монтирали изкуствени отоплителни тела — толкова майсторски, че почти не дразнеха окото, тежките мебели бяха покрити с изкусна дърворезба. Подът бе покрит с красиви мраморни плочи, носещите греди над него излъчваха солидността на вековете. Една от стените бе изцяло заета от солидна библиотека, а самото помещение бе аранжирано така, че предлагаше три напълно самостоятелни къта за разговори. Всичко в тази зала (тук наименованието кабинет изобщо не се връзваше) говореше за величието на нейния собственик, напомняше на простосмъртния посетител, че федералният съдия е избраник на Бога. Харди имаше чувството, че Неговите покои едва ли бяха кой знае колко по-внушителни.

Съдията Джиоти стана, заобиколи прекрасното си писалище „Шейкър“ и тръгна към него с протегнатата за поздрав ръка.

— Радвам се да се запозная с вас, господин Харди. Надявам се, че секретарката правилно е записала името ви... Като на онзи благородния крадец, нали?

— Точно така, малкото ми име е Дизмъс...

— Ако не ме лъже паметта, така се казва и светецът закрилник на убийците...

— Не ви лъже паметта — кимна Харди. — Но Греъм Русо все още не е осъден...

— Да, разбира се. Нямах намерения да внушавам нищо подобно...

— А и аз едва ли мога да мина за светец — добави Харди.

— Значи сигурно ще се разберем — усмихна му се дружелюбно съдията. — Аз също не съм светец... Моля седнете. Ще пиете ли кафе?

Харди отговори утвърдително, след което си избра кътчето, което беше най-близо до включеното отопление в камината.

— Тези огромни помещения не подлежат на отопление — кимна на избора му съдията. — Всички федерални съдии разполагат с камина като тази, но само една функционира както трябва...

— Как се разбрахте кой да я ползва? — погледна го с интерес Харди.

— Ами както се разбираме и за всичко останало — отвърна съдията. — По силата на старшинството...

— А сред простосмъртните се говори, че федералните съдии получават всичко, което поискат — усмихна се Харди.

— Получаваме осемнайсет процента повече от простосмъртните и това е всичко — уточни Джиоти.

— Още една илюзия отиде в небитието — придаде си съкрушен вид Харди.

— Амин — ловко влезе в тон съдията и се извърна към вратата, на която се бе изправила секретарката с кафето. Покани я с жест да влезе, изчака я да сервира и отпи една глътка. Опря чинийката на коляното си, още веднъж се увери, че гостът е настанен удобно, после започна: — Значи ви интересува пожарът в „Грото“, а? Любопитен съм да чуя как изобщо ви е хрумнало за него...

Харди се зае да обяснява. Изказана на глас, версията изведнъж му се стори кухня, неправдоподобна, дори налудничава.

— Споменахте, че Сал е разполагал с голяма сума пари в брой...

— Петдесет хиляди долара — кимна Харди.

Джиоти махна с ръка, очевидно не се интересуваше от точната цифра.

— Всичките опаковани в датирани банкови бандероли, значи — рече той. — А вие преглеждате архивите на „Кроникъл“ и откривате, че пожарът в „Грото“ е станал пет месеца по-рано...

— Да, Ваша Светлост.

— А как решихте, че между двете събития има някаква връзка?

— Не зная — сви рамене Харди. — Просто ми направи впечатление, че вашето име се появява в разследването за трети път...

— За трети път?

— Точно така. Вие откривате Сал, после идва ред на онази бомбена заплаха — в същия ден, в който е бил убит.

— Кой е споменал моето име във връзка с нея? — вдигна вежди Джиоти.

— То не беше споменато пряко, Ваша Светлост, но всяко споменаване на Федералния съд има връзка и с вас, нали?

— Добре, да се върнем на третия път... С уговорката, че при пожара в „Грото“ става въпрос за името на баща ми...

Харди можеше да разбере лекото нетърпение, проявено от Джиоти, въпреки че съдията продължаваше да се владее отлично. Ръката, с която поднесе кафето към устните си, изобщо не потрепна, на лицето му имаше съсредоточено изражение, може би мъничко посмръщено от нормалното. Чакаше обясненията му и това беше всичко. За беда Харди трудно можеше да му ги даде.

— Признавам, че дори не зная какво да ви питам — смутено преплете пръсти той. — Просто ми се стори, че има нещо, което...

— Връзка?

— Да, предполагам, че може да се нарече и така...

— Връзка с какво?

— Не знам — въздъхна Харди, внимателно постави чашката върху чинийката, чувствайки се пълен глупак. — Моля за извинение, Ваша Светлост, очевидно ви губя времето... Обикновено първо мисля, после действам, но днес очевидно е станало обратното...

— Не се дръжте така, сякаш възнамерявате да си тръгвате, господин Харди — махна с ръка Джиоти. — Може би ще се окаже, че изобщо не ми губите времето... Любопитен съм да разбера как възнамерявате да подходите към делото, от чисто юридическа гледна точка, разбира се...

— Имате предвид асистирано самоубийство?

Съдията кимна.

— Вероятно сте осведомен, че ние тук, в Девети район, сме малко на нож с Върховния съд по въпроса за правото на доброволна смърт, нали? Отношенията ни са горе-долу такива, каквито са между Шарън Прат и Дийн Пауъл... — Приведе се напред и остави чашката върху масата: — По делото Глуксбърг вече заехме страната на ангелите, но имам чувството, че присъдата ще бъде отменена от

Апелационния съд. В случая обаче се страхувам от нещо друго — че Върховния съд може да наложи общощатска забрана...

— Имате предвид трактовката „асистирано самоубийство“?

— Точно така.

Харди беше смяян. Дори през ум не му беше минавало, че член на Федералния съд може да сподели подобна информация с човек, който почти сигурно, някой ден, ще му бъде противник в съдебната зала. Помълча известно време, после предпазливо попита:

— А вие привърженик ли сте на подобен ход?

На лицето на Джиоти се появи уморена усмивка.

— Нека кажем, че съм противник на забраната — въздъхна той. — Поне що се отнася до безнадеждно болните... От чисто юридическа гледна точка тук става въпрос за нещо, което не е много далеч от правото на аборт... Разбира се, при наличието на добър автоматичен контрол...

За автомобили ли говорим?, запита се Харди.

— Извинете за жаргона — разсмя се на недоумяващата му физиономия Джиоти. — Става въпрос за акроним, под който разбираме компетентно, рационално, независимо и добре обосновано становище. Само при наличието на подобно становище можем да говорим за правото на безнадеждно болния пациент да избере смъртта...

Харди обмисли чутото, после вдигна глава:

— Сал Русо попадна ли в рамките на тази дефиниция?

— В първия момент, когато идеята се е оформила в главата му — да. После обаче — не!

— Значи сте го познавал много добре...

— Не само много добре, но и от дълго време — кимна съдията, облегна се назад и кръстоса крака: — А това са две различни неща. — Разговарях с него поне два пъти в месеца, а понякога и доста често... Отбивах са в апартамента му, или пък навън, на улицата...

— Докато е продавал риба?

— Точно така — кимна Джиоти. — Беше чудесен човек. Вие познавахте ли го?

— Виждал съм го няколко пъти...

Харди изпита несигурност по отношение насоката на разговора. Джиоти изглеждаше така, сякаш има желание да потъне в спомени, но

може би нещата бяха далеч по-прости — има почивка, иска да си побъбри с някого и толкоз. Животът в тези чертози сигурно е доста скучен.

— Далеч по-добре познавам Греъм — добави той.

Забележката предизвика появата на кратка недоумяваща бръчица върху челото на съдията, която почти моментално се изглади.

— Предполагам, че е така — рече той. — Но трябва да ви призная, че вашият Греъм не е сред най-популярните личности в тази сграда.

— Чувах подобни слухове — усмихна се Харди.

— Никой не напуска службата си във Федералния съд просто ей така... Случаят с Греъм Русо беше прецедент, при това доста неприятен...

— И за вас ли?

— Честно казано да — кимна след известен размисъл Джиоти. — Възлагах му доста големи надежди, може би заради Сал. Знаете за какво говоря, нали? Децата на приятелите... Никой не обича повторението на лошите неща... Не исках Греъм да тръгне по пътя на Сал.

— Въпреки че ви е бил приятел? Имам предвид Сал...

— Приятелството ни беше много по-тясно когато бяхме млади — въздъхна Джиоти. — Но Сал провали живота си... Не исках това да се случи и с Греъм, но нещата явно вървят натам...

— Но какво се случи със Сал? Невинаги е бил неудачник, нали?

— Не, разбира се. Когато се ожени за Хелън... Познавате ли Хелън?

Харди кимна.

— Великолепна жена, нали? По това спор няма. Когато Сал се ожени за нея, целият град му завидя... Беше талантлив спортист, красавец, имаше си собствен бизнес и три чудесни деца...

— И какво стана?

— Не знам — въздъхна Джиоти. — Може би животът му беше само една красива фасада, зад която няма нищо. Може би му е трябвало само леко побутване, за да се срине всичко... А и Хелън... Омъжи се за Лелънд почти веднага — това сигурно е довършило окончателно Сал. Спомням си, че веднага след това той изчезна,

нямаше го няколко години. А когато се появи, вече не беше същият...
Беше един смазан човек.

Жегнат от някакво неясно предчувствие, Харди вдигна глава и попита:

— А вие му помогнахте да се превърне в Сал Съомгата, така ли?

Джиоти се размърда в стола, в очите му се появи опасен блясък, бързо заменен от усмивка.

— Кой каквото ще да казва за адвокатите, аз продължавам да се възхищавам от начина, по който им щрака ума — обяви той. — Да, прав сте... Сал беше мой приятел, беше ми мъчно за това, което го сполетя. Силно е да се каже, че съм му *помогнал*, хората просто проявяваха интерес към него, защото ми е приятел...

— Той никога ли не ви е споменавал за парите?

— За какви пари?

— Разполагал е с петдесет хиляди долара, забравихте ли? Не му е било нужно да работи...

— Откъде знаете, че вече ги е имал? Не забравям датата на бандеролите, но това още не означава, че тези пари са били на негово разположение...

— Имате право — кимна Харди.

Пачките наистина бяха датирани, но това съвсем не изчерпваше историята им за тези седемнайсет години. Може би тези пари са били просто една от комарджийските пратки, за които бе споменала Сара Евънс. Дали Греъм е знаел за тази дейност на баща си? Ще трябва да го попитам, рече си Харди.

После в главата му отново се появи един тежък въпрос, на който все още нямаше отговор: откъде идват парите за аванса, който му предложи Греъм?

Усети погледа на съдията, до ушите му долетя краткият му коментар:

— Болестта му беше тежка, изпитвал е силни болки, особено към края...

— И извън автоматичен контрол, според вашия жаргон?

— Точно така. Алцхаймера навлизаше в тежката си фаза, това личеше отдалеч. Вече не беше в състояние да взема самостоятелни решения.

— Но вие сам допускате, че на по-ранен етап той може би е казал на Греъм, че иска да умре... Че когато състоянието му стане нетърпимо, ще поиска да се самоубие...

— Кога съм казал подобно нещо? — леко се усмихна съдията.

— Аз съм адвокат на Греъм, Ваша Светлост. Ако истината е такава, тя би ми помогнала при защитата му.

— Значи ще пледирате асистирано самоубийство, така ли?

— Ние вече пледирахме: не се признаваме за виновни в убийство при утежняващи вината обстоятелства.

— Това обвинение е абсурдно! — тежко въздъхна Джиоти.

— И аз мисля така — мрачно се усмихна Харди. — Дано и съдебните заседатели са на нашето мнение...

— Наблегнете на това, няма начин да не успеете, поне в този град. Но сам разбирате, че аз нямам право на никакъв коментар...

— Не съм чул такъв — погледна го Харди, убеден, че двамата се разбират отлично. — Но имам друг проблем: Греъм не признава, че е бил там... — Не му се искаше да добави и личното си убеждение, според което Греъм казва истината когато твърди, че не е помогнал на баща си да умре.

— Бил е там — простичко рече Джиоти.

— В деня на смъртта? Сигурен ли сте?

— Не мога да твърдя с точност за деня, но той редовно е ходил там — измъкна се Джиоти. — Сал ми каза, че го посещава поне два пъти в седмицата...

— Но Греъм твърди, че през въпросния ден не е бил там.

— Убедете го да забрави за това твърдение и всичко ще бъде наред.

Ясна индикация, че обвинителна присъда няма да има. Харди въздъхна, приведе се напред и положи лакти на коленете си:

— Няма да се съгласи, господин съдия. Страшно е упорит. Мисли, че ще му отнемат адвокатския лиценз.

Джиоти се замисли за момент, после също се приведе над масата:

— Окей, значи ще го сторите вие... В случай че съдебните заседатели приемат становището за асистирано самоубийство и издадат оправдателна присъда, Греъм няма да има морални проблеми с Асоциацията просто защото не е признал нищо... Не могат да му отнемат лиценза — само защото неговия адвокат е използвал аргумент,

който липсва в личните му показания... Следователно вашата задача, господин Харди, се свежда до едно много просто нещо — да го държите по-далеч от банката на свидетелите.

Харди отново се удиви на този странен разговор. Не всеки ден му се случваше да получава практически съвети от устата на един федерален съдия. Бавно си даде сметка, че тактиката на Джиоти имаше много общи неща с вчерашното предложение на Лелънд Тейлър, при това с всички шансове да успее. Разбира се, при условие че съумее да убеди клиента си.

— Може би ще се получи, господин съдия — промърмори той.

— Отново напомням, че не коментирам — изгледа го продължително Джиоти, изчака кимването му и продължи: — А дори и да не се получи, вие ще сте повдигнал един конституционен въпрос, който, мога да ви уверя, ще бъде разгледан много благосклонно от районния съд при евентуално обжалване...

Харди усети важността на тези думи с изострени сетива, почти сюрреалистично. Белият квадрат на прозореца стана още по-бял, отоплителното тяло в камината се изключи с толкова рязко щракане, че погледът му неволно се насочи натам, но само за да се спре върху портрета на някакъв индиански вожд на стената, който одобрително го наблюдаваше. Ако правилно беше разбрал, Марио Джиоти току-що му съобщи, че ако изгуби делото Грѐм Русо, той трябва да обжалва със стопроцентовата гаранция, че евентуалната ефективна присъда ще бъде отменена...

Не посмя да попита дали е чул правилно. Пък и нямаше смисъл. Всяко по-нататъшно обсъждане на този въпрос щеше да доведе до неприятно и за двете страни разголване. Кимна веднъж-два като марионетка и бавно стана на крака.

— Искам да ви благодаря, Ваша Светлост — рече. — Беше ми много приятно.

— Удоволствието е изцяло мое — отвърна съдията. — Не всеки ден ми се случва да разполагам с достатъчно време за приятни разговори.

На крачка от вратата Харди спря и се обърна с лице към домакина:

— Мога ли да ви задам един последен и много кратък въпрос?

— Може и по-дълъг — отново се усмихна Джиоти. — Казвайте...

— Споменахте, че в края на живота си Сал не е бил способен на самостоятелни решения...

— На разумни решения — поправи го съдията.

— И това беше видно за всеки, който е контактувал с него, така ли?

— Може би не за всеки. Но положително за онези от нас, които го познаваха...

Харди замислено сбърчи лице, а съдията го попита накъде бие.

— Опитвам се да пресъздам картината от тези последни дни — въздъхна той. — В момент на просветление той взема въпросното решение, но после го променя... На това по всяка вероятност се дължи травмираното място около дупката, оставена от спринцовката.

Очите на съдията се насочиха към ъгъла, където меко грееше изцялата дърворезба на шкафа за книги. Погледът му изгуби фокус и дълго време остана така.

— Той знаеше, че времето му изтича... Престана да разказва тъпите си вицове за болестта на Алцхаймер, вероятно защото започна да я възприема сериозно...

— А после изведнъж му откриват тумор, който има всички шансове да го довърши...

— Е, и? — изгледа го продължително Джиоти.

— Той вече не е изправен пред опасността, с която е започнал да свиква. Вместо дългия и мъчително бавен процес на деменцията, свързан с пълна загуба на човешкото му достойнство, той изведнъж е изправен пред една нова реалност, запълнена изцяло от болката...

— Така е...

— Доколкото го познавам от чужди описания, той е бил голям мъжкар. Просто се опитвам да уловя душевното му състояние в такъв миг. Не е бил от хората, които ще позволят да бъдат победени от болката, колкото и силна да е тя...

— Тук сте прав — кимна Джиоти. — Преди години излязохме заедно на риболов, с неговата лодка. Измъкнахме една огромна съомга, после той се подхлъзна на мократа палуба и куката прониза дланта му. Показа се чак от обратната страна...

— Охо!

— Няма майтап, така беше. А Сал само изруга, после издърпа желязото от раната и уви ръката си в някаква стара тениска. Изобщо не даде дума да се изрече за връщане. Цял ден ловихме риба, а той нито веднъж не се оплака от грозната рана...

— Точно това имах предвид — кимна Харди. — Не е бил от хората, които ще се предадат пред болката.

— Може би комбинацията му е дошла много — рече с въздишка Джиоти. — Алцхаймер, после тумор... Но нещо му е просветнало, не мислите ли?

— Така е било — кимна Харди. — Със сигурност е било така.

ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

— Казва, че случаят е спешен.

Гласът на Филис изпълни кабинета с метален оттенък, тъй като излиташе от мембраната на уредбата за вътрешна връзка.

Пръснали пред себе си специализирана литература, отнасяща се до поносимостта на огъване при различните метали, Харди и Мишел бяха затънали до гуша в работа. Беше сряда следобед, доста след пет, денят си отиваше с дяволска бързина, а работата беше все така много.

Днес не успя да отскочи да види Греъм, който вероятно умираше от скука и притеснение в специалната си килия и положително се питаше къде по дяволите изчезна защитника му. А защитникът работеше, при това здраво. Веднага след срещата с Джиоти отиде в Съдебната палата да получи останалите официално регистрирани улики и доказателства по делото, предпочитайки да ги разгледа със собствените си очи. Всичко намерено в банковата касета: парите, бейзболните картички, старият колан... Спринцовките и ампулите с отлепени етикети.

После проведе един доста напрегнат и лишен от любезности разговор с Клод Кларк, когото спря в един от коридорите и откровено му каза, че онази Барбара Брандт лъже. Не е вярно, отсеке Кларк, но дори и да е вярно, Харди би трябвало да спазва поетите ангажименти пред Прат. Защото винаги е по-лесно да реагираш когато знаеш, че човекът насреща лъже и на него не може да се разчита...

Тогава беше моментът да отскочи до Греъм, но той предпочете да изчака малко, за да се извини на Глицки, а когато се отказа, часът бе вече три и половина и трябваше да бърза към Сътър, хвърлил се в неравна борба с ужасното улично движение. С Мишел се беше разбрал да започнат в два, после отложи срещата за три, а след това и за четири, но пак закъсня, тъй като някакъв глупак беше паркирал на запазеното му място и се наложи да обикаля квартала.

Втречил поглед в непознатата кола, настанила се на мястото, за което всеки месец плащаше едно малко състояние, той отново се удиви на хората, които се обявяват против най-тежкото наказание. Защото за

него да откраднеш платеното място за паркиране на ближния си беше точно такова предизвикателство спрямо цивилизацията, каквото е и смъртното наказание.

Предварително уговорената среща с Франи, до която оставаха по-малко от два часа, изигра ролята на безплатна притурка към натрупалото се напрежение. Поне един от тези часове той щеше да прекара тук, в кабинета, затворен с Мишел. Ето защо категорично забрани на Филис да го свързва с когото и да било (последният път беше някакъв нахален репортер). Просто не желаше да разговаря, от това решение бе решил да отстъпи само ако става въпрос за Франи или Дайсън. Но ето че Филис отново го безпокои!

— Извинявай, Мишел — промълви раздразнено Харди и повиши глас по посока на телефона: — Кой е, Филис?

— Някой си доктор Кътлър.

— Не познавам никакъв доктор Кътлър!

— Ставало въпрос за делото Русо...

— Че за какво друго? — недоволно въздъхна той, стана и тръгна към бюрото. Отговорът на този въпрос дойде не оттам, откъдето очакваше.

— Пак ли! — изведнъж рече Мишел.

Послание, което го стресна с категоричността си. Изведнъж си даде сметка, че младата жена не работи единствено според неговите указания, а действа самостоятелно и методично събира онези детайли, благодарение на които щяха да изработят стратегията си по делото за обезщетение. И очевидно бе започнала да губи търпение от тези постоянни прекъсвания, свързани с делото Русо. Той направи неопределен жест с ръка, после вдигна слушалката.

Зад гърба му се разнесе шумолене на хартия, обърна се да види как Мишел излиза и притваря вратата зад гърба си, по тази причина пропусна представянето на човека отсреща.

— Извинете, бихте ли повторили?

Дочу лека въздишка и това му напомни колко лесно настройва хората срещу себе си.

— Името ми е Ръсел Кътлър. Играя софтбол заедно с Грeъм.

— На секретарката ми сте се представил като доктор Кътлър...

— И наистина съм доктор — отвърна човекът с нова, едва доловима въздишка на нетърпение. — Аз съм този, който подписа

морфин на Сал Русо. Известно време се опитвах да живея с мисълта, че не съм сторил кой знае какво, но бързо разбрах, че не става и трябва да го споделя с някого...

— Може би сте прав — механично отвърна Харди, после стомахът изведнъж го присви. Клиентът му отново беше излъгал! Него самият, любимата си, полицията и списание „Тайм“! Защото ако този доктор е играл с Греъм, медицинската връзка в случая не е била дело на Сал (както Харди бе приел с цената на доста съмнения), а на самия Греъм.

Исусе Христе! Няма ли край всичко това?!

Успя да се пребори с раздражението и отново влезе в професионален тон:

— На кого друг сте казал за това? Може би на полицията?

— Не. Реших, че ще е по-добре да разкажа историята си на защитата на Греъм.

— Добро решение — въздъхна с нещо като облекчение Харди. — Къде се намирате?

Кътлър обясни, че работи като практикуващ стажант в медицинския център на Дали Сити, а живее в Сан Бруно. Завършил медицина в градския университет на Сан Франциско, играл бейзбол в щатския отбор на Аризона, след което бил „нает“ от Крейг Айсинг, но играел от време на време, само в почивните си дни. Печелел добри пари, особено от блицтурнирите, при повечето от които стигали до финала.

— Сближихме се с Греъм и той ми разказа това-онова за Сал... Не искал да се обръща към общественото здравеопазване, защото се страхувал, че ще го регистрират като болен от БА, ще му отнемат шофьорската книжка и вероятно ще го настанят в някое специализирано заведение. Предполагам знаете за каква болест става въпрос... Наистина е страшна!

— Чувал съм — промърмори Харди, давайки си сметка, че познанията му за Алцхаймер нарастват със заплашителна бързина. — И какво направихте? Имам предвид, по отношение на Сал...

В слушалката настъпи продължителна тишина. После:

— Вижте, обаждам се от фойето...

Гласът на Кътлър беше доста приглушен.

— Не можете да говорите, така ли?

Отговори му съвсем друг глас: престорено весел и жизнерадостен:

— Това е страхотно! Да, точно така!

— Кога и къде можем да се срещнем?

— Това най го обичам!

— Точно по тази причина сме страхотна двойка — усмихна се Харди. — Винаги си готова да споделиш вълнението ми.

— Сигурно е така — кимна Франи.

Всъщност нямаха избор, но това едва ли носеше някакво утешение за Франи, рече си той. Нито пък за Мишел, от която откри само листче с надпис „Отивам си у дома“ върху масата, когато най-сетне намери време да възобнови дискусиата за опъна на металите. Тренираният му мозък на юрист най-сетне схвана, че помощничката му едва ли е останала много доволна от него.

Както и жена му, току-що научила, че по време на традиционната им вечер в „Литъл Шамрок“ ще трябва да се срещнат с някакъв свидетел. Брат ѝ Моузес отнесе напитките на шумната компания до прозореца, после побърза да се върне зад бара, за да може да ги чува.

Тъкмо навреме, за да хване обясненията на Харди.

— Нямаше какво да направя, Франи... Тази вечер човекът има осем свободни часа, след това е на повикване — чак до края на седмицата. Как другояче можех да постъпя?

Жена му остави чашата шардоне на бара, прие замислен вид, после подхвърли:

— Има едно решение, при това доста радикално: просто изчакваш до следващата седмица... Какво ще кажеш, Моуз?

— Не оставяй днешната работа за утре — отвърна със сентенция Моузес.

— Ето, виждаш ли? — веднага оцени подкрепата му Харди. — Една мъдра мисъл. Не забравяй, че брат ти е защитил докторат и вероятно има право...

Франи ги изгледа последователно, после попита:

— А знаеш ли как му викат на онзи, който се е дипломирал последен по успех в медицинския факултет?

— Предавам се — вдигна ръце Харди.

— Пак доктор — усмихна се Франи.

Макгуайър очевидно се обиди.

— Аз не съм точно такъв доктор — изломоти той.

Харди нямаше търпение да се върне на темата.

— Виж какво, Франи... За една седмица всичко може да се случи. Ами ако свидетелят ми вземе да се гътне и да умре?

— Господи, каква съм глупачка! — плесна се по челото Франи.

— Изобщо забравих за тази вероятност, която е наистина голяма! На колко години беше свидетелят ти? Двайсет и пет, трийсет? Смъртта наистина го дебне зад ъгъла!

— Не казвам, че ще умре — възрази Харди. — Просто съм предпазлив...

Пред него имаше само чаша газирана вода. Искаше да бъде свеж за разговора с Ръсел Кътлър, който трябваше да се появи всеки момент. Ако не се е уплашил, рече си с въздишка той. Защото вече закъсняваше с петнайсетина минути...

Ръката на Франи нежно докосна неговата.

— Успокой се, само те закачам — промърмори примирително тя.

— Но когато свършиш, отиваме в истински ресторант и ядем храна, която не съм приготвила аз, ясно?

— Ясно.

— Единодушни ли сме по този въпрос?

— Напълно.

— Добре, тогава съм с теб. — Погледът ѝ се насочи някъде зад рамото му: — Казваш, че свидетелят ти е доктор?

— Аха.

— В такъв случай мисля, че той вече е тук...

Доктор Кътлър беше облечен в светлозелени панталони на хирург, може би за да бъде разпознат. Харди остави жена си в компанията на Моузес и тръгна към вратата да го посрещне.

„Литъл Шамрок“ беше най-старият бар в Сан Франциско, отворил врати още през 1893 година. Салонът беше широк около седем метра и три пъти по-дълъг. От тавана висяха антични велосипеди, рибарски мрежи и въдици — всички произведени в началото на века, а масивният стенен часовник бе престанал да тиктака по време на

Голямото земетресение от 1906 година. Тази вечер, сряда, в седем и двайсет и две, посетителите бяха около две дузини, половината от които на бара. Останалите мятаха стрелички към картоната на стената, или просто седяха около малките масички в предната част на заведението. От джубокса долитаха мелодичните гласове на „Бийч Бойс“, които пееха „Не се тревожи, бейби“...

Харди поведе госта си към задната част. Тук имаше три широки дивана, подредени като в домашен салон. От старите лампиони (истински „Тифани“) се лееше мека светлина. Тоалетната беше скрита зад параван от опушено стъкло. Посетителите с по-изтънчено обоняние избягваха тази част на кръчмата — поне до момента, в който предния салон започваше да се пука по шевовете, а миризмата на бира поглъщаше всички останали аромати...

Кътлър обаче явно не обръщаше внимание нито на обстановката, нито на специфичната миризма.

— Трудно ми беше да повярвам, че ще сторя подобно нещо — започна още преди да седне той. — Но този шум в медиите...

— Няма значение — успокой го Харди. — Важното е, че сте тук.

— Знаете ли защо казах на секретарката ви, че въпросът е спешен? Защото изпитах чувството, че ако изобщо сторя нещо, то трябва да бъде днес!

Франи се оказа права — годините на Кътлър едва ли бяха повече от трийсет. В момента под очите му имаше тъмни кръгове, а брадата му не беше бръсната поне от два дни, но отпочинал и свеж, той положително би изглеждал като съвсем младо момче. Беше по-нисък от Грeъм и не толкова широкоплещест, но имаше същата гъвкава походка като него. Късо подстриганата черна коса му придаваше вид не толкова на спортист, колкото на добре трениран морски пехотинец.

— Направо съм съсипан от тая история — въздъхна младежът. — Откакто арестуваха Грeъм изобщо не мога да спя.

Сега най-важното е да му се вдъхне малко увереност, прецени Харди.

— Защо просто не ми разкажете доколко бяхте ангажиран със състоянието на Сал? — попита той. — Аз не съм полицай, можете да говорите напълно открито. Всичко ще си остане между нас.

Кътлър въздъхна и нервно преплете пръсти. Помълча малко, после се приведе напред:

— Греъм беше нещо като негов гробар... Стоеше и чакаше края. Двата се бяха разбрали за БА и според мен нямаха проблеми. Греъм трябваше да му помогне да умре преди да... Преди да го откарат в някой от онези домове... Но после Сал започна да го боли главата...

— Ракът?

Кътлър кимна.

— Отначало не подозирахме, че е рак. Реших да го прегледам на скенер, след което потърсих мнението на един специалист, на втори... Безнадеждна работа. Туморът не можеше да бъде отстранен по оперативен път. Растеше бързо, съответно нарастваше и вътрешночерепното налягане. Това беше причината за тежкото главоболие на Сал.

Харди бавно си даде сметка, че нещата са се развили точно както си ги беше представял. Сал с всички сили се е борил с болката, но едновременно с това си е давал сметка и за развитието на Алцхаймера.

— Написах му рецепта за морфин — продължи Кътлър. — Разбира се, преди това пробвахме с обикновени болкоуспокоителни, но те ставаха все по-неефективни...

— Ясно — направи мъдра физиономия Харди. — Но не му ли предписахте морфина и с мисълта, че в крайна сметка той ще го използва, за да сложи край на живота си?

— Да — кимна Кътлър. — Имах представа, че нещата вървят натам.

— И му дадохте рецепта, така ли? Следователно нещата са документирани...

Кокалчетата на Кътлър видимо побеляха, но гласът му остана под контрол.

— В общи линии да — кимна той. — Но работата е там, че аз написах рецептата на името на Греъм. Изпълниха му я в една аптека в Сетън... Предполагам е решил, че по-трудно ще проследят рецептата в някоя от извънградските аптеки...

— Но защо е била нужна подобна тайнственост? Пациентът ви е тежко болен, вие сте неговият лекуващ лекар и решавате да му предпришете опият. Какъв е проблемът?

— Де да беше само един — въздъхна Кътлър и поклати глава: — Аз просто не трябваше да постъпвам по толкова глупав начин, това е всичко!

— Как по-точно?

— Възнамерявах да включа Сал в програмата на един от специализираните медицински центрове за контролиране на болката, но той категорично отказа. Те разполагат с далеч по-модерна техника, нямаше да му се налага да си бие толкова много инжекции...

— Но в крайна сметка се задоволихте с морфина. Защо?

— В общи линии защото старецът беше страхотно капризен. Започнахме с морфин за проба, но след втората доза той отказа всякакво друго лечение... — Кътлър му хвърли един изпитателен поглед, сякаш се надяваше да получи одобрение, после с въздишка продължи: — Остават ми само няколко месеца, но аз все още съм стажант, знаете... Това означава, че нямам право да практикувам самостоятелно... Това не е забранено от закона, но се гледа с лошо око... С много лошо око. Биха могли да ме изхвърлят. А това би било огромно нещастие, след всичките тези години учение... Тук трябва да добавя, че Греъм беше категорично против включването на баща му в каквато и да било система. Сал изпитваше ужас при мисълта, че в даден момент някой ще реши да го предаде в ръцете на институциите. По тази причина аз поех всичко...

— Споменахте за консултации. От кого ги получихте?

— Никак не беше трудно — сви рамене младият мъж. — Докторът на скенера ми е приятел. Готовите снимки показах на специалист по мозъчна хирургия, който потвърди, че туморът на Сал е злокачествен и невъзможен за оперативна намеса. Нямахме избор, нали разбирате?

Харди разбираше.

— Значи сте знаел, че Сал ще се самоубие, така ли? — попита той.

— Да речем, че не съм изключвал подобна възможност...

— И по тази причина Греъм е отлепил етикета с името ви от ампулите? Вие му правите услуга, в отговор на която той обещава да не ви забърква по никакъв начин, защото това ще се отрази на кариерата ви... Така ли беше?

— Да — въздъхна Кътлър. — Самостоятелното лечение е достатъчно тежко провинение... А ако към него се прибави и асистирано самоубийство, положително щеше да се наложи да си търся нова работа... Разбира се, ако преди това не ми отнемат лиценза.

Харди бавно проумя, че двамата младежи имат твърде сходни проблеми от професионално естество. Вероятно затова и се бяха сблизжили...

— Но вие не помогнахте на Сал да се самоубие, така ли?

— Не. Но му предписах наркотика... — Кътлър сви рамене и добави: — Греъм продължава да мълчи за мен, въпреки че го тикнаха в затвора и го чака съд за предумишлено убийство... Реших, че трябва да кажа как стоят нещата. Това може би ще му помогне...

Тези думи очевидно му донесоха така очакваното облекчение. Кътлър се облегна назад, лицето му стана спокойно и отпуснато.

— Предполагам, че тук сервират бира — рече той. — С удоволствие бих ударил една...

— Ей сега ще ви донеса.

Харди стана, мина зад бара и наточи една бира от кранчето. Кътлър благодари с кимване на глава и попита:

— Какво ще правим сега?

Харди се настани обратно на мястото си, помълча малко, после попита:

— Кога приключвате със стажа?

— В средата на юли. Защо?

— Защото процесът започва през септември. В момента, в който ви включат в списъка на свидетелите, доста хора ще проявят желание да разговарят с вас. Но дотогава нещата трябва да си останат между нас. Нали не сте нарушили никакъв закон?

— Не — поклати глава младежът. — Поне доколкото ми е известно...

— Добре. Полицията също не е проявила интерес към тайнствения доктор, тоест към вас, нали така? Много добре. Значи оставате на повикване, без да се тревожите за нищо. Но честно ще ви призная, че съм дълбоко разтревожен за Греъм, който непрекъснато лъже, дори мен...

— Искал е да ме прикрие...

— Това е ясно — кимна Харди. Изобщо не му се говореше на тази тема. Имаше мрачното предчувствие, че лъжите на клиента му могат да се окажат фатални. — Да се върнем на вашето положение... Ще ви включат в списъка на свидетелите непосредствено преди процеса. По този начин спокойно ще приключите със стажа си, нали?

— Не трябваше да го правя — мрачно поклати глава Кътлър.

— Не знам — въздъхна Харди. — Според мен сте постъпил правилно. Докато Сал е бил жив, той е имал нужда от морфин, нали?

Ясно си пролича, че младежът изгаря от желание да се хване за тази сламка, но съмненията му оставаха. Приведе се напред и приятелски го потупа по коляното:

— Забравете за юридическата страна на въпроса. Никой няма да ви накаже за това, което сте извършил. Просто сте направил опит да облекчите страданията на един болен човек. Нали точно това се опитват да правят лекарите?

Кътлър отпи глътка бира, на лицето му се появи крива усмивка.

— Вече не си спомням нищо — обяви той. — Така действах когато водех нормален живот...

— Правилно — отново го потупа по коляното Харди. — Изпийте си биричката на спокойствие, а после идете да се наспите... А аз ви благодаря.

Вечеряха в „Йет Вах“ — един китайски ресторант на няколко пресечки от дома им. Прибраха се някъде към десет и четвърт, въпреки че погълнаха огромно количество разнообразни ястия — пелмени, калмари, яйчени ролца, пиле печено в специална хартия, свински ребърца, пържени скариди... И какво ли още не...

На телефонния секретар бяха записани пет съобщения, едното от Глицки.

Мишел се извиняваше, че е изгубила търпение и си е тръгнала. Утре ще трябва да наваксат. Дали Харди все пак ще може да отдели малко от скъпоценното си време и за „Триптек“?

Греъм Русо бе останал с впечатлението, че Харди ще го посещава всеки ден. Какво се е случило? Защо не се е выяснал никакъв? Всичко ли е наред? За целия ден е бил посетен само от майка си. Започвал да се съмнява дали са постъпили правилно като не са споменали нищо за Джоан Сингълтери — тайнствената жена от миналото на Сал... Той не бил си я измислил — Сал наистина искал да ѝ предаде парите... Обади се, моля те! В пандиза е отвратително!

Следващото послание отново беше негово. Същите приказки. Явно започва да превърта...

Последното послание беше от Сара Евънс. Само отпреди десетина минути. Говорила с Греъм, хрумнала ѝ една идея, от която може би ще излезе нещо...

ДВАЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Дори в салона за клиенти на банката „Бейуест“ властваше приглушена тишина. Тя със сигурност би била забележима дори ако банката се намираше на някое спокойно и достопочтено място, а не в шумния и мръсен квартал около Маркет стрийт, затрупан с боклуци и евтина порнография, където контрастът беше особено ярък.

Вчера, когато дойде да обядва тук със семейство Тейлър, Харди просто прекоси фоайето и влезе в асансьора, без дори да се огледа. Но сега имаше работа именно тук — сред излъсканите до блясък подове, гишетата от масивно дърво и ламинираните стъкла на прозорците, които пропускаха светлината, но не и мръсотията и шума на външния свят.

Тук, в „Бейуест“, очевидно не понасяха опашките по гишетата. Веднага след като бъде пропуснат от въртящата се врата, клиентът беше посрещан от любезен млад човек в строг костюм, който се осведомяваше за желанията му. Ако имаше нужда от работата на касиер (те бяха само трима), той получаваше номерче и биваше помолен да почака на някой от удобните тапицирани столове, пръснати из фоайето.

Харди се представи като адвокат на Греъм Русо и помоли за кратка среща с Джордж, въпреки че нямаше предварително уговорена среща. Часът беше девет и четвърт, а господин Русо се оказа в съвещание. Харди изрази желание да почака и беше насочен към едно кресло в дъното.

Банковите служители работеха в малки клетки, като навсякъде. Масивното дърво на гишетата завиваше плавно и оформяше работното място на всеки служител. Горната част беше остъклена и на път за посоченото кресло Харди успя да зърне за миг офиса на Джордж в дъното.

Би го познал сред стотици други мъже дори и без табелката с името му на вратата. Облечен съвсем различно от Греъм, седнал зад бюрото си в поза, която бе чужда на Греъм, той все пак приличаше поразително много на по-големия си брат.

Седна, извади жълтия си бележник и започна да пише. Напоследък не се разделяше от него, тъй като трябваше да помни прекалено много задачи, всичките важни и неотложни. От началото на процеса го деляха някакви си три месеца, а работата беше огромна по обем и твърде сложна. Напразно протестира относно датата на процеса. Макар да прояви симпатия към молбата за пускане по гаранция, старият му приятел Тим Маниън остана непреклонен по въпроса за насрочването на делото.

След като спориха в продължение на няколко минути, Маниън реши да го привика при себе си и да му изнесе една кратка лекция. Този път нямаше неофициални обръщения, нямаше „Диз“.

— Научих, че сте отхвърлили едно доста разумно предложение за предварително споразумение, господин Харди — рече той. — От това стигам до заключението, че клиентът ви изгаря от нетърпение да докаже невинността си пред съда и му давам тази възможност...

— Но три месеца са прекалено кратък срок, Ваша Светлост... — опита се да възрази Харди.

Съдията потвърди решението си с лек удар на чукчето, на устата му се появи крива усмивка.

— Напомням ви, че законът разрешава да ги направим и шейсет дни — хладно заключи той.

И тъй, всичко беше решено. Разполагаше с времето до началото на септември. Даваше си сметка, че съвсем скоро ще трябва да обясни на Мишел какво означава това. Прехвърли името ѝ на първо място в списъка на задачите, които не търпяха отлагане. Поне толкова ѝ дължеше. Самият той бе работил достатъчно дълго за началници, които не му обясняваха какво очакват от него и в какви срокове го очакват, прекрасно знаеше как се чувства човек в подобна ситуация. И никак не му се искаше да изглежда точно такъв началник в очите на Мишел.

Но мислите му бяха далеч от „Триптек“. Въпреки решението на разширения съдебен състав, той възнамеряваше да внесе искане за прекратяване на делото поради недостиг на доказателства. Защото, въпреки вероятността Сал действително да е бил убит, обвинението не разполагаше с никакви преки доказателства, инкриминиращи Грeъм.

Знаеше, че всички ще се изсмеят на подобен иск, но бе длъжен да го внесе.

Записа си и още нещо. Днес трябваше да подготви една обява с молба за информация относно Джоан Сингълтери, която поне месец да тече както в местните вестници, така и в големите — „Ел Ей Таймс“, „Сан Хосе Мъркюри“, различните регионални издания на „Уолстрийт Джърнъл“ и може би (ако действително иска да бъде прецизен) — дори в „Ню Йорк Таймс Бук Ривю“... Не би рискувал да я призове в съда, тъй като дори Греъм да беше казал истината за нея, историята му щеше да прозвучи твърде неправдоподобно за когото и да било. Но иначе клиентът му беше прав — би било неразумно да се откажат да я търсят, тъй като тя би могла да хвърли допълнителна светлина както по отношение на Сал, така и на въпроса с парите. Ако обаче част от разказа на Греъм е истина и Харди успее да я докаже, той без съмнение би разбил обвинението на прокуратурата, поне в онези пунктове, на които се опират утежняващите вината обстоятелства.

Разчиташе и на Сара Евънс, която беше обещала да разнищи историята около незаконния риболов и парите на комарджиите. Тук трябваше да влезе в ролята на координатор, тъй като информацията на Сара му трябваше не толкова за защитата, колкото за разкриване на истината.

Точно по тази причина се намираше и тук — в централата на банка „Бейсайд“...

Вдигна глава. Вратата се отвори и на прага се появи Джордж, който произнесе името му със загрижено лице. Харди хвърли бележника в отвореното си куфарче, стана на крака и направи опит да пусне най-приветливата си усмивка.

— Господин Русо, аз съм защитник на брат ви...

— Зная кой сте — нетърпеливо го прекъсна Джордж. — А също така зная, че съм много зает. Какво общо има брат ми с мен?

Тези думи безспорно бяха груби, но още по-груби ги направи тонът, с който бяха изречени. Харди изви глава и направи опит да разгадае какво се крие зад поведението на Джордж.

— Не съм виждал баща си повече от десет години, а с брат си изобщо не разговарям! — продължи младият мъж, който очевидно се вълнуваше: — Не проявявам интерес към неговите проблеми!

Харди се опита да запази самообладание и кротко рече:

— Доколкото разбирам, преди около месец сте се видял със Сал, това е станало при последното му посещение при майка ви...

— И какво от това?

— Нищо, просто ми направи впечатление изявлението ви, че не сте го виждал от десет години...

Очите на Джордж се присвиха. Може би от страх, а може би от гняв. Пръстът му се насочи в гърдите на Харди:

— Не се опитвайте да преиначавате думите ми! Никак не си падам по евтини адвокатски трикове!

Харди светкавично прецени, че няма смисъл да си губи времето в любезности с този човек.

— Все пак ще ви предложи още един — смени тона той. — Къде бяхте в следобед, в който беше убит баща ви?

Въпросът накара Джордж да замръзне на мястото си. Устата му се отвори, сякаш да каже нещо, после беззвучно се затвори. Очите му пробягаха из фоайето. Част от клиентите бяха извърнали глави насам, очевидно привлечени от високия тон на разговора. Харди не го остави да се овладее и небрежно подхвърли:

— Май ще е по-удобно да влезем в кабинета ви...

Влязоха. Харди затвори вратата, а Джордж побърза да се скрие зад бюрото си. Времето за размисъл очевидно се оказа достатъчно.

— Не съм длъжен да отговарям на въпросите ви, нали? — изви вежди той. — Вие не сте от полицията!

— Не съм — кимна Харди. — Но мога да отскоча до полицията и да ги информирам, че отказвате да сътрудничите, държите се подозрително и нямате алиби за часа на едно убийство, за което имате всички мотиви. В допълнение мога да им подхвърля една друга, доста интересна идея — вие много приличате на Грeъм и очевидците може би са ви сбъркали с него... — Седна на един стол и кръстоса крак върху крак: — Тогава *положително* ще се наложи да отговаряте...

— Нямам нищо общо със смъртта на баща ми!

— Не казвам, че имате...

— Току-що казахте, че имам мотив и нямам алиби.

— Може би греша — сви рамене Харди и търпеливо зачака.

Тонът на Джордж рязко се промени. Арогантният banker изведнъж се превърна в уплашено дете.

— Какво ви води тук? — попита той. — Нямам никаква представа защо искате да разговаряте с мен...

Облегнат назад, Харди прецени, че играта е достатъчно задебяла.

— Майка ви — промълви с по-мек глас той.

— Майка ми ли? — объркано го погледна Джордж. — Нима тя ви е посъветвала да говорите с мен?

Харди го въведе в историята, като внимателно остави извън нея Сара Евънс — своят таен агент, който в действителност бе направил връзката.

— Вчера майка ви е била на посещение при Греъм и между другото му е споменала, че се безпокои за вас... Преди две седмици сте развалил някакво семейно събиране, нали? Държал сте се много лошо със Сал...

— А той да не би да се е държал по-добре? Кой ни напусна просто ей така?

— А вие не можете да му простите, нали?

— Защо да му прощавам?

Харди остави въпроса да виси във въздуха, изчака малко, после небрежно подхвърли:

— Майка ви допуска, че вие може би сте убил Сал...

— Господи, какви ги дрънкате? — простена Джордж, извади носна кърпичка и избърса потта от челото си.

— Пред втория си баща сте казал, че сте бил на среща с клиенти, но това не е вярно, нали?

— Как смеете да... Как може да говорите подобни неща?!

— Майка ви го е казала на Греъм, а той на мен.

— Той е лъжец!

— Това може би е семейна черта. Къде бяхте?

Пръстите на Джордж опънаха яката на ризата, овладя се след десетина секунди.

— Имах поверителна среща с един клиент — отвърна той, погледна часовника си и добави: — Съжалявам, но времето на този разговор изтече. Имам много работа.

Харди не мръдна от мястото си.

— Нима искате наистина да отскоча до полицията? — небрежно попита той. — Ако намирате въпросите ми трудни, може би ще опитате техните...

Но по-малкият брат вече беше взел решението си.

— Не намирам въпросите ви трудни — отсече той. — Ако искате да информирате полицията, това си е ваша работа. Не съм виждал баща си, дори не знаех къде живее... — Ръката му вдигна слушалката: — Ако откажете да си тръгнете, ще бъда принуден да повикам охраната...

Намираха се в стаята за свиждане. Харди седеше зад масата, а облеченият в оранжев комбинезон Греъм стоеше прав до прозореца. Току-що бе чул предложението на Хелън и Лелънд за финансова помощ.

— Греъм?

— Искат нещо — най-сетне се обърна той. — Но не виждам как мога да откажа...

— Може би искат да ти помогнат.

— Не, искат да ме купят.

— Това не е вярно, дори и по отношение на *мен* — поклати глава Харди. — Съвсем ясно им дадох да разберат, че ще работя в защита на твоите, а не на техните интереси.

Греъм седна на ръба на масата. На лицето му се появи неспокойна усмивка, главата му се поклати:

— Няма да стане така. Ще видиш къде са *твоите* интереси в момента, в който Лелънд започне да ти плаща. Вече съм бил свидетел на подобни случаи...

Скръстил ръце в скута си, Харди спокойно издържа втренчения поглед на клиента си и рече:

— Ще се справя с това изкушение. — После, вече със сериозен тон, продължи: — Много мислих върху това, Греъм. Повярвай ми, наистина много! И стигнах до извода, че това е единственият начин да те защитавам без да стигна до финансова катастрофа... Което с радост бих направил, но само в краен случай, разбираш ли? Затова оставям решението на теб.

Млъкна и започна да наблюдава как младият мъж слага на кантар финансовата зависимост и семейните си отношения.

— Лостът на мама май е в изключено положение, а? — въздъхна най-сетне Греъм.

— Не бих казал — поклати глава Харди. — По-скоро е объркана. Всъщност, интересува ли те какво мисля по този въпрос?

— Разбира се.

— Според мен в теб тя вижда баща ти. Може би и други хора са на това мнение и съответно са й повлияли. Иска да ти помогне да промениш живота си — това, което е пропуснала да предложи на Сал. Иска да се спасиш... Но за съжаление не познава друг начин, освен парите. Не е задължително да се съобразяваш с нея или с Лелънд. Тя просто се надява, че ще ти помогне по някакъв начин...

— А Лелънд?

— С него можеш изобщо да не се съобразяваш, стига да желаеш...

— Добре — въздъхна Греъм. — Вземи проклетите им пари!

Харди усети как от плещите му се смъква едно тежко бреме, но внимаваше да не издаде радостта си. Решението на Греъм беше много важно, тъй като офертата на майка му беше единственият начин да се задържат на повърхността. Измъкна бележника си, разгърна го и небрежно подхвърли:

— Между другото, снощи си поговорих с твоето приятелче Ръс Кътлър... Учудвам се, че си пропуснал да ми кажеш за него.

Греъм изобщо не потрепна. Пипнали го още веднъж — много важно...

— Имах други неща на главата си — рече той. — Веднъж се опитах да спомена за него пред Сара — неофициално, разбира се, но тя не ми позволи...

— Явно си е помислила, че ще й надрънкаш нов куп лъжи.

— Обещах му да не го забърквам — сви рамене Греъм. — Нима трябваше да го предам?

— Не зная дали става въпрос за предателство, но можеше да го споменеш пред личния си адвокат, нали? — контрира Харди.

— Прав си, съжалявам — кимна с въздишка Греъм.

— Не знам дали ще ми повярваш, но по едно време снощи сериозно се замислих дали да не ти видя сметката веднага след като те отърва от пандиза! — усмихна се Харди. — Между другото, сега му е времето да споделиш още някоя от малките си тайни, ако ти се намират такива...

Все още седнал на ръба на масата, Греъм подвиг крака под нея — съвсем като малко дете.

— Крейг Айсинг ми пази десет бона — призна с леко смущение той. — Лични пари...

— Ама теб наистина си те бива! — избухна в искрен смях Харди.

— Прецених, че нещата ще приключат за около шест месеца, по един или друг начин... — поясни с поруменяло лице Греъм. — Не исках да изгубя апартамента си и помолих Крейг да ми плаща наема... В случай че ме тикнат в пандиза, това ще е без значение, но какво ще стане ако ме оправдаят?

Логично, призна пред себе си Харди. На практика сам си беше задал въпроса какви са плановете на Греъм за това чудесно жилище. Съвсем логично е да се замисли първо за собствения си дом, а след това за хонорарите на адвоката си.

— Това ли е всичко? — вдигна глава той. — Давам си сметка за неизбежния процент лъжи и недомлъвки, но искам да приключим с тези неща веднъж завинаги... Случайно да си се оженил за Евънс докато беше в неизвестност един цял уикенд?

— Не.

— А за парите на баща си не знаеш нищо повече от това, което вече ми каза? Включително за онази Джоан Сингълтери, която и по дяволите да е тя?

— Не знам.

— Не я познаваш, така ли?

— Не.

— Ако те хвана, че пак ме лъжеш, ще взема един шиш за лед и ще ти продупча коляното, да знаеш! — предупредително го изгледа Харди.

— Продупчи ги и двете.

— Заклевах ли се в паметта на баща си?

Това го отрезви, точно както се надяваше Харди.

— Заклевам се — кимна след секунда колебание Греъм.

— Добре тогава — кимна Харди, доволен от отговорите. — Сега да преминем на някои чисто юридически въпроси...

Без да споменава Лелънд като автор на идеята, той очерта в общи линии стратегията на защитата в съда, предложена както от втория баща на Греъм, така и от съдията Джиоти. Достатъчно подготвен като

юрисът, младежът бързо оцени разликата между признанието за някакво престъпление и заключението на съдебните заседатели, че е извършил такова. Докато не признава нищо конкретно, никой не би могъл да го обвини. Което означаваше, че би могъл да започне живота си начисто в момента, в който бъде оправдан.

Обсъждаха стратегията до звънеца, който обяви времето за обед. Съгласието на Греъм беше приятна изненада за Харди, особено в светлината на предишните му откази да пледира точно по същия начин... Но той категорично подчерта, че става въпрос за две различни неща...

Както и да е. Може и да е прав за себе си, но законът не правеше никаква разлика.

Съществуваше и голям риск, разбира се. Ако бъде признат за виновен в предумишлено убийство при утежняващи вината обстоятелства, Греъм без съмнение ще прекара остатък от живота си в затвора... Но офертата на Джиоти свеждаше този риск до минимум.

Не стигнаха до окончателно решение, отлагайки го за следващата си среща.

Подкарал обратно към центъра, Харди се зае да обмисля ситуацията. Нещата ставаха сложни. По всичко личеше, че защитата му трябва да се базира върху едно негово лично признание, което Греъм няма да направи. Тоест, като адвокат да признае, че неговият подзащитен е извършил убийство, което на практика обаче той не е извършил... И ако нещата се развият в очакваната посока, Греъм ще бъде свободен...

Правото е нещо грандиозно, но и страшно, рече си той.

Сара Евънс възнамеряваше да се възползва максимално от един друг привлекателен пропуск на системата.

Град Сан Франциско и община Сан Франциско на практика се покриваха напълно, поне в географско отношение. Това предлагаше интересни възможности, особено във винаги сложният и объркан свят на юрисдикцията.

Пример в това отношение беше фактът, че затворот беше под контрола на общинската служба на шерифа, а не на градската полиция. Макар да беше непосредствено зад Съдебната палата и построен върху част от паркинга ѝ, официалните отношения между управата на затвора и Южния участък (така наричаха полицейските отдели в Палатата) бяха толкова сложни, сякаш едното учреждение се намираще на луната.

Сара каза на Марсел Лание, че трябва да приключи с няколко рапорта и ще остане в извънработно време, а после ще помоли някой от колегите да я откара до дома. Той кимна и излезе.

Някъде между шест и седем потокът инспектори от отдела започна да изтънява и тя разчисти бюрото си. После се спусна по задното стълбище на Палатата, прекоси паркинга и показа служебната си карта на дежурния заместник-шериф. Вписа името си в журнала и поиска среща с Русо с надеждата, че шефовете ѝ в полицията рядко проверяват този журнал. Да, стая Б за срещи между адвокатите и техните клиенти я задоволява напълно. Разбира се, че ще остави оръжието си в дежурната...

— Не мога да идвам често тук.

Седяха един срещу друг на масата. Греъм много искаше да докосне ръката ѝ под нея, но знаеше, че това е невъзможно.

Мълчаха и се гледаха. После той тихо каза, че я обича. Тя прехапа устни, открила, че не може да отговори.

— Как е навън? — попита след нова пауза той.

— Ветровито. Довечера имам мач. Четвъртък, нали знаеш... — Въздъхна, после попита: — Ти как я караш?

— Малко по-добре... — В гласа му се долови несигурност. — Мисля, че имам добър адвокат...

Сара кимна.

— Каза ли ти, че е говорил с брат ти? Джордж отказал да говори по въпроса къде е бил...

— Джорджи не е убил Сал — поклати глава Греъм.

— Добре... — Не искаше да спори, макар че според нея беше напълно възможно именно Джордж да го е сторил. Не го оневиняваше нищо от това, което ѝ разказа Харди, но тя от опит знаеше, че може да

повдигне даден въпрос едва когато разполага с повече доказателства в подкрепа на тезата си. — Все пак бих искала и аз да поговоря с него. Ще го раздрусам малко повече от това, на което е свикнал...

— Ами защо не го направиш?

— Не мога. Нямам заповед за разследване. Ако се оплаче, че съм го притиснала в извънработно време, като нищо ще ме уволнят. Харди се опитва да действа чрез шефа ми...

— Шефът ти?

— Лейтенант Глицки, двамата са стари приятели. Но Глицки няма да го направи, просто защото следствието е приключило и заподозреният е в затвора...

— Ох, не ми напомняй!

— Оглеждам се в други посоки, Греъм. Приятелите на Крейг Айсинг, контрабандният риболов...

— Знам — изгледа я продължително той, понижи глас и повтори: — Знам...

Тя виждаше усилията му да се държи храбро и сърцето ѝ се късаше. Каквото и да говореха за шансовете му на процеса, в момента той си беше затворник. А това означаваше, че довечера няма да отиде да играе софтбоул като нея... Ще си остане заключен тук, самотен и уплашен. Прииска ѝ се да го прегърне, защото знаеше, че той имаше нужда от нея. Но не можеше да го стори, поне докато тази среща не се е проточила прекалено.

— Трябва да вървя — стана на крака тя.

Тази сутрин главоболието беше особено силно и телефонът звънна още на разсъмване. Той стана и веднага отиде да му бие една инжекция. Сал мразеше да се дупчи сам, страшно много мразеше!

После заспа, а Греъм започна да прелиства някакво списание — просто така, за да мине времето. След няколко минути също задряма. Беше на работа чак следобед, нямаше за къде да бърза. Неусетно беше започнал да свиква с тези посещения при баща си, а дори и да зависи от тях, макар че понякога беше доста трудно. В присъствието на Сал се чувстваше сигурен, защото знаеше къде принадлежи, защото беше обичан такъв, какъвто е. Чувстваше се нужен. Да, точно така — просто и ясно. Никъде другаде не можеше да изпита подобни чувства.

Чу провлачените стъпки на Сал откъм кухнята, миг по-късно баща му се изправи на прага.

— Добро момче, още е тук — похвали го той. — Какво ще кажеш за един обяд в „Грото“? Там правят добро чиопино. Никой в този град не може да прави чиопино като Бруно Джиоти.

Греъм се надигна в стола, после отново се отпусна назад. Стомахът му се разбунтува само при споменаването на някаква храна. Белите петна в паметта на баща му се усилиха заедно със зачестилите пристъпи на главоболието, но тази сутрин положението беше особено тежко.

— „Грото“ вече не съществува, татко — рече той. — На негово място е „Станьола“, не помниш ли?

— Какво момче отглеждам в този дом? — засмя се Сал. — Какви ги дрънкаш, нима не познаваш родната си махала? Хайде, ставай, рибата не кълве цял ден!

На външен вид си беше все същият. Дори се бе облякъл, при това доста консервативно: обувки за тенис, панталони в защитни цветове и синя работна риза, която още носеше следи от ютията, но той вече беше преспал с нея.

— Тръгваме ли, или не?

Ще трябва да поговоря с Ръс Кътлър, рече си Греъм. Не знаеше как да се оправя в подобни ситуации — да обърне нещата на майтап, или да притисне сериозно баща си. Просто не знаеше.

— Добре, тръгваме — рече.

Реши да бъде плътно до него докато пристъпът отминие.

На улицата, малко преди да се качи в камионетката, Сал бе осенен от нова идея.

— Хей, защо не се отбием в Имението? Ще изненадаме Джордж и Деб и ще ги вземем с нас. Те много ще харесат „Грото“...

— Те излязоха с мама на пазар, не помниш ли?

— О, вярно — рече Сал, но не изглеждаше много убеден. — Е, тогава ще вървим само двамата...

— Добре. Нека аз да карам, става ли?

Сал отново се поколеба, но после кимна и се настани на мястото отдясно.

— Мамката му на Марио — рече.

— На кого?

— На Джиоти.

— Съдията?

— За какъв съдия дрънкаш? — изгледа го Сал. — Имам предвид Марио Джиоти, момчето на Бруно... — Стовари ръка върху рамото му и игриво попита: — Я си признай, че от време на време тайничко пафкаш цигари!

— Не, не пафкам — поклати глава Греъм и насочи камионетката на изток към „Мишън“, откъдето възнамеряваше да хване някогашната „Ембаркадеро“, а днес — магистрала Хърб Каен. Възнамеряваше да стигне до Рибарския пристан по обиколен път, с надеждата, че за това време Сал ще се осъзнае. — Защо спомена Марио?

Сал се усмихваше, очевидно попаднал в плен на спомените.

— Снощи копелето се появи в кухнята с костюм и вратовръзка и така се захвана да реже домати и чесън, представяш ли си? Сякаш не може да реши дали да остане да помага на стареца си в кръчмата, или да си гледа правото... Аз му рекох да си остане у дома и да помага на баща си. Защото семейството е най-важното нещо в този живот...

Греъм кимна и изпусна въздуха от дробовете си.

— Значи снощи си ходил в „Грото“, така ли?

— Да бе, веднага след работа. Да събера малко кураж преди да се прибера у дома. Защото майка ти... Не, за майка ти лоша дума няма да кажа. Но животът, който води, с вас — децата... Това е животът ѝ, знаеш, друг няма... Нейните родители я прецакаха лошо. Ако не бях аз, сега щеше да е една съсухрена бабичка с надути маниери и толкоз. От време на време се налага да ѝ го напомням...

Прав е, рече си Греъм. Хелън никога не би престанала да го обича, независимо от постъпките му... Семейството е най-важното нещо на света. Сега би трябвало да е тук, в камионетката, между тях... Би трябвало да присъства на всичко това, да се опита да им помогне. Но тя не беше тук и никога нямаше да бъде. Една трагедия и за нея, Греъм бе убеден в това.

Протегна ръка и докосна коляното на Сал.

— Тя те обича, татко.

— Знам — убедено кимна в отговор той, въпреки че не беше виждал жена си от петнайсет години. — Но ще трябва да ѝ поговоря и да я вкарам в пътя. Много се е объркала. Май беше по-добре да отидем у дома, а?

Вече приближаваха пристана.

— След като обядваме — рече Греъм.

По пладне, в средата на седмицата, паркингът беше полупразен. Фериботът току-що беше изплюл от търбуха си поредната група пътници и Сал скочи от кабината.

— Дай да побързаме, че тая тълпа ей сега ще ни заклеци. Мирише ми на чиопино, страшно много си падам по тая миризма!

Греъм побърза да го настигне.

Спряха пред вратата на „Станьола“. Лицето на Сал помръкна, ръката му се протегна към Греъм, сякаш изведнъж изпита нуждата от подкрепа.

— Какво става? — объркано попита той. — Това не е „Грото“!

— „Грото“ го затвориха, татко.

— Това са пълни глупости! Нали снощи бях тук? Марио беше в кухнята и режеше домати, облечен в официалния си костюм!

Греъм мълчаливо го прегърна през рамото, но старецът се дръпна и тръгна обратно към улицата. Измина няколко крачки, спря се и внимателно огледа сградата, присвил очи под ярките слънчеви лъчи.

Греъм се приближи и отново го прегърна през рамото. Този път баща му се облегна на него.

— Това не е „Грото“ — прошепна той, а в гласа му се доловиха нотки на паника. — Какво става, по дяволите?!

Греъм рязко се надигна от нара, беше му трудно да диша. Не беше сигурен дали е спал и сънувал, или просто се бе предал на спомените.

Осветлението на затвора беше изключено, но тук — в специалната килия, винаги се разнасяха някакви подозрителни шумове, винаги пълзяха сенки.

Сал бе заспал в камиона, а когато се събуди изглеждаше съвсем наред. Греъм обаче знаеше, че трябва да предприеме нещо. Веднага, още на същия ден. Защото Сал *спомена*, че възнамерява да се отбие в Имението, за да потърси Хелън. Трябваше да му повярва, трябваше да реагира по друг начин.

Но не искаше да му повярва, това беше прекалено тежко. Далеч по-лесно беше просто да отхвърли мислите за настъплението на

болестта, да се вкопчи в надеждата, че Сал все още е наред с главата, че все още разполага с време. Че и самият той има още време да бъде с него.

Отпусна се по гръб и сложи ръце върху очите си. Обзе го огромна мъка. Това беше последният му контакт със Сал.

Спомени.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ДВАЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Дизмъс Харди погледна часовника си. Съдията закъсняваше с цели пет минути. Бяха извели Греъм от килията за подсъдимите и той вече беше тук, на банката, сменил затворническия комбинезон с костюм и вратовръзка.

От другата му страна се беше настанил Дейвид Фрийман. Самопредложи се в последния момент (срещу съответния хонорар, разбира се) и Харди го включи в защитния екип, благодарен както за чисто юридическата помощ, така и за компанията.

Намираха се в 27 зала на Съдебната палата, денят беше понеделник, третата седмица на септември. И тук, както във всички останали зали на огромната сграда, за времето навън можеше само да се гадае. Но утрото беше топло и тихо — нещо необичайно за климата на този град през по-голямата част от годината, но сравнително нормално за седмиците след Деня на труда.

Облеклото на Греъм се състоеше от чифт обикновени панталони и спортно сако. Фрийман и Харди бяха стигнали до заключението, че строгият делови костюм ще се стори прекалено официален на съдебните заседатели и предпочетоха да им предложат имиджа на „обикновения човек“. По тази причина през цялото време на подбора обвиняемият се явяваше в съда с обикновено сако и вратовръзка, далеч по-малко официални от строгите тъмни костюми с жилетка на своите адвокати.

Харди мълчеше и си късаше нервите. Вляво от него Греъм и Фрийман тихичко разговаряха. Той почти им беше обърнал гръб, улавяйки с периферното си зрение присъствието на Драйсдейл и Соума на банката на обвинението, издигаща се почти право срещу тях.

Извъртя се още малко и хвърли кос поглед към галерията за публиката, която отдавна вече бе претъпкана от нетърпеливи да хванат началото на битката хора. Подборът на съдебните заседатели се проточи цели десет дни, последният от тях бе уточнен в петък вечер, малко преди края на заседанието. Сега вече всичко беше готово за началото на процеса, който щеше да започне всеки момент с

встъпителните слова на обвинението и защитата и представянето на първите доказателства.

Харди нямаше никакво желание да използва тези последни секунди за още един преглед на своите бележки. Бе абсолютно сигурен, че думите на встъпителната му пледоария — гладки и точни, ще се подредят в главата му когато трябва — веднага след речта на Соума. Това, което беше записано върху карираните листове на банката бяха именно бележки — ключови фрази, основни моменти, няколко обозначени с червено пункта, които попадаха в графата „не забравяй“. Всичко това му бе познато до втръсване, не искаше дори да го зърне...

Очите му пробягаха из галерията и се спряха за момент на Франи, чието желание да присъства на откриването на делото (за „морална подкрепа“) го беше изненадало доста приятно. Децата бяха на училище, дълбоко в душата му се загнезди предчувствието, че тя наистина ще му донесе късмет. Кимна лекичко, ръката му докосна сърцето — един едва забележим жест, сякаш си оправяше вратовръзката. Но тя го разбра и кимна в отговор.

Точно пред Франи се бе настанила Хелън — майката на Греъм, която бе присъствала през цялото време на подбора на съдебните заседатели, а сега се опитваше да имитира статуя. Очите на Харди останаха заковани върху лицето ѝ в продължение на няколко дълги секунди, но тя дори не мигна. Пепеляворусата ѝ коса бе пригладена назад, ръцете ѝ лежаха в скута. В залата се носеше приглушено мърморене — хората разговаряха помежду си, някои спореха и изказваха предположения. Но този шум сякаш не достигаше до майката на Греъм, която седеше спокойно, дълбоко вгълбена в себе си. Съпругът ѝ не беше тук, отсъстваше и другият ѝ син. Никой от двамата не се беше появявал по време на подбора през миналата седмица.

Разпозна и някои други лица в онази част от галерията, в която се бяха групирани „привържениците“ на Греъм, включително лицата на служителите от собствената си кантора. Всъщност, те бяха служители на Фрийман, появили се тук специално за шоуто на встъпителните пледоарии. Старецът най-безсрамно ги беше подлъгал с изявлението си, че Харди е магьосник на словото и сега те бяха тук, изгарящи от нетърпение да го видят и чуят...

Той никога не е губил! Това бе уловката на Фрийман. След нея Харди бе принуден да подчертае, че става въпрос едва за две дела от

углавен характер. Ако тази бройка беше пет-шест, наистина би могло да се говори за някакви специални способности. Но въпреки това уточнение, младежите бяха тук...

Твърде показателно обаче беше отсъствието на Мишел, която вече бе поела отговорността за делото „Триптек“ почти изцяло. Младата жена очевидно мразеше както процеса, така и начина, по който Греъм Русо бе запълнил живота на шефа ѝ през последните няколко месеца. Но Харди си даваше сметка, че това състояние на нещата се бе отразило благоприятно на всички. Защото макар и без никакъв опит в наказателното право, Мишел се оказа превъзходен корпоративен адвокат. Благодарение на този факт Харди отделяше на „Триптек“ едва пет часа седмично — минималният лимит, срещу който получаваше пари в брой от Брънел, докато Мишел бе стопроцентово ангажирана с делото за обезщетение и получаваше възнаграждението си под формата на обезценени акции. Това решение тя бе взела напълно самостоятелно, а за Харди оставаше само да се надява, че в крайна сметка момичето няма да се окаже без пукната пара...

Беше леко изненадан от факта, че Шарън Прат също бе в лагера на техните привърженици. Според пресата тя възнамерявала да отделя на процеса цялото си свободно време. В дъното, малко встрани от вратата, му се мярна вече познатото лице на Барбара Брандт — лъжливата лобистка (силно казано?), която оживено разговаряше с групичка свои последователи.

В противоположната страна на залата, точно зад банката на обвинението, седеше Дийн Рауъл — главният прокурор на щата Калифорния. Подобно на Прат, той също беше тук като наблюдател, като влиятелно присъствие.

Хвърли поглед към Фрийман и клиента си, които си бърбеха приятелски, доближили глави. Той самият обаче беше прекалено напрегнат, не можеше дори да се престори, че проявява интерес към темата, която ги вълнуваше. От гърдите му се откърти тежка въздишка, която спря на средата, тъй като изведнъж си даде сметка, че съдебните заседатели ще я забележат и приемат като признак на нервност. Трябва да излъчва увереност. Трябва да излъчва тържествено спокойствие и приятелско отношение, независимо от това как се чувства в действителност...

Срещна погледа на Томас Кенър — съдебен заседател номер четири, и приятелски му кимна. Все едно че бяха стари познати. После погледът му бавно обходи останалите лица в бокса.

Подборът на съдебните заседатели мина зле. Окончателният състав не успя да отговори на едно от най-важните условия, което си беше поставил Харди — в него да присъстват представители на всички слоеве от разнородното общество, населяващо Сан Франциско. Въпреки че двамата с Фрийман наеха експерти по подбора, те се оказаха почти неспособни да се противопоставят на стратегията на обвинението. Жребият бе крайно неблагоприятен за тях и въпреки че използваха всички позволени от закона похвати за отстраняване, в журито попаднаха предимно мъже. Осем на брой, шестима от които бели...

Харди добре знаеше, че разсъждава с голяма доза предубеждение, но предчувствието не можеше да го лъже: тези мъже, в преобладаващата си част представители на работническата класа, нямаше да проявят онова съчувствие към обвиняемия, което той би получил от жените... Соума и Драйсдейл открито и арогантно изразиха предпочитанията си към мъжкия пол — в един момент си позволиха дори да настояват за изцяло мъжки съдебен състав! Но на кого му пука за пристрастията, важното е да се спечели!

Жените бяха четири. Млада майка от азиатски произход, трийсетгодишна чернокожа учителка, разведена бяла секретарка, която приближаваше петдесетте, и някаква съвсем млада инкасаторка от газовата компания с къса, яркочервена коса, която непрекъснато дъвчеше дъвка.

В петък вечерта, след окончателното определяне на заседателите, Харди и Фрийман отидоха да ударят по едно при Лу Гърка, предпочитайки сепарето в дъното. Соума и Драйсдейл също се появиха там, но седнаха на бара. Възбудени и в добро настроение, те звънко чукнаха чашите си и пиха за „най-добрият съдебен състав в Америка“.

Фрийман надигна обсипаното си със старчески петънца лице от бърбъна пред себе си и тихо подхвърли поредната сентенция:

— Винаги е хубаво, когато те предизвикват, нали?

Много неща сочеха на Харди, че съдебните заседатели едва ли ще останат възхитени от поведението на Гил Соума в съда. Резкостта, която прояви по време на официалното обвинение, враждебната ирония при първата им среща във френското ресторантче, очевидната му омраза към Греъм Русо.

В момента обаче си даваше сметка, че всички тези неща попадат в сферата на благопожеланията. Соума не беше нито арогантен, нито глупав човек, свободното му поведение пред съдебните заседатели сочеше, че е напълно наясно с недостатъците си и е взел мерки за тяхното отстраняване.

Облечен в безупречен пепеляв костюм и тъмносиня вратовръзка, с отлично излъскани, но очевидно доста употребявани меки обувки (един стар трик на Фрийман), той се беше изправил в близост до бокса на съдебните заседатели с преобладаващо мъжко представителство и им говореше тихо, без истерия и язвителност, а от фигурата му се излъчваше искрено убеждение в правотата на позицията му...

— Дами и господа съдебни заседатели, обвиняемият Греъм Русо е убил баща си за пари...

Драматичната сила на тези думи предизвика лек шум сред публиката, който обаче заглъхна още преди намесата на съдията Джордан Солтър. Очите на Соума не се отделяха от лицата на съдебните заседатели, прехвърляха се от едно на друго със спокойна настойчивост.

— По време на това дело, което ще продължи дни, а вероятно и седмици, ние ще ви запознаем с голямо количество *убедителни* улики и доказателства — както преки, така и косвени, които без всякакво съмнение ще ви убедят, че в ранния следобед на девети май, петък, обвиняемият, седнал ей там, вляво от мен... — махна с ръка по посока на намръщения Греъм с небрежна лекота, сякаш искаше да им обърне внимание на красивия залез, — ... се е появил в апартамента на баща си, инжектирал му е смъртоносна доза морфин, след което е взел парите му и е избягал. Съществуват доказателства, че бащата на обвиняемия Салваторе Русо, когото всички са наричали Сал, е страдал от болестта на Алцхаймер и рак в мозъка. Те са убедителни и никой не ги оспорва. Други доказателства сочат, че обвиняемият редовно е посещавал жилището на баща си и му е инжектирал морфин срещу силните болки. Те също се неоспорими. Но на въпросната дата —

девети май, обвиняемият се появява в апартамента на Сал не като помощник, а като крадец. Не като лечител, а като убиец...

Защитата вероятно ще изтъкне, че Сал Русо е изпитвал силни болки, че е умирал. Ще се опита да ви убеди, че обвиняемият Греъм Русо е трябвало да реши дали баща му ще живее, или ще умре. Но фактите сочат, че той отнема живота и собствеността на друг човек. Няма никакво значение дали го е сторил от обикновена алчност, или по силата на някакво извратено чувство за лоялност. Защото, независимо от мотивите, законът нарича това грабеж и убийство.

Ние ще ви предложим показанията на свидетели, от които ще стане ясно, че обвиняемият има опит в неотложната помощ и умее да поставя инжекции, ще бъдете убедени, че именно той е занесъл в дома на баща си спринцовката, с която е била администрирана фаталната доза, че е закупил самият морфин с рецепта на собственото си име.

Пред вас ще застане и свидетелката госпожица Ли — касиерка в клона на банката Уелс Фарго, която ще потвърди, че в деня на смъртта на Сал обвиняемият е внесъл в личната си банкова касетка... — гласът на Соума драматично се понижи: — ... сумата от петдесет хиляди долара в брой, плюс колекция бейзболни картички от началото на 50-те години, които струват още много хиляди...

Харди беше дълбоко обезпокоен от показанията на Алисън Ли. Фрийман беше този, който му посочи един основен пропуск в тях, очевидно останал незабелязан както от обвинението, така и от защитата. В допълнение разполагаха и с видеозаписите...

Но съдебните заседатели щяха да бъдат запознати с видеозаписите и аргументите на Фрийман едва след няколко дни. В момента просто мълчаха и слушаха като омагьосани монолога на Соума.

Греъм се размърда в стола си, Харди протегна ръка и докосна ръкава на сакото му. С това искаше да покаже, че всичко е наред, че на този етап е нормално нещата да звучат зле и Греъм просто трябва да запази спокойствие.

— Сал Русо е разполагал с домашен сейф, скрит под леглото му — гладко продължаваше Соума. — Ние ще ви покажем едно негово писмо, адресирано до обвиняемия. Под текста на това писмо обвиняемият лично си е записал цифрите от комбинацията на сейфа.

Част от съдебните заседатели се спогледаха и Харди бе принуден да признае, че словото на прокурора им прави търсеното впечатление.

— Ние ще докажем, че обвиняемият е изпитвал отчаяна нужда от пари. В рамките на два месеца е напуснал една служба и изгубил друга. Заплатата му в „Бърза помощ“ е била малка, не е стигала за покриване на месечните му разходи. Между другото, той е притежател на спортен автомобил, марка БМВ...

Младият прокурор развиваше обвинението като по учебник, съдебните заседатели даваха всички признаци, че му вярват.

— И накрая, дами и господа — рече след умела пауза Соума, — аз ще ви помоля внимателно да изслушате показанията на полицейските инспектори, които многократно са предоставяли на обвиняемия възможността да обясни своите постъпки и действия, своите мотиви и поведение. Сигурен съм, че и вие като мен ще останете смаяни от неговото абсолютно неадекватно отношение към истината. Той лъже, той непрекъснато лъже. Ще ви помоля да бъдете търпеливи, защото възнамерявам да възстановя пред вас полицейските разпити на обвиняемия с всичките им подробности. Искам изрично да подчертая, че тези разпити са били проведени още преди срещу господин Русо да бъдат предявени каквито и да било обвинения. И търпението ви ще бъде възнаградено, защото ще чуете само лъжи, един дълъг низ от лъжи.

Ние ще докажем по категоричен начин тези лъжи. Ние ще уточним действията на обвиняемия, ще посочим мотивите му. Ще докажем без сянка от съмнение, че Греъм Русо е убил баща си от алчност, с единствената цел да сложи ръка върху парите и бейзболните картички, които са се намирали в сейфа му. — Показалецът на Соума се насочи към Греъм, гласът му — равен, безстрастен и убедителен, прозвуча в тишината на залата със силата на изстрел: — Там седи един убиец, дами и господа!

Съдията Солтър приключи със записките си и вдигна глава:

— Господин Харди?

Фрийман се приведе през рамото на Греъм и прошепна, че трябва да поискат кратко прекъсване. Харди също имаше това чувство, фактически му се искаше не кратко, а *дълго* прекъсване — поне две-три седмици. За да преосмисли неща, които до този момент бе смятал за окончателно изяснени.

Разбира се, двамата с Фрийман бяха репетирали всички възможни варианти на встъпителната реч на обвинението. Един от тях се оказа почти идентичен с това, което каза Соума. Нищо чудно, тъй като прокуратурата няма право да се позовава на нищо друго, освен на официално внесените по делото улики и доказателства, които, естествено, бяха достойние и на защитата.

Но днес делото изглеждаше някак по-друго. Вероятно поради съдържания тон на обвинителната реч (който не бяха предвидили). Страхът сграбчи Харди толкова внезапно, че стомахът му изведнъж се сви на топка. Сравнително бързо си даде сметка, че в случая всяко забавяне ще бъде фатално. Проявата на колебание неминуемо ще накара нервите му да изпускат искри и това няма да остане незабелязано както от съдебните заседатели, така и от противника. Съмненията относно избраната стратегия и самият му клиент ще вземат връх, ще се спрат в гърлото му, ще попречат на дишането му. Но най-лошото беше, че съдебните заседатели несъмнено ще използват евентуалното прекъсване за размисъл върху убедителната във всяко отношение встъпителна реч на Соума.

Според законите на щата Калифорния защитата има право на встъпително слово както веднага след обвинителния акт (като форма на незабавно отхвърляне), така и на известно изчакване. Харди предварително бе решил, че ще говори непосредствено след Соума, но сега това изглеждаше още по-наложително. *Ставай и започвай, заповяда си той. Веднага!*

Изправи се без дори да погледне към Фрийман. Усети коленете си меки, в ушите му се появи странно бучене. Това бе древният капан на мъжката психика: слабостта убива!

Но гневът, който се появи в душата му, беше добре дошъл. Той беше единственото позитивно нещо в момента. Стиснал устни, Харди сковано закрачи към бокса на съдебните заседатели, спря до дървения парапет и бавно се извърна към Соума. В очите му се четеше презрение и съдържан гняв, главата му леко се поклати. Ясно пролича, че изпитва дълбоко отвращение от това, което беше чул.

После отново се извърна към съдебните заседатели, ръката му повтори жеста на Соума с добре изиграна ирония и се насочи към Грeъм:

— Този човек е обичал баща си, закрилял го е и се е грижил за него. Тези три неща лежат в основата на цялото дело срещу Грегън Русо. Едно абсурдно дело, с още по-абсурдни обвинения. Вярно е, че Грегън е бил редовен посетител в жилището на баща си. Ходил е там, не само за да облекчи болките му, но и за да му помага в бита, да му прави компания, да го изведе на вечеря. Вършил е всичко това близо две години, особено интензивно през последните шест месеца от живота на Сал, тъй като към безпощадно развиващата се болест на Алцхаймер се е прибавил и смъртоносен мозъчен тумор... През последните седмици Сал е имал няколко сериозни пристъпи на загуба на паметта. Същевременно не вярва на специализираните заведения, изпитва ужас от тях. В това отношение синът му прилича на него...

Тук си позволи една разбираща усмивка, просто защото беше сигурен, че все някой от тези заседатели насреща споделя мнението, че бюрократите не са най-висшата форма на живот на тази планета.

— И тъй, за какво всъщност става въпрос? За един прост рибар от италиански произход, който не желае животът му да свърши в мрачна изолация. На осми май умът му е бистър и той разговаря със сина си. В сейфа под леглото си държи пари, спестявани от дълги години насам. Искра синът му да ги премести на сигурно място и да ги използва за съвсем практични неща — болкоуспокояващи лекарства, наем на апартамента, квалифицирана медицинска помощ от сестра или санитар, ако все пак се стигне до нея преди ракът да го е убил...

В продължение на часове бе спорил с Фрийман и Грегън относно Сингълтери и в крайна сметка успя да ги убеди да се доверят на инстинкта му. Похарчените две хиляди и двеста долара за публикувани из цялата страна обяви предизвикаха цяла река от отговори, но нито един не беше от Джоан. Може би молбата на Сал е била съвсем искрена (както продължаваше да вярва Грегън), но картата Сингълтери си оставаше неуместна за пред съда. В крайна сметка екипът на защитата стигна до консенсус: Джоан Сингълтери вероятно е присъствала в даден момент от живота на Сал, но споменът за нея е бил изкривен от пристъпите на Алцхаймер, а самата тя може би отдавна е мъртва. По тази причина името ѝ няма да бъде споменавано на процеса...

Харди направи малка пауза, по време на която със задоволство усети, че слабостта в коленете му беше изчезнала. Въздъхна с видимо

облекчение, очите му обходиха бокса, спокойно срещайки погледите на част от насядалите вътре хора.

— Да, Греъм действително е взел парите на баща си — продължи той. — А ние ще ви докажем, че това е станало именно на споменатата дата — осми май. На тази дата той е оставил на съхранение в банковата си касета както парите, така и бейзболните картички. На девети май баща му отново го вика. Прави това на два пъти. Изпитва непоносими болки. Моли Греъм да се отбие в момента, в който получи посланието му. И загриженият син го прави. Отива за последен път в апартамента на баща си...

Точно тук навлизаме в тресавището, рече си Харди, после напълни дробовете си с въздух и продължи:

— Вие ще научите, че Сал Русо е починал вследствие на венозна инжекция морфин. Ще ви бъде обяснено, че преди това е пийнал една-две чашки. Градският патологоанатом доктор Страут ще ви обясни, че смъртта е настъпила бързо и сравнително безболезнено. Известно време преди това Сал е получил от лекаря си един НР-формуляр, който, буквално разшифровано, носи посланието „Не реанимирайте“. Той е нещо като онези медальони с кръвната група на пациента, но тук идеята е по-друга — медицинският екип трябва да остави човека да умре, ако такава е волята на природата... Точно такъв стикер е бил открит при трупа на Сал. Той е бил много болен човек, понасял е силни болки, изпитвал е ужас при мисълта, че окончателно ще си изгуби ума, не е искал да бъде вкаран в клиника... Да, такъв е бил човекът, когото са намерили мъртъв, дами и господа. Жертвата. Но синът му го е обичал...

Не бива да разглеждаме случая като убийство с цел грабеж, защото тук изобщо не става въпрос за убийство. Обвинението не може да докаже пред вас, че Греъм Русо е убил баща си. Уликите и доказателствата няма да ви убедят във вината на Греъм, просто защото той е невинен, въпреки отчаяната реторика на обвинението и очевидния стремеж към сензации...

Харди замълча, кимна на хората в бокса и изведнъж разбра, че няма какво повече да каже.

— Ама и малкият си го бива! — доволно промърмори Фрийман, сдъвка храната в устата си и вдигна пръчиците за поредната атака. Намираха се в транзитната килия на Съдебната палата — единственото място, където можеха да разговарят на спокойствие с Греъм по време на почивките. „Обзавеждането“ се изчерпваше с два бетонни нара и тоалетна чиния. Тук нямаше нищо, което да бъде унищожено или откраднато от затворниците.

По пода се въргаляха картонените кутии от китайската храна, която Фрийман се бе погрижил да поръча за обедната почивка. Не бе пропуснал и малките контейнери с оцет, лютиво монголско олио, пакетчета соя и различни сосове, резервни пръчици за хранене, хартиени чинии и салфетки.

— Гил не е глупав — промърмори Греъм и натопи патешкото си бутче в сливовия сос. — В „Дрейпърс“ беше звезда...

Харди нямаше апетит. Дори без да обръща внимание на вонята в килията, стомахът му си оставаше неспокоен и свит, това чувство само се усили от встъпителното му слово... Просто не можеше да си представи, че ще го натъпче с храна. Фрийман забеляза това и вдигна глава:

— Добре ли си, Диз?

Харди стана, скръсти ръце и пристъпи към решетките.

— Нерви — сви рамене той.

— Справи се добре — увери го старецът, хвърли в устата си едно цяло охлювче и добави: — Очерта границите, маркира разделителните линии... Нещата опират до показанията на Алисън Ли. Няма доказателства, че Греъм е внесъл парите в банката месеци след смъртта на Сал. Точка по въпроса. За нас остава да докажем това и нищо повече. А те ще трябва да се борят с неща, за които нямат никакви доказателства. И ще се провалят, разбира се...

— Точно така — кимна с готовност Греъм и насочи вниманието си към една картонена кутия, която беше пропуснал. — Ще се провалят.

— Значи нещата са ясни — рече Харди и ги дари с уморена усмивка. — В такъв случай ще ида да кажа здрасти на жена си.

— Доведи я тук — предложи Фрийман.

Харди огледа потискащата обстановка и тръгна към вратата.

— Няма да стане — поклати глава той.

Тя го чакаше в галерията, почти опразнена за обедната почивка. Целуна го по бузата и безпогрешно отгатна настроението му.

— Не беше чак толкова лошо, Дизмъс — рече.

Той свали подвижната седалка, отпусна се до нея и кисело промърмори:

— Виждам заглавието в утрешния брой на „Кроникъл“: **ЗАЩИТАТА НА РУСО НЕ БЕШЕ ЧАК ТОЛКОВА ЛОША...**

— Наистина не беше зле — настоя Франи и стисна крака му над коляното: — Тръгна добре, нататък ще бъдеш още по-убедителен. Но знаеш ли какво ми направи впечатление? Отсъствието на нашия приятел Ейб...

Тя, разбира се, беше в течение на проблемите между двамата, но лятото бе свършило своето — децата във ваканция, лагери, игри... Вероятно по тази причина бе решила, че нещата са се изгладили с времето.

— Още ли сте на нож?

— Предполагам — сви рамене Харди.

— Трябва да го потърсиш.

— Вече се опитах, но без успех. Той очевидно мисли, че съм го предал и вече съм друг човек...

— Но ти си все същият, нали?

— Не е точно така. Поел съм защитата на лице, което той е арестувал не веднъж, а два пъти... Освен това е дълбоко убеден, че Греъм е убиец и съвсем не е извършил престъплението си по милосърдни причини. Но това е начинът, по който мислят повечето ченгета...

— Е, нали цял живот е бил ченге...

— Знам и винаги съм се съобразявал с този факт. Но в момента Ейб е убеден, че съм се продал, а освен това Греъм е успял да ме направи на идиот, който му вярва...

Франи кръстоса ръце пред гърдите си и отмести поглед.

— Какво има?

— Нищо. Просто се надявам да не е така...

— Не съм се продал и не съм идиот — поклати глава Харди, огледа празната зала и понижи глас: — Но Евънс също е ченге, нали?

— Да, но тя е влюбена в Греъм.

— Едва ли щеше да си го позволи, ако не беше убедена в невинността му — подхвърли Харди, вгледа се в лицето ѝ и добави: — Много обичам този твой поглед, да знаеш...

Франи се усмихна.

— Искам да кажа, че може да е станало и обратното — поясни тя. — Изпитала е влечение към Греъм и по тази причина е започнала да вярва в невинността му... Стават такива неща. Аз например се влюбих в теб без да знам нищичко за живота ти...

— А сега, след като знаеш всичко, би ли го сторила? — усмихна се в отговор той.

— Вероятно нямаше да има никаква разлика — призна с въздишка Франи.

— Точно това исках да изтъкна — продължаваше да се усмихва Харди.

— Но тук става въпрос за *мен* — възрази тя. — Докато Сара Евънс е ченге и въпреки това го обича. Изобщо не ѝ пука дали ще се окаже убиец, или не...

— Той не е убиец.

— Надявам се да си прав, Дизмъс. Надявам се и двамата да сте прави. Но трябва да ти призная, че след като изслушах речта на господин Соума, вече не съм толкова сигурна...

Ето я оценката на встъпителните пледоарии, рече си Харди. Честна и откровена и в негова вреда, въпреки че идва от устата на жена му, която би трябвало да бъде на негова страна... Направи опит да мисли трезво. Оценката на Франи не можеше да бъде бог знае колко различна от мнението на съдебните заседатели. А това означава само едно — предстоят му тежки моменти, много по-тежки, отколкото си беше представял...

А само допреди миг беше убеден, че такова нещо е напълно изключено.

ДВАЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

От опита, който бе натрупал като прокурор, Харди бе усвоил едно елементарно, но важно правило: при всяко дело за убийство трябва да се установи със стопроцентова сигурност, че действително е извършено убийство. По тази причина предположи, че първият свидетел на Соума ще бъде доктор Джон Страут — главен патологоанатом на община Сан Франциско.

Но се оказа, че греши.

Беше първият работен ден на седмицата, Драйсдейл и Соума призоваха свидетеля си веднага след обедната почивка. Името му беше Марио Джиоти. По всяка вероятност Солтър е бил в течение, тъй като двамата с Джиоти влязоха в залата направо от кабинета му. Може би дори бяха обядвали заедно.

Харди веднага прецени, че призоваването на Джиоти е било съобразено с натоварената му програма: идва в Съдебната палата направо от Федералния съд насреща, използва част от обедната си почивка, за да даде показания, изтърпява евентуалния кръстосан разпит и в два следобед отново е на работното си място.

Тревожеше го факта, че очевидно всички участници в делото бяха уведомени за тази програма, с изключение на техния екип. Но това вече нямаше значение, тъй като Джиоти се бе изправил на банката за свидетелите и полагаше клетва.

Още при откриването на съдебните заседания Солтър се погрижи да ограничи достъпа до тази банка. Очевидно не желаше Соума и Харди да бъдат прекалено близо до свидетелите и да им влияят физически. Въпросите трябваше да бъдат задавани от центъра на пространството между банките — точно където в момента се беше изправил Соума.

— Господин Джиоти — започна младият прокурор. — Бихте ли се представили на съда с пълното си име и професия?

Когато свидетелят каза, че е федерален съдия, в залата настъпи оживление, а съдебните заседатели се спогледаха. Безсрамно настоятелен, Соума невъзмутимо поиска разрешение от председателя

на съда да се обръща към свидетеля с „Ваша Светлост“ или „господин съдия“. Солтър шеговито отвърна, че не възразява, стига стенографката да няма нищо против. После се наведе над масичката на униформената жена и я попита дали няма да се обърка. В залата се разнесе съдържан смях, ясна индикация за добронамереността на публиката към първия свидетел.

Харди не посмя да направи възражение. А и за какво? Не би постигнал нищо друго, освен враждебно отношение от страна на Солтър, а вероятно и на Джиоти... По време на углавно дело е по-добре да те блъсне камион, отколкото да си спечелиш гнева на съдията, напомни си едно от основните правила той.

— Господин съдия — започна Соума. — Бихте ли разказали на съда какво правихте в петък, девети май тази година?

Джиоти много добре знаеше как се дават свидетелски показания. Облегнал се удобно в креслото, той огледа Соума, премести очи по посока на съдебните заседатели и започна.

Технически погледнато свидетелите трябваше да отговарят кратко на поставените въпроси и да чакат нови, но той явно не възнамеряваше да се придържа към това правило, а Соума мъдро го остави да говори.

— Със съпругата ми Пат бяхме на вечеря в „Лулу“ — започна съдията. — След вечерята Пат се качи на колата и се прибра у дома, а аз отскочих до службата, за да взема документите, върху които възнамерявах да работя през почивните дни. Офисът ми се намира в сградата на Федералния съд на Седма улица, точно срещу алеята, където живееше Сал Русо. Двамата с господин Русо бяхме приятели от много години, в петък имах навика да си купувам прясна риба от камионетката му, да я слагам в портативния хладилник, който винаги държа готов в багажника си, и да я запазя по този начин за почивните дни. През въпросния петък обаче Сал го нямаше на обичайното място, аз помислих, че е болен и реших да отскоча да го видя... И тъй и тъй беше на две крачки...

— Как по-точно постъпихте? — вметна Соума.

Гъстите вежди на Джиоти едва забележимо се свиха. Той не беше от хората, които обичат да ги прекъсват, излагаше тезата си бавно, в логическа последователност.

— Качих се и почуках на вратата му — отвърна той и лицето му бавно се отпусна. — Вътре светеше, но никой не ми отвори. Почаках известно време, после опитах бравата. Беше отключено. Сал лежеше на пода в дневната си...

— Лежеше на пода? — вдигна вежди Соума.

Очите на Джиоти се присвиха. Младият прокурор губеше важни точки.

— Вече го казах, нали?

— Да, да, казахте го — запелтечи Соума в опита си да заглади неприятното впечатление. — Моля за извинение, Ваша Светлост... Значи, Сал Русо е лежал на пода... А какво направихте вие?

Джиоти му бе отправил мълчаливото си предупреждение и Харди не виждаше причини да се намесва. През следващите няколко минути съдията говореше спокойно, без да бъде прекъсван. Позвънил на 911 и изчакал пристигането на бърза помощ и на полицията. Първо дошли двама униформени полицаи, после и инспекторите. Забелязал НР-стикер на пода, спринцовка и ампула на масата, плюс бутилка уиски. Не докоснал нищо, тъй като добре знаел правилата. Просто изчакал появата на официалните власти, отговорил на неизбежните въпроси и се прибрал у дома...

Макар да не позна реда на призоваването, Харди бе предвидил появата на Джиоти като свидетел на обвинението. Логиката диктуваше да бъде разпитан първият очевидец, озовал се на местопрестъплението, макар че Соума едва ли можеше да очаква някакво стратегическо предимство от това. Показанията на Джиоти щяха да хвърлят светлина върху картината и толкоз.

Оказа се обаче, че Соума си е поставил и по-други цели. След като зададе един-два невинни въпроса относно преобърнатия стол в кухнята и празната ампула на масичката за кафе, той премина на същността:

— Ваша Светлост, вие заявихте, че Сал Русо е лежал на пода, нали така?

— Точно така.

— А имаше в близост до него някакъв стол?

Джиоти за миг затвори очи да си представи картината, после кимна:

— Да, неговият стол. Имаше един стар стол-легло, в който обичаше да седи... Тялото му лежеше на пода точно пред този стол.

— С други думи — между него и масичката за кафе, така ли?

— Да.

Соума се върна на банката, пое някаква снимка от ръката на Драйсдейл, записа я като вещественно доказателство номер 1 и попита Джиоти дали запечатаното върху нея отговаря на картината, която е заварил в жилището на Сал.

— Да — кимна съдията, след като бегло я огледа. — Сал лежеше на една страна, точно както е на снимката...

Фотографията беше ясна, посланието — съвсем недвусмислено. Нима Сал нямаше да остане в любимия си стол, ако доброволно бе пожелал смъртта? Нима човекът, който му е помогнал да премине в отвъдното, не би му предложил това последно удобство? Но не — тялото лежеше на пода, свито на една страна, като чувал с картофи. Сякаш някой го бе посякъл с брадва...

Получил каквото иска, Соума остави съдебните заседатели да се замислят върху тези въпроси, благодари на съдията и се върна на мястото си.

Технически погледнато, Джиоти се явяваше свидетел на обвинението, но Харди имаше чувството, че федералния съдия е на негова страна. Ако животът беше справедлив (ха-ха!), неговите показания трябваше да дойдат на малко по-късен етап от процеса и, честно казано, Харди ги очакваше дори с нетърпение — сигурен, че ще съумее да извлече максимална полза от тях. Но сега не беше време за подобни мисли, главното е да ограничи вредите, нанесени от Соума.

— Съдия Джиоти, вие бяхте близък приятел на Сал Русо, нали? — започна той.

— От много години — кимна Джиоти. — Напоследък обаче Сал рязко ограничи контактите си и бих казал, че си останахме само близки познати...

— Често ли го виждахте?

Джиоти се замисли, после кимна:

— Вече споменах, че в петък имах навика да купувам риба от него, стига да не пътувах извън града. Веднъж-два пъти съм се отбивал и в апартамента му да изпием по чашка. Обикновено след работа, най-често в края на седмицата...

— При тези посещения Сал винаги ли седеше на своя стол-легло?

— О, да — кимна съдията, замълча за момент, после му подхвърли кокала: — Но не винаги...

— Не винаги?

— Не.

— А къде седеше в тези случаи?

— Ваша Светлост, това няма пряка връзка с делото — тихо се обади Соума, който очевидно не желаше да си навлича неодобрението на Джиоти.

Но Солтър беше на друго мнение.

— Отхвърля се — обяви той.

Харди повтори въпроса си.

— На различни места — отговори Джиоти. — Сал имаше неспокоен дух. На масичката за кафе, на стола легло, на дивана, дори направо на пода. Непрекъснато се движеше...

— Значи при фаталната инжекция би могъл да седи на пода и...

— Възражение!

Този път се обади Драйсдейл, който с твърд глас обяви въпросът за насочващ. Солтър прие.

Харди се обърна, забеляза красноречивия начин, по който Фрийман напълни една чаша с вода и пристъпи към банката.

Минута по-късно, въоръжен със съвета на възрастния си партньор и съответната снимка, той се върна при свидетеля.

— Съдия Джиоти, моля да погледнете вещественно доказателство номер 1, предоставено от обвинението. Как мислите, дали лежащият стол е в спуснатото положение?

Разбира се, Фрийман беше отбелязал, че столът не е в такова положение. На снимката ясно се виждаше, че е изправен и Джиоти го потвърди.

— Можете ли да си спомните дали беше в това положение когато влязохте в жилището на Сал?

Джиоти отново затвори очи, после кимна:

— Бих казал да. Не си спомням да съм го виждал разгънат. Ако беше, с положителност щях да бъда принуден да го отместя, а аз не направих нищо такова...

Това беше достатъчно. В подходящ момент Харди би могъл да твърди, че Сал просто е паднал от стола си, или — още по-добре — фаталната инжекция му е била направена направо на пода... Джиоти му помогна и куражът му започна да се възвръща. Съдебните заседатели получаваха и друга версия за размисъл. Реши, че сега е моментът да повдигне и втория въпрос, който си беше подготвил.

— Съдия Джиоти, вие заявихте тук, че сте знаел за заболяването на Сал. Бяхте ли в течение, че е болен от Алцхаймер?

— Не, не бях.

— Ваша Светлост! — скочи Соума и застана на крачка зад Харди. Гласът му придоби характерната си пискливост: — Не виждам връзката на този въпрос с делото!

Наистина, такава връзка трудно можеше да се открие, поне в юридически смисъл. Но Харди бе твърдо решен да представи страданията на Сал и в обикновена, човешка светлина. Усетът му подсказваше, че Джиоти ще му помогне в това отношение.

Но първо трябваше да се парира евентуалната съпротива на Солтър, който очевидно бе склонен да приеме възражението на Соума. Въпросите на Харди действително нямаха връзка с делото. За щастие авторитетът на Джиоти действаше и в двете посоки. Той погледна към банката на съдията и каза, че няма нищо против да отговори на поставения въпрос, а Солтър без колебание отхвърли възражението на прокурора.

— Пристъпите на главоболие очевидно бяха страхотни — започна Джиоти, обръщайки се отново към Харди, след което ловко извърна лице към съдебните заседатели: — Веднъж Сал ми подхвърли, уж на шега, че ако не го видя в продължение на няколко дни, непременно трябва да отскоча до жилището му... Защото сигурно ще е мъртъв... Болките били толкова силни, че понякога му се искало да се самоубие.

— Това ли беше причината, поради която на девети май се озовахте в апартамента на Сал?

— В общи линии да — кимна Джиоти. — Беше успял да ми вкара тази мисъл в главата...

Харди доволно кимна. Получаваше точно онези отговори, от които се нуждаеше.

— Искате да кажете, че е предчувствал близката си смърт?

— Възражение, това се предполага! — обади се Драйсдейл.

— Възражението се приема.

— Позволете да парафразирам въпроса си, Ваша Светлост — бързо реагира Харди. — Съдия Джиоти, имало ли е случай, при който Сал Русо да е признал пред вас, че е близо до смъртта?

— Възражение! — отново извика Драйсдейл.

Този път Солтър го отхвърли и Джиоти кимна:

— Да. Веднъж ми каза, че най-много след два месеца ще бъде мъртъв...

— Значи е знаел?

— Да. Мисля, че да.

— Благодаря, Ваша Светлост. Нямам повече въпроси. — Обърна се към Соума и подхвърли: — Свидетелят е на ваше разположение.

Но прокурорите, очевидно усетили, че Джиоти им носи повече вреда, отколкото полза, побързаха да го освободят.

Солтър изчака колегата му от Федералния съд да напусне банката за свидетелите и да се смеси със зрителите в галерията, после насочи чукчето си към Соума:

— Следващият ви свидетел, моля.

— Народът призовава Джон Страут.

Високият мъж с южняшки акцент влезе в ограденото пространство, даде клетва и се насочи към банката на свидетелите. Поне веднъж в седмицата той даваше показания в съда, навсякъде ценяха и търсеха експертното му мнение. По тази причина пътуваше много, на неговата оценка разчитаха в цялата страна, особено когато ставаше въпрос за трудни и заплетени дела. Отпусна се на стола и кръстоса крак върху крак, явно се чувстваше като у дома си. Търпеливо отговори на въпросите, свързани със снемане на самоличността и професията му, после спокойно зачака.

— Доктор Страут, вие твърдите, че дванайсет милиграма морфин, инжектирани венозно, могат да доведат до смърт, нали така? — изстреля първият си въпрос Соума.

А Харди си помисли, че ако не се чувстваше като у дома си на онзи стол, Страут отдавна би трябвало да е мъртъв. Но спокойното му поведение съвсем не означаваше, че се разсейва.

— Дванайсет милиграма венозно биха могли да предизвикат смърт — поправи прокурора той. — Особено при наличието и на други фактори, най-вече на алкохол.

— Имаше ли алкохол в кръвта на Салваторе Русо?

— Да.

— В каква концентрация?

— Нула едно.

— Много ли е това, докторе? Бил ли е пиан Сал Русо?

— Според законите на щата Калифорния — да.

Харди нямаше представа накъде бие с тези въпроси Соума и започна да се безпокои. Какво от това, че Сал е бил пиан? Каква връзка има то с Грѐм? По какъв начин би могло да му навреди?

— Докторе, възможно ли е определено ниво на алкохол в кръвта на жертвата да повлияе на действието на морфина?

Страут внимателно обмисли въпроса, очевидно искаше да бъде прецизен. После смени позата си, наведе се напред и кимна:

— Да, възможно е.

— По какъв начин?

— При наличие на споменатото алкохолно ниво в кръвта, морфинът рязко сваля кръвното налягане.

— Рязко и бързо? Почти моментално?

— Да, почти моментално — кимна Страут.

— И какво става тогава?

— При рязко понижено кръвно налягане мозъкът не се оросява и човек припада...

Соума доволно кимна, очевидно очаквал именно този отговор.

— Но ако Сал Русо сам си е направил инжекцията, той не би имал време да измъкне иглата от вената си, нали така?

— Точно така.

Соума помоли да впишат в протокола вещественно доказателство номер 2 и подаде увеличената полароидна снимка на патолога.

— Виждате ли на тази снимка една спринцовка с предпазна капачка върху иглата, поставена на масичката до тялото? — попита той.

— Да.

— Ако приемем, че иглата е открита в положението, което е запечатано на този кадър, ако приемем още, че господин Русо е

изпаднал в безсъзнание от комбинираното действие на алкохола и морфина, бихме могли да отхвърлим идеята, че той сам си е направил инжекцията, нали така?

— Да — кимна Страут. — Ако приемем, че това, което споменахте преди малко, отговаря на истината, жертвата действително не си е инжектирала опиата сама...

Харди хвана писалката и започна да пише. Възнамеряваше да притисне доктора за тези „ако приемем“ и „в случай че“... Същевременно му стана ясно накъде бие Соума, точно както то стана ясно и на съдебните заседатели. Младият прокурор ловко се опитваше да внуши идеята, че тук не става въпрос за самоубийство. Идея, която поддържа и съдебният лекар...

Оказа се, че Соума е отлично подготвен за това внушение. Без никакви „ако“ и „може би“.

— Доктор Страут, открихте ли следи от травми по тялото на жертвата? — попита той.

Патологът кимна и накратко описа раната на главата, точно зад ухото.

— Възможно ли е тази рана да е причина за изпадането в безсъзнание?

— Да. Но за кратко време.

— Имате ли идея от какво е била причинена тя?

Харди направи възражение, което беше отхвърлено. Отговорът на тази въпрос е в компетенциите на свидетеля, поясни Солтър.

— Каквато и да е била причината, раната беше повърхността, без да оставя следи от контузия на черепа — отговори Страут. — Бих казал, че е причинена от тъп предмет, без остри ръбове...

— Например бутилка от уиски?

— Възраждам, Ваша Светлост. Това е внушение.

— Отхвърля се.

— Да — кимна Страут. — Тази идея съвпада с наличието на бутилка уиски на местопрестъплението.

Соума усили темпото, задавайки въпросите си в бърза последователност.

— А какво ще кажете за мястото на инжекцията?

— Там също имаше следи от травма.

— Какво имате предвид под „травма“?

— Кожата и мускулната тъкан бяха леко разкъсани от измъкването на иглата. Раничката приличаше на дълбока драскотина.

— Която не е причинена от вкарването на иглата, така ли?

— Не, това е изключено.

Малка, но важна подробност, тъй като опитен в тази дейност човек като Греъм не би направил лоша инжекция, ако тялото на пациента лежи спокойно, а не се мята на всички страни.

Соума благодари на съдебния лекар, върна се зад банката и прелисти някакви документи. Харди бе готов за възражения, очаквайки някакви заключения от негова страна.

Картинката е ясна, рече си той. Някой е накарал жертвата да се налива с алкохол, после го е треснал по главата, за да му инжектира морфина на спокойствие. Но Сал се е съвзел преди края на операцията и това е причина за разкъсването на раничката. А може би не се е съвзел, може би причината е била обикновен мускулен спазъм...

Всичко това би представлявало предположения от страна на Страут. Напълно неприемливи предположения...

Но Харди така и не получи възможност за възражения.

— Свидетелят е ваш — извърна се към него Соума.

Каза го приятелски и едновременно с това професионално, очевидно за да направи добро впечатление на съдебните заседатели.

Първият му въпрос беше изненадващ със своята прямота:

— Доктор Страут, самоубил ли се е Сал Русо, или е бил убит?

Страут отново кръстоса крак върху крак, намести се в креслото и едва тогава отговори:

— От гледна точка на криминалистиката са възможни и двете предположения.

— А от чисто медицинска гледна точка? Невъзможно ли е да се определи дали Сал Русо сам е отнел живота си, или е бил убит?

— В случая медицинската гледна точка съвпада с криминалистичната — отвърна Страут и зачака. Опитен свидетел, той нямаше намерение да насочва адвоката, нито пък да му позволява да накъсва обясненията с въпроси.

Харди кимна, впечатлен от тази проста истина.

— А имали нещо в криминалистичните улики и доказателства, което да наклони везните в едната или другата посока? — попита след къса пауза той.

— Не — отвърна след кратък размисъл Страут.

— Ами раната на главата, за която споменахте? Тя има ли пряко отношение към смъртта на Сал Русо?

— Не.

— Никакво?

— Абсолютно никакво. Може би е допринесла за временната загуба на съзнание, но не и за смъртта му.

Харди разигра лека изненада, като се погрижи съдебните заседатели да я забележат.

— Докторе, не казахте ли току-що, че тази рана *би могла* да е причина за загубата на съзнание от страна на господин Русо?

— Да, казах го.

— А означава ли това, че *не би могла* да бъде такава причина?

— Разбира се, че означава — прояви леки признаци на нетърпение Страут. — Вече споменах, че раната не беше сериозна.

— Точно така, докторе, благодаря, че ми напомнихте. Може да се каже, че става въпрос просто за една малка цицина, нали?

— Да.

— А кога се е появила тя? Преди или след инжекцията?

— Това не мога да кажа.

— Значи Сал Русо би могъл да си направи инжекцията, а след това да падне и да си удари главата?

— Възможно е.

— А ако приемем, че травмата на главата е получена преди инжекцията, вие можете ли да определите колко време преди нея е станало това?

Страут се замисли за миг.

— В рамките на ден или два, ако се съди по състоянието на раната.

Харди майсторски изигра изненада, примесена с недоверие.

— Докторе! Нима не можете да кажете дали Сал Русо е получил това нараняване в *деня* на смъртта си?!

— Не мога да бъда сигурен.

— Не можете, значи... — проточи Харди. — Тогава бихме ли могли да кажем, че нямате представа дали въпросната цицина има нещо общо със смъртта на Сал Русо?

— Да, точно така.

— Много добре.

Соума искаше да използва показанията на Страут, за да докаже версията за убийство, но това очевидно нямаше да стане. Харди побърза да затвърди пробива си.

— Споменахте и за травма на мястото на инжекцията — продължи той. — По ваше мнение тя може би е предизвикана от човека, който е инжектирал морфин във вената на жертвата. Нали така?

— Да.

— Но въпросната травма би могла да се получи и в случай че Русо се е инжектирал сам?

— Това също е възможно.

— Сал Русо би могъл да трепне или подскочи по време на този акт?

— Възрабявам! — скочи на крака Соума и Харди доволно въздъхна. Процесът едва започваше, но младият прокурор вече показваше признаци на избухливост. — Това са спекулации, Ваша Светлост!

Съдията отхвърли възражението, а Харди направи опит да запази неутралното изражение на лицето си.

Страут отговори утвърдително. Сал би могъл да помръдне, докато се е инжектирал.

— Бих искал да изясним и един последен въпрос, докторе — кимна с добре изиграна благосклонност Харди. — Не споменахте ли пред господин Соума, че нивото на алкохол в кръвта на Сал Русо е било достатъчно високо, за да влезе в бърза реакция с морфина и да доведе до невъзможност за изтегляне на иглата обратно?

— Да, точно това казах.

— Казахте още, че този сценарий отговаря на клиничните ви изследвания, нали така?

— Да.

— Но „отговаря“ означава, че въпросният сценарий *би могъл* да е верен, а не *че е* верен, нали? Бихте ли изключили и други възможни

варианти?

— Не.

— Значи описаният от вас инцидент би могъл и да не се случи, дори с повишеното съдържание на алкохол в кръвта на Сал?

— Да.

— Нека изясним този въпрос докрай, докторе. Правилно ли ще бъде, ако кажем, че нищо във вашите анализи и показания пред този съд не изключва вероятността Сал Русо да се е самоубил?

— Да, това би било правилно.

— Следователно би могло да става въпрос и за обикновено самоубийство, така ли?

— Точно така.

Солтър се мръщеше, а в душата на Харди се промъкна задоволство. Никак не беше трудно да разбере какви мисли се въртят в главата на съдията: след като дори съдебният лекар не е сигурен в наличието на престъпление, защо по дяволите председателства дело за убийство?!

Харди благодари на свидетеля и се отправи към мястото си, а Соума дори не го изчака и скочи на крака:

— Доктор Страут, нима *твърдите*, че става въпрос за самоубийство?! — попита с изтънял от гняв глас той.

— Не твърдя подобно нещо.

— Защо тогава казахте всичко това?

Страут сви рамене, нетърпението най-сетне му пролича.

— Защото няма начин да бъда сигурен, господин прокурор.

Харди се прибра за вечеря. Остана си у дома почти два часа, после целуна малките ангелчета за лека нощ и отново пое към центъра на града. Първо отиде в затвора при Греъм, където обсъдиха развоя на събитията и уточниха по-нататъшната си стратегия, а след това — в службата, за обичайния реквиет с Дейвид Фрийман.

Прибра се някъде към единайсет и четвърт, полумъртъв от умора. По тази причина не му стана особено приятно да види Сара Евънс, която беше седнала в хола заедно с Франи и пиеше кафе.

— Ако е без кофеин, и аз ще ударя една чаша — рече с въздишка той. — Макар че по принцип съм противник на подобни сурогати.

Франи му поднесе бузата си за целувка.

През последните месеци Евънс се беше превърнала в Сара. Среднощните телефонни разговори постепенно бяха заменени от периодични срещи тук, у дома. Горедолу на една възраст, Сара и Франи бързо обединиха интересите си. Сара започна да говори за брак и деца, а Франи бързо се превърна в опитен криминалист. И двете мечтаеха всичко това да стане реалност в близкото бъдеще, постоянно го обсъждаха...

— Стигнахме до заключението, че когато децата пораснат и започнат самостоятелен живот, аз ще стана ченге — обяви Франи. — По-добре, отколкото да бъда адвокат по бракоразводни дела, не мислиш ли?

— Страхотна идея — рече Харди и седна на свободния стол. — Напрегнат живот, огромни придобивки. Особено по отношение на клиентелата, на която много ще се радваш. Искаш ли да чуеш какво мисля аз за времето след като отраснат децата?

— Казвай.

— Тръгваш да обикаляш света, отсядаш в екзотични пристанища и се превръщаш в робиня на любящия си съпруг!

— Ей затова си го обичам! — въздъхна Франи и сложи ръка върху неговата. — Има страхотно чувство за хумор! — Ръката ѝ се раздвижи и лекичко го потупа: — Но днес го оправдавам, защото денят му беше наистина тежък...

Това върна всички в действителността, най-вече Сара.

Именно заради тази действителност беше тук. Името ѝ фигурираше в списъка на свидетелите и тя нямаше право да присъства в съдебната зала. Запълни деня си с куп неприятни неща, главно извън управлението, сега беше полумъртва от умора, но искаше да чуе какво е станало. Харди беше откровен.

— Сега е ред на Соума — рече той. — Прави всичко, за да докаже своите обвинения. Аз ще се развихря по-късно и ще му видя сметката.

Сара не се впечатли.

— Имам чувството, че не направих всичко — въздъхна тя.

— Не познавам друго ченге, което да е работило повече от теб по даден случай — увери я искрено Харди.

— Недостатъчно, това е всичко — поклати глава тя. — След като има само един заподозрян и това е Греъм, Соума няма как да не направи всичко възможно, за да докаже, че именно той е убиецът...

Харди съзнаваше, че това е истина, една неприятна истина. Изобщо не му се искаше да споделя опасенията си относно съдебните заседатели.

— Няма да успее, Сара — успокоително рече той.

— Не забравяй, че става въпрос за *убийство*, Дизмъс — изгледа го продължително тя. — И двамата сме убедени в това.

— Наистина ли? — внезапно се обади Франи.

Охо, рече си Харди. Никога не беше крил съзнателно каквото и да било от жена си, но в случая просто искаше да ѝ спести многобройните и доста мъчителни неизвестни, които съпътстваха делото. Тя имаше собствен живот, водеше ежедневни и достатъчно тежки битки на домашния фронт. И се справяше добре, далеч по-добре отколкото се справяше той с битките на своя, обществения фронт...

Очерта в общи линии стратегията, към която възнамеряваше да се придържа по време на процеса. След което каза, че е искрено убеден в невинността на Греъм, но Сал наистина е бил убит...

Едно от основните възражения на Франи срещу участието му в наказателни дела за убийство на страната на обвиняемите, се съдържаше във факта, че му се налага да работи с хора, които съзнателно са отнели чужд живот. А това малко или много имаше шанс да се повтори, като жертвата може да се окаже самият адвокат на убиеца, или пък семейството му...

— Знаем, че е така — заключи с леко присвиване на раменете Харди.

Франи помълча малко, после изведнъж стовари юмрук върху масата.

— По дяволите! — изпъшка тя. — Мамка му!

— Какво става? — погледна я с недоумение Сара. — Наистина знаехме...

— *Ние* с теб знаехме — уточни Харди. — Но не и Франи.

Сара протегна ръка през масата и я докосна.

— През цялото време се занимавам именно с това, Фран — рече. — Търсех убиеца на Сал...

Франи местеше недоумяващ поглед от единия към другия, от устата ѝ се откърти тежка въздишка.

— Отивам да си легна — внезапно обяви тя, стана и излезе.

Сара понечи да я последва, но Харди я спря.

— Остави я. Всичко е наред. По-късно ще поговоря с нея.

Тя се върна на мястото си, скръсти ръце и объркано прошепна:

— Съжалявам, но мислех, че... По-добре да си вървя!

— Не! — остро я погледна Харди. — Искам да разбереш, че сме изготвили една изключително добра защитна стратегия. Дори Дейвид Фрийман я одобрява, а той е най-големият черногледец на света! Твърдо съм убеден, че ще спечелим!

— А ако загубим?

Той не отговори. Просто нямаше отговор на този въпрос.

Сара положи лакти на масата и изпусна въздуха в заключените си длани.

— Бих могла да напусна работа и да отделя цялото си време на разследването — промълви тя.

— По-полезна си вътре в системата — поклати глава Харди.

— Не ме бива, Дизмъс. Не успях да открия нищо. Сал не е пренасял парите на никого. Спрял е да го върши преди години. Никаква следа от подобно нещо. Пък и кой ще вземе да убива някого заради дребна далавера с риба? Имам предвид онзи, как му беше името...

— Пио — рече Харди, мразейки проклетата си памет.

— Би трябвало да притисна здраво онзи Джордж, братчето на Грѐм! — въздъхна тя. — Да го разтърся из основи и да разбере къде по дяволите е бил!

— И да те уволнят!

— Няма значение, особено ако той го е извършил...

— Я задръж малко — рече Харди и внимателно я докосна по рамото. — Задръж, дишай дълбоко... — Изчака няколко секунди, после продължи: — Вероятно си даваш сметка, че този момент винаги е най-тежкия... Вече си взела решението, но не знаеш как ще потръгне... Принудена си да вярваш, че това решение е правилно и да вървиш напред...

— Но аз не мога просто да си седя ей така! Не мога, разбираш ли?!

— Греъм също си седи, но на друго място...

Ударът попадна в целта. Сара напълни дробовете си с въздух и бавно го изпусна.

— Добре, но какво от това? Не мога да повярвам, че имаме заподозрян с мотив и без алиби, на когото никой не...

— Имаме ли? — вдигна вежди Харди. — Кой е той?

— Джордж!

— Джордж не е никакъв заподозрян — поклати глава Харди. — Не му трябва алиби, по простата причина че никой никога не го е виждал в близост до Сал. Липсват отпечатъци, липсват доказателства, че изобщо е имал представа за здравословното състояние на баща си. А ако е убил Сал под напора на гнева, несъмнено би го сторил по друг начин. От друга страна, ако приемем, че е знаел за скорошната смърт, защо му е трябвало да го убива? Да не говорим, че едва ли би оставил брат си цял живот да гние в затвора...

— Бас държа, че спокойно би го направил — възрази Сара. — Особено ако на негово място трябва да лежи самият той.

Харди помълча известно време, после вдигна глава.

— Е, добре, Сара — рече. — И двамата знаем, че не го е извършил Греъм, нали така?

— Разбира се.

— Но ти как мислиш, наистина ли не го е извършил?

— А ти допускаш, че го извършил?! — зяпна насреща му тя.

— Не, честно казано, не допускам — призна Харди. — Градя защитата си именно като изхождам от това убеждение и се надявам, че те не могат да докажат обратното. Такава е системата, длъжен съм да се съобразявам с нея...

На практика изпитваше доста подозрения относно системата, вероятно и Сара изпитваше същото. Но сега не беше времето да ги обсъждат.

— Ето какво ще ти предложи — смени тона той. — Ако това ще те накара да се почувстваш по-добре, трябва да прибегнеш до всички магии и мръсни номера, до които прибягват ченгетата... Само по този начин можеш да разбереш къде наистина е бил Джордж, да се докопаш до някакви твърди доказателства — използвана кредитна карта, проведен телефонен разговор... Ей такива неща.

— Бих искала и Ейб да...

Харди я спря с поклащане на глава.

— Ейб си има заподозрян, който е тикнат в затвора. Как да оправдае евентуалното продължение на разследването?

— Прав си — въздъхна Сара. — Но всичко това просто ми идва много!

— На всичкото отгоре утре си в списъка, нали? — Имаше предвид списъка на свидетелите, които може би ще бъдат призовани на следващото съдебно заседание. — Затова трябва да поспиш. Малко почивка и нещата ще изглеждат значително по-добре...

Тя въздъхна за последен път и бавно стана.

— Искаш ли да отида да си поговоря с Франи?

— Не си прави този труд — отказа Харди. — Ще се оправим.

Франи спеше, обърната с лице към стената. Дишането ѝ не беше нито равно, нито дълбоко, но тя спеше.

Явно бе решила стриктно да се придържа към ролята, която сама си беше избрала.

ДВАЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Напрежението от кухнята се отрази пряко върху следващия работен ден на Харди. Легна си някъде около един, стана в пет и половина. Пръсна бележките пред себе си и направи опит да отгатне хода на предстоящите събития в съдебната зала.

Франи не стана да му направи кафе.

Напусна дома си в седем и половина (Трябваше!), точно когато съпругата и децата му сядаха да закусват. Целуна малките за довиждане (още дълго време щеше да прави за тях единствено това), излезе без да погледне Франи, без да си разменят нито дума (заради децата). Нищо, довечера може би.

В Палатата чака дълго. Но партньорът му Дейвид Фрийман не се появи. Доведоха Греъм в транзитната килия, косата му бе гладко сресана назад. Малко след девет вече бе готов, облякъл костюма и стегнал възела на вратовръзката си.

— Къде е Йода? — попита той. Бе лепнал този прякор на Фрийман, по името на джуджето от „Междузвездни войни“. Доста находчиво, призна пред себе си Харди.

— Не знам — сви рамене той. — Нали го знаеш какъв е педант, вероятно доизпипва някой детайл... — На лицето си бе лепнал добре тренираното равнодушно изражение, но в действителност се чувстваше неспокоен от отсъствието на Фрийман — един фаталистичен знак, че късметът отлита от раменете му. Прибавен към снощните неприятности с Франи, този знак не можеше да не оказва влияние върху настроението му. Но сега не беше време за емоции, предстояха далеч по-важни неща.

Предпазливо завъртя глава във всички посоки, после тихо попита:

— Чухте ли се със Сара тази сутрин? Снощи беше у дома. Решила е да притисне брат ти...

— Знам, говорихме по този въпрос — кимна Греъм, а силните му пръсти механично мачкаха жълтите листове на адвокатския бележник върху банката. — Мисля, че идеята е добра.

— Тъй ли? — учуди се Харди. — Последният път беше на друго мнение. — Доста преди началото на процеса си беше направил труда да разпита Греъм относно евентуалните мотиви на Джордж. Тогава още търсеше подкрепа на теорията „някой друг го е извършил“, която възнамеряваше да развие в съда. Но Греъм му се изсмя и категорично отхвърли вероятността брат му да е замесен. Сега обаче пееше съвсем друга песен...

Клиентът му изглеждаше така, сякаш току-що е хапнал развалено сирене.

— Май започва да ми писва — промърмори той. — Доста мислих върху положението си, знаеш... — Ръката му описа широк кръг, обхващащ цялата съдебна зала: — Върху целия този цирк... И знаеш ли до какъв извод стигнах?

Очите сякаш отразяваха най-съкровени дълбини на душата му. Това не можеше да бъде игра. А ако случайно беше, Харди можеше да се закълне, че я вижда за пръв път, въпреки петмесечните си ежедневни контакти с този човек.

— До какъв? — попита той, след което предупредително добави: — Само по-тихо, ако обичаш... — Вече бе успял да долови нарастващия шум в залата, очите му най-сетне забелязаха бокса на съдебните заседатели, който бавно се запълваше.

— Сал наистина е бил убит, Диз — приведе се към него Греъм. — Това е най-важното, което пропускаме. Увлечени в усилията си да отърва пандиза, ние с теб просто натикахме тази истина под килима! Но след като отново обмислих всичко, аз стигнах до извода, че трябва да спипаме този мръсник, дори той да се окаже Джордж!

— А мислиш ли, че наистина е той?

— Да речем, че не бих искал да е той — отвърна след кратък размисъл Греъм. — Нали помниш какво ти казах преди време? След като Лелънд се натиска да ти плаща, той с положителност ще иска нещо в замяна...

— Помня — неохотно кимна Харди.

— Мисля, че вече знам какво е това нещо — въздъхна Греъм. — Да стоиш по-далеч от любимия му син!

Ако бе имал време да се наспи, ако Фрийман беше тук и Франи не му се сърдеше, Харди положително би реагирал по-сдържано. Но

положението беше друго и той усети как лицето му потъмнява от приток на кръв, а ушите му писват.

— Надявам се да не чуя от теб, че Лелънд ме е купил! — изръмжа той, успял да се овладее с цената на огромни усилия.

— Спокойно, Диз — усети се Греъм. — Мисля, че не това е целта му...

— Но аз съм прекалено глупав, за да отгатна истинските му намерения, така ли?

Изведнъж си даде сметка, че нещата може би са се развили именно така. Поемайки разходите по защитата на Греъм, Лелънд Тейлър автоматически бе блокирал евентуалните опити на Харди да разшири следствието си и върху други членове на фамилията.

— Това е един камък, който все още не сме преобърнали — сви рамене Греъм.

— Няма начин да го преобърнем! — извика Харди и гласът му отекна между стените на транзитната килия. — Глицки дори няма да ни изслуша. А ако Сара се залови с тази работа, тя рискува да бъде... — Прекъсна изречението си по средата, овладя се и поклати глава: — Знаеш, че няма начин, Греъм...

Клиентът му остана спокоен. А от следващите му думи Харди най-сетне усети (май беше за пръв път) юридическия ум на този човек — качество, благодарение на което бе стигнал до сътрудник във Федералния съд.

— Наистина няма начин, без да се дистанцираме от Лелънд — кимна Греъм. — А той се е погрижил да ни постави в положение, което изключва такова дистанциране. Сторил го е по сложен и заобиколен начин, мрежата е оплетена здраво. Точно тъй обича да работи моят втори баща...

— Смяташ, че пази Джордж, така ли?

— От мама научих, че той няма представа къде е бил Джордж — сви рамене Греъм. — И това го кара да умира от страх. Но Лелънд не е от хората, които пропускат важното. В момента той разчита не само на финансовото ти обвързване, но и на още едно-две неща...

— Например?

— Първо, твоите шансове да ме отървеш са сравнително големи. А това означава, че реален риск почти няма, ако изключим още няколко месеца от и без това пропиления ми живот...

— А второ?

— Смъртта на Сал не е кой знае каква загуба. Той беше стар и слаб, но едновременно с това и доста неприятна болка в задника. Ако Джордж го е убил, това не би трябвало да се смята за *истинско* убийство, а за нещо друго — може би нещо като премахване на болно куче... Приживе Сал беше незначителен, беше никой за човек като Лелънд... А на всичкото отгоре беше и обречен, оставаха му месец-два живот. Кой ще мисли за такъв човек?

Харди се облегна в стола и замислено прекара пръсти през косата си — един жест, който несъзнателно бе копираше от Дийн Пауъл.

— Кажи му — внезапно подхвърли Греъм. — Виж как ще реагира...

— Кой?

— Лелънд. Кажи му, че възнамеряваш да провериш алибито на Джордж. И изчакай да видиш дали ще ти отреже мангизите, или — което е по-вероятно — ще ти предложи повече... Така поне ще разберем за какво става въпрос.

— Но не и по отношение на Джордж...

— Точно така — кимна Греъм. — Но ще знаем къде стои Лелънд и защо си предлага услугите. В крайна сметка тук става въпрос за пари, а за Лелънд парите винаги са били по-важни от кръвната връзка. Още повече че Джорджи е най-вероятният наследник на банката. Ако се окаже, че именно той е убил Сал — сбогом на наследството, сбогом на семейните традиции...

— Ще му кажа — съгласи се Харди и притисна с палци клепачите си, изведнъж усетил цялата тежест на натрупалата се умора. *Дали пък да не поискам едnodневно прекъсване по лични причини?*, запита се той. Солтър без съмнение би ги уважил, независимо от характера им — зъбобол, мигрена, болки в гърдите...

Но днес беше едва вторият ден на продължителния съдебен маратон. В края му положително ще се чувства далеч по-уморен, макар че в момента му беше трудно да си го представи. Ако стигне до молба за почивка, нека го стори по-нататък, когато наистина усети, че ще падне и ще умре от изтощение...

Прогони тези дяволски мисли, тръсна глава и рече:

— Може би трябва да му кажа, че ще държим под око и Дебра...

— Сестра ми?

— Не забравяй, че си тук главно благодарение на нея.

— Не мисля така — поклати глава Греъм.

— По-добре ми повярвай — рече Харди. — Сутринта изчетох рапортите на Сара, тъй като очаквам да я призоват. Дебра е била първият човек на когото е позвънила след като са я натоварили с разследването...

— И какво е казала Дебра?

— Казала, че най-вероятно лъжеш, че не може да ти се има доверие. Тя е повдигнала въпроса за бейзболните картички, още преди някой изобщо да е подозирал за парите. Нейните показания са насочили Сара по дирите ти, Греъм. Оттам започва всичко...

— Глупачка! — кратко отсече Греъм.

— Но тази глупачка работи във ветеринарна клиника, нали? И умее да поставя инжекции, макар и на животни... Дълбоко съм убеден, че убийство с инжекция е женска работа, а не мъжка... Освен това Дебра изпитва най-големи финансови затруднения от всички вас...

— Не! — изпъшка Греъм и стисна глава между дланите си. — Не е така! Не може да бъде така!

— Добре, кажи ми тогава как може да бъде...

Греъм кръстоса ръце пред гърдите си и леко се приведе напред:

— Дватамата с Деб бяхме много близки, поне докато следвах. За разлика от мама и Джордж, тя не се поддаде на очарованието на Тейлър и си остана в моя отбор... А после се омъжи за Брендън... Две години след сватбата се озовах в някакъв нощен бар и хоп — гледам Брендън, пуснал език чак до сливиците на някакво маце, което не беше Дебра. Приближих се по-близо, исках да съм сигурен, че е той. Той беше. Копелето мамеше сестра ми! И какво направих аз, доброто братче? Сритах копелето в задника, а после отидох при Дебра и й разказах всичко... — От устата му се откърти тежка въздишка: — Пред нея имаше две възможности — или ми вярва и се конфронтира с Брендън, или си измисля съвсем различна история — например че брат й я лъже, а съпругът й е чиста вода ненапита...

— Но защо би я излъгал?

— Никога не съм харесвал Брендън. И до днес съм убеден, че не е подходящ за нея. Погледнат отстрани, вероятно приличам на човек, който е твърдо решен да й съсипе брака... — Ръцете му безпомощно се разтвориха: — Но както и да е... Брендън ме изпревари. Прибира се у

дома и пробутва на Дебра собствената си версия — бил съм пиан като свиня и съм се нахвърлил върху него без никакви причини... Тя скочи отгоре ми като тигрица, обвини ме, че съм пребил горкото ѝ копеле, нарече ме лъжец и ме изхвърли от къщата си... Бил съм неудачник, който не можел да търпи щастието на другите...

— И край на отношенията, така ли?

— Точно така. Аз съм лъжец, а Брендън е примерен съпруг, който искрено я обича. Точка по въпроса.

Точно в девет и половина Солтър вдигна глава от книгата пред себе си и направи знак на Соума.

— Народът призовава сержант Филип Парини — обяви младият прокурор.

Дейвид Фрийман все още го нямаше.

Харди беше запознат с рапорта на специалиста по местопрестъпленията, който бе разследвал смъртта на Сал, но за пръв път го виждаше на живо. Беше слаб и строен мъж с точни и добре премерени движения. Тъмносиният му костюм очевидно беше шит от много добър шивач, гъстата му черна коса беше сресана на път, точно по средата. Зае мястото на свидетелите, изпъна рамене и сложи ръцете си върху дървения парапет.

Изправен в центъра на съдебната зала, Соума поднови опитите си да представи случая като предумишлено убийство.

— Сержант Парини, вие ли пристигнахте първи на местопрестъплението? — попита той. — Имам предвид апартамента на Сал Русо в Лайънс Армс...

— О, не. Когато пристигнахме, съдията Джиоти вече беше там. Освен него в апартамента присъстваха двама патрулни полицаи, екип на бърза помощ и инспекторите Лание и Евънс.

— Бихте ли разказали пред съда какво заварихте там?

Парини прочисти гърлото си, но това не беше никакъв признак на притеснение, а просто желание да бъде чуто и разбран от всички.

— Първата ми работа беше да се уверя, че никой нищо не е пипал — започна той. — Екипът на бърза помощ бе пристигнал няколко минути след униформените полицаи и вече бе запознат с НР-

стикера. Жертвата не даваше признаци на живот. Лекарят ме уведоми, че в момента на пристигането им тялото вече е било изстинало...

Това бяха недоказани слухове, но Харди не виждаше повод за намеса.

— Бихте ли описали състоянието, в което заварихте тялото?

Парини се подчини, после потвърди, че снимката, записана като веществено доказателство номер 1, отговаря напълно на устното му описание.

В този момент се появи Фрийман. Бутна вратичката на оградния парапет, потупа Харди по рамото и се настани зад банката, от другата страна на Греъм. Харди му хвърли един въпросителен поглед, но старецът му направи знак да бъде търпелив.

Изправен в центъра на залата, Соума дори не забеляза лекото раздвижване.

— Сержант Парини — продължи разпита той. — Изхождайки от професионалния си опит при огледи в подобни ситуации, бихте ли определили положението на трупа като резултат от успешен опит за самоубийство?

— Възражение — обади се Харди, но останал седнал. — Въпросът е насочващ.

Солтър също стърчеше като кол на мястото си, подобно на Парини.

— Става въпрос за професионално мнение, господин Харди — рече той. — Възражението ви се отхвърля. Сержант Парини, можете да отговорите на въпроса...

Парини кимна. Явно беше отлично запознат с процедурите, които съпътстваха разпитите на свидетели. Изчака съдебната служителка да повтори на глас въпроса на прокурора и едва тогава отговори:

— Бих казал, че първото ми впечатление беше за неестественото положение на трупа, извън факта, че лежеше на пода...

— Неестествено в какъв смисъл?

— Сякаш някой го бе захвърлил там...

Соума си позволи нещо като пантомима, вероятно за да подчертае значението на чутото пред съдебните заседатели.

— А открихте ли нещо друго, което да ви наведе на мисълта, че става въпрос за убийство?

— Да — кимна Парини. — Една бутилка уиски „Олд Кроу“, която лежеше под масата. Капачката ѝ не беше затворена добре и част от уискито се беше разляло на пода.

— Защо обърнахте внимание именно на бутилката?

Харди прецени, че има повод за възражение, но то вероятно отново ще бъде отхвърлено. Съдиите по наказателни дела приемаха свидетелските показания на инспекторите по местопрестъпления като особено важни, смятаха ги почти за експерти. По тази причина инспекторите имаха доста голяма свобода в показанията си, дори когато правеха очевидни предположения.

По тази причина остана безмълвен и се заслуша в обясненията на свидетеля. Те бяха абсолютно правдоподобни и напълно се покриваха с личното му убеждение, че става въпрос за убийство.

Проблемът е там, че това убийство не е извършено от Греъм, рече си с въздишка той.

Парини говореше с увереността на човек, който добре е обмислил своите показания.

— Стигнах до заключението, че или бутилката е била съборена по време на някаква борба, или извършителят просто я е изритал настрана, бързайки час по-скоро да напусне апартамента. Когато пристигнах там, от нея все още капеше уиски...

— Открихте ли някаква спринцовка, сержант?

— Да. Лежеше на масичката за кафе, предпазното капаче на иглата беше на мястото си. Редом с нея имаше и една празна ампула.

— Това ще рече, че иглата не е била забита във вената на жертвата, така ли?

— Точно така.

— Какво направихте със спринцовката и ампулата?

— Поставих ги в съответните пликове и ги изпратих за анализ. Отпечатъци и други такива неща...

— А можете ли да кажете какви бяха резултатите от лабораторните анализи, сержант?

— Ампулата е съдържала морфин, върху нея и върху спринцовката имаше пръстови отпечатъци.

— Идентифицирахте ли ги?

— Да — кимна Парини. — Отпечатъците принадлежат на обвиняемия Греъм Русо.

Сержант Парини остана на банката на свидетелите почти два часа. Той описа прекатурения стол в кухнята, драскотините по мебелите, наличието на сейф под леглото, отпечатъците на Греъм навсякъде, включително и върху НР-стикера. Соума от своя страна включи в официалния списък на уликите всичко, за което стана въпрос — ампулата, спринцовката, бутилката „Олд Кроу“ и стикера. Всичко това отне време и Солтър обяви обедна почивка преди да прехвърли свидетеля на разположение на Харди.

Събра хартиите пред себе си на купчина и попита Греъм какво да поръча за обяд. Фрийман беше необичайно тих и замислен. Краката му механично закрачиха към килията зад съдебната зала, Греъм и Харди го последваха. Той ги пропусна да влязат преди него, после предупреди Харди, че може би трябва да седне.

Греъм свали сакото и направи няколко навеждания напред и встрани, Харди също се поразкърши.

— Цяла сутрин седя, Дейвид — рече той. — Казвай какво става...

Фрийман сви рамене. След като иска да виси прав, нека виси...

— Обадиха ми се по телефона в кантората — започна той. — Една от сътрудничките ми е получила криза... Мишел...

Харди направи гримаса. Рано или късно нещо около „Триптек“ трябваше да изгърми, той прекрасно знаеше това. Твърде дълго бяха прилагали тактиката на протакане, на някой съдия вероятно му е писнало и е насрочил делото за някоя дата в рамките на следващите две седмици. После изведнъж се сети и вдигна глава:

— А тя защо не ми се обади?

— Ами, вероятно защото се чувства малко особено — изпусна въздуха от гърдите си Фрийман. Забелязал необичайния му тон, Греъм прекъсна гимнастиката си и го погледна.

— Чувал ли си за „Овънгивейл Нетуъркс“?

Все едно да го пита чувал ли е за Дисниленд. Харди прекрасно знаеше, че „Овънгивейл“ започва от нулата, но само за пет години оплита целия град със своите Интернет услуги. Нова и жизнена компания, лидер в бранша си.

— Отмъкнаха ли я, мамка им? — изруга той.

— Не съвсем.

— Много обичам да гледам Йода, когато се прави на тайнствен — обади се Греъм. — Дейвид, защо не идеш да купиш по един сандвич, докато ние двамата с Диз тънем в догадки?

— Казвай! — изръмжа заплашително Харди.

— Купуват „Триптек“ — извъртя очи Фрийман.

— Не може да бъде! — зяпна Харди. — Това е невъзможно, особено пък с това дело, дето им виси на...

— Адвокатите им свършили каквото трябва и постигнали споразумение с пристанище Оукланд. Цифрата е дванайсет и половина.

— Дванайсет и половина! — викна Харди и гласът му отекна между бетонните стени на килията. — Имаме всички шансове да пипнем поне трийсет, ако...

— Те бързат, Диз — вдигна ръка Фрийман. — Пет пари не дават за краткосрочните загуби, просто искат да махнат от пътя си шибания иск и да развиват новия бизнес.

— От колко време в „Триптек“ са знаели това? — попита Харди и килията изведнъж му се стори тясна. — Трябва да се обадя на Мишел! Господи, защо не ме е потърсила?

— Това вече е друг въпрос — въздъхна Фрийман, после изплю камъчето: — Началната тръжна цена е петнайсет долара за акция. Както сигурно знаеш, тя вече четвърти месец получава възнаграждението си в акции с намалена цена...

— Знам — кимна Харди и усети как му се завива свят. Бе отказал същата оферта, но Мишел нямаше семейство, което се нуждае от издръжка и можеше да си позволи този риск. Най-сетне се озова седнал на бетонния нар.

— Долар и половина — рече Фрийман.

— Какво долар и половина?

— Преференциалната цена на акциите. Предложението им беше за два долара на парче, но в крайна сметка се споразумяха за долар и половина. А Мишел има малко повече от четирийсет хиляди акции.

Харди все още се опитваше да открие смисъла на чутото. Мозъкът му с нежелание започна да обработва чутите цифри, но нулите го объркваха. Греъм го изпревари с цяла секунда.

— Шестстотин хиляди долара — обяви той.

Фрийман вече не изглеждаше като Йода, беше безкрайно мил и безкрайно тъжен, когато спря поглед върху лицето на Харди:

— Тя се чувства наистина зле, Диз... Затова помоли мен да ти съобщя новината...

Следобедът беше белязан със знака на нереалността. Разбира се, с част от съзнанието си Харди усещаше, че е изправен в средата на 27-ма съдебна зала и задава въпросите си на Парини. Но другата част плуваше някъде из озоновия слой на атмосферата, безтегловна и безформена... Невидимата нишка, която го свързваше с предсказанията на Зодиака, беше окончателно прекъсната.

Шестстотин хиляди долара за четири месеца работа!

— Сержант Парини, убеден ли сте, че многобройните отпечатъци на Греъм Русо на местопрестъплението означават, че той е бил там в деня на смъртта?

— Не — отговори Парини с готовността на словоохотлив робот. Независимо от факта, че полицейските инспектори обикновено стават свидетели на обвинението, той отговаряше на въпросите на защитата с добронамерена готовност. — Пръстовите отпечатъци са на маслена основа, а това означава, че не носят информация за времето, по което са били оставени. Отпечатък върху дадена повърхност означава само едно — пръстът е бил в контакт с тази повърхност, но никой не знае кога...

— Значи допускате, че Греъм може би не е присъствал в апартамента на баща си през въпросния ден?

— Да. Няма начин да се докаже обратното.

— Много добре.

Да бе, много добре! Би могъл да разполага с тези пари, би могъл да е свободен като птица!

— Разрешете да ви задам един въпрос относно бутилката уиски. Доктор Страут вече установи, че по време на инжекцията Сал Русо е бил в нетрезво състояние. Би ли могъл да достигне тази бутилка от положението си на пода?

— Да, това е напълно възможно.

— Значи можем да допуснем, че от легналото си положение на пода Сал Русо би могъл да бутне и събори бутилката?

— Да, можем.

— Но въпреки това вие не уточнихте пред господин Соума, че бутилката може би е била съборена, или изритана под масата, в резултат на някаква борба?

— Това би било догадка — отвърна Парини.

— Значи допускате, че може би не е имало борба?

— Не изключвам подобна възможност, съдейки от положението на бутилката — кимна свидетелят.

Харди пусна една усмивка и се постара да я покаже на съдебните заседатели. *Господи, нима някой в това положение може да се усмихва?!*

— Много добре. Един последен въпрос за тази бутилка. Открихте ли нещо около нея, което да сочи, че е била използвана като оръжие? Че цицината зад ухото на Сал е била причинена именно от нея?

— Не, такова нещо не сме открили.

— Никакви косми от косата му, никаква кръв?

— Не.

— Никакви отпечатаъци, различни от тези на Сал?

— Не.

— Но открихте отпечатаъци на Греъм върху ампулата и спринцовката, нали?

— Да, точно така.

Реши, че внушението му е достатъчно ясно. Абсурдно бе да се допусне, че Греъм ще отиде в апартамента на Сал с ръкавици, ще го удари с бутилката по главата, а после ще свали ръкавиците, за да му направи инжекция.

Време е да премине на следващия пункт.

— А сега бих искал да ви задам няколко въпроса за кухнята и преобърнатия стол в нея. Колко широко е това помещение?

— Съвсем не е широко. По-малко от три метра.

— Къде се намират печката и хладилника?

— До стената вдясно.

— Умивалник, плот?

— Умивалникът е в дъното, на отсрещната стена, вграден в кухненския плот.

— С други думи, между плота с умивалника и печката с хладилника има нещо като коридор, така ли?

— Да, кухненското обзавеждане е наредено по този начин. В дъното, точно над умивалника, има прозорец...

— Така очертаното коридорче е доста тясно, нали?

Парини разбираше, че определението *тясно* е доста относително, по тази причина предпочете да използва цифри.

— Метър и половина, може би и по-малко — каза той.

— Но в кухнята има и маса, нали?

— Да, има.

— Нещо необикновено около мястото ѝ?

Парини се замисли за миг, вероятно защото не бе обърнал внимание на положението на масата.

— Мисля, че беше сложена там, където ѝ е мястото — отвърна той.

— Значи не ви направи впечатление, че е била изместена при предполагаемата борба в помещението, по време на която е бил прекатурен един стол и са били нанесени драскотини по шкафовете?

— Не. Тя си стоеше в средата.

— Забелязахте ли други следи от борба в кухнята, освен вече споменатите драскотини и преобърнат стол?

— Не.

— Само един преобърнат стол?

— Да, това беше всичко.

— В умивалника имаше ли мръсна посуда? Чаши, чинии?

— Да, имаше.

— Някои от тях бяха ли пострадали от предполагаемата борба между двама едри мъже в сравнително тясното помещение?

Соума скочи на крака:

— Въпросът е насочващ, Ваша Светлост!

Но точно това е работата на защитата при кръстосан разпит. Съдията Солтър знаеше това и правилно отхвърли възражението.

— Сержант Парини, забелязахте ли в кухнята нещо, което да изключва вероятността пийналият Сал Русо да бутне по невнимание стола и да го зареже там?

Усетил ключовото значение на този въпрос, Соума отново направи възражение, а Харди зачака решението на съдията със зле

прикрито напрежение.

Вече започваше да идва на себе си, но сърцето продължаваше да го боли. Прецени, че въпросът му е формулиран точно и ясно — нещо абсолютно задължително за подвижните пясъци, в които беше навлязъл. Целта му беше да предизвика съмнение относно наличието на борба в жилището на Сал. Съдебните заседатели трябваше да бъдат убедени, че дори там да е имало друг човек, дори този човек да му е помогнал да умре, това е станало спокойно, без никакви битки...

— Въпросът е валиден — най-сетне се обади Солтър. — Възражението се отхвърля. Можете да отговорите, сержант.

Съдебният служител прочете въпроса за втори път, а Парини се замисли.

— Не — отвърна най-сетне той. — Не мога да изключа възможността домакинът просто да се е спянал в този стол...

Недоволството на Харди от пропуснатия шанс да направи цяло състояние от „Триптек“ бързо отстъпи място на въодушевлението. Възбуден от успешния разпит на Парини, той не усети как допусна една сериозна грешка. Забравил основното правило на кръстосания разпит, което гласи, че никога не трябва да задаваш въпрос, на който не знаеш отговора, той забързано попита:

— Сержант Парини, след всичко това не бихме ли могли да твърдим, че *нищо* в апартамента не доказва наличието на борба между Сал Русо и неизвестният му нападател?

— Не, господин Харди. Положението на тялото ясно сочи за наличието на такава борба.

Осъзнал се навреме, Харди се обърна, пристъпи към банката си и изпи чаша вода.

— Точно така, сержант — кимна той. — Положението на тялото... Преди малко казахте, че Сал Русо изглеждал някак особено, нали така? Сякаш някой е захвърлил тялото му на пода...

— Точно така.

Доброволно скочил в този капан, Харди се придвижи към масата с веществените доказателства. Китайците ненапразно използват една и съща дума за „нещастие“ и „късмет“, рече си той, докато търсеше веществено доказателство номер 1.

— Нима искате да кажете, че тялото е било в различна поза от тази, която е запечатана на снимката? — попита той.

Парини хвърли бегъл поглед към фотографията и поклати глава:

— Не. Тялото беше точно в тази поза.

— И вие си представихте, че някой го е захвърлил там, така ли?

— Да.

— А може би, че е паднало след силен удар?

— Да. Трупът беше доста сгърчен...

Харди вече знаеше накъде върви и ускори темпото:

— Сержант, моля да разгледате внимателно доказателство номер 1. На него, според вашите твърдения, тялото е доста сгърчено... Включвате ли в определението си и положението на краката? Какво беше то? Подгънати под тялото, а не изпънати, така ли?

— Да.

— А не допускате ли, че краката биха били в тази поза и ако жертвата просто е седяла на пода, а после е паднала на една страна?

Парини не отговори, очите му неволно се насочиха към банката на обвинението. Харди не му даде време да се окопити и продължи:

— Сержант Парини, искам да чуя от вас дали положението на трупа отговаря на евентуално странично падане от седнало положение!

— Ами, би могло да...

— Отговорете с да или не, сержант!

— Да. Предполагам, че да...

— Много добре. Но след като тялото пада в тази поза с неестествено подвити крака, възможно ли е в процеса на падането да е бутнало и въпросната бутилка уиски, която намирате под масата?

— Би могло, но...

— Това положителен отговор ли е, сержант? Да или не?

— Да — неохотно кимна Парини.

Харди въздъхна с облекчени и кимна.

— Много добре. Един последен въпрос. Според вашите показания, ампулата и спринцовката са лежали на масичката за кафе. Бихте ли обяснили на съдебните заседатели какво у тях ви е навело на мисълта, че в стаята се е водила борба?

Парини сведе очи към склучените си длани, помълча малко, после вдигна глава:

— Нищо.

— Спомнете си за лампиона, сержант — настоя Харди. — Той беше ли съборен?

— Не.

— А чашата от масата?

— Не.

— Самата маса беше ли преобърната?

— Не.

Хорди кимна, пристъпи към масата с доказателствата и взе пачка моментални снимки.

— Сержант Парини, всички знаем, че тук са запечатани всички предмети в стаята, около дванайсет на брой. Можете ли да твърдите, че някой от тях е бил счупен, преместен или увреден по някакъв друг начин?

— Не — намръщи се Парини.

— Следователно бихме могли да кажем, че твърденията ви за наличието на борба се базират единствено върху положението на трупа и бутилката уиски под масата, нали така?

Парини се поколеба, но не успя да открие начин за измъкване и неохотно кимна:

— Да. Предполагам, че е така...

— Предполагате, значи... Но вие вече заявихте, че както положението на трупа, така и на бутилката, могат да бъдат обяснени и без да включваме наличието на борба, нали така?

Парини се облегна назад и скръсти ръце. Живо превъплъщение на твърдоглавието, моментално му сложи диагноза Харди. Или, казано с други думи — на глупавия инат...

— По мое мнение борба все пак е имало, господин адвокат — отсече свидетелят.

— Точно така — кимна Харди. — По *ваше* мнение...

До този момент не беше казал нито дума за пръстовите отпечатъци, за сейфа и за всичко останало, което доказваше присъствието на Греъм в жилището на Сал. Би могъл да се задълбочи поне върху дузина въпроси в тази посока, но само един от тях можеше да донесе полза на клиента му. И именно затова упорито се опитваше да докаже, че борбата между двама едри мъже в едно толкова тясно жилище не може да не остави много и далеч по-ясни следи...

Това обаче съвсем не изключваше възможността Сал да е получил удар с бутилката в тила, след което се е свлякъл на пода. Възможност, която Харди приемаше за съвсем вероятна, но която не

беше подкрепена от никакви твърди доказателства. В крайна сметка реши, че нещата трябва да бъдат оставени такива, каквито са...

ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Сара беше следващата. В нейно лице обвинението с положителност нямаше да намери приятелски настроен свидетел, но в показанията ѝ се криеха силни козове за враговете на Греъм. А веднага след кратката следобедна почивка за кафе, със или без цигара, преобладаващо мъжкият състав на съдебните заседатели нямаше начин да не обърне специално внимание на хубавата жена зад банката на свидетелите.

Не носеше някоя от униформите си с умишлено безформена и лишена от стил кройка. Бе стигнала до заключението, че трябва да изглежда максимално добре и по тази причина избра червена блузка от фина коприна, която бе плътно затворена, но в замяна на това потрепваше при всяко движение на едрия и твърд бюст. Късата вълнена поличка на ситни плисета и обувките с ниски токове подчертаваха добре оформените ѝ крака. Косата ѝ беше прибрана назад от лицето, спускайки се свободно към раменете.

— Не я гледай! — прошепна Харди и настоятелно стисна ръката на Греъм, докато младата жена минаваше покрай банката им. — Срещне ли погледа ти, и двамата затъвате да гуша!

Неочаквано за всички Арт Драйсдейл беше този, който зае място в центъра на пространството пред съдебните заседатели. Харди улови краткия неспокоен поглед на Сара, но нямаше как да реагира. Погледна към Фрийман, който неопределено сви рамене, но и в неговите очи се мерна безпокойство. Възможно ли е да бяха надушили нещо? Дали Драйсдейл няма да види сметката на момичето по характерния си на пръв поглед небрежен, но хладно безпощаден начин?

В момента нямаше никакви признаци за подобни намерения. Драйсдейл набързо се представи на свидетелката и на съдебните заседатели, после започна разпита. А Харди бавно проумя логиката на този ход. Безкрайно обаятелен и несъмнено опитен прокурор, Арт беше далеч по-подходящ за ролята на инквизитора, който ще посочи лъжите на Греъм и ще ги разобличи една по една.

Соума от друга страна, несъмнено би сторил същото, но на четвъртата или петата лъжа със сигурност щеше да изпадне в силна възбуда и да ускори темпото. А с показанията на тази свидетелка подобно нещо бе вредно и недопустимо. Те трябва да бъдат снети бавно и внимателно, със съответната наслада...

Една красива млада жена забиваше смъртоносни стрели в сърцето на един хубав мъж. Това би било трудна работа, дори и ако не изпитваше чувства към него. Чувства, за които никой не подозираше. Колкото по-трудно изтръгваха отговорите от нея, толкова по-опустошителни щяха да стават те...

— Инспектор Евънс, вие многократно сте разпитвала обвиняемия, нали?

— Да, сър — отговори със звучен контралт Сара.

— Кога за пръв път сторихте това?

— В деня след... — малка пауза в търсене на по-неутрална дума — ... след смъртта на жертвата.

— Този ден беше събота, нали?

— Да.

— Попитахте ли обвиняемия дали предишния ден е виждал баща си?

— Да.

— Какво ви отговори той?

Сара хвърли поглед към Греъм, а Харди бе сигурен, че зърна кратката светкавица в него.

— Отговори отрицателно — бързо се овладя тя, обръщайки се отново към Драйсдейл. — Каза, че на предишния ден нито е виждал баща си, нито е разговарял с него.

Започна се. Драйсдейл очевидно беше наясно, че за да получи максимално благоприятни отговори той просто трябва да се придържа към тактиката, която правилно бе избрал.

— Вие попитахте ли го точно това? Какъв беше отговорът му?

Сара успя да запази самообладание. С цената на доста усилия Харди я беше убедил, че нейните показания няма да повлияят пряко върху присъдата. Трябва просто да се придържа към истината, а в заключителната си пледоария той ще има грижата да обясни неизбежните несъответствия.

Сега обаче беше принуден да признае, че описани в съдебната зала, дългият низ лъжи звучаха доста обезкуражаващо. Помоли се на Бога заседателите да приемат обясненията му за лъжите на Греъм, но едновременно с това си даде сметка, че може би е подценил тяхната привързаност към истината. Това личеше в очите на повечето от тях.

Често става така, че заседателите вземат решение според личните си впечатления от обвиняемия, независимо от характера на доказателствата. А показанията на свидетелката в момента съвсем не допринасяха за изграждането на благоприятен имидж на Греъм в техните очи.

Водени от търпеливите и прецизно формулирани въпроси на Драйсдейл, съдебните заседатели научиха, че Греъм е излъгал полицията за близките отношения с баща си, за причините на болките му, за броя на телефонните разговори със Сал, за морфина и доктора, който го е доставил... Излъгал дори и когато го запитали дали сам е поставял инжекциите на баща си...

Излъгал родния си брат за наличието на парите, а родната си сестра — за бейзболните картички.

Отрекъл да знае за сейфа на баща си, приписал невежество на банката си, без изобщо да споменава за касетата, която държи там, отрекъл двамата със Сал да са разговаряли за парите, с които да плащат на докторите.

Часът беше четири и двацет, Драйсдейл очевидно приключваше. В този момент Харди не можеше да се сети за лъжите на Греъм *лично* пред него, но беше сигурен, че те са дори повече от тези, които бяха описани пред съда. После в залата най-сетне прозвучаха магическите думи „свидетелят е ваш“...

Фрийман протегна ръка зад гърба на Греъм и докосна ръкава на Харди.

— Нека аз да я взема — прошепна той.

— Тя е моя! — ухили се Греъм и шеговито го сръга в ребрата, а Харди му рече да мълчи.

— Мога да се справя — настоя Фрийман. — Соума я отстъпи на Драйсдейл, защо не направиш като него?

Харди не беше сигурен какво си е наумил Фрийман, но старецът отдавна се радваше на добра репутация в съда. Беше от хората, които умеят да се ровят в нещата и често постигаше бляскави успехи.

Всъщност, именно по тази причина Харди му позволи да се включи в екипа, а сега очевидно дойде времето да му позволи да покаже какво може...

— Добре — кимна той.

Фрийман не загуби нито миг повече. Изправи се в средата на залата веднага след оттеглянето на Драйсдейл, представи се и започна:

— Инспектор Евънс, бих искал да кажете пред съда дали, опирайки се на личния си опит като служител на силите на реда, можете да се доверите на човек като обвиняемия Греъм Русо...

В залата настъпи смаяна тишина. Но през деветдесетте минути, които Драйсдейл отдели на свидетелката, Фрийман очевидно беше обмислил встъпителния си въпрос много добре. Съвсем в негов стил, призна пред себе си Харди. Аз никога не бих започнал с подобен въпрос...

Разбира се, че въпросът беше недопустим. Разбира се, че беше подвеждащ. Разбира се, че не се опираше на никакви доказателства. От чисто юридическа гледна точка това си беше един абсолютно тъп въпрос...

Но Харди имаше предчувствието, че Драйсдейл и Соума няма да направят възражение, а Фрийман очевидно *знаеше* това. В крайна сметка свидетелката зад банката беше полицейски служител, който току-що бе разобличил обвиняемия в милион лъжи! Как би могла да отговори на подобен въпрос? Нима е възможно да каже *да, аз вярвам на този човек?*

Сара прехапа устни, очите ѝ бавно обиколиха лицата на Драйсдейл и Греъм, а след това се спряха на Фрийман. Харди хвърли бегъл поглед към Солтър, който очевидно очакваше възражение от страна на обвинението, което така и не дойде.

— Да — тихичко каза тя.

Преди да обяви края на съдебното заседание, Солтър бе принуден да въдвори някакъв ред във внезапно разбунената зала.

Хората чинно се насочиха към изхода, но почти веднага започнаха да се блъскат и да си подвикват, сякаш нямаха търпение да споделят впечатленията си. Искрата се прехвърли и към служебния изход — там, откъдето професионалистите напускаха сградата на съда.

Харди придружи Греъм до транзитната килия и го изчака да се преоблече. Както беше прието, обвиняемият трябваше да ношува в затворническо облекло. Изпитваше дълбоко задоволство от начина, по който старата лисица бе успяла да омаловажи вредата от показанията на Сара, но умът му продължаваше да се връща на непосредствените житейски проблеми, особено на отношенията му с Франи и Мишел...

Ето защо остана безкрайно изненадан от тълпата, която ги пресрещна пред задния вход на съда, малко преди да хлътнат в покрития пасаж, водещ към затвора. Бяха поне осемдесет човека, сред които личеше импозантната фигура на Прат. Областната прокурорка бе присъствала в съдебната зала, бе вдигнала свитата си в юмрук десница и бе казала едно открито се в тишината „ДА!“ почти веднага след като Сара бе отронила същата думичка.

Ситуацията зад сградата на съда напомняше митинг. Харди зърна лицето на Фрийман непосредствено до Драйсдейл. Зад тях стоеше Барбара Брандт, после Соума сред куп униформени полицаи, стотици репортери...

За близо двацет години напрегната съвместна работа и куп стресови ситуации, Харди нито веднъж не беше имал шанса да види как Драйсдейл изпуска нервите си. Но сега, изправен на крачка от Шарън Прат — жената, която го бе уволнила само преди няколко месеца, той очевидно бе сторил именно това...

— Ще ти кажа какво мисля за теб, Шарън! — Гласът на Драйсдейл бе толкова висок, че думите му ясно стигнаха чак дотук, при служебния изход, където се бяха изправили Харди и Греъм, в компанията на съдебния полицаи. — Ти си *срам* за силите на реда и мястото ти не е сред нас! Ти си един продукт на социалната конюнктура!

Но Прат прие тези думи като похвала.

— Дяволски си прав, Арт! — извика тя. — Народът ме е избрал и знаеш ли защо? Защото му е писнало от буквоядци като теб, които не виждат нищо друго, освен алинеите на закона! Защото му е писнало от правосъдие, което се базира на задкулисни сделки!

Съдебният полицаи реши, че е крайно време да поведе Греъм към затвора, но Харди го спря:

— Почакай, Карл, трябва да чуеш това!

Останаха на място, залепнали като мухи на вратата.

Жужаха камери, поклащаха се насочени микрофони. Харди зърна Сара в компанията на Марсел Лание, двамата бяха съвсем близо до центъра на събитията. Тя едва ли е гранатата, рече си той. По-скоро е предпазният щифт, след издърпването на който неминуемо следва експлозията...

— Не сме правили никакви задкулисни сделки! — ревна Драйсдейл, стъпил на едно от бетонните кубчета, които маркираха пешеходната зона. Очите му бързо пробягаха по тълпата: — Нима не виждате, че тази жена не е на себе си и говори глупости?

— Вие изправихте пред съда Греъм Русо, макар отлично да знаете, че той не е убил баща си! — не му остана дължна Прат. — Това обяснява всичко! — Областната прокурорка очевидно се чувстваше много добре сред разбунената тълпа. Гласът ѝ рязко се повиши: — Някой тук да си мисли, че не става въпрос за асистирано самоубийство? Някой да каже, че е извършено предумишлено убийство? Хайде, говорете, аз чакам!

Каква ирония на съдбата, рече си със скрита въздишка Харди. По всичко личеше, че само Сара и екипът на защитата вярват във версията за убийството на Сал. Но сега не беше времето да се говори за това...

— Защо не попиташ приятелката си Барбара Брандт, Шарън? — не се предаваше Драйсдейл. — Защо не я попиташ кога се е срещала с Греъм Русо и дали изобщо се е срещала с него? Тук мога да ти помогна и аз: тя никога не го е виждала! Направихме си труда да я проверим, Шарън... Тя е една обикновена измамница!

— Лъжеш! — ревна Брандт. — Това е...

— Не позволявай на истината да се изпречва на пътя ти! — сряза я Драйсдейл, окончателно вбесен. — Това никога не ти се е случвало! — Очите му попаднаха върху Сара, пръстът му се насочи в гърдите на Прат: — Между другото, каква ще бъде наградата на сержант Евънс за днешните ѝ показания? Може би ще я назначиш за личен шофьор?

Испаднал в необичайната роля на умиротворител, Фрийман вдигна ръка и подръпна сакото на Драйсдейл.

— Това вече е прекалено, Арт — рече той. — Овладей се, моля те!

— Проклетата пародия! — продължи Драйсдейл, но пламът му очевидно започна да угасва.

Харди чу едно „губещите винаги се пенят“, предназначено за тълпата, но явно Прат също си даде сметка, че публичните скандали са недопустими за добрия политик. В следващия миг Драйсдейл вече си пробиваше път към паркинга, следван по петите от Соума.

— Какво става? — попита внезапно изскочилият отнякъде Глицки. — Защо Арт е вбесен?

— Евънс му сви малък номер — светкавично се окопоти от изненадата Харди. — А Арт си мисли, че в дъното на този номер се крие Шарън. Според мен е малко преуморен...

— Колко малък беше номерът?

— О, нищо особено — храбро излъга Харди.

Но Греъм, с белезници и затворнически комбинезон, очевидно се почувства засегнат.

— Каза, че ми вярва — надуто съобщи той.

— Значи си специален — промърмори Глицки, после се извърна към униформения полицаи: — Карл, защо този човек още е тук?

Карл очевидно умееше да отгатва настроенята на началството и вече побутваше Греъм пред себе си.

— Водя го към единичната килия, лейтенант — съобщи през рамо той.

Тълпата започна да оредява. Част от хората — предимно репортери, привърженици на Греъм и самият Фрийман — бяха тръгнали подир Драйсдейл и Соума. Наслаждавайки се на вниманието на фоторепортерите, Прат поведе друга групичка в обратна посока.

Евънс и Лание останаха сами. Скръстили ръце пред гърдите си, те мълчаливо наблюдаваха как отвеждат Греъм.

— Ейб, бих ти предложил да не обръщаш внимание на политическите шумотевици, а да провериш алибито на Джордж Русо — обади се Харди. — Това е братът на Греъм...

— Знам кой е.

— А знаеш ли къде е бил, когато на Сал са му видели сметката?

— Това не ме интересува.

— Е, хубаво. После да не кажеш, че не съм те предупредил...

Но никой от двамата не помръдна от мястото си. Натикал ръце в джобовете си, Харди се питаше дали Сара няма да дойде да каже нещо. Глицки бе кръстосал ръце пред гърди и стоеше като вкопан на мястото си. Челюстта му леко се движеше, белегът над горната му устна беше

побелял. От гърдите му най-сетне се откъсна въздишка, главата му помръдна по посока на Харди:

— Значи Евънс обяви, че вярва на твоя човек, а? — процеди той. — Направо от банката на свидетелите?

— Каза, че може да му се има доверие.

— Как така? Да не би съдията да беше заспал?

— Фрийман — рече с доволна въздишка Харди. — Тоя тип е магьосник! Една-единствена думичка, представяш ли си? Разбира се, след това Драйсдейл направи възражение и съдията го прие, но вече беше късно. Заседателите чуха каквото трябваше да чуят!

— Как така изведнъж? — присви очи Глицки. — Фрийман изобщо познава ли Евънс?

— Не — отвърна Харди, после сви рамене и добави: — Предполагам, че е действал по инстинкт, но се оказа прав.

— Трябва да поговоря с нея. Значи тя смята, че Греъм не го е направил, а?

— Поне аз останах с такова впечатление...

— По какви причини мисли така?

— Не знам — отново сви рамене Харди. Лъжи, лъжи и пак лъжи... Много му се искаше да сподели всичко с Ейб, но не посмя. В момента най-важното беше да предпази Сара, а чрез нея и Греъм... Не беше очарован от тази ситуация, но просто нямаше избор. — Попитай я сам...

Слава богу, Франи не беше злопаметна. В това отношение беше коренна противоположност на мъжа си, който можеше да помни личната обида в продължение на години.

Съсипан или не, Харди нямаше навика да се промъква незабелязано, въпреки че в момента се чувстваше буквално стъпкан. Отключи входната врата, остави куфарчето си в антрето и се изправи в средата на хола. В продължение на няколко секунди остана така, после въздъхна, приближи се към камината и започна да мести слонския керван.

До обонянието му достигна аромата на прясно опечен хляб, откъм двора долиташе глъч. Децата явно бяха поканили и съседчетата си. Прибра се направо у дома. Не виждаше смисъл да се отбива в

кантората, нито заради „Триптек“, нито за обичайните дълги дискусии с Фрийман. Искаше да бъде със семейството си, може би защото всичко останало беше извън контрол.

Времето продължаваше да се задържа топло. През отворените прозорци нахлуваше ветреца с едва доловим мирис на море.

Ръцете на Франи го обвиха изотзад.

— Защо си се оженил за такава ревнивка като мен?

Той се обърна и я прегърна.

— Не съм искал да крия от теб каквото и да било — рече. — Но толкова неща са на главата ми, че просто забравих...

Тя се притисна в него. Беше боса, облечена в отрязани дънки и синя блузка без сутиен.

— Бях уморена, може би и малко ядосана, че прекарваш толкова много време със Сара... На всичкото отгоре излезе, че си имате и тайни... — Раменете ѝ леко се присвиха: — Наистина съжалявам, Дизмъс. Но този удар ме завари неподготвена...

Той я целуна с обещанието да я накаже по-късно, после попита:

— Междувременно, искаш ли да чуеш една новина за „Триптек“? Добре, но първо седни...

Отново бяха в хола, но след цели четири часа, използвани за оправянето на децата. Докладът му за Мишел и пропуснатото състояние от „Триптек“ отне половин час (без да се броят емоционалните реакции), но това беше цялото време, с което разполагаха преди вечеря.

Пропуснаха да приберат децата навреме и игрите продължиха доста след шест. Вечерята закъсня, после дойде ред на миенето на зъбите и обличането на пижамите.

После, като безплатно приложение, Винсънт изведнъж се сети, че не си е написал домашното — стихотворение минимум шестнайсет строфи, при писането на което родителите имат право да помагат за римите, но не и да подменят думи.

— Никаква помощ, тате! — рече той с насълзени очи. — Цялото трябва да си е мое! Но ти вероятно мислиш, че не мога да направя нищо сам, нали?

Франи предварително бе определила вечерта за къпане. Ребека реши да вземе един душ, отказвайки да влезе във ваната с малкото си братче. Това предизвика нов плач и скърцане със зъби от страна на Винсънт. Не е честно, оплака се той. Всички ме мразят, а тая Бек прави каквото си пожелае!

Винсънт също мразеше света и изрази желание да избяга в дън гори Тилилейски и да живее там с Балто или всяко друго животно, което изпитва поне мъничко съчувствие към него.

Някъде около девет и половина Харди най-сетне затвори прозорците и спусна пердетата. Хладният вечерен бриз миришеше на есен.

— Е, прекарахме си приятно — обобщи той.

Франи се тръшна на дивана, на лицето ѝ бе изписано изтощение.

— Ще изпия чаша вино, а може би и две — обяви тя. — Искаш ли да ми правиш компания?

— Джин — рече Харди. — Три пръста, една бучка лед, без маслина.

Телевизията бе захапала здраво. Войната между прокурорите, разделението между ченгетата. Шарън Прат и Барбара Брандт по въпроса за социалните поръчки. Хапливите забележки на Арт Драйсдейл и Дейвид Фрийман по отношение на Сара.

Драйсдейл:

— Погрешната политика на Шарън Прат доведе дотам, че добрите полицаи вече нямат представа какво значи закон.

Фрийман:

— Инспектор Евънс усеща истината със сърцето си. Греъм Русо е обичал баща си.

Харди натисна дистанционното и екранът потъмня.

— Господ здраве да му дава на тоя Дейвид! — промърмори той. Джинът едва се забелязваше на дъното на чашата. — Очертава си пистата и препуска по нея като състезателен кон!

— Но Сара ще си има големи неприятности, нали?

— Напълно възможно — кимна с въздишка Харди. — Но както вървят нещата може и да получи медал, особено ако Прат е решила да се намеси по-активно в делото...

— Нещата са сериозни, нали?

— Много сериозни. Нещо като гражданска война — брат срещу брат, син срещу баща... Всички се ненавиждат. Аз също си имам един проблем, при това доста сериозен...

— Пак ли? — погледна го съчувствено Франи.

— Не, този е стар — усмихна се Харди. — Мъчи ме вече седем-осем часа и се нарича Лелънд Тейлър...

— Да не би да е престанал да ти плаща?

— Още не, но и това може да стане...

Разказа ѝ за сутрешния си разговор с Греъм. Ще бъде принуден да предупреди Лелънд за предстоящо разследване на семейството му и Лелънд вероятно ще спре плащанията.

— А ако все още те бива в аритметиката, скъпа моя, може би ще пресметнеш, че той е последният ми източник на приходи — заключи с горчивина Харди и наклони чашата си, за да събере последните капчици джин. — Но в момента аз просто не мога да му кажа това, особено след развоя на днешните събития...

— Джордж трябва ли ти?

— Уж все си повтарям, че не ми трябва, но на практика е обратното — поклати глава той. — Защото докажем ли, че той е убил Сал, Греъм автоматически ще бъде оневинен. Значи ми трябва. Което означава, че трябва да започна да го разследвам... И да се превърна в труп.

На вратата се почука и Харди учудено погледна часовника си. Минаваше десет и четвърт. Сигурно е Сара, рече си той. Съсипана след днешните показания, има нужда от съвет и утеха...

Денят му беше започнал в пет и половина, въпреки че беше легнал в един, при това след скандал с Франи. Сериозно се беше замислил да поиска един ден почивка от Солтър, и то преди да бъде уведомен, че е изпуснал над половин милион долара, преди маратона в съдебната зала, преди изтощителната битка с децата...

На това трябва да се сложи край, реши той. Просто не мога да продължавам по този начин!

Но не можеше да откаже подкрепата си на Сара. Тя работеше за него, при това добре. Няма как да ѝ обърне гръб, при това точно в тежък момент като този. Направи усилие да стане от стола, отиде до вратата и я отвори.

— Трябва да поговорим — рече Глицки.

ТРИЙСЕТА ГЛАВА

Градското каране е толкова лишено от напрежение, колкото настроението в зъболекарска чакалня, помисли си Сара.

Марсел мълчеше зад волана. Беше включил радиостанцията — нещо, което почти никога не правеше. Диспечерът насочваше патрулни коли към Потреро Хил, където избухнал битов скандал. В заведение за бързо хранене на щатската магистрала се извършваше обир. В китайския квартал избухнала престрелка, имали нужда от подкрепата на две допълнителни патрулни коли.

В крайна сметка Сара не издържа, пресегна се и изключи шумната кутия.

— Хайде, време е да свикнеш с тази мисъл — рече тя. — Винаги съм твърдяла, че не го е направил...

— Не е там работата — поклати глава партньорът ѝ. — Ние сме свидетели на прокуратурата. Може да ни прецакват разследванията, може да се държат като абсолютни задници, но те са *наши* задници!

— Твои може би, но не и мои — отсече тя. — Слава богу, че Глицки най-сетне се събуди...

Лание ѝ хвърли кратък, изпълнен с погнуса поглед, после отново закова очи на пътното платно.

— Че какво друго може да стори? Може би да чака окончателно да му навреш носа в лайната? Да го представиш като абсолютен гъз, който не си е свършил работата докрай, макар прекрасно да знаеш, че няма начин да я свърши? Едно ще ти кажа, момичето ми... — Замълча рязко, сякаш си беше прехапал езика.

— Какво?

— Нищо, няма значение...

— Да бе, няма значение! — имитира го тя.

— Добре тогава! — стисна зъби той. — Ще ти го кажа! Ти си първата жена, която дойде на работа в отдел „Убийства“. И все още си при нас само защото си жена! Затова, ако обичаш, не ми демонстрирай загриженост за Глицки! Ти го направи за смях и човекът е длъжен да си прикрие задника!

— Нима намекваш, че съм постъпила в отдела благодарение на някаква специална квота, отпусната за жени? — процеди с опасна нотка в гласа тя.

— Нищо не намеквам — троснато отвърна Марсел. — Но съм сигурен, че ако мъж бе изтърсил подобна глупост от банката на свидетелите, вече отдавна щеше да регулира движението някъде из Тейравал!

— Но аз бях права!

— Добре де, присъединявай се към тълпата колкото щеш! Прат също мисли, че е права. Тя винаги е права...

Опряла лакът на отворения прозорец, Сара гледаше мрачните улици на Гендърлойн, през които минаваха.

— Хей, Марсел, а какво ще стане, ако получим благословията на Глицки и открием истинския убиец? — попита изведнъж тя. — Нима не се тревожиш от факта, че може да сме тикнали невинен човек в затвора?

— Ще ти кажа от какво се тревожа, Сара. Предполага се, че като мой партньор ти ще ми пазиш задника, но виждам, че изобщо не го правиш. Ето от това се тревожа!

— Как така не го правя? Нима една думичка вчера промени всичко?

Червената светлина на светофара му позволи да се обърне към нея.

— Тая игра се играе от екип, момичето ми. Да, една думичка понякога е напълно достатъчна, за да минеш на другата страна!

Устните ѝ потрепнаха, но тя бе твърдо решена да не показва слабост.

— Не съм минала на другата страна! Но *винаги* съм твърдяла, че Греъм Русо не е убил баща си! Ти най-добре от всички знаеш това.

— Да, зная — кимна Лание. — Но това си е между нас, нещо като семейна работа. Докато банката на свидетелите е съвсем друго нещо...

— А какво ще кажеш тогава за Тоска? — контрира тя. — За какво ходи да търсиш съдействието му? Или и това е друга работа?

— Друга работа е — кимна Лание. — Свърших я в свободното си време, защото исках да направя услуга на главния прокурор.

— Значи изобщо не ни пука дали сме прибрали истинския виновник, така ли?

— Напротив, пука ни.

— Тогава?

— Нищо. Имаме го.

— Казвам се Блу и работя като модел.

— Извинете, но трябва да назовете пълното си име — рече Соума.

— Блу е пълното ми име.

Съседката на Сал Русо заканително се втренчи в младия прокурор. Беше облечена в черен клин от тънка материя, плътно прилепнал към бедрата ѝ, отгоре бе навлякла черен пуловер. Ръцете ѝ почиваха върху дървения парапет на банката за свидетели, трисантиметровите нокти със стоманеносив лак леко почукваха по дървото.

По време на сутрешното заседание Марсел Лание стоически изтърпя разпита на Арт Драйсдейл, който не му спести нищо от това, което вече беше изпробвал върху Сара. Подробно описа пред съдебните заседатели всички лъжи на Греъм, постара се да им покаже, че поне един от следователите — онзи, който окачестви себе си като „здрavo работещо ченге“ — изобщо не допуска, че на обвиняемия може да се вярва... Харди и Фрийман се отказаха да му поставят въпроси.

Но нещата с Блу очевидно се развиваха по друг начин. Тя бе призована, за да даде показания относно борбата, станала в жилището на Сал, а целта на Харди беше да докаже, че тази борба няма нищо общо с Греъм.

— И така, госпожице... хм...

Соума бе провел поне пет-шест предварителни разговора с Блу, за да я подготви за официалните показания, но въпреки това изпитваше затруднения при разпита на свидетел, който се представя с едно-единствено име. Това беше в интерес на Харди, защото момичето беше призовано от обвинението, но младият прокурор очевидно не успяваше да го предразположи към откровения.

— Блу и толкоз! — сопнато рече тя. — Това име е съвсем законно, приех го официално още преди пет години!

— Добре, моля да ме извините — окопити се Соума и прочисти гърлото си. — Бихте ли ни съобщила адреса си? — Тя го стори. — Какво е разположението на вашия апартамент спрямо апартамента на покойния Сал Русо?

Соума очевидно изпитваше затруднения при боравенето със словото. Трябва да е бил доста по-добър по време на стажа си в съда, иначе едва ли биха го взели на постоянна работа, рече си Харди. Днес просто не беше във форма и това също бе в полза на защитата.

— Точно под него.

— Един етаж по-долу?

Върху лицето на Блу отново се изписа досада. Какво по дяволите може да означава *точно под него*, ако не един етаж по-долу?!

— Да — въздъхна тя. — Неговият под е моят таван...

— Много добре. Бяхте ли си у дома на девети май — денят, в който почина Сал Русо?

— Да. Имах упражнение... по сценично поведение.

— Цял следобед?

В опита си да изясни максимално ситуацията пред съдебните заседатели, Соума отново я беше настъпил по мазола.

— Да, сър — смръщено отговори Блу.

— А чухте ли някакви необичайни шумове, идващи от апартамента на Сал?

— Да, сър.

— Бихте ли ги описали по-подробно пред съдебните заседатели?

Блу се обърна към бокса с видимо облекчение.

— Чух някакво тътрене на крака, после Сал извика „не, не, не“, ей така... — демонстрацията ѝ беше достатъчно жива, за да събуди всички задрямали в залата. — После се чу трясък, като от съборен стол...

— Възражение, Ваша Светлост — изправи се Харди. — Това са спекулации.

Солтър отхвърли възражението, а Соума кимна и продължи:

— Значи чухте силен трясък, така ли?

— Да.

— А гласове?

— Също.

— Чухте ли и други гласове, освен този на Сал?

Харди отново направи възражение. Не хранеше надежди съдията да го приеме, но сега беше по-важно да внуши на заседателите, че Блу не може да бъде сигурна дали чутиите гласове действително са идвали от апартамента на Сал.

Солтър прекрасно разбираше намеренията му да накъса показанията на свидетелката и да ги омаловажи в очите на съдебните заседатели. Със свъсени вежди, издаващи неодобрението му, той отхвърли възражението.

Блу изслуша въпроса за втори път, после кимна:

— Да, там имаше и друг човек.

— Какъв беше гласът — мъжки или женски?

— Възражение — отново се надигна Харди. В момента пет пари не даваше, че настройва срещу себе си не само съдията, но и самата свидетелка. — Ваша Светлост, свидетелката не може да бъде сигурна, че гласовете са идвали от апартамента на Сал Русо, а още по-малко, че единият от тях е принадлежал именно на Русо... По същия начин не може да бъде сигурна дали вторият глас е бил мъжки или женски...

— Точно за тази цел е въведен кръстосаният разпит, господин Харди! — хладно отвърна Солтър. — Ако сте забравил, това означава, че и *вие* ще имате възможност да задавате въпроси на свидетелката. Моля продължавайте, господин Соума.

Младият прокурор отново повтори въпроса за гласа.

— Принадлежеше на мъж — отговори Блу.

— Възражение — изправи се Харди. — Свидетелката не може да бъде сигурна в току-що направеното твърдение, Ваша Светлост.

Този път постигна целта си. Блу очевидно забрави за достопочтената роля на модел и язвително подхвърли:

— Аз имам представа за мъжките гласове, сладурче!

Галерията зашумя, но Солтър я укроти с един-единствен застрашителен поглед. После свали очилата си и почука с тях по плота:

— Блу, моля да не разговаряте директно с адвокатите! — Изви глава към банките на защитата и обвинението и хладно добави: — Приближете се, господа...

Харди и Фрийман станаха едновременно, Драйсдейл изчака Соума.

— Господин Харди — проведе се напред Солтър. — Вече няколко пъти отхвърлям възраженията ви, но вие продължавате в същия дух. Нека вървим напред, ако нямате нищо против...

— Просто ви напомням да преценявате внимателно, Ваша Светлост — отвърна Харди. — Блу може би наистина е чула гласове, тези гласове вероятно са идвали от апартамента на Сал, но тя не може да твърди това като неоспорим факт...

Както винаги прецизен по отношение на формалностите, Фрийман добави:

— От законова гледна точка той е прав, господин съдия. Попитайте Арт, и той ще ви каже същото...

— Няма нужда да ми казва, Дейвид — сърдито го изгледа Солтър. — Вие също...

Всеки съдия по наказателни дела изпитва ужас от дамоклевия меч на обжалването. Защото вероятността издадената от него присъда да бъде отменена е прекалено голяма, а това се отразява на репутацията му. Солтър захапа извитото крайче на очилата си и се замисли.

Упоритият начин, по който Харди поставяше възраженията си, най-сетне даде резултат.

— Като се замисля, стигам до заключението, че господин Харди има известно право — промърмори той. — Възнамерявам да уважа както последното му възражение, така и онова преди него...

— Но, Ваша Светлост... — разпери ръце Соума.

Съдията предупредително насочи показалец в гърдите му, Драйсдейл му помогна като леко докосна ръкава на партньора си. Първоначалното отсъждане на Солтър беше правилно, но след като веднъж бе променил становището си, той едва ли щеше да се върне към него. Харди бе спечелил. Съдията окачи очилата на носа си и вдигна глава:

— Благодаря, господа.

Изчака екипите да заемат местата си, после бавно се извърна към съдебните заседатели и каза:

— Моля, не обръщайте внимание на твърдението на Блу, според което тя е чула гласове от апартамента на Сал Русо, а също и на другото, че тези гласове са били мъжки... Господин Соума, можете да продължите.

Прокурорът напълни една чаша с вода и бавно отпи. Очевидно му трябваше малко време, за да обмисли промяна на тактиката си. Погледна тавана, изпусна въздуха от дробовете си и едва тогава се извърна към свидетелката:

— Познавате ли обвиняемия, Блу?

— Да, сър.

— Бихте ли ни казали къде сте го срещала?

— О, на различни места. По стълбището, на улицата, в компанията на баща си... В последно време той почти непрекъснато беше при него.

— А разговаряли ли сте?

— Един-два пъти сме се поздравявали, нищо повече...

Соума се приготви да зададе следващия си въпрос, вероятно в същата област, но беше спрял от деликатното покашляне на Драйсдейл, който вдигна ръка и поиска кратко прекъсване.

Пет минути по-късно Соума обяви, че няма повече въпроси към свидетелката.

От нея не успя да получи нищо.

Харди обаче се надяваше на по-голям успех. Той прекрасно разбра защо се прокашля Драйсдейл — объркан от промяната в становището на съдията и отчаяно търсец нов подход, Соума бе задал въпрос, на който не знаеше отговора, и по този начин бе отстъпил инициативата на защитата. Кашлицата имаше за цел да затръшне вратата под носа на Харди, но беше закъсняла...

Той се усмихна на свидетелката, твърдо решен да ѝ спести неприятните формалности.

— Блу, вие твърдите, че често сте виждали Греъм в компанията на баща му... Да сте забелязали някакво напрежение помежду им, да се карат или спорят?

— Не, никога.

— Какво значи „никога“?

— Ами те обикновено се смееха и закачаха, знаете... Понякога просто си седяха в камионетката, говореха и се смееха. Друг път го правеха пред входа...

— Можем ли да заключим от всичко това, че те са се харесвали?

— Възражение — обади се Соума. — Това е внушение. — Гласът му беше с една октава по-висок от нормалното. Съдията прие възражението му, но Харди не показва признаци на раздразнение.

— Блу — продължи да се усмихна той. — Имало ли е и други случаи, когато в апартамента на Сал се е блъскало и чукало, сякаш са падали тежки предмети?

— О, разбира се. Понякога бях сигурна, че се е спънал в лампион, или нещо подобно...

— Влизала ли сте в жилището му?

— Един-два пъти, но не по работа — блеснаха зъбите на свидетелката. — Просто ми казваше, че има хубава съомга и аз отивах да си купя. Много обичам съомга...

— И аз — усмихна се Харди. — С какво впечатление останахте след тези посещения? Беше ли Сал подреден човек и добър домакин? Искам да кажа — чист ли беше апартамента?

— Господи, не — извъртя очи Блу. — Навсякъде се въргаляха стари вестници и разни кашони.

— В които като нищо се е спъвал, така ли?

Соума направи ново възражение, което също бе прието. Но Харди усети, че е на прав път и побърза да продължи:

— Добре, Блу... Сега ще ви върна към деня, в който почина Сал. Искам да обърнете специално внимание на онзи шум от падане, за който споменахте. Помнете го добре, нали?

— Да, вече го казах...

— Правилно, казахте го — съгласи се Харди. — Но на инспектор Лание сте казали и още нещо — че известно време след падането сте чула как вратата горе се затръшва. Така ли беше?

— Точно така.

— Можете ли да си спомните колко време измина от падането до затръшването на вратата? — Харди искаше на всяка цена да отдели двете събития във времето. Колкото по-голям е интервалът между тях, толкова по-малка беше възможността да имат пряка връзка помежду си. Което ще рече, че вероятността да е имало борба също намалява...

Блу се облегна назад, прибра ръцете си в скута и методично започна да пука кокалчетата на пръстите си. Очите ѝ бавно се разфокусираха.

— Чух трясъка от падането, после го чух да вика „не, не, не“... — тихо започна тя. — Мисля, че затръшването на вратата дойде доста по-късно...

— Докато чувахте тези шумове правехте упражнения, така ли? — не изпусна нишката Харди.

— Да — кимна Блу. — По тази причина не се качих да видя какво става... Особено след онова падане и виковете му...

— Много добре, Блу. Сега нека видим как стоят нещата с това „доста време“, което споменахте преди малко. Би ли могло да е повече от половин час?

— Сигурно — сви рамене свидетелката, после, очевидно решила, че има опасност да я уличат в лъжа, побърза да добави: — По това време май бях задрямала... — Стрелна с поглед съдията, после сведе глава.

Харди прибягна до коза, който бе получил от Сара. Лание споменал пред нея, че от жилището на Блу се носела непоносима воня... Това не беше записано в свидетелските показания.

— Пушихте ли марихуана през този ден, Блу? — остро попита той. — Тя ли беше причината да заспите?

Притисната до стената, Блу панически огледа залата.

— Не беше чак толкова дълго — промърмори тя.

— Кое, дрямката ли?

— След като той си отиде, аз се качих, но никой не ми отвори...

— Опитахте ли бравата?

— Не.

— Ясно ли си спомняте, че чухте затръшването на вратата след като се събудихте?

— Да.

— А стъргането и тътена чухте преди да заспите?

— Да, сър. Така беше.

— Можем ли да допуснем, че между шума от падането и напълно отделния звук от затварянето на вратата е изтекло повече време, да речем един час?

Този път Солтър отхвърли възражението на прокурора, изразявайки становище, че въпросът не е насочващ. Блу може да прецени с приблизителна точност колко дълго е спала. Отговорът ѝ

беше положителен. Харди е прав, паузата между двата вида звуци наистина е била доста продължителна...

— Благодаря, Блу. Нямам повече въпроси.

Соума направи опит да си възвърне част от изгубените позиции и поиска допълнителни въпроси.

— Блу, ние разполагаме с копие от показанията ви пред инспектор Лание — започна той. — В тях вие твърдите, цитирам: „Чух да се отваря врата, после подът изскърца, там очевидно имаше и друг човек“...

— Това е вярно.

— Добре. Да продължим с тези показания. Бихте ли ги прочела сама?

Блу пое листа и прочете подчертаните думи в него:

— „А после чух и други звуци“...

Соума търпеливо кимна и попита:

— Не означава ли това, че сте чула тези звуци след пристигането на непознатия?

— Не — отвърна свидетелката и на лицето ѝ се появи обидено изражение: — Не исках да кажа това.

— Но сте споменала за други звуци, нали?

— Това е вярно — кимна Блу. — Обаче не съм искала да кажа, че са дошли *след* появата на другия човек. Казах *после* в смисъл, че такъв беше редът на мислите ми...

Лоша новина за младия прокурор, който очевидно не се беше замислил върху начина на изразяване на свидетелката. За него *после* е равнозначно на *след*, но за човек с по-слабо образование и култура думичката *после* очевидно може да бъде безкрайно разтеглива.

А Харди бе обърнал внимание на тази подробност още в хода на подготовката на разпита, при предварителните си разговори с Блу...

Соума не искаше да се предаде. Всичко това му се струваше безкрайно несправедливо. Как е възможно подобно невежество?! Обърна се с лице към съдебните заседатели и гневно повиши тон:

— *После* винаги означава *след*, Блу! Нима тази проста дума може да има някакво друго значение?!

Харди би могъл да направи възражение за обида на свидетелката, но светкавично прецени, че е по-добре да остави прокурора да довърши акта на самоубийството си.

— Сигурно сте прав — сви рамене Блу, но позицията ѝ си остана категорична: — Аз обаче не исках да кажа „след“...

През една от следобедните почивки Харди получи бележка от Глицки, донесена в залата от някакъв униформен полицай. Ейб се интересуваше къде могат да се срещнат при относително уединение, веднага след края на съдебното заседание. Харди се замисли за миг, после надраска няколко думи върху листчето и го тикна в ръцете на ченгето.

Глицки му беше спасил препитанието.

Заповядвайки на Сара да провери дали Джордж и Дебра имат пръст в убийството на Сал, той го бе освободил от неприятното задължение да уведоми Лелънд, че собствените му пари се използват за разследване на членове на семейството му. Нещата вече бяха изцяло в ръцете на полицията.

Снощи почти не засегнаха темата за обтегнатите си отношения. Те бяха вече минало, оставяйки след себе си леко горчив вкус... Съсредоточиха се главно върху продължителния разговор между Глицки и Сара Евънс, след който лейтенантът бе променил решението си да приключи следствените действия.

Останалата част от следобедна изтече в разпит на четирима второстепенни свидетели — всичките съседни на Сал, които бяха виждали Греъм в блока или около него. Харди им задаваше едни и същи въпроси: Дали са забелязали наличие на обтегнати отношения между Греъм и Сал? Дали на девети май са чули или видели някаква борба в апартамента на Сал или в близост до него?

Отговорите и на двата въпроса бяха отрицателни.

Западният вятър огъваше стволите на кипарисите в парка Линкълн, покрай който пълзеше колата на Глицки. Слънцето водеше тежка битка с парцаливите облаци. Когато успееше да ги победи, лъчите му падаха косо и дърветата хвърляха дълги сенки. До

Мейсоник имаше тежък трафик, по тази причина лейтенантът зави обратно и подкара към Еджууд.

Намери място за паркиране, отвори вратата и слезе. Тук горе нямаше дори следа от вятър, палави ангелчета бяха разпорили облаците на дълги и равни ивици. Пресече улицата и се насочи към адреса, който бе получил от Харди.

Адвокатът го чакаше облегнат на колата си, със скръстени ръце.

— Надявам се тук да ти хареса — усмихна се той. — Не можах да се сетя за по-уединено място...

— Къде сме? — огледа се лейтенантът.

— Тук живее Греъм Русо.

— Блазе му — въздъхна Глицки, после превключи на делова вълна: — Днес пак си поговорих с Евънс... Не сме си свършили работата както трябва.

— Знам.

— Означава ли това, че знаеш за Тоска и оня другия — Айсинг?

— Греъм ми спомена за тях...

— И въпреки това не си наел детектив, който да проучи нещата?

— Нямам пари, Ейб — призна с въздишка Харди. — Почти съм на нулата... — После сви рамене и добави: — Пък и пет пари не давам кой го е извършил, знаеш! Моята работа е да отърва клиента си.

— Доколкото чувам, имаш всички шансове да успееш...

— Може би — отново сви рамене Харди. — Но ни се падна доста гадно жури. Както и да е... А сега казвай за какво сме се събрали на тоя баир...

— По това време на денонощието много хора душат около Палатата — промърмори Глицки и огледа пустата уличка, сякаш се опасяваше от шпиони. — Исках да ти съобщя, че продължаваме да търсим. Евънс настоява да привика на разпит братчето и сестричката, но това може да ни постави в патова ситуация. Защото ще трябва да им дадем някакви причини, а след това какво?

— Аз имах същия проблем.

— А и тези пари... — въздъхна Глицки. — За разлика от всеобщото убеждение, аз никак не съм склонен да закова невинен човек...

— Времето изтича, Ейб. Може би вече е късно...

— Знам — кимна Глицки. — Но официално погледнато, аз трябва да действам законно.

Кое то означаваше, че едва ли ще успее да направи нещо в толкова кратки срокове. Но жестът му беше достоен за уважение. Жест, който не всеки полицейски началник е склонен да си позволи...

— Официално погледнато, постъпката ти е оценена високо — усмихна се Харди.

Франи заспа още в девет.

Харди се въртя в леглото докъм единайсет, после стана и пусна телевизора. Процесът продължаваше да е централна новина, вероятно поради вчерашната бомба, която хвърли Сара. Научи, че днес се е справил добре с показанията на Блу. Според говорителя, един от главните свидетели на обвинението не е успял да докаже, че в апартамента на Сал Русо е имало скандал между баща и син...

— Но утре съдът ще изслуша показанията на Алисън Ли — банковата касиерка, която...

Харди натисна бутона на дистанционното, твърдо решил да направи още един опит да заспи.

ТРИЙСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Това не може да се случва с мен, рече си Харди. Нима ще загубя делото заради собствената си глупост?!

Но по всичко личеше, че нещата вървят именно натам, поне за момента. Солтър ги бе събрал в кабинета си, за да обсъдят използването на видеозаписите. Фрийман беше на мнение, че защитата не се нуждае от тях, просто защото бе убеден, че въпросът с банката и парите е второстепенен. Но за Харди този въпрос имаше значението на димящ пистолет. Ако съдията реши, че видеозаписите могат да бъдат използвани като доказателства и Соума наблегне на предполагаемия факт, че в петък, независимо по какъв повод, Греъм е бил в банката, Харди разполагаше с *доказателство* за противното и щеше да го унищожи!

В момента обаче тази ситуация изглеждаше малко вероятна. По време на предварителните заседания Драйсдейл и Соума нито веднъж не поставиха въпроса за допускането на видеозаписите в залата, но сега предстоеше разпит на Алисън Ли и те изведнъж решиха, че Харди трябва да докаже легитимността на лентата — откъде идва, какво съдържа, доколко може да се вярва на записаното върху нея... Предложението им към Солтър беше тази лента да бъде отхвърлена.

— Разполагам с въпросната касета от месеци, господин съдия — каза Харди, изправил се пред писалището на Солтър. — Тя фигурира в списъка на официалните ми доказателства и обвинението знае за нея. Господин Соума и господин Драйсдейл имаха пълната свобода да се запознаят с нейното съдържание. А то категорично доказва, че в този петък клиентът ми не е бил в банката и поставя под съмнение един от основните пунктове на обвинението.

Ако не беше толкова разгорещен, вероятно щеше да забележи поведението на партньора си. Дейвид Фрийман седеше в ъгъла с кръстосани пред гърдите ръце и от цялото му поведение личеше, че се държи настрана от проблема. Един сам по себе си доста обезпокоителен признак...

Драйсдейл изглеждаше напълно възстановен след вчерашното си публично избухване. Държеше се спокойно, говореше тихо и убедително. Соума от своя страна трудно прикриваше самодоволството си.

— Нямаме проблеми с оригиналната касета, господин съдия — каза Драйсдейл. — Проблемът е в копието, което притежава господин Харди.

— Добре, нека използваме оригиналната — прекалено бързо отстъпи Харди. Изненадата е нещо изключително опасно в хода на наказателните дела, а той току-що позволи да го притиснат с нея.

— От банката ни уведомиха, че оригиналният запис е изтрит — обяви с нотка на триумф Соума.

Харди нямаше представа откога прокурорът е наясно с този факт, нито пък колко време е подготвял удара си. Но в момента очевидно се наслаждаваше от създадената ситуация.

— Не е изтрит — възрази той, но веднага усети, че истината е точно такава. В момент като този Соума нямаше причини да блъфира. — Увериха ме, че ще го запазят...

Беше разчитал на копието. Дори си направи още един екземпляр, за да го връчи на Драйсдейл и Соума. Любезната управителка на банковия клон госпожица Рейгоса го бе уверила, че ще запазят оригинала и той нямаше причини да се съмнява в това.

— Разбира се, ние пожелахме да сверим копието на господин Харди с оригинала, Ваша Светлост — рече с влудяващо спокойствие Драйсдейл. — Но в банката явно бяха изтълкували погрешно молбата му и въпросната касета е била използвана отново...

Харди притисна слепоочията си с длани. Не, това не може да бъде! Нещата опираха до собствената му небрежност, нямаше на кого да се сърди!

— Ваша Светлост, мога да ви уверя, че моето копие не е манипулирано по никакъв начин и отговаря напълно на...

— Не е така, Ваша Светлост — безцеремонно го прекъсна Соума. — Въпросният запис може да е всякакъв. Няма дата, няма маркировка за часовете...

— Ще призова госпожица Рейгоса — държеше на своето Харди. — Тя под клетва ще потвърди, че записът е бил направен от оригиналната касета...

— Уви, господин Харди — усмихна се пренебрежително Соума и Харди изведнъж изпита желанието да му тресне един в мутрата. — Записът не е бил направен от госпожица Рейгоса, а от някой си Хуан Хавиер Гонзалес, който вече се намира в родния си Хондурас, след като властите открили нередности в положението му на имигрант...

— Ах ти мръсно...

— Виж какво, Диз — спря го с вдигната ръка Драйсдейл и по този начин му спести допълнителните усложнения. — Дори да оставим настрана техническите причини, поради които касетата ти не може да бъде приета, записите върху нея трябва да покриват три работни дни, или двацет и четири часа, нали така?

— Това е известно на всички — кимна Харди.

— Но твоите записи продължават точно двацет и два часа и половина. Тоест — час и половина липсва.

Харди прекрасно си спомняше как, обзет от нетърпение, бе пренавивал лентата, за да попадне на онова, което щеше да му свърши работа. За разлика от Соума, който очевидно бе успял да се пребори с отегчението...

— Освен че е изтрил оригинала, споменатият Гонзалес не е имал физическата възможност да ти предостави пълен запис — приключи Драйсдейл и се обърна към Солтър: — Господин съдия, нямаме основание да приемем споменатата касета за веществено доказателство, още повече че тя не доказва нищо...

В тона му липсваше самодоволството на Соума, но думите бяха достатъчни.

Харди усети пръстите на Фрийман върху рамото си. Старецът бе станал от мястото си тихо и напълно незабелязано.

Солтър беше чул достатъчно и постанови, че касетата се отхвърля като веществено доказателство.

Ентузиазмът, с който Гил Соума започна разпита на следващите свидетели беше особено дразнещ на фона на току-що претърпяното поражение. *Колко много разчитах на тези записи, горчиво поклати глава Харди. Какъв глупак съм бил!*

Беше четвъртък следобед, Соума очевидно беше близо до финала на обвинението. От самоувереното му поведение можеше да се

заклучи, че едва ли е усетил раните, които успя да му нанесе Харди.

Алисън Ли започна показанията си нервно — също както по време на разговора си с Харди в банката. Соума беше вежлив и внимателен, задавайки стандартните си въпроси — име, професия, месторабота и така нататък. После премина върху същността.

— Госпожице Ли, познавате ли обвиняемия Греъм Русо?

— Да. Той е клиент на банката, в която работя.

Доволен и преливащ от самоувереност, Соума бавно пристъпи към работната си маса, взе лист хартия и го включи в списъка на доказателствата.

— Госпожице Ли, бих ви помолил да разгледате вещественото доказателство номер 14 и да кажете дали този документ ви е познат...

Момичето пое листа и бързо го огледа.

— Да — кимна то. — Това е формуляр, който клиентите ни попълват преди да получат достъп до касетите си.

— Вие видяхте ли обвиняемият Греъм Русо да попълва подобен документ.

— Да.

Ентусиазмът на Соума достигна нови висоти.

— А длъжни ли са вашите клиенти да слагат *дата* и *подпис* на тези формуляри, госпожице Ли? — попита с усмивка на превъзходство той.

— Да.

— Но в случая с този документ, господин Русо не го е сторил...

— Не.

— Вие напомнихте ли му да го стори?

— Да.

— Но въпреки това той не го стори, така ли?

Харди скочи на крака:

— Свидетелката вече отговори на този въпрос, Ваша Светлост.

Солтър вероятно му съчувстваше, а и думите му не струваха кой знае колко като възражение.

— Това е вярно — кимна той. — Възражението се приема. Продължавайте нататък, господин Соума.

Младият прокурор очевидно бе решил да засегне и най-незначителните детайли.

— Обвиняемият даде ли ви някаква причина, поради която не слага датата върху формуляра? — попита той.

— Не. Каза, че ще я сложи по-късно и аз се съгласих. Но после видях, че не го е направил...

И тъй нататък, и тъй нататък...

Когато Харди пое свидетелката, нещата вече бяха ясни. Греъм Русо се появил в клона по някое време в петък следобед и е оставил нещо в касетата си. Изглеждал нервен и бързал...

Лишени от видеозаписите, адвокатите на обвиняемия бяха принудени да сменят тактиката в движение и да използват варианта, предложен от Дейвид Фрийман. Обзет от нереално, почти отчаяно спокойствие, Харди бавно се изправи в средата на съдебната зала.

— Госпожице Ли — започна с усмивка той. — Вие заявихте, че през въпросния петъчен следобед Греъм Русо се е появил в банката с някакво куфарче. Случайно да сте зърнала съдържанието на това куфарче?

Нервността на Алисън се завърна. Преди да отговори тя се размърда в стола и хвърли кос поглед към заседателите и Соума.

— Никога не съм казвала подобно нещо.

— Аз също — продължаваше да се усмихва Харди. Говореше спокойно, без заплашителна интонация, сякаш двамата просто си бъбреха. — Но сега ви задавам този въпрос и ви моля да отговорите. Видяхте ли съдържанието на куфарчето?

— Не.

— Дори за малко?

— Не. Изобщо не съм го видяла.

— Значи не знаете какво е имало в това куфарче и дали *изобщо* е имало нещо в него. Така ли?

Използва кратката пауза, за да хвърли поглед към бокса на заседателите. Прост и ясен, въпросът очевидно предизвика реакцията, която беше предсказал Фрийман: появата на дълбока пукнатина в една от основните хипотези на обвинението, свързани с деня, в който беше умрял Сал. Неколцина от съдебните заседатели изправиха гърбове, на лицата им се изписа жив интерес.

Алисън Ли кимна в знак на потвърждение. Наистина не е знаела нищо за съдържанието на куфарчето.

Харди се опитваше да подчертае, че нищо не доказва хипотезата на прокуратурата — а именно че Греъм е прибрал в касетата си бейзболните картички и парите на Сал. Никой не можеше да докаже, че той е депозирал в банката каквото и да било в месеците след смъртта на Сал.

Той самият вярваше напълно във версията на Греъм — парите и картичките действително са били в куфарчето, откъдето са били прехвърлени в касетата. Но това е станало в *четвъртък* — една истина, която не носеше полза за клиента му и той без колебание ѝ обърна гръб.

Същевременно нямаше никакви намерения да остави нещата така.

— Някога имала ли сте възможност да надникнете в касетата на господин Русо? — извърна се към свидетелката той.

— Не — поклати глава Ли. — Клиентите ни ползват отделно помещение.

— В такъв случай бихте ли могли да кажете колко време са престояли в касетата споменатите пари и бейзболни картички?

Алисън Ли нерешително замълча. Очите ѝ се извърнаха към бокса на заседателите, устата ѝ се отвори и затвори.

— Не зная това — промълви най-сетне тя.

— Седмици?

— Възможно е...

— Месеци?

— Не, не мисля...

Харди получи това, което искаше. Заседателите имаха съвсем основателни причини да се съмняват, че Греъм е убил баща си и е хукнал да скрие парите му в банката.

Самочувствието му започна да се възвръща.

— Помните ли, че ние с вас разговаряхме? — премина към следващата си цел той. — Беше някъде през май...

— Да, разбира се — кимна Алисън и в очите ѝ се появи предизвикателен блясък.

— А помните ли какво ми казахте? — настоятелно я изгледа той. — Че според вас Греъм Русо е идвал в четвъртък.

— Не е точно така. Казах, че не съм сигурна дали е било в четвъртък или в петък...

Или лъже, или просто не може да си спомни, рече си Харди и реши да опита още веднъж.

— Значи не си спомняте, че казахте четвъртък, така ли?

— Не.

— Много добре, госпожице Ли — кимна той, направи малка пауза и добави: — Значи твърдите, че господин Русо се е появил в банката в петък. Така ли?

— Да. *Наистина* беше в петък!

Очевидно в полицията бе повтаряла това толкова много пъти, че вече си вярваше.

— Ясно ли си спомняте, че беше петък?

— Да.

— Добре. След като толкова ясно си го спомняте, може би ще ни кажете и часът, нали?

Ли се замисли за миг.

— Беше следобед...

— Но кога по-точно? В ранния следобед, в късния?

Не му харесваше това, което прави, но свидетелката се държеше прекалено предпазливо и очевидно започваше да се дразни.

— Късният следобед! — отсече с предизвикателство в гласа тя.

— След три часа, след четири?

— Не зная точно, но беше към края на работния ден.

Точно така, рече си Харди. Към края... Но не в петък, а в четвъртък. Беше успял да я закове. Заседателите ще бъдат информирани, че в петък следобед Грѐъм е бил на работа.

— Сигурна ли сте, че става въпрос именно за края на работния ден? — попита на глас той.

— Нали ви казах? Сигурна съм!

— След три?

— Положително.

— След четири?

— Може би. Всъщност, да...

— В петък, така ли?

— Да, в петък! — почти изкрещя Ли, изкарана извън нерви. — Нали вече го казах?!

Този път в усмивката на Харди нямаше нищо престорено.

— Казахте го, госпожице Ли — кимна той. — В петък следобед, след четири... Благодаря ви, нямам повече въпроси.

Солтър кимна и се извърна към банката на обвинението, чиито обитатели бяха доста помръкнали.

Соума стана на крака.

— Нямам допълнителни въпроси към свидетелката — обяви той, после, след кратка консултация с Драйсдейл, добави: — Ваша Светлост, с това приключихме процедурата по разглеждане на фактите и доказателствата на обвинението...

Върна им го! — доволно въздъхна Харди. Тъпкано им го върна! След провала с видеозаписите, чувството беше особено приятно... Позволи си да пусне една пренебрежителна усмивка по посока на Соума, а в главата му се появи една табела, която бе зърнал на улицата, окачена върху тежък мотоциклет: **ТОЗИ ХАРЛИ ПРИНАДЛЕЖИ НА ЕДИН „АНГЕЛ НА АДА“. АКО НЕ ВЯРВАШ, ПИПНИ ГО!**

— Сладка работа — рече Греъм. Съдебното заседание беше приключило и тримата отново се бяха събрали в транзитната килия. — В петък след три бях на работа и мога да го докажа. Ти я спипа, Диз!

— Май да — съгласи се Харди.

— Само дето това няма никакво значение — обади се Фрийман. Беше седнал на масата и поклащаше крака.

— Йода е тъжен — рече Греъм. — Йода е нещастен.

— Не съм нещастен — отвърна Фрийман. — Шоуто беше добро, но, както вече казах — безполезно. Ако бях на мястото на Соума... Не, не искам да съм на мястото на Соума... Ако бях на мястото на Драйсдейл, аз просто бих променил акцента... Има достатъчно време, за да привлече заседателите на своя страна.

— В какъв смисъл? — попита Харди.

— О, не знам точно, в какъвто и да е... Ще ти дам един пример: Греъм знае комбинацията на сейфа и е сигурен, че Сал никога няма да надникне в него. Просто издебва когато баща му не е в стаята, прибира парите и ги внася в банката. Няма значение кога точно е станало това. Но на девети май Сал отваря сейфа и вижда, че парите ги няма. По *тази причина* същата сутрин звъни на два пъти на Греъм. По тази

причина Греъм веднага тича в жилището му. По тази причина го убива...

Изтеклата седмица бе дала на Харди малко поводи за радост и в момента той съвсем не беше склонен да се откаже от радостта на малката си победа.

— Не съществуват никакви доказателства в подкрепа на подобна теза — рече.

— Абсолютно вярно — светна лицето на Фрийман. — Точно това е тезата ми — нищо не е доказано. Липсват твърди улики и доказателства, а Соума просто ви предизвиква и двамата в някакво шибано състезание. Не се поддавайте, никакво състезание не ви трябва...

— Аз просто изпитах наслада — въздъхна дълбоко Греъм. — Беше ми приятно да гледам как присъстващият тук господин Харди рита няколко задника.

— Не ме разбирай погрешно, Греъм — продължи Фрийман. — Едва ли някой обича фойерверките повече от мен. Но тук не става въпрос за фойерверки, а за доказателства. Нито за миг не бива да забравяме това. Диз, още тази вечер трябва да напишеш единайсет-осемнайсет и да го връчиш на Солтър. Така утре ще можеш да го вкараш в дневния ред...

Имаше предвид едно рутинно искане, до което прибегваха всички защитници по наказателни дела преди началото на своите пледоарии. То бе свързано с член 1118, алинея Първа на Наказателния кодекс на Калифорния и се наричаше „Искане за незабавно снемане на обвиненията“. Юридическото основание за подобно искане обикновено е неспособността на обвинението да представи достатъчно убедителни доказателства за вината на подсъдимия. Вероятно поради тази формулировка почти всички съдии го отхвърляха.

Разбира се, Харди не беше забравил за 1118, но имаше чувството, че в случая подобно искане няма да бъде нищо друго, освен губене на време.

— Няма смисъл, Дейвид — обърна се към партньора си той. — Солтър твърдо ще го отхвърли. При създалата се шумотевица около делото просто няма как да издаде оправдателна присъда.

— Прав си — кимна Фрийман. — И аз съм на това мнение, но понякога стават странни неща...

— Кога по-точно? — закачливо се усмихна Греъм.

— Никога не бива да изпадаме в плен на самодоволството — слезе от масата Фрийман. — Изкушавам се да цитирам великия Йоги Бера, който казва: „Понякога нещата не приключват, дори и когато е сложена точката“...

— Това не го е казал Бера! — заяде се Греъм.

— Не е ли? — изненада се Фрийман. — Мисля, че го е казал, поне приблизително.

— Оставям ви да разрешите този титанически спор — вдигна куфарчето си Харди. — А аз отивам да напиша шибаното искане...

Беше четвъртък, малко след пет. Харди влезе в приемната и мина покрай Филис, която говореше по телефона и не му обърна внимание. Погледна към Солариума с надеждата да види някой, но всички сътрудници бяха в остъклените си канцеларии и прилежно се трудеха.

А може би и го избягваха. Вероятно вече са чули за удара на Мишел и собственият му идиотизъм, вероятно вече го съжаляваха и го смятаха за вечния губещ. Така или иначе, никой не го посрещна, никой не го поздрави. Той се помъкна нагоре по стълбите, носейки куфарчето си така, сякаш вътре бе сложил въжето, с което възнамерява да се обеси...

Прахта беше навсякъде, особено видна по гладките повърхности. Прозорецът не беше отворян поне една седмица. Включи настолната лампа — една антика със зелен абажур, която му беше останала от времето, когато работеше вкъщи, а за кабинет използваше сегашната стая на Бек. После се обърна и широко отвори прозореца. Откъм улица Сътър го лъхна миризмата на изгорели газове и прясно изпечено кафе, примесена с едва доловимия дъх на миди и раци. Градът живееше обичайния си живот.

В центъра на писалищния плот лежеше писмото на Мишел. Той се отпусна на стола и го отвори. Нищо ново. Започна да го чете за втори път, после изведнъж го смачка на топка и го запрати към кошчето. Не улучи.

Прекара длан по плота, след нея остана ясно видима ивица. Точно там си качи краката.

Нямаше представа за хода на времето. Мозъкът му спря, или поне не действаше по обичайния начин. Просто си почиваше, макар и не съвсем... Бе включил на „зарещдане“, слушваше се да долови нещо, опитваше се да усети друго...

Не беше сигурен.

Може би трябва да остави фактите да се подредят сами. А после да отсее ненужното от тях и да се концентрира върху основното. Но нещо му пречеше. Нещо важно, с тежест... Нима започва да забравя?

Разбира се, винаги го е правил. Не можеше да види убицеца на Сал Русо, макар че много му се искаше. Даваше си сметка, че това скоро ще му потрѣбва. Че без него няма как да спечели делото.

В съдебната зала бе анализирал купища факти, бе извлякъл максимална полза от тях. Но му трябваша още. Най-неприятно бе чувството, че вече е докоснал това, което има решаващо значение, но не може да го идентифицира.

По тази причина зъбните колела в мозъка му бяха блокирали. Не можеше да направи дори крачка напред.

Навън незабелязано притъмня. Харди се завъртя към прозореца, заедно със стола си. Небето над покривите и дълбоките кладенци на улиците имаше тюркоазен цвят. Дългият низ от коли долу не се виждаше.

Зелената банкерска лампа хвърляше ярък кръг светлина върху плота, останалата част от стаята тънеше в здрач. Стана и пристъпи към дъската за дартс, издърпа трите стрелички и започна да ги хвърля, въпреки сгъстяващия се мрак.

Сара винаги се беше гордяла със своята твърдост. Но през двата дни след признанието ѝ пред света, че вярва на Греъм, тя на няколко пъти бе на прага на сълзите.

Не само заради партньора си. Бе работила упорито и всеотдайно, за да получи изказаното през зъби одобрение на колегите си. Със зъби и нокти се беше борила, за да бъде приета в мъжкото им царство и почти беше успяла. Но сега всичко свърши.

След материала на Джеф Елиът, озаглавен *ЕДНО „ДА“, КОЕТО РАЗТЪРСИ ГРАДА*, тя бе привикана в канцеларията на Глицки.

Лейтенантът прояви изненадваща охота да я изслуша, въпреки че поведението ѝ беше срам за службата.

Тя обясни как е стигнала до заключението си. Сбито, с кратки изречения. Сал Русо действително е убит, но това не е работа на сина му. Призна, че е разговаряла с него насаме — първо на стадиона, после и по време на интервюто му за списание „Тайм“. Изрази твърдото си убеждение, че тези разговори са ѝ донесли полза.

Всичките лъжи на Греъм — многобройни и на пръв поглед добре обмислени, са се родили по обичайния начин — от един първоначален импулс. А после, както повечето лъжи, са започнали да се умножават, всяка нова оправдаваща предишната... Но той не е убил Сал. Това е сторил някой друг.

Глицки седеше отпуснат в стола си и мълчеше. А когато проговори, гласът му беше толкова тих, че тя се принуди да напрегне слух.

— Сержант, ако всичко това се окаже на лична основа, или *вече е* на лична основа, нещата ще бъдат ясни... Ти ще си прецакала партньора си, отдела и лично мен... Разбираш ли?

Сара почувства как ѝ прилошава. Глицки знае и тя е покойник! Но лейтенантът отказа да продължи по тази писта. След дълго мълчание той изпусна въздуха от дробовете си, изправи гръб и тихо попита:

— Още ли имаш желание да откриеш убиеца?

Това беше ясен знак, че ако успее, той ще забрави за този разговор.

Глицки пусна официална заповед, която даваше право на Сара да работи върху делото Русо. Това сигурно щеше да му създаде проблеми с административния отдел, но тя тъй и тъй работеше по това дело, нека поне го върши на законно основание.

Същевременно ѝ наложи строги ограничения, защото съвсем не беше склонен да попадне под ударите на Дийн Пауъл и неговата гвардия динозаври. Нещо, което неминуемо щеше да се случи, ако се разчуе, че въпреки хода на делото, полицията проверява свидетелите и може би търси друг обвиняем...

Тя започна с Джордж Русо. Когато се разкри пред Харди и започна да му помага, вече на няколко пъти бе оглеждала викторианската къща на Джордж на Буш стрийт. Заключение то й беше, че този човек няма личен живот. От баща си беше наследил буйният и раздражителен нрав. Съвсем спокойно би могъл да отскочи до Сал и да му види сметката през някоя от обедните си почивки. Особено ако е убеден, че поведението на Сал причинява страдания на майка му и й нарушава спокойствието...

Но във всички останали отношения Джордж беше чист. Фактът, че е определен за наследник на една солидна банкова империя, определяше и поведението му. Не поддържаше никакви контакти извън затворения си свят и Сара бързо стигна до заключението, че ще си губи времето, ако продължава да го следи...

Но тази вечер реши да направи още един опит, може би защото й липсваха алтернативи. Марсел я стовари пред Палатата с неприкрито облекчение, тя взе собствената си кола, паркира близо до банка „Бейуест“ на Маркет стрийт и зачака.

Както винаги, Джордж беше отличен обект за проследяване. Беше едър, с хубави дрехи. Въпреки необичайно топлото за средата на септември време, той носеше кашмирено палто и огромно, забележимо от цял километър бомбе.

Напусна банката малко след шест и тръгна пеша. Натикал ръце в джобовете на кашмиреното палто, той извървя няколко пресечки с равна крачка, без нито веднъж да се огледа. Навлезе в района на Тендърлойн, както винаги гъмжащ от пияници, проститутки и сводници. Сара започна да се чуди накъде е тръгнал — този квартал решително не фигурираше сред местата, които му допадаха — после всичко си дойде на мястото. Джордж влезе в един малък, но скъп френски ресторант на Полк стрийт, зае една маса до прозореца и си поръча вечеря.

Не й оставаше нищо друго, освен да го изчака да свърши и да види какво ще прави после.

Часът беше осем и половина. Отпусната в тихото и затворено пространство на колата си, Сара изведнъж усети напора на сълзите. Изтощението я убиваше. Вече трети месец не беше оставала насаме с Грем. Нито веднъж не намери време за физически упражнения. Почти беше забравила интимните си контакти с този мъж. Беше ли ги имало в

действителност? Имаха ли въобще някакъв смисъл? Дали любовта им ще е жива и след като Греъм излезе от затвора? Разбира се, ако изобщо излезе...

Това беше мисълта, която се стараеше да избягва на всяка цена, просто защото се плашеше от нея. Греъм може никога да не излезе на свобода. Може би Харди и Фрийман не ще могат да му помогнат, тя самата — също...

Греъм имаше всички шансове да прекара остатъка от живота си в затвора. Какво ще стане тогава с нея? Как би могла да бъде полицай, след като системата, на която беше дала клетва за вярност, съсипва личният ѝ живот? Глицки не ѝ каза нищо ново — тя знаеше, че отдавна е преминала отвъд чертата. Но какво би могла да прави, ако престане да бъде полицай?

От отговора на този въпрос я спаси Джордж, който напусна ресторанта и пое обратно към банката. Отключи колата си, паркирана на едно от запазените места на Бейуест, качи се вътре и подкара. Сара се приготви да го проследи по обичайния му маршрут до дома, но той внезапно зави надясно и наново се насочи към Тендърлойн.

Отдавна се беше мръкнало, поставените доста нарядко улични лампи хвърляха мъждива светлина. Джордж караше бавно по Еди стрийт, стигна Полк и зави надясно, насочвайки се към покрайнините на града. Нов десен завой, после още един... Очевидно правеше кръг.

Сара внезапно разбра за какво става въпрос и пулсът ѝ се ускори. Джордж обикаляше с определена цел!

Включи радиостанцията, изчака гласа на диспечера и забързано каза:

— Моля веднага да ми изпратите една патрулна кола. Намирам се на...

Когато Джордж спря и жената се настани на седалката до него, тя вече беше готова. Изчака го да отбие в една тъмна уличка и заповяда на патрулната двойка да действа.

Паркирала плътно зад полицейската кола, тя видя как униформените се приближават до колата на Джордж и чукат на стъклото. Застанали от двете ѝ страни, те включиха фенерчетата си и осветиха сцената, разиграваща се в купето.

Най-накрая имаше за какво да се залови.

Ченгетата поведоха проститутката към черно-бялата патрулна кола, паркирана на петдесетина метра по-нагоре. Сара бе притиснала Джордж до страничната врата на колата му. Реши да поеме този риск, изхождайки от предположението, че и при нормални обстоятелства той едва ли би я познал, да не говорим за момента — в тъмното, парализиран от ужас. Подготвен за сеанса, той бе свалил кашмиреното си палто и сега очевидно зъзнеше на вятъра. Това ще му се отрази добре, рече си тя.

Отвори портфейла му и измъкна картата за самоличност.

— Джордж Русо. Знаете ли, че законът забранява да вземате проститутки от улицата?

Той реши да опита един малък блъф:

— Тя е моя приятелка!

Сара се усмихна, после се обърна и извика по посока на отдалечаващите се полицаи:

— Хей, момчета! Човекът твърди, че мадамата му е приятелка. Попитайте я как му е името! — Обърна се към задържания и хладно добави: — Готова съм да се обзаложа, че няма да познае, Джордж... А вие знаете ли *нейното*?

Джордж гледаше като уплашен жребец, очите му търсеха нещо в мрака зад гърба ѝ.

— Хайде, Джордж — подкани го Сара. — Опитайте... Как се казва момичето? Линда, Джули...

— Тя го праща по дяволите! — извика единият от полицаите при патрулната кола. — Изобщо не го познава!

— Чухте ли? — усмихна се Сара. — Щях да спечеля баса...

— Добре де, какво толкова! — окопити се Джордж. — Най-много да ме глобите!

На този етап Сара би могла да изгуби много време, за да му създаде дребни неприятности, но тя отдавна знаеше какво иска и си беше подготвила съответната лъжа:

— Знаете ли, Джордж, от известно време насам е в ход една нова програма за борба срещу уличната проституция — започна тя. — Това неприятно явление непрекъснато се разраства, а такива като вас се измъкват без последици... Затова е взето решение снимките на уличните сладострастници да бъдат публикувани в печата...

— О, не! Никога не съм чувал за подобно нещо!
— Сега чухте, нали? Става въпрос за нова програма...
— Не мога да си позволя това!
— За съжаление нямате избор — отсече Сара и многозначително докосна пистолета на кръста си. — Моля, последвайте ме!
— Къде?
— В колата ми. Паркирала съм ей там, зад патрулката. После отиваме в центъра, познаяте точно къде...
— Арестуван ли съм?
Тя му отговори със заплашително мълчание, което даде бърз резултат.
— Ви-вижте — запелтечи Джордж. — Това е изключено! Не можете да ме арестувате за незаконна проституция! Не ми пука какво казва момичето, но тя наистина е моя приятелка... Искам да се свържа с адвоката си!
— Ще ви дам тази възможност веднага след като пристигнем в Съдебната палата! — подхвърли Сара.
Той окончателно се предаде.
— Вижте... Не бихме ли могли да се разберем тук, на място? Може би ще...
— Не си утежнявайте положението, Джордж! — отрязва го тя. — Опит за подкуп на полицейски служител също се квалифицира като престъпление! Ще приема, че не сте бил наясно с този параграф на закона, окей? А сега да вървим!
— Не, моля ви!...
— Хей, момчета! — повиши глас Сара.
Единият от полицаите вдигна глава и бавно тръгна към тях.
— Всичко ли е наред, инспекторе?
Тя вдигна ръка да го задържи на разстояние.
— Само още една минута, окей? Просто стой наблизко...
Извърна се към Джордж и студено заповяда:
— Обърнете се и сложете ръцете си зад гърба!

Ченгетата предложиха да го вкарат на задната седалка на патрулката, която беше отделена с предпазна мрежа, а вратите ѝ се отваряха само отвън. Но Сара беше инспектор в отдел „Убийства“ —

следователно техен началник и те добре знаеха това от номера за свръзка 14-Н, който им беше дал диспечера. Затова изпълниха заповедта ѝ без никакви възражения: да откарат проститутката една-две пресечки по-нататък и да я пуснат. А клиентът ще остане за кратък разпит в нейната кола, тъй като е важен свидетел на тежко престъпление...

И тъй, Джордж се озова на задната седалка в колата ѝ, окован в белезници и треперещ от студ или страх, а най-вероятно и от двете. Сара се настани на шофьорското място и бавно се обърна да го погледне.

— Предлагам ти сделка! — заряза официалният тон тя.

Търговец по рождение, Джордж присви очи и цял се превърна в слух.

Сара не го остави да чака.

— Интересува ме брат ти — рече.

— Греъм? — учуди се Джордж. — Какво общо има той?

— Има. Ще разбереш точно какво, когато ми кажеш къде си бил в деня на убийството на баща ти!

— Майната ти! — изгледа я с гневно презрение Джордж. — От къде на къде?

Сара го дари с един тежък и продължителен поглед, после се обърна и завъртя стартерния ключ.

— Чакай малко!

— Ще говорим в Палатата.

— Не, не искам. Аз само...

— Направи се на задник, така ли?

— Да, да! Съжалявам! Какво искаш да знаеш за Греъм?

— Нищо — отвърна тя и изключи мотора. — Но искам да знам всичко за теб, защото Греъм не е убил баща ти...

— Баща ми е жив и здрав — възрази Джордж. — Всеки ден работя с него.

— Имам предвид Сал! — хладно уточни тя. — И ако още веднъж се направиш на умник, този разговор приключва, ясно ли е?

Джордж не изглеждаше уплашен, но все пак кимна.

— Добре, Греъм не е убил Сал — рече. — Но какво от това?

— Значи някой друг е свършил работата. Моята задача е да елиминирам заподозрените един по един...

Той се облегна назад, страхът в очите му се стопи и отстъпи място на хладната пресметливост. Предстоеше му сделка, а той беше майстор на сделките.

— Не можете да мислите, че аз имам нещо общо с това. Дори не зная къде е живял Сал...

— Това е твое твърдение, но истината може би е по-друга — изгледа го продължително Сара. — Защо тогава си отказал да обясниш на адвоката на Греъм къде си бил?

— Защото си е моя работа, която не засяга никакви адвокати! — отсече Джордж. — А вие, ченгетата, изобщо не сте ми задавали такъв въпрос...

— Добре, да приемем, че си прав. Но сега ти го задавам. Казваш къде си бил и си свободен. Край на премеждията ти тази вечер. Но ако откажеш, ще направя рапорт за инцидента и скоро ще видиш физиономията си във вестника, ясно? — Сара изчака думите ѝ да достигнат до съзнанието му, после леко се приведе напред: — Виж какво, интересувам се къде си бил и това е всичко... Но ако ме излъжеш, ще имам всички основания да те смятам за заподозрян в убийство. А това означава, че всяка твоя стъпка през последните няколко месеца ще бъде проверена и внимателно анализирана...

— Аз не съм...

— Изслушай ме докрай — спря го Сара. — Ако ме убедиш, че действията ти през въпросния ден нямат нищо общо със смъртта на Сал, всичко спира дотук. Забравяме за тазвечерния инцидент, забравяме за мнимата ти „приятелка“... Всичко приключва.

— Няма да пишеш рапорт, или каквото е там, така ли?

— Няма.

— Баща ми не трябва да научи за това. В никакъв случай!

Трябваша ѝ няколко секунди да проумее, че Джордж има предвид Лелънд, а не Сал.

— Няма — обеща тя.

Но Джордж веднага побърза да прояви отвратителния си нрав.

— Как мога да съм сигурен? — заядливо попита той.

— Няма начин, Джордж — усмихна се с опасен блясък в очите Сара. — Но положението ти едва ли ще е толкова неприятно като сегашното... — Постара се да придаде непринуденост на гласа си, усещайки, че ще спечели, само ако разиграе картите си точно и без

никаква грешка. Тук тежката артилерия не вършеше работа — трябваше просто да го боцне, където трябва. — Всичко е много просто, Джордж. Няма какво да губиш, затова започвай...

Джордж преглътна, затвори очи и промърмори:

— Бях в „Митчъл Брадърс“...

— Къде?

Той обясни. Години наред братята Митчъл били царете на порнографията в района на Сан Франциско. После единият застрелял другия и империята рухнала. Но театър „Митчъл Брадърс“, който се намирал на няколко преки от банката „Бейуест“, останал да действа под първоначалното си име.

По отношение на развлеченията, които се предлагали там, театърът безспорно бил на светлинни години от гъделичкащата голота на туристическите секшопове по Норт Бийч. Там имало актове на живо, частни кабинни за наблюдение, перверзни от всякакъв вид. Изобщо, страхотно място!

— Всичко опира до шибания ми късмет — унило промърмори Джордж. — Един-единствен път отидох там и точно в този час Сал е убит! И съответно целият град изгаря от желание да научи къде съм бил! А ако Лелънд разбере... — Главата му мрачно се поклати: — И той ще ми отреже квитанцията, също като Сал. Това наистина ще бъде краят!

— Краят на какво?

— На живота ми, на кариерата ми, на всичко, за което ме е подготвял...

— Но защо тогава си рискувал? — принуди се да попита тя. — Защо рискува и тази вечер, с онова момиче? Защо просто не си намериш приятелка?

— Няма начин! — мъчително въздъхна Джордж. — Лелънд никога няма да...

— Няма да я одобри, да я хареса?

— Нямам право на грешки — поклати глава той.

Сара се опита да го разбере. Очевидно този човек обвиняваше себе си, смяташе се за виновен, че никой не го харесва... Едва ли си даваше сметка кой го е направил такъв, но реалността го притискаше с железен юмрук. Беше зрял мъж със съответните мъжки потребности,

но изпитваше ужас от представата, че може да бъде отхвърлен и това му пречеше да задоволява нагоните си по нормален начин...

Стана ѝ тъжно, в гласа ѝ се прокрадна топлинка.

— Страхувам се, че не живееш на подходяща планета, Джордж. Тук, на тази земя, всички правят грешки. Те са позволени, защото са част от живота...

— Не и за мен! — процеди той. — Ти нищо не знаеш!

Защитните му рефлексии бавно се завръщаха. Тялото му се изправи на седалката, очите му отново се присвиха, тъжното изражение напусна лицето му.

— Ето къде бях — рече той. — Нали това искаше да знаеш? А сега кажи дали сделката ни е в сила...

— В сила е — кимна Сара.

— Няма да кажеш на баща ми, така ли?

— Няма. Но рано или късно ти пак ще попаднеш в подобна ситуация, Джордж... И той ще разбере.

— Няма — тръсна глава Джордж. — Спирам дотук!

Май ще го стори, рече си Сара. Въпреки че беше виждала и други млади мъже, депресирани като него. Но тя не му беше адвокат и нямаше никакво намерение да му дава съвети. Достатъчно беше, че бе изпитала съчувствие към него, макар и за кратко време...

Някой ден ще се промени, или ще се пръсне — друг начин няма, добави мислено тя. Защото алтернативата е страшна — един нещастен живот, подчинен на мисълта за парите и забранените играчки... Но това не е моя работа.

Все още не знаеше как може да провери алибито на Джордж, но по всичко личеше, че този човек ѝ беше казал истината. А това решаваше един от най-неотложните ѝ проблеми.

За съжаление обаче, не решаваше проблемът на Грѐм...

ТРИЙСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Обонянието му улови аромата на пържен бекон, миг по-късно усети устните на Франи върху бузата си.

— Изключих будилника и те оставих да поспиш още половин час — прошепна тя.

— Ти си моят спасител!

— Знам. Ела да закусиш, после ще се облечеш...

Часът беше шест без четвърт. Харди obu едни дънки и нахлузи някаква фланелка. От прозореца на спалнята смътно се виждаха очертанията на Оукландските хълмове, някъде зад тях все още се спотайваше слънцето.

На масата в кухнята димеше огромна чаша кафе, в чинията до нея изпускаха аромат шест ивици бекон с бъркани яйца, имаше още английски вафлички и мармалад. Той много обичаше мармалад, но по неизвестни причини все забравяше да го опита.

— Споменах ли вече нещо за спасители? — дръпна един стол Харди.

Тя се усмихна.

— В колко се прибра снощи?

— Някъде към дванайсет и половина — един. Написах искането, но Солтър...

Тя го спря, покривайки ръката му с длани.

— По-късно ще ми разкажеш за делото. Сега яж.

Той затвори очи и се усмихна. Права е...

— Добра идея — рече.

— Понякога всичко, от което се нуждаем, е една добра идея...

В седем и половина сутринта откъм алеята се появи фигурата на бегач в спортно облекло. Облечен в тъмен костюм и синя вратовръзка, Харди чакаше при автоматичната бариера на паркинга зад Федералния съд.

Здравата изпотен, Джиоти спря едва на метър от него. Не беше очаквал някой да наруши редовната му обиколка на квартала, още по-малко пък адвокат в работен костюм.

— Добро утро, господин съдия.

Джиоти дишаше тежко, но все пак успя да го поздрави с нещо като усмивка. Изтече около секунда, преди да го познае.

— Ранобуден сте, господин Харди...

Харди имаше чувството, че вече е пладне.

— Налага се — отвърна той. — До осем трябва да депозирам в Палатата един официален иск. Спомних си, че редовно бягате за здраве и реших да ви хвана преди това.

— За съжаление не толкова редовно — запъхтяно рече Джиоти и махна по посока на вратата зад тях, която незабелязано се беше отворила. *Човек от охраната, или пък в джоба му има дистанционно?*, безмълвно се учуди Харди. — Ще влезете ли?

— Не, благодаря — окопити се той. — Ще ви отнема само минутка...

— Добре, казвайте.

— Чувал ли сте Сал да споменава името Сингълтери? Джоан Сингълтери?

Това беше зъбното колело, което блокира мисловните процеси в главата му снощи. Месеци наред двамата с Греъм бяха разсъждавали за непознатите страни от живота на Сал, за тайнствената Сингълтери, но не бяха стигнали до нищо съществено. Но снощи, оставил главата си на празен ход, той изведнъж се сети, че Джиоти и Сал Русо са били приятели именно тогава — преди години. Ходили са на риба, играели са бейзбол, удряли са по чашка заедно...

Чувството, че Джоан Сингълтери е играла важна роля в живота на Сал ставаше все по-силно. Може би именно Джиоти ще хвърли светлина върху тази тайнсвена личност.

Стори му, че в очите на съдията се мярна нещо особено. В следващата секунда вече изглеждаше съвсем нормално — любезно замислен, с все още неспокойно дишане.

— Мисля, че не — попари надеждите на Харди той.

— Става въпрос за стара приятелка, може би още преди Хелън да се появи в живота му...

Джиоти помисли още известно време, после поклати глава:

— Съжалявам... Нещо важно ли е?

Окачил равнодушната маска на лицето си, Харди отвърна, че просто се е натъкнал на това име, което очевидно няма да послужи за нищо. Днес беше първият ден на защитните му пледоарии и той се нуждаеше от всичко, което би му свършило работа. Ако въпросната Сингълтери има нещо общо с парите в сейфа, или нещо такова, това би могло да го насочи към друг заподозрян...

Вероятно част от разочарованието му си беше проличало, тъй като съдията протегна ръка и приятелски го потупа по рамото.

— Не зная дали изобщо ще ви трябват заподозрени — рече той. — Внимателно следя хода на делото и имам впечатлението, че то се развива доста добре за вас...

— Щеше да се развива още по-добре, ако можех да посоча истинския убиец...

— Несъмнено — съчувствено кимна Джиоти. — Но вие водите битката много добре.

— Между другото, исках да ви благодаря за показанията...

— Казах истината, нищо повече — сви рамене съдията. — Нямах никакви доказателства за наличието на борба. Бях запознат с вашата стратегия и знаех накъде биете, за разлика от Драйсдейл и Соума...

Харди се позволи една дяволита усмивка:

— Получи се доста добре, нали?

— Ако имате предвид онези алюзии в стил Хемингуей — да — ухили се широко Джиоти. — Признавам, че сте роден за адвокат, господин Харди. С удоволствие бих пийнал чашка с вас, след като всичко това приключи и не ви се наложи да обжалвате...

Този човек не пропуска нищо, рече си с уважение Харди.

— И като нищо ще ми извиете ръцете, нали? — подхвърли той.

— Напълно възможно — кимна съдията, после на лицето му се появи тъжно изражение: — От време на време Сал страшно ми липсва... Смешно, нали?

— Защо да е смешно?

Съдията стисна устни, от цялата му фигура пролича, че съжалява за проявената сантименталност. В следващия миг тялото му се отпусна, а на лицето му изплува някаква странна, малко наивна усмивка.

— Имате ли истински приятели, господин Харди? — попита той.

— Няколко — сви рамене Харди. — Предполагам, че в това отношение съм извадил късмет...

— Някога и аз мислех така... Но медалът има и обратна страна, за която никой не иска да те предупреди...

— Какво означава това?

— Веднага бързам да добавя, че винаги съм искал точно това, което съм постигнал... Но за да го постигнеш трябва... как да кажа... трябва да си създадеш такива приятели... Обикновено това става, когато кариерата ти е във възход. Каниш гости, ходиш на гости, контактуваш... Впечатляваш хората с ума си, с професионалните си качества, с остроумието си... Чак свят ти се завива...

— Сигурно е така — кимна Харди. Не беше сигурен накъде бие с тези интимности Джиоти.

— После получаваш поста... — Върху лицето на съдията се изписа разочарование, или по-скоро съжаление за другите пропуснати възможности. — И всичко свършва. Отрязан си отвсякъде. Някои по-разумни съдии се справят добре. На останалите им липсват приятелите, но са принудени да се примирят. Приятелството е нещо опасно, от него до конфликта на интересите има само една крачка... Но нали си получил поста точно благодарение на тези приятели? И изведнъж вече нямаш право на топли чувства към тях, на искрени отношения. Оказваш се съвсем сам...

— Сал е бил вашето изключение! — изведнъж разбра Харди.

— Последният ми истински приятел — кимна Джиоти, огледа се да види дали са сами и тихо добави: — С него можех просто да се *отпусна!* Да бъда такъв, какъвто винаги съм искал да бъда. Предполагам, че затова ми харесаха вашите хемингуейски алюзии. Това е стилът на Сал. Той знаеше много неща, беше забавен, с него винаги се чувствах добре...

Харди махна с ръка към внушителната сграда зад гърба си:

— Там вътре не си правите много майтапи, а? — попита. — Нито пък си погаждате номера...

— Животът там е прекалено сериозен, господин Харди — дрезгаво отвърна съдията. — Не вярвайте на онези, които твърдят обратното... — Замълча, после тръсна глава и решително прогони сантименталните спомени. Просто нямаше време за тях. — Но някой

ден наистина ще пийнем по чашка. И аз ще започна да ви наричам Дизмъс...

— Страхувам се, че дори и тогава аз ще си остана на „Ваша Светлост“ — направи гримаса Харди.

— Ето виждате ли? — разсмя се на висок глас Джиоти. — Точно това имах предвид!

Харди влезе в кабинета на Солтър, подаде му заверената в деловодството на съда искова молба и дискретно се оттегли в дъното. Съдията започна да прелиства петте страници на документа, а в душата на Харди се настани напрежението.

По закон всяка искова молба от подобен характер трябва да бъде дискутирана в съдебната зала. При дело за предумишлено убийство това е задължително. По тази причина Солтър бе призовал в кабинета си всички главни действащи лица. Изправени до широкия прозорец, Драйсдейл, Соума и Фрийман тихичко обсъждаха последните съдебни клюки, които, както винаги, бяха повече от достатъчно. Те вече бяха запознати с исковата молба на Харди и бяха направили съответните, засега неофициални коментари по нея.

Съдебният стенограф бе заел позиция на един стол в близост до Харди, готов да улови всеки бисер от страна на присъстващите, стига да има такъв.

Харди имаше чувството за добре свършена работа. В исковата молба бяха описани всички точки на обвинението, бяха подчертани както основните им слабости, така и неспособността на прокуратурата да ги докаже по безспорен начин. Не беше доказано присъствието на Грем в апартаментата, не беше доказано наличието на борба там, а представителите на обвинението не успяха да накарат дори съдебния лекар да изкаже категорично становище за наличието на престъпление. Не се доказа никаква, дори и временна връзка, между парите и бейзболните картички, а показанията на Алисън Ли бяха напълно безсмислени.

Прокуратурата не разполагаше с нищо.

За разлика от съдията Солтър, който разполагаше с много неща. На първо място един богат на фотоилустрации обвинителен акт, който бе получил чрез специален куриер от добрия си приятел и

политически съюзник Дийн Пауъл. На второ място — категоричното становище на разширения съдебен състав, че е извършено престъпление и трябва да се заведе дело за предумишлено убийство. Освен това беше запознат в детайли и с всичко останало — задкулисните маньоври на защитата, купищата искове, с които го затрупваха и двете страни, купищата лъжи на обвиняемия... Поддържаше отлични колегиални отношения със съдията Харолд Дрейпър — бившият шеф на Греъм, но те бяха именно колегиални. Тоест, недостатъчно близки, за да позволят на защитата да иска отвода му — нещо, до което Харди положително би прибягнал в случай на нужда...

Нищо от тези неща не представляваше юридическа материя. Но взети заедно, те бяха важни неща, много по-важни от сухите материали, изисквани от закона.

Харди беше убеден, че някой ден Солтър ще напусне съда в името на политическата кариера. За подобна кариера той притежаваше всичко: приятен външен вид, солидни връзки в обществото, безупречни маниери. Беше от хората, които умеят да се държат приятелски с всички, без да се обвързват с интимности.

Солтър най-сетне приключи с четенето, свали очилата си и ги постави върху исковата молба. Съсредоточеното изражение на лицето му, казващо „не ме закачайте, защото мисля“, отстъпи място на сърдечната усмивка с табела „тук всички сме приятели“.

— Господа, моля — покани с жест той присъстващите в кабинета юристи, после насочи вниманието си към Харди: — Трябва да призная, че сте написал дяволски добра искова молба, Диз... Обосновките ви са наистина цветисти...

Охо, чак пък цветисти, рече си Харди и хвърли поглед към Фрийман, който леко сви рамене. Това, което очакваха, беше на път да се превърне в действителност.

Но Солтър не пропусна да забележи размяната на тези кратки безмълвни послания.

— Имате ли желание да добавите и устни аргументи? — попита той.

— Обвинението не успя да докаже нищо, господин съдия. Най-вече грабеж, въз основа на който са поискани утежняващите вината обстоятелства. Липсва дори косвена връзка между парите и смъртта на

жертвата. Липсва документ, който да сочи кога Греъм е взел парите и картичките. Момчето е обичало баща си и е полагало грижи за него.

С крайчеца на окото си забеляза как Драйсдейл докосва ръкава на Соума, предупреждавайки го да мълчи.

Солтър остави мълчанието да се проточи, вероятно защото му беше жал да отхвърли веднага една толкова добре написана и *цветиста* искова молба. А макар и предопределено, подобно решение беше твърде важно, за да бъде взето без никакво забавяне...

La politesse, както казват французите.

— Не знам — промърмори най-сетне съдията. — Продължавам да съм дълбоко загрижен от факта, че обвиняемият ни затрупа с лъжи...

— Мисля, че за тях има логично обяснение, господин съдия — възрази Харди. — Започнал е в момент на паника, а после вече не е могъл да спре.

— Но защо е изпаднал в паника, след като е невинен?

— На вратата му чукат инспектори от отдел „Убийства“ и той се препарира. Такива неща стават всеки ден...

Това си беше чисто ала-бала и всички присъстващи в кабинета го знаеха. Солтър щеше да отхвърли исковата молба, по простата причина че Харди няма достатъчно аргументи да го *принуди* да стори противното. Не може да посочи истинския убиец. Не успя да накара Страут да изрази категорично становище, че става въпрос за самоубийство. Всичко останало беше второстепенно, без достатъчно тежест.

Нова пауза. Солтър напълни дробовете си с въздух и бавно го изпусна. Нова приятелска усмивка.

— Мисля да оставим решението на съдебните заседатели, Диз. Молбата ви се отхвърля...

— Искам да си представиш нещо — рече Фрийман. Намираха се в съдебната зала и чакаха появата на Солтър, Греъм беше седнал между двамата. Откъм галерията се носеше обичайната човешка глъч. Толкова бяха свикнали с нея, че изобщо не я забелязваха. — Не, наистина. Затвори очи!

— Ако затворя очи, положително ще проспя появата на съдията — поклати глава Харди. — Вече съм си правил подобни експерименти...

Греъм местеше очи от единия към другия, после ги спря върху лицето на Харди.

— По-добре слушай какво ти казва Йода — рече той. — Иначе ще повика армията си и ти ще умреш.

С част от съзнанието си Харди изпитваше облекчение от факта, че Греъм продължава да се шегува. Затова го послуша и затвори очи.

— Ето, готово. Вече спя...

— Да, ама говориш — възрази Греъм.

— Говоря насън. Често ми се случва.

— Намираш се на висок трамплин, Диз — започна със заклинателен глас Фрийман. — Предстои ти скок салто и половина напред... Слушаш ли ме?

— Аха — кимна Харди. — Още съм тук.

— Опитай се да обмислиш скока. *Отдай* му се. Пълно кълбо напред, после още половин... И през цялото това време падаш свободно във въздуха. Окей?

— Готов съм.

— *Мисли!*

Харди направи опит да си представи ситуацията.

— Добре, а сега скачай! Отблъсни се с крака, завърти се! Усещаш ли го? Не спирай, не спирай!

Харди се подчини. Представи си как тялото му се превърта във въздуха и се врязва във водата.

— Готово — рече той и отвори очи.

— Как беше?

— Чиста работа. Забих се във водата като нож в масло, без никакви пръски...

Греъм местеше очи от единия към другия.

— Вие, момчета, сте луди! — обяви заключението си той.

Но Фрийман имаше всички основания да предложи подобен експеримент. Тази сутрин Харди започваше дългия маратон на защитната пледоария, предстоеше му да призове своите свидетели. Тук нямаше място нито за колебания, нито за грешки. Но често щяха да имат усещането, че летят във въздуха и правят опасни салта.

Стратегията им изключваше натиск върху съдията за промяна на обвинението. Не желяеха съдебните заседатели да стигнат до заключението, че обвиняемият може да бъде съден за убийство по непредпазливост — такъв компромис беше напълно неприемлив. Греъм няма да се изправи пред тях с надеждата да им стане симпатичен, за да се отърве с две-три години затвор. Позицията му ще бъде максимално ясна: или присъда за убийство, или нищо. Доживотен затвор, или свобода...

Тъкмо тук се криеше мъчителната неизвестност. В момента част от съдебните заседатели може би действително вярват, че той няма нищо общо със смъртта на баща си. Но след встъпителната пледоария на Харди едва ли някой ще има съмнения, че Греъм го е сторил. Сторил е това, което законът квалифицира като убийство или преднамерено отнемане на човешки живот... А защитата възнамеряваше да поляризира до крайност становищата на всеки отделен член на журито, да ги принуди да вземат крайно решение — онези от тях, които вярват, че Греъм *не е убил* баща си за пари, трябва да гласуват не за някакво по-мекко наказание, а за пълното му оневиняване...

Прокуратурата беше наблегнала на финансовия мотив за престъплението. Тя беше принудена да стори това, за да оправдае обвинението си в предумишлено убийство. А Харди нямаше друг избор, освен тоталната конфронтация — победителят получава всичко...

Тази стратегия носеше огромен риск, но и другите бяха единодушни по въпроса, че само тя им даваше надежда за пълно снемане на обвиненията.

Дори и най-малкият пропуск можеше да се окаже фатален. Харди не можеше да си позволи лукса да включи в пледоарията любимите си подмятания за „друг възможен извършител“. Сега нещата бяха максимално ясни — или доказва основателността на своята *единствена* версия, или губят делото!

Доктор Ръс Кътлър беше онзи млад човек, с когото преди няколко месеца Харди се беше срещнал в „Литъл Шамрок“. Тогава той беше уморен и небръснат, облечен в работни дрехи и пропит от

чувството за вина, че не бе направил нужното да изясни въпроса с предписването на морфина. Сега вече бе приключил със стажа и имаше частна практика. На няколко пъти се беше срещал с Фрийман и Харди, за да уточнят заедно поведението му на банката за свидетели.

Свеж и самоуверен, облечен в бежов костюм от ленен плат и шоколадова вратовръзка, Кътлър се изправи пред банката и даде клетва да казва истината, само истината и нищо друго, освен истината.

— Доктор Кътлър, бихте ли обяснили на съда откъде се познавате с Греъм?

— Играем в един отбор по софтбоул. Считаю се за негов приятел. Бях лекуващ лекар на баща му.

Последното изречение прогони и последните шумове в залата. Гласът на Харди прозвуча необичайно ясно в настъпилата мъртва тишина.

— Добре, докторе. Като лекуващ лекар на Сал Русо, вие вероятно сте му правили задълбочени изследвания, нали така?

— Да. Греъм каза, че баща му е болен и ме помоли да го прегледам.

— Бихте ли обяснили на журито какво открихте?

Кътлър с готовност се съгласи. Харди беше убеден, че свидетелят е особено подходящ за този съдебен състав, в който преобладаваха мъжете. Преди всичко защото и той беше мъж — нито много млад, нито много възрастен. Беше облечен достатъчно добре, за да вдъхва респект, но нищо повече от това. Лицето му имаше правилни черти, без да бъде особено красиво, а усмивката му беше широка и сърдечна. Един очевидно благ и достъпен човек — ето какъв беше Кътлър...

А дори и нещо повече, даде си сметка Харди. Имаше същата стойка като съдията Солтър, но беше дващестина години по-млад. Кое то не му пречеше да предизвиква доверие.

— Какво направихте след като прегледахте Сал Русо на скенер и подозренията ви за мозъчен тумор се потвърдиха? — зададе следващия си въпрос той.

— Искан да бъда абсолютно сигурен и прибягнах до МР — отвърна Кътлър. После, подсетен от Харди, накратко обясни какво представлява магнитния резонанс.

— Какво открихте с помощта на МР?

— Това, от което се страхувах: че ракът е в терминална фаза и не подлежи на лечение...

Някъде зад гърба на Харди прозвуча спокойният глас на Драйсдейл:

— Ваша Светлост, моля да ни разрешите достъп до съдийската маса.

— Едва съм започнал разпита на свидетеля, Ваша Светлост — бързо реагира Харди.

— Молбата ми има връзка с поведението на господин Харди, Ваша Светлост — настоя все така спокойно Драйсдейл.

Солтър се замисли за около три секунди, после им направи знак да се приближат.

— Ваша Светлост, обвинението приема, че Сал Русо е имал рак в напреднала фаза, а вероятно и Алцхаймер — започна без да губи повече време Драйсдейл. — Приема също така, че смъртта му е била както предстояща, така и неминуема. Въпросите на господин Харди в тази посока са излишни и не доказват нищо.

— Точно както и вашите обвинения — подхвърли под нос Фрийман.

— Господин Харди? — спокойно вдигна глава Солтър.

— Ваша Светлост, моите намерения са да насоча вниманието на съдебните заседатели към факта, че предвид тежкото си здравословно състояние, покойният може би сам е пожелал смъртта...

— И какво от това? — пискливо попита Соума, който очевидно си беше изпуснал нервите. — Убийството си е пак убийство!

Тримата юристи пред масата изненадано го изгледаха, но Солтър запази спокойствие.

— Моля забележките ви да бъдат отправени към съда, тоест към мен — твърдо изрече той и отправи тежък поглед последователно към Соума и Фрийман, след което отново се обърна към Харди: — Да смятам ли, че се готвите да наблегнете на психическото състояние на клиента си и да поискате промяна на обвинението в убийство по непредпазливост?

Харди предпочете да не отговаря директно на този въпрос.

— Искам да хвърля светлина върху отношенията между баща и син, Ваша Светлост. Прокуратурата твърди, че Грeъм е откраднал

парите на баща си, но не успя да подкрепи с факти това обвинение — както вие сам отбелязахте сутринта...

— Не е точно така — парира Солтър. — Аз отхвърлих вашата искова молба, без да уточнявам подобен факт.

Харди обаче нямаше намерение да се предава, тъй като това беше крайъгълният камък на цялата му стратегия.

— В показанията на доктор Кътлър ще открием и отговор относно мотивите на обвиняемия — настоя той. — От тях ще стане ясно, че Греъм Русо не би обрал баща си, защото наистина го е обичал.

Съдията се замисли. Сложи си очилата за четене, после отново ги свали и вдигна глава:

— Мотивите?

— Да, Ваша Светлост.

Огромен риск, който Харди бе принуден да поеме.

Солтър помисли още малко, после отсъди:

— Допускам разпита на този свидетел.

Харди изпусна една въздишка на облекчение, обърна се и тръгна към мястото си.

— Доктор Кътлър — започна отново той. — Вие току-що казахте, че Сал Русо е имал неизлечим рак. Колко според вас му оставаше да живее?

— От шест месеца до година.

— А какво ще ни кажете за самия тумор? Болезнен ли беше той?

— Да, защото нарастването му увеличаваше вътрешночерепното налягане. В резултат болният имаше страхотно главоболие, зрителни отклонения и нарушения в двигателно-опорния апарат.

— Щяха ли да се утежняват тези симптоми през шестте месеца или годината, за които споменахте?

— Да.

— Искате да кажете, че болките щяха да стават все по-силни, така ли?

— Да. Щяха да преминат отвъд границата на поносимото.

— Разбирам — кимна Харди, отиде при банката и си наля чаша вода. Очите му попаднаха върху лицето на Греъм и се разшириха от изненада. Стиснал челюсти, клиентът му беше зарязал дяволитото изражение, а клепачите му примигваха често-често, очевидно за да прогонят напирещите сълзи. Нямаше как да привлече вниманието на

журито към този миг, защото биха го обвинили в театралничене. Но успя да забележи, че част от съдебните заседатели бяха проследили погледа му и очевидно си правеха съответните заключения.

Върна се в средата на залата и продължи:

— Докторе, процесът на поставяне на диагнозата и задължителните консултации е бил доста продължителен, нали? Колко често ви посещаваше Сал?

— Два-три пъти седмично, в продължение на пълни два месеца...

— Сам ли идваше?

— Не, никога. Придружаваше го Греъм.

— Всеки път?

— Да, сър.

— А по какъв начин плащаше за изследванията и визитациите Сал? Имаше ли здравна осигуровка?

— Не, и това беше един сериозен проблем.

— Как го разрешихте?

— Греъм плащаше всичко от собствения си джоб.

Залата зашумя и Солтър бе принуден да въведе ред.

— Бихте ли описали какво точно е плащал Греъм?

Кътлър запази свободното си поведение и отговори непринудено, извърнат директно към съдебните заседатели, които го слушаха с видим интерес.

— Всичко — рече той. — Скенера, магнитния резонанс, изпълнението на рецептите в аптеките...

— Благодаря, докторе. След минутка ще се спрем специално на рецептите... Но откъде сте сигурен, че Греъм е плащал всичко това от собствения си джоб, а не от парите на баща си?

— Играем софтбоул в един полупрофесионален отбор — поясни Кътлър, кръстоса крак върху крак и отново изви глава към съдебните заседатели: — Плащаха ни след всеки мач. Греъм веднага ми даваше своите пари, с молба да покривам разходите...

— Ясно. Сега да се върнем на рецептите, които сте изписвали на Сал. Имаше ли сред тях някоя, която позволява закупуването на НР-формуляр?

— Да.

— Бихте ли се спрели по-подробно на този момент?

— Разбира се.

Кътлър не беше изгубил нищо от първоначалния си ентузиазъм, въпреки че разпитът му очевидно щеше да се проточи. Харди с одобрение забеляза, че той продължава да задържа вниманието на съдебните заседатели.

— Всъщност, няма бог знае какво да обяснявам — рече с нотка на извинение докторът. — Сал просто не желаше никакви извънредни мерки за спасяването на живота му. Което означава, че ако екипът на бърза помощ го завари в безпомощно състояние или мъртъв, той просто не трябва да предприема нищо. Желанието му беше изрично. Сал беше човек с голямо достойнство...

— Сам ли поиска НР?

— Да. Гръм беше там, но Сал го поиска за в случай че стигне до самоубийство...

Галерията зад гърба му отново зашумя, но Харди нямаше време да се наслаждава на ефекта от този отговор.

— Споменавал ли е пред вас, че възнамерява да се самоубие? — изстреля следващият си въпрос той.

Кътлър, Господ да го благослови, звучно се разсмя.

— Не съвсем — отвърна. — Един ден просто обсъждахме какво го чака и това беше една от възможностите... — Извърна се към заседателите и с безпомощна гримаса добави: — Понякога става и така...

— Какво искате да кажете, докторе?

— Ами... Да речем, че имате пациент, който ще умре скоро и в ужасни мъки. А в случая със Сал присъстваше и още един утежняващ нещата момент — страхът, който изпитваше от развитието на Алцхаймера... В подобни случаи се говори със заобикалки, някои неща се подразбират сами, въпросите по отношение на други си остават незададени...

— Как така?

Кътлър за момент се замисли, после кимна:

— Ще ви дам конкретен пример... Веднъж Сал ме попита дали дванайсет милиграма морфин могат да бъдат фатални. „Не искам да се самоубия по погрешка“, обясни той. Но всъщност искаше да ме попита: „Могат ли да се самоубия с тази доза, ако се стигне дотам?“.

— Възражение, Ваша Светлост! Това са спекулации! Доктор Кътлър не може да знае какъв въпрос е искал да му зададе Сал Русо!

Солтър се приготви да приеме възражението, но на Кътлър очевидно му писна да го поучават какво може да прави или да не прави един лекар.

— Напротив, *знам*, при това със стопроцентова сигурност! — леко повиши глас той. — Защото Сал ми зададе и други въпроси: как точно да се самоубие, дали алкохола засилва действието на морфина и прочие... А аз му казах, че ако отговоря на тези въпроси, мога да изгубя лиценза си, а дори и да попадна в затвора... По тази причина продължихме играта, за която ви говорих, и...

— Докторе, моля ви — спря го Солтър. — Ограничавайте се да отговаряте само на въпросите, които ви се задават. Такива са правилата...

В залата се възцари напрегната тишина. Но Кътлър бе успял да направи внушението си и всички разбраха какво има предвид: неизлечимо болните хора често проявяват склонност към завоалирани подмятания...

— Продължавайте, господин Харди — обади се най-сетне Солтър.

Харди кимна и се извърна към свидетеля:

— Докторе, Греъм Русо присъстваше ли когато си говорихте за самоубийството?

— Да.

Харди направи малка пауза и отпи нова глътка от чашата си. Греъм бе успял да се овладее и леко му кимна. Показанията на Кътлър явно бяха направили впечатление на съдебните заседатели. Неколцина от тях забързано си водеха записки, никой не изглеждаше отегчен или разсеян.

— Доктор Кътлър, знаехте ли, че Греъм работи в „Бърза помощ“?

— Разбира се. Двамата с него бяхме специалистите, които оправяха контузиите на целия отбор... Всъщност, това беше и поводът да се сбlijим.

— А можете ли да кажете дали е инжектирал морфин на баща си?

— Да. Правил го е и в мое присъствие. Лекарствата действат по различен начин, в зависимост от тяхното администриране. То се дели

на два основни вида: мускулно и венозно. Първоначално предписах мускулни инжекции морфин, в доста големи дози. Администрирани венозно, тези дози биха били фатални. Но на един етап Сал започна да изпитва много силни болки и аз бях принуден да покажа на Греъм как се прави венозна инжекция. Инструктирах го подробно, исках всичко да е пределно ясно...

Заседателите вече бяха чували това, но Харди нямаше нищо против да им го напомни отново — Греъм знаеше точно колкото знаеха и те...

— В такъв случай, възможно ли е Сал да не е обърнал внимание как му поставя инжекцията Греъм — мускулно или венозно? — попита той.

— Възражение, Ваша Светлост — разнесе се зад гърба му гласът на Драйсдейл.

Неволно увлечен от разказа на Кътлър, съдията бе дал прекалено голяма свобода на защитника и очевидно осъзна това.

— Господин Харди?

Харди беше доволен от възражението, тъй като получи възможност да навлезе в повече подробности.

— Ваша Светлост — извърна се към съдията той. — Господата Драйсдейл и Соума направиха всичко възможно да внушат на съдебните заседатели, че Греъм е ударил баща си с бутилката уиски, за да бъде в състояние да му сложи инжекцията. Те не успяха да докажат това, а моят въпрос към доктор Кътлър има за цел да изясни окончателно дали изобщо е било нужно да се прибегва до някакво насилие...

Солтър се замисли, после отхвърли възражението. Кътлър изчака да му прочетат въпроса за втори път, после отговори, че за опитен човек като Греъм не е никакъв проблем да постави както мускулна, така и венозна инжекция.

Това би трябвало да убеди заседателите, че Сал изобщо не би усетил разликата, рече си Харди. Следователно предположението за борба отпада, тъй като такава изобщо не се е налагала в случай че на девети май в апартамента на Сал е бил именно Греъм...

Фактът, че наистина не е бил там, вече нямаше никакво значение...

Харди беше на мнение, че противникът допусна тактическа грешка като изправи срещу този свидетел Соума, а не Драйсдейл. Свободното и дружелюбно поведение на доктор Кътлър влизаше в остро противоречие с нервната припряност на младия прокурор и това беше видно за всички.

От друга страна, и двамата бяха представители на динамичното младо поколение — отлични професионалисти с пъргав ум, които без тези качества трудно биха постигнали сегашното си положение в обществото. Всъщност, те доста си приличаха... Но тук, в съдебната зала, всичко беше въпрос на стил, а в това отношение Кътлър бе с едни гърди напред и без съмнение работеше в полза на Греъм...

— Доктор Кътлър, вие казахте, че сте приятел на обвиняемия — започна Соума. — От колко време го познавате?

— От около две години — сви рамене Кътлър.

— Играете заедно бейзбол, така ли?

— Софтбол.

— Добре, а виждате ли се с него извън софтбола?

— Извън софтбола аз не поддържам никакви социални контакти — усмихна се Кътлър.

— Това трябва да означава отрицателен отговор, нали? — изгледа го смръщено Соума. — Не поддържате социални контакти с обвиняемия извън спорта...

— Да.

Отговорът очевидно раздразни Соума и той се извърна към съдията:

— Ваша Светлост, въпросът ми изисква отрицателен отговор, но свидетелят отговаря положително!

— Това значи, че трябва да задавате по-ясни въпроси, господин Соума — отрязва го Солтър. — Моля, продължавайте.

Младият прокурор преглътна забележката и смръщено повтори въпроса си:

— Значи не се виждате извън софтбола, така ли?

Този път докторът само се усмихна и даде правилния отговор:

— Не.

— Много ви благодаря — язвително кимна Соума.

— Моля, пак заповядайте.

Сред публиката се разнесе смях, дори Солтър изглеждаше така, сякаш прави усилие да скрие усмивката си. Соума най-сетне се усети и на лицето му се появи нещо като подобие на усмивка.

— Споделял ли е обвиняемият с вас мотивите, които го карат да помага на баща си?

— Разбира се. И те бяха такива, каквито могат да се очакват. Поне за мен...

— Поне за вас, значи — проточи Соума и погледна към заседателите с многозначително вдигнати вежди. След очевидния фалстарт, най-сетне бе надушил нещо и вече знаеше накъде да продължи. — Вие сте бил наясно с мотивите му да помага на баща си, така ли?

— Да.

— И го смятахте за грижовен син?

— Да.

— А имахте ли представа колко време играе ролята на грижовен син?

— Възражение, Ваша Светлост — изправи се Харди.

— Приема се.

— В хода на това дело изслушахме показания, според които обвиняемият не е виждал баща си от петнайсет години — продължи Соума. — Това ли наричате грижовно синовно поведение, докторе?

Харди отново направи възражение, но Соума нанесе контраудар:

— Ваша Светлост, съдебните заседатели не бива да остават с впечатлението, че обвиняемият е бил воден от чувството на алтруизъм!

Съдията прие възражението на Харди, но атаката на прокурора продължи.

— Отбелязахте ли по време на своите визити, че Сал Русо е труден за гледане? — попита той.

— Какво означава труден? — вдигна вежди Кътлър.

— Но, докторе, нали става въпрос за човек, болен от Алцхаймер? Понякога такива болни не знаят къде се намират, не познават никого... Още повече че Сал Русо е страдал и от болезнен тумор в мозъка. Нима не е имало случаи, при които поведението му не е подлежало на контрол?

— Имаше — кимна Кътлър.

— Споменавал ли ви е обвиняемият, че баща му е тежък за гледане?

— Ами... Той беше...

— Да или не, докторе?

— Да.

— И той може би се е уморявал от всичко това?

— Възраждам! — надигна са Харди. — Това са необосновани предположения и манипулиране на свидетеля.

Соума се завъртя, хвърли му един гневен поглед и извика:

— Разпитвам свидетеля само за това, което е чул със собствените си уши, Ваша Светлост! Тук не става въпрос нито за необосновани предположения, нито за слухове! Не манипулирам свидетеля по никакъв начин, а просто се опитвам да разбера какво точно е чул!

Солтър отхвърли възражението на Харди и се извърна към стенографката с очевидното намерение да я помоли да прочете въпроса. Но Соума я изпревари и го повтори дума по дума:

— И той може би се е уморявал от всичко това? Грѐм Русо изричал ли е подобни думи пред вас?

— Е, добре, може би е изричал — съгласи се Кътлър.

— Ще приема това „може би“ за положителен отговор — кимна Соума. — А сега нека насочим вниманието си към сметките за лекарства и лекарските хонорари, които е плащал обвиняемия... Те сигурно не са били малки, нали така?

— Точно така.

— На какви суми възлизаха? Стотици, хиляди, десетки хиляди?

— Нека кажем хиляди...

— Добре, да бъдат хиляди. Споменавал ли е обвиняемия, че тези сметки започват да му тежат? Че са прекалено тежко финансово бреме за него?

— Не.

— Не? Той харчи хиляди долари да поддържа живота на един обречен човек, но въпреки това не се оплаква?

— Не. Поне аз не съм го чул.

— А допускате ли, че не се е оплаквал, просто защото не е харчил свои лични пари?

— Ваша Светлост... — скочи на крака Харди.

Очевидно очаквал възражението, Соума побърза да добави:

— Ваша Светлост, доктор Кътлър вече обяви, че Греъм му е давал хонорарите си от мачовете, но за пръв път чуваме, че е ставало въпрос за хиляди долари!

— Продължавайте — кратко кимна Солтър.

— Да приемем ли, че Греъм Русо е печелел хиляди долари от мачовете по софтбоул и именно с тези пари е заплащал медицинските ви услуги, докторе?

— Не бих казал, че това е ставало винаги — отговори след кратък размисъл Кътлър.

— Означава ли това, че обвиняемият понякога ви е давал пари с друг произход?

Кътлър хвърли кратък извинителен поглед към масата на защитата и сви рамене:

— Вероятно. Как другояче би могъл да постъпи?

— И тези пари са били на баща му?

— Възражение! Това са спекулации!

Соума изобщо не се спря, гласът му стана остър и писклив:

— Възможно ли е този източник да е започнал да пресъхва, докторе? Парите бързо са намалявали и обвиняемият...

— Възражение, Ваша Светлост! — принуди се да повиши тон и Харди.

За пръв път от началото на процеса Солтър прибегна до помощта на чукчето си.

— Моля да се овладеете, господин Соума! — изръмжа със заплашителен глас той. — При повторно избухване ще бъдете обвинен в неприязнено отношение към свидетеля, ясно ли е?

— Да, Ваша Светлост, моля за извинение.

Но от поведението му не личеше никакво разкаяние за стореното. Напротив — върху лицето му се бе изписала радостна възбуда.

— Докторе — продължи той. — Имахте ли впечатление, че обвиняемият очаква някаква награда за своите усилия?

— Не. Той беше...

— А оплакваше ли се Сал Русо — неговият баща, от огромните разходи за лечението си?

— Да, понякога той...

— Имахте ли впечатлението, че приема тези разходи като свои, а не на сина си?

— Не, това не беше...

— Сигурен ли сте, че парите не бяха на баща му?

— Не, но...

— Сигурен ли сте, че Сал не е възстановявал всички разходи на сина си, включително спечелените от софтбоул пари?

— Не, но аз...

На тази серия трябваше да се сложи край и Харди скочи на крака.

— Ваша Светлост, свидетелят е лишен от възможността да обясни своите отговори!

— Те не се нуждаят от обяснение, а само от да или не! — контрира Соума, който очевидно не искаше да даде време на съдията за обмисляне на възраженията. Защото съдебните заседатели ще запомнят какво е постигнал, а не как го е постигнал... Очевидно доволен от себе си, той пусна една пренебрежителна усмивка и добави: — Както и да е, аз нямам повече въпроси към свидетеля...

— Аз имам един — обади се в настъпилата тишина Фрийман и бавно се надигна от банката на защитата. Стори го без предварителни консултации с Харди и това означаваше само едно — той е абсолютно сигурен в това, което върши. — Доктор Кътлър, вие без съмнение сте разговаряли надълго и нашироко със Сал Русо и сина му... — Изчака лекото кимане на свидетеля и продължи: — По време на тези разговори случвало ли се е откровено да засегнете въпроса за асистирано самоубийство?

Галерията колективно ахна. Този въпрос би бил нормален, ако го беше задал Соума. Но не и когато идваше от представител на защитата.

Фрийман обаче го зададе съвсем спокойно, изчака вписването му в стенограмата и погледна очаквателно Кътлър. Доста разтърсен от яростната атака на Соума, младият лекар изглеждаше окончателно объркан.

— Да, много пъти — кимна той. — Сал искаше да знае дали ще му помогна, ако положението стане неудържимо... Аз категорично отказах.

— С бистър ум ли ви задаваше този въпрос Сал Русо по време на споменатите разговори?

— Да. В повечето случаи беше съвсем на себе си.

— Бях убеден, че въпросът е напълно уместен!

Намираха се в транзитната килия и Фрийман разпалено защитаваше своята позиция. Но Харди и Греъм се отнасяха с подчертано съмнение към гениалността му.

— Сега всички са наясно, че нещата опират до асистирано самоубийство!

— Те бяха наясно и преди началото на процеса, Дейвид — поклати глава Харди. — Но вече знаят, че не е точно така, че нещата са доста по-сложни...

— Дрън-дрън! — изръмжа Фрийман и започна да разопакова сандвича си. Отхапа едър залък и се приведе напред, за да позволи на сока да капе върху хартията. — Чуйте какво ще ви кажа... Греъм никога не е споменал, че възнамерява да убие баща си, по какъвто и да било повод! Не забравяйте, че колкото и да си падаме по версията асистирано самоубийство, тя също противоречи на закона, деца мои! — Показалецът му се заби в гърдите на Греъм: — Дори ако благодарение на нея отървеш пандиза!

— Не съм сигурен, че те разбирам — колебливо отвърна Греъм.

Фрийман махна с ръка по посока на Харди:

— Ще ме разбереш чак когато този сладкодумен дявол произнесе заключителната си реч!

— Не зная как да ти благодаря — язвително сви устни Харди.

— Този път минаваш гратис! — ухили се Фрийман и отново заби зъби в сандвича си.

ТРИЙСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Бавният валс на защитата продължи дни: започна в четвъртък следобед, продължи в петък, прехвърли се и в двата работни дни от новата седмица. Харди държеше заседателите да чуят за развитието на Алцхаймера, за отношенията между Сал и някогашното му семейство, за срещите му с Греъм на публични места. За тази цел призова на банката на свидетелите Хелън, Джордж и Дебра, плюс младият доктор Файнър, който пръв беше прегледал Сал в общинската поликлиника. Призова и собственика на ресторант US, където Сал често бе похапвал в компанията на сина си.

Разнищвайки подробно темата за мотива, той призова цял куп бивши колеги и познати на Греъм. Зад банката на свидетелите един по един седнаха петима негови колеги от „Спешна помощ“ — трима мъже и две жени, които бяха работили в екип с него в продължение на две години. Всички те бяха категорични в положителните си оценки за Греъм — един чувствителен човек с развито чувство на състрадание към болните, добър колега със задълбочени медицински познания, точен и компетентен. Всички в службата го обичали...

Освен Ръс Кътлър, пред съда се явиха още трима съиграчи на Греъм в „Хорнетс“. Те единодушно посочиха, че той редовно е водел баща си на мачовете, представял го на всички, а след това отивали да вечерят заедно. Бил грижовен син.

Особено впечатляващи бяха показанията на Роджър Стампис, който преди около година помогнал на Греъм да издирят Сал, изчезнал безследно по време на поредния мач. Двамата с часове обикаляли из тъмните улици, докато най-сетне открили стареца в барчето на някаква боулинг зала.

Греъм платил сметката му, натикал го в колата, закопчал колана и го откарал у дома. През цялото време не проявил дори следа от гняв или нетърпение. В заключение Стампис изрази надежда и той да има такъв син, когато остарее...

Крейг Айсинг беше мъжко момче, особено подходящо за този съдебен състав. Но призоваването му беше свързано и със съвсем

конкретни рискове. Харди изобщо не беше убеден, че участието на Греъм в мачове, за които се правят комарджийски залози, не попада под ударите на закона. Да не говорим за твърденията му, че основните му източници на доходи идват именно от тези мачове...

В крайна сметка решиха да рискуват и да призват Айсинг. Единствено той беше в състояние да даде смислено обяснение за бягството на Греъм от екипа сътрудници на съдията Харолд Дрейпър, а също така и да хвърли светлина върху на пръв поглед странното му решение да приеме мястото на резервен играч. Той просто бе успял да предвиди края на стачката в Професионалната лига, да се възползва от момента, за да се докосне още веднъж до атмосферата в големите клубове, и прочие, и прочие...

Следвайки възприетата стратегия, според която Греъм нямаше да дава показания, адвокатите му стигнаха до логичния извод, че някой друг ще трябва да обясни душевното му състояние в онзи момент. А за тази роля безспорно най-подходящ беше Крейг Айсинг... Защото Греъм не се бе проявил като предател с егоистични подбуди, а като човек, който иска да реализира своята най-голяма мечта...

Соума и Драйсдейл се бяха снишили. От време на време правеха възражения — най-често когато свидетелите се опитваха да дават оценка на постъпките на Греъм, но в общи линии оставиха Харди да си разиграва коня и да призовава когото поиска.

Никой от тези свидетели не можеше да оспори доказателствата на обвинението, депозирано в съда. За какво тогава да се тревожат?

В сряда, в седем и половина сутринта, Харди се затвори в канцеларията на Ейб Глицки, в компанията на Дейвид Фрийман и Сара Евънс. Целта на срещата беше да направят анализ на допълнителните улики по делото, събирани от Сара в продължение на четири месеца и, общо взето, не довели до нищо съществено. Харди и Фрийман възнамеряваха да призват още един свидетел, след което да преминат към заключителната част на защитните действия. С надеждата, че най-сетне ще съумеят да представят поведението на Греъм в логична и убедителна светлина...

Харди отдавна бе напуснат от първоначалната си увереност в правилността на избраната стратегия. В общи линии делото се

развиваше според очакванията му, но поведението на съдебните заседатели никога не можеше да се предвиди, особено пък на тези, техните... Връщайки се на примера на Фрийман, рискованият му скок продължаваше вече четири дни, тялото му бе в положение на свободно падане и единственото, което можеше да направи, беше да се надява на успешно приводняване...

В общи линии не бе успял да отхвърли нито едно от основните обвинения на прокуратурата. Разбира се, направи доста, за да омаловажи свидетелските показания по въпроса на наличието на борба, но това беше горе-долу всичко. В основите си защитата му се базираше на алтернативни обяснения на същите факти, които използваше и обвинението.

Нещата бавно опираха до един простиък въпрос: на какво ще повярват съдебните заседатели. Или на кого... В този смисъл беше добре, че никой не е в състояние да посочи с пръст други „евентуални извършители“...

Сега вече нямаха избор. Защитата на Харди бе напълно лишена от алтернативи. Но въпреки това, той не можеше да се отърси от неприятното чувство, че цялата му стратегия се крепи на една лъжа. Една цинична лъжа, която несъмнено ще бъде от полза на правосъдието, но все пак лъжа...

Фрийман не беше във форма. По всичко личеше, че е спал с костюма си, а фактът, че не беше взел душ, не подлежеше на никакво съмнение тук, в тясната стаичка. Закуската му се състоеше от купчина фъстъци, чиито черупки се издигаха като малка планина върху бюрото на Глицки.

— Вижте какво, лейтенант — изръмжа възрастният адвокат. — Веднага можем да поискаме едномесечно прекъсване, Солтър няма да ни откаже... Според мен трябва да направим точно това и веднага да се заловим за тази комарджийска писта...

— Това едва ли ще стане, Дейвид — опита се да го вразуми Харди. — На този етап съдията не може да отложи делото, защото това ще се отрази отрицателно върху съдебните заседатели. Освен това, нещата едва ли опират до комар...

Фрийман изобщо не му обърна внимание, очите му останаха заковани върху лицето на Глицки.

— Знаем, че Крейг Айсинг поддържа тесни връзки с поне две дузини комарджии в този град! — продължи настоятелно той. — А повечето от тях са използвали куриерските услуги на Сал...

— Преди много време — подхвърли Харди.

— ... и откритите у Сал пари може би са били именно такава пратка — довърши мисълта си Фрийман.

— Нямаме никакви доказателства за това — обади се Сара.

— Защото не сте *открили* такива — заядливо рече Фрийман.

— Точно така! — блеснаха очите на Сара. — Не сме ги открили, защото не съществуват!

— Хей, хей! — обади се Глицки. — Не започвайте с безсмислените обвинения! Няма смисъл да се ядосваме...

— Аз не съм ядосан — искрено се изненада Фрийман. Както винаги, той се стремеше да докаже в спор своята правота. Нима това може да бъде обидно?

Но Евънс беше поруменяла.

— Два пъти разпитах Крейг Айсинг, господин Фрийман — рече тя. Практически го беше сторила четири пъти, но Глицки ѝ беше дал разрешение само за два от тях. — Изрично подчертах, че се интересуваме само от Сал, а не от комарджийските му далавери. На което той отговори, че доколкото му е известно, поне от две години насам никой не е използвал Сал като куриер...

— Доколкото му е известно, значи... — недоволно повтори Фрийман.

— И Греъм твърди същото — обади се Харди.

Фрийман бавно ги изгледа и поклати глава:

— Ето каква била работата, значи... А като сте такива последователи на Павлов, случайно да помните, че Сал е имал пропуски в паметта? Като нищо може да се окаже, че е приел нечия оферта, взел е торбата с парите, а после всичко е забравил...

— От кой е взел торбата? На кой е трябвало да я предаде? — попита Глицки.

— Ейб има предвид от *кого* и на *кого*, Дейвид — с усмивка поясни Харди.

— Хубаво де, нека бъде *кого*! — навъсено промърмори Глицки.

Без да обръща внимание на приятелското им заяждане, Фрийман тръсна глава:

— Това е ваша работа, лейтенант! Свършете си я!

Глицки също не беше ядосан. Възхищаваше се на настоящостта на стареца, но си даваше сметка, че на въдицата му риба няма.

— Дейвид — въздъхна той. — Посочете ми къде да търся и веднага започвам. Не твърдя, че подобно нещо е невъзможно. Не твърдя дори, че не се е случило. Но пред съда е изправен човек, когото съдят именно за това, за което бих разпитал тези хора, стига да ги откроя...

— Ами изгарящият от желание да сътрудничи господин Айсинг?

— Той е *наш* свидетел, Дейвид — принуди се да му напомни Харди. — И наистина ни помага...

— Това го знам — махна с ръка Фрийман. — Но с какво ни е помогнал напоследък? — Извърна се отново към Глицки: — Вижте, трябва да пратите още една призовка на Айсинг. Натиснете го здраво за комара, заплашете го, че ще го прехвърлите на отдела за борба с корупцията. Кажете му, че може да отърве кожата само ако ви предаде списък с имената на всичките си комарджийски партньори, после започвайте да ги привиквате един по един... Случайно този тип да ви се води по бумагите? — Имаше предвид полицейско досие.

Наистина развеселен, Глицки хвърли кос поглед по посока на Сара, после се извърна към Харди:

— Нещо друго, Диз?

— Мисля, че прекали, Дейвид... Нима наистина вярваш, че могат да арестуват елита на младото поколение в този град?

— Могат — тръсна глава възрастният адвокат. — Поне Глицки може...

Седяха зад банката си в празната съдебна зала. Фрийман бе предложил втори вариант: Глицки да арестува Дан Тоска и да изстиска от него информация за многомилionenния бизнес с контрабандния улов на риба. Но лейтенантът възрази, че не може да стори това, тъй като около Тоска няма дим, за да търсят огън... Сара го подкрепи.

— Въпросът не е дали *може*, Дейвид. Въпросът е *защо*. Те нямат основателни причини да го сторят.

— Дрън-дрън! — поклати глава старият.

— Освен това решихме да си стоим на нашата писта — напомни му Харди.

— Ти го реши — възрази Фрийман. — Мен ако питаш, аз ще направя всичко възможно, за да избегна осъдителната присъда. А ако се намери съдия, който да ми отложи делото с пет години, ще приема. Защото става въпрос за основни принципи.

— Говориш като истински адвокат по наказателни дела.

— Трябва ли да ти напомням, че съм именно такъв?

— И ще оставиш клиента си през цялото това време да гние в затвора?

— Абсолютно!

— Питам се дали това прекомерно чувство на състрадание към ближния ти е вродено, или си го придобил по-късно — засмя се Харди.

— И от двете по малко — отвърна Фрийман. — Но както и да е... Глицки се измъкна, следователно пак се връщаме на първоначалния вариант. Призоваваме ли Брандт?

По този въпрос бяха спорили дълго и ожесточено, вече бяха наясно какво трябва да правят. Барбара Брандт несъмнено ще се изяви като пламенен защитник на правото на доброволна смърт и ще хвърли мнението си право в лицата на съдебните заседатели. Но по време на разпита на Ръс Кътлър, именно това бе сторил и Фрийман. Само кретен не би усетил накъде вървят нещата, а Харди искрено се надяваше, че сред съдебните заседатели няма кретени.

От друга страна обаче Брандт положително ще се закълне, че Греъм е убил Сал. Клетвата очевидно няма да я притесни, тъй като по принцип си е изпечен лъжец. Харди нямаше представа за резултатите от теста с детектора на лъжата, на който Драйсдейл и Соума бяха подложили тази жена. Но в списъка на свидетелите им фигурираше името Лес Уоръл — специалист полиграф.

Харди си беше направил труда да разпита Уоръл още преди няколко седмици, от показанията му стана ясно, че Брандт успешно е издържала теста. Но по същото време в печата се появиха няколко материала, в които се твърдеше, че Барбара Брандт е била обучавана от специалисти и е знаела всички начини да издържи този тест. Харди не знаеше дали самият Уоръл има пръст в тази работа и изгаряше от желание да го затрупа с въпроси. По принцип резултатите от детектора

на лъжата нямаше да бъдат допуснати в съда, но и двамата с Фрийман бяха в състояние да подушат капана...

— Ще оставя решението на инстинкта си — рече най-сетне той.

— Значи ще действаш по настроение, а? — изгледа го Фрийман.

— Точно така.

— Отдавна не бях чувал по-тъпа идея!

— Ти постоянно го правиш — напомни му Харди.

— Да, но аз съм невероятният Дейвид Фрийман! — Не стана ясно дали се шегува, или не.

— Ще ги победи, Дейвид. Ще им разкажа играта!

— Без Брандт?

— Като се замислям — май да... Тя не може да съобщи нищо ново на журито.

Фрийман изглежда прие това мнение.

— Имаш ли конкретен план? — попита той.

— Само в най-общи линии — призна с крива усмивка Харди. — А това означава мили физиономии и пируети, предшествани от скрито плюене в пазвата...

В сградата на Главна прокуратура на Фримънт стрийт се провеждаше друго съвещание. Участници в него бяха Драйсдейл, Соума и Дийн Пауъл — големият бос. Едва на втория ден от пледоариите на защитата те си дадоха сметка, че не бяха предвидили тактиката, до която прибегваше Харди.

Предстоеше им да вземат важно решение, но все още не бяха единодушни относно начините, по които да продължат процеса. Председателското място на дългата и солидна маса в заседателната зала бе заето от Дийн Пауъл. Лицето му под гъстата грива почти бели коси бе зачервено, в очите му играеше безпокойство.

— Пет пари не давам за стратегия, която би могла да ни спести срама, Арт — отсече той. — Нямам никакво намерение да се отказвам от утежняващите вината обстоятелства!

— Исках да кажа само едно, Дийн — меко, но настоятелно възрази Драйсдейл. — В никакъв случай не бива да допускаме това момче да излезе на свобода! Но ако съдебните заседатели са лишени от избор и са принудени да избират между осъдителна присъда за

убийство с цел грабеж и оправдателна присъда, те като нищо ще го оправдаят! А тогава ще възникне въпроса за какво беше цялата работа, нали?

— Отговорът на този въпрос е абсолютно ясен — троснато отвърна Пауъл, който очевидно не беше склонен да разглежда никакви варианти. — Един убиец трябва да си получи заслуженото! За това е „цялата работа“, както я наричаш. Освен това, силно се съмнявам, че журито ще стигне до оправдателна присъда...

— Ние искаме да елиминираме окончателно тази вероятност, Дийн — набра кураж да се обади Соума. — Като им дадем шанса да обмислят и други възможности, а именно — непредумишлено убийство. Присъдата в този случай ще бъде по-лека, но така отстраняваме опасността да го оправдаят...

— Харди ги води именно в тази посока, Дийн — добави Драйсдейл. — И ние с Гил искаме да го отрежем.

— А бе вие не чувате ли какво ви казвам? — повиши тон Пауъл. — На чужд език ли ви говоря? Греъм Русо е обвинен в убийство с цел грабеж! Мога да ви уверя, че си давам съвсем ясна сметка какво означава това. Но ще ви кажа и друго — в момента, в който покажем, че сме склонни да променим обвинението; в момента, в който дори само *загатнем* за подобна възможност, съдебните заседатели ще разберат, че не сме в състояние да докажем първоначалната си теза. И тогава *със сигурност* ще го оправдаят!

В помещението настъпи обичайната тишина, съпътстваща всяко гневно избухване на началниците. Драйсдейл се съобрази с нейната продължителност, после тихо подхвърли:

— А какво ще кажеш, ако не оспорим тезата за асистирано самоубийство, Дийн?

— Тук си дяволски прав! — изръмжа Пауъл.

Но Драйсдейл не беше свършил:

— ... А след това включим забележките си по нея в инструкциите, които Солтър ще предаде на съдебните заседатели?...

Бяха изправени пред съвсем конкретна дилема. Същата, която защитният екип на Харди бе преодолял с цената на мъчителни усилия и бе стигнал до заключението, че трябва да продължава да се придържа към основната си линия до най-удобния момент. Прокуратурата не искаше да мъти водата и по тази причина отказваше

да допусне, че смъртта на Сал се дължи на друга причина, освен на предумишлено убийство. Технически погледнато обаче, наказателният кодекс на щата Калифорния третираше асистираното самоубийство като углавно престъпление... Може би не предумишлено убийство, но все пак убийство, за което се полагат дълги години затвор...

Драйсдейл споделяше опасенията на Пауъл, че ако на този етап от процеса променят обвинението си в асистирано самоубийство, ще станат за смях и вероятно ще се стигне до оправдателна присъда. Същевременно обаче си даваше сметка, че ако имат смелостта да го сторят, шансовете на Греъм Русо да излезе свободен от съдебната зала рязко намаляват...

Драйсдейл щеше да убеди съдията Солтър да инструктира съдебните заседатели, в смисъл че асистираното самоубийство също се третира като убийство. По този начин победата, макар и частична, щеше да принадлежи на Пауъл.

Но главният прокурор остана непреклонен. Не беше склонен на подобни компромиси, екипът му трябваше да се бори за пълна победа.

— Още преди шест месеца избрахме битката, Арт — поклати глава той. — Или ще го осъдим за убийство с цел грабеж, или ще го пуснем да си върви...

Напрежението се оказа непоносимо за Соума, който въздъхна и стовари отворената си длан върху масата.

— По дяволите!

Пауъл реагира с бързината на гърмяща змия.

— Не смейте да си позволявате подобно поведение, господин Соума! — изсъска той. — Още една подобна реплика и ще се окажете безработен, ясно ли е? Страхувате се, че не успяхте да докажете обвинението, а?

— Доказахме го, сър — вдигна очи Соума.

— Да се надяваме, че е така! — заплашително го изгледа Пауъл. — Да не съм чул дори думичка за асистирано самоубийство в заключителната ви пледоария, ясно? Можете да го споменете само за да подчертаете, че то не представлява никакъв аргумент спрямо основното обвинение, което си остава предумишлено убийство. Нашето момче е видяло сметката на баща си заради парите. Точка по въпроса. Ако вие двамата имате някакви проблеми по този въпрос — очите му обхванаха и Драйсдейл, — толкова по-зле за вас!

Изхвърлила от главата си сутрешното съвещание в кабинета на Глицки, Сара изравни крачка с партньора си и забърза по посока на асансьорите. Там се беше събрала доста внушителна тълпа и двамата, по негласно споразумение, се насочиха към стълбите. Стигнаха втория етаж, тя вдигна глава и механично огледа дългия коридор. На дървената скамейка пред съдебната зала на Греъм седеше бременна жена с широко разкрасени нозе. Нещо я жегна. Помоли Лание да я почака за минутка и се насочи към скамейката.

— Вие ли сте Дебра Макоури?

Жената вдигна глава и кимна. Лицето ѝ беше тъжно, сякаш всеки момент щеше да се разплаче.

— А вие коя сте?

Сара се отпусна на скамейката до нея и се представи.

— Аз арестувах брат ви — добави тя. — Не зная дали си спомняте, но веднъж разговаряхме по телефона и...

— Спомням си — кимна Дебра и чертите ѝ се опънаха.

— Оттогава насам ви търсих още няколко пъти, но все не можех да ви хвана...

— Работя — мрачно поясни жената.

— Но сега сте тук — подхвърли Сара.

— И вчера бях тук. Призоваха ме като свидетел, взех си отпуска... Неплатена. Чух, че днес започват заключителните пледоарии и реших да остана.

Сара знаеше доста неща за Дебра, главно от Греъм. Подобно на майка си, тя също се бе омъжила за човек с по-ниско обществено положение и очевидно си носеше последиците. Греъм дълбоко я съжаляваше. Според него Дебра умишлено водеше този начин на живот, просто за да бъде в тон с неверния си съпруг, който изобщо не я заслужава...

Но и при нея всичко бе свързано с бягството на Сал от семейното гнездо, също като при Джордж. Дълбоко наранена, тя губи всякаква увереност в себе си, животът ѝ тече под знака на горчивото разочарование. Постепенно стига до убеждението, че не заслужава да бъде обичана, че никой на този свят няма да изпитва топли чувства към

нея. А сега, когато всеки момент щеше да роди детето на Брендън, я чакаха още по-тежки изпитания...

— Но защо? — попита Сара. — Нали казахте, че не обичате Греъм, че той е човек, на когото не може да се вярва?

Дебра мъчително преглътна и поклати глава:

— Той все пак ми е брат...

— Какво означава това за вас?

— Означава, че не искам да отиде в затвора.

— Мислите ли, че той е убил баща ви?

Петната по лицето на бременната жена видимо потъмняха.

— Не знам — прошепна тя.

— Но сте убедена, че е откраднал парите му, нали?

— И в това вече не съм сигурна — въздъхна Дебра. — Чух показанията на онази жена от банката. Май никой не е сигурен какво точно е станало... А вие защо сте ме търсила?

Защото Харди беше настоял, отвърна наум Сара. Защото искаше окончателно да приключи с пистата „някой друг го е извършил“. Никой от двамата не беше очаквал нещо съществено от нея, но Сара продължаваше да се учудва, че жената явно не желае да я види.

— Проверях различни версии — рече на глас тя. — Вие ми казахте за бейзболните картички, от думите ви останах с впечатлението, че знаете и за други спестявания на Сал...

— Кое то се оказа вярно...

— Да — кимна Сара. — Но въпросът не е в тези спестявания, а откъде вие знаете за тях...

— Не съм съвсем сигурна... Може би съм предчувствала, че е така, а може би Греъм е споменал нещо в тази връзка...

— Но нали твърдите, че повече от две години не сте разговаряла с него? — Дебра се размърда и сложи длан върху корема си, а лицето ѝ още повече потъмня. В очите ѝ проблесна влага. — Вие казахте, че Сал държи бейзболните картички в жилището си. Откъде знаете това? Ходила ли сте там?

— Не — поклати глава жената. — Просто предполагах... — После поведението ѝ рязко се промени и тя яростно се нахвърли върху Сара: — Защо ме разпитвате? Не съм сторила нищо лошо!

— Не твърдя противното...

— Но...

— Просто се опитвам да разбера откъде знаете онова, което споделихте с мен... — На Лание очевидно му писна да виси на площадката и той бавно се насочи към тях. — Това е партньорът ми, инспектор Лание — представи го Сара.

Лание кимна.

— Всичко ли е наред?

Сара реши да продължи с натиска.

— Убедена съм, че помните къде сте била в деня, в който баща ви беше убит — настоятелно рече тя. — Такова нещо не се забравя...

— Права сте — кимна Дебра. — Освен това аз нямам навика да забравям... Беше петък, нали? Значи съм била на работа...

— Цял ден? Нямате ли обедна почивка?

— Не, всъщност да... имаме... Май наистина не помня... — Дланите започнаха лек масаж върху издутия корем: — Вижте, това не ми харесва... — Не направи опит да стане вероятно защото ѝ пречеше Лание, щръкнал на крачка пред нея. — Сал винаги е притежавал тези бейзболни картички, помня това още от дете... Което означава, че *би трябвало* да са у него. А от приказките на майка ми оставах с впечатлението, че той има и спестени пари... Това е всичко.

— Защо ми казахте, че Греъм крие нещо и не може да му се вярва?

Сара имаше отговора на този въпрос, но искаше да чуе обясненията на Дебра. От очите на бременната жена най-сетне рукнаха сълзи. Тя започна да рови в чантичката си за нещо, с което да ги избърше.

— Той не е лош...

— Кой не е лош, Дебра? Греъм ли?

Жената подсмърчаше и поклащаше глава.

— Не искам да влезе в затвора, това е всичко! Знам, че не е убил Сал за проклетите пари!

— Откъде знаете това?

— Просто го познавам. Той никога не би направил подобно нещо... — Очите ѝ умолително пробягаха по лицата на Сара и Марсел: — А за парите изобщо не ме е грижа. Вече не... Не искам никакъв дял. Макар че Брендън...

— Съпругът ви? — подтикна я Сара.

— Той настояваше за парите — подсмръкна Дебра. — Той ме накара да искам дял от тях... Нямах намерение да натопя Греъм. Единственото, което исках, беше семейството ни да бъде такова, каквото беше преди... Господи, защо е толкова трудно това?

Сълзите се търкаляха по бузите ѝ. Сара съчувствено я докосна по рамото, после кимна на Марсел да си вървят...

ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Два дни по-късно Харди приключи защитата си без да призовава нито Барбара Брандт, нито Греъм Русо. Прокурорите приближиха глави в кратко съвещание зад масата си. Бяха разочаровани, но не и изненадани от факта, че ги лишават от възможността да разпитат Греъм.

Единият от тези дни прекараха изцяло в кабинета на Солтър, впуснали се в разпален спор относно инструкциите на съдебните заседатели. Съдията беше раздразнен от факта, че го лишават от възможността да предложи алтернативата „убийство по непредпазливост“ и заседателите трябва да избират единствено между осъдителна присъда за предумишлено убийство и оправдаване. Но и двете страни не желаеха убийството по непредпазливост (нещо, на което имаха абсолютно право по закон), затова Солтър сви рамене и сухо им пожела успех.

Харди се извърна и хвърли поглед през рамо към претъпканата както в първия ден на процеса галерия, където ясно се очертаваха двата враждуващи лагера. Единият бе групиран около Прат, а другият — около главния прокурор Дийн Пауъл. Джеф Елиът от „Кроникъл“ също беше тук, в близост до него, сред групичка свои последователи, стърчеше Барбара Брандт, която очевидно бе преодолела разочарованието си от факта, че защитата не бе пожелала да я изслуша. На първия ред, точно зад гърба на Харди, седеше Хелън Тейлър, до нея личеше огромния корем на Дебра, бременната сестра на Греъм.

Забрави за тях в секундата, в която Соума се надигна от мястото си. Залата притихна. Според правилника, прокуратурата имаше право на заключителна пледоария преди тази на защитата. После Соума ще получи последната дума, след което идва ред на Солтър за инструктаж на съдебните заседатели. И те щяха да се оттеглят за размисъл.

Харди се приведе към Греъм и тихо се осведоми за настроението му, а после го предупреди, че трябва да се стегне и да изслуша спокойно това, което предстои.

Младежът се усмихна и леко стисна ръката му.

— Не се страхувай, аз съм окей! — бодро рече той.
— Лесно ти е да го кажеш, нали?

След кратката обедна почивка, по време на която Харди така и не успя да хапне нито зальк, тримата отново се събраха зад банката на защитата. Соума се бе върнал на спокойното си поведение от откриването на процеса и в продължение на около един час бе изложил вече познатата си версия — точно и убедително. Подчинявайки се на заповедта на Дийн Пауъл, той не спомена нито дума за асистирано самоубийство — нещо, което би дало основателна храна за размисъл на съдебните заседатели. Този факт донесе огромно облекчение на защитата.

Харди и Греъм започваха да вярват, че имат шанс, докато Дейвид Фрийман беше категорично убеден в оправдателната присъда. Лишен от предразсъдъци, прям и откровен, той непрекъснато повтаряше, че всичко ще бъде наред — факт, който подлуди другите двама.

— Хей, Дейвид! — не се сдържа Харди. — Случайно да си чувал, че не бива да предизвикваш съдбата по подобен начин?

— Защо не? — учудено го изгледа старецът.

— Няма значение — промърмори Харди, предупреди Греъм да не си хаби нервите и напусна килията.

Сега заобиколи банката и се изправи пред бокса на съдебните заседатели — много по-близо до тях, отколкото по време на свидетелските разпити. Изчака да се успокои, хвърли един ободряващ поглед към Греъм и Фрийман, после започна:

— Дами и господа съдебни заседатели. В началото на този процес ви казах, че Греъм Русо е обичал баща си, казвам ви го и сега...

Направи още една крачка към бокса и продължи:

— Сал Русо е живял в един враждебен свят, който е заплашвал да се сгромоляса върху него. Мрачен, запълнен от все по-силна болка свят... Дълго време е бил напълно откъснат от трите си деца, но преди около две години е възстановил контакт с Греъм, най-големия си син... По това време Греъм е имал свои собствени неприятности, свързани с уреждането на живота си. Неприятности, които — сигурен съм в това — са изпитали и повечето от вас...

Опитваше се да установи контакт с журито, особено с мъжката част на неговите членове. Те трябва да усетят, че Греъм не е различен от тях.

— В името на голямата си младежка мечта той напуска престижната служба, която получава след завършването на юридическия факултет. За съжаление тази мечта — мечтата му да играе бейзбол в Професионалната лига — не се осъществява. Просто не улучва топката по най-добрия начин... Сигурен съм, че това се е случвало на мнозина от нас. — Последната му реплика предизвика една-две съчувствени усмивки в бокса. — И така, той се връща в Сан Франциско, твърдо решен да започне работа по специалността си. Но бързо открива, че такава работа няма, че хората, които е смятал за свои приятели в затворения свят на юриспруденцията, отдавна са го изоставили... — Внимателно обмислени, тези думи имаха за цел да предизвикат съчувствието на заседателите, голяма част от които бяха работници.

— Такъв е моментът, в който Греъм възобновява отношенията си със Сал — продължи Харди. — А от показанията на членовете на семейството му — майка, брат и сестра, разбираме, че този момент съвпада със сериозните здравословни проблеми на Сал, който вече има пропуски в паметта. Тоест — намира се в началната фаза на болестта на Алцхаймер. От време на време забравя къде се намира, какво иска да направи. Греъм е единственият, който може да му помогне... Но той прави много повече от това. Той се превръща в приятел и компаньон на баща си. Дватамата вечерят заедно, ходят по мачове. Обикалят града, разговарят, смеят се, възстановяват една забравена връзка. До момента, в който, според показанията на доктор Кътлър, Сал започва да получава все по-тежки пристъпи на главоболие...

Харди направи малка пауза, след която възнамеряваше да смени посоката и да нападне обвинението.

— Вие чухте твърденията на господата Соума и Драйсдейл, според които Греъм е презирал баща си и е поддържал контакт с него единствено заради парите. Чухте и предположението им, че парите за лечението на Сал са били негови собствени пари. Но нека ви напомня, че никой в хода на делото не успя да предостави доказателства в подкрепа на тези твърдения. И знаете ли защо? Защото те не отговарят на истината! Греъм не се е оплакал нито веднъж, че грижите за Сал му

тежат. Съдията Джиоти ви каза, че той го е посещавал няколко пъти седмично, създавал му е удобства, поставял му е болкоуспокоителните инжекции. Вършил го е постоянно, чак до края на живота му... Блу — съседката на Сал, призована като свидетел на обвинението, потвърди разказът на Джиоти. Никой не може да се съмнява във всеотдайността на Греъм, който наистина е обичал баща си...

Нова пауза. Харди се приближи до банката за глътка вода. Очите му пробягаха по разтворения върху нея бележник, на който с едри букви бяха написани само три думи: ОБИЧ, ДОКАЗАТЕЛСТВА, БЛИЗОСТ. Все още не беше преминал на доказателствата и обичайните трудности, свързани с тях. Сега обаче бе длъжен да им отдели дължимото внимание. Откъсна една страница от списъка с доказателствата на Соума и отново се насочи към бокса. Спря непосредствено до парапета, думите му нямаха нищо общо с официалната защитна реч, а бяха по-скоро обикновен, човешки разговор.

— Може би забелязвате, че отделям малко време за опровержение на предоставените от обвинението доказателства. Правя това просто защото рационалните зрънца в тях са твърде малко. Никой никога не е видял, а дори и *не е чул* за враждебно отношение на Греъм спрямо баща му, напротив — всички са убедени, че между двамата е съществувало дълбоко приятелско чувство. Ами прословутите петдесет хиляди долара? Бейзболните картички? Нима господата Соума и Драйсдейл успяха да докажат нещо друго, освен че в даден момент те са били притежание на Сал, а в следващия — на Греъм? Нима не е по-разумно да допуснем, че Сал си е давал сметка за състоянието си и по тази причина е пожелал да предаде ценностите си на съхранение от Греъм, който, освен че му е първороден син, е негов компаньон и приятел? Нима не е логично да стигнем до заключението, че той е искал да помогне на сина си за покриването на немалките разходи по своето лечение? Нима след всичко, което научихте тук за характера на Греъм Русо, можете да допуснете, че той изведнъж ще се промъкне като крадец в жилището на баща си, за да му задигне парите? Това е смешно, дами и господа. Това е изключено. Това изобщо не е станало. Подобна тежест имат и доказателствата за наличие на борба в жилището на Сал. Позволете ми да спомена нещо, което със сигурност ще чуете и в инструктажа на съдията Солтър:

прокуратурата е длъжна да докаже пред вас *неоспоримата* вина на Греъм, докато аз не съм длъжен да ви доказвам нищо. Тежестта на доказателствата никога не може да бъде преотстъпвана — тя неизменно лежи върху плещите на обвинителите. За вас остава да прецените валидността на тези доказателства. Която в случая, за огромно съжаление на господата от прокуратурата, просто не съществува...

Солтър прочисти гърлото си и вдигна глава:

— Господин Харди, оставете инструктажа на мен, ако обичате...

Забележката му е съвсем уместна, кимна Харди. Но той вече беше постигнал целта си: да покаже на заседателите непоколебимото си убеждение, че истината е на негова страна.

Извърна се към бокса, на лицето му се появи извинителна усмивка:

— Тук, в тази зала, вие изслушахте дълга поредица от показания, свързани с характера на Греъм, с отношенията между него и Сал... И вероятно вече сте си изградили представа за него. Но дори и да не беше така, дори и да не сте повярвали на нито една дума от тези показания и Греъм е изправен пред вас самотен и изоставен от всички, вие пак не получихте абсолютно нещо, което да докаже теорията на обвинението. И тя си остана именно теория — погрешна, неподкрепена от факти и доказателства теория... Но вие вероятно ще си зададете въпроса: добре, след като това е само една погрешна теория, защо тогава се е стигнало до съд? Не мога да ви обвиня, че си задавате подобен въпрос, но ще ви дам отговора... Причината, поради която всички ние сме тук, е само една.

На практика бяха две и Харди се надяваше, че членовете на журито са чели вестници, или пък от други източници са научили за обтегнатите лични отношения между Гил Соума и Греъм Русо. По време на съдебните процедури Фрийман на няколко пъти намекна за тях, а Харди от своя страна ги подхвърли на Джеф Елиът — приятелят му от „Кроникъл“, който правеше рубриката „Слуховете на града“. Естествено, никой съд не би допуснал обсъждането на подобни слухове, но те по един или друг начин оказваха влияние върху съдебните заседатели...

Сега обаче трябваше да се спре и на лъжите. Тук стъпваше върху тънък лед и трябваше да внимава. Направил задълбочен анализ на

обстоятелствата, Харди стигна до заключението, че колкото и да му е неприятно, той просто не може да подмине този въпрос.

— При появата на полицията Греъм изпада в паника — започна той. — На тази паника не е предизвикана от чувство за вина, от страх, че е извършил нещо нередно... — Тук трябваше да бъде безкрайно прецизен и да подбира всяка дума: — Тя се ражда от един неприятен факт — че човек, когото е ценил и обичал, е посегнал на живота си. Той самият му е показал как се използва спринцовката, той самият нееднократно му е правил и инжекциите. Той е успокоявал и съветвал баща си, той и никой друг. И е знаел, че може да бъде обвинен. Давал си е сметка, че проявените от него обич и състрадание могат да бъдат изтълкувани превратно от хората, които загърбват правосъдието за сметка на политиката, от хората, които са готови да го разкъсат жив, вместо да търсят истината... Греъм Русо прекрасно знае, че светът е пълен с бюрократи и дребни душички, които живеят с единствената цел да контролират живота на другите. Мъже и жени, които повече от всичко на света обичат да се бъркат в работата на лекари като доктор Кътлър, а на нас — всички останали — да препоръчват какви лекарства да използваме срещу болките, които ни мъчат... Греъм Русо знае, че тези дребни душички не се задоволяват с контрола върху живота ни. Знае, че те искат да контролират дори и нашата смърт. Сал Русо вече е извън техния контрол, но Греъм не. Оттам идва страхът му, по тази причина той лъже...

Нова пауза.

— Лицензиран адвокат в щата Калифорния, Греъм е изправен пред реалната опасност от забрана да практикува професията си, въпреки че е невинен. Той знае, че ще му отнемат лиценза и никога повече няма да упражнява професията, за която се е готвил в продължение на три тежки години в юридическия факултет и която му е струвала десетки хиляди долари. А това той не може и не иска да допусне... И тъй, казва една лъжа пред полицията, после идват другите, в подкрепа на първата. В момента съм сигурен, че би желал нещата да се развият по друг начин, но за съжаление е късно. Той вече е тук, изправен пред съда. Но нека напомня, че дори сержант Евънс, която първа чува тази поредица от лъжи, заяви пред вас, че този човек не е лъжец, че може да му се има доверие...

Харди замълча за момент, после пусна една скрита въздишка на облекчение. Очакваше възраженията на противниците си във всеки един момент от своята пледоария, но такива нямаше. Може би защото това все пак не беше нищо повече от една заключителна реч, при която той стриктно се придържаше в границите на позволеното. Само след минута тези граници щяха да бъдат прекосени, но за момента все още беше на твърда земя.

— Греъм е разбирал, че нещата приличат на самоубийство. Междувременно съдебният лекар доктор Страут не успя да установи дали наистина е така. Греъм може би е по-осведомен от него. Може би той знае защо е бил залепен НР-стикера, който открива екипът на бърза помощ. Вероятно знае и друго — болките на баща му стават непрекъснати и все по-ужасни и той е готов да умре. А когато пристигне, смъртта ще бъде спасителката, блаженото избавление...

Огледа лицата на част от съдебните заседатели. В погледа му нямаше предизвикателство, нямаше настоятелност. Просто споделяше това, в което вярва. С надеждата, че и те са на неговото мнение...

Когато отново проговори, гласът му беше тих, почти шепот:

— Греъм е опитен в оказването на първа помощ. През фаталния ден получава две послания от баща си, и двете направени сутринта. Веднага се отправя към апартамента и го заварва обезумял от болка. Сал седи на пода, може би там е ударил чашка-две, за кураж... Доктор Кътлър вече ви обясни, че венозно администрирана, дозата морфин действа бързо и безболезнено. Не е имало никаква борба. Сал Русо е доволен, че няма да изпитва повече болки, че няма да се измъчва от разбърканите спомени, които смесват настоящето с миналото, че вече няма да губи това, което е останало от достойнството му. Най-сетне ще настъпи покой...

Бавно огледа лицата на съдебните заседатели, задържайки погледа си в очите на всеки от тях поотделно.

— Заявявам пред вас, че Греъм Русо не е извършил престъпление. Не е извършил нито убийство, нито други действия, които изискват порицание и наказание от страна на обществеността. Пред вас стои един невинен човек. Невинен в юридически смисъл, невинен във фактологически смисъл и най-вече — невинен в моралния смисъл на думата. Затова настоявам за оправдателна присъда и нека Бог да ви пази...

СЛУХОВЕТЕ НА ГРАДА

ОТ ДЖЕФ ЕЛИЪТ

Най-интересното място в града в четвъртък беше 27-ма зала на Съдебната палата, председателствана от съдията Джордан Солтър. В нея се беше събрал цвѐта на щатската юридическа общност, начело с главния прокурор на Калифорния Дийн Пауъл и областния прокурор на Сан Франциско Шарън Прат. Присъстваха още привърженици на идеята за евтаназия, различни граждански организации и много представители на печата. Първият етап от делото за предумишлено убийство, заведено срещу адвоката спортист Греъм Русо приключи сред водопади блестяща реторика и от двете страни.

По мое скромно мнение, въпросният процес тече не толкова заради убийството на Сал „Съомгата“ Русо, колкото поради личната вражда между Гил Соума и Греъм Русо, които за известно време са били колеги във Федералния съд като помощници на съдията Дрейпър. Соума мрази Русо, чието внезапно напускане го е затрупало с извънредна работа. В процеса той вижда шанс да му отмъсти.

Нима е възможно това? Нима заради подобни дребни дрызги може да се възбуди цял наказателен процес?

Можете да се обзаложите, че е точно така...

Представителят на защитата Дизмъс Харди смело се изправи срещу многобройните улики, предоставени в съда от господата Соума и Драйсдейл. Отхвърляйки валидността им със завидно самочувствие, той нарисова една друга картина и съдебното жури ясно разбра за какво всъщност става въпрос... За дилемата на един грижовен и

всеотдаен син, изправен пред тежките страдания на обречения си баща.

И заседателите му повярваха. След обсъждане, което им отне едва час и половина, те обявиха Греъм Русо за невинен. Това стана вчера, в три и трийсет следобед и страната вече знае за решението им. В мотивите се посочва, че Греъм Русо не е помогнал на баща си да умре. И тези мотиви са написани правилно, тъй като законът не позволява други становища.

По тази причина съдебните заседатели заявяват, че Греъм Русо не е извършил нищо осъдително.

И според мен са прави...

ПЕТА ЧАСТ

ТРИЙСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Гласът на Филис го застигна някъде към средата на входния вестибюл, съвсем близо до вратата на залата от слънчева светлина помещение на „Солариума“.

— О, господин Харди...

Завъртя се под прав ъгъл и замарширува към рецепцията.

— О, Филис... — Очите му се сведоха надолу, нейните се вдигнаха: — Все някой ден ще се усмихнеш и аз ще те пипна, обещавам ти!

Но този ден не беше днешният. Телефонният комутатор мигаше с разноцветни лампички и тя насочи вниманието си към тях.

— Господин Русо иска да ви види. В момента е в кабинета си...

Йода бе преценил, че четири месеца редом с височайшата му особа са достатъчен изпитателен срок, и веднага след приключването на процеса назначи Греъм за свой сътрудник в кантората, отпусчайки му великодушно една седмица за аклиматизация към свободния живот. Така, според терминологията на самия Греъм, бе успял да го превърне в Йеди^[1] — един от личните си пажове, слагайки край на тревогите му относно намирането на някаква работа по специалността.

Харди изпита мъничко удоволствие от факта, че Греъм получи някогашния кабинет на Мишел. Узурпаторката беше изчезнала, а заедно с нея (е, не напълно) и споменът за това, което бе лапнала от защитата на „Триптек“, за разлика от него...

Забавил се за миг пред рецепцията, Харди се поколеба дали първо да не се качи в собствения си кабинет за проверка на телефонния секретар. Намираше се в процес на търсене на работа, но все още не бе открил делото, което заслужава вниманието му. Вършеше това вече две седмици — започнал веднага след края на процеса срещу Греъм. И усилията му не бяха напълно безплодни.

Победата в шумния процес го бе превърнала в нещо като звезда. Името му не слизаше от страниците на вестниците, телефонът му не спираше да звъни. Очакваше съвсем скоро пак да се изправи срещу някоя от марионетките на Дийн Пауъл, тъй като в опита да спаси поне

част от накърнената си репутация, главният прокурор на щата бе завел дела срещу неколцина доктори, за които имаше сведения, че са помогнали на тежко болни хора да преминат в отвъдното. Двама от тях вече се бяха свързали с Харди. Той обаче не беше убеден, че трябва да се превръща в „специалист“ по асистираните самоубийства, просто защото си даваше сметка, че неусетно, с всяко дело от подобен характер, ще бъде все по-плътно на страната на ангелите...

Тарифите му продължаваха да бъдат ниски, спечелените суми все така не покриваха разходите. Изключение в това отношение бяха само последните няколко месеца. В отношенията си с Лелънд Тейлър за втори път наруши основното правило на адвоката по наказателни дела. Убеден, че ще спечели делото срещу Греъм (с което автоматически би трябвало да спечели и благосклонността на банкера), той прибра един солиден аванс и след това прие изплащането на хонорарите да става на месечни вноски. Доверието му бе възнаградено — чековете пристигаха редовно, като по часовник. Нямаше причини да се съмнява, че и следващия (от който го деляха две седмици) ще бъде върху бюрото му в точно определения срок.

По време на процеса изкарваше три пъти повече от нормалната си почасова тарифа (въпреки че пред Греъм призна само за двойно увеличение). Парите бяха добри и несъмнено щяха да го задържат на повърхността. Но предстоящата вноска на Лелънд беше последната, след нея отново му трябваше солиден и постоянен източник на доходи. Фрийман със сигурност щеше да му подхвърли нещо, но той имаше чувството, че вече трябва да действа сам, на високи обороти, със стабилни клиенти. Крайно време беше да го направи... Тръгна по стълбите към кабинета си, там може би го чакаше посланието от точно такъв клиент...

Но краката му сами се насочиха към кабинета на Греъм. Почука и натисна бравата. Във „Фрийман Асошиейтс“ не заключваха вратите...

Греъм беше облечен в син костюм от лека материя, косата му бе подстригана късо. Изглеждаше абсурдно млад и красив, явно сега спеше много по-добре, отколкото през отминалите шест месеца. Торбичките под очите му бяха изчезнали, но при внимателно вглеждане все още се забелязваше характерната бледност, която се

получаваше единствено в затвора. А към нея се долавяше и нещо друго — може би последните остатъци от умората, или пък нови грижи...

— Скъпата Филис ми съобщи, че желаеш да ме видиш — рече Харди и внимателно затвори вратата зад гърба си.

— О. Да. — Двете думи бяха казани поотделно, въздухът шумно напусна гърдите на Греъм: — Нещата на Сал са готови за пренасяне...

Харди добре знаеше за какви „неща“ става въпрос: личните вещи на Сал, прибрани на временно съхранение в съдебния склад като веществени доказателства, плюс обзавеждането на жилището му, откарано в едно от общинските хранилища. Прибирането на тези вещи, последното посещение в Съдебната палата — всичко това беше част от емоционалното натоварване, свързано с делото. Последната му част...

Колебанието на Харди продължи точно две секунди. Знаеше, че това ще глътне остатъка от деня, но личните вещи на Сал бяха по-важни. Може би защото с тях беше свързан и един от най-големите му провали...

— Окей — кимна той. — Само ми дай пет минути да прослушам телефонния секретар...

Върху касетата бяха записани седем обаждания.

Третото беше от някоя си Джийни Уолш, която беше позвънила по повод обявата за Джоан Сингълтери. Харди набра оставения номер, но насреща никой не вдигна.

Веднага след присъдата Греъм изрази желание да открият Сингълтери или децата ѝ и да им изпратят парите. В сърцето на Харди потрепна топло чувство, което много приличаше на гордост.

Джордж и Дебра проявиха очаквания скептицизъм относно съществуването на тази жена, да не говорим за инструкциите на Сал парите да бъдат предадени именно на нея.

Но явно осъзнали, че това е единственият начин да сложат ръка върху тези пари без да се стига до съдебни дела, те приеха предложението на Греъм да направят един последен опит за издирване на Сингълтери чрез обяви във вестниците, но с уговорката, че ако той се окаже неуспешен, тримата ще разделят петдесетте бона помежду си.

След кратко колебание Греъм прие. Може би защото беше изчислил, че съдебната делба така или иначе ще глътне почти цялата сума.

За сметка на това направи всичко възможно издирването да бъде ефективно. Зарязаха досегашната стратегия за пускане на малки обяви в 30–40 национални ежедневника (предложена от Харди) и решиха да я заменят с петсантиметрово каре в спортните страници на петте най-големи вестници в Калифорния, плюс трисантиметрово каре във „Уолстрийт Джърнъл“. Обявите трябваше да излизат в продължение на една седмица и това глътна повечето от парите, които Греъм бе оставил на съхранение у Крейг Айсинг. Седмицата изтече преди два дни, в неделя...

Харди знаеше, че не бива да храни надежди от едно телефонно обаждане. Още по време на процеса беше получил поне пет-шест такива, всичките абсолютно фалшиви. Но въпреки това кръвта му кипна. Процесът беше приключил успешно, макар че до обявяването на присъдата почти не мигна. През цялото време не можеше да се отърве от чувството, че нещо остана недовършено.

И това нещо беше съвсем ясно — убиецът на Сал Русо така и си остана ненаказан. Харди не можеше да се отърве от чувството, че този факт има пряко отношение към тайнствената Джоан Сингълтери. И, разбира се, ясно съзнаваше, че ако Сингълтери е била свързана по някакъв начин с убиеца, тя със сигурност също е мъртва. А ако случайно не е, обявата във вестниците я поставяше в смъртна заплаха. По тази причина решиха да пускат кратки и общо взето трудно забележими съобщения. Името Джоан Сингълтери, телефонният номер на Харди и обещание за възнаграждение. Толкоз. Нито дума за Греъм, Сал или самият Харди...

На път за Съдебната палата се отбиха в централните складове, заемащи едно обширно пространство южно от Маркет стрийт. След завършването на Центъра „Москоун“ и предстоящото строителство на новия стадион на „Джайънтс“ в Чайна Бейсин този квартал значително се съживи, но голяма част от терените между Маркет стрийт и Съдебната палата, включително Лайънс Армс, продължаваха да изглеждат така, както през последните трийсет години — запуснати, грозни и тъжни.

Греъм набра комбинацията за вдигане на бариерата и колата бавно навлезе в просторното затворено пространство, където се даваха складове под наем. Мазилката по стените се ронеше, железните врати бяха покрити с ръжда. Придвижваха се бавно покрай дълга редица абсолютно еднакви сгради, после свърнаха зад ъгъла.

— Супер местенце — отбеляза Харди. — Няколко балона, духов оркестър — и купонът е готов. Разбира се, ако имаш въображение...

Още преди седмица беше взел ключа от интендантската служба на съда. Обеща да го върне веднага след като свършат. В бокса бяха всичките вещи от апартамента на Сал. Греъм се забави за миг — може би, за да се подготви за лошото време навън, а може би и поради душевни терзания. После отвори вратата на колата и слезе. Вятърът се беше усилил и вдигаше облаци прах, примесени с нечистотии.

— Трябва да приключим с това — рече сякаш на себе си той и се зае да отключва масивния катинар.

Клетката беше малка — може би не повече от два на три. Но въпреки това не беше пълна. Без да губят повече време, те започнаха да изнасят вещите и да ги слагат в багажника на БМВ-то. Пет-шест кашона с книги и вехтории, кухненска посуда и принадлежности за баня, няколко албума със снимки... Дрехи, подходящи единствено за Армията на спасението. Харди изведнъж си даде сметка, че ги вижда за пръв път — вероятно защото нито една от тези вещи не беше включена в списъка на веществените доказателства.

Не са ми трябвали, успокои се той. И без тях спечелих. Но чувството на неудовлетворение остана. Греъм вдигна от пода правоъгълно парче шперплат и безмълвно му го подаде.

— Това пък защо е тук? — учуди се Харди. — Всъщност, няма значение... Видях, че до входа има контейнер за боклук...

Върху лицето на Греъм се изписа обида и гняв. Но той бързо съобрази, че Харди гледа шперплата от обратната страна и чертите му се разведриха.

— Обърни го...

Светлината беше добра и картината се виждаше съвсем ясно, въпреки тънкия живописен слой, под който прозираше дървото: закотвената на пристана лодка и момчето със счупената въдица, изправено до перилата.

— Какво е това? — попита Харди.

Греъм сви рамене. В ръцете си държеше поредния кашон и чакаше да го подаде на Харди.

— Една от картините на Сал...

— Баща ти е рисувал?

Греъм остави кашона и се приближи.

— Доста го е бивало, нали?

Харди кимна, после се взря във фона.

— Къде е това?

— Неговото място на пристана. От времето, когато все още е имал лодката. Ето тук се вижда името й...

— Да — кимна Харди и опря показалец в опожарената сграда, която се виждаше отзад: — А това какво е?

— „Грото“. Нарисувал го е след пожара...

— Тогава е изгубил и лодката си, нали? И тя ли е изгоряла?

— Не. Мисля, че я е продал, но доста по-късно. На части, защото вече била разнебитена.

— Тук също изглежда разнебитена — отбеляза Харди. — Вероятно рисунката е била направена малко преди продажбата.

Внезапен порив на вятъра за малко не изтръгна картината от ръцете му. Греъм се замисли, после поклати глава:

— Не. Сигурен съм, че я нарисува веднага след пожара... Вече живеехме в Имението, нарисува я в гаража... — Очите му се спряха върху парчето шперплат: — Много си я обичаше...

— Била е окачена в жилището му, нали?

— Над дивана — кимна Греъм, после забеляза удивеното и леко объркано изражение на Харди: — Какво има?

— Много е силна, просто не мога да откъсна очите си от нея...

— Сал доста го биваше с четката — съгласи се Греъм. — Може би ще я окача у дома... А сега би ли поел този последен кашон?

Депозитарът за съхраняване на веществените доказателства представляваше едно огромно помещение в сърцето на Палатата, което приличаше на стара библиотека, превърната в автомобилен сервиз. И миришеше така, сякаш тук наистина сменяха масла. Разделена на отделни клетки отделена мрежа, с осветени от голи крушки зеленикави

стени, тази зала излъчваше типичната за цялата сграда мрачна атмосфера, дори и нещо повече...

Сара чакаше пред гишето. Харди се наведе и остави в краката си вярното адвокатско куфарче, което по навик носеше навсякъде със себе си. Вдигна глава, видя как Греъм поздравява с целувка младата жена в полицейска униформа, веждите му смаяно се повдигнаха. После си даде сметка, че дежурният полицай едва ли е запомнил Греъм, пък и да го беше запомнил, това вече нямаше никакво значение. Неговият клиент беше свободен гражданин и можеше да целува ченгетата колкото си ще...

В случая това занимание му отне някакви си нищожни две минути. В качеството си на полицейски инспектор, извършил съответния арест, Сара трябваше да подпише няколко формуляра и това беше всичко.

— Къде е Марсел? — дружелюбно ѝ се усмихна Харди.

— Този следобед съм в почивка — изгледа го тя. Не каза нищо повече, очевидно решила, че отговорът е достатъчно изчерпателен. Последниците от връзката ѝ с Греъм вече са започнали да се проявяват с пълна сила, рече си Харди. Историята гръмна в пресата само една седмица след процеса.

Решил, че днес не е време да засяга тази тема, той спокойно се извърна към гишето. Върху него бяха поставени три кашона. Първите два съдържаха всички хвърчащи бумажки и документи, открити в жилището на Сал, а третият — значително по-малък — бе определен за съдържанието на домашния му сейф. Върху стената му акуратно бе залепен етикет, на който с черен маркер беше написано: С. РУСО #97-101254, СЕЙФ ЕВЪНС/ЛАННИЕ ОТДЕЛ „УБИЙСТВА“.

Греъм отвори именно този кашон, на лицето му се появи колеблива усмивка, главата му леко кимна.

— Всичките ли са там? — попита Сара.

— Поне така изглежда — отвърна той.

— Казах му, че никой не може да пипа веществените доказателства, но той не ми повярва — извърна се Сара към Харди.

— Защото е доверчива душа — добави Греъм.

— Значи имаш късмет — отсеке Харди и започна да подрежда на гишето пачките стодоларови банкноти. — Все пак нека ги преброим...

След миг беше готов. Облещил очи, дежурният полицаи го попита дали си е осигурил охрана. Но Харди не му обърна внимание и придърпа една кутия за обувки, поставена редом с кашона. Бейзболните картички бяха прекалено малки, за да я запълнят и някой ги бе прикрепил към дъното с помощта на смачкани вестници. Греъм протегна ръце към тях, но Харди го изпревари.

— Какво ще кажете, ако сложим парите обратно в кашона? — обади се Сара.

— Всичко ще сложим обратно — кимна Харди. — Явно нищо не е пипано, сега трябва да намерим безопасно място...

— Така мисля и аз — рече Греъм, после бръкна в кашона, извади един стар колан от напукана кожа и го уви около кръста си: — Дали ще се намери майстор да му сложи нова тока?

Очевидно искаше да запази нещо за спомен от баща си, но коланът едва ли беше най-добрият избор: стар, напукан, от груба необработена кожа.

— Жалко, че ми е голям — промърмори той, изду стегнатия си корем, усмихна се и го подаде на Харди: — Но на теб положително ще ти стане... Ще го пробваш ли?

— Можеш да бъдеш благодарен, че между нас присъства дама — ледено процеди Харди. — Но вероятно имаш представа какъв отговор съм готов да ти дам...

Натовариха кашоните на задната седалка на БМВ-то, тъй като багажникът вече беше препълнен. Използвайки Сара като въоръжена охрана, Греъм реши да остави парите и картичките в някоя от пощенските касети, а за останалите вещи да мислят след като ги закарат в Еджууд.

Харди отказа да го оставят някъде в центъра, тъй като беше намислил отново да потърси жената, оставила номера си във връзка със Сингълтери. Не бе споменал нищо пред Греъм, тъй като не искаше да го разочарова в случай на неуспех.

Мощният мотор тихо боботеше, Греъм и Сара бяха готови да потеглят.

— Какво откри за картичките? — не се стърпя Харди.

— Още проверявам как вървят — отвърна Греъм. — По всичко личи, че ще струват някъде между четирийсет и петдесет...

— И тях ли ще разделиш с Джордж и Дебра?

— Страхувам се, че точно така ще направя — сви рамене Греъм. — Без Сингълтери просто нямам друг избор...

Сара се приведе към страничното стъкло.

— Освен това възнамерява да декларира и доходите си от софтбоул — подхвърли тя.

Харди тихо подсвирна.

— После да не ме ангажираш за някое дело с данъчните?

— Промених се — уведоми го с напълно сериозен тон Греъм. — Решил съм да декларирам всеки цент, който ще печеля оттук нататък, чак до края на дните си! Нямам намерение отново да се озова в затвора, чуваш ли?

— Чувам — тържествено кимна Харди. — Явно ти си великолепен пример за възпитателната сила на нашата наказателна система! Влезеш ли в пандиза за няколко месеца, излизаш напълно нов човек!

Прибра се в кантората и първата му работа беше да набере номерът на непознатата жена. Този път насреща вдигнаха още на втория сигнал.

— Ало, Джийни Уолш?

— На телефона — отвърна млад женски глас на фона на бебешки плач.

— Вие ли сте ме търсили по повод една обява във вестниците?

— Да, аз. Искам да разбера дали ще получа наградата, която сте обявили... Малко пари наистина ще ми дойдат добре.

— Възможно е — предпазливо отвърна Харди. — Но ние всъщност търсим самата Джоан Сингълтери... Вие познавате ли я?

— Разбира се, нали затова ви се обадох? Джоан Сингълтери бе моята майка... — Миналото време накара Харди да стане на крака, а допълнението на младата жена го прати обратно на мястото му: — Тя почина преди около четири години...

— Бихте ли отговорили на няколко въпроса, свързани с нея?

— Да, разбира се. Но все пак бих желала да зная с кого разговарям...

Харди се извини.

— Името ми е Дизмъс Харди, адвокат от Сан Франциско...

— От Сан Франциско ли? Това е ужасно далеч оттук!

— А вие къде живеете?

— В Юрека.

Харди разтвори бележника си на чиста страница. Юрека се намираше в община Хумболт, Калифорния, на около петстотин километра северно от Сан Франциско — старо пристанище, използвано някога за превозване на дървен материал.

— Майка ви също ли живееше в Юрека? — попита той.

— Да.

— Постоянно?

— Един момент... — Жената остави слушалката, гласът ѝ долетя някъде отдалеч, приглушен и сърдит: — Не го слагай там, Британи! Мама ей сега ще дойде при теб...

Харди мълчеше и чакаше.

— Моля да ме извините — отново взе слушалката Джийни: — Докъде бяхме стигнали?

— Майка ви винаги ли е живяла в Юрека?

— Почти през целия си живот. Родена е тук. Известно време е живяла в Сан Франциско, но после отново се е прибрала. Но там, при вас е била с друга фамилия — Палмиери. Джоан Палмиери. А когато се върна тук, се омъжи за Рон Сингълтери...

— Как казахте, че е било името ѝ в Сан Франциско? — попита със свито сърце Харди.

— Палмиери — повтори Джийни и му продиктува името буква по буква.

— Познавате ли човек на име Сал Русо? — попита Харди.

— Не.

— Да сте чували това име от майка си?

— Сал Русо? — насреща настъпи кратко мълчание. — Не, нищо не ми говори... Тя познавала ли е този човек? Означава ли това, че аз няма да получа наградата? Британи, престани!...

Явно детето в стаята ангажираше вниманието на Джийни Уолш почти толкова, колкото и мисълта за наградата. Харди се колебаеше

дали да прекъсне този разговор, или да се опита да научи нещо повече. Най-сетне откри някаква следа от Джоан Сингълтери, откри и ново име, което изискваше пълно проучване. Палмиери...

Благодари на Джийни и обеща да се обади отново. Възбудата му вече беше толкова силна, че ръцете му затрепериха. Предчувствието му се превръщаше в действителност. Още не знаеше точния механизъм на това, което предстои, но беше сигурен, че Джоан Сингълтери ще го отведе при убиеца на Сал Русо.

[1] Също персонаж от „Междузвездни войни“. — Бел.пр. ↑

ТРИЙСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Цялата фамилия бе хвърлена в приготвянето на чили, питки с подправки и тортилас. Пико и Анджела Моралес дойдоха на гости с трите си деца. Всички се храниха на една маса — и възрастните, и децата...

Никой не говореше на юридически теми.

Децата си легнаха малко преди осем и половина, всичките пет натръшкани едно до друго на пода в стаята на Ребека. Три часа покъсно Пико и Анджела събудиха своя отбор, за да го прибират у дома, а Харди и Франи все още разполагаха с известно количество енергия, което използваша пълноценно.

Тази сутрин той приключи шесткилометровия си крос почти успешно. По стандартите на Калифорния времето беше доста студено — синоптиците предвиждаха максимална температура от около десет градуса. По тази причина Харди се навря в малкото складче под стълбището и внесе в хола наръч дърва. Докато Франи пържеше хлебчета, той се зае да почиства риболовното си сакче.

Времето за домашни задължения изтече неусетно, в кантората се появи чак към обяд. Сред посланията на телефонния секретар фигурираше и обаждане на един от докторите, помогнали на пациентите си да преминат в отвъдното.

Харди надушваше вълнуващи събития. Вчера бе забравил да върне ключа от катинара на склада. Използва това като предлог да се появи в Съдебната палата.

Вратата на Глицки беше отворена. Седнал зад бюрото, лейтенантът изглеждаше потънал до гуша в писмена работа. Харди влезе. В едната му ръка се поклащаше вечното куфарче, а в другата крепеше чаша горещ чай. Лейтенантът се облегна назад и великодушно прие подаръка. Не бяха се виждали от деня на присъдата, когато слуховете за Сара и Грѐм все още не бяха стигнали до ушите на Глицки. Сега, естествено, не беше така.

Ейб предпазливо отпи от горещата течност.

— Защо не затвориш вратата? — попита приятелски той. — Господи, обичам този звук! — Изчака за момент, сякаш да се наслади на изолацията, после отпи още една глътка: — Предполагам, че не си знаел нищичко за отношенията между Евънс и твоя клиент...

— Какви отношения? — запази самообладание Харди.

Глицки размести бумагите по бюрото си.

— Вероятно си помислил, че ако знаех за тях, аз едва ли бих приел сериозно професионалното й мнение по отношение на вината му. И сигурно нямаше да й дам благословията си да разследва невинни граждани...

— Джордж едва ли може да се нарече невинен гражданин — възрази Харди. — Освен това Грѐм е невинен и журито го потвърди...

Лейтенантът отпи още няколко глътки, после поклати глава:

— Тя беше добро ченге и заслужено получи мястото тук. Но някак си не върви да си лягаш със заподозрените...

— Лично аз още не съм го правил, но иначе си прав.

Глицки бавно кимна. Нямаше смисъл да задълбава повече. Харди нямаше никаква вина за това, което беше станало между Евънс и Грѐм Русо. Но не можеше да преглътне факта, че приятелят му сигурно, не — *положително*, е знаел в продължение на месеци, а не беше му казал нито дума!

После бавно осъзна, че и той самият има вина за това. Не Харди, а той беше прекъснал контактите, които поддържаха с години... Отпи от чашата, намести се на стола и вдигна глава:

— А на какво дължа настоящата ти визита?

— Мислех, че няма да ми зададеш този въпрос.

— Изненада — въздъхна Глицки. — Едно от основните оръжия на ченгетата.

— Чакай, това ми напомни нещо... Чук, чук!

— О, не — поклати глава Глицки.

— Моля те! Само веднъж, хайде... Чук, чук!

Глицки продължаваше да се колебае. Но човек трудно може да се отърве от Харди. Ще седи насреща ти с овча усмивка и ще повтаря своето „чук, чук“ докато не получи своето.

— Исусе! — предаде се с ръмжене лейтенантът. — Добре де, кой е там?

— Една крава, която винаги прекъсва заетите ченгета!

— Каква крава, по...

— Му-у-у!

Победата на защитата беше огромна, тъй като Глицки пусна една едва доловима усмивка и поклати глава:

— Това беше добре. Виждам, че отново играеш с децата си... Как са те? Някой ден трябва да доведе Орел...

Децата наистина му доставяха радост, особено сега — след края на процеса и отминалата суматоха около началото на учебната година. Предишната вечер беше типичен случай в това отношение — Винсънт отново пожела баща му да го сложи да си легне и баща му — Господи, какво чудо! — отново си беше у дома навреме за тази процедура. Това доставяше удоволствие и на двамата, но Ребека си оставаше фаворитката му...

— Когато пожелаеш — кимна Харди. — Те много си падат по Орел... А сега нека ти кажа на какво дължиш това официално посещение. — Придърпа куфарчето върху коленето си и щракна ключалките. Отваряше го за пръв път от вчера следобед насам, когато се раздели с Греъм и Сара на паркинга.

И не можа да сдържи усмивката си. Онзи проклетник Греъм, неизвестно как, бе успял да пхне вътре стария войнишки колан на Сал.

— Какво става? — приведе се напред Глицки. Очевидно не можеше да го приеме такъв — ухилен до уши.

— Това беше сред вещите в сейфа на Сал — показа му колана Харди.

— Какво е то?

— А на теб на какво ти прилича, Ейб? Колан, обикновен колан...

— Който е бил в сейфа на Сал Русо?

Харди кимна.

— Открихме го сред веществените доказателства вчера.

— А как се е озовал в твоето куфарче?

— Няма да повярваш колко неща се събират в него — избягна прекия отговор Харди.

Глицки протегна ръка и той се надигна да му подаде колана.

— Искаш ли го? Може би ще ти стане...

— Какво доказателство може да представлява този колан? — попита без да се усмихне Глицки.

— Никакво. Изобщо не сме го използвали.

— Но си го проверил, нали?

Харди наклони глава. Интересът на Глицки го накара да изпита любопитство.

— Естествено. Преди да бъдат оборудвани с токи и всичко останало, тези колани се наричат кожи. Това тук е именно кожа. Няма никаква щампа, освен това Е-2 на обратната страна. Никой не успя да ми обясни какво точно означава то — дори Фрийман, който знае всичко. Стигнахме до заключението, че Сал се е сдобил с кожата и е очаквал някой приятел да му направи колан, но това просто не е станало...

Глицки го гледеше втренчено. Белегът на устните му беше побелял — сигурен знак за напрежение.

— Май зная какво означава Е-2 — промълви той. — Виждам съм тази щампа върху оборудването на участъка в Норт Бийч... За двойката не съм много сигурен, но зная, че на всичко удрят по едно Е... Точно като това тук.

— Имаш предвид *полицейския* участък в Норт Бийч?

— Не — поклати глава Глицки. — Имам предвид пожарната...

Ако се тегли една права линия между Съдебната палата и кантората на Харди на Сътър стрийт, тя непременно ще пресече административната сграда на Противопожарна защита, намираща се на авеню Голдън Гейт. Скочил в първото свободно такси, Харди бе обзет от натрапчивата мисъл, че същата права линия пресича както покоите на Марио Джиоти във Федералния съд, така и апартамента на Сал Русо.

Напълно въображаема, тази линия бе убягнала от вниманието му до този момент и това беше съвсем естествено. Но сега не можеше да се отърве от усещането, че именно тя е оста, около която се върти цялата загадка на случая Русо.

Времето незабелязано отлетя, стана късно. Най-сетне върнал ключа на склада, той се забави няколко минути с колегите, които го спряха пред сградата на Районния съд с желанието да обсъдят отминалото дело на чашка. Отказа чашката и в крайна сметка успя да се измъкне, но веднага след това се натъкна на Джеф Елиът, който

тъкмо излизаше от стаята за репортери на третия етаж и това му струваше още четирийсет минути. Направи опит да сложи капак върху мислите, които го вълнуваха. Вероятно защото си даваше съвсем ясна сметка, че не бива да ги споделя с никого, особено пък с репортери, ако не е сигурен докъде ще го отведе това.

И тъй, вече приближаваше пет. С облекчение установи, че все пак е успял да се включи в работното време на пожарната администрация.

Острите върхове на Туин Пийкс бяха огрени от ярки слънчеви лъчи, но въздухът продължаваше да е студен. Появилият се вчера следобед хаплив ветреца бе набрал сила и днес вече нищо не напомняше за последните дни на циганското лято.

Забързано подаде някакви банкноти на шофьора, грабна куфарчето и затича нагоре по стъпалата, вземайки ги по две наведнъж.

Дясната стена на входния вестибюл отразяваше слънцето с режещ очите блясък. Сложил ръка на челото си, Харди спря да се ориентира. Канцеларията, която му трябваше, се оказа на противоположната страна.

Тук цареше отлична организация, особено ако се вземе предвид факта, че става въпрос за една от общинските служби в града. Видяла го да се насочва към гишетата, една млада чернокожа жена в спретнатата униформа излезе иззад малкото си бюро и попита с какво може да му помогне.

— Може да ви се стори странно, но бих искал да идентифицирате една вещ — рече той, извади колана и го сложи на гишето.

Жената го взе, завъртя го между пръстите си и веднага откри щампованото Е-2.

— Това е каиш за прикрепване на маркучи или стълби — каза уверено тя, сякаш всеки ден се сблъскваше с подобни вещи. А може би наистина беше така. — Такива каиши използваме при оборудването на пожарните коли. Този тук носи печата на районната противопожарна служба в Норт Бийч. Откъде го взехте?

— Даде ми го един приятел — отвърна небрежно Харди. — Помислих, че мога да го използвам като колан...

— Тази антика? — засмя се жената. — Първо трябва да го срежете на две, а после да го полирате и поръбите...

Това беше вторият намек на Глицки, но Харди едва сега разбра какво е имал предвид. „Коланът“ беше прекалено голям както за Греъм, така и за самия него. Да не говорим за Сал, който е бил едно дребно, съсухрено старче. Защо беше решил, че това непременно е колан, при това използван от Сал?

Жената продължаваше да го върти в ръцете си, после го изпъна няколко пъти.

— Освен това е дебел и трудно се огъва — установи тя. — Приятелят ви трябва да го е имал от доста време. Каза ли ви откъде го е взел?

— Май го е намерил в близост до някакъв потушен пожар — отвърна Харди. — И забравил да го предаде на когото трябва...

Младата жена го погледна с усмивка, явно решила, че този „приятел“ е самият Харди, който най-сетне се е почувствал гузен за откънатата вещ.

— Според мен колегите от Норт Бийч едва ли ще го ползват вече — рече тя. — Задръжте си го напълно спокойно. А ако искате, можем да го изхвърлим още сега. От него едва ли ще стане хубав колан...

— Ще му го върна — рече Харди. — Може би му е някакъв спомен...

— Може би — съгласи се жената, подаде му парчето кожа, но в очите ѝ остана съмнението. — Това ли беше всичко?

— Мисля, че да... Между другото, дали колегите ви в Норт Бийч ще си спомнят къде са го загубили? Или пък кога?

— Не зная, трябва да ги попитате. Може би имат списък на изгубения инвентар. Районните ни служби имат различни вътрешни правила. Но за този каиш едва ли ще научите нещо конкретно, тъй като е доста стар...

Харди нави дългата ивица кожа и я пусна обратно в куфарчето.

— Сигурно — кимна той, просто защото не знаеше какво друго да каже. — Благодаря ви, много ми помогнахте...

Прекося обратно фоайето, започна да се спуска по стълбите, после спря. За миг се изкуши да измине обратния път до канцеларията на Глицки. След оправдателната присъда срещу Греъм убийството на Сал Русо отново влезе в графата на неразкритите престъпления. Теоретически погледнато, Ейб би трябвало да прояви интерес към всяка нова улика, свързана с него.

С малката подробност, че благодарение на личните му усилия, целият град вярваше на версията, която бе използвал в съда — Греъм Русо е убил баща си от жалост. С изключение на Греъм, Сара и самият Харди, вече никой не търсеше истинския убиец. Всички бяха доволни от решението на делото, макар че, технически погледнато, то все още не беше приключило.

Дори и Глицки...

Смътно усети увеличената интензивност на човешкия поток около себе си и разбра, че работното време беше приключило. Но все още не можеше да се помръдне от мястото си, вероятно защото не искаше да изгуби нишката на своите разсъждения. Веднага си даде сметка, че ако изобщо възнамерява да повдигне въпроса за убиеца на Сал, ще му бъдат нужни доста повече улики от този каиш за прикрепяване на маркучи...

Но той вече имаше идея откъде може да ги получи. Първо трябва да отскочи до архивите на „Кроникъл“ и да изчете всичко, свързано с пожара в „Грото“. Той може и да е станал месеци преди датата на пачките, но след толкова години месеците едва ли представляваха бог знае колко съществена разлика. Без каиша връзката между Сал и пожара беше само едно далечно предположение, но с него нещата коренно се променяха. В момента обаче Харди все още не беше в състояние да определи точно с какво...

Ще пусне Сара по тази следа. Тя с положителност няма да споделя неохотата на Глицки. Убиецът на Сал Русо, който и да е той, несъмнено заема първо място в списъка на нейните врагове. И тя ще направи всичко възможно да го открие...

Нима Джиоти?! Харди извика в съзнанието си образът на този несъмнено способен юрист с безупречно поведение. Възможно е, рече си Харди, макар че трудно можеше да си представи как съдията помага на Сал да се самоубие... Нищо повече от това, разбира се. Колкото и примамлива да изглеждаше мисълта, че Джиоти е убил Сал, колкото и логична да изглеждаше тя в светлината на новите му разкрития, той просто не виждаше как на практика би могло да стане... Джиоти едва ли е стигнал до борба със стария си приятел — болен и изнемощял, едва ли го е ударил с бутилката по главата, за да му постави фаталната инжекция...

А именно това е станало, напомни си той. Въпреки собствената му версия, благодарение на която Греъм беше оправдан, и която прозвуча толкова убедително, че убеди не само съдебните заседатели, но и целия град...

Далеч на запад слънцето най-сетне целуна за сбогом острите шишове на Туин Пийкс и потъна зад хоризонта. Градският център изведнъж притъмня, сякаш някой бе спуснал щорите. Блясъкът на полираната стена зад гърба му угасна. Този рязък преход от сиянието към здрача накара Харди да примигне и да се отърси от вгълбението.

Очите му автоматически се насочиха към доскоро ослепителната стена. Оказа се, че е изградена от полиран мрамор, върху който със златни букви бяха издълбани имената на пожарникарите, загинали при изпълнение на служебния си дълг от Голямото земетресение през деветстотин и шеста до наши дни...

Фоайето беше опустяло. Зад гърба му отекваха стъпките на последните закъснели служители, гласовете им долитаха приглушено, някъде отдалеч.

Харди стоеше като вкопан, някакво тежко предчувствие пулсираше в периферията на съзнанието му. Обърна се, изкачи едно стъпало и фокусира погледа си върху стената.

Още едно стъпало. *Чувстваше* нещо, още преди да го е видял. *Знаеше*, че е там...

После, сякаш изскочило от плаката на „Магическото око“, това нещо се стовари върху него.

Примигна още веднъж, този път за да се овладее. Да бъде сигурен в това, което вижда...

Р-А-Н-Д-Ъ-Л

Спокойно, рече си той. Карай буква по буква. Не бива да пропуснеш някоя, не и сега...

Г.

Окей, спри и провери. Очите му бавно пробягаха по името, от ляво надясно.

П-А-Л-М-И-Е-Р-И...

Беше едно име, изписано върху стената, нищо повече. Но той знаеше, че е повече, *много* повече! Беше ключ към загадката!

Рандъл Палмиери би могъл да умре както през 1910-та, така и през 1950-та — в случая това нямаше никакво значение. Но той *знаеше* друго. Усещаше го със сърцето си, с мозъка на костите си: Палмиери беше умрял през ноември 1979 година, по време на пожара, превърнал „Грото“ в пепелище...

Върна се обратно към входната врата на Противопожарната охрана, но тя вече беше заключена.

Позицията във времето, въздъхна той. Едно на пръв поглед просто нещо, което не сме в състояние да овладеем цял живот...

Погледна часовника си — пет и десет. В душата му нахлу бесен гняв по отношение на ефикасната общинска служба, на която само преди четвърт час се беше възхищавал. Беше готов да се обзаложи, че проклетите пожарникари ще отворят утре, точно в девет нула-нула.

Хукна надолу по стъпалата и размаха ръце пред първото такси, което се появи пред очите му.

Обзе го чувство на бяс и безпомощност.

Добра се до редакцията на „Кроникъл“ само за да установи, че архивният отдел вече е затворен. Откри една телефонна кабина на отсрещния тротоар и набра номера на Джеф Елиът, надявайки се да го хване някъде по етажите. Джеф винаги оставаше на работа до късно, идваше рано, работеше по цял ден... Харди реши да му подхвърли хипотезата си — но само в общи линии. Той без съмнение ще остане доволен и ще прояви нужното търпение. Нещата между тях винаги се развиваха по този начин.

Разбира се, Джеф го нямаше. Харди беше толкова бесен, че дори не му остави послание. Отговорът му трябваше *сега*! Достатъчно дълго беше чакал.

Набра номератора на Федералния съд почти без да мисли. Още една държавна институция, която положително бе затворена. И наистина се оказа така — потвърди го един любезен, записан на магнетофон глас.

Което, разбира се, не означаваше, че в сградата не е останал някой, който обича да работи до късно. Секретарките и администраторките положително си бяха тръгнали, но Харди познаваше юридическата професия достатъчно добре, за да бъде

сигурен, че някои от просторните кабинети на Федералния съд дори в този момент приличат на разбунени кошери. Греъм му беше споменал, че по време на службата си в канцеларията на съдията Дрейпър се случвало да не напуска сградата на съда по два-три дни.

Значи там трябваше да има хора.

Инстинктът го предупреждаваше да намали темпото. Съдбата го съветваше да спре. Фактът, че не може да се свърже с никого, беше достатъчно многозначителен, посланието — максимално ясно: моментът не е подходящ! И нямаше как да бъде такъв. Той бе длъжен да сложи край на припряността, да се оттегли и спокойно да обмисли последиците от предчувствията и разкритията си до този момент. А после — утре, вдругиден и през всичките следващи дни — спокойно и методично да пристъпи към реализацията на плановете си.

Но беше така близо! Чувстваше го, усещаше го с всичките фибри на тялото си! Изведнъж откри, че не може да чака. Всичко беше тук, *пред очите му!* Изпусне ли го сега, ще го изпусне завинаги! А това не можеше да си позволи...

Реши да извърви пеш двете пресечки по Мишън, вместо да се бори като тигър за някое място за паркиране. И започна да зъзне под напора на ледения вятър. Стиснал зъби, той си каза, че няколкомесечният му тежък труд най-сетне започва да дава своите плодове. За по-малко от пет минути стигна до сградата на съда.

Този път остана равнодушен пред нейното величие. Огромният бронзов портал изобщо не го впечатли, погледът му дори не се спря на двата великолепни фенера отгоре, които преди време положително са украсявали фасадата на някой флорентински дворец. Както очакваше, порталът беше заключен. Но той знаеше, че оттатък паркинга има още един вход, който води директно към алеята на Лайънс Армс...

Човекът от охраната беше ставал свидетел на подобни ситуации поне сто пъти. Поредният изпотен от бързана адвокат, който бе изпуснал крайния срок и иска да се промъкне в сградата на Федералния съд, въпреки почти нулевите шансове да бъде приет и изслушан.

— Тук ли е съдията Джиоти? Бих искал да го видя...

— Страхувам се, че работното време изтече.

— Не става въпрос за работа. Нито за съдебно дело...

— Приятел ли сте на съдията?

Адвокатът се замисли. Може би наистина е приятел на съдията, но не желае да афишира това.

— Не — рече той. — Съдията ме помоли да го държа в течение по един въпрос. Идвам, за да му докладвам...

Човекът от охраната внимателно го огледа. Правилото беше просто и ясно: съмняваш ли се, отговаряй с не. Съдиите вършат голяма част от задълженията си извън работно време и никак не обичат да ги безпокоят. Но ако той тук наистина е приятел на Джиоти...

Разбира се, ако му беше приятел, щеше да разполага с частния му телефон. Но от друга страна не проявяваше прекалена припряност да се озове в затоплената вътрешност на сградата, въпреки че очевидно беше премръзнал.

— Бихте ли почакали една минута? — взе соломоновско решение пазачът. — Ще отида да надникна в кабинета му...

— Не искат дори да приемат съобщение? — изненадано попита Греъм. Той по принцип нямаше високо мнение за служителите във Федералния съд, но въпреки това се учуди на нежеланието им да разменят няколко думи с Харди.

— Вероятно са много заети...

Охладен в буквалния смисъл на думата след безполезния си опит да влезе във връзка с Джиоти, Харди се беше прибрал в кантората на Сътър стрийт и седеше зад бюрото си. На метър от него приятно бръмчеше вентилаторът на електрическата печка, а Греъм стоеше прав в средата на стаята. Първоначалните му намерения бяха да възложи на младежа част от разследването във връзка с онзи пожар преди години, да включи и Сара.

Но после, докато бавно възстановяваше спокойствието си, реши друго: няма смисъл да включва други хора в това разследване преди да се е добрал до нещо конкретно. Ако пожарът е важна страница от живота на Греъм, той ще му даде възможност да говори за него колкото ще. Но ако не е, няма смисъл да повдига този въпрос. Любопитството на Греъм и Сара положително ще доведе до раздвижване и дивечът може да се подплаши...

В крайна сметка стигна до твърдото решение да запази за себе си хода на това разследване. Все още не знаеше докъде ще доведе то, какъв ще бъде крайният резултат. Напомни си, че Джийни Уолш изобщо не беше чувала за Сал Русо, че майка ѝ Джоан никога не беше споменавала за него. Нямахше гаранции, че онази Джоан Сингълтери на Сал има нещо общо с Джоан Палмиери. Първата му задача бе да изясни именно това.

Греъм събра стреличките и хвърли първата от тях към картонената мишена. Улучи десетката, но очевидно не забеляза това.

— Защо искаш да се срещнеш с Джиоти?

— Онази рисунка на Сал ме накара да се замисля — даде му предварително подготвеният си отговор Харди. — Искан да го поразпитам за пожара в „Грото“. Ти знаеш ли нещо повече за него?

— Бил съм едва на петнайсет — поклати глава Греъм. — Не ме интересуваше нищо друго, освен топки и бухалки...

— Пожарът очевидно е направил силно впечатление на Сал.

— Такъв си беше той, Диз. Всичко го впечатляваше... — Втората стреличка също попадна в десетката. — За мен рисунката означава преди всичко загуба на невинността. Пожарът е просто един символ — точно както полуразрушената лодка и момчето със счупената въдица. Забеляза ли боклуците, които плуваха във водата? Всичко това Сал рисуваше в гаража, в момента, в който отношенията му с мама вървяха към окончателен провал. Помисли върху това. Тази рисунка е символизирала сгромолясването на света му...

— Вероятно си прав — кимна Харди.

След като Греъм си тръгна, той направи опит да се свърже с Джийни Уолш, но насреща никой не вдигна. До вчера не беше си купила телефонен секретар, а ако днес беше сторила това — значи бе забравила да го включи.

Отключи входната врата и се озърна. В къщата цареше почти неестествена тишина.

— Франи?

Слухът му долови някакъв шум от вътрешността.

— Франи? Деца? Татко се върна...

Отвърна му приглушен кикот, в който се долавяше някакво странно злорадство. Прекоси спалнята и влезе в стаята на Винсънт, която се оказа превърната в непристъпна крепост. Над пода, прикрепени с опънати между леглото и библиотеката въжета за пране, висяха одеяла и възглавници. Той повдигна най-близкото одеяло и надникна отдолу:

— Хей, хлапета!

— Ш-ш-т! — постави пръст на устните си Ребека.

— Къде е мама? — снижи гласа си до шепот той.

— Не знам. Ш-ш-т!

Отговорът не му хареса, но в ход беше някаква игра, която не му се искаше да разваля. Изправи се и хвърли бърз поглед на обстановката.

— Здравейте, господин Харди.

Беше Мери — момичето, което наемаха да гледа децата когато излизаха. Един бог знае откъде беше изскочила. *Но защо е тук?*, озадачи се Харди и глупаво попита:

— Франи добре ли е?

— Предполагам — объркано го погледна момичето. — Нямахте ли среща с нея някъде навън? Тя каза, че ще се видите...

Изведнъж нещата се подредиха в главата му. Сряда! Денят на срещите! В седем трябваше да вземе Франи от „Литъл Шамрок“! Запълнен от догадки, гняв и предположения, умът му бе изключил тази мъничка подробност, която винаги бе имала своето място в живота им. Не беше я забравил, а по-скоро я бе изхвърлил от съзнанието си.

Погледна часовника си, който показваше седем и половина, после пусна една извинителна усмивка по посока на Мери.

— Съжалявам, че ви прекъснах играта, но в главата ми е пълна бъркотия... Трябва да завъртя един телефон...

Седяха в „Станьола“. Никога не вечеряха на Пристана, въпреки че тук често се предлагаше много добра храна. Но това място беше туристическа забележителност, със съответните задръствания и прекалено надути цени на местата за паркиране, а в града имаше десетки други ресторанти с отлична кухня. Но тази вечер Харди изпита чувството, че трябва да бъде именно тук...

Изпитваше и още едно чувство — че за последните три-четири часа е пропътувал поне двеста километра сред натоварения трафик — от Съдебната палата до Главното управление на противопожарната защита, а оттам обратно до „Кроникъл“. После бягането за здраве до Федералния съд и обратно. После кантората, след нея продължителното шофиране до дома, и накрая — слаломът обратно към центъра и „Литъл Шамрок“, където го чакаше изтерзаната Франи...

Най-накрая всичко беше наред. На масата пред тях се появи бутилка кианти и огромно плато с предястия — люти чушлета, салам, мортадела, проволоне, аспержи, маслини. От панерчето, покрито с бяла кърпа, долиташе аромата на прясно препечени хлебчета. Рай, истински рай!

По пътя насам Франи направи няколко язвителни, но напълно основателни забележки.

— Не, не, разбирам те... — спря извиненията му тя. — Много пъти аз също забравям за твоето съществуване, заета с къщната работа. После изведнъж спирам, щракам с пръсти и си казвам: „Ами Дизмъс?“. И така нататък...

Харди си даваше сметка, че си го е заслужил и мълчаливо я остави да продължи. Но сега всичко това беше зад гърба им. Франи държеше ръката му и очевидно се радваше на факта, че отново са заедно. А той отвори уста и не я затвори, докато не й каза всичко. Просто трябваше да й го каже, не само за да оправдае непростимата си разсеяност...

Тя внимателно го изслуша, после неочаквано го тласна в съвсем друга посока:

— Според мен трябва да уведомиш полицията и да ги оставиш да довършат работата.

— Коя по-точно? — изненадано я погледна той.

— Тази, с която си се захванал. Нека те да я свършат. Предай всичко в ръцете на Ейб. Нали затова му плашат?

— Не става — поклати глава Харди. — На Ейб му трябва убийство, което да разследва. За това му плащат.

— Ами Сал Русо? Или той вече не се брои?

— Брои се, разбира се. Но аз не разполагам с доказателства, че е замесен. Разполагам само с тоя каиш за прикрепване на

пожарникарски маркучи, с един пожар, който е станал преди повече от осемнайсет години и един мъртъв пожарникар, който може да е участвал в потушаването на споменатия пожар, но може и да не е...

— И петдесет хиляди долара.

— Но какво от това? Никой не е откраднал тези пари от Сал, нали? Те са били у него, чак до смъртта му. Или ги е взел Греъм, което е все тая...

— Но ти си убеден, че тези пари имат отношение към цялата история, нали? — попита Франи, и отпи глътка вино от чашата си.

— Трябва да имат — кимна Харди. — А моята работа е да открия връзката между няколко факта...

— Само толкова?

Той сви рамене.

— Искам да кажа, че е по-разумно да прехвърлиш разследването на Ейб — поясни Франи. — Нека той се заеме с тази Палмиери, да влезе във връзка с жената от Юрека...

— А може би и да притисне един действащ федерален съдия, а? — прекъсна я Харди. — Ейб няма да направи това. Нито сега, нито когато и да било...

Но в предложението на Франи имаше желязна логика и той знаеше, че в момента, в който изясни основните неща, ще не ще, ще опре до помощта на полицията. Нямаше никакво намерение да се окаже лице в лице с убиеца, който и да е той. Това е работа на полицията — една работа, която като нищо може да се отрази на здравето му...

Но все още не беше убеден, че става въпрос за Джиоти. Или, по-скоро *не искаше* да мисли, че е Джиоти, макар да беше убеден, че съдията разполага с достатъчно информация за изясняване на загадката. Информация, която трябва да бъде анализирана. По тази причина искаше да разговаря с него...

Келнерът им се беше представил като Маурицио. Беше словоохотливо и готово да забавлява клиентите си старче в смокинг, което или понасяш, или просто не можеш да търпиш. В момента то пристъпи към масата и с широка усмивка пожела да се осведоми относно вечерята.

Харди окачи на лицето си най-широката усмивка, на която беше способен, стисна ръката на Франи, за да я накара да мълчи, издържа

укоризненият ѝ поглед и приятелски подхвърли:

— Съдията Джиоти продължава ли да се храни тук?

— О, да — кимна Маурицио. — Той и съпругата му обядват при нас поне два пъти седмично... — Махна към бутилката кианти на масата и добави: — След като сте приятел на съдията, това вино е за сметка на заведението.

— Не зная дали ме смята за приятел, защото съм адвокат — призна си чистосърдечно Харди. — Но той е отличен съдия и страшно много харесва вашата кухня... — Посочи празната чиния пред себе си и добави: — И по отношение на предястието е абсолютно прав. Страхотен човек!

— Най-добрият! — потвърди с широка усмивка Маурицио.

— Чух, че някога това място е било собственост на семейството му...

— Да, преди много години. Казваше се „Грото“ и принадлежеше на фамилията Джиоти... — Умореното лице на Маурицио видимо се разведри: — Можете и да не ми повярвате, но и тогава тичах между тези маси...

— Сигурно още не е бил приет закона, който забранява детския труд — безсрамно го изчетка Харди и това принуди Франи предупредително да стисне пръстите му. — Значи няма начин да не познавате Сал Русо...

Маурицио сбърчи вежди, но когато Харди поясни, че именно той е бил адвокат на сина на Сал, лицето му отново се разведри.

— Още един повод да ви почерпим бутилка вино! — отсече той. — Свършихте страхотна работа! Бедният Сал... Дано един ден Господ накара синът ми да постъпи точно като сина на Сал... Как казахте, че ви беше името?

След като кратката церемония по представянето приключи, Харди попита дали Сал се е навъртал около „Грото“.

— О, да. Двамата със съдията бяха ей така... — Два пръста, притиснати един до друг. — Сал Съомгата... — Поклащане на глава, замислен глас: — Какво стана с тоя човек? Добре че всичко приключи бързо... Ако беше продължил с тая улична търговия, господ знае какво можеше да се случи...

Харди стрелна Франи с предупредителен поглед и попита:

— Какво имате предвид?

— Ами... През последните няколко месеца беше доста зле, знаете... От време на време му давах да си похапне — отзад, в кухнята. Последният път скочи да ме бие, спомнил си за някакъв бас отпреди двайсет години... Не помнех за какво става въпрос, разбира се... Нещо във връзка с Роберто Клементе... Казах му, че Роберто отдавна вече го няма, а той се нахвърли отгоре ми и каза, че съм му длъжник и затова ще ми скъса задника... — Маурицио се обърна към Франи и усмихнато добави: — Простете за израза...

— Няма нищо — дари го с най-ослепителната си усмивка тя. — Ако го чувах за пръв път, нямаше да зная какво означава, нали?

Харди остана с чувството, че Маурицио всеки момент ще се обясни в любов на жена му.

— Но както и да е — продължи с въздишка възрастният келнер. — Аз, разбира се, го изхвърлих... А той се запъна на задната врата и започна да крещи, че щял да каже на всички момчета какъв съм мошеник... Бедничкият... Аз просто му предложих един безплатен обяд... — Главата му съчувствено се поклати: — Не беше виновен, знаете... Но се държеше така, че човек предпочиташе да го държи на разстояние... Може би стана добре, че си отиде по този начин. Момчето му е постъпило правилно, направило му е голяма услуга...

След вечерята дойде ред на още два-три въпроса.

— Вярно ли е, че „Грото“ е изгорял до основи?

— Да, напълно. Това беше най-тъжната нощ в живота ми. Никой не можеше да повярва...

— Защо?

— Имам предвид стареца — поясни Маурицио. — Бащата на съдията... Изпитваше панически ужас от пожарите, заведението беше задръстено от противопожарни кранове и обезопасителни системи. Но когато се наложи да ги използваме, те не свършиха никаква работа...

— Един от основните закони за всеобщата гадост — кимна Харди. — Къде започна пожара?

— В кухнята — отвърна с въздишка старецът. — И за секунди обхвана цялата сграда. Един пожарникар умря... Беше ужасно! — Миг на мълчание, после Маурицио плесна с ръце: — Но стига толкова!

Искам да чуя дали останахте доволни от вечерята? Като видя съдията, непременно ще му кажа, че сте се отбили...

ТРИЙСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Настани се зад кухненската маса в момента, в който входната врата се затвори зад Франи, повела децата на училище. С облекчение установи, че листчето с телефонния номер на Джийни Уолш все пак е в куфарчето му, въпреки временната, но тотална амнезия, която го беше обхванала вчера.

Тя вдигна на второто позвъняване. Този път бебешки плач липсваше, а гласът ѝ звучеше доста по-спокойно.

— Госпожо Уолш, отново ви безпокои Дизмъс Харди. Адвокатът от Сан Франциско...

— О, да, помня ви. Бяхте обявили награда...

Май ще е по-добре първо да ѝ подам захарчето, рече си Харди.

— Обаждам се именно по този повод. Имате всички шансове да получите наградата, но преди това бих искал да ви задам още един-два въпроса... Разполагате ли с няколко минути?

— Надявам се. Британи заспа. Обикновено е много послушно дете, но вчера нещо ѝ беше станало... Може би ѝ растат зъбите.

Харди с лекота влезе в положението на младата жена. Отлично знаеше какво значи да си изцяло ангажиран с невръстно дете, с неговите здравни и всякакви други проблеми. Дори перспективата да получиш една нелоша парична награда не може да те откъсне от тях.

— Убеден съм, че е чудесно дете — рече той. — Но бих искал да ви задам още няколко въпроса за майка ви... Вчера споменахте, че в Сан Франциско се е казвала Джоан Палмиери, нали? Това моминското ѝ име ли беше, или вече е била омъжена?

— Не ви ли обясних? — отвърна с нервен смях Джийни. — Май, че не... Да, тя е била омъжена за баща ми. Не за Рон, а за истинския ми баща...

— Рон? — с недоумение попита Харди, объркан от пороя имена.

— Рон Сингълтери.

— А Палмиери?

— Палмиери е моето моминско име.

Ясно, рече си той. Скоро всичко ще дойде на мястото си.

— А първото име на баща ви беше Рандъл?

— Да, Ранди... А вие откъде знаете?

— Той е загинал при пожара на „Грото“ през 1979 година, нали?

— Точно така. Тогава съм била още бебе. Всъщност, не съм — на четири, или пет... Изобщо не го помня. После сме се преместили тук. Мисля, че мама е искала да започне отначало. И не е сбъркала. Нещата се оправили, защото Рон беше много добър човек...

Харди забързано си записваше.

— Но не помните човек на име Сал Русо, така ли?

— Не. Снощи доста мислих върху това... Дори звъннах на сестра ми, но и тя не е чувала името...

Нещата започваха да се изясняват. Сал бе споменал *децата* на Джоан Сингълтери — в множествено число, и това се потвърждаваше.

— Имате ли и други роднини, Джийни?

— Не. Разбира се изключвам собственото си семейство — Джони и Британи... Марджи е единствената ми роднина. Днес носи името Марджи Санфорд.

— Ясно. Ако не възразявате, ще ви задам още един-два въпроса... Чувала ли сте името Марио Джиоти? Познавате ли го?

— Ако трябва, ще се запознаем — засмя се тя.

— Не, това не е необходимо. Справяте се чудесно. Наградата изобщо не зависи от факта дали познавате Марио Джиоти, или не...

— Това звучи окуражаващо, защото наистина не го познавам.

— И никога не сте чували това име?

— Не, съжалявам.

Аз също, рече си Харди.

Но вече бе получил далеч повече, отколкото само преди два дни би дръзнал да мечтае... В скоропоговорка изстреля пред момичето една дълга серия имена: Брендън и Дебра Макоури, Греъм Русо, Джордж Русо, Лелънд и Хелън Тейлър... Всички имена, за които успя да се сети, между които за малко не включи и Дейвид Фрийман... Но Джийни не познаваше никой от тях.

Каза й да има търпение. Каза й, че май ще се окаже точно човекът, когото търсят. Каза й, че скоро отново ще се обади...

Но къде е връзката? Как са се запознали Сал и Джоан? Направи си едно силно еспресо и потъна в дълбок размисъл.

Ранди Палмиери е загинал при пожара в „Грото“. Самото заведение е било фамилна собственост на Джиоти, продали са го няколко месеца след пожара. Един мистериозен пожар, който е започнал в кухнята на заведението и е успял да го изпепели въпреки наличието на извънредно качествена противопожарна система. Сал Русо пази спомен за този пожар чак до смъртта си, заедно с петдесет хиляди долара на пачки, върху чиито бандероли личи дата от няколко месеца по-късно.

В личен план бракът на Сал приключва горе-долу по същото време. Той вече не се чувства благороден и горд човек, какъвто вероятно се е чувствал до настъпването на тези събития. Той вече няма сили да се бори срещу злите сили, олицетворявани от Лелънд Тейлър. Вече не заслужава нито Хелън, нито прекрасните деца от брака си с нея. Тя има пълното право да го зарече, оттам нататък той не прави никакви опити да поддържа връзка с децата си...

Той е повече от провален. Той е съсипан.

Постепенно животът му започва да тече изцяло под знака на миналото. Там и само там той може да изкупи греховете си, да изплати дълговете си, да изживее още веднъж голямата си любов... Миналото измества настоящето, всичко се случва отново...

Това постепенно превръща Сал в трудно поносим човек, или „трън в задника“ — както се беше изразил Маурицио. А с влошаването на здравословното му състояние — и в нещо много по-лошо. Той забравя какво трябва да държи в тайна, едновременно с това помни онова, което си е обещал да забрави...

И вероятно е станал опасен.

В централата на Противопожарна охрана го посрещна същата любезна чернокожа служителка.

— Каишът за придържане на маркучи се оказа нещо съвсем друго, нали? — хвърли му многозначителен поглед тя.

Лек удар, който попадна точно там, където беше насочен — между ребрата.

— Адски ми е неудобно — призна с въздишка Харди. — Но ще ви кажа истината: аз съм адвокат. На хората от моята професия понякога им се налага да прибегват до тъпи номера...

— Значи не става въпрос за колан, който сте получил от някакъв приятел? — бързо включи жената.

— Не — мрачно кимна той. — Едва снощи се уверих в това. Каишът е придобит по време на един пожар, при който е загинал човек... Името му е Рандъл Палмиери, има го на стената отвън. Питам се дали не бих могъл да поговоря с някой от Отдела за подпомагане на децата и вдовиците на загиналите при изпълнение на служебния си дълг...

— Обърнете се към мен — отвърна с лека усмивка жената. — Аз завеждам информационната служба тук.

— Искам да идентифицирам децата на този човек — престана да се колебае Харди. — Става въпрос за една значителна сума, която те трябва да получат и която положително ще им бъде добре дошла... Предполагам, че когато някой пожарникар загине при изпълнение на служебния си дълг, семейството му получава известна компенсация, нали?

Жената кимна, после попита:

— Палмиери?

Харди повтори името буква по буква:

— Рандъл Г.

— Почакайте за момент...

Жената се забави около пет минути. Когато се върна, в ръцете си държеше папка с черни корици.

— Извинете, че се забавих, но трябваше да попитам шефа си доколко поверително е всичко това... — Раменете ѝ леко се повдигнаха: — Без съдебна заповед нямам право да ви дам адреси, или друга конкретна информация, но мога да проверя дали човекът, от когото се интересувате, фигурира в нашите списъци. Нали казахте, че това ви стига?

Харди разбра, че трябва да приеме това, което му се предлага.

— Точно така — кимна той. — Интересува ме човек на име Рандъл Г. Палмиери...

Жената разтвори папката, намери нужната страница и зачака.

Харди не се нуждаеше от записките си.

— Жена му се е казвала Джоан — започна той. — Преселила се е в Юрека и се омъжила за човек на име Рон Сингълтери. Има две дъщери — Джийни и Марджи, и двете с други фамилии, понеже са омъжени...

— Това го пише и тук — кимна жената.

— Дъщерите получават ли все още някаква пенсия?

— Не. Със смъртта на съпругата помощите са били прекратени.

— Значи те вече не получават нищо?

— Поне от нас — кимна жената, но очите ѝ продължаваха да бягат по документите в папката. — Не виждам с какво може да навреди това... — промърмори след известно време тя и вдигна глава: — Вероятно ще получите повече информация от един спомагателен фонд, чийто адрес фигурира тук... Децата на Сингълтери може би са получавали помощ и от него, извън пенсията от нас...

— Прекрасно — кимна Харди. — Какъв е адресът?

— „Мемориален фонд БДГ1981“ — изчете името служителката. — Чакайте да видим... О, адресът е на Бейуест, само на две пресечки оттук. Ще стигнете дори пеша...

Не му се искаше да вижда никого, най-малкото пък Дейвид Фрийман и Греъм Русо, които висяха в преддверието на кантората. Часът беше няколко минути след единайсет. Нямаше как да ги избегне, затова реши да опита с любезност. Окачи на лицето си най-деловата маска, на която беше способен и многозначително погледна часовника си.

— Само минавам оттук, момчета — обяви той. — Бързам за един важен обяд. Големи мангизи, Дейвид... Може би най-накрая ще имаш повод да се гордееш с мен...

Филис му хвърли един укоризнен поглед иззад батареята телефони на бюрото си. Вдигаше прекалено голям шум. Но Харди не ѝ обърна внимание.

— Греъм, звънни на брат си и сестра си и ги предупреди да не си харчат наследството — подхвърли той. — Защото сме на път да открием Джоан Сингълтери, но сега нямам време за обяснения...

Всичко това беше казано в движение, краката му се насочиха към подножието на стълбите.

— Точно по този въпрос исках да поговорим — последва го Греъм.

Харди спря и се обърна. Греъм го настигна, но не спря.

— Всичко е на бюрото ти — подхвърли той и започна да взема стълбите по две наведнъж.

— Значи си проникнал в кабинета ми? — попита с престорен гняв Харди.

Стигнал междинната площадка, Греъм се обърна.

— Ако беше заключен, щеше да ми е значително по-трудно — отвърна с усмивка той. От възбудата му личеше, че е открил нещо важно. — Щяхме да ти се обадим още снощи, но минаваше девет и половина... Решихме, че старци като теб отдавна вече спят...

— Я се махни от пътя ми!

Греъм грациозно се отдръпна, на лицето му продължаваше да грее широка усмивка. Харди прекоси помещението и се втренчи във вестникарската изрезка, оставена върху бюрото му. Беше от „Кроникъл“, хиляда деветстотин осемдесет и осма.

— Занесохме кашоните у дома и решихме да ги прочистим, тъй като заемаха много място — продължаваше Греъм. — Сара държеше да прегледаме всичко, страница по страница. И да изхвърлим излишното...

— Аз пък си мислех, че вода страхотно напрегнат живот и затова си лягам в девет и половина — изгледа го Харди.

— Не съм казал, че свършихме само това — поясни с усмивка Греъм. — Но както и да е... Тази статия я откри Сара...

Статията представляваше един от онези допълващи някаква новина материали, до които прибягват повечето ежедневници: „Какво стана с това, животът след онова...“. Тази тук се ровеше в живота на шест вдовици, изгубили мъжете си поради нещастни случаи на работното място. Един строителен работник, две ченгета, един рали пилот, един летец на чартърен самолет и Ранди Палмиери — пожарникар...

— Съпругата на този човек Джоан Палмиери се е преселила в Юрека, където сключва брак с някой си Рон Сингълтери — пусна бомбата Греъм.

— А мъжът ѝ е загинал при пожара в „Грото“...

— Трябва да е нашата Джоан Сингълтери — тръсна глава Греъм.

— Тя е.

Греъм млъкна за момент, после вдигна глава:

— Ти знаеш?

— Не всичко — измъкна се Харди. — Точно по този въпрос исках да поговорим.

— Но има проблем — поклати глава Греъм. — Обадох се в информационния център на Юрека, откъдето казаха, че в града няма регистрирани нито Сингълтери, нито Палмиери...

Няма я, рече си Харди. В замяна на това има Уолш и Санфорд, но за момента е по-добре да не знаеш това.

— Е, все пак е нещо, за което можем да се заловим — каза на глас той. — Виж какво... Наистина трябва да бягам. Ще говорим по-късно, става ли?

Но очевидно усетил близката развръзка, Греъм не искаше да се откаже толкова лесно.

— Чакай за секунда — спря го той. — Кажете какво си открил.

— Същото, но от друг материал на „Кроникъл“. Днес ще направя опит да се срещна с Марио Джиоти. Искам да разбера дали Сал е имал нещо общо с пожара...

— Не допускаш, че той е подпалил кръчмата без да иска, нали? Че е бил пиан, или нещо подобно...

— Не, не допускам нищо подобно — искрено отвърна Харди.

Но най-сетне беше открил механизма, с чиято помощ Сал бе стигнал до фамилното име на новия съпруг на Джоан Палмиери. И бе убеден, че вече знае механизмите, които са задвижили последвалите събития...

— Господин Харди... — Макар и съвсем самичък в огромния кабинет, съдията Марио Джиоти не си бе направил труда да свали тогата, с която водеше съдебните заседания. Седнал зад масивното писалище, той бе потънал в четенето на някакви документи. Това едва ли е случайно, светкавично прецени Харди, докато съдията бавно вдигаше глава да го погледне: — Казал сте, че става въпрос за нещо важно...

— Съжалявам, че ви безпокоя, господин съдия, и ви благодаря за отделеното време. Зная, че сте много зает...

— Ако се виждам с хора, само когато не съм зает, значи няма да се виждам с никого — усмихна се Джиоти. — Няма ли да седнете?

Харди си избра кътчето в близост с орнаментираната камина, във вътрешността на която приятно бръмчаха електрическите реотани. Времето беше студено и доста противно, вятърът гонеше ниско надвисналите облаци. По време на кратката разходка от кантората до Федералния съд, шлиферът на Харди успя да подгизне от ситния дъждец.

— Имам един голям проблем, господин съдия — започна без увъртания той.

— Какъв по-точно?

Харди потисна желанието си да каже „вие“, предпочитайки внимателно да подбира думите си. Ще го притисне едва когато отстрани всички начини за измъкване.

— Страхувам се, че отново става въпрос за пожара в семейния ви ресторант... Сдобих се с информация, която ме навежда на мисълта, че Сал има нещо общо с него...

Джиоти се облегна в солидното кресло и докосна устните си с пръст.

— Продължавайте.

— Помните ли, че една сутрин ви посрещнах тук отзад, на уличката, и ви попитах за жена на име Сингълтери?

— Разбира се, че помня.

— В онзи момент криех информацията, свързана с тази жена, просто защото нямаше как да я използвам в процеса.

— И каква по-точно е тази информация?

Накратко Харди му съобщи за молбата на Сал петдесетте хиляди долара да бъдат предадени на Сингълтери.

— Нямахме представа дали тази жена изобщо съществува и по тази причина аз реших да не я споменаваме пред съдебните заседатели. Просто защото нямаше да ни повярват...

— Логично — съгласи се Джиоти. — Но сега сте я открил, така ли?

— Почти — кимна Харди. — Всъщност, открих дъщерите й...

— Значи всичко е наред? — изгледа го внимателно съдията. — И вече сте в състояние да обясните желанието на Сал?

— Да. Първият съпруг на Джоан Сингълтери се казва Ранди Палмиери...

Лицето на Джиоти видимо потъмня, торбичките под очите му станаха по-видими. Челюстите му едва забележимо се стегнаха, от устата му излетя тежка въздишка:

— Човекът, който загина при пожара...

— Познавахте ли го? — попита Харди.

— Знаех кой е... Името му се запечата в съзнанието ми завинаги. Такава трагедия! Можех ли да го забравя?

— Не знам това. Но в този план ще си позволя да добавя, че съм доста учуден от факта, че не помните името Сингълтери...

— Но това не беше нейното име, как бих могъл да...

Харди не можеше да търпи повече.

— Хайде да прекратим тази игра, господин съдия! — прекъсна го с категоричен тон той. — Мемориалният фонд БДГ е основан от вас, нали? „Мемориален фонд Бруно Джиоти и «Грото»“, който в продължение на цели седемнайсет години отпуска средства на жената с име Джоан Сингълтери! Не ме карайте да вярвам, че сте забравили този факт, моля ви!

Джиоти поклащаше глава, очите му бяха заковани някъде в пространството, което ги разделяше. После стана и пристъпи към прозореца зад писалището.

— Веднъж вече споменах, че се възхищавам от начина, по който разсъждавате, господин Харди — промълви след доста продължителна пауза той. — Но сега виждам, че разсъжденията ви стигат твърде далеч... Намеквате, че имам нещо общо с онзи пожар, нали? А следователно и с подпалвачество и убийство? — Най-сетне отмести поглед от сивата панорама отгатък прозореца и се обърна с лице към посетителя: — Страхувам се, че нямам време за подобни глупости!

— Ще се радвам да чуя обясненията ви — настоя Харди.

Ноздрите на Джиоти видимо потръпнаха.

— Не съм длъжен да ви давам никакви обяснения, господин Харди! — изръмжа той. — Защото и аз, като всички граждани на Съединените американски щати, съм невинен до доказване на противното! Защо не се обърнете към полицията, ако наистина сте убеден в правотата на тези безумни обвинения? — Ръката му се

стрелна по посока на вратата: — Знаете пътя, нали? Този разговор приключи!

Харди стана, но вместо да тръгне към вратата, остана прав до стола, в подчертано нехайна поза.

— Не мисля така — рече той.

Явно несвикнал с неподчинение пред авторитета на един съдия от Федералния съд, Джиоти буквално окаменя. Миг по-късно лицето му потъмня от притока на кръв.

— Казах да се махате по дяволите! — изкрещя той и ръката му се протегна към телефона: — В противен случай ще повикам охраната да ви изхвърли!

— Няма да го направите — спокойно отвърна Харди. — Защото имам предвид Сал Русо, а не някакъв пожар отпреди деветнайсет години!

— Какво искате да кажете?

Джиоти остава слушалката и закова поглед в лицето му.

— Петдесет хиляди долара — рече Харди.

Съдията мълчеше и чакаше.

— Тези пари са свързани с пожара. Не зная как точно са се озовали у Сал, но полицията със сигурност ще се опита да разбере това. В хода на този процес неминуемо ще открият връзката между вас и смъртта на Сал. Вероятно и мотивът ви да го убиете... Но мисля, че е излишно да ви напомням всичко това...

— Мислите, че аз съм го убил?

— Мисля, че когато сте му поставил инжекцията, Сал все още не е бил готов да посрещне смъртта. Което означава убийство.

— Вие сте луд!

Харди не обърна внимание на тази реплика и спокойно добави:

— Искам да разбера какво е станало. Нямам намерение да тичам в полицията. Искам го за себе си и няма да мръдна оттук преди да ви изслушам!

— Май наистина е така — въздъхна Джиоти и се върна на мястото си зад бюрото. — Въпросният Палмиери загина докато се бореше в пожара в ресторанта на баща ми... Съвсем логично беше да се погрижим за семейството му.

— Но вие отрекохте, че сте чувал тази фамилия, нали? А на това му викат гузна съвест...

— Предпочетохме да не даваме гласност на благотворителния си жест — сви рамене Джиоти. — Вие очевидно смятате това за престъпление, но едва ли много хора ще мислят като вас, най-малко пък полицията... — Ръката му отново се протегна към телефона: — И тъй, сам ли ще си тръгнете, или да викам охраната?

Покер с високи залози и съдията блъфира, съобрази Харди. Но върши това недостатъчно майсторски, тъй като очевидно пропуска един прост факт: ако в ръцете на Харди не беше по-силната карта, той отдавна вече нямаше да е тук... Следователно беше негов ред да вдигне мизата.

— Викайте войската — рече с въздишка той. — Изобщо не мисля за доброволно оттегляне. Нима си въобразявате, че ще се откажа, особено след всичко, което преживях благодарение на вас?

— Копеле! — мрачно изръмжа Джиоти. Ръката му продължаваше да стиска слушалката.

— Добре, ще повикате охраната — продължи с тих глас Харди. — Но те са длъжни да направят рапорт за инцидента и нещата стават официални... А ние все още не сме готови за това, нали?

— Какво ни пречи? — попита Джиоти, без да отмества мрачният си поглед от лицето му.

— Аз.

— И какво предлагате?

— Нищо не предлагам, господин съдия. Искам да разбера какво се е случило. Аз съм съдебен служител и ако се налага, наистина ще се обърна към полицията. Но ако не се налага... — млъкна, оставяйки изречението си недовършено.

Тежкия поглед на Джиоти остана върху лицето му още няколко секунди, после ръката му вдигна слушалката и Харди изпита неприятното усещане, че е загубил. Съдията явно бе решил да използва широките си политически връзки. В резултат полицията вероятно ще прояви любезен интерес към информацията, след което ще отсъди, че Негова Светлост не е извършил нищо нередно, а Харди е само един от многото жадни за слава адвокати, които не се спират пред нищо, за да привлекат вниманието на медиите и да спечелят някой и друг клиент на гърба на почтената юридическа общност.

— Тук, разбира се, нямам предвид вестника — подхвърли той.

Джиоти обработи тази нова информация, взе решение и натисна един от бутоните.

Изчака за миг, после нареди на секретарката си да не го безпокоят. Остави слушалката и заби очи в лицето на Харди:

— Или ще чуете какво се е случило, или ще отидете в полицията — отсече той. — Едно от двете. Но каквото и да решите, аз вероятно ще се нуждая от известна юридическа помощ... — Бръкна под съдийската тога и измъкна една банкнота от портфейла си: — Желаете ли да бъдете мой адвокат, господин Харди?

Банкнотата в ръката му беше от пет долара и представляваше официален аванс. Ако Харди я вземе, всичко казано отгук нататък попадеше в сферата на поверителните отношения между адвокат и клиент. И той не би могъл да отиде в полицията.

Този човек е истински Фауст, помисли си с уважение Харди. Освен това, от гледна точка на закона, правосъдието беше раздадено. Никой не би тръгнал да търси истинския убиец на Сал Русо.

Въпреки всичко продължаваше да се колебае.

Макар и все така тих, гласът на Джиоти го прониза чак до сърцето:

— Нима наистина вярвате, че ще откриете физически доказателства за един пожар, станал преди деветнайсет години? И то такива, че да издържат в съда? Трябва да ви кажа, че застрахователната компания ни изплати обезщетението едва след като проведе щателно разследване...

Тонът му отново се промени. Нетърпение? Повелителност?

— А сега ви предлагам да вземете тази банкнота или да се махате по дяволите отгук! В първия случай ще научите каквото искате, във втория — няма. Решавайте!

Харди прекоси стаята и се изправи пред бюрото. Останал на стола, Джиоти внимателно го наблюдаваше. Ръката му бавно се протегна към петте долара на плота, прибра ги и ги пусна в джоба си.

— Е, добре, господин адвокат — рече с въздишка съдията. — Седнете и чуйте една история...

— Нека кажем, че „Грото“ е преживявал трудни времена. Дори в най-оживения туристически сезон, ресторантьорството си остава един

труден бизнес, а сезонът далеч не е бил от добрите. Тук трябва да добавим, че синът на собственика е млад юрист с амбиции за политическа кариера. Но това не му пречи от време на време да поработва и в кухнята — нещо, което в интерес на истината му е наистина приятно. Той изпитва доста сериозни съмнения относно кариерата си, не е сигурен накъде върви и какво върши. По тази причина се държи в близост до ресторанта...

Да речем, че един ден се получава общинска заповед, според която ресторантът е длъжен да осигури достъп за инвалиди до главния си салон. Това означава да се построи специална рампа, основен ремонт на преддверието и още куп неща. Казано с две думи, трябва да се вложат около четирийсет и пет хиляди долара, иначе общинските власти ще запечатат ресторанта. Това променя нещата из основи. Бизнесът е готов да забели корем, собствениците няма откъде да вземат тези пари, тъй като никой не желае да им отпусне кредит от трийсет-четирийсет хиляди долара, само за да осигурят достъп на инвалиди и до без това празния си салон...

Изход от положението намира гениалното хлапе, кой друг? Планът е да се организира един малък, напълно контролиран пожар в кухненските помещения. Достатъчен за получаването на застраховката, която ще покрие и исканото от общинските власти преустройство... Да речем, че младият юридически гений има един много близък приятел, който случайно се казва Сал и който притежава място на кея точно зад ресторанта. Двамата често ходят на риба заедно — обикновено през нощта. Така става и вечерта, в която избухва пожара. Връщат се едва на разсъмване...

Младият адвокат е сигурен, че пожара не може да се разпростре. В противопожарно отношение ресторантът е оборудван безупречно. Има система за ранно предупреждение, за двойно осигуряване и така нататък... Но той не отчита натрупаните в кухнята мазнини, които се нагряват прекалено бързо и прекалено лесно... Както и да е. Заведението изгаря до основи.

Лошото обаче е друго — при борбата с пламъците загива човек. Случайно този човек е пожарникар. Млад, хубав, с две малки деца и красива съпруга...

Няма доказателства за умишлен палеж. Като причина за пожара се посочва кабел на централното елзахранване, който дава на късо

поради прекалено омазняване. Някой от кухненските работници е забравил престилката си на горещата печка и тя пламва... Двата приятели имат желязно алиби, макар че никой не им го иска... По време на пожара са били далеч, в открито море... Доказателство за това е пълната лодка с риба...

Джиоти се облегна назад в прекомерно широкия стол и кръстоса ръце пред гърдите си.

— Да приемем, че се е случило нещо подобно, адвокате — тежко въздъхна той. — Можеш ли да го превърнеш в материал за съдебен процес?

Харди беше прекалено уморен за подобни игри. Но в едно Джиоти беше абсолютно прав: доказателства няма. За убийство действително няма давност, но човек трябва да разполага с доста повече доказателства, за да изправи някого пред съда.

Всички физически доказателства за пожара отдавна са изчезнали. Сал е отнесъл желязното си алиби в гроба, заедно с това на Джиоти. Джоан Сингълтери също е мъртва. Дори застрахователната компания не е открила следи от умишлен палеж. Никакъв шанс. Няма полиция на света, която би предприела подобно разследване.

Но Харди искаше да узнае и нещо повече.

— Как според вас човек като Сал се е оказал притежател на петдесет хиляди долара в брой? — попита той.

— В сценария, който току-що описах, те биха могли да са част от застраховката.

— Искате да кажете подкуп, за да си държи устата затворена...

— По-скоро израз на благодарност. А може би по мъничко и от двете... — Раменете на Джиоти леко се присвиха: — Животът е сложен...

— Но Сал не успява да прогони чувството си на вина, нали? Той е убил човек... Съвсем обикновен човек, с жена и деца, също като него... И тази мисъл го съсипва.

Отговори му ново повдигане на рамене.

Харди извади банкнотата от джоба си и я постави върху бюрото.

— Край на хипотезите, съдия — изръмжа той. — Връщам ти парите, следователно вече не си ми клиент. Ти уби Сал, нали?

— Не съм.

— Убил си го, защото се е разприказвал. Болестта го връща в миналото и той започва да дрънка за пожара, където свари и пред когото свари. Така ли беше?

— Не съм го убил — повтори Джиоти.

— Не ти вярвам!

Съдията придърпа банкнотата пред себе си.

— Пет пари не давам дали ми вярваш или не, господин Харди — процеди той. — Сал беше най-добрият ми приятел. Той ме спаси, той ми позволи да направя кариера и да стана това, което съм. Но за това плати твърде висока цена, изгуби всичко. Нима допускаш, че след всичко това мога да вдигна ръка срещу него?

— Мисля, че си нямал друг избор.

— Грещиш. Пожарът беше един трагичен инцидент, една огромна грешка. Направих всичко възможно да помогна на семейството на нещастника, а също и на Сал. Продължавахме да се срещаме, въпреки че от време на време той ставаше невъзможен... Но никога, повтарям *никога* не бих го убил! Разбираш ли? По-скоро бих убил себе си!

ТРИЙСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Напусна кабинета на Джиоти малко след три. Неспособен да превключи на друга вълна, той измина пеш разстоянието до сградата на „Кроникъл“, спусна се в архивата и изчете всички материали за пожара, Палмиери и фамилията Джиоти.

Когато излезе, навън вече валеше като из ведро. Лишил се от транспорт, прекоси разстоянието до кантората си в центъра отново пеш, в резултат се измокри здравата. За два дни се бяха събрали двайсет и едно писмени съобщения, плюс десет минути от касетата на телефонния секретар. Процесът срещу Греъм Русо несъмнено беше дал силен тласък на кариерата му, макар че в момента непрекъснато си задаваше въпроса възможно ли е някой да търси услугите на такъв пълен идиот...

Къде се бяха объркали нещата? Какво беше пропуснал?

Наложи си да изхвърли от главата си всички подобни мисли. Денят не беше пълен провал — бе успял да открие Джоан Сингълтери и връзката ѝ със Сал Русо. Децата ѝ щяха да получат парите, оле!

Основният му проблем беше, че почти повярва на Марио Джиоти. Вълнението на съдията в края на разговора относно ролята на Сал в живота му беше неподправено искрено и успя да докосне съответната струна в душата му. Това беше моментът, в който Харди престана да бъде убеден, че слуша лъжи...

Убийството на Сал беше извън способностите на човек като Джиоти. Той не би могъл да планира убийството на когото и да било. Бе опитал да даде морално възмездие на пострадалите от една случайна смърт (която технически погледнато действително можеше да се нарече непредумишлено убийство). Той не беше хладнокръвен тип — от онези, които биха умъртвили жертвата си, дори ако тя е обречена. Животът и кариерата му в областта на правото просто изключваха това.

Но кой тогава е убил Сал?

В офиса притъмня и той щракна bankerската си лампа със зелен абажур. Чувството за вина, че не е отговорил на посланията вече не го

глождеше, а направо късаше парчета месо. Явно ще трябва да жертва вечерята, за да може да се справи. Франи сигурно няма да се нацупи, тъй като едва снощи бяха прекарвали една чудесна вечер заедно, а предишната вечер имаха гости и прекараха добре в компанията на приятели.

Ще трябва да свърши някаква полезна работа. Да даде тласък на бизнеса, да направи нещо, което си струва...

От гласа му Франи веднага разбра от какво се нуждае — от чувството, че е свършил нещо добро преди да се прибере у дома. Почти нямаше значение какво може да е то. Каза му да не се притеснява, каза му, че без проблеми ще се оправи и сама. Каза му, че ще го чака... Имала чудесна книга за четене, щяла да целуне децата вместо него...

О, за малко да забрави... Преди малко се обадила някаква кандидат-клиентка и Франи й каза, че Харди ще се забави в службата. Дала й номера, тъй че можел да очаква обаждане всеки момент...

Но сега, три часа по-късно, обажданията вече бяха цял порой. Харди нямаше никакво намерение да чака и тази клиентка. Който го търси, ще го намери...

През тези последни часове смътно долавяше обичайното раздвижване на долния етаж, което предшестващо края на работния ден. Сътрудниците във „Фрийман Асошиейтс“ напускаха кабинетите си по двама-трима, пресичаха преддверието покрай гишето на Филис, гласовете им отекваха и нагоре, по пустото стълбище, което водеше да уединената клетка на Харди.

В девет и половина свърши с телефонните разговори, провеждани почти изцяло с включени на запис машини. Изключение бяха един успокоителен диалог (всъщност, почти монолог) с някакъв доктор, срещу когото беше заведено дело, плюс два кратки разговора на живо, съдържащи предложения за бракоразводни дела, които Харди категорично отказа.

В момента си водеше бележки по няколко текущи дела във федерални съдилища, които бяха свързани с правото на доброволна смърт.

Работеше в почти пълен мрак, просто защото предпочиташе банкерската лампа пред полюлея. Зеленият абажур хвърляше успокоителен кръг светлина върху писалището и това му помагаше да се концентрира.

Облегна се назад и затвори очи. В сградата цареше дълбока тишина. Навън лудуваше вятър, запратените от него дъждовни капчици барабаняха по стъклото. Стана, протегна се и пристъпи към прозореца. В този час на денонощието Сътър стрийт беше почти пуста. Лимузина в тъмен цвят изчезна зад ъгъла, по тротоарите нямаше жив човек, асфалтът мътно проблясваше.

Върна се на мястото си, придърпа жълтия бележник и понечи да се заеме със следващото дело. После се спря.

Защо не се прибира у дома? Тези записки можеха да почакаат. Ставаше късно, нощта беше неприятна. Макар да не беше свършил бог знае какво, най-сетне изпита чувството, че е компенсирал пропилените през деня часове.

Прозвуча звънецът на входната врата. Той се включваше само нощем, а самият факт, че някой го натиска в този час на денонощието, представляваше изненада. Може би защото единствените хора, които идват в кантората нощем, бяха шепа прекалено нервни сътрудници, които обаче си имаха ключове. Едва ли беше клиент, още повече че във фирмата нямаше никой друг, освен Харди. Вероятно е някой бездомник, който е потърсил укритие от дъжда и е опрял гръб на звънеца, рече си той.

Но звънецът прозвуча отново и той реши да провери. Стълбите към долния етаж бяха осветени съвсем слабо. Над огромното, подобно на пещера помещение на входния вестибюл мъждукаха една-две слаби крушки. Останалата част тънеше в полумрак и наподобяваше кинозалон.

Спусна се по извитите стъпала, стигна до масивната входна врата и издърпа резето.

Навън нямаше никой.

Излезе на тротоара и се огледа. Никой. Присви очи да се предпази от дъждовните пръски и огледа паркираните наоколо коли. Задните им стъкла се бяха матирали от дъжда, но въпреки това се виждаше, че в нито една от тях няма хора.

Достатъчно, рече си той. Прибирам се у дома. Качвам се горе да си събера нещата, после се спускам отново тук, заключвам и отивам в подземния гараж за колата. Прибирам се у дома...

Задната врата на лимузината на Джиоти се отвори. Трябваше да позвъни, за да провери дали в сградата е останал някой. И да бъде сигурна, че светлината на третия етаж идва от кабинета на Харди. По всичко личеше, че кантората е празна, но предпазливостта не беше излишна. Офисите на долния етаж бяха тъмни.

След второто позвъняване човекът на третия етаж слезе да отвори, а после излезе и на тротоара. Беше Харди, макар че доста се различаваше от добре облечения адвокат, чиито снимки от съдебните заседания заливаха всички вестници, чиито хапливи реплики бяха станали достояние на половината щат... Този тук беше работната му версия — с разхлабена вратовръзка и разкопчана яка. Но без съмнение беше той. Това беше видно дори и през мокрия асфалт на пустата улица.

В кабинета му се раздвижиха сенки. Значи се беше върнал горе. Сега е моментът за ново позвъняване. Той пак ще слезе да отвори, и тогава...

Харди реши, че трябва да довърши трите страници, които му оставаха. В противен случай утре ще се наложи да изчете отново вече отхвърлените дванайсет, за да може да схване за какво става въпрос. А в момента нещата все още бяха в главата му — конкретни и ясни. Беше в крак със силогическия ритъм на встъпителната пледоария и нямаше смисъл да губи всичко това. Взе молива и започна да чете оттам, където бе прекъснал преди малко...

Разнесе се някакъв звук и той вдигна глава.

Сградата беше празна, подобни звуци не трябваше да има. Още повече че беше сложил резето на входната врата.

Но дали наистина го сложи?

Изведнъж не можеше да си спомни дали е извършил това просто механично действие. Не му беше обърнал внимание, тъй като се готвеше отново да слезе долу и...

Не, не беше го сложил. Но тъй или иначе щеше да се забави тук не повече от две минути...

Наистина се оказаха толкова.

Не чу нищо повече, може би защото бе потънал в текста пред себе си и забързано си водеше записки.

Най-сетне приключи, затвори папката и остави писалката.

Облегна се назад и вдигна глава.

В рамката на вратата се очертаваше неясен силует.

ТРИЙСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

— Господин Харди?

Притиснал с ръка сърцето си, Харди едва успя да промърмори едно „Господи Исусе“...

— Стреснах ли ви? Моля за извинение...

— Не се притеснявайте, всичко е наред... Само ми трябва малко време за приземяване.

— Жена ви каза, че ще се забавите в службата и аз реших да...

— Всичко е наред — повтори Харди и най-сетне възстанови нормалното си дишане. — Но как влязохте тук? Вие ли звънихте преди малко?

— Да.

Нова порция кислород в свитите дробове.

— А къде изчезнахте, когато слязох да отворя?

— Никой не отговори и се върнах при колата си. После може би съм отместила очи за миг, и видях как вратата се затваря зад вас. Видях, че в кабинета ви свети и реших да опитам още веднъж. Този път вратата се оказа отворена...

— Окей — кимна Харди. — Окей. Но вече е късно. Аз току-що приключих и мисля да се прибирам у дома. Съжалявам. Ще ви изпратя до входната врата и ще си определим среща за утре. Какво ще кажете?

Тя пристъпи крачка напред. Харди забеляза, че беше преметнала чантичката си през рамо, като раница. Държеше я отпред, стиснала я в ръце. Всъщност само с една ръка, тъй като другата беше потънала в нея и очевидно държеше нещо.

— Страхувам се, че това не ме устройва.

Харди събра бумагите върху плота в една купчина и понечи да се изправи.

— Опасявам се, че в такъв случай...

— Моля, седнете на стола си!

Нещо в гласа ѝ го накара да вдигне глава.

Тя бе направила още една крачка. Чантичката бе отишла встрани, до бедрото, в ръката ѝ блестеше малък пистолет. Дулото сочеше право

в гърдите му.

— Вие не знаете коя съм, нали?

— Не, госпожо — кимна Харди. — Но положително разполагате с цялото ми внимание...

— Казвам се Пат и съм съпруга на съдията Джиоти. Наистина съжалявам, че се запознаваме при такива обстоятелства...

Съжаляваш ли?, безмълвно се учуди Харди.

— Днес вие с Марио доста сте си побъбрили — подхвърли с нещо като усмивка Пат. — Той ми разказа всичко.

— Така е, госпожо — кимна Харди. — След като ви е разказал всичко, вероятно знаете, че ме нае за свой юридически защитник... А това означава, че нямам право да обсъждам с никого темата на нашите разговори. Нали знаете какви са отношенията между адвокат и клиент?

— Зная, господин Харди — пусна кривата си усмивка Пат Джиоти. — Но зная и как тези отношения се нарушават...

— Нямам подобни намерения.

— За момента сигурно е така. Но някой ден нещата ще се променят. За съжаление аз не мога да си позволя лукса да вярвам на думата ви... Надявам се, че ме разбирате...

Мозъкът на Харди трескаво работеше. Мислите му бяха кристално ясни, може би защото скоро щеше да престане да мисли въобще. Но това бяха мисли, които не предлагаха изход. Единствената разумна идея, която му хрумна, беше да я накара да говори. Колкото по-дълго, толкова по-добре.

— И със Сал ли бяхте толкова любезна, преди да го треснете с бутилката по главата? — попита той.

— Мисля, че грубостите няма да ви помогнат — отвърна тя със скован от напрежение глас. — Не исках да причинявам болка на Сал и предполагам, че наистина не съм го сторила...

Не си му причинила болка, рече си Харди. Само си го убила...

— *Той* обаче щеше да ни причини болка — продължаваше жената. — Щеше да съсипе живота ни. По неизвестни за мен причини никой не забелязваше това. Дори Марио, който постоянно повтаряше, че Сал е безобиден, че му е стар приятел и много добър човек... Но аз ще ви призная, че Сал беше извън контрол, господин Харди. Той нямаше да спре, някой друг трябваше да го стори. Най-странното в

случая беше, че това нямаше никакво значение. Оставаха му едва няколко месеца живот, всъщност не повече от два...

— Зная това — кимна Харди. — Но какво ви накара да преминете към действие?

Предизвикай словоохотливостта ѝ! Нека говори! И мисли! Мисли, да те вземат мътните!

— Наистина ли не знаете? — изви вежди жената. — Марио не ви ли каза? — В смеха ѝ се появи горчива нотка: — Типично за него. Разчистването винаги остава за мен...

— Разкажете ми — рече Харди.

Но тихата истерия очевидно не се отразяваше на намеренията ѝ. Пистолетът остана насочен в гърдите му, а тялото ѝ се раздвижи по съвсем недвусмислен начин. Ей сега ще натисне спусъка и край на всичко, помисли си с отчаяние Харди.

— Заплахата за бомба беше в петък, малко преди обедната почивка. Вероятно знаете това...

Харди кимна.

— Опразнили сградата на съда и Марио излязъл на задната уличка, заедно със сътрудниците си. Изведнъж отнякъде изскочил Сал, обзет от паника. Дръпнал го за ръкава и започнал да крещи, че парите изчезнали. Бил сигурен, че Марио по някакъв начин си ги е взел обратно и го заплашил, че ако не ги върне веднага, той ще разкаже за пожара на всички...

Гласът ѝ се понижи, но дулото на пистолета не помръдна:

— Нима не разбирате, господин Харди? Той щеше да съсипе репутацията на Марио! Нещо, което сме градили през целия си живот! Нима можехме да допуснем това, при това от някакъв сенилен полуидиот?! Не, той трябваше да бъде спрян! Не можех да му позволя да съсипе кариерата на Марио. Та той беше никой, той беше пътник, по дяволите!

— Значи съпругът ви се е прибрал в кабинета си и веднага ви е позвънил?

Пат Джиоти кимна.

— Помислил, че Сал е извадил парите от сейфа и е забравил къде ги е сложил... Затова отишъл с него да ги потърсят... Представяте ли си на какъв риск се е изложил? Биха могли да го видят

и запомнят. Разбира се, не открили никакви пари и започнали да се карат...

Още едно парче от мозайката намери своето място. Показанията на Блу за мъжкия глас в апартамента на Сал, който чула *преди* прословутата си дрямка. Този глас е бил на Джиоти...

Но съпругата на съдията продължаваше, пистолетът ѝ все така сочеше в гърдите на Харди:

— Марио се прибрал в кабинета си и веднага ми се обади. И въпреки всичко, *отново* се опита да ме убеди, че нещата са наред! Сал имал лош ден и толкова... Каква слепота, господи! Каква заблуда!

— И вие какво решихте?

— Нищо, просто скочих и тръгнах към Сал. Бях твърдо решена да сложа точка на всичко това. За всеки случай си взех и пистолета, но на масата у тях имаше морфин. Щеше да свърши по-добра работа, и най-вече по-чиста... Аз умея да поставям инжекции, защото едно от децата ми има диабет. Справям се доста добре и с венозните... Видях и онази бутилка с уиски, полупълна и доста тежка. Сал не усети нищо. Просто почуках на вратата, той ми отвори и си поговорихме. Точно както го правим с вас сега... Всичко беше готово, сякаш подредено специално за мен. Очевидно Господ знаеше какво прави...

С тръпка на ужас Харди разбра, че сам я доведе до решителния миг. Господ очевидно знаеше какво прави и тази вечер: абсолютна празна сграда, в която се намира единствено той — сам и беззащитен. Отключена врата, мрак и лошо време, които ще ѝ осигурят безпрепятствено оттегляне.

Второто ѝ перфектно престъпление.

— Вашият съпруг знае ли? — опита последен въпрос той.

— Марио? — презрително се изсмя тя. Всъщност, не беше смях, а по-скоро кучешки лай. — Как да му кажа подобно нещо? Та той е примерен гражданин, съдия! Той вярва в правосъдието и не може да проумее, че понякога човек трябва да действа, а не да разчита на разни абстрактни юридически умозаключения!

— Но как прие новината за смъртта на Сал? Нима само като жест от страна на Съдбата?

— Мисли, че Греъм е свършил работата. Трябва да ви благодаря, защото именно вие сте го убедил в това.

Харди усети, че това е заключителното ѝ изявление.

Идеята се появи в главата му внезапно, без никаква логика. Всъщност, това не беше идея, не беше дори мисъл, а той не разполагаше с време за анализи... Запазвайки горната част на тялото си абсолютно неподвижна, той плъзна крак напред и изрита крачето на бюрото. Разнесе се силен тътен.

Сега или действам светкавично, или няма да имам време дори да си кажа молитвата! Тази мисъл блесна в съзнанието му ясно, като напечатан на машина текст.

— Какво беше това?

Тук трябва да отмести поглед, рече си Харди. Просто трябва!

— Може би и вие забравихте да заключите входната врата.

Главата ѝ започна да се извъръща. Леко, но все пак достатъчно за това, което си беше наумил. Скочи напред, сграбчи bankerската лампа и се претърколи през бюрото заедно с изстрела. Лампата се разби в пода, стаята потъна в непрогледен мрак, разкъсан миг по-късно от втори изстрел. Ушите му писнаха, после го връхлетя болката. Господи, беше улучен!

Трети изстрел, после четвърти...

Кракът, малко под коляното. Нов изстрел. Мадамата не си губеше времето. Подът леко започна да вибрира. Тя се приближаваше.

След като лампата се счупи, единствената светлина долиташе от слабата крушка в коридора, полускрита зад откренатата врата. Борейки се с шока и болката, Харди се придърпа зад ненадеждното укрытие на бюрото. Но когато вдигна глава, жената беше над него. Дори на слабата светлина видя как пистолетът се насочва в главата му. Лежеше на една страна, притиснал гръб в страничната дъска на писалището.

Тя натисна спусъка без нито миг колебание. Пламъчето почти докосна корема му.

Не искаше да умира по този начин.

Насочила пистолета за последния и решителен изстрел, тя най-сетне допусна грешка — направи крачка напред. Пръстите му светкавично се вкопчиха в глезена ѝ, другата му ръка хвана пресеца и рязко го дръпна.

Изви глезена с цялата сила на мускулите си. Тя изкрещя от болка и се стовари на пода до него. Пистолетът изтропа на дъските и отново гръмна. Не можеше да рискува да пусне крака ѝ дори за миг, затова

бавно се оттласна от бюрото и започна да се плъзга върху гърчещото се тяло на жената. Усети слабостта, която започваше да обхваща собственото му тяло, но не спря. Инстинктът го предупреждаваше, че или ще я обезвреди бързо, или ще умре...

— Не, не, не! — крещеше като обезумяла Пат Джиоти, а юмруците ѝ блъскаха главата и раменете му. Бедрото му се натъкна на нещо твърдо. Освободи едната си ръка, грабна пистолета и тежко се претърколи встрани.

— Оръжието е в мен! — задъхано извика той. — Не мърдай, всичко свърши!

— Не! — бясно изкрещя тя. За нея нищо не беше свършило. Нямаше да му позволи да я хване жива. Сянката ѝ се надигна и връхлетя срещу него със страшна сила. Силният удар в гърдите го отхвърли назад. Ръката ѝ се стрелна по посока на пистолета.

Харди направи опит да я изрита, но кракът му отказа да се подчини на командата на мозъка. Извъртя се, за да блокира ръката ѝ, но коремът му бе пронизан от толкова остра болка, че той неволно изкрещя. Превърнала се в диво животно, жената заби нокти в лицето му и отново посегна към пистолета в лявата му ръка.

Нямаше избор, силата и подвижността бързо го напускаха. Ръката му рязко замахна. Дулото влезе в съприкосновение с главата ѝ, малко над слепоочието. Хватката ѝ омекна, ударът очевидно я зашемети. Без да се бави нито секунда, той я удари още веднъж, пак на същото място. Тялото ѝ се просна на пода и остана неподвижно.

Трябваше му светлина, трябваше му телефон. Но най-много се нуждаеше от някаква дистанция между себе си този див звяр. Напрегна последните остатъци от силите си и успя да я отхвърли от себе си.

После разбра, че може би няма да е в състояние да се изправи. Кракът не го слушаше, а болката в корема не му позволяваше абсолютно никакви движения.

Но той трябваше да се изправи.

Хвана се за ръба на бюрото, изтегли тялото си и започна да влачи безчувствения си крак по посока на вратата. Добра се дотам с цената на огромни усилия, а надигането към ключа на осветлението окончателно го довърши. Все пак ярката светлина му позволи да забележи, че Пат Джиоти идва на себе си и започва да се надига.

— Не мърдай! — опита се да извика той, но от устата му излетя някакво неясно фъфлене.

Беше облечена в черен клин и черно найлоново яке, цялата опръскана с кръв. Неговата кръв... Беше му трудно да диша. Задъхан и с широко отворена уста, той отново се повлече към бюрото, насочил пистолета в гърдите ѝ. Бутна слушалката, набра 911 и зачака.

— Стой там! — Това беше всичко, което успя да каже.

Но тя вече беше на колене, после се отблъсна от пода и стана. Намираше се едва на метър и половина от него.

В едната си ръка Харди държеше слушалката, а в другата — насоченият пистолет. Чул гласа на телефонистката, той направи опит да каже името си. Съзнанието му се замъгляваше, устата му продължаваше да мърда като риба на сухо, опитвайки се да поеме въздух.

В този момент тя отново скочи към ръката му, която държеше оръжието.

Той беше ранен на две места и изгубил немалко кръв, тя — само зашеметена. И благодарение на адреналина, бързо възстановяваше силите си.

Тялото ѝ го блъсна с цялата си тежест и той отново се озова под нея. Успяла да докопа пистолета с две ръце, тя го изтръгна от омекналите му пръсти и го обърна към него.

Пред очите му зейна черната дупка на дулото.

Отчаянието му даде сили, пръстите му се вкопчиха в китката ѝ, свободната му ръка нанесе рязък удар.

Пистолетът се отклони и гръмна, Пат Джиоти изкрещя от болка и се люшна назад.

— Ти ме застреля! О, господи, улучена съм!...

Ръката с оръжието инстинктивно отскочи към рамото ѝ, после се върна в предишното положение. Тялото ѝ политна напред, дулото се заби под брадичката на Харди.

Щрак...

Нищо.

И още веднъж... Щрак.

Рев на разочарование и болка. Проснато с цялата си тежест върху него, тялото ѝ изведнъж се отпусна. Харди я изблъска встрани. Беше улучена в рамото, нямаше да умре.

Изправи се бавно, с цената на върховни усилия. Слушалката се озова в ръката му.

Направи опит да каже името и адреса си. Гласът му прозвуча странно. Опита още веднъж.

— Стрелба...

Губеше съзнание бързо, пред очите му се въртяха черни кръгове.

— *Побързайте...*

После всичко изчезна.

ЧЕТИРИЙСЕТА ГЛАВА

Сара стоеше права пред бюрото на Глицки, вратата беше затворена. Очакваше мълнията. След оправдателната присъда на Греъм, нападението срещу Харди и последвалите разкрития относно семейство Джиоти, случаят Сал Русо отново бе разбунил духовете.

Репортерите кръстосваха града и се опитваха да надушат някаква допълнителна информация. През уикенда, търсейки връзка между Крейг Айсинг и доходите на Греъм, някакъв телевизионен екип бе успял да открие Айсинг и да вземе интервю от него. В хода на това интервю Айсинг бе казал, че Сара е присъствала на един мач на Греъм, само два дни след официалното обвинение срещу него. Снощи телевизията показа материала, а рано сутринта лейтенантът я повика в миниатюрния си кабинет.

— Нямам извинение, сър. Наистина бях там. — Глицки мълчаливо я гледаше. Никак не му беше приятно да чува това. Инспектор на негово подчинение бе допуснал тежко нарушение, което не само щеше да доведе до уволнение, но вероятно и до обвинение в укриването на търсен от правосъдието заподозрян. — Мога да кажа само едно — бях абсолютно убедена в невинността на Греъм. И не съм го укривала, а дори напротив. Мисля, че именно аз го убедих да се предаде...

— Убедила си го, значи — изръмжа Глицки. — Била си в контакт с човек, когото търсят по обвинение в убийство, и вместо незабавно да го арестуваш, ти започваш да го убеждаваш да се предаде! Нямах право на подобни решения, сержант!

— Да, сър, зная. Постъпих погрешно.

— Той е бил обвинен от разширен съдебен състав!

— Да, сър.

Нямаше намерение да набляга на политическия цирк, който бе съпътствал това обвинение. Просто защото Глицки го бе усетил не поле от нея. Лейтенантът издърпа чекмеджето пред себе си, сведе глава и промърмори:

— Разбира се, АПС — Асоциацията на полицейските служители, не иска уволнението ти. Заплашват ни със съд. Първата жена в отдел „Убийства“ и още куп глупости от този сорт... Предполагам си даваш сметка, че ако беше мъж, отдавна вече да те няма.

— Моите уважения, сър, но ако бях мъж, не бихме имали повод да обсъждаме нищо! — вирна брадичка Сара. — Защото нарушение от подобен характер отдавна щеше да е погребано и забравено!

— Наистина ли мислиш така? — тежко я изгледа Глицки.

— Да, сър. Не го приемайте лично, но вече съм била свидетелка на подобни действия.

— Ако сама си подадеш оставката, ще ни спестиш куп главоболия — рече Глицки.

— Но ще докарам големи главоболия на себе си, сър — незабавно отсече Сара. — Работих дълго и упорито, за да стигна дотук и заслужавам да бъда тук!

Глицки заби поглед в лицето ѝ и дълго мълча. Тази жена бе направила капитална грешка в преценката си, но въпреки това притежаваше онази твърдост, независимост и ум, които я правеха превъзходно ченге.

— Знаеш ли, сержант — започна той, като внимателно подбираше думите си: — Този отдел съвсем не е рай... Човек не може да се бори да постъпи в него, а после — след като постигне това — изведнъж да спре...

— Не съм казала, че...

Той вдигна ръка.

— Казваш, че си заслужила своето място тук... Е, добре, признавам, че наистина е така. Но не можеш да лежиш на тези заслуги, на старите лаври. Трябва всеки ден да доказваш, че заслужаваш мястото си, с всичките си действия. Разбираш ли? В противен случай трябва да си вървиш...

Сара прие думите му без да мигне.

— Но в крайна сметка той бе оневинен, сър. Не е убил никого. Съюзът на адвокатите не направи дори опит да му отнеме лиценза... А що се отнася до мен, подобно нещо едва ли някога ще се повтори... — Замълча за момент, после тихо добави: — Защото ние мислим да се оженим...

Глицки отново издърпа чекмеджето и заби поглед във вече попълнения и подписан рапорт до началника на полицията за нейното уволнение. И изведнъж разбра, че няма да го изпрати.

Бутна чекмеджето, въздъхна и заби очи в нейните.

— Радвам се за теб — простичко рече той.

Трябваша му няколко седмици, няколко дълги и тежки седмици, за да си даде отговор на един прост въпрос — струваше ли си всичко това. Тласкан от непреодолимото желание да разбере цялата истина за Сал Русо, той за малко не изгуби живота си. Дупката в корема, причинена от втория куршум, постоянно му напомняше, че е бил на ръба. Два сантиметра по-нагоре и куршумът щеше да пониже белите дробове и сърцето му...

Едновременно с това съзнаваше, че още дълго време ще го измъчват кошмарите. Едва ли скоро щеше да забрави металическото изщракване на спусъка в момента, в който дулото бе опряно под брадичката му... Още дълго щеше да го чува и да се надига от постелята, облян в студена пот. Още дълго щеше да се измъква от леглото с кротко спящата Франи и накуцвайки да се отправя към спалнята на децата си в притихналата и тъмна къща, която беше техен дом. Да ги погледа за миг, а после да се върне в хола и да размести слонския керван...

Да седи в тъмния хол и да мисли, да мисли...

И все пак, въпреки страданията, които го сполетяха, той бе извадил късмет. Раната в крака се оказа лека, тъй като куршумът бе пронизал мускула на прасеца, без да засегне костта. Докторите обещаваха, че само след шест месеца той отново ще е в състояние да пробягва своите шест километра дневно, но едновременно с това признаха, че по всяка вероятност трябва да забрави за дългия скок...

Въпреки явното подобрене, все още имаше проблеми и с концентрацията. Понякога, както си седеше спокойно в компанията на Франи и децата, съзнанието му изведнъж се опразваше от съдържание, а пред очите му се появяваше черната дупка на насочения пистолет, приела формата на една съвършена и абсолютно смъртоносна буквичка „0“...

Днес, един вторник в средата на октомври, почти по обед, той отново я видя и главата му рязко отскочи нагоре. Беше седнал в Солариума и се мъчеше да проумее смисъла на една статия, в която се описваха „нови подходи“ към проблема на милосърдната смърт в редица болници на Монтана, Орегон и още няколко щата. Целта му беше да открие допълнителни аргументи за защитата на своите клиенти лекари, срещу които прокуратурата на Сан Франциско бе повдигнала официални обвинения. Но Дийн Пауъл очевидно се бе отказал да търси тежките наказания, които се полагат за углавни престъпления. Вместо тях ръководеното от него учреждение явно се готвеше да иска глоби и общественополезен труд — нещо, което докторите тъй и тъй вършеха...

Харди извърши съответните проучвания в Лицензния борд, откъдето го увериха, че няма да забранят практиката на никой от обвинените лекари.

— Както си я подкарал, скоро май ще поискаш и писмени извинения от Пауъл — подхвърли по този повод Дейвид Фрийман.

Но нито Харди, нито клиентите му лекари, имаха желание да злоупотребяват с късмета си. Въпреки че повечето от тях за пръв път усещаха отражението на политическите игри върху живота на обикновения човек.

Харди се ласкаеше от мисълта, че делото срещу Греъм Русо е принудило главния прокурор да преосмисли твърдата си позиция по отношение на асистираното самоубийство. Ако не друго, Пауъл с положителност бе усетил, че съдебното преследване на лекарите, които го допускат, съвсем не се радва на обществена подкрепа. А когато някаква политическа позиция се оказва ялова по отношение на гласоподавателите в поредните избори, ГП просто забравя за нея...

Седеше изправен, притиснал гръб в облегалката на стола си. Така най-малко усещаше бинтовете, пристегнали гръдния му кош. Във входния вестибюл зад гърба му цареше познатото оживление — жужаха телефони, адвокати посрещаха и изпращаха клиентите си. Очите му се насочиха към градинката зад дебелото стъкло, където няколко гълъба се наслаждаваха на хубавото време.

Ако не беше силният сърбеж по обръснатите му гърди, положително щеше да се чувства отлично. Протегна крак под масата и

усети остър бодеж. И тази рана зарастваше, но очевидно ѝ трябваше още време. Въздъхна и отново насочи вниманието си към статията...

На стъклената врата се почука, после в Солариума влетя Дейвид Фрийман с неизбежната кафява кожена чанта в ръка. Отметна капака и на масата се появиха два плътно опаковани сандвича, бутилка минерална вода „Пелегрино“, пластмасови чаши и бурканче мариновани ангинари^[1].

— Позволих си да донеса и малко храна за мозъка — обяви той и започна да разопакова обемист пакет, увит с амбалажна хартия: — Мортадела, горчица и проволоне...

— Помислих, че е риба — рече Харди и остави списанието.

— Има и риба — отвърна Фрийман и продължи да подрежда храната върху масата. Побутна един от сандвичите към Харди, напълни му чаша с вода. Тази необичайна любезност накара Харди да вдигне глава:

— Какво има?

— Какво „какво“?

— Стига, Дейвид. Познаваме се...

Фрийман остави сандвича си неразопакован на масата, облегна се назад и обяви:

— Сключили са сделка с жената на съдията. Прат е дала благословията си...

— Какво значи „дала е благословията си“? — погледна го учудено Харди. — Каква сделка?

— Непредумишлено убийство на Русо, три години пандиз. Въоръжено нападение срещу теб — също три години, по съвместителство. Без допълнителна присъда за незаконно притежаване на оръжие.

За миг Харди изпита чувството, че таванът пада върху главата му.

— Диз?

— Въоръжено нападение ли? — избухна Харди. — Това си беше чист опит за убийство! Тя *искаше* да ми види сметката, Дейвид! Тя е *убила* Сал Русо! А какво беше това за незаконното притежание?

Фрийман пусна една тежка въздишка и започна да пука кокалчетата на пръстите си.

— Госпожа Джиоти е била подложена на силен стрес. Въобразила си е, че Русо заплашва кариерата на съпруга ѝ, а ти си част

от този зловещ заговор...

— Как така си го е въобразила? Тя призна, че Русо и мъжа ѝ са предизвикали умишлен пожар, при който е загинал човек. *Призна*, че е убила Русо, за да му затвори устата. *Призна*, че по същите причини ще убие и мен!

— Всичко това е вярно, синко — кимна Фрийман. — Наистина е била луда, за да си въобразява всички тези ужасни неща, свързани с умишлени палежи при участието на съпруга ѝ...

— Но Джиоти... — Харди изведнъж млъкна, тъй като картината ясно се очерта в съзнанието му.

— Какво Джиоти? Той отрича всичко, а медицинският екип потвърждава диагнозата — всичко е плод на болното ѝ въображение. На нея не вярват само шепа прекалено подозрителни репортери... — Умните очи на стареца се спряха върху лицето на Харди: — Нещата могат да се променят само в случай че се яви свидетел, който да докаже наличието на умишлен палеж... Но ти не познаваш такъв човек, нали, Диз?

— Не.

— И аз си помислих така. Защото, в противен случай, сигурно щеше да споделиш това със старото си другарче Дейвид...

Харди беше наясно, че няма как да използва признанията на Джиоти, направени в качеството му на клиент. Онези пет долара се оказаха най-тежко спечелените пари в живота му.

— Не знам нищо, Дейвид — мрачно рече той.

— Вярвам ти — кимна старецът. — Но първо на първо, Прат трудно може да се нарече влюбена в теб... И след като отказваш да ѝ предоставиш информация за Джиоти, тя едва ли ще подходи към жена му с цялата тежест на закона. В крайна сметка съдията е доста влиятелна личност, нали? А ти си се изпречил на пътя му... Бъди доволен, че не те обвинява *теб* в опит за убийство на жена му!

— Като за целта съм използвал собствения ѝ пистолет, а? — направи гримаса Харди. — Но това вече няма значение. Ами Пауъл? Нима и той нищо няма да направи?

— Защо? — сви рамене Фрийман. — А и да иска, няма да може... И двете престъпления са извършени в район под юрисдикцията на Прат. Тя е взела съответните мерки и завежда дело. Точка по въпроса.

Харди притисна слепоочията си, които изведнъж започнаха да пулсират от болка.

— В крайна сметка колко ще лежи? Имам предвид жената на Джиоти...

— Още не си чул най-главното — съчувствено поклати глава Фрийман. — Съдията току-що отложи обвинението и тя няма да бъде откарана в затвора...

— Знам какво означава отлагане! — нетърпеливо го погледна Харди. — Въпросът е за колко време?

— За неопределено — отвърна Фрийман. — Засега ще остане в ареста на районния участък, който се намира на две крачки от дома ѝ...

— Господи Исусе! — най-сетне избухна Харди. — Това не е случай на дребна кражба в супермаркета! Никой съдия не би постъпил по такъв начин!

— Този сигурно познава Джиоти — сви рамене Фрийман. — А след като Прат намира идеята за добра, едва ли някой друг ще вземе да възразява...

— Аз ще възразя!

— В случая, ти си пословичният герой, от чието мнение никой не се интересува, синко — въздъхна Фрийман. — Не ми е приятно да ти го напомням, Диз, но в последно време успя да си създадеш доста врагове в този град... И по тази причина няма да получиш дори мястото на резервния играч, който на даден етап трябва да се включи в отбора.

Харди стоически издържа и този удар. Не беше особено изненадан от развоя на събитията, в момента го интересуваше единствено каква ще бъде присъдата на Пат Джиоти.

— Как мислиш, колко ще ѝ дадат? — бързо се овладя той.

— Най-много две години — отвърна Фрийман, после поклати глава: — Но тя ще бъде образец затворник и...

— Но за какво тогава беше всичко това? — някак разсеяно попита Харди и докосна бинтовете си. — За какво се изложих на опасност?

Фрийман отхапа огромен залък от сандвича си и съсредоточено задъвка. Проговори едва след като го прокара с глътка „Пелегрино“:

— Ти спечели делото си. Клиентът ти е свободен. И благодарение на този факт се сдобих с нови клиенти...

В този отговор Харди не видя нищо утешително.

— Значи получавам два куршума, които за малко не ме изпращат в отвъдното, а извършителят ще изкара няколко месеца почивка в местния клуб и отново ще бъде свободен — горчиво обобщил той. — И това е всичко, а? Къде отиде правосъдието в тази страна?

Фрийман кимна, отпи нова глътка вода, присви рамене.

— Правосъдието ли? — попита. — Според мен си е взело отпуска...

„Станьола“ беше претърпан от посетители.

Октомври е един от най-активните туристически месеци в Сан Франциско. Фериботите, акостиращи на всеки два часа на Кей 39, бълваха тълпи от народ, които прекосяваха площад Жирардели и се разливаха като пълноводна река из уличките около Рибарския пристан.

През последните няколко седмици Марио Джиоти бе напълно погълнат от проблемите, които жена му имаше със закона. Остана шокиран когато разбра, че тя беше убила Сал, но шокът бързо отстъпи място на следващата задача — максимално ограничение на пораженията от този акт. Която, пречупена през призмата на връзките и авторитета му, не се оказа особено тежка...

Юридическата общност единодушно застана зад него, както и се очакваше. Пат, която благодарение на божията милост, бе останала жива, бързо прие аргументите му и се подчини на избраната тактика: обвиненията на Сал срещу мъжа ѝ са били толкова ужасни, че тя е изпаднала в стрес.

Пожар в „Грото“ действително е имало, но причините за него нямат нищо общо със съдията и неговата репутация. Дори напротив — дългогодишната и напълно безкористна подкрепа, която е оказвал на семейството на загиналия пожарникар, доказва по неоспорим начин както щедростта, така и високите му морални добродетели.

След преговорите на юридическите му съветници с Шарън Прат бе изпитал известни опасения относно намеренията на Дизмъс Харди, но адвокатът не предприемаше нищо, очевидно изплашен до смърт. Междувременно Джиоти направи необходимото и беше сигурен, че ако

Харди все пак наруши адвокатската клетва и даде публичност на признанията му, Съюзът на адвокатите моментално ще му отнеме лиценза и ще му забрани да упражнява професията си. Дори за миг не си позволи да мисли за Харди като за човек, който държи на думата си и няма да я наруши, независимо от обстоятелствата, които го тласкат към противното.

Вместо това си задаваше въпроса дали адвокатът не е споделил нещо с приятеля си Джеф Елиът... Но нямаше начин да го докаже, нямаше начин да обвини Харди без да замеси и себе си. Елиът бе съвсем близо до истинския развой на събитията, но в публикациите му все пак имаше някои неща, които караха Джиоти да вярва, че Харди бе запазил тайната им.

Репортерът просто бе извадил късмет в своите предположения, но част от мозайката все още му убягваше. В продължение на няколко дни градът се разтърсваше от слухове, но нещата вече вървяха към уталожване. Дори не му се наложи да прибегва до официални опровержения.

Всичко щеше да се уреди. Това беше неговият град, неразделна част от живота му. Хората го обичаха и винаги щяха да го обичат...

Изправен на входа, старият му приятел Маурицио посрещаше гостите с любезна усмивка на уста. Поради неприятностите около жена му, последвани от спешно заминаване за Айдахо и Хавай, където бе повикан за мнение по две особено заплетени дела, Джиоти не бе стъпвал тук почти месец. Но през цялото това време душата му се връщаше насам, защото тук бяха корените му...

Пристъпи към прага и с широка усмивка на уста извика:

— Хей, Маурицио!

Усмивката изчезна от лицето на някогашния му служител и близък приятел.

— Добър ден, Ваша Светлост — официално го поздрави той.

Джиоти въпросително наклони глава, на устните му продължаваше да играе усмивката.

— Какво има, Маурицио? Изглеждаш така, сякаш си видял призрак!

— Може би наистина е така, Ваша Светлост — отвърна възрастният човек.

— Ами тогава го покани да влезе — направи безуспешен опит да се пошегува Джиоти. — Нека седне на моята маса!

— Простете, каква маса?

— Моята, разбира се! — стана сериозен Джиоти и понечи да влезе в ресторанта, но Маурицио се изпречи на пътя му.

— Имате ли резервация, Ваша Светлост? Днес при нас е претъпкано.

— Какво означава претъпкано? — повиши тон Джиоти. — Имам предвид *моята* маса, нима си...

Усети с гърба си любопитните погледи на хората, които започваха да се трупат на входа. И светкавично се овладя.

— Нямам резервация — рече с тих глас той.

— Много съжалявам, Ваша Светлост — цъкна с език Маурицио. — Но днес нямаме никакви места. Заповядайте утре, но звъннете предварително, за да ви запазим маса. Поне два часа по-рано... А сега бихте могли да опитате в съседното заведение, но доколкото зная, при тях също е пълно... Фактически, във всички заведения по Пристана едва ли ще ви сервираат риба... След смъртта на Сал Русо хубавата риба стана дефицитна стока...

Джиоти се закова на мястото си, после кимна и излезе.

Зад гърба му се разнесе дрезгавия глас на Маурицио, предназначен за групичка шумни туристи:

— Хей, приятели, как сте? Хайде, идвайте насам, случайно имам една свободна маса точно за вас!

Вятърът идваше откъм морето, фучеше над голите скали на полуострова и огъваше стройните кипариси почти до земята. Студеното есенно слънце бавно потъваше зад хоризонта. В далечния край на общинското гробище на Колма стоеше млада двойка. Мъжът беше облечен в екип за бейзбол.

През целия ден Греъм бе играл в последния за сезона турнир, който се провеждаше в Санта Клара. Приключи сравнително рано, тъй като „Хорнетс“ бяха елиминирани в третия кръг. Двамата със Сара решиха да обядват в крайбрежното градче Санта Круз, а после да се разходят нагоре по брега, използвайки Магистрала номер едно. Но когато стигнаха Колма изведнъж отбиха и се озоваха тук.

Греъм бе разделил приходите от продажбата на картичките и петдесетте хиляди долара между Джийни Уолш и сестра ѝ в Юрека. Въпреки реакцията на брат си и сестра си, бе останал с чувството за изпълнен дълг. Адвокатите на Лелънд му изпратиха предупредително писмо, в което пишеше, че наследниците на Сингълтери нямат никакви права върху парите на Сал, но той им отговори, че могат да го съдят, след което изпрати парите на двете жени. В брой...

Знаеше, че нито Джордж, нито Дебра ще разберат постъпката му, но това си беше техен проблем. На един етап Дебра позвъни да му каже, че всичко е наред и тя не възнамерява да бъде страна в делото, което Джордж евентуално ще заведе. Греъм остана много доволен от доблестната ѝ постъпка, в душата му потръпна надежда.

Но по отношение на брат си и майка си не хранеше никакви илюзии. Джордж и Хелън щяха да останат в лагера на Лелънд до последния си час, да изживеят живота си в условия на физически комфорт и душевна пустота. Този живот бяха избрали напълно съзнателно и по собствена воля.

Той самият бе избрал друг. Отпусна се на колене и приглади тревата над тленните останки на баща си. Завързани за връзките си, шпайковете се поклащаха през рамото му. Протегна ръце и внимателно ги свали през глава, сякаш бяха скъпоценна огърлица. После ги постави в основата на надгробния камък.

— „Не казвай *manana*^[2], ако не си уверен в това“ — тихо промълви Сара. Цитираше част от един стар хит на Джими Бъфит, който слушаха на компактдиск почти непрекъснато след издаването на присъдата. Казваше се „Чийзбургер в рая“ и беше част от албума „Един каубой в джунглата“... Албум, в който се пееше за бунт и свобода, за ром и красиви залези. Албум, който много помогна на Греъм да възстанови душевното си равновесие след месеците, прекарани в затвора.

Но полагането на шпайковете върху гроба бе различен символ, бе ново обещание. Той се изправи, погледна ги за последен път и тихо прошепна:

— Наистина го искам, татко...

Хванати за ръце, двамата бавно закрачиха обратно по склона.

— Едно нещо все още не мога да разбера — рече с въздишка Сара.

— Какво?

— Онези листчета, изпълнени с имена и адреси...

— Какво не можеш да разбереш?

— Проверих ги основно. Завъртях поне сто телефона, проверявах адресите, опитвах се да открия някакъв код... Но се намериха едва пет-шест човека, които помнят баща ти. И нито един от тях нямаше нищо общо нито с риболова, нито с незаконните залагания на бейзболни мачове... Просто не мога да разбера за какво Сал е трупал тези имена и адреси...

Стигнаха паркинга. Гръъм забави крачка, после спря. Сара мълчеше и чакаше.

— Това са били познатите му — промълви той. — Всичките му познати. Записвал си и имената и адресите им от страх, че може да ги забрави... — Вятърът го блъсна в лицето, очите му се насълзиха. — Решил, че като си ги запише, всичко ще бъде наред... — Замълча, обзет от силно вълнение.

Сара тихичко пристъпи към него и уви ръце около шията му.

Седнал зад кухненската маса, Сал забързано пишеше върху празното поле на вестника. Току-що беше прочел името Ърл Уилис в едно от оградените карета на некролозите. И това име отприщи спомените. Вече беше ходил на преглед при Файнър и знаеше какво го чака, но не беше казал на никого. Нямаше намерение да позволи да го съжбяват. О, не, сър!

В трето отделение седеше на един чин с момче на име Ърл Уилис. Дали за него пише в този некролог? Човек, който не изповядва католицизма — така пишеше там...

Сал напрегна паметта си. Кой седеше зад Ърл? Някакво момиче, но как ѝ беше името? Май Дороти... Да, точно така — Дороти Блейк.

Затвори очи и направи опит да си представи класната стая. Над черната дъска висеше картата на света. Пред нея стоеше... Да, точно така! Госпожица Грей, учителката... Ами останалите учители? Нима е забравил техните имена? Не, не! Сега ще си ги спомни и веднага ще ги запише. Така ще бъде готов, ако някой го попита за тях...

Ами помощник-треньора на Гръъм в юношеския отбор на „ягуарите“? Да, да — именно „ягуарите“... Сал го помнеше много

добре — един тип, който пушеше като комин и който винаги имаше резервна цигара зад ухото и смачкано пакетче в джобчето на тениската. Как се казваше? В момента не можеше да се сети, но знаеше, че в даден момент името ще изскочи в главата му. Точно за тази цел си беше приготвил бележника, поставен на масичката до леглото... И тогава веднага ще го запише. Никой няма да разбере, че е започнал да забравя. Всичко ще бъде записано.

Чакай, чакай... Ами момчетата от отбора на Грѐйм? Спомни си Кени Фрейзър — стоперът, през който и пиле не можеше да прехвъркне... Много го биваше с ръкавицата...

Празното поле на вестника постепенно се запълваше — госпожица Грей, останалите учители, отборът на „ягуарите“... А, ей тази торбичка от кафява амбалажна хартия ще свърши работа! Придърпа и продължи да пише. Какъв беше номерът на първия им телефон с Хелън? Там, в къщата на Таравал? Ще трябва да се понапругне...

Ами останалите?

Цялата останала част от живота му?

Следобедното слънце огряваше приведената му над масата фигура. Писа без прекъсване чак докато стаята потъна в мрак. Но си записа всичко — още от самото начало... Сега вече беше по-спокоен. Всичко е тук, в случай на нужда винаги ще може да го използва... Може би животът му все още не беше свършил...

Може би ще живее вечно.

[1] Вид зеленчук с твърди остри листа и мека сърцевина. — Бел.пр. ↑

[2] Утре. — Бел.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.